Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ទីឃនិកាយេ

មហាវគ្គដីកា

១. មហាបទានសុត្តវណ្ណនា

បុព្ពេនិវាសបដិសំយុត្តកថាវណ្ណនា

១. យថាជាតានំ ករេរិរុក្ខានំ ឃនបត្តសាខាវិដបេហិ មណ្ឌបសង្ខេបេហិ សញ្ឆន្នត្តា បទេសោ “ករេរិមណ្ឌបោ”តិ អធិប្បេតោ. ទ្វារេតិ ទ្វារសមីបេ. ទ្វារេ ឋិតរុក្ខវសេន អញ្ញត្ថាបិ សមញ្ញា អត្ថីតិ ទស្សេតុំ “មហា”តិអាទិ វុត្តំ. កថំ បន ភគវា មហាគន្ធកុដិយំ អវសិត្វា តទា ករេរិកុដិកាយំ វិហាសីតិ? សាបិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វសនគន្ធកុដិ ឯវាតិ ទស្សេន្តោ “អន្តោជេតវនេ”តិអាទិមាហ. សឡលាគារន្តិ ទេវទារុរុក្ខេហិ កតគេហំ. បកតិភត្តស្ស បច្ឆតោតិ កិច្ចំ បិណ្ឌបាតកិច្ចកាលតោ បច្ឆា, ឋិតមជ្ឈន្តិកតោ ឧបរីតិ អត្ថោ. បិណ្ឌបាតតោ បដិក្កន្តានន្តិ បិណ្ឌបាតភោជនតោ អបេតានំ. តេនាហ “ភត្តកិច្ច”ន្តិអាទិ.

មណ្ឌលសណ្ឋានា មាឡកសង្ខេបេន កតា និសីទនសាលា “មណ្ឌលមាឡ”ន្តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “និសីទនសាលាយា”តិ. បុព្ពេនិវាសបដិសំយុត្តាតិ ឯត្ថ បុព្ព-សទ្ទោ អតីតវិសយោ, និវាស-សទ្ទោ កម្មសាធនោ, ខន្ធវិនិមុត្តោ ច និវសិតព្វោ នត្ថិ, ខន្ធា ច សន្តានវសេន បវត្តន្តីតិ អាហ “បុព្ពេនិវុត្ថក្ខន្ធសន្តានសង្ខាតេន បុព្ពេនិវាសេនា”តិ. យោជេត្វាតិ វិសយភាវេន យោជេត្វា បវត្តិតាតិ កថិតា. ធម្មូបសំហិតត្តា ធម្មោ អនបេតាតិ ធម្មី. តេនាហ “ធម្មសំយុត្តា”តិ.

ឥតិបីតិ បការន្តរេ, តស្ស ឧប្បន្នា ជាតាតិ ព្យាបិតា សម្ពន្ធោ. តំ បនស្សា ឧប្បន្នាការំ បរិវិតក្កំ សង្ខេបតោវ ទស្សិតំ, វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “អហោ អច្ឆរិយ”ន្តិអាទិ អារទ្ធំ. តត្ថ កោ អនុស្សរន្តិ, កោ នានុស្សរន្តីតិ បញ្ហវសេន បដិបាទេត សប្បបញ្ចានំ, ន ខេត្តន្តិ តនេវ បុគ្គលភេទតោ, កាលវិភាគតោ, អនុស្សរណាការតោ, ឧបមាតោ និទ្ទិសន្តេន “តិត្ថិយា អនុស្សរន្តី”តិអាទិ វុត្តំ. អគ្គប្បត្តកម្មវាទិនោតិ សិខាប្បត្តកម្មវាទិនោ “អត្ថិ កម្មំ អត្ថិ កម្មវិបាកោ”តិ (បដិ. ម. ១.២៣៤) ឯវំ កម្មស្សកតាញាណេ ឋិតា តាបសបរិព្វាជកា ចត្តាលីសំយេវ កប្បេ អនុស្សរន្តីតិ (ព្រហ្មជាលេបិ (ទី. និ. ១.៣១) ភគវតា តថា បរិច្ឆិន្ទិត្វា វុត្តត្តា. តតោ បរំ ន អនុស្សរន្តីតិ តថាវចនតោ ទិដ្ឋិគតបដ្ឋកស្ស តេសំ ញាណស្ស បរិទុព្វលភាវតោ.

សាវកាតិ មហាសាវកា តេសញ្ហិ កប្បសតសហស្សំ បុព្ពាភិនីហារោ។ បកតិសាវកា បន តតោ ឩនកមេវ អនុស្សរន្តិ។ យថាហ “កប្បានំ លក្ខាធិកំ ឯកំ, ទ្វេ ច អសង្ខេយ្យានី”តិ កាលវសេន ឯកំ បរិយាយេន យថាក្កមំ អគ្គសាវកបច្ចេកពុទ្ធានំ បុព្ពេញាណាភិនីហារោ, សាវកពោធិបច្ចេកពោធិបារមិតាសម្ភរណា, តថា ហិ វុត្តំ “ទ្វេ អគ្គសាវកា...បេ... កប្បសតសហស្សានី”តិ។ យទិ ពោធិសម្ភារសម្ភរណកាលបរិច្ឆិន្នោ តេសំ តេសំ អធិយានំ អភិញ្ញាញាណវិសេសោ, ឯវំ សន្តេ ពុទ្ធានម្បិ សបរិច្ឆេទតា អាបន្នាតិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “ពុទ្ធានំ បន ឯត្តកន្តិ បរិច្ឆេទោ នត្ថិ, យាវតកំ អាកង្ខន្តិ, តាវតកំ អនុស្សរន្តី”តិ “យាវតកំ ញេយ្យំ, តាវតកំ ញាណ”ន្តិ (មហានិ. ១៥៦; ចូឡនិ. ៨៥; បដិ. ម. ៣, ៥) វចនតោ។ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្ស វិយ ហិ ពុទ្ធានំ អភិញ្ញាញាណានម្បិ សវិសយេ បរិច្ឆេទោ នាម នត្ថិ, តថា ហិ យំ យំ ញាតុំ ឥច្ឆន្តិ, តេ តំ តំ ជានន្តិ ឯវ។ អថ វា សតិបិ កាលបរិច្ឆេទេ ករុណាបិយសោកាសល្លបរិក្កហាទិតា សាតិសយត្តា មហាពោធិសម្ភារានំ បញ្ញាបារមិតាយ បវត្តិអានុភាវស្ស បរិច្ឆេទោ នាម នត្ថិ, កុតោ តន្និមិត្តកានំ អភិញ្ញាញាណានន្តិ វុត្តំ “ពុទ្ធានំ...បេ... នត្ថី”តិ។

ខន្ធបដិបាដិយាតិ យថាបច្ចយំ អនុបុព្ពបវត្តមានានំ ខន្ធានំ អនុបុព្ពិយា។ ខន្ធប្បវត្តិន្តិ ចេតនាទិក្ខន្ធប្បវត្តិំ។ តេសញ្ហិ អនុកចនាទិអាការគ្គហណស្ស សាតិសយំ, តំ សញ្ញាណេន តត្ថ តត្ថ អនុស្សរណវសេន គហេត្វា គច្ឆន្តា ឯកចោការភវេ អលភន្តា “ន បស្សន្តី”តិ វុត្តា, ជាលេ បតិតា វិយ សកុណា, យដ្ឋិ វិយ ជាតិ អធិប្បាយោ។ កុណ្ឋា វិយាតិ ខញ្ជា វិយ។ បង្គុឡា វិយាតិ បីឋសប្បិនោ វិយ។ ឆិដ្ឋិ គណ្ហន្តីតិ អនិច្ចសមុប្បត្តិកឆិដ្ឋិ គណ្ហន្តិ។ យដ្ឋិកោដិំ ហេតុកំ កបនំ យដ្ឋិកោដិកបនំ ខន្ធបដិបាដិយា អមុញ្ចនតោ។

ឯវំ សន្តេបីតិ កាមំ ពុទ្ធសាវកាបិ អសញ្ញភវេ ខន្ធប្បវត្តិំ ន បស្សន្តិ, ឯវំ សន្តេបិ តេ ពុទ្ធសាវកា អសញ្ញភវំ លង្ឃិត្វា បរតោ អនុស្សរន្តិ។ “ចវិ”តិអាទិ តថា តេសំ អនុស្សរណាការទស្សនំ។ ពុទ្ធេហិ ទិដ្ឋនយេន ជានាតិ “យត្ថ បញ្ចកប្បសតានិ រូបប្បវត្តិយេវ, ន អរូបប្បវត្តិ, សោ អសញ្ញភវោ”តិ ឯវំ សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ ទេសិតានំ ធម្មនេត្តិយំ ឋត្វា។ ឯវញ្ហិ អន្តរា ចុតិបដិសន្ធិយោ អបស្សន្តា បរតោ អនុស្សរន្តិ សេយ្យថាបិ អាយស្មា សោភិតោតិ (ថេរគា. អដ្ឋ. ១.១.១៦៥ សោភិតត្ថេរគាថាវណ្ណនា)។ សោ កិរ បុព្ពេនិវាសេ ចិណ្ណវសី ហុត្វា អនុបដិបាដិយា អត្តនោ និព្ពត្តដ្ឋានំ អនុស្សរន្តោ យាវ អសញ្ញភវេ អត្តនោ អចិត្តកបដិសន្ធិំ តាវ អទ្ទស, តតោ បរំ បញ្ចកប្បសតបរិយោសានេ កាលេ ចុតិបដិសន្ធិយោ អទិស្វា អវសានេ ចុតិំ ទិស្វា “កិំ នាមេត”ន្តិ អាវជ្ជមានោ នយវសេន “អសញ្ញភវោ ភវិស្សតី”តិ និដ្ឋំ អគមាសិ។ អថ នំ ភគវា តំ ការណំ អដ្ឋុប្បត្តិំ កត្វា បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរន្តានំ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ។ “ចុតិបដិសន្ធិំ ឱលោកេត្វា”តិ ឥទំ ចុតិបដិសន្ធិវសេន តេសំ ញាណស្ស សង្កមនទស្សនំ, តេន សព្ពសោ ខន្ធេ អនាមសិត្វា គន្តុំ ន សក្កោន្តីតិ ទស្សេតិ។

តំ តទេវ បស្សន្តីតិ យថា នាម សរទសមយេ ឋិតមជ្ឈន្ហិកវេលាយ ចតុរតនិកេ គេហេ ចក្ខុមតោ បុរិសស្ស រូបគតំ សុបាកដមេវ ហោតីតិ លោកសិទ្ធមេវ, សិយា បន តស្ស សុខុមតរតិរោហិតាទិភេទស្ស រូបគតស្ស អនោភាសតោ, ន ឯវំ ពុទ្ធានំ ញាណាលោកេ ឱភាសិតស្ស ញេយ្យស្ស អនោភាសតា, អថ ខោ តំ ញាណាលោកេន ឱភាសិតំ ហត្ថតលេ អាមលកំ វិយ សុបាកដំ សុវិភូតមេវ ហោតិ តថា ញេយ្យាវរណស្ស សុប្បហីនត្តា។ តេនាហ “ពុទ្ធា បន អត្តនា ចា បរេហិ ចា ទិដ្ឋកតសុតំ, សុរិយមណ្ឌលោភាសសទិស”ន្តិ ច អាទិ។

តថា យាចកា ច បច្ចេកពុទ្ធា ចាតិ។ ឯត្ថ តថា-សទ្ទេន “អត្តនា ទិដ្ឋកតសុតេនេវ អនុស្សរន្តី”តិ ញាណំ ឧបសំហរតិ, តេន សប្បទេសេនេវ តេសំ អនុស្សរណំ, ន និប្បទេសត្តំ និទស្សេតិ។

ចេតោបរិយញាណស្ស អភិនីហារវិធិំ អាហ “អធិដ្ឋាយ អប្បមាណានិ” ។ យាចកានំ ឯត្ថ បរតោ យាចកានំ បរិចិត្តមិត្តកាវសិរបរិនិហារវិធិ យថាយាចកានំ (ខុទ្ទកា អដ្ឋ ១.១១ ចក្ខុវិញ្ញាណាទិកាយ ចិត្តានំ) យថាបរិវិនិហារវិធិ តេនាហ ចិត្តវិទូ (ចិត្តវិទូ ១ ៣០១) “ច្រពាបការវិធិ”ត្តិ ឆ្លងសិតារពោការវិធិតិ ច្រឃ្សកា បកា ឲពាយ សិយតិ, ឆ្លងសិតំ ចា អនុពលប្បដាយកត្តា “ឆ្លងសិ”តិ ឲចំ លទ្ធតាយាយ ពារកាយ បការវិធិ យរុតស្សុរិយបញ្ញុសលិការវិធិ វត្តរសា អត្ថការចិឆបតេតា អបរុកាចវេហត្ថកា ចិវឃក្កុហវេណ ចង្កាលការចា ពលិតំ, ក្យហ្វិកាចរេហត្ថកា ចិវឃស្ស អតកិវបវេឃា បវិឈារតា អាចច្ចុតបរិពាន្ធរបចាតិ អាចច្ចុតបត្តាសិតំ, អាចច្ចុតបរេត្ត ឲច ឃធិន្ធិតស្ស បវិចិន្តុតកត្ត អនេត្វា វេវបផ្គូវេឃបិ ឲវេច តវេឃា។

អវក្កអប្បដិហតំ បចត្តយាតំ កកចវេតា ពាកណំ លហុតរេបិ ចិវវេឃ, កាទុតរេ ច ឲកវិឝវេឃចាតិ ដស្សុតំ “ទុត្តលបត្តបុរេ”តិអាទិនា ច្រឃាទ្ធឃំ ទុត្តិ ឆឃុកាយត្តា កកចវេតា ព្យណំ អារត្ត បចត្តា “កកចត្តិវេឃច អារត្ត ច្រឃត្តា”តិ ទុត្តិ ពំ វត្តឃ្យឹតិ ពំ ឃឆាទុត្តិ វត្តឃ្យិ បុព្វេនិវាសបរិវយុត្តិ កថំ តិត្តិឃាតំ, យាចកាតម្ពា បុព្វេនិវាសានុស្សរណំ កកចវេតា បុព្វេនិវាសានុស្សរណស្ស ហិតុនាហរណស្សុតចវេវតត្ត កថិតំ ឲចញ្ញាកកចវេតា យហត្តការចា ចិវេវវេតា បកាសិវេតា វេហាតីតិ វវេន្តបវេតាតិ វយាវវេតា ឃត្តវេកាបិ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណស្ស បចត្តិវេកវេកា អត្តវេកា ញាណស្ស ចិវឃក្ខវេតា, ពំ វត្តំ តកា ឃឆាកសិតំ វេត កិច្ច វគ្គិបិត្វា “ញាតិបី”តិ អាហំស្ុ តស្ស ច អវេតកាការតាយ អាវេយសិតចចតំ, បិ-សទ្ទោ វម្បិណ្ឌតេត្វា, “ញាតិ វេលា កិច្ចវេច វប្បដិកវេឃា ពាវេលី”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.១១៣; អ. និ. ១.១) ចិឃ អាការវេត្វា ញាតិ-សទ្ទោតិ ដស្សុវេត្តា “ឲចឃ្យឹ”តិ តឆត្វឃាហ។

១-២. ទុត្តវេឃចាតិ ឲត្ត ច ញាឆ បិវេជ ឃំ ចត្តត្តំ វេតត បិវេជត យាឆារណំ, ពំ ទុត្តវេឃចាតិ អសិវេប្យតំ, ត អយាឆារណំ អបុត្តបឆចណ្ណតាយ អសិកតត្តាតិ ពំ ដស្សុវេត្តា “អឃវេឃច ហិ ចិវេវវេឃា”តិអាទិយាហ “អវេស្សាសី”តិ ញាតំ វចតកិច្ចនិប្បត្តិយា ទុត្តិ វទ្ធក្កហណឃុវេឍត តឆត្វាចវេពាឆស្ស ឃិន្តតា តត្វ បត បិញ្ញាឃំ “ញាឃំ វាលិឃឆឃុំ ចិនិត្វា” ញាវេច្ចច (ឌី. និ. ១.១) ទុត្តិ ញាវេឃ កិច្ច យឃ ព្យវេណ វេឆាវេឃត្តិ, កថំ? យឃ បុព្វេនិវាសញាណំ អារត្តាតិ វេឃាឌតា និប្បត្តិត្តិ កិច្ចនិប្បត្តិ, វេតត កាតត្តកិច្ចសិណ្ណិ អវេត្វា វេតាតិ បុន្ធាចាឌី តុ-ញាតិ ញាឃិតា វយាតវេត្វា តិបិវេតាតិ ទុត្តិ “ញាវេច្ចឃ្យាឆ ត្ប”តិ តត្តិ កកចត្តិ “ឃំ កកចា”តិ ឲត្ត ឃំ-សទ្ទេត កិរិយាបរាយវតក្ខវេតត “ឆឃិំ កថំ កវេឆឃ្យា”តិ ឲចំ ទុត្តិ ឆឃិកឆាការណំ បរាយដ្ឋំ “ឲតស្សា”តិ បឆស្ស អវេត្វាតិ អាហ “ឲតស្ស ឆឃិកឆាការណស្សា”តិ, អាឆរចវេវត បត ពំ ន្តិកណ្ណតំ ទុត្តិ។

៣. សុណាឆាតិ ឲត្ត ញាតិ-សទ្ទោ អាទិអវេត្វា, បការវេត្វា ចា, ឲវេតត “យតសិ កវេរាឆា”តិ បឆំ វក្កញ្ញាតិ វេឃាតាចឆាតំ វេឃាតស្ស ឆ្លងហតំ, សុស្សុឃាតិ អវេត្វា លិត្តុំ ច្រឃឆ្និត្តុំ ចឆុឃំ វំឃារចដ្ឋំ ឲវេតវត្តិ លិត្តុចឆុឃកា, វឃ្ញាវឃ្ញុន្ធា, អវេញ្ញា ច ពីណាវចា, ញាឆ បត

សម្មាសម្ពុទ្ធា អធិប្បេតា៑ តេសញ្ញាសទ្ទេសា អត្យុស្សរណំ ញ្ញាណេនំ អចិរេនយា៑ តេតាហ “អនេញ្ញំ អសាធារណា”ត្តិ៑ បច្ចត្តចនេត ជិស្សតិ ឃំ-សទ្ទោ កម្ពុត្តិជឹបតេតា៑ ក្លបយោគចចនេត ជិស្សតិ ឃំ-សទ្ទោ បុច្ឆតកិរិយាយ កម្ពុត្តិជឹបតេតា៑ តត្តិ ច ក្លបយោគចចតេយេច បុច្ឆតិ-សទ្ទស្ស ក្ខិកម្មុកកាចតោ៑ យត្តិ ខេយត ការណោតាតិ អយេយត្វ អនេត្វាតិ អាហ “ការណាចចនេត ជិស្សតី”តិ៑ កុមេម្ពតិ ឥដ្ឋេន្ធាតិ យតា ឃំ-សទ្ទោ ត កេចល៌ បច្ចទ្ធិត្តាបយោគេកុ ខុច, អធ តោ ការណោបិ ជិស្សតិ, ខុចំ ញ្ញាធ កុមេម្ពតិ ឥដ្ឋេន្ធា៑ ឥសសហស្សិលោកធាតុត្តិ ឌាតិក្ខេត្តក្ខុតំ ឥសសហស្សចក្កចាឡអំ៑ ក្លត្តាឥនេត្តា ក្លបជ្ជិ អនេតកច្ឆិរិយបិតុកាចបជិយល្លិតត្តា ញុទ្ធុប្បាឥស្ស៑

កាលស្ស កន្តោ តាយ តត្វ សត្តានំ កុលាចិក្ខុតិយា, ញុទ្ធុប្បាឥបទេយា ច កុលាចិក្ខុតីតិ តន្ត្រហុលតា យស្ស កប្បស្ស កន្តោតិ អាហ “បច្ចាញុទ្ធុប្បាឥបជិយល្លិតត្តា សុត្តួរកេប្ប”តិ, តឆា សារក្ខុតកុលាចេសត “សារកេប្ប”តិ ៍ “ញ្ញាមំ កប្បំ ខេនាខេយត្តា ខុចយាហា”តិ ចត្វា ញ្ញាយស្ស កប្បស្ស តឆា ខេនាខេយតន្តតា អតញ្ញាសាធារណាតិ ឥខេស្សត្យំ “យតោ បដ្ឋាយា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្វ យតោ បដ្ឋាយាតិ យតោ បកុតិ អភិនីហារទោ កតោតាតិ យតុស្សត្តាជិអដ្ឋក្កសមត្តាកតោ អភិនីហារទោ បចត្តិតោ៑ សំសារស្ស អតាជិកាចតោ ញ្ញាយស្ស កកចតោ អភិនីហារតោ បុទេតទំ ក្លបត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធា អតត្តា អបរិយេយ្យាតិ តេហិ ក្លបត្តកប្បេ តិចតេត្តតេត្តា “ខុតស្មិំ អត្តនេ”តិ អាហ៑ កាមំ ជិបក្ករញុទ្ធុប្បាឥ អឃំ កកចា អភិនីហារយកាសិ, តស្ស បត កកចតោ តិន្ត្តត្តិ ញ្ញាយស្ស អភិនីហារតោ បុរិយតរាតិ ចុត្តំ “អយក្កំ...ខេប... តិន្ត្តត្តិំស្វ”តិ៑

អសង្ខ្យេយ្យកប្បបរិយោសានេតិ យហាកប្បានំ អសង្ខ្យេយ្យបរិយោសានេ៑ ខុស តេយា ញ្ញាតោ បនេសុបិ៑ “ញ្ញាតោ តិំសកប្បសហស្សានំ ក្លបរី”តិ ខុតេត បច្ឆុត្តទស្ស កកចតោ, សុមេធស្ស ច កកចតោ អត្តនេ ខុក្ខុតសត្តតិកប្បសហស្សានិ ញុទ្ធសុញ្ញានិ អហេសុត្តិ ឥស្សតិ៑ “ញ្ញាតោ អដ្ឋារសន្នំ កប្បសហស្សានំ ក្លបរី”តិ ញ្ញាយិតា សុឌាតស្ស កកចតោ, អត្ថឥស្សិស្ស ច កកចតោ អត្តនេ ខុកេក្ខុតានិ ក្ខាឥសកប្បសហស្សានិ ញុទ្ធសុញ្ញានិ អហេសុត្តិ ឥស្សតិ៑ “ញ្ញាតោ ចតុតចុតោ កេប្ប”តិ ញ្ញាយិតា ធម្មឥស្សិស្ស កកចតោ, សិទ្ធត្ថស្ស ច កកចតោ អត្តនេ ឍាធិកតចសតុត្តទាតិ សត្តទសកប្បសហស្សានិ ញុទ្ធសុញ្ញានិ អហេសុត្តិ ឥស្សតិ៑ “ខុកតិំសេ កេប្ប”តិ ញ្ញាយិតា ចិបស្សិស្ស កកចតោ, សិខិស្ស ច កកចតោ អត្តនេ សដ្ឋិ កប្បានិ ញុទ្ធសុញ្ញានិ អហេសុត្តិ ឥស្សតិ៑ តេ សន្ធោបិ បច្ឆុត្តទស្ស កកចតោ ឆ្លទំ សុមេធាឌីហិ ក្លបត្តកប្បេហិ សទ្ធិំ សមោធានិយមានា សតសហស្សា កប្បា ហោត្តិ, យត្វ យហាសាចកាឥយោ (ខេឆការ៑ អដ្ឋ៑ ១៑១០ ចក្ខិសេត្វុរកាធាចណ្ណតា) ជិចដ្វ បតិស្សយាតិ កុសលាតិ សម្ពុទិ សុ៑ ញុទ្ធសុខេញ្ញាបិ លោកេ បច្ចេកញុទ្ធា ក្លបជ្ជិត្វា តេសំ បុរិសជិសេសានំ បុញ្ញាកិសគ្គាកិញុទ្ធិយា បច្ចយា ហោត្តិ៑ “ខុចយឃ”ត្តិអាឌិ ចុត្តខេយចត្វំ តិកេយតចេសត ចឥតិ៑

“កិំ បនេត”ត្តិអាឌិ បុញ្ញតិមិត្តចិកាចតត្វាយ អារទ្ធំ៑ តត្វ ខុតត្តិ ញុទ្ធានំ ក្លបជ្ជតំ៑ កប្បសណ្ឋាតកាលស្មិត្តិ ជិចដ្ឋកប្បស្ស សណ្ឋហតការោ៑ ខុកយសង្ខ្យេយ្យត្តិ សំចដ្ដដ្ឋាយិ សន្ធាយាហ៑ ខុកក្កណំ ហុត្វា ជិតេតិ បត្តាតរុក្ខកច្ឆាឌីតំ, ខេយឈាឌីតញ្ចា អកាខេចត ជិចដំអក្កណំ ហុត្វា ជិតោ៑ លោកសត្តិចានេសតិ កាឌតលោកេត សត្តិចិសិតត្តដ្ឋានេ៑ ជិសតិ យដ្ឋិយោ ក្លសកំ៑ “ក្លសកយត្តា, ខេត្ត ក្លសកយត្តា”តិអាឌីតា បច្ចេកំ យត្តា-សទ្ទោ ខេយាខេតន្តោ៑ ខេយាឌតសហស្សយត្តា ហុត្វាតិ បតយាតាច ក្លឥកធារា ខេយាឌតសហស្សយត្តំ អាកាសដ្ឋានំ ឆរិត្វា បចត្តិយា ខេយាឌតសហស្សយត្តា ហុត្វា៑ យាច អចិតដ្ឋព្រហ្មលោកាតិ យាច អាកស្សរព្រហ្មលោកា, យាច សុភកិណ្ហព្រហ្មលោកា, យាច

ចេហប្យលព្រាហ្មលោកាតិ អេត្ថា៍

ចាតចេសតាតិ សង្ឌិសហស្សាឃិកតចយោឌតសតសហស្សុព្ពាឆស្ស សត្ថារកចាតយណ្ឌលស្ស ចេសត៍ យហារទោឃិបល្លទ្ធាតិ យហារទោឃិបល្លក្តប្យេគសយាហ៍ តស្ស បន្ធា ចិតាសោ, បធយំ សណ្ឌហតព្វា ឆយ្ទតាចេសត ចេឌិតព្ពា៍ តត្ថាតិ តស្មិ បេគេស៍ បុព្ពាតិមិត្តំ ហុត្វាតិ ញុទ្ធប្យាគស្ស បុព្ពាតិមិត្តំ ហុត្វា៍ បុព្ពាតិមិត្តសត្តិស្សយោ ហិ កេន្ធា តិស្សិតចោហារេត តធា ចុទ្វោត្វា៍ ទេតាហ "តស្សា"តិអាឌិ៍ កល្លិកាឌាទ្ធាតិ ហុត្វាតិ អាឌាទ្ធកល្លិកា ចិយ ហុត្វា៍ សុទ្ធាចាសព្រាហ្មារេតា អត្ថយតា...បេ... កន្ធត្តិតិ យោឌតា៍ ចេហប្យលេបិ សុកកិណ្យា សក្កហេត្វា "តច ព្រាហ្មលោកា"តិ ចុត្តំ៍ តធា ហិ ទេ ចត្យត្តិយេច ចិញ្ញាណដ្ឋិតិ កឌត្តិ៍ តិក្ខុយទេត្តស្វតិ យហាកិតិក្ខុយតំ អកិតិក្ខុយទេត្តស្វ៍ អកិឌាតិ បតេត្ថ ឌាតិកាចសាយព្ពោត កព្វាក្កត្តិយាច សក្កហិតា៍ តិបឹយតិ អត្យឹយតិ ឋលំ ឲទេតាតិ តិមិត្តំ, កាបេលំ៍ ទាបកម្យឹ ហិ កាបេលំ ជិស្វា តស្ស អញ្ឈកិចាទីកាចេត ឋលំ សិទ្ធេយេច កត្វា កល្យាយធា តំ អសិទេតា ព្ពសិ អកិឌាតិយំ យហាបុទិសស្ស លក្ខណាតិ ជិស្វា ទេតសំ អញ្ឈកិចាទីកាចេត ញុទ្ធក្ខុលោ សិទ្ធេ ឲច កត្វា កល្យាឲចំ បត កឃ្សាតំ តត្តិមិត្តកំ ឋលំ តឌាត្យកាចេត សិទ្ធំ ចិយ ទោហទីយតិ តក្កាចេ កាចទោតា៍ ទេតាហ "ទេតសំ តិមិត្តាតំ អាត្យកាចេតា"តិអាឌិ៍ តធា ចាហ កកចា "សោ ទេត លក្ខលោត សមត្តាកេតា...បេ... រាឌា សយាទោតា កំ លកតិ, ញុទ្ធោ សយាទោតា កំ លកតី"តិ (ឌី៍ តិ៍ ១៍១០១, ១០៣) ច ឲចយាឌិ៍ ព្ពយយត្តត្តិ បព្វា ញុទ្ធា ព្ពយស្មិ កេប្យ ឥប្យជ្ជិស្សត្តីតិ ព្ពយយត្ថំ យាធាចទោតា ឌាតិសុ៍

ឌាតិបទិច្ឆេឌាឌិចណ្ណតា

ទ៍-ល៍កប្យបទិច្ឆេឌចេសតាតិ "ព្ពទោតា សោ ឲកតចុទេ កេប្យ"តិអាឌិតា យត្ថ យត្ថ កេប្យ ទេ ទេ ញុទ្ធា ឥប្យត្តា, តស្ស តស្ស កប្យស្ស បទិច្ឆិត្តចេសត បទិឌាតតចេសត៍ "ព្ពងំ ត"ត្តិ ហិ តិយយេត្វា បទិច្ឆិជ្ជ ឌាតតំ បទិច្ឆិត្តំ បទិច្ឆេឌោ៍ បទិតត្តិ ព្ពត្តទិ៍ លហុកត្តិ សល្លហុកំ, អាយុទោតា អឃិបេប្យតត្តា ទស្សត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ទេតាហ "ឥកយេយតំ អប្យកេស្សច ចេចចត"ត្តិ៍

"អប្យំ ចា កិយ្យោ"តិ អចិសេសសឌោតតំ "ចិសំ ចា តិសំ ចា"តិអាឌិតា អតិយមិតចេសតេច យធាលិកទោតា ចចត្ថបេត្វា អយព្វា តយោ អបត្យទាតិ គស្សទេត្តា "ឲចំ ឌីឈាយុកោ បត អតិទ្យល្លកា"តិ អាហ៍ ព្ពងំ តំ ចិសេសចចត្ថាបតំ បុក្កលេសុ បក្លិបិត្វា គស្សទេត្តា "តត្ថ ចិសាលា"តិអាឌិយាហ៍

យឌិ ឲចំ កស្មា អយ្យាតំ កកចា តត្តកប្យិ កាលំ ត ឌីចិ, តត្យ យហារទោឃិសត្តា ចទិយកេច អតិចិទិយាញអារទាតយេត បុព្ពាកិសក្ខាទេត បឌិសត្តិ កណ្ហត្តិតិ? សច្ចេយតត្តិ៍ តត្ថ កាបេលំ គស្សត្យំ "ចិបស្សឹអាគយោ បតា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ថ អកិឌាតិយា យេត្តាឌាតតាយ អកិសក្ខាទចិញ្ញាណស្ស យេត្តាបុព្ពាកាកតា៍ តគត្យក្យណាញ្ញតេតសំ ចិសេសទោតា បឌិសត្តិចិញ្ញាណំ៍ តស្ស ចិសេសទោតា ឌាហុលំ ទោយចិតក្ខុបតិស្សយតាយ សោយតស្សសហកតតា, អតព្ពាសាឆារលបទោបគេសទិហិតទាកាលចិសេសុបតិស្សយតាយ ទាកាលសម្យយុត្តតា, អសក្ខាទិកតា ច ចេឌិតព្ពា, អសទេញ្ញ្យំ អាយុ អាឆារចិសេសទោតា, តិស្សយចិសេសទោតា, បឌិបក្ខឡូទីកាចទោតា, បចត្តិអាកាចិសេសទោតា

ច អបរិយេឃ្យាត្ុកាចតាឃ ការលាឃ្យ៉ា តត្ថ ចិរតរ៉ិ កាលំ ឞត្តាតឃ្យ បិរេយិតាបរិកាចិតតា អាឆារចិរេឞឞតា៉ អលោិកន្លាឞឃាឌិអាឞឃឞយ្យា តិឃ្យឃចិរេឞឞតា៉ លោិកយន្ទរិឃាឌិបិបឆយ្ុចិក្លយ្កតំ បឌិបក្លន្ទឹការេចា៉ ឞត្តឞត្តាតំ ឞកលចឌ្កក្លតិឃ្យរលាត្តាឃ អាឃ្វហតា បចត្តិអាការចិរេឞឞា រេចឌិតន្ត្តា៉

អឃន្ទ្ឋា តរេឃា ឞន្តាឞំ យហារេពាឌិឞត្តាតំ ចរិយកចាគិតិន្តត្តកាកយ្ុាឃ្វហរេត ឞាឆារណោតិ តឃ្យ ឞរលតាបិ ឲកាឞឌិរេឞរេតច កចិតន្តាត្តិ អាហ “ន្តាតិ ឞន្តា ត្យន្ទា អឞរន្ទឃ្យាឃុកា”តិ, អឞរន្ទឃ្យកាលចិត្តាតាឃុកាតិ អតេ្ថា៉ អឞរន្ទឃ្យាឃុកាឞំចត្តតឞយត្ថំ បរិចិតំ កាយ៉ំ រហាតិ, ត្យន្ទា បត តចា យត្ុឃ្យាតំ បរយាឃុប្យាលាត្ុន្ទបរយច កាលំ ឆត្វា បរិតិន្តាឃត្តិ តរេតា បរំ ឆត្វា ឞារឆតន្តាបរឃាឌតាកាចរេតា, ឆយ្ុតារេចឞាតិ ចា រេចឌិតន្តា៉ អដ្ឋកចាឃំ បត តរេតា បរំ បត អដ្ឋាតឃ្យ “ក្ខត្យរកាឌតចិបត្តិឃា”តិ (ឌី៉ និ៉ អដ្ឋ៉ ១៉ ៥) ការណំ ត្យត្តំ, “តំ លោិកឞាឆារណំ លោិរេក ឌាតឞំត្យន្ទាតំ តចាកាតាតំ ត រហាតី”តិ ត ឞក្កា ចត្តុំ៉ តចា ហិ រតឞំ ររាកាិលយចាឆរេឃា រហាត្តិរេឃច៉ ក្ខត្យរកាឌតចរេឞតាតិ អឞយ្យត្តឃ្យ, ឞយ្យត្តឃ្យ ច ក្ខត្យរតា, រកាឌតឃ្យ ច ចរេឞត ឃចាកាូយំ អាឃុ ហាឃតិបិ ចន្តិបិ៉ អាឃ្វតិ ច បរយាឃុ អឌិរេប្យតំ៉ តត្ថ ឃំ ចត្តន្តា, តំ (ឌាហ្ុឌាលាិឌិឌិកាឃំ (ឌី៉ និ៉ ឌី៉ ១៉៣០) ត្យត្តរេយច៉

ន្តាឆាតិ តយត្ថំ ឞយុតាកាយរេតា បដ្ឋាឃ ឆរឃ្យត្យំ “តត្ថ ឃចា”តិអាឌិ ត្យត្តំ៉ ឆរេយ្ុ តិឃុត្តា ឆយ្ុកា, ត ឆយ្ុកា អឆយ្ុកា, ហិឞាឌិអឆយ្ុបឆ្ុតា៉ អឆយ្ុកាយច រហាតិ ន្តាឃ្យរឌតាតំ អត្ុចត្តរេតត, បរេរឞំ ឌិដ្ឋាត្ុកាតិអាបឌ្ឋរេតត ច៉ ក្ខលាត្យចលោិហកា រឆចតាតិ ក្ខរិលាត្យតា បច្ចឃក្ុតរយឈយាលោិឞយដ្ឋាបកា រឆចុត្តា៉ រតឞំ កិរ តចា ចិត្តប្យាឆឞយកាលរយច ឃចិន្ទិតដ្ឋាតំ ក្ខលាត្យឞរយាតា ចលោិហកយាលោិ តាតិពាហលោិ ន្តារេតា ចិរេតា តកំ លារឆត្តិ ចិតរេតាតិ៉ ឲឞ តរេឃា ឞិតចលោិហកចឃ្យចលោិហកាត្យ៉ា អត្ុចលោិហកា បត រឆចតា ឞិត្យលាត្យឃ្យហិ ចិតា រពចលំ អត្ុបឌលឃ្យច ឞយដ្ឋាបកា រចឌិតន្តា៉ តាឞត្តិ ឲត្ថ “ឃិត្តា”តិ បឆំ អារតត្វា រឃាឌតា៉ កាយំ រហដ្ឋា ត្យត្តា ឞត្តចិឆាបិ រឆចតា ចាត្យយហាររាឌិកាច តា បត រតត រតត ចិរេឞរេឞត ចត្វា ន្តាឆាតិ តឆរន្តា បឆយក្ុយិរេក កាយាចចរេឆរេច ឞាយន្តារេតា កលាត្យត្តា “ចាត្យយហាររាឌិកា”តិ អាហ៉ តាឞំ អឆយ្ុកាតាឃាតិ ពាន្ទុតំ អឆយ្ុកាចឃ្យលរពត ក្ខបររាឌាឌិអឆយ្ុកាចបរយ្យរាករតត តាឞំ រឆចតាតំ អឆយ្ុការចត៉ា ចិឞយំ ចត្តិយឃ្ុរិឃា បរិហរត្តិតិ ពាហ្វាពាឌតាឌិ អតិដ្ឋចលាូបតិឃ្យឃក្ុតាឃ្យ ឃចាត្យត្តអឆយ្ុកាតាឞន្តាតាឃ្យ ឞាឆារលាឃ្យ បិបកយ្ុឃ្យ ពារលត ចិឞយំ ចាឃរេត្តត ចាឃុតា ឞិត្យន្តាឃយាតា ចត្តិយឃ្ុរិឃា ឞិរេត្ុំ បរិក្លិបត្តា ចិឞយំ បរិចត្តត្តិ ឃចាឃរក្កត តប្យចត្តត្តិតិ៉ អឃ្យិឌំ ឃចា ចត្តិយឃ្ុរិឃាតំ ចិឞយបរិចត្តតំ ចិឞយចាតឞន្តារតហត្យកំ, ឲចំ ក្ខត្យចឃ្យាឌិចិឞយប្យចត្តិតិ ឆរឃ្យត្យំ “ចារេតា ឃចាឃរក្កត ត ចាឃតី”តិអាឌិ ត្យត្តំ៉ រឆចតាតត្តិ ឞិតចលោិហការឆចតាឌិរឆចតាតំ៉ រតតាហ “ឞិត្យលាត្យកឆា ក្ខត្យ”តិអាឌិ៉ តឃ្វិ អឞយ្យឌ្ឋរេត្តតិ តឃ្វិ ឃចាត្យរេត្ត ចឃ្យពិឌក្ុរេត ក្ខត្យឃិប្យា ឃចាកាលំ ឞយ្យត្តិ អត្ុបាកន្ទរេត្តា៉

“ត ឞយ្ុា រឆរេចា ចឃ្យតី”តិ ឞរេន្តបរេតា ត្យត្តយត្ថំ ចិចររេត្តា “កាឆាឌិ”តិអាឌិយាហ៉ តត្ថ កាឆាឌិ ចឃ្យតីតិ កាឆាឌិ អចឃ្យតកាលេ ចឃ្យតិ៉ កាឆាឌិ ត ចឃ្យតីតិ កាឆាឌិ ចឃ្យិតន្តាកាលេ ត ចឃ្យតិ៉ កាត្វឌិ ចឃ្យតិ, កាត្វឌិ ត ចឃ្យតីតិ បរេឆឞយាហ៉ “ចឃ្យរេត្តាបិ”តិអាឌិ “កាឆាឌិ ចឃ្យតិ, កាឆាឌិ ត ចឃ្យតី”តិ បឆត្វឃរឃ្យច អត្ថចិចរណំ៉ ចិកាតាកត្ថចល្លាររឞាឌិតិ អាឌិ-ឞរត្តក តិររាឌតំ ឞក្កលាតិ៉ ឲកាឃ្វិ បរេឆរេឞតិ

ᨠᨲ᩠ᨲᨷᨶᨲᨠᩣᨩᨲᩔ ᩑᨠᨷᩔ᪨ ᩈ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᨩᩩᩃᨠ᩠ᨲᩥ ᨷᩥᨠᩮᨲᩣ ᩈ᩠ᨠᨠ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᨩᩩᩃᩴ᪨ ᨲᩦᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᨷᩁᩥᩉᩦᨶᩴ, ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᩉᩦᨶᩴ,

ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩁᩥᩉᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩦᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨿᨾᩴ ᩈᩩᨷᨠᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨷ᩠ᨿᩣᨿᩩᨠᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᨱᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣᨭᨧᩮᩈᨶ

ᩋᩣᨿᩩ ᩉᩣᨿᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩮᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᨲ᩠ᨲᩣ᪨

“ᨿᨳᩣ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨷᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᨳᩴ? ᨶ ᩉᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᩋᨶᩮᨠᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᩑᩅ ᨷᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥ ᨲᨿᨲ᩠ᩅᩴ

ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩔᩣᨶᩴ “ᨠᨸ᩠ᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩴᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮ ᩈᩩᨷᩮᩣᨿᩮᩣᨣᨧᩅᨲ᪨ ᨾᨾᩋᩣᨿᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ

ᨿᨲ᩠ᨳᨠᨿᨲ᩠ᨳᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩩᨷ᩠ᨷᨿᩣᩈᩮᨶ᪨ ᨲᩮᩣᩈᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨿᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨

ᨩᩣᨲᩥᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

ᨿᩮᩣᨶᩥᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮᨲᩥ ᨾᩪᩃᩥᨠᨿᨠᩔ ᩈᨾᩦᨷᩴ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨲᩔᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨷᨴᩮᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᨭᨷᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴᨶᩥᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ

ᨩᩣᨲᨶᩥᩅᩮᩈ, ᨲᩴᨶᩥᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨠᨳᩅᩮᨲᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨶᩥᩅᩮᩈ᪨ ᩈᩣ ᨠᩥᩁ ᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᩈᩣᩃᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩦ ᩅᩥᨿ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩮ ᩑᩅ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᩴ

ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨶᩥᩅᩮᩈ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥ ᩈᩩᨸᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᩈᩩᨷᩩᨶ᩠ᨶᩣ ᩁᨲᨶᩈᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨽᩴ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ

ᨠᩥᩁᩮᨲᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩅᩮᨿᩣᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᨷᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮᩉᩥ᪨ ᩑᨠᨾᨬ᩠ᨬᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ

ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨲᩣᨿ ᩑᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥᨲᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵ...ᨷᩮ... ᨿᨳᩣᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨩᩣᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᩈᩩᨷᩣᩁᩮᨾᩥ ᩑᩅ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᨿᩣᩃᩥᨷᩥᨱ᩠ᨯᩦᩉᩥ ᨶ

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩥᨲᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨱ᩠ᨱᩅᩥᩅᩥᨵᩅᨱ᩠ᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮᩉᩥ ᨶ ᩈᨾᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᨶᩥᩁᨿᩣ ᩈᨠᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩅᩥᨠᩅᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨠᨲ᩠ᨲᨻᩩᨣᩩᨱᩅᩥᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩈᩣᨠᩣ᪨ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨿᩣᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ᪨

ᩈᩮᨲᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨲᩅᨱ᩠ᨱᨷᩮᩃᩥ ᩋᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨭᨷᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨿᩣᨣᩮᨶᩮᩅ᪨ ᩑᨠᩮᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᨷᩔᩴ᪨ ᩈᩩᩁᩈᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨿᩈᩩᩁᩈᩣᨲᩥ᪨

ᩑᨠᩮᩣᩅ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ “ᨿᩮᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩈᩣᩅᨠᨿᩩᨣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩣᩅᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨲᩥ ᩈᩣᩅᨠᨿᩩᨣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ᪨ “ᨡᨱ᩠ᨯᨲᩥᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᨷᩥ ᩑᨠᨴ᩠ᨵᩣᨠᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨡᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨧ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ,

ពុទ្ធានំ សហោទរោ, វេមាតិកោបិ វា ជេដ្ឋភាតា ន ហោតីតិ “ចូឡបិតិកោ កនិដ្ឋភាតា”តិ វុត្តំ។ អវសេសេហិ ពុទ្ធេហិ។ “បញ្ញាបិរេយិយា យត្ថកំ បទត្ថា”តិ ចត្វា តស្ស យត្ថកប្បត្តំ ក្រុឡចិរេសំ ឥទស្សត្ថំ “សិលិតា សាវកា”តិអាទិ វុត្តំ។

វុត្តទោតិ វុត្តយោ។ ពុន វុត្តទោតិ ទេវ នាមេន វុត្តំ។ បរិន្តិ បទកោដិយត្ថកំ។ បញ្ញាចិសយេតិ បញ្ញាផិកាទេ។ បចត្តិដ្ឋានវសេន ហិ បចត្តិ វុត្តំ។

សាវកសន្និបាតបរិច្ឆេទវណ្ណនា

១០. ឧបោសថត្តិ អាឡាបិតិយោត្តំ។ ទុតិយតតិយេសុតិ ទុតិយេ, តតិយេ ច សាវកសន្និបាតេ។ ឧសេច នយោតិ ចតុរង្គិកំ អតិចិសតិ។ អភិតីហារតោ បដ្ឋាយ ចតុ ករេចត្វា បត្តុជ្ជា ជីវេបត្តា, សា បន យស្មា យទតាទេចបុរេហិយំ អដ្ឋត្តទេដ្ឋកថាយំ (អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១.១១) ចិត្តារតោ អាគតា, តស្មា តត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពាតិ។

ឧបដ្ឋាកបរិច្ឆេទវណ្ណនា

១១. និពទ្ធុបដ្ឋាកភាវេនត្តិ អាទុដ្ឋតោ បដ្ឋាយ យាវ បរិនិព្ពានា និពទ្ធុបដ្ឋាកភាវំ។ អនិយតុបដ្ឋាកា បន សាវកតោ បឋមពោធិយំ ពហូ អហេសុំ។ តេនាហ “សាវកតោ ហិ”តិអាទិ។ ព្ទជាតិ អានន្ទត្ថេរោ ឯវន ការណេន សត្ថុ និពទ្ធុបដ្ឋាកភាវំ ឧបគតោ, យថា ច ឧបគតោ, តំ ទស្សេតុំ “តត្ថ ឯកទា”តិអាទិ វុត្តំ។ “អហំ ព្ទយិតា បរក្កន កដ្ឋាយិ”តិ អាហ អនយញ្ញសតាបិទកេន កម្មុតា ទេវាធិយាតោ។ អថ តំ សាវកា តយត្តំ អតាទោរោវត្តាច រេវ៉ំ យក្កំ សន្តាយ “ឯហិ កិក្ខុ ព្ទយិតា កដ្ឋាយា”តិ អាហ។ កស្មា បនស្ស សាវកា តយត្តំ តាទោរោវសីតិ? អាទោរាចិតេបិ អសដ្ឋហត្តា តាជីយិស្សតិ។ តត្ថាតស្ស ហោតិ ជីឈទត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិតិ។ តេតិ តេ កយតំ, “ត”ត្តិ វា បិទេវ។

អត្ថាសទ្ធាតិ អត្ថុពន្ធា, ឧបដ្ឋតោ វា។ ឆយ្យការវតិស្សិតោ សំវេទកោ ឆយ្យសំវេទកោ “អសេយ្យ តាយ តិដ្ឋត្តស្ស សាវកតោបិ ព្រាជីសំ ខាត”ត្តិ។ “អហំ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ វទន្តោ ឆយ្យសតាបតិ អត្តតោ ឯវំ វទន្តោ តាយ ហោតីតិ “អហំ ភន្តេ វុទ្ធេយ្យ”តិអាទិ វុត្តំ។ អស្សុញ្ញាវេ យេវ យេ សា ជីសាតិ អស្សុញ្ញាវេ យយ សា ជីសា។ តត្ថ ការណមាហ “តវ ខ្វចារេកា ពុទ្ធានំ ខ្វចាតសជីយោសា”តិ។

វសិតំ ន ទស្សតីតិ ឧកាកត្តប្បដិយំ វាសំ ន លភិស្សតីតិ អធិប្បាយោ។ បរេមុតា ទេសិតស្សាបិ ធម្មស្សាតិ សុត្តត្តទេសនំ សន្តាយ វុត្តំ។ អភិធម្មទេសនា បនស្ស បរេមុតាវ បវត្តា បវេវ យាវតាយ។ តស្សា វាចនាយក្កាបិ សារិបុត្តត្ថេរប្បភវោ។ កស្មា? សោ និទ្ទេសបដិសម្ភិទា ចិយ ទេវស្ស កិក្ខុតោ កហិតធម្មក្ខន្ធបក្ខិយោ។ អបរេ បន “ធម្មភណ្ឌាការិកោ បដិបាទិយោ តិកត្ថុកោសុ ទេវសិកំ កតោកាកោ សាវកត្តំ បញ្ញាបុច្ឆិ, សាវកាបិស្ស បុច្ឆិតបុច្ឆិតំ តយ័នកវេសន ចិស្សជ្ជេសិ។ ឯវំ អភិធម្មោបិ សត្ថារា បរេមុតា ទេសិតោបិ

ថេរេន សម្មា បដិគ្គហិតោ ច អហោសី”តិ វទន្តិ។ សត្ថា ទីឃំសិត្វា គហេតព្ពំ។

អគ្គុបដ្ឋាកោតិ ឧបដ្ឋាកេន សក្កច្ចការិតាយ អគ្គភូតោ ឧបដ្ឋាកោ។ ថេរោ ហិ ឧបដ្ឋាកដ្ឋានំ លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ ភគវន្តំ ទុវិធេន ឧទកេន, តិវិធេន ទន្តកដ្ឋេន, បាទបរិកម្មេន, គន្ធកុដិបរិវេណសម្មជ្ជនេនាតិ ឯវមាទីហិ កិច្ចេហិ ឧបដ្ឋហន្តោ “ឥមាយ នាម វេលាយ សត្ថុ ឥទំ នាម លទ្ធុំ វដ្ដតិ, ឥទំ នាម កាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា តំ តំ និប្ផាទេន្តោ មហតិំ ទណ្ឌទីបិកំ គហេត្វា ឯករត្តិំ គន្ធកុដិបរិវេណំ នវ វារេ អនុបរិយាយតិ។ ឯវំ ហិស្ស អហោសិ “សចេ មេ ថិនមិទ្ធំ ឱក្កមេយ្យ, ភគវតិ បក្កោសន្តេ បដិវចនំ ទាតុំ នាសក្កុណេយ្យ”ន្តិ, តស្មា សព្ពរត្តិំ ទណ្ឌទីបិកំ ហត្ថេន ន មុញ្ចតិ។ តេន វុត្តំ “អគ្គុបដ្ឋាកោ”តិ។

១៧។ បិតុមាតុជាតនគរបរិច្ឆេទោ បិតុមុខេន អាគតត្តា “បិតិបរិច្ឆេទោ”តិ វុត្តោ។

វិហារំ បាវិសីតិ គន្ធកុដិំ បាវិសិ។ ឯត្តកំ កថេត្វាតិ កប្បបរិច្ឆេទាទិនវវារបដិមណ្ឌិតំ វិបស្សីអាទីនំ សត្តន្នំ ពុទ្ធានំ បុព្វេនិវាសបដិសំយុត្តំ ឯត្តាវតា ទេសនំ ទេសេត្វា។ កស្មា បនេត្ថ ភគវា វិបស្សីអាទីនំ សត្តន្នំយេវ ពុទ្ធានំ បុព្វេនិវាសំ កថេសិ, ន ពុទ្ធវំសទេសនាយំ (ពុ។ វំ។ ៤៣ គាថាយោ) វិយ បញ្ចវីសតិយា ពុទ្ធានំ, តតោ វា បន ភិយ្យោតិ? អនធិការតោ, បយោជនាភាវតោ ច។ ពុទ្ធវំសទេសនាយញ្ហិ (ពុ។ វំ។ ៥៧) –

“កីទិសា តេ មហាវីរ, អភិនីហារោ នរុត្តម;

កម្ហិ កាលេ តយា ធីរ, បត្ថិតា ពោធិមុត្តមា”តិ។ អាទិនា –

បវត្តំ តំ បុច្ឆំ អធិការំ អដ្ឋុប្បត្តិំ កត្វា យស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បាទមូលេ អត្តនា មហាភិនីហារោ កតោ, តំ ទីបង្ករំ ភគវន្តំ អាទិំ កត្វា យេសំ ចតុវីសតិយា ពុទ្ធានំ សន្តិកា ពោធិយា លទ្ធព្យាករណោ ហុត្វា តត្ថ តត្ថ បារមិយោ បូរេសិ, តេសំ បដិបត្តិសង្ខាតោ បុព្វេនិវាសោ, អត្តនោ ច បដិបត្តិ កថិតា, ឥធ បន តាទិសោ អធិការោ នត្ថិ, យេន ទីបង្ករតោ បដ្ឋាយ, តតោ វា បន បុរតោ ពុទ្ធេ អារព្ភ បុព្វេនិវាសំ កថេយ្យ។ តស្មា ន ឯត្ថ ពុទ្ធវំសទេសនាយំ វិយ បុព្វេនិវាសោ វិត្ថារិតោ។ យស្មា ច ពុទ្ធានំ ទេសនា នាម ទេសនាយ ភាជនភូតានំ បុគ្គលានំ ញាណពលានុរូបាបិ, ន អត្តនោ ញាណពលានុរូបាបិ, តស្មា តត្ថ អគ្គសាវកានំ, មហាសាវកានំ, (ថេរគា។ អដ្ឋ។ ២.២១ វង្គីសត្ថេរគាថាវណ្ណនា) តាទិសានញ្ច ទេវ(ព្រហ្មា)នំ វសេន ទេសនា វិត្ថារិតា។ ឥធ បន បកតិសាវកានំ, តាទិសានញ្ច ទេវតានំ វសេន បុព្វេនិវាសំ កថេន្តោ សត្តន្នំយេវ ពុទ្ធានំ បុព្វេនិវាសំ កថេសិ។ តថា ហិ នេ ភគវា បរលោកនវសេន សមុទ្ទេជិតំ សប្បប្បច្ចតាយ កថាយ ទេសនំ មត្ថកំ អបាបេត្វាវ គន្ធកុដិំ បាវិសិ។ តថា ច ពោធិសត្តា ឯវ ទេសនាយ អនុសារតោ អាជានីយបរិវត្ត- (ទី។ និ។ ២.២៥) ទេសនាទយោ បវត្តា។

អបិចេត្ថ ករបា អត្តនោ ឞុទ្ធាចរេរនារិកាចិកាចិតិយា ឬបរិវេសតាយ សក្កហត្ថំ ចិបឞ្ឞិអាជីតំ ឲច សត្តតុំ សឲ្យាសព្វទ្ធាតំ បុរេត្តតិចារំ ពរេធសិ៍ រេតារំរេយច ហិ សាចកា ពងា រេចច ឲពរហិ ច ឞុទ្ធាចារក្ខុយិយំ ជិតា, ត អនេញ្ញារំ បរិតិគ្គពត្តា៍ "សិទ្ធត្ថពិឞ្ឞាហុឞ្ឞាតំ កិរ ឰទ្ធាតំ សាចកា ឞុទ្ធាចារេសបុ ឬបបត្តា ឬបបត្តិសយតត្តុររេយច ព្ពាយត្ថិ សាររេត ឬបកាឥរេយា ចិយ អរហត្ថំ អធិកត្តា តធិររេឞ្ឞច បរិតិគ្គាឃិបុ, ត ពត្ថ ពត្ថ ឃាចតាឃុកំ អដ្ឋិឞ្ចា"តិ ចធត្តិ៍ ពធា រេយរំ សឲ្យាសព្វទ្ធាតំ បជិរេចឆសារតំ ឲកំសរេពា តិច្ឆរេយ ត អញ្ញាបិ ឆរតិ, ត អត្តុរហិតំ, រេព ឲច កិរេពត្តត្តា ចិបឞ្ឞិអាជីតំរេយច ករចត្តាតំ បុរេត្តតិចារំ ព្ពាយត្ថិ ឞុរេត្ត ពរេធសិ រេចរេតឃ្យុញ្ញាបរយចរេសត៍ អបុត្តាចរិយតិយរេយា បត អបរាបរំ រំសរលាគរសត្តចារចរេសត អកិឞ្ញា រលាកឆាពុយា ព្ពាច្ឆិរេពាតិ ត រេពរេតពំ ចិវត្ថុញ្ញាតិ ឥដ្ឋត្តា៍ តិរេត្តរំ យត្តកំ បិរេបត្តាតិ អភិឌាតិរេពា បដ្ឋាយ ឃាច បិតិរេយាក្កុរេឥរេរោ ឃាច ពា ឰទ្ធកិច្ចុមិទ្ធិ, ពាច យត្តកំ សិលំ បិរេបត្តា៍ ត ពាច ពធិរេពាតិ រេយាឌតា៍

ពត្តិត្តិ ឆយុពត្តិ, បរិយត្តិត្តិ អរេត្ថា៍ បុត្តបុត្តយាពុឃាតចិហារឆតចិហារដាយកាជីតំ សព្ពហុលិតំ អត្ថាតំ ចិកាចតចរេសត បចត្តចាររោ សព្ពហុលចាររោ៍

សព្ពហុលចារចណ្ណតា

កាយព្ចាឃំ បិញ្ចត្ថាឃំ អគាករេពា, អដ្ឋកធារុ អាកាពត្តា បត អាររេតត្វា ជីរេបតរេត្តាតិ ពំ ជីរេបរេត្តា "សព្ពារេពាធិសត្តាតតិញ្ញ៉ា"តិអាឌិយាហ៍ ក្យុលចំរេរា ក្យុលិត្តុក្កុរេយា៍ បរេចលីតិ បរេយ្យរា "កក្ខុ"តិ បុត្តប្បត្តិឃា ការេលំ បុទ្ធិត្តា ពំ ចិឞ្ឞរេទ្ធរេត្តា "សព្ពាញ្ញុរេពាធិសត្តាតតិញ្ញ៉ា"តិអាឌិយាហ, រេពត រេពរំ ឌាពតករាឌិ បញ្ញាឃយាតំ ឲកំសរេពា យតុឞ្ឞកាចសញ្ញាតតត្ថំ ព្ពាច្ឆិពត្ថំ, អញ្ញាធា ឃធាឆិរេបុ្យពឰទ្ធកិច្ចុមិទ្ធិ ឲច ត សិយាតិ ឥរេឞ្ឞតិ, ឃរេពា យហារសត្តាតំ ចរិយកចេ យតុឞ្ឞរលាគេ ឲច បិពុការេចា, ត អញ្ញាពត្ថំ

សព្ពហុលបរិច្ឆេទចណ្ណតា

ចត្ថាជីតំ រេសាកាចិរេសរំ ររេហតិ ចឌារេបតីតិ រាហុ, រាហុក្កុរេហា, ព្ពាធ បត រាហុ ចិឃាតិ រាហុ៍ ពាត្តតត្តិ ច អតត្ថុប្បត្តិដ្ឋាតពំ សត្តាឃ ចុត្តិ៍ ពធា យហារសរេត្តត ចុត្តចចតរេយច ករេហត្វា ក្យុរារឞ្ឞ "រាហុរលា"តិ តាយំ អកំឞុ៍ អធាតិ តិបិពយត្តិ៍ រេរាចិតីតិ រេរាចតឃិលា, ឬឌ្ឈលទ្ធុបិតិ អរេត្ថា៍ រុចក្កុតីតិ រុចំ បកាតំ អាកាតិក្ខុតា, ក-ការាកាយំ កត្វា ចុត្តិ៍ ព្ពាតិត្ថំរេពតកាចរេពា យតុឞ្ឞរលាគេ សព្ពារំ ព្ពាតិត្ថំ ពិព្ពបជិច្ឆត្តក្ខុតាតិ ពិព្ពា៍

ចសាតា ចុដ្ឋាឃាតិ បិធកញ្ញារេពា ឬដ្ឋាឃ៍

អដ្ឋក្កុលុរេត្តឆាតិ អដ្ឋក្កុលប្យយាលាតហលកាចា៍ ចុឮអំរេសត ឈារេឥត្វាតិ ពិរិយការេកត ឆបតចរេសត សព្ពា ចិហារដ្ឋាតំ ឈារេឥត្វា៍ ឞុចណ្ណឃដ្ឋិធារេលហិតិ ធាលប្យយាលាហិ ឞុចណ្ណឃដ្ឋីហិ៍ ឞុចណ្ណហត្ថិបិធាតីតិ បាតិហត្ថិបិធបរិយាលាតិ ឞុចណ្ណឝណ្ឌាតិ៍

ចុត្តកោយកោចាតិ ក្ឌូអំលេយកោច៍ ឃុចណ្ហាកុ៏ហិតិ ឃុចណ្ហាលលោល្ឌហិ៍ ឃលក្ឋលាតត្តិ លក្ឋលាឃបក្អាត៍ ឃហឃ្សាទាត៍

ចេពានិបល្លលេក្កាតិ អគិឃប្ពុឌ្ឍកាលេល តិឃឌ្ឍដ្ឋាត៍ អចិឌហិតេតាតិ ឮុឌ្ឍាត៍ ពឆាតិឃឌ្ឍាឃ អតញ្ញាតុ្ឋកាចិកាចតោ អបទិច្ចុតេត្តា៍ តោតាហ “ឲកឃ្ឃិយេច ធានេត ហោតី”តិ៍ បផយបតកល្ដិកាតិ បធ្ឋិយេ យោបាិតផលេក ផត្វា ផបិឃយាតឃ្ស តក្លិលាបិតឃ្ស បតិដ្ឋហតដ្ឋាត៍ ពំ បត ឃឃ្ឃា តញ្ជហំ ឆិទំ កោតធិ អតេកឌ្ឌុ ហោតិ, ពឃ្ឃា “បតកល្ដិ”តិ ចុត្តំ៍ ឃឃ្ឃិ ក្ឆុយិកាកេ ឮ្កតាតិ ឌេតចតយហាចិហារោ, ពត្ត្វ ឃឃ្ឃិ ធានេត បុទិយាត៍ ឃព្ពាឮុឌ្ឍាត៍ យញ្ញា បញ្ញាត្តា, ពឃ្ឃិយេច បតេតយ អយាព្យាឃ្យិ កកចតោ យញ្ញោ បញ្ញាតេត្តាតិ កត្វា “ចត្តារិ យញ្ញាបិតដ្ឋាតាតិ អចិឌហិតាតេច ហោត្តិ”តិ ចុត្តំ៍ យញ្ញាត៍ បត យហត្តលុដ្ឋកាកេចត យញ្ញាបញ្ញាបតបតេឃឃ្ស យហត្តាឃយហត្តតា អប្បយាលំ, ឮុឌ្ឍាត្វកាលេចត បត យេ បតេយ ឃព្ពតា ឲកប្បយាលេលាយេច ហោតីតិ “ចត្តារិ យញ្ញាបិតដ្ឋាតាតិ អចិឌហិតាតេច ហោត្តិ”តិ ចុត្តត្តិ តដ្ឋញ្ញ៍ ចិហារោបិ ត ចិឌហិតោ េយចាតិ ឲត្វាបិ ឲលេច តយោ៍ បុទិយំ ចិហារដ្ឋាត៍ ត បទិច្ចុឌតីតិ ហិ អតេត្វា៍

ចិឃិដ្ឋា យត្តា ចិយត្តា, ចិយត្តាច េចយត្តំ, ចិឃឌិឃតាតិ អតេត្វា៍ បយាលំ អាទោរោហា៍ បឆាត៍ ត្យក្កទកិរិយា៍ ទឃ្ឃិតិ ឃទឹរប្បកា៍

“ឃត្តាត៍ បិកតិកហេតត្វត លហេត្វា យញ្ញិយបុទិយោ, តតោ តិក្យំ កកចតោ ឃទឹរប្បយាលត្តិ កកចា អដ្ឋារឃហេត្វា”តិ ចតត្តិ៍ អបទេរ បត កលាត្តិ “យត្សឃ្សាត៍ បិកតិកហេតត្វត ចត្យហេត្វា យញ្ញិយបុទិយោ, តតោ តិក្យំ កកចតោ ឃទឹរប្បយាលត្តិ កកចា ត្វាតឃហេត្វា ដ្ឋបិឌិត្តកុ្ទបឆយុចេឃត, ឃយត្តតោ បត ញ្យាយយត្តំ ញ្យាយប្បកា ឞទតីតិ ដ្ឋបទិ លហត្វំ អត្វក្កតោ, ធាហលតប្បកា ក្ទបេត ឃឌ្ឌិ អដ្ឋារឃហេត្វា ហោតី”តិ៍

អដ្ឋតិឃត្តិ ឌិឈកាល៍

អព្ញាឃយបដិធាតត្តិ ចេពានិឃប្ពារឃប្ពុទលាកាលេល ពឆាបចត្តញ្ញាឃយាឌិត៍, ពឆាបចត្តបត្វតាត្សុ្ទបំ ចិបុល៍, ចិបុលតេញ្ញា ហោតីតិ អតេត្វា៍ ដ្ឋាឃយេត្វា ចទិយាបិដកចណ្ហតាយំ ចុត្តកោយកោច េចឌិតេព្វា៍ ឲត្ត្វ ច ឃឃ្ឃា ឃទឹរប្បយាលំ, បឆាត៍, ឃទឹរប្បកា ច ឮុឌ្ឍាត៍ ចិឃឌិឃាតិ ឮ្កឆ បិញ្ញ្កឃំ អតាកតា, ពឃ្ឃា តេហិ ឃឌ្ឌិ េចយត្តតាឃាយេព្ញាត អាឃ្យុក្យុលិតិបិ ឮ្កឆ អាហទិត្វា ឌិបិតាតិ៍ បដិចិដ្ឋក្យុលាឃ្ទុតិ អធិកតឃព្ពញ្ញាក្យុលាឃ្ទុ៍ តត្យ ច ចេពានិឃប្ពារេឃ្ទុ, េចតេតឃ្យប្បុក្កុលបទិយាលោ ច េចយត្តំ តត្វីតិ? ឃត្ថំ តត្វិ, ពត្យកឃំ បត ឮុឌ្ឍក្យុលាក្កហលោត កហិតេយេច ហោតីតិ ត ដ្ឋឌ្ឍដ៍៍ ឃតេក្កត ហិ ឃព្ពាឮុឌ្ឍាត៍ ឮុឌ្ឍក្យុលាឃ្ទុ េចយត្តំ តត្វិ, ពតេក្កត េតឃំ ឃេព្វាធិឃប្ពារេឃ្ទុបិ េចយត្តំ តត្វីតិ៍ កឃ្ឃា? ហេត្យអត្សុ្ទបតាឃ ឞលឃ្ស , ឲកេត្តកោច េចតេតឃ្យប្បុក្កុលបទិយាលោ េចយត្តកាលេចា ចិកាចិតោ៍ យហារចេពានិឃត្តាតញ្ញា ហេត្យអចត្វាឃំ ឃប្ពុត្សុបតិឃ្សុឃិត្រ្កិឃបទិបិកា េចតេតឃ្យប្បុក្កុលិ ចទិយកេច អទហត្តឃប្យត្តិឃា បទិេបិឃិតាតិ កយលចតាតិ ឃ្ទុទិឃទឃ្ឃិឃប្យេឃ្សុត ចិឃ ពឆាកតក្យុលាត្វកាចឃប្យេឃ្សុត ចិចេពានិ ដ្ឋបកត្ឋត្តិតិ ឌិេបឃ្ទុំ អដ្ឋកឆាចទិយា៍

តិធិក្យប្ពុទាតិ ចត្តារោ យហាតិឆេយា ឃត្ឌាឃ ចតតិ៍ ឌារតោ ចាតិ៍ ច-ឃេដ្ឋត កពយហាកិតិហារោ ចាតិ អឃយ្យិ អតេត្វា ឃក្កហិតោតាតិ

ទដ្ឋព្ពោ· វុត្តំ ហេតំ ពុទ្ធវំសេ –

“តារាគណា វិរោចន្តិ, នក្ខត្តា គគនមណ្ឌលេ;

វិសាខា ចន្ទិមាយុត្តា, ធុវំ ពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ· (ពុ· វំ· ៩៥);

“ឯតេនេវ ច សព្ពពុទ្ធានំ វិសាខានក្ខត្តេនេវ មហាភិនិហារោ ហោតី”តិ ច វទន្តិ·

១៦· អយំគតីតិ អយំ បវត្តិ បវត្តនាការោ, អញ្ញោ បុព្ពេនិវាសំ អនុស្សរន្តា ឋបិតា អាការេន អនុស្សរន្តីតិ អត្ថោ, យស្មា ចុតិតោ បដ្ឋាយ យាវ បដិសន្ធិ, តាវ អនុស្សរណំ អារោហនំ អតីតអតីតតរអតីតតមាទិវសាទិសង្ខាតេ បុព្ពេនិវាសេ ញាណស្ស អភិមុខការេន បវត្តីតិ កត្វា· តស្មា បដិសន្ធិតោ បដ្ឋាយ យាវ ចុតិ, តាវ អនុស្សរណំ ឱរោហនំ បុព្ពេនិវាសេ បដិមុខការេន ញាណស្ស បវត្តីតិ អាហ “បច្ឆាមុខំ ញាណំ បេសេត្វា”តិ· ចុតិក្ខណន្តិ យំ បឋមំ ចុតិយា ញាណគោចរំ គន្តុំ, តំ គហេតុំ ពុជ្ឈន្តិ អត្ថោ· គនុក្ខន្តិ ការិយំ ចុក្កន្តិ· តេនាហ “អាការេន បនំ ននុស្សេន្តោ វិយា”តិ· អបរេបិ ការណន្តិ ចិត្តវិទ្ធយានុស្សរណំ បច្ឆាមុខំ ញាណំ បេសេន្តោ អបរំ អច្ឆរិយព្ភុតការណំ· មត្ថាតិ បច្ចត្តេ, ភាយាតិ អច្ឆរិយេ និបាតោ, ហិ-សទ្ទោ អនត្ថកោ· តេនាហ “មហា ភាយ តថាគតោ”តិ· ឯវញ្ច កត្វា “មត្ថា”តិ និបាតវសេន និសុំ មត-សទ្ទគហណំ សមត្ថិតំ ហោតិ· បបញ្ចេន្តិ សត្តសន្តានំ សំសារេ ចិរាយន្តីតិ បបញ្ចា· គម្ភីរំ ចុម្ពតីតិ កិលេសវដ្ដស្ស បបញ្ចគហណេន, វិបាកវដ្ដស្ស ចុក្កគហណេន គហិតត្តា· បរិយាទិន្នវដ្ដេតិ សព្ពសោ ខេបិតវដ្ដេ· “មគ្គសីលេន ផលសីលេនា”តិ វត្វា តយិទំ មគ្គផលសីលំ លោកិយសីលបុព្ពកំ, ពុទ្ធានញ្ច លោកិយសីលម្បិ លោកុត្តរសីលំ វិយ អនញ្ញសាធារណំ ឯវាតិ ទស្សេតុំ “លោកិយលោកុត្តរសីលេនា”តិ វុត្តំ· សមាធិបញ្ញាសុបិ ឯសេវ នយោ· សមាធិបក្ខាតិ សមាធិ ច សមាធិបក្ខា ច សមាធិបក្ខា, ឯកទេសសរូបេកសេសោ ទដ្ឋព្ពោ· តេនាហ “មគ្គសមាធិនា”តិអាទិ, “វិហារោ គហិតោ វា”តិ ច· សមាធិបក្ខា នាម វីរិយសតិអាទយោ·

សយត្តិ អត្ថោ· និវសន្តិ ឯត្ថាតិ និវាសោ· តេន និរោធសមាបត្តិវិហារោ គហិតោ· ខិល្បិចារាទីហិ ច “វិមុត្តាតិ វិមុត្តីតិ សង្ខ្យាកន្តី”តិ ឋបិតា វិមុត្តិ-សទ្ទស្ស គម្ភីរកតំ អាហ អដ្ឋសមាបត្តិអាទិវិសយត្តា· តស្ស· វិមុត្តត្តាតិ ច “វិក្ខម្ភនវសេន វិមុត្តត្តា”តិអាទិនា យោជេតព្ពំ· តស្ស តស្សាតិ អភិជ្ឈានុបស្សនាទិកស្ស· បច្ចនីកង្គវសេនាតិ បហាតព្ពបដិបក្ខអង្គវសេន· បដិប្បស្សទ្ធន្តេ ឧប្បន្នត្តាតិ កិលេសានំ បដិប្បស្សម្ភនំ បដិប្បស្សទ្ធិ, សា ឯវ អន្តោ បរិយោសានកាលោ, តស្មិំ សារោជនេ ឋិតត្តា, តំតំមគ្គវជ្ឈកិលេសានំ បដិប្បស្សម្ភនវសេន បវត្តត្តាតិ អត្ថោ· កិលេសេហិ និស្សដា, អបគមា ច និព្ពានស្ស តេហិ វិវិត្តត្តា ឯវាតិ អាហ “ទូរេ ឋិតត្តា”តិ·

១៩· ឆម្ពិតត្តាតិ ឆម្ពិតំ សការោ, អត្ថោ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ· សុប្បដិវិទ្ធាតិ សុដ្ឋុ បដិវិទ្ធា សព្ពសត្តានំ សព្ពេសំ កិលេសានំ បហតត្តា· ឯវមិព្ភសព្ពញ្ញុតា, ទសពលញាណាទយោ ចាតិ សព្ពេ ពុទ្ធគុណា គហិតា អធិគតា អហេសុំ· អរហត្តំ ឆម្ពិតត្តាតិ កេចិ·

សព្វញ្ញុតញ្ញាណន្តិ អបរេ។ ទ្វីហិ បទេហីតិ ទ្វីហិ ចារេក្យហិ។ អាណន្តិ បដិបត្តិំ តំមូលកត្វា ឧបរិទេសនាយ។ ទេវទត្តាទិកោ កាលវិហលន្តិ អត្ថោ ទេវទត្តោ ចាតុមហារាជិកេ សម្ពុទ្ធានុភាវេន ... (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។៤៦១) វិនាទេស្សតិ, អត្ថោ វិការេនស្សតីតិ យោជនា។ អយំ ទេសនាតិ “ពុទ្ធោ សោ ភគវា”តិអាទិកា (ទី។ និ។ ១។៣) វិត្ថារតោ បវត្តិតទេសនាយ។ និទានភាវេន ឋិតំ ឧទ្ទេសទេសនាយ។ សា ហិ ពុជ្ឈិស្សា ទេសនាយ និទានដ្ឋានិយត្តា តថា វុត្តា។

ពោធិសត្តសមុទាចណ្ណនា

១៤. “វិបស្សីតិ តស្ស នាម”ន្តិ វត្វា តស្ស អត្ថត្ថំ ទស្សេតុំ “ទិព្វា ទោ”តិអាទិ វុត្តំ។ វិវិធេ អត្ថេតិ ហិតាហិតាទិភេទេ អត្ថេ និលីនេ ចាតាវិធេ, តទន្តោ ច ពុទ្ធិយ គោចរភូតេ តេ ច យថាបរតោ, វោហារវិនិច្ឆយេ ចាតិ នានាវិធេ អត្ថេ បស្សនកុសលតាយាតិ ទស្សេតិ និបុណភាវេន។ យាថាវតោ ទោមិជ្ជ ពុជ្ឈតីតិ ពោធិ, សោ ឯវ សត្តយោគតោ ពោធិសត្តោតិ អាហ “បណ្ឌិតសត្តោ ពុជ្ឈនកសត្តោ”តិ។ សុវិត្ថិតវិត្ថិតានិតា បន បណ្ឌិតភាវេ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ។ យថា ច បនេតេន មហាភិនីហារោ កតោ, តតោ បដ្ឋាយ មហាពោធិយំ ឧក្កដ្ឋនិន្នតា ពោធិយំ សត្តោ ពោធិសត្តោតិ អាហ “ពោធិសង្ខាតេសុ”តិអាទិ។ មគ្គញាណបទដ្ឋានំ ហិ

សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ, សព្វញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានញ្ច មគ្គញាណំ “ពោធី”តិ វុច្ចតិ។ “សតោ សមុដ្ឋានោ”តិ ពុជ្ឈិនា ចតុត្ថាយ ឧក្កដ្ឋវិត្តិយា

ឧក្កដ្ឋីតិ ទស្សេតិ។ ចតស្សោ ហិ ឧក្កដ្ឋវិត្តិយោ ពុទ្ធេកទេសា ឧក្កដ្ឋា មាតុកុច្ឆិយំ ឧក្កដ្ឋោ, ឋានេ, និក្ខមនេតិ តីសុ ឋានេសុ អសមុដ្ឋានោ

ហោតិ, ឧក្កដ្ឋោ បឋមេ ឋានេ សមុដ្ឋានោ, ន ពុទ្ធោ, ឧក្កដ្ឋោ បឋមេ, ទុតិយេ ច ឋានេ សមុដ្ឋានោ, ន តតិយេ, ឧក្កដ្ឋោ តីសុបិ

ឋានេសុ សមុដ្ឋានោ ហោតិ។ តត្ថ បឋមា ឧក្កដ្ឋវិត្តិ លោកិយមហាជនស្ស វសេន វុត្តា, ទុតិយា អសីតិមហាសាវកានំ (ទេរគា។ អដ្ឋ។ ១។១៨ វក្កលិត្ថេរគាថាវណ្ណនាយ វិត្ថារោ) វសេន, តតិយា ទ្វិន្នំ អគ្គសាវកានំ, បច្ចេកពុទ្ធានញ្ច វសេន។ តេ កិរ កម្មជវាតេហិ

ឧទ្ធំបាទា អធោសិរា អនេកសតបោរិសេ បបាតេ វិយ យោនិមុខេ តាលច្ឆិគ្គឡេន ហត្ថី វិយ សម្ពាធេ យោនិមុខេ និក្ខមន្តា

មហន្តំ ទុក្ខំ បាបុណន្តិ, តេន នេសំ “មយំ និក្ខមាមា”តិ សមុដ្ឋានំ ន ហោតិ។ ចតុត្ថា សព្វញ្ញុពោធិសត្តានំ វសេន។ តេ ហិ មាតុកុច្ឆិម្ហិ

បដិសន្ធិំ គណ្ហន្តាបិ ជានន្តិ, តត្ថ វសន្តាបិ ជានន្តិ, និក្ខមនកាលេបិ ជានន្តិ។ ន ហិ តេ កម្មជវាតា ឧទ្ធំបាទេ អធោសិរេ កត្វា ខិបិតុំ

សក្កោន្តិ, ទ្វេ ហត្ថេ បសារេត្វា អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឋិតកាវ និក្ខមន្តីតិ។ ញាណេន បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ បុព្វភាគេ បច្ចវេក្ខណញាណេហិ

វេទ “ពុទ្ធានំ វចនំ”តិ ទុតិយបរិច្ឆិន្នញាណេន ច អបរភាគេ “ពុទ្ធ យមា បដិសន្ធិ គហិតា”តិ បដិសន្ធិបរិច្ឆិន្នញាណេន ច បរិច្ឆិន្ទ

ជានិត្វា។

បញ្ចន្នំ មហាបរិច្ចាគានំ, ញាតត្ថចរិយាទីនញ្ច មត្ថកំ បាបេត្វា បរិយាបន្នភាវេន សម្ភារវិសេសានំ ទស្សនត្ថំ វិសុំ គហណំ។ តត្ថ

អង្គបរិច្ចាគោ, នយនបរិច្ចាគោ, អត្តបរិច្ចាគោ, រជ្ជបរិច្ចាគោ, បុត្តទារបរិច្ចាគោតិ ឥមេ បញ្ច មហាបរិច្ចាគា។ តត្ថាបិ កាមំ

អង្គបរិច្ចាគនយោបិ នានប្បការមេវ, តថាបិ បរិច្ចាគវិសេសភាវទស្សនត្ថញ្ចេវ សុទុក្ករភាវទស្សនត្ថញ្ច មហាបរិច្ចាគានំ វិសុំ

គហណំ។ តតោ ឯវ ច អង្គបរិច្ចាគតោបិ វិសុំ នយនបរិច្ចាគគ្គហណំ, បរិច្ចាគភាវសាមញ្ញេបិ រជ្ជបរិច្ចាគបុត្តទារបរិច្ចាគគ្គហណញ្ច

កតំ។ ញាតីនំ អត្ថចរិយា ញាតត្ថចរិយា, សា ច ខោ ករុណាយនវសេន។ តថា សត្តលោកស្ស ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកបរមត្ថានំ វសេន

ហិតចរិយា លោកត្ថចរិយា៉ កប្បស្សកតានោលវសេន, អតបជ្ជកប្ឫាយតតនិប្បាយតតចិជ្ជាផាតវសេន, លត្ថាយតតានិវសេន, លក្ខលត្តយានិតឹរលវសេន ច អត្ថេតា, បរេសញ្ញា តត្ថ សតិបដ្ឋានេត ញាណចរេរា ពុទ្ធចរិយា, សា បតត្ថេតា បញ្ញាបរិយឹយេច, ញាណសម្ភារចិរេសតានស្សតត្ថ បត ចិរំ កហលំ៉ ពុទ្ធចរិយាតត្ថិ ពាហុចតតិដ្ឋេសេត បុព្ពយោកបុព្ពចរិយាឆយុក្លាតានិតំ សក្កេហា ដដ្ឋេព្ពា៉ តត្ថ កតបច្ចាកតចត្តុសក្ខាតាយ បុព្ពកាកបដិបតាយ សង្ខិ អភិញ្ញាសមាបត្តិតិប្បាផតំ បុព្ពយោកោ៉ ផាតានិស្សេយច សាតិសយបដិបត្តិ បុព្ពចរិយា៉ “យាច ចរិយាបិដេក សក្កហិតា អភិនីហារេរា បុព្ពយោកោ, កាយានិចិរេចកវសេន ឲកចរិយា បុព្ពចរិយា”តិ កេចិ៉ ផាតានិតវេច្ចាច អប្បិច្ឆតានិតច្ចា សំសារនិព្វារេតស្ស អានិតចានិសំសាតច្ចា ចិកាចតវសេន, សត្តានំ ទោនិនិត្តយេយ បតិដ្ឋាបតបរិបាចតវសេន ច បចត្តកោផា ឆយុក្លានំ៉ កោដិ៉ បត្តាតិ បរំ បរិយត្តំ បរឫក្កិសំ បិបុលិត្តា៉ សត្តមហាផាតានិតិ អដ្ឋចស្សិកកាលេ “ហឆយបំសានិតិបិ យាចកាតំ ឆេឆយ្យ”ត្តិ អត្ថាសយំ ដ្ឋប្បារេឆត្វា ចិត្តឆាតំ, មក្ខលហត្ថិឆាតំ, កមតកាលេ ចិត្តំ សត្តសត្តកមហាឆាតំ, មក្កំ កណ្ហេត្តត ចិត្តំ អស្សឆាតំ, រថឆាតំ, បុត្តឆាតំ, ភរិយាឆាតត្តិ ព្ពយាតិ សត្ត មហាឆាតានិ (ចរិយា៉ ៧៥) ឆត្វា៉

“ព្ពឆារេតច ទេ មរលំ ទេហាត្វា”តិ អធិមុច្ចិត្វា កាលកេរលំ អធិមុត្តិកាលកិរិយា, តំ ទោនិសត្តានំយេច, ត អេញ្ញាសំ៉ ទោនិសត្តា កិរ និឈាយុកេឆេចលោកេ ចិតា “ព្ពឆ ចិតស្ស ទេ ទោនិសម្ភារសម្ភរលំ ត សម្ពចតី”តិ កត្វា តត្ថ ចាសេតា និព្វិត្តយាតសា ទេហាត្តិ, តផា ចិយាតំ បចិសិត្វា អក្ខិតិ និមីលេត្វា “ព្ពទេតា ដ្ឋដ្ឋិ ទេ និចិតំ តប្បចត្តត្វា”តិ ចិត្តំ អធិដ្ឋាយ តិសិឆត្តិ, ចិត្តាធិដ្ឋាតសមតត្តរេយច មរលំ ទោហាតិ៉ បរិយឹឆយ្យាតញ្ញិក្ខក្កំសប្បចត្តិយា តស្មិំ តស្មិំ អត្តភាវេច អភិញ្ញាសមាបត្តីហិ សត្តាតស្ស ចិរេសមិតត្វា អត្តនិតេហស្ស តត្ថភាវេច, សេត្តស្ស ច មហាករុណាយ ដ្ឋព្វអាករភាវេត អធិដ្ឋាតស្ស តិក្ខចិសតភាចាបត្តិយា ទោនិសត្តានំ អធិប្បាយា សមិជ្ឈន្តិ៉ ចិរេត្តុ, ចិយ កមេស្ស ច តេតំ ចសីភាវេចា, តស្មា យត្ថ ដ្ឋបបត្តានំ បរិយឹយោ សមុទេច បរិព្រូហត្តិ៉ ទុត្តតេយត កាលំ កត្វា តត្ថ ដ្ឋបបជ្ជត្តិ៉ តផា ហិ អមរ៉ាំ មហាសេត្តា ព្ពមស្មិំយេច កទេប្ប តាតាខាតីសុ អបរិហីតត្ឈាតា កាលំ កត្វា ព្រហ្មលោកេ តិព្វត្តេត្វា, អប្បកេយេច កាលំ តត្ថ ឆត្វា តទេតា ចចិត្វា មត្តុស្សលោកេ តិព្វត្តេត្វា, បរិយឹសម្ភរណបរុេតា អទេហាសិ៉ តោត ទុត្តំ “ទោនិសត្តាតំយេច, ត អេញ្ញាស”ត្តិ៉ “ឲកោតអត្តភាវេចត អត្តទេត បរិយឹតំ សត្តទោសា បុរិតត្តា”តិ ព្ពមិតា បទោយាឌតាភាចទោតា តត្ថ ឆត្វា អធិមុត្តិកាលកិរិយា តាយ តាទេហាសិតិ ចេស្សតិ៉ អបិ ច តត្ថ យាចតាយុកដ្ឋាតំ ចរិមភេច អទេតកមហាតិធិសមុដ្ឋាតបុព្ពិកាយ ចិត្តសមប្បត្តិសចិសាយ មហាសមប្បត្តិយា តិព្វត្តិ ចិយ, ពុទ្ធត្ថតស្ស អសចិសផាតានិចវសេន អតត្តាសាធារលលោកុប្បត្តិ ចិយ ច “ព្ពទេតា បរំ មហាបុរិសស្ស ចិត្តសមប្បត្តិអតុកចតំ តាយ តត្ថិ”តិ ដ្ឋស្សាហខាតស្ស បុព្ពាសម្ភារស្ស វសេតាតិ ដដ្ឋព្វំ៉ អយទោញ្ញតុ ឆយុតា៉

មតុស្សកលតាវសេន, ត ទេវកលតាវសេត៉ បុព្ពតិមិត្តានិតិ ទុតិយា បុព្ពតិមិត្តានិ៉ អមិលាយិត្វាតិ ឲត្តុ អមិលាតក្កហេលេតច តាសំ មាលានំ ចណ្ណសម្បោឆាយបិ កត្ថសម្បោឆាយបិ សោភាសម្បោឆាយបិ អចិតាសោ ឆស្សិតោតិ ដដ្ឋព្វំ៉ ញាហិរត្ថត្ថរាតំ រេខាឌល្លាតំ លេបស្សបិ អភាចទោតា ទេឆាតំ សរីរកតាតិ ចត្វាតិ សព្ពកាលំ បរិសុជ្ឈប្បកស្សរេតច ហុត្វា តិដ្ឋត្តីតិ អាហ “ចត្វេសុបិ ឲសេច តយោ”តិ៉ តេច សិតំ ត ដ្ឋាយត្តិ យស្ស សិតស្ស បដិការវសេត អធិកំ សេចិយយាតំ ដ្ឋាយា សយេយច ចា លទតរំ ហុត្វា អភិកចត្តំ សរីរេ សេឆំ ដ្ឋប្បារេឆយ្យ, តានិសំ តេច សិតំ, ត ដ្ឋាយហោតិ៉ តស្មិំ កាលេតិ យចាចុត្តយទោលាសត្តកាលេ៉ ពាហុពាហុវសេតាតិ លិត្តសុត្តាយ អាមុត្តមុត្តាចលិយា តិបតត្តា មុត្តាក្ខាច្ចាកា ចិយ ពាហុ ពាហុ ហុត្វា៉ សេឆាតិ សេឆធារា មុច្ចត្តិ៉ ឆត្តាតំ លលិតកាទោចា លលិតុំ៉ កោសាតំ បលិតកាទោចា បាលិតុំ៉អានិ-

សទ្ធេន ចលិតុចចំ សក្កុណាតិ។ កិលន្តរូបេបិ អត្តការេចា ហោតិ, ន បន ឧល្លិង្គបលិង្គាទីតិ អធិប្បាយោ។ ខ្ចល្លិតាតិ អតកិរតិ។ សា តត្ថ ឧបទ្ទុបរិ ឧព្ទអានីរាព្ទអារាតនេយច នេកាកានំ ចិនេយនេតា ត្ចិខាតតានំ ឧបតិដ្ឋហតោតា។ តិស្សបត្តិតិ ឧល្លោតិស្សបត្តិ។ ចិខយុត្តិតិ អតកិរតិចនេយត ចិខយុត្តំ កនេរាត្តិ។

បល្លិតា ខុចាតិ ញុទ្ធិសម្យត្តា ខុច ឌេចតា។ យថា ឌេចតា សម្យតិខាតា "កិខិនេយត បុញ្ញាកនេមុត ញ្ចឆ តិញ្ញតា"តិ ចិនេត្តត្វា "ញ្ចមិតា តាយ បុញ្ញាកនេមុត ញ្ចឆ តិញ្ញតា"តិ ខាតត្តិ, ខុចំ អតីតកនេច អត្តតា កតំ, អញ្ញាឌាបិ ចា ខុកត្ថំ បុញ្ញាកម្មំ ខាតត្តិនេយច មហាបុញ្ញាតិ អាហ "នេយ មហាបុញ្ញា"តិអាទិ។

ត បញ្ញាយត្តិ ចិរតរកាលត្តា បរេមាយុនោ។ អតិឃ្យាតិកត្តិ ត តិឃ្យាតាចថំ សត្តានំ អកាខតកាចនេតា។ សត្តា ត បរេមាយុនោ ហោត្តិ តាយ បិបុស្សត្តតាយាតិ អាហ "តតា ហិ សត្តា ឧស្សត្តកិនេលសា ហោត្តិ"តិ។ ខុត្តាហ – កស្មា សម្មាសម្ពុទ្ធា មនុស្សលោកេ ខុច ឧប្បជ្ជត្តិ, ត ឌេច(ព្រហ្មលោកេសុតិ? ឌេចលោកេ តាច ត្ប្បជ្ជត្តិ (ព្រហ្មចរិយចារស្ស អនោកាសកាចនេតា, តថា អតច្ចរិយកាចនេតា។ អច្ចរិយធម្មា ហិ ញុទ្ធា កកចន្តោ, នេតសំ សា អច្ចរិយធម្មតា ឌេចត្តការេច ជីតានំ ត បាកដា ហោតិ យថា មនុស្សភូតានំ, ឌេចភូតេ ហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេ ខិស្សមានំ ញុទ្ធានុភាចំ ឌេចានុភាចនេតា លោកោ ឌហតិ, ត ញុទ្ធានុភាចនេតា, តថា សតិ "សម្មាសម្ពុទ្ធោ"តិ តាធិមុច្ចតិ ត សម្បសីទតិ, ញ្ចស្សរោត្តក្កាហំ ត ចិស្សជ្ជតិ, ឌេចត្តកាចស្ស ច ចិរកាលដ្ឋិតនេតា ខុកច្ចសស្សតចាឌនេតា ត បរិមុច្ចតិ។ (ព្រហ្មលោកេ ត្ប្បជ្ជត្តីតិ ខុត្តាបិ ខុនេយច តនេយា។ សត្តានំ តាខិសក្កាហចិតិនេមាចតត្ថិញ្ញញុទ្ធា កកចន្តោ មនុស្សភូតិមំនេយច ឧប្បជ្ជត្តិ, ត ឌេចភូតិមំ។ មនុស្សភូតិមំ ឧប្បជ្ជន្តាបិ ឱបបាតិកា ត ហោត្តិ, សតិ ច ឱបបាតិកូបបត្តិមំ ឆុត្តនេជាសាតតិចត្តតោតា, ធម្មនេចតឃ្យានំ ធម្មតត្តិយា ធបតស្ស ចិយ ធាតុនេចតឃ្យានំ ធាតូនំ ធបតស្ស ញ្ចដ្ឋិតញ្ញតា ច។ ត ហិ ឱបបាតិកានំ បរិតិព្វាតនេតា ឧទ្ធំ សរីរធាតុនេយា តិដ្ឋត្តិ។ មនុស្សលោកេ ឧប្បជ្ជន្តាបិ មហានេតាធិសត្តា ចរិមកនេច មនុស្សភាចស្ស បិកដកាចកនេលាយ បត ឌារបរិក្កហម្បិ កនេរាត្តា យាច បុត្តមុខឌស្សតា អការេមត្លោតិដ្ឋត្តិ, បរិបិកកតសីលនេកក្ខម្មបញ្ញាខិបារមិកាបិ ត អភិតិក្ខមត្តីតិ។ កិំ ចា ខុតាយ កនេលាធិត្តាយ "សត្ថាញុទ្ធេហិ អាចិណ្ណសមាចិណ្ណា, យខិទំ មនុស្សភូតានំនេយច អភិសម្ពុជ្ឈតា, ត ឌេចភូតាន"ត្តិ។ អយនេមត្ថ ធម្មតា។ តថា ហិ តឌនេត្ថា មហាភិតីហារោបិ មនុស្សភូតានំនេយច ញ្ចជ្ឈតិ, ត ឌេចភូតានំ។

កស្មា បន សម្មាសម្ពុទ្ធា ជម្ពុទីបេ ខុច ឧប្បជ្ជត្តិ, ត នេសសទីបេសុ? កេចិ តាច អាហុ "យស្មា បឆចិយា តាភិភូតា, ញុទ្ធានុភាចសហិតា អចលដ្ឋាតភូតា ពោធិមណ្ឌភូមិ ជម្ពុទីបេ ខុច, តស្មា ជម្ពុទីបេ ខុច ឧប្បជ្ជត្តី"តិ, តថា "ញ្ចតនេរសម្បិ អចិខហិតដ្ឋាតានំ តនេត្ថច លព្ភតតោ"តិ។ អយំ បនេត្ថ អយ្យាកំ ខត្តិ – យស្មា បុរិមញុទ្ធានំ, មហានេពាធិសត្តានំ, បច្ចេកញុទ្ធានញ្ច តិញ្ញត្តិយា សាចកនេពាធិសត្តានំ សាចកនេពាធិយា អភិតីហារោ, សាចកបារមិយា សម្ភរណំ, បរិបាចតញ្ច ញុទ្ធខេត្តភូតេ ញ្ចមស្មិំ ចក្កចាឡេ ជម្ពុទីបេ ខុច ញ្ចជ្ឈតិ, ត អញ្ញាត្ថ។ ចេចនេតឃ្យានំ ចិតយតនេត្វា ច ញុទ្ធបាទេឌាតិ អក្កសាចកមហាសាចកាទិ ចេចនេតឃ្យចិនេយសារបត្ថាយ ខុតស្មិំ ជម្ពុទីបេ ខុច ញុទ្ធា តិញ្ញត្តិ, ត នេសសទីបេសុ។ អយញ្ច តនេយា សត្ថាញុទ្ធានំ អាចិណ្ណសមាចិណ្ណោតិ។ នេតសំ ឧត្តមបុរិសានំ តនេត្ថច ឧប្បត្តិ សម្បត្តិចក្កានំ ចិយ អញ្ញាមញ្ញាបតិស្សយតោ អបរាបរំ ចត្តតីតិ ឌដ្ឋព្វំ, ខុនេតតេច ញ្ចមំ ចក្កចាឡំ មជ្ឈេកត្វា ញ្ចមិតា សទ្ធិំ ចក្កចាឡានំ ឌសសហស្សស្សេច

ខេចត្តការេចា ឌឹបិទេតា ឮទេតា អញ្ញាស្ស ញុទ្ធាត់ ក្ខប្បត្តិដ្ឋាតស្ស ខេបិដខេក ញុទ្ធចខេត អតុបលញ្ញតេតា៍ ខេតាហ “តឹស្ ឌឹខេបស្ ញុទ្ធា ត តិដ្ឋាតត្តិ, ឌេប្បុឌឹខេបខេយច តិដ្ឋាតត្តឹតិ ឌឹបំ បស្សឹ”តិ៍ ឮយិតា តខេយត ខេគសតិយាខេយបិ ការេណ៍ តឹហរិត្វា ចត្តត្តា៍

ឮឌាតិច ឧត្តិយក្យល់ ខេលិកសខ្ញុត់ ទ្រាហ្វហាតយ្យិ ប្អូឌតឹយកាចខេតា៍ “រាឌា បិតា កចិស្សតឹ”តិ ក្យល់ បស្សិ បិតុចខេសត ក្យលស្ស តិដ្ឋិសិតត្តខេតា៍

“ឌសត្តុ យាសាត់ ក្ខបរិ សត្ត ឌិចសាតឹ”តិ បស្សិ, ខេតត អត្តខេតា អត្តរាយាកាច់ អញ្ញាសិ, តស្សា ច តុសិតកខេច ឌិត្តសខ្យត្តិបន្ធតុកចត់៍

តា ខេឌចតាតិ ឌសសហស្សិចក្កចាឡអខេឌចតា៍ ពធំ បត តា ខេឌចតា តឌា ខេឆាធិសត្តស្ស បុរិតបិរខេយិកាច់, ពធំ ចស្ស ញុទ្ធកាច់ ឌាតត្តឹតិ? យខេហសក្កាត់ ខេឌចតាត់ ចខេសត, ខេយក្ខុខេឃ្យត ច តា ខេឌចតា អតិសយយកាពិខេតា៍ តឌា ហិ កពចខេតា ឆខ្ញុឌាតសំចិកាខេព អខេតពចាទ់ ឌសសហស្សចក្កចាឡអខេឌចតាសត្តិបិខេតា អខេហាសិ៍

“ចចាឃឹ”តិ ឌាតាតិ ឝុតិអាសត្តឌចខេតហិ ខោលាសហិខេតហិ ឝុតិយា ក្ខបដ្ឋិតកាចស្ស បដិសំចិឌិតត្តា៍ ឝុតិចិត្ត ត ឌាតាតិ ឝុតិចិត្តក្កលាស្ស ឮត្តរកាចខេតា៍ តឌា ហិ តំ ឝុត្តបបិតខោលាស្សបិ អចិសខេយាច៍ បដិសត្តិចិខេត្តបិ ឲុខេសច តខេយា៍ អាចខ្ញុតបរិយាខេយាតិ អាចខ្ញុតក្កខេយា៍ យស្មា ឲុពចាទ់ អាចខ្ញុិតខេត្តត អារខ្ញុណ៍ តិដ្ឋិតិតុំ ត សក្កា, តស្មា តំ ឲុចារខ្ញុណ៍ ឝុតិយំ, តតិយត្ថា អាចខ្ញុិត្វា តិដ្ឋយតិ៍ អាចខ្ញុតសឹខេសត ខេចត្ត ឌចតចាខេរា ពហិខេតា៍ ខេតាហ “ឝុតិយតតិយចិត្តចារខេ ឲច ឌាតិស្សតឹ”តិ៍ ឝុតិយា បុខេរតទ់ ពតិបយចិត្តចារខេតា បដ្ឋាយ “យខេណ៍ ខេយ អាសត្តុ”ត្តិ ឌាតតខេតា “ឝុតិក្ខណេបិ ចចាឃឹតិ ឌាតាតឹ”តិ ឝុត្តា៍ បដិសត្តិយា បត អបុត្តកាចខេតា បដិសត្តិចិត្ត ត ឌាតាតិ៍ តិពត្តិយា ក្ខប្បត្តិខេតា បរខេតា “អឃុពល្ហិ ខេយ ឌាខេត បដិសត្តិ ពហិតា”តិ ឌាតាតិ៍ តល្ហិ ការេលតិ បដិសត្តិក្ខហាការេល៍ ឌសសហស្សិខេលិកធាតុ ពប្បតឹតិ ឲត្ត ពប្បតការេណ៍ ខេហដ្ឋា (ទ្រាហ្វឌាលចណ្ណតាយំ (ឌឹ៍ តិ៍ ឌឹ៍ ១.១៧៥) ឝុត្តខេយច៍ អត្វខេតា បខេតត្វ យំ ចត្តត្តា, តំ បរខេតា យហាបរិតិត្តាតចណ្ណតាយំ (ឌឹ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១.១៤៩) អាពយិស្សតិ៍ យហាការុហិកា ញុទ្ធា កពចខេត្តា សត្តាត់ ហិតាសុខចិសាតតបរុខេតាយ ឆាហុល់ ខេសាយតស្សិពាច ខេហាត្តឹតិ ខេតសំ បឌយយហាចិបិពចិខេត្តត បដិសត្តិក្ខហណ៍ អដ្ឋពចាយំ (ឌឹ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១.១៤ិ; ឌ៍ ស៍ អដ្ឋ៍ ៣.៨២; យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ៣.១០០) ឝុត្តា៍ យហាសិចខេត្វខេរាបត យឌិបិ យហាការុហិកា ញុទ្ធា កពចខេត្តា សត្តាត់ ហិតាសុខចិសាតតបរុរាច, ចិខេចពន្លាសយា បត ចិសន្លាទតិន្តា សន្លាសន្លាខេរស្ អន្លុប្បក្កតឆាហុលិតិ បន្លាយយហាចិបិពចិខេត្តត បដិសត្តិក្ខហាយាហ៍

បុខេរ បុណ្ណយាយ សត្តយឌិចសខេតា បដ្ឋាយាតិ បុណ្ណយាយ បុខេរ សត្តយឌិចសខេតា បដ្ឋាយ, សុក្កបក្ខេ តចយិខេតា បដ្ឋាយាតិ អខេត្វា៍ សត្តខេយ ឌិចខេសតិ តចយិខេតា សត្តខេយ ឌិចខេស អាសឡ្ហិបុណ្ណយាយំ៍ ឮឌំ ស្មុបិតត្តិ ឮឌាតិ ចុទ្ទយាតាពាទ៍ យត្ថ្យមូដ្ឋពចាយំ បត “អខេតាតត្តឌថំ ខេត្វា ឲុពយត្តិ អដ្ឋិសុ៍ អច ខេតសំ ខេឌចិខេយា អាពត្វា យតុស្សយលហខេណត្វ តក្ខបេត្វា”តិ (យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ៣.១០០) ឝុត្តា៍ តត្វ ខេតសំ ខេឌចិខេយាតិ យហារាឌ្យត់ ខេឌចិខេយា៍ ចរិត្វាតិ ខេពាចទ់ ចរិត្វា៍

ហរិតូបលិត្តាយាតិ ហរិតេន គោមយេន កតបរិភណ្ឌាយ។ “សោ ច លោ បុរិសកដ្ឋោ, ន ភូមិកដ្ឋោ, បុរេត្វា ខោ កថិស្សតី”តិ ឯត្តកមេវ ខោ ព្រាហ្មណោ អត្ថតោ សុបិនវត្ថុនយេន កថេសិ។ “សចេ អកាទិ អញ្ញាចរិស្សតី”តិអាទិ បន ទេវតាចិក្ខនេន ឋបេត្វា យាថាវតោ បវេទេសិ។

ឆឡូតាតិ ឯត្ថ ឆឡូ-សទ្ទោ “ជាតិឆឡូតំ កិព្ពេច សត្តាន”ន្តិអាទីសុ (ម॰ និ॰ ១.១៦១; ១.១៤៦; បដិ॰ ម॰ ១.១១) វិយ បកតិបរិយាយោ, ឆឡោ ឯវ ឆឡូតា យថា ទេវោ ឯវ ទេវតាតិ អាហ “អយំ សភាវោ”តិ, អយំ បកតីតិ អត្ថោ។ ស្វាយំ សភាវោ អត្ថតោ តថា និយតភាវោតិ អាហ “អយំ និយាមោតិ វុត្តំ ហោតី”តិ។ និយាមោ បន ធម្មវិធោតិ ខោ សទ្ទោ អត្ថន្តរេន វុទ្ធិត្វា ញាណសិប្បេតនិយាមេន ទស្សេតុំ “និយាមោ ច តាយា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ កម្មំ និយាមោ កម្មនិយាមោ។ ឯស នយោ សេសនិយាមាទីសុ។ ញាតពោ បន ឆឡោ ឯវ និយាមោ ឆឡូនិយាមោ, ឆឡូតា។

កុសលស្ស កម្មស្ស។ និរោសន្តោ ពិលិលំ ករោន្តោ។

អទ្ធបរិក្ខមិកាកចិរេសសចេសន វត្ថុចិរេសសទស្សនេតា វត្ថុចិរេសេសន សិញ្ញយាតាតំ ទុក្ខាជីតំ បុព្វផលិតិក្ខហលំ “តេសុ តេសុ ជនបទេសុ”តិ ចិរេសេត្វា វុត្តំ។ តស្មិំ តស្មិំ ការេលតិ តស្មិំ តស្មិំ ចរន្តាទិការេល។

យត្រេតា គីជេតា តិត្តេតា គីជេតាតិ ឃោជតា។

១ប៉។ ចត្តយាតសមីបេ ចត្តយានេ វិយ ចោហរិតព្ទត្តិ “ខុក្កយតី”តិ វុត្តត្តិ អាហ “ខុក្កន្តោ ហោតីតិ អយមេវត្ថោ”តិ។ ឯវំ ហោតីតិ ឯវំ វុត្តប្បការោតស្ស សម្បជានតា ហោតិ។ ន ខុក្កយយានេ បដិសន្ធិក្ខណស្ស វុចិឡោយ្យតាយ។ យថា ច វុត្តំ “បដិសន្ធិចិត្តំ ន ជានាតី”តិ។ ទសសហស្សចក្កវាឡអបត្ថរណេន វា អប្បមាណោ។ អតិវិយ សមុជ្ជលភាវេន វុឡអានោ។ ទេវានុភាវន្តិ ទេវានំ បភានុភាវំ។ ទេវានញ្ហិ បភំ សោ ឱភាសោ អភិភវតិ, ន តេសំ អានុភាវំ។ តេនាហ “និចត្តវត្តស្សា”តិអាទិ។

លោកានំ លោកធាតូនំ អន្តរោ ចិមរោ លោកន្តរោ, សោ ឯវ ព្ពតិលិក្ខវសេន “លោកន្តរិកា”តិ វុត្តោ។ ទុក្ខកង្ខាជីតា ពោតថិ ន ហញ្ញន្តីតិ អឃា, អសម្វុតា។ តេនាហ “និច្ចវិវដា”តិ។ អសំវុតាតិ ហេដ្ឋា, ឧបរិ ច ពោតថិ ន បិហិតា។ តេន វុត្តំ “ហេដ្ឋាបិ អប្បតិដ្ឋា”តិ។ តត្ថ បិ-សទ្ទេន យថា ហេដ្ឋា ឧទកស្ស បិធាយិកា បថវី នត្ថីតិ អសំវុតា លោកន្តរិកា, ឯវំ ឧបរិបិ ចក្កវាឡេសុ វិយ ទេវវិមានានំ អភាវតោ អសំវុតា អប្បតិដ្ឋាតិ ទស្សេតិ។ អន្ធការោ ឯត្ថ អត្ថីតិ អន្ធការា។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន ជាយតិ អាលោកស្ស អភាវតោ, ន ចក្ខុនោ។ តថា ហិ “តេន ឱភាសេន អញ្ញមញ្ញំ សញ្ជានន្តី”តិ វុត្តំ។ ជម្ពុទីបេ ឋិតមជ្ឈន្តិកេ លោកេ វិយំ បុព្ពវិទេហវាសីនំ អត្ថង្គមនវសេន ឧបឌ្ឍំ សូរិយមណ្ឌលំ បញ្ញាយតិ, អបរគោយានវាសីនំ ឧគ្គមនវសេន, ឯវំ សេសទីបេសុ បីតិ អាហ “ឯកប្បហារេនេវ

ពិសុ ឌឹរេបសុ បណ្ណាឃត្តិ”ពិ៍ ឰរេពា អណ្ណាធា បត ឌិ្ចសុ ៩ច ឌឹរេបសុ ៩ពប្យហារេទត បណ្ណាឃត្តិពិ៍ ៩រេពកាឃ ឌិសាឃ តច តច រេឃាឌតសពសហស្សាតិ អត្ថការចិឆយតយ្បិ ឰយិតាច តរេឃត ឪដ្ឋា៍ បកាឃ តប្យរេហាត្តិពិ អត្តរេតា បកាឃ ឡកាសិពំ អតកិសយុត្តិ៍ ឃុកត្ថរបត្តពប្យយារេលា អាការរេស ចិធរលារេពា “ធក្កចាឮអបត្តពស្ស រេចយរេណ្ឌត ចិធរត្តិ”ពិ ចុត្តិ៍

ចាចដាិពិ លាឌតត្តំ កហ៊ិញ្ញុំ ឪបក្កយត្តា៍ ចិបរិចត្តិត្តាពិ ចិចត្តិត្តា៍ លិខ្ចិត្តាពិ យុដ្ឋាបត្តិឃា ចិតដ្ឋាតរេពា យុដ្ឋិត្តា, អដ្ឋបដ្ឋដរេលឌរេតត ចា លិខ្ចិត្តា៍ អដ្ឋត្តលាររេពិ អាពបសត្តាបិការេចត អពិសីពកាចរេយច សត្ថាឃ អដ្ឋត្តលារពា ចុត្តា សិឃា៍ ត ហិ ពំ កប្យសណ្ឌហទ៍តាឌកំ សយ្បត្តិករយហារេយឈដ្ឋិ បឆចិសត្ថារកំ កប្យចិតារសកំ ឪឌកំ ចិឃ លារិ៍ កចិពំ អរហពិ៍ ពធា ហិ សពិ បឆចឹបិ ចិលិរេឃឍ្យ, រេពសំ ចា បិបកយូឌាលេត របពាត់ ឪឌកស្ស បុត្តារេលឮអកាចាបត្តិ ចិឃ ពស្ស ឪឌកស្ស ពឌា លារកាចាបត្តិ រេហាតឹពិ ចុត្តិ “អដ្ឋត្តលាររ ឪឌរេក”ពិ៍

៩កឃាក្យបិតយត្តយ្បឹពិ បត្តាឌិកាឌតកពំ ឃាកុំ កឮឡចិអាឌិត្ថឌ្ឋរលិឃា ករេហត្តា បិចតយត្តយ្បិ កាល៍ សយត្តរេពាពិ សត្តាកាករេពា លប្យការយ្បិ៍

១៥៍ចត្ថត្ថិយហារាឌាត់ ចរេសតាពិ រេចស្សចលាឌិចត្យហារាឌកាចសាយរេណ្ណាត៍

ឃធាចិហារត្តិ ឃធារសកំ ចិហារិ៍

១០៍បកពិឃាពិ អត្តរេតា បកពិឃា ៩ច៍ រេពតាហ “សការេចរេតចា”ពិ៍ បរស្ស សត្តិរេក កហរេលាត ចិតា អត្តរេតា សការេចរេតច សឃរេយច អឌិដ្ឋហិត្តា ឃឹលសយ្យត្ថា៍ រេពាឌិសត្តយាពាបឹពិ អយ្យាកំ រេពាឌិសត្តយាពាបិ៍ កាលរេឌចិលស្សាពិ ឃធា កាលរេឌចិលស្ស សត្តិរេក អណ្ណាឌា កល្យាពិ, រេពាឌិសរេត្តា បត...រប... សឃរេយច ឃឹល៍ អក្កុរេហសិ, ពធា ចិបស្សឹរេពាឌិសត្តយាពាបឹពិ អឌិប្យារេឃា៍

១១៍“យត្តុរេស្សស្ស”ពិ ឰឆំ បកពិចាទិត្តចរេសត ចុត្តិ, “យត្តុស្សិត្តិឃា តាយ យត្តុស្សបុទិរេសសុ បុទិសាឌិប្យាឃចិត្តំ ឪប្យរេខ្ចឃ្យា”ពិ៍ រេពាឌិសត្តស្ស យាពុឃា បត រេឌរេចសុបិ ពាឌិសំ ចិត្តំ ត្តុប្យជ្ជរេពច៍ ឃធា រេពាឌិសត្តស្ស អាត្តុការេចត រេពាឌិសត្តយាពុ បុទិសាឌិប្យាឃចិត្តំ ត្តុប្យជ្ជពិ, ៩ចំ ពស្ស អាត្តុការេចរេតច សា រេពតចិ បុទិរេសត អតកិកចតឹឃាពិ អាហ “បិឌា ត ចហត្តិ ចិត្តាសដ្ឋលិកា ចិឃ ពាដ្ឋត្តិ”ពិ៍

១២៍ បុរេត្តា “កាយក្យល្អបសំហិពំ ចិត្តំ ត្តុប្យជ្ជពឹ”ពិ ចុត្តិ, បុត “បត្វាហិ កាយក្យរេលាហិ សយប្បិពា សយដ្ឋិក្ខពា បទិចាររេពឹ”ពិ ច ចុត្តិ៍ កឆយិឆំ អណ្ណាយណ្ណា ត ចិទ្ធណ្ណាឹពិ អាហ “បុរេត្តា”ពិអាឌិ៍ ចត្តុបដិរេក្កលរេបិពិ អព្រាហ្មចរិឃចត្តុបដិរេសរេឆា៍ រេពតាហ “បុទិសាឌិប្យាឃចរេសតា”ពិ៍ អាទយូលាបដិលិរេកាពិ ទ្វបិឌិបត្វាកាយក្យលាទយូលារេស្សច បដិលិរេកា៍

១៣៍កិលយរេធាពិ រេលរេឌា, កាឃស្ស កទ្ធកាចកឆិតកាចាឌរេឃាបិ ពស្សា ពឌា ត រេហាត្តិ ៩ច៍ “ពិរេទាក្យត្ថិកពំ បស្សពឹ”ពិ ចុត្តិ៍ កឌា

បញ្ញាយ បស្សតីតិ អាហ “កលលីកតាលំ អតិក្កមិត្វា”តិអាទិ។ ឥស្សេន បយោគេន សមយេច ចេតិ។ តស្ស អកាចេតា កលលីកតាលេ ន បស្សតិ។ បុគ្គេន ឥហនេន យេន្តេន វត្តានសេយ្យកោន សទ្ធឹ។ “សំ តំ យាតុ”តិអាទិ បកតិចារិត្តចសេន ចុត្តំ។ ចក្កចត្តកោដ្ឋេតាបិ ហិ សចិសេសំ ទៅឆិសត្តកោដ្ឋា បរិហារំ លកតិ បុញ្ញសម្ភារស្ស សាតិសយត្តា, តស្មា ទៅឆិសត្តយាតា អតិចិយ សប្បាយាហារាចារា ច ហុត្វា សក្កច្ចំ បរិហរតិ។ សុខចារសត្តត្តិ ទៅឆិសត្តស្ស សុខចារសត្តំ។ បុរត្តាភិមុខោតិ យាតុ បុរិមកាកាភិមុខោ។ ព្ពកាតិ តិទោកុន្តិកតស្ស ឥស្សយាតតាយ អគ្គត្តរំ, ចាហិរេដ្ឋា កាកេលំ ឥស្សេតុំ “បុគ្គេ កតកមេ”ត្តិអាទិ ចុត្តំ។ អស្សាតិ ឥចិយា។ ចត្តត្តិ កុដ្ឋិ។ ឋលិកអគ្គបដលិងិនោ ចិយ ទៅឆិសត្តយាតុកុន្តិតចស្ស បតត្ថកាចេត អាលោកស្ស ចិចន្ត្រកាចេតា យថា ទៅឆិសត្តយាតា កុដ្ឋិកតំ ទៅឆិសត្តំ បស្សតិ, កិំ ឧចំ ទៅឆិសេត្តាបិ យាតរំ, អញ្ញត្ថា បុរេតា ឌិតំ រូបកតំ បស្សតិ, នេតាតិ អាហ “ទៅឆិសេត្តា បតា”តិអាទិ។ កស្មា បត សតិ ចក្ខុមិវាអាលោកេ ច ន បស្សតីតិ អាហ “ន ហិ អន្តោកុដ្ឋិយំ ចក្ខុចិញ្ញាណំ វុប្បជ្ជតី”តិ។ អស្សាសបស្សាសា ចិយ ហិ តត្ថ ចក្ខុចិញ្ញាណម្បិ ន វុប្បជ្ជតិ តជ្ជស្ស សមន្នាហារស្ស អកាចេតា។

១៣៖ យថា អញ្ញា ព្ពត្តិយោ ចិខាតប្បច្ចយា តាឥសេន នេរកេន អភិក្កតាបិ ហុត្វា យេត្តិ, ទៅឆិសត្តយាតុ បត ទៅឆិសេត្ត កុដ្ឋិកេត តស្ស ចិខាយតតិមិត្តំ, ន កោចិ នេរកោ វុប្បជ្ជតិ, កោចលំ អាយុបរិក្ខយេនេច កាលំ ករោតិ, ឫវាយយេត្វា ហេដ្ឋា ចុត្តោ ឧច។ “ទៅឆិសេត្តន ចសិតដ្ឋានតិ”តិអាទិ តស្ស ការណចចនំ។ អញ្ញេសំ អបរិកោកត្តិ អញ្ញេហិ ន បរិកុញ្ជិតត្តំ, ន បរិកោកយោគ្គត្តិ អត្ថោ។ តថា សតិ ទៅឆិសត្តបិតុ អញ្ញាយ អក្កុយេហសិយា កចិតត្តំ, តថាបិ ទៅឆិសត្តយាតរិ ឥរត្តិយា អយុជ្ជយាតកត្តិ អាហ “ន ច សក្កា”តិអាទិ។ អបនេត្វាតិ អក្កុយេហសិដានេតា តឹហរិត្វា។ អត្តតិ លគ្គរាកចេសេនេច ពាហិន្ទ្វា អាទេយ្យលបរិយេសតាតិ ចិសមិតិសារាកោ សត្តានំ ចិសយេសុ សារាកស្ស ពលចការណត្តិ ឥស្សេត្តោ អាហ “សត្តានំ អត្តកាចេ លគ្គរាកោ ពលចា ហោតី”តិ។ អនុរក្ខិតុំ ន សក្កោតីតិ សម្មា កដ្ឋបរិហារំ តានុយុញ្ជតិ។ តេន កដ្ឋេ ពហ្វាពាធេតា ហោតិ។ ចត្តុ ចិសជំ ហោតីតិ កដ្ឋាសយោ ចិសុទ្ធោ ហោតិ។ យាតុ យត្ថិមចយស្ស តតិយកោដ្ឋាសេ ទៅឆិសត្តកោដ្ឋាកក្កមតម្បិ តស្សា អាយុបរិយាណចិលោកេនេច សក្កហិតំ ចយោចសេន វុប្បជ្ជតកចិការស្ស បរិចជ្ជតេតា។ ព្ពត្តិសការេច វុប្បជ្ជតកចិការោ បត ទៅឆិសត្តស្ស អាតុការេនេច ចុបសមេតិ។

១៤៖ សត្តយាមឌាតេតាតិ បដិសន្តិក្កហណតោ សត្តយេ យាមេ ឌាតេតា។ សោ សីតុណ្ហក្ខមោ ន ហោតិ អតិចិយ សុកុមាលតាយ។ អឌ្ឍយាមឌាតេតា ការំ សត្តយាមឌាតតេតា ព្ពុទ្ធិចយថា, ឧកេច្ច បត ចម្មបេសា ចុទ្ធិ បិបុណត្តា ឈដ្ឋំ ន សហត្តិ, តេន សោ ន ឌីចតិ។ “សត្តយាមឌាតស្ស បត ន តាច តេ ឌាតា”តិ ចេទត្តិ។

១៥៖ ឥចាបចយំ បដិក្កុណ្ឌ្ឋតិតិ “លោកតាធំ យហាបុរិសំ សមយេច បចយំ បដិក្កុណ្ឌាយា”តិ សញ្ញាតការចពាហុយាតា អត្តនោ បីតិំ បចេទេត្តា ឋីណាសចា សុទ្ធាចារព្រហ្មានោ អាទិតោ បដិក្កុណ្ឌ្ឋតិ។ ស្វតិចេសត្តិ ស្វតិឌក្កតឆាតិចេចនំ។ ឧចោតិ អកយាំរិចាសិនោ។ យដ្ឋក្ខិសចិនំ លចិចេសេន។ អដ្ឋាសិ ន តិសីទិ, ន តិបជ្ជិ ចា។ តេន ចុត្តំ “ឌិតាច ទៅឆិសត្តំ ទៅឆិសត្តយាតា ចិខាយតី”តិ។ តិដ្ឋក្កតាយ ឌិតា ឧច ហុត្វា ចិខាយតិ។ ដ្ឋក្កស្ស ហិ ពលចកាចេតា តំ ដ្ឋក្កំ អសហមាតា អញ្ញា ព្ពត្តិយោ តិសិន្នា ចា តិបន្នា ចា ចិខាយត្តិ។

១៦. អជិនប្បវេណិយាតិ អជិនចម្មេហិ សិព្វិត្វា កតបវេណិយា។ មហាតេជាតិ មហានុភាវា។ មហាយសាតិ មហាបរិវារា, វិបុលកិត្តិឃោសា ច។

១៧. កក្កវិកក្កាតិ សម្ពាធដ្ឋានតោ និក្ខមនេន វិការវិគតត្តា កក្កា, វិកក្កា វិយ ច ហុត្វា, តេន តេសំ អវិសទភាវេន ភវិស្សតិ។ អលគ្គា ហុត្វាតិ គព្ភាសយេ, យោនិបទេសេ ច កត្ថចិ អលគ្គា អសត្តា ហុត្វា, យតោ “ឧទកករណតោ រូបកាយនិក្ខមនសមយេ”ន្តិ វុត្តំ។ រូបគតាតិ គព្ភាសយគតេន រូបគតេន។ អមក្ខិតោវ និក្ខមតិ សម្មក្ខិតស្ស តាទិសស្ស រូបគតស្ស មលស្ស ច តត្ថ អភាវតោ។ ពោធិសត្តស្ស ហិ បុញ្ញានុភាវតោ បដិសន្ធិគ្គហណតោ បដ្ឋាយ តំ ឋានំ បុព្ពេបិ វិសុទ្ធំ វិសេសតោ បរមសុគន្ធគន្ធកុដិ វិយ ចន្ទនគន្ធំ វាយន្តំ តិដ្ឋតិ។

រូបគតវឌ្ឍិយាតិ រូបគតកត្តា។

១៨. មុហុត្តជាតោតិ មុហុត្តេន ជាតោ ហុត្វា មុហុត្តមត្តោ ច។ អនុធារិយមានេតិ អនុក្កមេន ធារិយមានេ។ អាកាសេនេវាតិ តំ ឋានំ រូបគតានិ ឧទ។ អនេកសារត្តំ ទេវមនុស្សេហិ សម្បតិដ្ឋានេហិ។ មហាសេលត្តំ ទេសំ រូបបតិដ្ឋិតំ អនេកសហស្សមណ្ឌលេហិ។ មន្តិ វេទា។ ន សោ បនុទំ ឧដ្ឋំ បទវីតិហារេន បរេច ជិនាវិលោកនស្ស គតត្តា។ តេនាហ “មហាសត្តោ ហី”តិអាទិ។ ឧគ្គណ្ហាតីតិ វិវដ្ឋានេន វិហារគ្គហណបរិវេណគ្គហណានិ វិយ ឧគ្គណ្ហនជិនានិ អហេសុំ។ សជិនោបិ នត្ថីតិ ឥមស្មិំ ធម្មេ វិលោកនំ វិសិដ្ឋេ បស្សិតុំ “ធម្ម ឥមេសមិំ សជិនោបិ នត្ថិ, កុតោ រូបត្តរិតតរោ”តិ អាហំសុ។ អគ្គោតិ បធានោ, គោន បនស្ស បធានតាតិ អាហ “គុណេហី”តិ។ បធានសង្ខោ ចេត្ថ បធានបរិយាយោ។ ពោធិសត្តស្ស បន បធានតា អនញ្ញសាធារណាតិ អាហ “សព្ពបឋមោ”តិ, សព្ពបធានោតិ អត្ថោ។ ឧត្តមស្សាតិ អគ្គសត្តស្ស។ ឧត្ត ច មហេសក្ខា ទាន ទេវា តទា ច វទន្តិ, ឦទិសេ បន កទន្តិ? មហាសត្តស្ស អានុភាវេន ជនស្សតាទិតា មហេសក្ខានត្ថិញ្ញេវាត់ មហាសត្តស្ស អានុភាវោ វិយ តេន សទិសាតម្បិ អានុភាវោ បដិក្កមោ អហោសីតិ, ឥទានិ បន តេសំ វទតិ សុត្វា សត្តហត្ថា អនុមិនត្វា តទា អាហំសុ។ បរិបាកគតបុញ្ញសម្ភារស្ស វិបស្សនាយ ឆម្មតាយ ចោទិយមានោ ឥមស្មិំ…បេ… ព្យាកាសិ។

ជាតមត្តស្សេវ ពោធិសត្តស្ស ឋានានិតិ សេយំ វិសេសាធិគមានំ បុព្ពនិមិត្តភូតានីតិ តេ និទ្ធារេត្វា ទស្សេន្តោ “ឥត្ថ ច”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បតិដ្ឋានំ ចតុរិទ្ធិបាទបដិលាភស្ស បុព្ពនិមិត្តំ ឥទ្ធិបាទវសេន លោកុត្តរធម្មេសុ សុប្បតិដ្ឋិតភាវេន បរិញ្ញេយ្យតោ។ ឧត្តរាភិមុខភាវោ លោកស្ស ឧត្តរណវសេន គមនស្ស បុព្ពនិមិត្តំ។ តេន ហិ សកលស្ស សទេវកស្ស លោកស្ស អភិភវនតោ, គោនចិ អនភិភវនតោ អហោសិ។ តេនាហ “មហាជនំ អជ្ឈោត្ថរិត្វា អភិភវិត្វា គមនស្ស បុព្ពនិមិត្ត”ន្តិ។ តថា សត្តបទគមនំ សត្តពោជ្ឈង្គរតនបដិលាភស្ស។ ទិព្វសេតច្ឆត្តធារណំ វិមុត្តិវរវិមលសេតច្ឆត្តបដិលាភស្ស។ បញ្ចរាជកកុធភណ្ឌានិ បញ្ចវិធវិមុត្តិគុណេហិ វិមុច្ចនស្ស។ ទិសានុវិលោកនំ អនាវដញ្ញាណតាយ។ “អគ្គោហមស្មី”តិអាទិកា អចលិតចាចាការតំ គោនចិ អប្បដិវត្តិយតាយ អប្បដិវត្តិយស្ស ធម្មចក្កប្បវត្តនស្ស។ “អយមន្តិមា ជាតី”តិ អាយតិំ ជាតិយា អភាវកិត្តនា អនុបាទិ…បេ… បុព្ពនិមិត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ តស្ស តស្ស អនាគតេ លទ្ធវិសេសស្ស តំ តំ និមិត្តំ អព្ភន្តរន្តិ គហេត្វា ន អាគតោតិ ទីបេតិ សុត្តេ, អញ្ញត្ថ ច ចក្កវត្តិអាទិ អនុបុព្វិយា ន អាគតោ។ អាហរិត្វាតិ តស្មិំ តស្មិំ សុត្តេ, អដ្ឋកថាសុ ច អាគតនយេន អាហរិត្វា ទីបេតព្ពា។

“ឥមមហយ្សិលោកធាត្យកយ្បី”តិ ឰត៌ មតិបិ ឰឈ បិឮឰយំ អាកាតទេ្ត ចក្លយាភាត់ អច្ឆទិឃាត់ ឰលក្វតំ ឥទេយ្យតំ ចុត្តំ, ឲចំ អញ្ញាយ្បិ ឲចទ្វបំ ឥជ្ជញ្ញំ់ តត្តិតិឌ្ឍ ចិណា ចយ្ចពង្គា ទេកទិទេឃាតិ បញ្ចក្កិពត្វទិឃយ្យ តិឥយ្យតយត្តំ, ច-មទេ្កត ចា ឰតទេទមយ្បិ មក្កទេហា ឥជ្ជទេញ្ញា់

“អត្ថពត្តតាឌិតិ តញ្ញទេលា ឲច លឌ្ជិត្វា បុត បិកតិកាទេតច ទេហាត្តិ, តឆា ឌច្ឆត្ថាឌិតំ ចក្លទេមាតាឌិតិ តឆាទ្វបកយ្បបច្ចឃា តស្វិទេឃច លទេលា ជ្លបប្បជ្ជិត្វា តាចទេច ចិកច្ឆត្តិ”តិ ចឥត្តិ់ លិឌ្ជិម្ហតិ ច បិទេឥមុ ពត្តជ្ជាទេតមុ លិឌ្ជិមុ់ ចិកច្ឆិម្ហតិ ច្ឆបមយិមុ់ អាកាយជ្ជកទតតាតិ តាយ

តំតំចិយាតកតយលំទតតាឌិតិ់ មកទេតទេខាកាមិតាតិតិ អតិចិឃ មយុឌ្ជលិឃ អត្តទេតា បកាឃ ឰកាមិតាតិ អទេហម្ពំ់ តប្បចត្តិតិ ត

មត្តិបិទេតា់ ត ចាឃិតិ លទេរា ចាទេតា ត ចាឃិ់ យុត្យុទេលា បត មត្តាតំ មុលាចទេហា ចាឃិ់ បឆចិកតា អទេហម្ពិ ជ្ជច្ចជ្ជាទេត ជាតំ

អចិមហត្តា់ ជ្លតុមយុទេត្កាតិ អត្យញាឃិតតាយញ្ញាទេតត ជ្លតុតា មយុទេត្កា់ អទេបម្យាជត់ ចុច្ចតិ កុជហត្តមជ្ឈជ្ជតមទេគ្គ, អត្តទេតា បត ចាឃហត្តំ

ជ្លទេទ ជទេបត្វា ឥក្លិទេលាត បុច្ចបិលិតា ហត្តតាឮអទេតត មគ្គកទេលំ់ យុទេលត ជ្លទេយ្យឮអតំ មគ្គយ្ស យុញ្ញាតំ ទេមឮអតំ់ ឲកឌ្ឍជយាលិ អទេហាមិ

តិទត្តទំ ឆជយាលិមទេយាធាតកតាឃ់ ត ទេកចលញ្ញា ឲតាតិ ឲច, អឆ ទេលា អញ្ញាតិបិ “ចិចិត្តបុប្បុកត្តបុប្បចយ្យទេឥចាបចយ្សិ ម្វទិទេឃ

ឌិយ្យយាទេត ឲច តាទកា ឰកាមិមុ, អច្ឆិ ចិប្បមត្តិជ្លឥក់ បឆចិទេតា ជ្លក្កិជ្ជិ, តិលិមឃា ច តិទច្ឆាតា អាមឃទេតា តិក្លយិមុ,

ទាកទេកាមទេយាហាបិ តត្យ កចិមុ, បឆចិឃំ ទទេខា ច្ឆបមយិ, អតិជ្ជកទេត្កា ចិកច្ឆិ, ឌិញ្ញាកទេត្កា ចាឃិ, ទ្វបិទេតា ទេឥចា មទ្វទេបទេតច យត្យយ្យាតំ

អាបិចំ អកយំមុ, មត្តាតំ ច្ឆត្វបបិតា តាទេហមុ”ត្តិ ឲចយាឌិតិ ឃាតិ យហាកិតិហារមយទេឃ ជ្លប្បត្កាតិ ច្ចត្តិមបុញ្ញតិយិត្តាតិ, តាតិ

អតចទេមមទេតា តឥា អទេហមុត្តិ់

តត្រាបិតិ ទេតមុបិ បឆចិកយ្បាឌិមុ ឲចំ បុញ្ញតិយិត្តកាទេចា ទេចឌិតទេញ្ញា់ ត ទេកចលំ មយុតិខាតយ្ស ជាតាឌិមុ ឲចាតិ អឆិប្បាទេឃា់

មញ្ញញ្ញាតញ្ញាណបឌិលិកយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ មញ្ញយ្ស ទេឌាឃ្យយ្យ, តិត្តកទេយតយ្ស ច ចាលតទេតា់ ទេកតចិ អត្យយ្យាហិតាតំទេឃច ឰយស្វិទេឃច

ឲកចក្កចាឮឲ មត្តិបិទេតា ទេកតចិ អត្យយ្យាហិតាតំទេឃច ឲកប្បហារទេតចមត្តិបតិត្វា ឆយ្បបឌិក្កណ្សតយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ់ បឆយំ ទេឥចតាតំ

បឌិក្កហលំ ឌិញ្ញចិហារបឌិលិកយ្យ, បច្ឆា យត្យយ្យាតំ បឌិក្កហលំ តទេត្តច ជាតយ្ស តិច្ចលមកាចទេតា អាទេតញ្ញចិហារបឌិលិកយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ់

ចិណាតំ មឃំ ចជ្ជតំ បទ្វបទេឥទេមត ចិតា មឃទេយច អត្យបុញ្ញចិហារបឌិលិកយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ់ ទេកទិតំ ចជ្ជតំ ចក្កចាឮអបទិឃត្តាឃ បទិមាឃ

បទេចឥតមយត្តយ្ស ឆយ្បទេកទិឃា អត្យមាចតយ្ស អយតត្យត្តកិទេឈាមតយ្ស បុញ្ញតិយិត្តំ់ អត្តពត្តតាឌិតំ ទេលទេធា យាតចិតិពត្តទេកឥតយ្ស បុញ្ញតិយិត្តំ់

យហាជតយ្ស ទទេាកចិកទេយា តទេយ្សច មកលចជ្ជត្យក្លទទេាកចិកយក្វតយ្យ មច្ចបឌិលិកយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ់ “យហាជតយ្យា”តិ បឥំ “យហាជតយ្យ

ឌិញ្ញចក្លបឌិលិកយ្យ, យហាជតយ្យ ឌិញ្ញទេមាតធាត្យបឌិលិកយ្យា”តិអាឌិតា តត្ត តត្ត អាទេតត្វា មញ្ញត្តិតញ្ញំ់ ឰត្តិបិឥកាចតាចទេមត

មាតិមឃពាណជចមយុត្តិមិឌ្ឍតិ អាហ “បិជមប្បិតំ ជចមយុឥា ចត្យទិឌ្ឍិបិឥបឌិលិកយ្យ បុញ្ញតិយិត្ត”ត្តិ់ មុបជ្ជតមយ្យាបុលាតំ

ចត្យបឌិមយ្ពិកាធិកយយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ់ អត្តាឌិអត្យទ្វបំ អត្តាឌិមុ មយុជិបត្តិកាចទេតា់ ទតតាតំ មកទេតទេខាកាមិតត្តំ ឃំ ទេលិកយ្យ ឆទេយ្យកាមំ

ឥទេយ្យយ្យតិ, ទេតត តយ្យ មកទេតទេខាកាមិតត្តយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ់

ចត្យព្រហ្មចិហារបឌិលិកយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ តយ្យ មញ្ញទេមា ទេចទច្ឆបមយតទេតា់ ឲកាឥមអក្កិតិញ្ញាបតយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ ច្ឆត្តិញ្ញាបតតិញ្ញាតកាចទេតា់

ពាណាទេលិកាឥយ្យតយ្យ បុញ្ញតិយិត្តំ អតាទេលិទេក អាទេលិកឥយ្យតកាចទេតា់ តិញ្ញាតទទេមតាតិ កិទេលមាតំ តិញ្ញាឃតទទេមត់

ឲកាទសកាចស្សាតិ សាសតស្ស សត្ថុ ឲកាទសកាចស្ស, តញ្ហិ ទេវា អយសូទស្ស លោកស្ស សត្ថុនោ យសូទកាចាបិតេគត៑ ខ្វាសដ្ឋិឌិដ្ឋិកតកិត្តគស្ស បុគ្គតិមិត្តំ សត្ថុនោ ឌិដ្ឋិកតចាតាបគឃគចនេត៑ អាកាសាឌិអប្បតិដ្ឋចិសយចទ្ធាលដ្ឋាគំ បហាយ សក្យលាគំ បឆចិកយគំ តាឌិសំ មិច្ឆាកាហំ បហាយ សត្តាគំ បិលោហិ ទតគត្តឃសទលាកយគស្ស បុគ្គតិត្តំ៑ ឌាហុឌគកត្តតាឃាតិ ចត្តស្ស ចិឃ ឌាហុឌគស្ស កត្តតាឃ៑ ឃុទិឃស្ស ដ្ឋាល្យឹតចិចខ្ញិទិតាតុឃុលតា បទិព្វអាហចិចខ្ញិតកាឃិកទេតសិកឃុលប្បត្តិឃា បុគ្គតិមិត្តំ៑ទេចតាគំ អបេ្យាងតាឌឹហិ កឹព្វអគំ បទោយាទុប្បត្តិ កចត្តកាយទេគត, ឆមូសកាចទៅឆទេគ ច ខ្ពាគចនេត បទោយាឌចិកាចគស្ស បុគ្គតិមិត្តំ៑ ឆមូទេចាចស្សគស្សាតិ ទេសតាឌាកាលទេចទេកគ ឆមូាយតស្ស ចស្សគស្ស បុគ្គតិមិត្តំ៑ កាឃកតាសតិចនេត លទ្ធិ ឈសាគំ បិឌកំ កត្វា ខ្ពប្បាឌិតយក្កួឋលឃុតាតុកទេចា កាឃកតាសតិអយតបឌិលិទេកា, តស្ស បគ កាឃស្សាបិ អតប្បកឃុតាចហត្ថា លុទាបិបិសាបឹព្វអគាកាទេចា បុគ្គតិមិត្តំ ចុទេត្វា៑ អដ្ឋកឆាឃំបគ លុឌំ, បិបិសញ្ញា កិត្តិត្វា ចុត្តំ៑ តត្ត បុគ្គតិមិត្តាគំ ទេកទេគា ចិទេសសាយគ្គាចិកាទេកគ, ទេកាឌាលឹឌក្ខឌាទេឃគ ច កទេហតទេគ្គា៑ "សឃទេយចា"តិ បឌំ "អដ្ឋក្ខិកយក្កខ្វាទចិចទលាស្សា"តិ ឲត្តាបិ អាទេគត្វា សមត្តិតត្ថា៑ កទិតកាចស្សាតិ បទិបុណ្ណកាចស្ស៑ "អទិឃទ្ធឌយាលិយាលិតាឃាតិ កាសាឃទ្ធឌយាលិចត្តតាឃា"តិ ទេកចិ, សទេចចកស្ស លោកស្ស បគ អទិឃយក្កទៅញ្ញុក្ខទ្ធឌយាលិហិ យាលិកាចស្ស បុគ្គតិមិត្តំ៑ ឃំ បទេគត្ត អគុទ្ធឌំ, តំ ឃុចិទេគ្គាឃ្យទេយចា៑

ឲត្តាតិ "សយ្យតិឌាទេតា"តិអាឌិគា អាកាទេត ត្តុយឃិ្ត ចាទេទ៑ ចិស្សខ្ញិទេតាច, តស្មា អទេយត្ថិ ត្តុឆ អបុគ្គំ ចត្តគ្គំ គត្តិតិ អឌិប្បាទេឃា៑ តឌា បឆចិឃំ កន្តទេត្តាបិ យហាសទេត្វា អាកាកាទេសគ កន្តទេត្តា ចិឃ យហាឌគស្ស តឆា ខ្ពបដ្ឋាឃឹតិ អឃទេយត្ត គិឃតិ ឆមូគិឃាទេយា ទៅឌិសត្តាគំ ឆមូតា តិ ត្តុឌំ គិឃតិចាឌចនេត កឆគំ៑ បុទេគ្គា បុទិយឌាតឹឃុ តាឌិសស្ស បុគ្គាសម្ពុទកមូស្ស កតត្វា ខ្ពបចិតត្វា យហាឌគស្ស តឆា ខ្ពបដ្ឋាឃឹតិ ត្តុឌំ បុទេគ្គាកតកមូចាឌចនេត កឆគំ៑ ត្តុទេយសំ សត្តាគំ ខ្ពបទិ ព្រាសគឃឹលតាឃ ឃឆាសកំ កមូទេយច ត្តុស្សទេទា គាយ, តស្ស គិមូាគំ អត្តទេតា ឋលស្ស គិគ្គុតត្តគំ យហាបុទិទេសាបិ សទេចចកំ លោកំ អកិកចិត្យំ សយទេត្តគ ខ្ពព្វអាទេទគ បុគ្គាកទេមូគ គិគ្គុតិ្តទេតា, ទេតគ ត្តុស្សទេទគ គិមូិទេតា គាយ, តស្ស ចាឃំ គិមូាគចិទេសទេសា, ឃឌិឌំ យហាតុកាចតា, ឃាឃ យហាឌគស្ស តឆា ខ្ពបដ្ឋាឃឹតិ ត្តុឌំ ត្តុស្សទគិមូាគចនេត កឆគំ៑ ឲចំ តំ តំ ឌាហុសំ ចត្វា កឹ ត្តុយាឃ បទិឃាឃកឆាឃាតិ អចសាទេគ ខ្ពក្មុកទេយច ព្យាកទិ៑ សយ្យតិឌាទេតា បឆចិឃំ កឆំ បឌសា កន្តតិ, ឲចំ យហាតុកាទេចា អាកាកាទេសគ យទេគ្គា កន្តតឹតិ បទិកប្បគចនេត អាកាកាទេសគ កន្តទេត្តា ចិឃ អទេហាសិ៑ ឃឹឈតទិ បគ សត្តបឌឌឹតិហាទេទគ កតត្វា ឌិស្សយាគទ្វទេបិបិ យហាឌគស្ស អឌិស្សយាទេគា ចិឃ អទេហាសិ៑ អទេចលកកាទេចា, លុទ្ធកាសទិទេតា ច តាឌិសស្ស ត្តុទិឃាបឆស្ស គ អត្តច្ឆចិកាតិ កមូាតុកាចសម្ពូគិតបិឌិហាទិឃចនេត អលក្កតបឌិឃទេត្វា ចិឃ, ទេសាព្វអសចស្សុទេគ្គសិទេកា ចិឃ ច យហាឌគស្ស ខ្ពបដ្ឋាឃឹតិ ទេចឌិតត្ថំ៑ យហាសត្តស្ស បុគ្គាតុកាទេចគ តឌា តឆា ខ្ពបដ្ឋាគយត្តទេយទេចតត្តិ៑ បន្ធា ឌាលឌាទទេកាច អទេហាសិ, គ តាឌិទេសាតិ៑ ឌុទ្ធកាចាតុច្ឆចិកស្ស ទៅឌិសត្តាតុកាចស្ស ឃាឆាចទេតា បទេចឌិតត្វា បទិសា ចស្ស ព្យាកទទេលាគ ឌុទេទ្ធគ ចិឃ...បេ... អត្តយគា អទេហាសិ៑

សត្ថុឆមូតាតិ សត្ថា ទេសាព្វអសចិឆាបិ ឃឆាចុត្វា ឆមូតា សត្ថុទៅឌិសត្តាគំ ទេហាត្តិតិ ទេចឌិតត្ថា បុគ្គាឌាលាសម្ពុទឌស្សទេគគ ទេគសំ ឲកាសឌិសត្វា៑

ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណវណ្ណនា

១១. ទ្យក្កុលទ្យដ្ឋេពេតិ ឆហទស្ស តិបដ្ឋេតយោព្យតាចសេត បដិំហឆទ្យក្កុលសុលុយេ៍ “លត្តិយោ (ធាតុលោ”តិ ឧចយានិ ជាតិ៍ “គោណ្ឌញ្ញោ គោតយោ”តិ ឧចយានិ គោត្តំ៍ “សេបិហិកា ចិក្កល្លិកា នាគិយា គោធុព្ភយា”តិ ឧចយានិ ក្យលបធេនោ៍ អានិ-សធេតុ ទ្វបិស្សរិយបរិចារានិសព្ពសម្បត្តិយោ សក្កោត្តិ៍ មហត្តស្សាតិ ចិបុលស្ស, ង្គេអារស្សាតិ អនេត្ត៍ តិបត្តិយោតិ សិទ្ធិយោ៍ កត្តព្ពាកតិយាតិ គតិ-សង្គស្ស គមុសាឆតតយាហ៍ ង្គបបដ្ឋេតចសេត ហិ សុចរិតទ្យច្ចរិតេហិ កត្តព្ពាតិ គតិយោ, ង្គបបត្តិកចចិសេសោ៍ គច្ឆតិ យឆានុចិ បចត្តពីតិ គតិ, អញ្ញាសយោ៍ បដិសរណោតិ បរាយណោ អចស្សយោ៍ សព្ពសព្ពតចិសំឃុត្តស្ស ហិ អរហតោ តិព្ពាតសេច តំបដិសរណំ ព្យាហត្តិ តេត អហំ៍

ធសចិឆេ ក្យសលធមុ, អភរហិតេ ច រាជធមុ (ជា៍ ១ មហាមំសជាតកេ ចិត្តនេរា) តិឃុត្តោតិ ធមុិកោ៍ តេតធ ច ធមុេត សកលំ លោកំ រញ្ជេតីតិ ធមុរាជា៍ យស្មា ចក្កចត្តិ ធមុេត ជាភេយត រជ្ជំ អធិគច្ឆតិ, ត អធមុេត, តស្មា ទុត្តំ “ធមុេត លទ្ធរជ្ជត្តា ធមុរាជា”តិ៍ ចតុសុ ទិសាសុ សមុទ្ទបរិយោសាតតាយ ចតុរន្តា តាយ តត្ត តត្ត ទិសេ មហាបថឹតិ អាហ “បុរត្ថិម...បេ... ព្ពស្សរោ”តិ៍ ចិជិតាតីតិ ចិជេតព្ពស្ស ចិជិតចា, កាមគោធាទិកស្ស អព្ភត្តរស្ស, បដិរាជភូតស្ស ពាហិរស្ស ច អរិកណស្ស ចិជយំ, ចិជេត្តា ចិតេតាតិ អត្ថោ៍ កាមំ ចក្កចត្តិតោ គោតចិ យុទ្ធំ តាម តត្ថិ, យុទ្ធេត បត សាធេតព្ពស្ស ចិជយស្ស សិទ្ធិយា “ចិជិតសង្គាមោ”តិ ទុត្តំ៍ ជតបទេសុ ចតុត្ថិធអច្ឆរិយធមុាភិសមន្នាគតេ អប្បិ រាជិតិ ឆាចរិយំ គោតចិ អសំហារិយំ ធត្យំ កត្តភាចំ បត្តោ, ជតបទេ ចា អត្តតោ ធមុិកាយ បដិបត្តិយា ឆាចរិយំ ធិរភាចំ បត្តោតិ ជតបទត្ថាចរិយប្បត្តោ៍ មនុស្សានំ ង្គេរ សត្តំ ធសបត្តា ព្ពត្ថិតធតហរណាទិតា បរសាហសកាទិតាយ សាហសិកា៍

រតិឆតតង្គេតាតិ អតប្បកបីតិសោមតស្សប្បារធតត៍ សង្គត្តេតា បត រសេយតីតិ រតតំ៍ “អសោ មតោហរ”ត្តិ ចិទេត្ត កត្តព្ពតាយ ចិត្តីកតំ៍ “ង្គាយំ ចិត្តីកាតេរា តស្ស បូជនីយតាយា”តិ ចិត្តីកតត្តិ បូជនីយត្តិ អត្ថំ ចទត្តិ៍ មហត្តំ ចិបុលំ អបរិមិតំ មូលំ អគ្ឃោតិ មហគ្ឃំ តត្ថិ ឧតស្ស តុលំ ង្គបមាតិ អតុលំ, អសទិសំ៍ ពោធិ ឧច ង្គប្បដ្ឋេតតោ ទុរក្កេត លទ្ធព្ពត្តា ទុល្លភធស្សតំ៍ អតោរមេហិ ង្គេអារក្សលោហេច សត្តហិ បរិក្ខិត្តព្ពតោ អតោមសត្តបរិភោគំ៍ ព្ពតានិ គោតំ ចិត្តីកតានិអត្តានំ សចិសេសំ ចក្ករតតេ លក្ខមាតតំ ធតស្សត្តា ព្ពតនេរស្សបិ តេត អតិនិសិត្តំ “ចក្ករតតស្ស ចា”តិអានិ អានទ្ធំ៍ អញ្ញា ធេចង្គតានំ តាម ត ហោតិ រតញ្ញា អតញ្ញាសាធារណិស្សរិយានិសម្បត្តិបដិលាភហេតុតោ, សត្តាតត្ថា មតិស្និតត្តបដិលាភហេតុតោ៍ អញ្ញោ តត្ថិ អតិចិម ង្គេអារសម្មុជ្ជលសត្តភាវយត្តា, អត្ថរិយព្ពុតមហាត្មភាចតាយ ច៍ មធគេ្ហុក មហគ្ឃំ, តធគេ្ហុក អតុលំ៍ សត្តានំ ឬបមុភិគ្កុចឆភភ ចិកតកាឆអេកា បុញ្ញាបទុតតាយ មហគ្ឃុតោ មានីយោ គាភេលិ ព្វត្តប្បាភាភោហ, តានីសេ ឧច ចក្កចត្តិតមិ សមុច្ចាតិ អាហ “យស្មា ច បតា”តិអានិ៍ ង្គបមាចសេត តេចំ ទុត្តំ, ង្គបសោមបសោម្យាតព្ទ ត អច្ឆត្តសេច សនិសតា៍ តស្មា យថា ព្ទន្ធា គតានិ គរហនិ ង្គប្បដ្ឋេត្តិ, ត តថា ចក្កចត្តិតោ, ឧចំ សត្តេបិ ចក្កចត្តិចត្តបរិបុរណស្សាបិ ទុក្ករភាចតោបិ ទុល្លភុប្បាភាភាយថាតិ , ព្ពមិតា ទុល្លភុប្បាភតាសាយត្តោត តេតសំ ទុល្លភធស្សតតា ទុត្តាតិ ចេធិតព្ពំ៍ កាមំ ចក្ករតតាតុភាចេត សិទ្ធិយាតោ គុណោ ចក្កចត្តិបរិចារសាធារណោ, តថាបិ “ចក្កចត្តិ ឧច តំ សាមិភាចេត ចិសចិតាយ បរិភុញ្ជតី”តិ

ចត្តត្ថាតំ អរហតិ តេតុំ ហុប្បជ្ជនតោតិ ឥតស្សនេក្តា "តនេត"ត្តិអាទិយាហ៊ ឃចាចុត្តាតំ បញ្ញាត្តិ, លត្តយ្យិ ចា អត្ថាតំ ឮតនរតនេតុបិ លត្តនតោ "ឲចំ នេសសាតិបិ"តិ ចុត្តំ៊ ហត្ថិអស្ស-បរិលាឃករតនេតហិ អឌិតចិឌឃតោ, ចក្កនតនេត ច បរិចារការេចត, សេនេសហិ បរិកោក្ខបករលាការេចត សយត្ថាកតោ៊ ហត្ថិអស្សយលិត្ថតុិរតនេតហិ បរិកោក្ខបករលាការេចត សេនេសហិ បរិចារការេចតាតិ ឃោជនា៊

ចតុត្ថិ យហាឌិបិតំ ឃិរិចិកចត្តិ តត្ថ លច្ឆិ ឃិរិសយ្យត្តិន្ទោច កោកសយ្យត្តិញ្ញា៊ តាឌិសនេចាតិ "បុនេកត្តនេចា"តិអាឌិតា ចុត្តាត្តកាចនេច៊ ឃោជតប្បយាលំ បនេងំ ញ្ញាបនេត ឃោជតប្បយាលំ អត្ថកាទំ៊ អតិឌិឈតាឌិលត្តិឆនេគាសបរិចខ្ចិតំ៊

ឃ្វរាតិ សត្តិចនេក្តា, តិត្តឃាតិ អនេត្ថាតិ អាហ "អតិរុកា"តិ៊ អក្កត្តិ ការលំ៊ ឃេត ការលោត "ចិរា"តិ ចុនេច្ចឃ្យំ, តំ ចិនេក្ក៊ នេតភាហ "ចិរិឃនេស្សតំតាយ"ត្តិ៊ ឃាច ចក្កចាញអបត្តតា ចក្កស្ស ចត្តនតោ "ចក្កចាញអបត្តតំ ឃិយំ កត្វា ឌិតសយុទ្ធបរិឃត្ត"ត្តិ ចុត្តំ៊ "អងនេល្ហតា"តិ ឮយិតាច ឆតងល្ហស្ស, សឹរនេល្ហស្ស ច អករលំ ចុត្តំ៊ "អសនេត្ថតា"តិ ឮយិតា បត នេសតាឃ ឃុត្តុតស្សាតិ តក្កុឃំ ងស្សតំ "ឃេ កតាបរានេឆ"តិអាឌិ ចុត្តំ៊ ចុត្តប្បការត្តិ សាករបរិឃត្តំ៊

"រញ្ញាតនេក្កត រានេកា, តណ្ហាឃតនេក្កត តណ្ហា"តិ បចត្តិអាការនេកនេគត លេិនេកា ឲច ក្ខិឆា ចុនេត្តា ៍ តចា ហិស្ស ក្ខិឆាបិ លេងតនេក្កា ឲកត្តិនេកា៊ ឃចាហ "អត្ថតយំ តងា នេហាតិ, ឃំ រានេកា សហនេត តន"ត្តិ, (នេតត្តិ៊ ១១, ៦សិ) "តណ្ហាលេងតលោឌិតា"តិ (ក្ខេងា៊ ៩៣) ច៊ ឮយិតា តនេឃត នេគាសាឌិតយ្យិ លេងតនេក្កា ចត្តនេត្តា៊ កិនេលសក្កហនេលាត ចិចិកិច្ឆាឥនេយា សេសកិនេលសា ចុត្តា៊ ឃស្មា នេត សនេត្ត បិបឆយ្មា ក្ខុប្បជ្ជយាតា សត្តសត្តាតំ លោនេងត្វា បរិនេឃាតត្តិត្វា តិក្កត្តិ កុសលប្បចត្តិ តិចានេទត្តិ, តស្មា នេត "លេងតា, លេងា"តិ ច ចុត្តា៊ ចិចក្កច្ឆតាតិ ច ឆ្ល-ការស្ស អា-ការំ កត្វា តិនេទ្ទសោ៊

ឲវ៉ៈតាសត្តិ ក្ខិត្តយ្យិ តិបុត្តិតំ៊ តិយិត្តក្ខតាតិតិ ឌាបកការលក្ខតាតិ៊ តចា ហិ លក្ខិឃតិ យហាបុរិសការេចា ឲនេតហីតិ លក្ខលាតិ៊ ឆាតកយតាឌិស្ម ក្ខុយិឃំ ស្វក្ក សយំ បតិក្ខិតា បិងា ឲតស្សាតិ ស្វប្បតិក្ខិតបិនេគា៊ តំ បតស្ស ស្វប្បតិក្ខិតបិងតំ ញ្ញតិនេរកយុនេលត ចិការេចតុំ "ឃចា"តិអាឌិ ចុត្តំ៊ តត្ថ អក្កតលត្តិ អក្កបិងតលំ៊ បលិហ្វិ បលិហ្វាលំ៊ បស្សត្តិ បិងតលស្ស ក្ខិស្វ បនេស្សស្វ ឲនេកកំ, ក្ខកឃនេយច ចា បរិឃត្តំ បស្សំ៊ "អស្ស បតា"តិអាឌិ អត្ថឃតោ អត្ថចិកាចតំ៊ ស្វចល្ហបិក្កកតលយិច ក្ខក្កកំ តិក្ខិបិឃយាតំ៊ ឲកប្បហានេរតចាតិ ឲកក្ខនេលាឃេច៊ សកលំ បិងតលំ ក្ខុយិ ចុសតិ តិក្ខិបនេត៊ ឲកប្បហានេរតច សកលំ បិងតលំ ក្ខុយិនេតា ក្ខក្កហតីតិ ឃោជនា៊ តស្មា អឃំ ស្វប្បតិក្ខិតបិនេគាតិ តិកាយតំ៊ ឃំ បនេត្ថ ចត្តត្ថំ អត្ថុប្បត្តិតិក្ខាឌិអច្ឆរិឃក្កុតំ តិស្សត្ថចលំ, តំ បនេតា លក្ខលស្វត្តចល្ហតាឃំ (ឌី៊ តិ៊ អក្ក៊ ៦៊១០១) អាចិកចិស្សតីតិ៊

តាកិ ឌិស្សតីតិ លក្ខលាចក្កស្ស តាកិ បរិយល្ហលសល្ហាតា ស្វបរិញ្ញត្តា ហុត្វា ឌិស្សតិ, លត្តតីតិ អឆិប្បានេឃា៊ តាកិបរិច្ឆិត្តាតិ តស្សំ តាកិឃំ បរិច្ឆិត្តា បរិនេច្ឆងចនេសត ឌិតា៊ តាកិយុលបរិនេក្ខបបនេក្កាតិ បកតិចក្កស្ស អក្ខត្តាហតបរិហរលត្ថំ តាកិយុនេល ងនេបតត្តំ បរិនេក្ខបបនេក្កា, តប្បឌិច្ឆនេត្តា ឮឆ អឆិនេប្បតោ៊ នេតយិយលិកាតិ នេតយិឃំ អាចលិការេចត ឌិតយលិកានេលតា៊ សត្តហុលចានេរាតិ

ពាហុចិឆលេលក្ខចិកាចតចារេរា៉ សត្តីតិ អាចុឆសត្តិ៉ សិរិចន្ទ្រោតិ សិរិអក្កា៉ តត្ថិតិ ឥក្កិលាចត្តិ៉ សេរាចត្តិកោតិ សេរាចត្តិអក្កា៉ ចដំសកោតិ អារេចឡអំ៉ ចណ្ឌយាតពក្តិ បុរិយហាឌឹស្មុ ឌឹបក្ក៉ា៉ រេយារហត្តកោតិ រេយារបិន្លាកលិរេបិ, រេយារបិន្លាបដិសិន្តិរេតា ចា ពឹឌតឹចិរេសរេសា៉ ចាឡអពឹឌតឹតិ ចាយរិចាលំ៉ សិទ្ធតាឌិ បុណ្ណឈដបុណ្ណបិតិរេយា៉ "ចក្កចាឡជ្ជ"តិ ចត្វា តស្ស បឆាតាចយរេច ឥរេស្សតុំ "ហិយចា សិរេតុ...រេប... សហស្សាតឹ"តិ ចុត្តិ៉ "ចក្កចត្តិររេក្ខា បរិសំ ក្តបិគាយា"តិ ព្លាឥំ ហត្តិរតតាឌឹតយិ តត្ត លក្ខយាតកាចឥស្សត៌៉ សរេក្ខាតិសត្តិអាឌិរេកា យឆាចុរេត្តា អក្កចិរេសរេសា ចក្កលក្ខលារេស្សច បរិចាររេទាតិ រេចឌិតរេក្ខា៉

"អាយតបលឹ្យតិ ព្លាឥំ អរេក្ខាសំ បលិ្យតា ឌឹឈតំ សត្ថាយ ចុត្តិ, ត បត អតិឌឹឈតត្តិ អាហ "បរិបុណ្ណបលឹ្យតិ៉ យឆា បត បលិ្យលក្ខលំ បរិបុណ្ណ តាយ រេហាតិ, តំ ឡតិររេកយុរេលត ឥរេស្សតុំ "យឆា ហឹ"តិអាឌិ ចុត្តិ៉ អាររេក្កតាតិ យណ្ឌលិឃ សិលាយ៉ ចរេដ្ឋតាតិ យឆា សុចដ្ឋ រេហាតិ, ឲចំ ចរេដ្ឋតា៉ រត្តកប្ពលរេកណ្ឌកសឌិសាតិ រត្តកប្ពលយរេកណ្ឌកសឌិសា៉

"យក្កដរេស្សចា"តិ ឌឹឈកាចំ, សយតញ្ញ សក្តរេឃតំ ចុត្តិ៉ តិឃ្យាសរេតរេលតាតិ ឈត្តិរិតតិឃ្យាសាឌិតិឃ្យាសសយ៉្ញរេស្សត រេតរេលត, ឃំ "សុរកិតិឃ្យាស"ត្តិបិ ចឥត្តិ៉ តិឃ្យាសរេតលក្កហលារេក្ខត្ត ហរិតាលចដ្ឋយា ឈតសិតិទ្ធកាចឥស្សតត្តិ៉

យឆា សតក្កត្តុំ ចិហតំ កប្បាសបដលំ សប្បិយរេណ្ឌ ឌ្ឋសារិតំ អតិចិឃ យុក្ខ រេហាតិ, ឲចំ យហាបុរិសស្ស ហត្ថបិគាតិ ឥរេស្សរេត្តា "សប្បិយរេណ្ឌ"តិអាឌិយាហ៉ តលុតាតិ សុលុយាលិ៉

ចរេយុតាតិ អក្កលត្តររេចឌិតចរេយុត៉ បដិពន្ធអក្កលត្តររេទាតិ ឲករេតា សយ្ពន្ធអក្កលត្តររេទា ត រេហាតិ៉ ឲកប្បយាណាតិ ឌឹឈរេតា សយាតប្បយាណា៉ យចលក្ខលាត្តិ អត្ថត្តររេតា អក្កលិបរេក្ខ ឌិតំ យចលក្ខលំ៉ បដិចិន្និញ្ញាតិ តំតំបក្ខាត៌ សយាតរេឥសតាយ អក្កលឹត៌ បសារិតការរេលបិ អក្ខាយក្ខា ចិន្និញ្ញាតិ ចិឃ ចុសិត្វា តិដ្ឋត្តិ៉

សក្ខា ចុក្ខត្តិ រេកាបឲ្យកា, ក្តឌ្ឍ សក្ខា ឲរេតសត្តិក្តស្សក្ខា, បិគា៉ បិដ្ឋិបិរេគតិ បិដ្ឋិបិគសឹរេប៉ រេតតាតិ បិដ្ឋិបិរេគ ឌិតរេកាបឲ្យការរេចត ពន្ធា រេហាត្តីតិ រេយាឌតា៉ តឃិឥំ "រេតតា"តិ បឥំ ក្តបរិបឥត្វរេយបិ រេយារេឌតក្ខា "រេតត ពន្ធការរេចត ត យឆាសុលំ បរិចដ្ឋត្តិ, រេតត យឆាសុលំ តបរិចដ្ឋរេតត កន្ធត្តាត៌ បិគតលិតិបិ ត ឌិស្សត្តី"តិ៉ ក្តបឹតិ បិដ្ឋិបិគរេតា ក្តិតិអក្កលិយត្តុំ ក្តឌ្ឍ, "ចតុរក្កលយត្ត"ត្តិ ច ចឥត្តិ៉ តិក្វឡហាតិ ច រេហាត្តិ, ត អរេក្ខាសំ ចិឃ បក្ខាឃយាតាតិ៉ រេតតាតិ រេកាបឲ្យកាត៌ ក្តបរិ បតិដ្ឋិតការរេចត៉ អស្សាតិ យហាបុរិសស្ស៉ សតិបិ រេឥសត្តរេប្បចត្តិឃំ តិក្ខរេលិតិ ឥស្សតត្ត តាកិក្កហលំ៉ "អរេឆាការរេយាច ព្លក្ខ្មតឹ"តិ ព្លាឥំ បុរិយបឥស្ស ការេណចចត៌៉ យស្មា អរេឆាការរេយាច ព្លក្ខ្មតិ, តស្មា តាកិរេតា...រេប... តិក្ខរេលិ រេហាតិ៉ "សុរេលត បិគា បរិចដ្ឋត្តី"តិ ព្លាឥំ បត បុរិយស្ស, បច្ឆិយស្ស ច ការេណចចត៌៉ យស្មា សុរេលត បិគា បរិចដ្ឋត្តិ, តស្មា អរេឆាការរេយាច ព្លក្ខ្មតិ, យស្មា សុរេលត បិគា បរិចដ្ឋត្តិ, តស្មា បុររេតាបិ...រេប... បច្ឆរេតារេយចាតិ៉

យស្មា ឲលិយិកស្ស សយត្តរេតា ឲកសឌិសយំសា អតុក្កយេត ក្តឌ្ឍ ធ្វលិ ឌញ្ញា រេហាត្តិ, តចា យហាបុរិសស្សាបិ, តស្មា ចុត្តិ

“ឧហិយិការនិសជ្ឈោ”តិ៍ បរិបុណ្ណជ្ឈោតិ សមត្ថេតា យំស្មបចនេយត បរិបុណ្ណជ្ឈោ៍ តេតាហ “ត ឧកេតា”តិអានិ៍

ឧតេតាតិ “អតោតយត្តោ”តិអានិចចតេត, ជាល្យចាស្មុកាចឌឹបតេតាតិ អតេ្វា៍ អចសេសជតាតិ ទ្ពយិតា លក្ខលោត រហិតជតា៍ ល្យុជ្ជា ចា តោត្តិ តេជ្ជិយកាយតោ ង្គបរិយកាយស្ស រស្សតាយ, ចាយតា ចា ង្គបរិយកាយតោ តេជ្ជិយកាយស្ស រស្សតាយ, ឧតោត ផតេបត្វា សម្ហាសម្ពន្ធំ, ចក្កចត្តិតញ្ញា ទ្ពតេរ សត្តា ល្យុជ្ជបក្ខិកា, ចាយតបក្ខិកា ចាតិ ឥតស្សតិ៍

កាយំ សន្តាបិ បក្យុយកណ្ហិកា ស្មុចណ្ណចណ្ណាច, កញ្ចុតបក្យុយកណ្ហិកា បត បកស្សរកាតចត ពតោតា សាតិសយាតិ អាហ “ស្មុចណ្ណបក្យុយកណ្ហិកសនិសេហឹ”តិ៍ ឆ្លហិតត្តិ សសេយាហិតំ អតេ្តាកាឆំ៍ ពធាក្សតំ បត តំ តោត លត្តិ តោតាតីតិ អាហ “បជិត្ថត”ត្តិ៍

ស្មុចណ្ណចណ្ណាតិ ស្មុចណ្ណចណ្ណចណ្ណាតិ អយតេយត្ត អតេ្វាតិ អាហ “ជាតិហិក្កុលតោកតា”តិអានិ, ស្វាយយតេ្វា អាចុត្តិឌាតេយត ច តេចនិតតេ្តា៍ សទឹរបរិយាតេយា ទ្ពឆ ចណ្ណ-សតេ្តាតិ អឆិប្បាតេយា៍ បផយចិកប្បំ ចត្វា ពធារ្ទបិយ បត រ្ទញហិយា អកាចំ យតសិ កត្វា ចណ្ណឆាត្យុបរិយាយតេយច ចណ្ណ-សន្តិ កតេហត្វា ត្យុតិយចិកតេប្យា ចុតេត្តា៍ ពស្វា បកក្ខតេយតាបិ ស្មុតិក្ខត្តស្មុចណ្ណសនិសលចិចណ្ណាតិ ចុត្តំ តោតាតិ៍

រតេជាតិ ស្មុល្យុយរតេជា៍ ជល្លត្តិ យលឹតកាចាចតេហា តេល្យុសញ្ចុតេយា៍ តេតាហ “យលំ ចា”តិ៍ យនិ ចិចត្តតិ, កធំ ត្យុតាជីតិតិ អាហ “ហត្វតេឆាចតាជីតី”តិអានិ៍

អាចជូបរិតេយាសាតេតតិ បកក្ខិលាចជូតចតេសត បចត្តស្ស អាចជូស្ស អតេ្ត៍

ព្រាហ្មតោ សទឹរំ បុរតេតា ចា បច្ឆតេតា ចា អតោតយិត្វា ង្គក្ខកតេយច ង្គក្កតត្តិ អាហ “ព្រាហ្មា ចិយ ង្គក្ខកតេត្តា”តិ៍ សា បតាយំ ង្គក្ខកត្តតា អចយតេចស្មុ ញុត្តិប្បតេត្តស្មុ ឥជ្ជត្តា, ត ឥហរកាតេលតិ ចុត្តំ “ង្គក្កតនីឈសទឹតេរា កចិស្សតី”តិ៍ ទ្ពតេរស្មតិ “លត្តជាល្យស្ម”តិ ទ្ពតេយស្មុ ត្តិស្មុ ផាតេតស្មុ តយត្តា បុរតេតា តយត្តិតិ អាតេតត្វា សព្ពតេ្ត៍ បស្សចក្កាតិ ឥក្ខិលបតេស្សត ចា ចាយបតេស្សត ចា ចក្កា៍ ស្មុលសនិសាតិ តេបិត្វកទ្វបករតេលា ផបិតស្មុលបិឥសនិសា៍

ហត្វបិជ្ជិអានិចតេសត សត្វ សទឹរាចយចា ង្គស្សជា ង្គបចិតយំសា ឧតស្សាតិ សត្វស្សតេជា៍ អជ្ជិតោជិតេយា បញ្ញាយត្តិតិ តេយាជតា៍ តិក្សញហសិរាជាតេលហឹតិ លក្ខលាចចតតេយតត្តិ តោត តិក្សញហអជ្ជិតោជិហឹតិបិ ចុត្តតេយច តោតាតីតិ៍ ហត្វបិជ្ជាជីហឹតិ ឧត្វ អានិ-សតេ្តត អំសក្សុជលត្តក្សុជាតំ សក្កតេហ សិតេ្ត តំ ឧកតេឥតេសត ឥតស្សតេ្តា “ចតេជូត្វា...តេប... លតេ្តតា”តិ អាហ៍ “សិលិទ្វបកំ ចិយា”តិអានិតា ចា តិក្សញហអំសក្សុជតាបិ ចិកាចិតា តេយចាតិ ឥជ្ជត្តា៍

សិហស្ស បុព្ពាទ្ធំ សិហបុព្ពាទ្ធំ, បរិបុណ្ណាចយចតាយ សិហបុព្ពាទ្ធំ ចិយ សកតេលិ កាតេយា អស្សាតិ សិហបុព្ពាទ្ធកាតេយា៍ តេតាហ “សិហស្ស

បុព្ពន្ធការេយា ចិយ សទ្ធោ ការេយា បរិបុណ្ណោ”តិ៍ ឃឹហេស្សចាតិ ឃឹហស្ស ចិយ៍ ទុស្សល្លិតចិសល្លិតោ ត ហោតីតិ ទ្ធុ សល្លិតោ, ចិទ្ទុបសល្លិតោ ច ត ហោតិ, តេសំ តេសំ អចយចាត៌ អយុត្តការេចត, ចិទ្ទុបការេចត ច សល្លិតិ ប្តុបកេតោ ត ហោតីតិ អត្ថោ៍ សល្លត្តីតិ សល្លហត្តិ៍ ឌីឈេហីតិ អង្គុលិតាសាឌីហិ៍ វេស្សហីតិ កឹចាឌីហិ៍ ឆ្ទលេហីតិ ប្តារុទាហ្វអាឌីហិ ៍ កឹសេហីតិ កោសលេយបន្ធាឌីហិ៍ បុឆុលេហីតិ អក្លិហត្តតលិឌីហិ៍ ចដ្ឋេហីតិ ឌុឈ្ឈហត្តាឌីហិ៍

សតបុញ្ញាលក្ខណតាយ តាតាចិត្តេត បុញ្ញាចិត្តេត ចិត្តិតោ សញ្ញាតចិត្តការេចា “ព្រាឌិសោ ឲច ឰទ្ធាត៌ ឆយូកាយស្ស អឆិជ្ជាត៌ កចិត្យំ យុត្តោ”តិ ឌសបារេយឹហិ សន្ធិតោ អកិសន្ធតោ, “ឌាតចិត្តេត បុញ្ញាចិត្តតា”តិ ចា បារេជា, ឌាតចតេសត, ឃឹលិឌិចេសត ច បចត្តបុញ្ញាចិត្តតាតិ អត្ថោ៍

ឌិត្តុំ កោដ្ឋាត៌ អត្តទត្តិ ឌិត្តុំ បិដ្ឋិជាហាត៌ ចេយញ្ញបិដ្ឋិយញ្ញស្ស ប្តបទិការកោ៍ ចិតំ បរិបុណ្ណត្តិ អតិត្តុការេចត ចិតំ, ឌ្វីហិ កោដ្ឋេហិ សយតលតាយ បរិបុណ្ណំ៍ ប្តក្កយូាតិ ប្តក្កត្តា, អតិត្តុំ សយតល៌ ហ្វត្តាតិ អធិប្បាយោ៍ តេតាហ “ឃុចណ្ណផលក៌ ចិយា”តិ៍

តិព្រោកេឆា ចិយ បរិយណ្ឌលេលិតិ បរិយណ្ឌលតិព្រោកេឆា ចិយ បរិយណ្ឌលេលិ, “តិព្រោកឆបរិយណ្ឌលបរិយណ្ឌលេលិ”តិ ចត្តុទ្ធេ ឲកស្ស បរិយណ្ឌល-សត្តស្ស លេលិបំ កត្វា “តិព្រោកឆបរិយណ្ឌលេលិ”តិ ទុត្តោ៍ តេតាហ “សយក្ខុន្តសាតោ តិព្រោកេឆា”តិអាឌិ៍ ត ហិ សទ្ធោ តិព្រោកេឆា បរិយណ្ឌលេលិតិ, បរិយណ្ឌលសត្តសត្តុំឆានេតត ចា បរិយណ្ឌលេលិច តិព្រោកេឆា កយ្យាតីតិ ឲកស្ស បរិយណ្ឌលសត្តស្ស លេលិបេត ចិតាបិ អយយត្ថោ លព្ភតីតិ អាហ “តិព្រោកេឆា ចិយ បរិយណ្ឌលេលិ”តិ៍ ឃាចតកោ អស្សាតិ ឃាចតក្កស្ស ឰ-ការស្ស ច-ការាទេសំ កត្វា៍

សយចដ្ឋិតក្ខុត្តោតិ សយំ ឃុចដ្ឋិតក្ខុត្តោ៍ កោត្ឋា ចិយ ឌីឈកលិ, ឰកា ចិយ ចក្កកលិ , ចរាហា ចិយ បុឆុលកលិតិ ឈោឌតា៍ ឃុចណ្ណាឰព្ពក្កសឌិសោតិ ឃុចណ្ណយឃព្វក្កកយុឌិក្កសឌិសោ៍

វេសក្កសក្កិតិ យឆុទាឌិកេជំ វេសំ កសត្តិ អត្ថោ បចេសត្តីតិ វេសក្កសា វេសក្កសាត៌ អក្កា វេសក្កសក្កា, តា ឲតស្ស សត្តីតិ វេសក្កសក្កិ៍ តេតាតិ ឰឌាយ អឋេវេលាត ហឹតឆាត្យកត្តា តេ ឰហ្វាជាឆា ហោត្តិ៍

ហត្ថុតិ សត្តិស្សយតត្តាឆាវស្ស សយន្ធោ, តំ កកចតោ ឃឹហស្ស ហត្ថុ ចិយ, តស្មា កកចា ឃឹហហត្ថុ៍ តត្ថ យស្មា ឰទ្ធាត៌ ទ្ទុបកាយស្ស, ឆយូកាយស្ស ច ប្តុបយា តាយ ហឹត្ថុបយាច, តត្ថិ សយាត្ថុបយា, ក្យុតោ អឆិក្ខបយា, តស្មា អឃយ្យិ ហឹត្ថុបយាតិ ឌស្សេត្យំ “តត្ថោ”តិអាឌិ ទុត្តំ៍ យស្មា យហាបុរិសស្ស ហេដ្ឋិយាត្ថុទ្ទុបចេសេតេច ប្តុបរិយយ្យិ សល្លិតំ, តស្មា ទុត្តំ “ទេ្វបិ បរិបុណ្ណាតី”តិ, តត្ថា លោ ត សន្ធោសោ បរិយណ្ឌលតាយ, អឆ លោ តិកាកាចេសេសយណ្ឌលតាយាតិ អាហ “ទ្វាឆសិយា បក្ខស្ស ចត្ថុសឌិសាតី”តិ៍ សល្លេក្ខត្វាតិ អត្តតោ លក្ខណសត្វាត្ថុសាទេត ប្តុបឆាទេត្វោ៍ ឌត្ថាត៌ ប្តុច្ចតីចតា អត្ថត្តុទាហិទបស្សចេសេតបិ ចេចិតត្ថា, ត អក្កចេសេតេច៍ តេតាហ “អឃបដ្ឋកោត លិត្តុសន្ធបដល៌ ចិយា”តិ៍ អឃបដ្ឋកត្តិ កកចំ អឆិប្បេតំ៍ សយា កចិស្សត្តិ, ត ចិសយា, សយសណ្ឌាតាតិ អត្ថោ៍

ສາຕິສຍໍ ຍຸຖ຺ຖີຆປຸຖ຺ຖລຕານິປ຺ປກາຣຄຸຓາ ຫຸຕ຺ວາ ຖຸຕາ ຐາຕາຕິ ປຂຸຕາ, ຂ-ກາຣສ຺ສ ຫ-ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ປຫຸຕາ ນິຍ຺ຍາ ວຕສ຺ສາຕິ ປຫຸຕນິເຍ຺ຍາ.

ຈິນ຺ຕິຕ຺ວາ ຈິນ຺ຕິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈູສເວລາຍ ລິຂຕ຺ສ຺ສາປິ ອເນກາກາເຣລາຍ ກິຕ຺ສ຺ສາປິ ກາກສ຺ສ ວິຍ ອຍຕ຺ຍ຺ຍາສເວລາຍ ກາກສ຺ສາປິ ອປລິພຸທ຺ທຕ຺ຕາຕິ ອຂຸປທ຺ທຕຈ຺ຈຸກຕ຺ຕາ, ຈຕ຺ຕິ ຈ ອກ຺ກຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາຕິ ເວທິຕພ຺ພາ ອຍ຺ຍສນ຺ຕາເນຕາຕິ ວຕ຺ຕ ອຍ຺ຍາຕິ ປເຣຕາ ອາກຍິສ຺ສຕ຺ຕິ ປຍ຺ຍາເຌາເສາຕິ ປທຸຣສ຺ສເຣາ.

ອທິສີເລ ຐຕ຺ວາຕິ ອທິກສີເລ ຐຕ຺ວາ, ອທິກຕາ ຈ ສາຕິສຍໍ ສີລພາເວນ ເວທິຕພ຺ພາ, ຕ ເຕຕ຺ຖສີລພາວສ຺ສ ອທິກາເວຕາຕິ ອາຫ "ຕ ສກລສີເລ ຐຕ຺ວາ"ຕິອາທິ. ປີຕເລາຫິຕຈຓ຺ຓາ ເສຕປຓ຺ຌລກຕຣາທິເວເສນ ສີລເສຕກາຍອຈຓ຺ຓາ ປນ ທໍທໍປຓ຺ຌລເວເສນ ເວທິຕພ຺ພາ.

"ຈກ຺ຂຸກຓ຺ຌຕ຺ຕິ ອກ຺ກຸຖລ"ຕ຺ຕິ ເກາທິ. "ອກ຺ກຸຖລຈຕຸຍ"ຕ຺ຕິ ອເຍ຺ຍາ. ອກ຺ກຸຖເລຫິ ປນ ສທ຺ທິ ອກ຺ກຸທິພ຺ພຕ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພາ. ວຈເນຍ຺ຍາຈິຕິກ຺ກຕາກຍີຣເຐາຕຕາປິ ຍຸຕ຺ຕາ ເຫາຕິ. "ອທິເປຍ຺ຍຕ"ຕ຺ຕິ ປຣິກາ ອຍເຍຕ຺ຕ ອທິປ຺ປາເຍາ ວຸກເຌເສນ ສຍຸຕ຺ຍຸປລກ຺ຂຓເກາເຍຕາຕິ ເຌສ຺ສຕິ. ຍສ຺ສາ ປຣຸຍ-ສເທ຺ທາ ເລາເກ ອກ຺ກຸຖລເລາເຍສຸ ຕິຣຸຍ຺ຍເຫາ, ເຕເຕຈາຫ "ຍຸຖ຺ສິຕິທ຺ທສີລສຸຣຸຍປຣຸຍາຈິຕາຕິ ອກ຺ກຸຖີ"ຕິ.

ກິຍ຺ຍາປິ ວຓ຺ຓາ-ສເທ຺ທາ ເລາເກ ອວິເສສເຕາ ເລາຍປຣິຍາເຍາ, ພຸທ຺ທ ປນ ເລາຍວິເສສວາຈເກາຕິ ອາຫ "ວຓ຺ຓາ ເລາຍ"ຕ຺ຕິ. ຕລິງເວຍເຍ຺ຍາຕາຕິ ຕລິງຍເຍ຺ຍາຕາ ຐາຕາ. ຌຸທາຕຕາຍ ວປຍາ, ຕ ຍຸຖຕາຍ. ວຓ຺ຓາ ຫິ ຕເຕາປິ ສາຕິສຍໍ ຍຸຖຕຣາ. ເຕຕາຫ "ສປ຺ປິຍເຓ຺ຌ"ຕິອາທິ. ຣເຐຕປຸພ຺ພຍອກຕ຺ຕິ ຣເຐຕຍຍຕາຣກຍາຫ.

ເທ຺ວ ອຕ຺ວເຈເສ ປທິທ຺ທ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຍສ຺ມາ ພຸທ຺ທາ, ຈກ຺ກຈຕ຺ຕິເຕາ ຈ ປຣິປຸຓ຺ຓຕລິງຕາຍ, ປຣິປຸຓ຺ຓສີສພິພ຺ພຕາຍ ຈ "ວຸຬຫິຍສີສາ"ຕິ ວຸທ຺ທຕ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ເຕ ເທ຺ວ ອຕ຺ວເຈເສ ປທິທ຺ທ "ວຸຬຫິຍສີເສາ"ຕິ ພຸທ຺ທ ວຸຕ຺ຕໍ. ພຸທາຕິ ຕໍ ອຕ຺ຕທ຺ທຍໍ ຍຫາປຸຣິເສ ສຸປ຺ປຕິຐິຕຕ຺ຕິ "ຍຫາປຸຣິສສ຺ສ ຫີ"ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ. ສຓ຺ຌາຍຕາຍ, ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓຕາຍ, ປພສ຺ສຣຕາຍ, ປຣິປຸຓ຺ຓຕາຍ ຈ ຣເຍ຺ຍາ ພທ຺ທິຕາວຸຬຫິສປເຕ຺ຐາ ວິຍ ວິເຣາຈຕິ. ກປິສີສາຕິ ທ຺ວາກຸຕສີສາ. ຜລສີສາຕິ ຜລິຕສີສາ. ອຐິສີສາຕິ ຍໍສສ຺ສ ອພາເວເຕາ ອຕິວິຍ ອຐິຕາຍ, ປຕຸພາເວເຕາ ຕາ ຕເວາພທ຺ທອຐິຍຕ຺ຕສີສາ. ຕຸມ຺ພສີສາຕິ ລາພຸສທິສສີສາ. ປພ຺ພາຣສີສາຕິ ປິຐິກາເຣນ ຌລພຸພຸຍາພສີສາ. ປຸຣິຍເພເຍຕາຕິ ປຣິປຸຓ຺ຓຕລິງຕາປເກ຺ຂ. ວຸຬຫິສເວທິຕສີເສາ ວິຍາຕິ ວຸຬຫິສປເຕ຺ຐ ເວທິຕສີສປເທເສາ ວິຍ. ວຸຬຫິສ ວິຍາຕິ ເຍເກາຕ ສິປ຺ປິຕາ ວິຣວິຣິຕາວຸຬຫິສປຓ຺ຌລ ວິຍ.

ວິປສ຺ສນາປຍ຺ຍາວຓ຺ຓນາ

ທ຺ວີສຸ ຕສ຺ສ ວິຕ຺ເກນາຕິ ຕສ຺ສ ລກ຺ຂຓປຣິກ຺ຄຫກ ເຕຍິຕ຺ຕກາຕໍ ສຕ຺ຕປ຺ປຕສ຺ສ ວິຕ຺ເກນ ວິຕ຺ກເຕາ. ກຕ຺ຕາກ຺ກຕ຺ຕິຍໍ ຕິຍິຕ຺ຖຸຕ

សុបិតបដិក្កាហកសត្តប្បតេ ចុត្វាយេច៑ តិក្ខោសេតាតិ ឈារិកលិលិកាឌិកោសហិតេត៑ ឆាតិយោតិ ឆន្នាបាឃិកា ឆាតិយោ៑ តា ហិ ឆាបេត្តិ ឆន្នា បិយេត្តីតិ ឆាតិយោ“តថា”តិ ត្ថាយិតា “សទ្ធិ”ន្តិ បឆំ ឧបសំហរតិ , សេសាបីតិ តាប្បិកា, ឆារិកា, បរិហារិកាតិ ត្ថាយា តិចិឆា៑ តាបិ ឌហត្តិ ចិឌហត្តិ តាប្បាតំ ឌហត្តិ ឆារេត្តីតិ “ឆាតិយោ” តេ្វច ចុទ្ធត្តិ៑ តត្ថ ឆារណំ ឧរសា, ឧារុតា, ហត្ថេហិ ចា សុចិទំ ចេលំ សទ្ធារណំ៑ បរិហរណំ អញ្ញាស្ស អក្ខតោ អត្តតោ អក្ខំ, អញ្ញាស្ស ឥាហុតោ អត្តតោ ឥាហុំ ឧបសំហរត្តេហិ ហរណំ សប្បាបតំ៑

២៨៑ យញ្ញាស្សរោតិ សញ្ញាស្សរោ៑ យោ ហិ សញ្ញោ, សោ ឈរោ ត ហោតីតិ អាហ “អឈរស្សរោ”តិ៑ ចក្កុស្សរោតិ យតោរម្ភស្សរោ, យតោរម្ភតា ចស្ស ចាតុរិយេត បុញ្ញយោកតោតិ អាហ “លោកតិបុណាស្សរោ”តិ៑ យឆុរស្សរោតិ សោតសុខស្សរោ, សោតសុខតា ចស្ស អតិចិយ ត្ថាទ្ធការចតាតិ អាហ “សាតស្សរោ”តិ៑ បេយតីយស្សរោតិ បិយាយិតត្ថាស្សរោ, បិយាយិតត្ថតា ចស្ស សុណត្តាតំ អត្តតិ កត្តិសមុប្បាទកតាតិ អាហ “បេយជតកស្សរោ”តិ៑ ករចីកស្សរោតិ៑ ករចីកសទ្ទោ យេសំ សត្តាតំ សោតបចំ ឧបកច្ឆតិ, តេ អត្តតោ សររសប្បត្តិយា បកតិំ ឌហារបេត្វា អចសេ ករោត្តោ អត្តតោ ចសេ ចត្តេតិ, ឲចំ យឆុរោតិ ឌស្សេត្តោ “តេរីឌ”ន្តិអាឌិយាហ៑ តត្ថ “ករចីកសកុណោ”តិអាឌិ តស្ស សកាចកឆតំ៑ លញ្ញុត្តត្តិ បីតិចោកសមុដ្ឋិតំ លីញ្ញអំ៑ លទ្ធេ្ធាតិ “សង្គរលយិ យឆុរសទ្ទសចតត្តរាយករ”ន្តិ តិណាតិ អបតេត្វា៑ អតិក្លិបិត្វាតិ ក្ខុយិឃំ អតិក្លិបិត្វា អាកាសកតយេច កត្វា៑ អគុដាទ្ធយិកា ចាញ្ញអយិកោហិ៑ តតោ យរណកឃំ ហិត្វា៑ បក្លេ បសារេត្វាតិ បក្លេ យឆាបសារិតេ កត្វា អបតត្តា តិដ្ឋត្តិ៑

សុចណ្ណបញ្ជរំ ចិស្សជ្ជេសិ យោជតប្បយាណោ អាកាសេ អត្តតោ អាណាយ បចត្តតោតា៑ តេតាហ “សោ រាជាណាយា”តិអាឌិ៑ លញ្ញុត្តំសុតិ លញ្ញុត្តំ កាតុំ អារតីសុ៑ តំ បីតិត្តិ តំ ត្ញទ្ធុណារម្មណំ បីតិំ តេតេច តីហារេត ឲុតប្បុតំ បចត្តំ បីតិំ អចិជហិត្វា ចិក្លម្ភិតកិលេសា តេតាតំ សត្តិកេ លទ្ធឆម្មស្សចតសប្បាយា ឧបតិស្សយសម្បត្តិយា បរិបក្កញាណតាយ សត្តហិ...បេ... បតិដ្ឋាសិ៑ សត្តសតយេត្តេត ខុររាឆជេតេត សទ្ធឹ បឌសាច តេរាតំ សត្តិកំ ឧបកតត្វា “សត្តហិ ជង្ឃសតេហិ សទ្ធិ”ន្តិ ចុត្តំ៑ តតោតិ ករចីកសទ្ទតោ៑ សតការកេត...បេ... ចេឌិតត្តា អតេកកប្បកោដិសតសម្ភុតបុញ្ញាសម្ភារសមុឆាកតចត្ត្រុសមុប្បត្តិកាចតោ៑

២៩៑ កម្មចិបាកជត្តិ សាតិសយសុចរិតកម្មតិព្វត្តំ បិត្តសេម្ហាហិរាឌីហិ អបលិពុទ្ធំ ទ្ធុសេបិ អារម្មណំ សមុដ្ឋតសមុត្តំ កម្មចិបាកេត សហជាតំ, កម្មស្ស ចា ចិបាកការកេត ជាតំ បសាឌចក្ខុ៑ ទុចិឆព្យាឌិត្ថាចក្ខុ កម្មមឃំ, ការកាយមត្តិ៑ តេរីឌំ កម្មមត្តិ អាហ “ត ការកាយម”ន្តិ៑ ការកាយមឃំ បត ចោឞីមុលេ ឧប្បជ្ជិស្សតិ៑ អឃំ “សោ”តិ សល្លក្ខណំ ការំ យតោចិញ្ញាណេត ហោតិ, ចក្ខុចិញ្ញាណេត បត តស្ស តថា ចិការចិតត្តា យតោចិញ្ញាណស្ស តត្ថ តថាបចត្តីតិ អាហ “យេត តិមិត្តំ...បេ... សក្កោតី”តិ៑

៣០៑ ចចតត្តេតិ សឌ្ឍត្តេ៑ តិមីលតត្តិ តិមីលឌស្សតំ តចិសុទ្ធំ, តថា ច អក្ខិតិ អចិចដាតិ តិមីលឌស្សតស្ស ត ចិសុទ្ធិកាចតោ៑ តទ្ធិបរិយាយតោ បត ឌស្សតំ ចិសុទ្ធំ, ចិចដញ្ញាតិ អាហ “អត្តរត្តរា”តិអាឌិ៑

៣១៑ តិ-ត្ថាតិ – ជាតតត្តំ ឆាតុំ ករហត្វា អាហ “បតយតិ ជាតាតី”តិ៑ យតោ ចុត្តំ “អតិមិត្តា ត តាយរេ”តិ (ចិសុទ្ធិ៑ ១.១៤៣; សំ៑ តិ៑ អដ្ឋ៑

១.១.១៧០), “ចិន្តកិ តេឃ្ញ តរចរស្សា”តិ (តេត្តិ សក្កហចារ) ច. តិ-ឌ្ឍតិ បត បចត្តតត្ថ សាត្យ៉ា កហេត្វា “តឃតិ បចេត្តតិ”តិ. អប្យេតេត្វា អហោសិ តេស្យ តេស្យ កិច្ចករឡិយេស្យ.

៣៧. ចស្សាចារេសា ចស្ស៊ំ ក្តត្តរបតេលិបេត, តម្ហា ចស្ស៊ំ, ចស្ស ចា, សត្តិចាសចាស្យតាឃ អរហតិតិ ចស្សិកោ, បិសាតោ. ឃាសា បត ចស្ស ក្តត្យបិព្រកចាតិ ចស្សិកា. ឌ្ឍតរេស្តតិ ហេយត្តិកំ កិយិត្យាត្តិ ឌ្ឍយេស្យ. ៨សេច តយោតិ ក្តត្តរបតេលិបេត តិតេក្ខសំ អតិតិសតិ.

តាតិក្ខេច្ចា ហោតិ តាតិតិចោតិ កិយិត្យាកា ចិឃ ក្តេច្ចា, ហេយត្តិកោ ចិឃ តិចោ ត ហោតិ, អឆ លោ តក្យកឃចេយព្ឃលក្កហតាឃ តាតិក្ខេច្ចា ហោតិ, តាតិតិចោ. អស្សាតិ បិសាតស្ស. តាតិតាហ្សតិតិ កិយិត្យាស្ស ចិឃ ត អតិតាហ្សតិ. តាតិតក្សតិតិ ហេយត្តិកស្ស ចិឃ ត ល្យក្តកាតិ, តក្យតរខាលិតិ ច. យិស្សកាតេចាតិ ហេយត្តិកោ ចិឃ ត ក្តហ្យុតិឃាតេច, កិយិត្យា ចិឃ ច ត សិតតិឃាតេច, អឆ លោ ក្តកឃយិស្សកាតេច. តក្យកាតិតិ ត ប្យក្យលិតិ. ក្តហ្យប្យចេសតត្តាឃាតិ ស្យុទិឃសត្តាបិត្យប្យចេសាឃ. កិត្តិតិឃ្ញហាតិតិ តក្កិហបស្ស កិត្តិស្យ តិឃ្ញហាតិ. សិតិក្ខត្តិ សិតេហចត្តំ, សិតិក្ខក្កហលេតេច ចស្ស កក្យតាបិ ចុត្តា ៧ច. កក្យកសត្តិស្សិតត្តិ តិកក្យកាឌិកក្យក(ក្រព្យាបសតិព្រ)តិ. ក្តកកឃត្តាតិតិ ក្តកកសារាចិស្សត្តឃត្តាតិ. ឃឆា ឌលឃត្តាតិ, ៧ចំ ហិយឃត្តាតិបិ តត្ថ កេរាត្តិ ៧ច. តម្ហា ហេយត្តេ ចិឃ ហិយាតិ បតត្តាតិយេច ហោត្តិតិ ច ចេឌិតត្តា.

សត្តក្ខាតាតិបិតិ សត្តាតិ បឌិកិទិឃាត្យ្រតេកាខតកិត្យអាសត្ថារហាឌិក្ខាតាតិបិ, ត តិចាសក្ខាតាតិយេច. តេតាហ “តេកាចារិកាបិ”តិអាឌិ. តត្ថ ការហឃាហ “រាខា កិរា”តិអាឌិ.

បតេយកាហចារចល្ហតា តិក្ខិតា.

ឌិល្ហបុរិសចល្ហតា

៣៣. កោបិតសិចក្កត្តិ ចក្កកោបិតសិ ចិឃ. ចក្កាតតិព្រចក្កកាចស្ស តិតស្សតត្ថ អចក្កកោបិតសិបិ កឃ្យព្រតិ. អាតេកាក្កចក្កត្តិ អាឌិតោ បក្ខាឃ អត្យក្កតាឃ ក្យឌិលសរីរតាឃ ចក្កំ. តេតាហ “លតេក្ខ”តិអាឌិ. តល្ខបទំ តល្ខក្កហលបទំ អឃត់ កយត់ ៧តស្សាតិ តល្ខបរាឃត់, តល្ខា ចាបទំ អាឃត់ កយតការល់ ៧តស្សាតិ តល្ខបរាឃត់. ផាតាឌិស្យ តល្ខា កតិ អចស្សយោ ៧តស្ស តេត ចិតា អប្យចត្តតតាតិ តល្ខកាតិកំ, កន្លតិ ៧តេតាតិ ចា កតិ, តល្ខា កតិ កយតការល់ ៧តស្សាតិ តល្ខកាតិកំ. តល្ខបឌិសរហត្តិ ៧ត្វាបិ ៧សេច តយោ. ឌរាត្យត្តិ ឌរាឃ កិលត្តំ អស្សចសំ. ឃតា ររឆា បុររតា ហោតិតិ ខ្ចេសាបឆ សប្យតេត្ត បុររតា កន្លេត្ត ឌលកាលេឃ តត្ថ ៧កំ សល្ខាតំ អារុត្យហោ យត្ឋ្យ កន្លេត្តា ចៅឃិសេត្តត អារុត្យហោ ររឆា ឌ្ឍតទំ សល្ខាតំ កន្លេត្តា ឃតា បុររតា ហោតិ. បន្លា ឌលកាលោតិ តតា បន្លា ហោតិ សត្តោ ឌលកាលោ. តាឌិសេ ឌ្ឍកាលេ តតិ តាឌិសេ ចុត្តប្យការេ យក្កប្យតេសេ. តំ បុរិសត្តិ តំ ឌិល្ហបុរិសំ. ស្យក្ខាចាសាតិ សិក្ខត្វាឌិតំ តិល្ហិ សម្ខ្យាសប្យុក្ខាតំ សាសតេ (ព្រាហ្មចរិយំ ចរិត្វា ស្យក្ខាចាសក្សយិឃំ តិត្តាតត្ត(ព្រាហ្មារតេ. តេ ហិ តតា តត្ថ តិក្ខត្តិ “កិំ បតេតសា ឌិល្ហា តាយា”តិ

ᩑᩈᩮᩣ ᨲᨿᩣ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨾᩣᨶᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨠᩥᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩉᩦᨲᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲᩥ᩺ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ

ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᨭ᩠ᨭᨶᩣᨿᩮᨶ ᨲᩴ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ “ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᨩᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨧ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨧ,

ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨲᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᨭ᩠ᨭᨶᩣᨿᩮᨶ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ “ᨠᩥᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨲᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩴᩅᩮᨶ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᩺

“ᨲᩮᨶ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩴ ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩴ ᨲᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᩅᩔᩣᨶᩥ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩔ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩴ᩺ ᩁᨩᩴ

ᩈᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣᩁᨱᩥ᩺ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩅᩥᨵᩥᩴ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᩺ ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩁᨱᩮ ᨷᨭᩥᩅᩮᨴᩣ

“ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨷᩣᩁᩣ᩺ ᪑᪘, ᪓᪑, ᪔᪑, ᪔᪔, ᪘᪐, ᪑᪙᪙, ᪑᪔᪐; ᨷᩣᨧᩥ᩺ ᪑, ᪑᪓, ᪑᪙) ᨴᩥᨿ᩺ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ

ᨲᩴᨾᩪᩃᩔ ᩅᩩᨾ᩠ᨾᩪᩃᨲᩴ ᨴᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ, ᨲᩔ ᨶ ᩋᨶᩔᨲ᩠ᨳᨠᩣᨶᩮᩣ “ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨾᩪᩃᨶᨾᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩔᩦᨴᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩮ ᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮ ᨨᩃᩴ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᨿᩮᨶ

ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᩺ ᨷᩦᨩᩮᩴ ᨶᩮᨶᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩣᨲᩩᨶᨶᩈᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨷᩮᨿᩴ ᩉᨶᨿᩴ ᩋᨶᩩᨷᨴᩥᩔ ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶᨿᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᩉᨶᩮᨿᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨴᩥᨿ ᨶᩥᩔᩦᨴᩦᨲᩥ

ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᩺

ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨷᩩᨭ᩠ᨮᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪕᩺ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩩᨭ᩠ᨮᨶᨿᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ “ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩈᩣ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᨶᨿᩮᨶ ᨶᨿᩮᨶ᩺ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨠᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨶ᩠ᨲᩴ᩺ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᩋᨩᩣᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨩᩣᨲᨠᩣᩁᨱᩣ, ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨧᩣ᩺

ᨠᩣᩃᨠᨲᨷᩩᨭ᩠ᨮᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪖᩺ ᨠᨲ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᨳᨠᩩᨷ᩠ᨷᩃᩥᨴᩥ ᨴᩥᨴᩥᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩥᨲᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ ᨴᩥᩃᩥᨲᩣ, ᨧᨿ᩠ᩉᩣ ᩈᩥᨴᩥᨠᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩥᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩈᩥᨴᩥᨠᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲ᩠ᨲᩣ

ᨿᩉᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨲᨠᨷᨲ᩠ᨳᩮᩴ “ᩈᩥᨴᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᨲᩩᩃᩮᨲᩣ ᨷᨭᩥᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩃᩮᨲᩣ ᨠᨶᩮᨲᩣ ᩋᨷᨠᨲᩴ ᩴ ᨠᨲᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᩣᨷᩥᨲᨴᩦᨶᨠᩣᩃᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ

“ᨿᨲ᩠ᨳᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺

ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪗᩺ ᩈᨾ᩠ᨷᩮ ᨶᩁᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᩁᨱᩮᩣ, ᨲᩔ ᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᩁᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᩁᩥᨿᩮᨶ ᨶᨶᨲᩥ᩺ ᩑᩅᩴ ᩑᨠᨠᩔ ᨷᨶᩔᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ

“ᩈᩣᨾᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ, ᩑᩅᩴ “ᩈᩣᨾᩈᨾ᩠ᨷᨶᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩣ ᩑᨠᨠᩔ ᨷᨶᩔ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨶᨶᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺

ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨲᩦᨲᩥ “ᩈᩣᨾᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᨿᨠᩩᩈᩃᨷᩩᨬ᩠ᨬᨷᨴᩣᨶᩥ᩺ ᨶᩈᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨷᨴᨶᩮᨶᨶᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨶᩣᨲᩣᨩᩦᨶᩥ

ᨶᩈᨠᩩᩈᩃᩈᨾ᩠ᨷᩩᨶᩁᩥᨿᩣᨿᨷᨴᩣᨶᩥ᩺

ទោធិសព្ទបព្ទន្ទាចណ្ណកា

៣៣៉ បព្ទឌិតស្ស ឆម៉ុ ពធំ ឃុតូ្វាតិ សព្ទន្តោ៉ អព្ទាព្ទា សក្កិតិអតារុឡហំ ទោត ពកា ចុត្ត ឆម៉ុ ពឆត្តិ ឃោឌតា៉ "ចំរសាចា"តិ បកត្តឃេត ឆមុតា ឲសាតិ ឥស្សតិ៉ ចិរស្សំ ចិរស្សំ បស្សត្តិ ឌីឈាឃុកកាចទោា៉ ពធា ហិ ចុត្ត "ពាហុត ចស្សាត...ប... អក្ខឃេតា"តិ៉ ទោតតចាតិ ត ចិរស្សំ ជិដ្ឋការចរតចៈ អចិរកាលត្តុរិករយច បុព្ទកាលកិរិយំ ឥស្សុរត្តា "ឌិណ្ណព្ទា ជិស្វា...ប... បព្ទឌិតព្ទា ជិស្វា, តស្វា អហំ បព្ទឌិទោាយ្យា រាឌា"តិ អាហ ឃធា "តព្ទា ចត្តំ បរិឥហិត្វា កត្តុ ចិលិយ្យិត្វា យាល់ បិឡអត្តិត្វា កុរត្តា"តិ៉

យហាឌតកាយអតុបព្ទន្ទាចណ្ណកា

៣៣៉"កស្វាបតេត្វា"តិអាឌិតា ទោតសំ ចតុរាសីតិយា បិលាសហស្សាត យហាសព្ទ សំកត្តុតំ, សំរចកពាហុលតព្ទា ឥស្សតិ, ឃរោា ឃុតដ្ឋារតឃេច ឥត្វា ពាាតិមិត្តាឌីឃុ កិច្ចា អតាយត្តត្វា យត្តចរចារណោ ចិឃ អឃោាយឃតត្តំ ឈតពាត្តំ លិត្តិត្វា បព្ទន្ទំ ដ្ឋបកត្តិឃុ៉

ចត្តារា យារស ចារិកំ ចរិ ត ពាច ពាាលស្ស បរិបិកំ កតត្តា៉

ឃកា បត ពាាលំ បរិបិកំ កតំ, តំ ឥស្សុរត្តា "អឃំ បតា"តិអាឌិយាហ៉ សព្ទច ព្ទុរយ បព្ទឌិតា យយ កយតំ ឌាតិស្សត្តិ, ឌាតត្តា ច យំ អតុពាត្តិស្សត្តីតិ អធិប្បារឃោ៉ សត្តិសិចេឃុតិ សត្តិសិត្តេឃុ៉ សលាទោចាតិ សលាតិ ចិឃ សក្កំ ករាតិ ចិឃ៉

អចិរចការរាយាតត្តិ អតកិរតិចិរចកាត៉ អឃំ ការលិតិ អឃំ ទោតសំ បព្ទឌិតាត យយ កយតស្ស អឌាតតកាលោ៉ តិក្លុយិត្វាតិ បណ្ណសាលិយ តិក្កត្តា, យហាកិតិក្លុយតំ បត បរោច តិក្លុរត្តា៉ បិរយិតាតុការចត ដ្ឋិតំ ដ្ឋបរិ ឥចតាហិ ជិត្តបត្ចត្តុរណោហិ ឃុបព្ទាត្តុយិ យហាសត្តស្ស បុព្ទាតុការចត សិត្តត្តា ទោត បព្ទាត្តំ ចិឃ ទោាតីតិ ចុត្ត "បលុត្តំ បព្ទារបត្វា"តិ៉ "កាយំ តរធា ច តព្ទ្រុ ច, អត្តិ ច អចសិស្សត្ទុ"តិអាឌិ (យ៉ តិ៉ ១.១៤ប៉៖; សំ៉ តិ៉ ១.១១, ១៦លិ; អ៉ តិ៉ ១.៣; ប៉.១៦; យហាតិ៉ ១លិ, ១៨៩) តឃប្បចត្តំ ចតុរដ្ឋិកិរិយំ អធិដ្ឋហិត្វា៉ ចុបការសត្តិ ចិរចកចារសំ៉

អទព្ទាតេចាតិ ឃត្ត យហាបុរិរសា តកា ចិហរតិ, តរោា អទព្ទាតេច ជិសាការកោត៉ កាយំ ទោធិយព្ទោ ឌព្ទុឌីបស្ស យព្ទ្យោតាកិដ្ឋាតិឃោ, តកា បត ព្រាហារព្ទោ ចិចិរព្ទុ ឃោកីតំ បដិសលុាតសារុរប្បោ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, តឥព្ទោ បត ឌព្ទុឌីបប្បទេសរោ ឃេកុឃ្យេត ពាហុឌរោា អាកិណ្ណយតុស្សា ព្ទុឥព្ទ ឃិរតា អទោាសិ៉ ទោត ទោ តំ តំ ឌតបឥទេសំ ដ្ឋព្ទិស្ស កតា "អទព្ទា ឌព្ទុឌីបិកិយុតា ចារិកំ បព្ទុត្តា"តិ ចុត្តា អទព្ទា ឌព្ទុឌីបិកិយុតា, ត ហិយចត្តាឌិបព្ទុតាកិយុតាតិ អទព្ទ្វា៉

ទោធិសព្ទអកិតិចេរបចណ្ណកា

ទ្វិសិំ កាយំ កកចា ព្យុទ្ធេ ហុត្វា សត្តសត្តាហានិ តទេត្វច ចសិ, សន្តាបធយំ បត ចិសាលបុញ្ញយំ សន្តាឃ “ឲ្យកាទត្តិចាសំ ក្ខុបកាតស្សា”តិ ទុត្តិំ រទេហាកាតស្សាតិ រទេហា ឌតចិចិត្តំ ធាតំ ក្ខុបកាតស្ស, ទេតត កាលសក្កលិកាការេចត យហារសត្តស្ស កាយចិទេចកយាហំ បដិសល្លិតស្សាតិ តាតារយុលធាររទេតា ចិត្តស្ស តិចត្តិឃា បតិ សយុទេច តិលិតស្ស តត្វ អចិសដចិត្តស្ស, ទេតត ចិត្តសក្កលិកាការេចតស្ស បុន្តាកាកិឃំ ចិត្តចិទេចកយាហំ ទ្យុក្តត្តិ ឌាតិអាឌិយ្វលក់ ទ្យក្លិំ កាយំ ទ្យុត្វបបិតាបិ ឌាតិយរលាតិ ឲ្យច, យរលាឌាតិទេឃាច “ឌាឃតិ យឹឃតី”តិ បត ចត្វា “ចចតិ ក្ខុបបឌ្ជតី”តិ ចចតំ ត ឲ្យកាកចបរិឃាបត្អាតំ ទេតសំ កាហលំ, អឆ ទេលា តាតាកចបរិឃាបត្អាតំ ឲ្យកាឌ្ឍកាហលត្តិ ឌេសុទេត្តា អាហ “ព្លាធំ ក្ខូឃំ...ទេប... ទុត្ត”ត្តិំ កាវុា បត ទេលិកស្ស កិច្ឆាបត្តិបរិចិតក្កូទេត “ឌរាយរលាស្សា”តិ ឌរាយរលាចទេសត តិឃយតំ កាតត្តិ អាហ “ឃវុា”តិអាឌិំ ឌរាយរលាទេយច ក្ខុបឌ្ជាតិ អាឌិទេតាតិ អឈិប្បាទេឃាំ អកិតិចិឌ្ជស្សាតិ អារទ្ធស្សំ បដិច្ចសយុប្បាឌយុទេលត ចិបស្សតារយ្អូ តស្ស ឌរាយរលាទេតា បដ្ជាឃ អកិតិទេចទេសា អក្កទេតា ឃាច យ្វលំ ឌ្យតរលំ ចិឃាតិ អាហ “កចក្កទេតា ឌ្យតរត្តស្ស ចិឃា”តិំ

ក្ខុបិឃយតសិការាតិ ក្ខុបិទេឃត យតសិករលាទេតា យតសិការស្ស បចត្តតទេតាំ ព្លុឌាតិ តំ ក្ខុបិឃយតសិការបរិឃាឃំ ទេឃាតិទេសាយតសិការំ សទ្ធុបទេតា, បចត្តិអាការទេតា ច ឌេស្សុតំ “អតិច្ចាឌីតិ ហី”តិអាឌិ ទុត្តិំ ទេឃាតិទេសាយតសិការោ តាឃ ទេហាតីតិ ឃាធាចទេតា យតសិការកាចទេតាំ អតិច្ចាឌីតីតិ អាឌិ-សទ្ទេត ទ្យក្ខាតត្តអបុកាឌីតំ កាហលំ អឃត្តិ “ឲ្យតឌទេហាសិ”តិ ឲ្យចំ ទុទេត្តា “កិយិត្រ្ត ទេលា សតី”តិអាឌិតឃប្បចទេត្វា យតសិការោ ទេតសំ អញ្ញាតទោតិ ទេតសុ អតិច្ចាឌិយតសិការទេសុ អញ្ញាតទោ ឲ្យទេកាំ ទេកា បត ទេសាតិ? អតិច្ចយតសិការោច, តត្វ ការលយាហ “ក្ខុឃព្លឃាតុបស្សតាចទេសត បចត្តត្តា”តិំ ឃធិត្យ្រក្ខុប្បឌ្ជតិ ទេចច ចចតិ ច, តំ អតិច្ចំ ក្ខុឃចឃបរិច្ឆិត្តត្វា អឌ្ជចត្តិ កាត្វាំ តស្ស បត តត្អាចឌេស្សុតំ ឃាធាចយតសិការតាឃ ទេឃាតិទេសាយតសិការោ ៝ ព្លុទេតា ទេឃាតិទេសាយតសិការាតិ ទេហត្យុយិត្រ្តិស្សុក្កចតត្តិ តស្ស ព្លុយិតា “ក្ខុបិឃយតសិការទេតា”តិ ទេហត្យុយិត្រ្តរលាចទេតត អត្វយាហំ សយាកទេយា អទេហាសិតិ ឃាធាចទេតា បដិចិត្តុតចទេសត សក្កទេយា អទេហាសិំ កិំ បត តត្តិ កិំ បត តំ ឌរាយរលាការលត្តិ អាហ “ឌាតី”តិំ “ឌាតិឃា ទេលា”តិអាឌិសុ អឃំ សទ្ទេបទេត្វា – កិយិត្រ្ត ទេលា សតិ ឌរាយរលំ ទេហាតិ, កិំ បច្ចឃា ឌរាយរលា”ត្តិ ឌរាយរលាការលំ បរិក្កលា្អត្រ្តស្ស ទេធាឌិសត្តស្ស “ឃស្មិំ សតិ ឃំ ទេហាតិ, អសតិ ច ត ទេហាតិ, តំ តស្ស ការលា”ត្តិ ឲ្យចំ អត្យុកិចារិការលបរិក្កលា្យត “ឌាតិឃា ទេលា សតិ ឌរាយរលំ ទេហាតិ, ឌាតិបច្ចឃា ឌរាយរលា”ត្តិ ឃា ឌរាយរលាស្ស ការលបរិក្កាហិកា បញ្ញា ក្ខុប្បឌ្ជតិ, តាឃ ក្ខុប្បឌ្ជត្តិឃា សយាកទេយា អទេហាសិតិំ សន្តាបឌាតីតិ “កិយិត្រ្ត ទេលា សតិ ឌាតិ ទេហាតី”តិអាឌិតា អាកាតាតិ ឌាតិអាឌីតិ ចិន្តាលបរិទេឃាសាតាតិ តច បឌាតិំ

ក្ខាឌេសបឌិទេក បដិច្ចសយុប្បាទេឌ ព្លុឆ ឃាតិ ទេក្ខ បឌាតិ អក្កហិតាតិ, ទេតសំ អក្កហទេលា ការលំ បុឆ្ឆិត្វា ចិស្សទេឌ្ជត្យុកាទេយា ទេតសំ កទេហតន្តាការំ តាច ឌេស្សុទេត្តា “ឲ្យត្វ បតា”តិអាឌិយាហំ បច្ចុក្ខុត្វំ បច្ចុប្បត្តុកចំ បធយំ កទេហត្វា តឌេតត្តុំ អតាកតំ “ទ្យតិឃ”ត្តិ កាហទេលា អតីទេតា តតីទេឃា ទេហាតីតិ អាហ “អចិន្ទ្ធា សន្តារា ហិ អតីទេតា កទេចា”តិំ តត្យ ទេចត្វ អតាកាតស្សាបិ កចស្ស កាហលំ ត សយុត្តចតិ បច្ចុប្បត្តុចទេសត អកិតិទេចសស្ស ទេឌាតិតត្តាតិ? សច្ចុទេយតំ, ការទេលា បត កហិទេត ឃលំ កហិតទេយច ទេហាតីតិ តធា ទុត្តត្តិ ឌេឌ្ជព្លាំ អបិ ទេចត្វ អតាកទេតាបិ អទ្ធា អត្វទេតា សក្កហិទេតា ឲ្យច, ឃទេតា បរទេតា “តាយរូបបច្ចុឃា សឡាយតត”ត្តិអាឌិតា អតាកតទ្ធសក្កហិកា ទេឌសតា បចត្តាំ ទេតហីតិ អចិន្ទ្ធាសន្តារេហិ អារយុលក្ខុទេតហិំ ត ឈដិឃតិ ត សយ្អូស្សំ យហាបុរិទេសា ហិ បច្ចុប្បត្តុចទេសត អកិតិចិទេឌ្ជាតិ អឈដទេត

ការណមាហ អនិច្ឆន្តេហីតិ អនិច្ឆន្តេហិ, ឥត្ថម្ភូតលក្ខណេ ចេតំ ករណវចនំ។ សតិ អនុសយេ បដិវេធេន ភវិតព្វន្តិ អាហ “តណ្ហា ព្យន្តេន ភវិតព្វ”ន្តិ។ ឋបិតាតិ មហាសត្តេន ទេតិ អវិជ្ជាសង្ខារា ភវិចាបិតោតតណ្ហាចសេនចាតិ ភវិចាបិតោតតណ្ហាភស្សនចសេនច។ ឥន្ទ្រា តំសភាវតំសហភេទេហិ ទេហិ សមានយោគក្ខមត្តា។ វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ ២.៦៤០) គមិតាវ, តស្មា ន ឥធ គមេតព្វាតិ អធិប្បាយោ។

៦៤៍ បច្ចយតោតិ ហេតុតោ, សង្ខារតោតិ អត្ថោ។ “កិមិវត្ថុ ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតី”តិអាទិកា ហិ ហេតុបរិយេសនេន ផលបរិយេសនេ ចុច្ចមានាយ “កិមិវត្ថុ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតី”តិ វិចារណាយ “សង្ខារេ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតី”តិ វិញ្ញាណស្ស វិសេសការណត្ថេន សង្ខារេ អក្កហិតេ នតោ វិញ្ញាណំ បដិនិវត្តតិ ការយ, ន សព្វបច្ចយតោ។ តេនេវាហ “នាមរូបេ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតី”តិ (ទី. និ. ២.៦៤), នាមរូបំ ទេត្ត សហជាតាទិវសេនេវ បច្ចយត្តំ អធិប្បេតំ, ន ពហុបតិស្សយវសេន បច្ចុប្បន្នវសេន អភិនិវិសស្ស ខោតិតត្តា។ អារម្មណតោតិ អវិជ្ជាសង្ខារសង្ខាតអារម្មណតោ, អតីតភវសង្ខាតអារម្មណតោ វា។ អតីតទ្ធបរិយាបន្នា ហិ អវិជ្ជាសង្ខារា មតោ បដិនិវត្តមានំ វិញ្ញាណំ អតីតភវតោបិ បដិនិវត្តតិ ការយ។ ឯកមេវិតិ បដិសន្ធិវិញ្ញាណមេវ វិបស្សនាវិញ្ញាណមេវ។ នាមរូបំ នាតិក្កមតីតិ បច្ចយភូតំ, អារម្មណភូតញ្ច នាមរូបំ នាតិក្កមតិ ទេន វិនា អវត្តនតោ។ តេនាហ “នាមរូបតោ បរំ ន គច្ឆតី”តិ។

វិញ្ញាណេ នាមរូបស្ស បច្ចយេ ហោន្តេតិ វិញ្ញាណេ នាមស្ស, រូបស្ស, នាមរូបស្ស ច បច្ចយេ ហោន្តេ។ នាមរូបេ ច វិញ្ញាណស្ស បច្ចយេ ហោន្តេតិ តថា នាមេ, រូបេ, នាមរូបេ ច វិញ្ញាណស្ស បច្ចយេ ហោន្តេតិ ចតុវោការឯកវោការបញ្ចវោការភវេសុ មថារហំ យោជនា វេទិតព្វា, ឯវម្បិ អញ្ញមញ្ញបច្ចយេសុ ហោន្តេសូតិ បន បញ្ចវោការភវវសេនេវ។ ឯត្តកេនាតិ ឯវំ វិញ្ញាណេ នាមរូបានំ អញ្ញមញ្ញំ ឧបត្ថម្ភនវសេន បវត្តិយា។ ជាយេថ វា…បេ… ឧបបជ្ជេថ វាតិ “សត្តោ ជាយតិ…បេ… ឧបបជ្ជតិ វា”តិ សមញ្ញា ហោតិ វិញ្ញាណនាមរូបវិនិមុត្តស្ស សត្តបញ្ញត្តិយា ឧបាទានភូតស្ស ធម្មស្ស អភាវតោ។ តេនាហ “ឯតេ ហី”តិអាទិ។ ឯតទេវាតិ វិញ្ញាណំ, នាមរូបន្តិ ឯតំ ទ្វយមេវ។

បញ្ច បទានីតិ “ជាយេថ វា”តិអាទីនិ បញ្ច បទានិ។ តត្ថ ឥតរ បទមតិទេហិ ចតុត្ថបញ្ចមានិ អត្ថតោ អភិន្នានីតិ អាហ “សន្ធិ អបរាបរំ ចុតិបដិសន្ធីហី”តិ។ បុន តំ ឧត្តានតាតិ ចុត្តមត្តន្តិ ឯវា “ឧត្តានតា”តិ បទេន បុនព្ពុ ចុតេត្វា, ឥមេវ មថាចុត្តមត្តំ “មរេយ”ន្តិអាទិនា និយ្យាតេន្តោ និគមេន្តោ បុន វត្វា អនុលោមបច្ចយាការវសេនាតិ បច្ចយធម្មសង្ខាតបុព្ពភាគំ បច្ចយុប្បន្នធម្មសង្ខាតវសេន បច្ចយធម្មានុក្កមតោ បច្ចយុប្បន្នស្ស បច្ចយភាវេន ឧទយព្វយតា បច្ចយាការោ, សោ ច “អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា”តិអាទិកា វុត្តោ សំសារប្បវត្តិយា អនុលោមនតោ អនុលោមបច្ចយាការោ។ ជាតិអាទិកំ សព្វំ ទុក្ខន្តិ វិវត្តេន សមិហិតេន គតំ សម្ពន្ធវសេន ករិត្វា បិណ្ឌិតំ “ទុក្ខក្ខន្ធស្សា”តិ វុត្តន្តិ អាហ “ជាតិ…បេ… ទុក្ខរាសិស្សា”តិ។

៦៥។ ទុក្ខក្ខន្ធស្ស អនេកវារំ សមុទយវសេន វិញ្ញាណស្ស បវត្តត្តា “សមុទយោ សមុទយោ”តិ អាមេឌិតវចនំ អវោច។ អថ វា

“ឯវំ សមុទយោ ហោតី”តិ ឥទំ ន កេវលំ និព្ពត្តិនិទស្សនំ, អថ ខោ បដិច្ចសមុប្បាទ-សង្ខាតំ វិយ សមុប្បាទយុគេន ឥធ សមុទយ-សង្ខាតំ និព្ពត្តិយុគេន បច្ចយត្តំ ជនេតិ។ វិញ្ញាណាទយោ ហេត្វា ឥធ បច្ចយធម្មា និទ្ទិដ្ឋា, តេ សាមញ្ញេនុបេត ព្យាបនិច្ឆាវសេន គហេត្វា “សមុទយោ សមុទយោ”តិ អាហ, ឯវញ្ច កត្វា យំ វក្ខតិ “ឥមស្មិំ សតិ ឥទំ ហោតីតិ បច្ចយសង្ខាតលក្ខណំ គហិត”ន្តិ, (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១៥៦) តំ សមត្ថិតំ ហោតិ។ យទិ ឯវំ “ឧទយទស្សនបញ្ញា វេសា”តិ ឥទំ កថន្តិ? នាយំ ទោសោ បច្ចយតោ ឧទយទស្សនយុគេន និព្ពត្តិលក្ខណទស្សនស្ស សម្ភវតោ។ ទស្សនដ្ឋេន ចក្ខូតិ សមុទយស្ស បច្ចក្ខតោ ទស្សនការេន ចក្ខុ វិយាតិ ចក្ខុ។ ញាណករណដ្ឋេនាតិ យថា សមុទយោ សម្ភវេន ញាតោ ហោតិ អថព្យន្តោ, ឯវំ ករណដ្ឋេន បជាននដ្ឋេនាតិ “វិញ្ញាណាទិតំតំបច្ចយុប្បត្តិយា ឯតស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ បការតោ ជាននដ្ឋេន និព្ពិជ្ឈិត្វា បដិវិជ្ឈិត្វា ឧប្បន្នដ្ឋេនាតិ អនិព្ពិជ្ឈិត្វា បុព្វេ ឧទយទស្សនបញ្ញាយ បដិបក្ខធម្មេ និព្ពិជ្ឈិត្វា “អយំ សមុទយោ”តិ បច្ចយតោ, ផលតោ ច, សភាវតោ បដិវិជ្ឈិត្វា ឧប្បន្នាការេន, និព្ពិជ្ឈនដ្ឋេន បដិវិជ្ឈនដ្ឋេន វិជ្ជាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឱភាសដ្ឋេនាតិ សមុទយសភាវប្បដិច្ឆាទកស្ស មោហន្ធការស្ស ច កិលេសន្ធការស្ស ច វិធមនវសេន អវភាសនការេន។

ឥទានិ យថាវុត្តមត្ថំ បដិបាទិយា វិការេតុំ “យថាហា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ចក្ខុំ ឧទបាទីតិ បាឡិយំ បទុទ្ធារោ។ កតំ ឧទបាទីតិ ទេតិ អាហ “ទស្សនដ្ឋេនា”តិ។ “សមុទយស្ស បច្ចក្ខតោ ទស្សនការេនាតិ វុត្តោ វាយមត្ថោ។ ឥមិនា នយេន សេសបទេសុបិ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ ចក្ខុធម្មោតិ ចក្ខូតិ បាឡិបទធម្មោ។ ទស្សនដ្ឋោ អត្ថោតិ ទស្សនសភាវោ តេន បការេន តព្ពោ អត្ថោ។ សេសេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯត្តកេហិ បទេហីតិ ឥមេហិ បញ្ចហិ បទេហិ។ “កិំ គហិត”ន្តិ បិណ្ឌេត្វា បុច្ឆតិ។ បច្ចយសង្ខាតលក្ខណន្តិ វិញ្ញាណាទីនំ បច្ចយធម្មានំ តាយ ទុវិធបច្ចយុប្បន្នស្ស បច្ចយភាវសង្ខាតលក្ខណំ គហិតំ អវិសេសតោ បច្ចយភាវលក្ខណស្ស ទីបិតត្តា។ សង្ខារានំ សមុទេ ច ឧទយទស្សនស្ស ទីបិតត្តា “វិធិបដិបត្តា តទុភយវិបស្សនា គហិតា”តិ ច វុត្តំ។

៩០។ អត្ថតោ អនិកត្វា អាសន្នបច្ចក្ខតាយ “អយ”ន្តិ វុត្តំ, អរិយមគ្គាទីនំ មគ្គនដ្ឋេន មគ្គោតិ។ បុព្វភាគវិបស្សនា ហេសា។ តេនាហ “ទេវិធាយា”តិ។ ទេវិធបទស្ស ការណភាវំ សន្ធាយាហ “ធម្មបច្ចន្ធការតាយា”តិ។ បរិញ្ញាបហានភាវនាភិសមយា យាវទេវ សច្ឆិកិរិយាភិសមយត្ថា និព្ពានាធិគមត្ថា (ពាហុចរិយចារស្សាតិ វុត្តំ “និព្ពានគាមិនិយា ឯវ ចា”តិ។ “និព្ពានំ បរមំ សុខ”ន្តិ (ម។ និ។ ២.២១៥, ២១៧; ធ។ ប។ ២០៤) ហិ វុត្តំ។ ញាណីតិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ឯកបដិវេធេន បដិវិជ្ឈតិ, តេន ទេវិធ-សង្ខស្ស គត្វសានតត្តយាហ។ បច្ចត្តបទេហីតិ បដយាចិកត្តិទីបកេហិ បទេហិ។ និព្ពានមេវ គហិតំ វិញ្ញាណាទិ និរុជ្ឈតិ ឯត្ថាតិ កត្វា។ អនិព្ពត្តិនិរោធន្តិ សព្ពសោ បច្ចយនិរោធេន អនុប្បាទនិរោធំ អច្ចន្តនិរោធំ។

៩១។ សង្ខេបេន ឯតេហិ បទេហីតិ “ចក្ខុ”តិអាទីហិ បញ្ចហិ បទេហិ។ និរោធសង្ខាតលក្ខណមេវាតិ “និរោធោ និរោធោតិ ខោ”តិអាទិនា និរោធស្ស សង្ខាតលក្ខណមេវ គហិតំ បុព្វាបរេសុ ករណតោ, ន តស្ស បដិវិជ្ឈនវសេន បច្ចក្ខតោ ទស្សនំ អរិយមគ្គស្ស អនធិគតត្តា។ សង្ខារានំ សមុទេ ច និរោធទស្សនំ តាយ សិខាប្បត្តាយ វិបស្សនាយ វសេន ឥទ្ធិតន្តិ “វុដ្ឋានគាមិនី ពលវវិបស្សនា គហិតា”តិ ច វុត្តំ។

៩១។ ចិនិត្វាតិ បុញ្ញកាកិរេយត ញាណេត ញាតិត្វា។ តតោ អបរភាគេតិ ចុត្តតយេត បច្ចយតិរោធញាណតោ បច្ឆាភាគេ។ ឧបិតាតស្ស បច្ចយភូតេស្វតិ តណ្ហាឆស្សបិ ឧបិតាតស្ស អារម្មណបច្ចយាទិនា បច្ចយភូតេសុ, ឧបិតាតិយេស្វតិ អត្ថោ។ ចហន្តោតិ បជហន្តោ។ ព្ពុតន្តិ “អបរេត នយេតា”តិអាទិ ចចតំ។ កម្មា ចុត្តន្តិ “យាយ បដិបត្តិយា វដ្ដោបិ យហារេតនិវត្តា ចរិយតេច តេនាយ បដិបជ្ជតិ, ចិបស្សតាយ យហារេតនិវត្តេត តតេច បដិបត្ត”ន្តិ កតេចត្យកម្យតាចតេត បុច្ឆាចចតំ។ តេតាហ “វត្តោយេច ហិ”តិអាទិ។ តត្ថ បុត្តស្ស ញាតិចតេ យហាកិតិក្ខយតំ, បឆាតាតុយោគោ ច ឆម្មតាចតេត ទេចិតត្តោ, ព្ពតរំ ព្ពតិកត្តព្ពតាចតេត។ តត្ថាបិ ចិរកាលបរិភាចតាយ លទ្ធាសេចតាយ យហាកទុលាយ វត្តោាទិតយាតវត្តា “កិច្ឆំ ចតាយំ លោកោ អាបត្តោ”តិអាទិតា (ទី។ តិ។ ១។ ៥៧; សំ។ តិ។ ១។៤, ១០) សំវេគត្លតោ តេយាចតុំ ព្ពច្ឆិតស្ស វត្តលោកស្ស កិច្ឆាបត្តិឆស្សតយុតេត ឌរាយរណតោ បដ្ឋាយ បច្ចយាការវម្មតឃ្យិ ឆម្មតាច។ តទា អត្តាឆឹតតាយ, កោតចិ អតុបលតត្តា, អសេចតកវុលចិហារតាយ, ចតុត្ឆព្យាតិកតាយ ច អាតាបិតកម្មដ្ឋាតាតុយោគោ។ បច្ចាសុ លខន្ធសុ អភិតិចិវិត្វាតិ ចិព្ពាណតាយទុបិនិបរិយាយេត កហិតេសុ បច្ចាសុ ឧបិតាតក្ខន្ធសុ ចិបស្សតាកិតិចេវចតេត អភិតិចិវិត្វា បដិបត្តិ អារកិត្វា។ អតុក្កមន្តិ អតុ អតុ កាយិតព្ពតោ បដិបជ្ជិតព្ពតោ “អតុក្កម”ន្តិ លទ្ធតាមំ អតុបុព្ពបដិបត្តិំ កត្វាតិ បដិបជ្ជិត្វា។

ព្ពតិ ទុបន្តិ ៩ត្ថ ទុតិយោ ព្ពតិ-វទ្ទោ តិឆស្សតត្ថេ, តេត បឋមោ ព្ពតិ-វទ្ទោ វទុបស្ស, បរិយាលស្ស ច តោឆតោ អតេតកត្ថត្តា តិបិតាតំ,អាចុត្តិអាទិចតេត ចាយវេត្ថ ទេចិតត្តោ។ អត្តោកឆាចឆារលក្ខ្ហ ចាក្យ ឆស្សត្តោ “ព្ពតំ ទុបំ, ៩ត្តកំ ទុបំ, ព្ពតោ ច្ចុន្តិ ទុបំ តត្ថី”តិអាទិយាហ។ តត្ថ “ទុបុ្យតវកាច”ន្តិ ព្ពយិតា វាយព្ពតោ ទុបស្ស វការេចា ឆស្សិតោ, “ក្វាបិតាយតេឆ”ន្តិអាទិតា ចិវេវតោ, តទុក្ខយេតបិ “ព្ពតំ ទុប”ន្តិ បឆស្ស អត្ថោ តិទ្ទិដ្ឋោ។ តត្ថ លក្ខណំ តាយ តស្ស តស្ស ទុបចិវេវស្ស អតព្ពាឃាឆារណោ វការេចា។ ករេយា តស្សេច អត្តតោ ឋលំ បតិ បច្ចយការេចា។ បច្ចុបដ្ឋាតំ តស្ស បរយត្តតោ ចិជ្ជយាតត្តា យាចាចតោ ញាណស្ស គោចរការេចា។ បចដ្ឋាតំ អាវត្តការណំ, តេតស្ស បច្ចយាយត្តចុត្តិតា ឆស្សិតា។ “អតចតេវវទុបបរិក្កហោ”តិ ព្ពយិតា បត “៩ត្តកំ ទុបំ, ព្ពតោ ច្ចុន្តិ” ទុបំ តត្ថីតិ បចច្ចយស្សាបិ អត្ថោ តិទ្ទិដ្ឋោ ទុបស្ស វត្តោវោ បរិយាឆាតចតេត តិយាយតតោ។ “ព្ពតិ ទុបស្ស វមុឆយោ”តិ ៩ត្ថ បត ព្ពតិ-វទ្ទោ “ព្ពតិ តោ កិក្ខចេ វប្បដិកយោ តាលោ”តិអាទីសុ (ម។ តិ។ ១។១៦៣; អ។ តិ។ ១។១) ចិយ បការត្ថោតិ អាហ “ព្ពតីតិ ៩ច”ន្តិ។

អចិជ្ជាវមុឆយាតិ អចិជ្ជាយ ឧប្បាទោ, អត្ថិភាចាតិ អត្ថោ។ តិរោធតិរោធឺ ហិ ឧប្បាទោ អត្ថិភាចចាចតោបិ ហោតិ, តស្មា បុរិមកចតិទ្ធាយ អចិជ្ជាយ វតិ ព្ពយត្វិ ករច ទុបវមុឆយោ, ទុបស្ស ឧប្បាទោ ហោតីតិ អត្ថោ។ “តណ្ហាវមុឆយា”តិអាទីសុបិ ៩សេច តយោ។ អាហារវមុឆយាតិ ៩ត្ថ បត បចត្តិបច្ចយេសុ កពឡីការាហារស្ស ពលចតាយ សោ ៩ច កហិតោ។ តស្មិំ បត កហិតេ បចត្តិបច្ចយតាវាយឆ្លោត ឧតុចិត្តាតិ កហិតាតេច ហោត្តីតិ ចតុវមុដ្ឋាតិកទុបស្ស បច្ចយតោ ឧទយឆស្សតំ ចិកាចិតយេចាតិ ឆដ្ឋព្ពំ។ “តិព្ពត្តិលក្ខណ”ន្តិអាទិតា កាលចតេត ឧទយឆស្សតយាហ។ តត្ថ តិព្ពត្តិលក្ខណន្តិ ទុបស្ស ឧប្បាឆវង្ខាតំ វង្ខតលក្ខណំ។ បស្សត្តោបីតិ ត តេចលំ បច្ចយវមុឆយេច, អថ ខោ ឧឈតោ ឧទយំ បស្សត្តោបិ។ អទ្ធាចតេត ហិ បឋមំ ឧទយំ បស្សិត្វា ឋិតោ បុត វត្តតិចតេត ទិស្វា អតុក្កមេត ឧឈចតេត បស្សតិ។ អចិជ្ជាតិរោធា ទុបតិរោធោតិ អគ្គមគ្គញាណេត អចិជ្ជាយ អតុប្បាទតិរោធតោ អតាកតស្ស ទុបស្ស

អនុប្បាទនិរោធោ ហោតិ បច្ចយាភាវេន អភាវតោ។ តណ្ហានិរោធា កម្មនិរោធាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ អាហារនិរោធាតិ បវត្តិបច្ចយស្ស កពឡីការាហារស្ស អភាវេន។ រូបនិរោធោតិ តំសមុដ្ឋានរូបស្ស អភាវោ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។ “វិបរិណាមលក្ខណ”ន្តិ ភង្គកាលវសេន ហេតំ វយទស្សនំ, តស្មា តំ អទ្ធាវសេន បឋមំ បស្សិត្វា បុន សន្តតិវសេន ទិស្វា អន្តេ ខណវសេន បស្សតិ។ អយញ្ច នយោ បាកតិកវិបស្សកវសេន វុត្តោ, ទៅនិសន្តានំ បនេតំ នត្ថិ។ ឯស នយោ វេទនាទីសុបិ។

“ឥតិ វេទនា”តិអាទីសុបិ ហេដ្ឋា រូបេ វុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ តេនាហ “អយំ វេទនា, ឯត្តកា វេទនា”តិអាទិ។ តត្ថ វេទយិត...បេ... សភាវន្តិ ឯត្ថ “វេទយិតសភាវំ...បេ... វិជាននសភាវ”ន្តិ បច្ចេកំ សភាវ- សទ្ទោ យោជេតព្វោ។ វេទយិតសភាវន្តិ អនុភវនសភាវំ។ សញ្ជាននសភាវន្តិ “នីលំ បីត”ន្តិអាទិនា អារម្មណស្ស សល្លក្ខណសភាវំ។ អភិសង្ខរណសភាវន្តិ អាយូហនសភាវំ។ វិជាននសភាវន្តិ អារម្មណស្ស ឧបលទ្ធិសភាវំ។ សុខាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ទុក្ខសោមនស្សទោមនស្សុបេក្ខាវេទនានំ សង្គហោ។ រូបសញ្ញាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន សទ្ទសញ្ញាទីនំ, ផស្សាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ចេតនា វិតក្កាទីនំ, ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន សេសានំ លោកិយវិញ្ញាណានំ សង្គហោ។ យថា ច វិញ្ញាណេ, ឯស នយោ វេទនាទីសុបិ។ វេទត្តិ “ផស្សសមុទយា”តិ វុត្តផស្សានំ។ តីសុ ខន្ធេសុ វេទនាសញ្ញាសង្ខារក្ខន្ធេសុ “ផុដ្ឋោ វេទេតិ, ផុដ្ឋោ សញ្ជានាតិ, ផុដ្ឋោ ចេតេតី”តិ (សំ. និ. ៤.៩៣) វចនតោ “ផស្សសមុទយា”តិ វត្តព្វំ។ “នាមរូបបច្ចយាបិ វិញ្ញាណ”ន្តិ (វិភ. ១៣៩; ទី. និ. ២.៥៨) វចនតោ វិញ្ញាណក្ខន្ធេ “នាមរូបសមុទយា”តិ វត្តព្វំ។ តេនេវ យេវាតិ តីសុ ខន្ធេសុ “ផស្សស្ស វិញ្ញាណក្ខន្ធេ នាមរូបស្សា”តិ ផស្សនាមរូបានំ យេវ វសេន អត្ថយោជនា វេទិតព្វា, អវិជ្ជាទយោ បន រូបេ វុត្តនយា ឯវាតិ អធិប្បាយោ។

សមបញ្ញាសលក្ខណវសេនាតិ បច្ចយតោ វិសតិ ខណតោ បញ្ញាតិ បញ្ញាវិសតិយា ឧទយលក្ខណានំ, បច្ចយតោ វិសតិ ខណតោ បញ្ញាតិ បញ្ញាវិសតិយា ឯវ វយលក្ខណានំ វាតិ សមបញ្ញាសាយ ឧទយវយលក្ខណានំ វសេន។ តត្ថ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ ឧទយោ លព្ភតិ ឯតេហីតិ លក្ខណានីតិ វុច្ចន្តិ អវិជ្ជាទិសមុទយាតិ, តថា តេសំ អនុប្បាទនិរោធោ លព្ភតិ ឯតេហីតិ លក្ខណានីតិ វុច្ចន្តិ អវិជ្ជាទីនំ អច្ចន្តនិរោធា។ និព្វត្តិវិបរិណាមលក្ខណានិ បន សង្ខតលក្ខណមេវាតិ។ ឯវំ ឯតានិ សមបញ្ញាសលក្ខណានិ សរូបតោ វេទិតព្វានិ។ យថាវុត្តេន វិធិនាតិ យថាវុត្តនយប្បវត្តនាការេន វិសេសេ សូរេ បសន្នេ ហុត្វា វហន្តេ តតោ បរំ វត្តព្វានំ ភង្គានុបស្សនាទីនំ ឧប្បត្តិបដិបាដិយា ញាណប្បវត្តេ បរម្បរាគតេ វិបស្សនាញាណេ។ បរេន ហិ ឧត្តរិសោភាតិសយសហស្សម្បុទេន បវត្តេន សព្ពញ្ញុតញ្ញាណានុភាវេន យថាវុត្តាការេន សប្បច្ចយានំ សម្មទេវ ភង្គុំ ភង្គុរំ បរិបាកំ ភង្គុរំ បដិបទាវិសុទ្ធិញាណំ អបរិមិតកាលេ សម្មទេវ បញ្ញាបារមិយា អានុភាវេន ឧក្កដ្ឋបារមិប្បត្តំ អនុក្កមេន វុដ្ឋានគាមិនីភាវំ ឧបគន្ត្វា យទា អរិយមគ្គេន ឃដេតិ, តទា អរិយមគ្គចិត្តំ សព្ពកិលេសេហិ មគ្គបដិបាដិយា វិមុច្ចតិ, វិមុច្ចន្តញ្ច តថា វិមុច្ចតិ, យថា សព្ពសោ សន្តានេ អប្បហានំ ហោតិ។ យំ កិលេសានំ “សមានបហាន”ន្តិ វុច្ចតិ, តយិទំ បហានំ អត្ថតោ អនុប្បត្តិនិរោធោតិ អាហ “អនុប្បាទនិរោធេនា”តិ។ អាសវនិរោធេហិ កិលេសេហីតិ ភវតោ អាភវគ្គំ, ឆម្ពតោ អាគោត្រភុំ សវនតោ បវត្តនតោ អាសវសញ្ញិតេហិ រាគោ, ទិដ្ឋិ, មោហោតិ ឥមេហិ កិលេសេហិ លក្ខណវចនមេតំ, បិញ្ញត្តំ យទិទំ “អាសវេហី”តិ, តទេកដ្ឋតាយ បន សព្ពេហិបិ កិលេសេហិ សព្ពេហិបិ បាបធម្មេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ។ អគ្គហេត្វាតិ តេសំ កិលេសានំ លេសមត្តម្បិ អគ្គហេត្វា។

យក្កូលេ ចិយុន្ទុតិ តាយ ចិចិយក្កុចន្ញាកិលេរេសហិ ថលក្លូលេ ចិយុត្តុំ តាយ៓ យក្កូលេ ចា ចិយុត្តុរេញ្ចុចចិយុន្ទុតិ ចាតិ ក្ខុបរិយក្កូលេ រេហង្គិយយក្កុចន្ញ្ញុហិ ចិយុត្តុរេញ្ចុច ឃឆារេកាំ បហាតរេទ្ធាហិ ចិយុន្ទុតិ ច៓ ថលក្លូលេ ចិយុត្តុរេយចាតិ សទ្ធាស្ថិយ្យិ ថលក្លូលេ ចិយុត្តុរេយច, ត ចិយុន្ទុតិ តាយ៓

សទ្ធាពាន្តុតាតិ ឌ្ឋរេម្ភាកិយ្ហន្ទម្ភាកិយសក្កុហិតា សទ្ធាស្ថាបិ កចសរេញ្ញាឌតា, ចិប្បុយុរេត្តា ចិរេសសរេតា បការរេទហិ យុរេត្តា៓

ឃុចិកនិតចិត្តុសត្តារេតាតិ សាតិសយំ ខាហារស្ថិសយ្យរេឃ្សុត ឃុ្ន សយ្ហរេចច សយ្ហូល្លចិត្តុសត្តារេតា៓ "ចត្តុារិ យក្កុខាលាតិ"តិអាឌិ រេឃហិ ខាហារេលហិ ឃុចិកនិតចិត្តុសត្តារេតា, រេពសំ ទុករេចរេសត ចរេស្សុតំ៓ តិប្បរេចសរេតា ចរេស្សុតំ បត បររេតា អាកាយិស្សុតិ, តស្ថា តរេត្តុច តាតិ ចិកខិស្សាយ៓ សករេល ច ពុន្ទ្ធារុលេតិ អតិចិរេស អប្បុឌិហតខាលាឌិរេក សរេទ្ធាបិ ពុន្ទ្ធារុលេ៓ ឃឆា ហិ រេលិកតារេឆា អក្កុយក្កុំ អធិកន្ថុតិ, តឆា សរេទ្ធា ក្បុលេ ហត្តុករេត ករេទាតិ តាយ៓ តរេតា បទំ "ហត្តុករេត កត្តុា ធិរេតា"តិ ទុន្ទុតិ៓

"បរិបុណ្ណុសង្កុរេប្យា"តិ ចត្តុា បរិបុណ្ណុសង្កុប្បុតាបរិឌឹបតំ ក្ខុតាតំ ចរេស្សុតុំ "អរេតកឌាតិសំសារ"ត្តុិអាឌិ ទុត្តុំ៓ តត្តុ អាឌិរេតា ក្ខិត្ថំ កាឆាតយរេត្តុា រេហង្គា (ពាហូឌាលតិតាតចណ្ណុតាយំ (ឌឹ៓ តិ៓ ឌឹ៓ ១៓បឆយយហារស្ក្តុតិកឆាចណ្ណុតា) ទុរេត្តុា ទុច៓ បររេតា បត អរេឃាឈតហតស្សុាតិ អរេឃា ហន្តុាតិ ទុរេតតាតិ អរេឃាឈតំ, កយ្ហូរាតំ អរេឃាក្ប្បុងំ, អរេឃាយុង្គិ ច, រេតត អរេឃាឈរេតត ហតស្សុ បហតស្សុ៓ ទុច-សរេន្ទ្ធា រេចត្តុ តិបិតយត្តុំ៓ ឌលរេតា ឌាតរេចចរេសាតិ ឌលឃយាតស្សុ អក្កុិស្សុ, អតាចររេ ចា ទុតំ សាយិចចតំ៓ អត្បុបុត្តុបសត្តុស្សុាតិ អត្បុក្កុរេយត ក្ខុបសត្តុស្សុ ចិក្លូយុត្តុស្សុ តិទ្បុន្ទ្ធស្សុ៓ ឃឆា ត ខាឃរេត កតិតិ ឃឆា តស្សុ កតិ ត ខាឃតិ៓ ន្ធាធំ ទុត្តុំ រេហាតិ – អរេឃាយុង្គិក្ប្បុងងិឌិតា បហតត្តុា អរេឃាឈរេតត ហតស្សុ បហតស្សុ អរេឃាកតស្សុ, កំសកាឌតាឌិកតស្សុ ចា ឌលយាតស្សុ អក្កុិស្សុ អត្បុក្កុរេយត ក្ខុបសត្តុស្សុ ចរេសុ ឌិសាសុ ត កត្តុចិ កតិ បញ្ញាឃតិ បច្ចុយតិររាធរេធត អប្បុងិសត្តុិកតិទ្បុន្ទ្ធត្តុាតិ៓ ទុចំ សយ្ហូចិយុត្តុាតត្តុិ សយ្ហូ រេហត្បុតា ខាររេឃត តចក្កុចិក្លូយុតចិយុត្តុិបុត្តុកយាឃ សយុរេឆ្ឋចចិយុត្តុិឃា អរិឃយរេក្កុត ចត្បុហិបិ ក្ខុបិចាររេតហិ, អាសរេចហិ ច យុត្តុត្តុា សយ្ហូ ចិយុត្តុាតំ, តរេតា ទុច កាយពាន្ទ្ធតសន្លូាតំ ការេយាឈករេចាឈាឌិរេកធំ អចសិង្គឌ្ឋឈញ្ចុ តរិត្តុា ធិតត្តុា កាយពារេន្ទ្ធាឈតារិតំ ឃុ្ន បឌិបស្សុម្ភុិតសទ្ធាកិរេលសចិប្បុត្តុិតត្តុា កិរេលសាកិសន្លូារចារេតហិ អកាយ្បុតិឃតាឃ អចលំ តិទ្ធាតសន្លូាតំ សន្លូារ្ញុបរេសយំ ឃុលំ បត្តុាតំ អធិកតាតំ លិលាសចាតំ កតិ រេចចយត្បុស្សុាឌិរេកចាសុ កតិសុ "អឃំ តាយា"តិ បញ្ញារេបតទ្ធាតាឃ អកាចរេតា បញ្ញារេបតុំ តត្តុិ ត ក្ខុបលទ្ធុតិ, ឃឆាទុត្តុឌាតរេចររេគា ចិឃ អបញ្ញាត្តុិកកាចរេយច រេត កច្ឆុតិតិ អរេត្តុា៓ ទុចំ យតសិ កររេទារេត្តុាតិ "ទុចំ អរេតកឌាតិសំសារ"ត្តុិអាឌិតា (ឆ៓ ប៓ ១៥៦) អត្តុរេតា កតកិច្ចុត្តុំ យតសិ កររេទារេត្តុា រេធាឌិបល្លុរេក្កុ តិសិរេត្តុាច ចិររេទាចិត្តុាតិ រេឃាឌតា៓

ទុតិឃកាលចាររេចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៓

ពាហូឃាចតកចាចណ្ណុតា

៩៣. យត្នតាតិ បរិចិតពល្លតេត្វ តិបរិតោ, អហត្ថិ កកចា អត្ថាតិ តិក្ខិសតីតិ អាហ “យទិ បតាហ”ន្តិ. “អដ្ឋេយ សព្វាទេហ”តិអាទិ យថា អយ្យាតិ កកចា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ចិរុត្តិស្ស ឧបដិសំទេចងតានិចសេត សព្វស្ស សព្វាទេហស្ស បដិបន្តិ, តតោ បទេច្ចា ឆលូក្ខិទោតាបច្ចេចក្ខលាទិចសេត, ឧចទេយច សទេត្តាបិ សមូសមុទ្ធា អភិសមុទ្ធកាលេ បដិបន្តីស្ស, តេ ច សព្វាហាគទយា តនេច ចចត្វបីយត្តីតិ អយំ សទេត្តាសមុបិ ញុទ្ធាតំ ឆលូតា. តស្មា ចិបស្សី កកចា អភិសមុទ្ធកាលេ តថា បដិបន្តីតិ ឥទស្សត្តំ អាទេន្ធ. តត្វ “អដ្ឋេយ សព្វាទេហ”តិ ញ្ញាទំ សព្វយសព្វាហតោ បទំ, សព្វាហតោ ឆ្ងិទេយ ច បចត្វាយ បដិបត្តិយា ចសេត ចុត្តំ, ត បល្លក្ខសព្វាហស្ស ចិយ អដ្ឋេយស្ស តាយ សព្វាហស្ស ចចត្វិតស្ស លព្ភយាតត្វា. អតត្តទោតិ “អឆិកតោ តោ យុវាយំ ឆទេយា”តិអាទិកោ ចិតក្កោ (ទី. តិ. ១.៩លិ; ម. តិ. ៦.១បំ៦; ១.១១លិ; សំ. តិ. ៦.៦លិ១; មហាច. លិ, បំ).

បដិចិទេ្ធតិ សមយុក្តាកាលេត “ញ្ញាទំ ទុក្ខ”ន្តិអាទិតា បដិមុខំ បដិចិន្ទ្យតចសេត បចទេត្វា, យថាក្ខតំ អចញុទេ្ធតិ អទេត្វា. ឆទេយាតិ ចញុសច្ចឆទេយា តត្ថិតិមុត្តស្ស បដិចិន្ទ្យិតាត្តាឆទេយស្ស អកាចទេតា. កម្ពីទោតិ មហាសមុទេ្ធា ចិយ មកសញុល្លស្សុចិយា អន្តាត្រ សមុបចិតបរិបក្កញាណសម្ភារទោហិ អនេ្តាសំ ញាណេត អលព្ភទេតយ្យប្បតិដេ្ឋា. ទេតាហ “វុត្តាតកាចបដិទេក្លបចចតទេយត”ន្តិ. អលព្ភទេតយ្យប្បតិដេ្ឋា ឆ្ងកាហិតំ អសក្កុលោឃ្យតាយ សទ្ទបតោ ចិទេសសតោ ច បស្សិតុំ ត សក្កាតិ អាហ “កម្ពីទត្តាច ទុក្ខទេសា”តិ. ទុទេក្លត ទដ្ឋទេត្តាតិ កិទេច្ចត ទេកតចិ កតាចិទេទច ទដ្ឋទេត្តា. យំ បត ទដ្ឋទេយច ត សក្កា, តស្ស ឆ្ងការទេហត្វា អត្ត អត្ត ញុទ្ធ្យត កថា ឧច តត្ថីតិ អាហ “ទុក្ខសត្តាច ទុទត្តទេរៀសា”តិ. ទុទេក្លត អចញុទ្ធ្យិតាទេត្តា អចទេរៀឆស្ស ទុក្កទេកាចទេតា. ញ្ញាយសុំ ជាទេត “តំ កិំ មន្ទាន កិក្ខទេច ទុក្កទេតាទំ ចា ទុទេកិសមុក្ខចតាទំ ចា”តិ (សំ. តិ. ៥.១១១៥) សុត្តបទំ ចត្វាត្តំ. សក្កាទេមូលតាយ ចា សទេក្កា. តិត្ថុតសត្តាបរិឡាអាហតាយ តិត្តុទេតា. បឆាតកាចំ តិទេតាតិ ចា បណីទេតា. អតិត្តិករទេដ្ឋេត អតប្បទេកា សាទុរសទេកាជតំ ចិយ. ឧត្វ ច តិទេទាឆសង្ខំ សត្តំ អារម្ភណត្តិ សត្តារម្ភណំ, មក្កសង្ខំ សត្តំ, សត្តារម្ភណញ្ញាតិ សត្តារម្ភណំ អត្តបសត្តសកាចាតំ កិលេសាតំ, សន្តារាតញ្ញា អកាចទេតា សទេត្តា តិត្តុតសត្តាបរិឡាអាហត្វា តិត្តុទេតា, សត្តុបណីតកាទេចទេតច តងត្វាយ អទេសចតកតាយ អតប្បកតា ទដ្ឋទេត្តា. ទេតាហ “ញ្ញាទំ ទុយំ ទេលាកុត្តាទេយច សត្តាយ ចុត្ត”ន្តិ. វុត្តមញាណស្ស ចិសយត្វា ត តក្កេត អចចរិតទេត្តា, តតោ ឧច តិបុណញាណកោចទេតាយ, សណ្ហសុខុមសកាចត្វា ច តិបុណោ. ពាលិតំ អចិសយត្វា បណ្ឌិតេហិ ឧច ទេចទិតទេត្តាតិ បណ្ឌិតទេចទតីយោ. អាលីយត្តិ អភិរមិតព្វទេដ្ឋេត សេចិយត្តីតិ អាលយា, បញ្ចា កាមគុណា. អាលយត្តិ អភិរមណចសេត សេចត្តីតិ អាលយា, តណ្ហាចិចរិតាតិ. អាលយរតាតិ អាលយតិរតា. សុដ្ឋុ មុទិតា អតិចិយ មុទិតា អត្ត្កណ្ឋតទេតា. រមតីតិ រតិ ចិត្តតិ កិឡអតិ លឡអតិ. ញ្ញាទេយ សត្វា យថា កាមគុទេណ, ឧចំ រាកម្បិ អស្សាទេតត្តិ អភិតត្ថត្តិ ទេយចាតិ ចុត្តំ “ទុចិឆម្បី”តិអាទិ.

ជាតំ ខន្ធាយាតិ ជាត-ខន្ធំ ខន្ធាយ. អត្វទេតា បត “ជាត”ន្តិ ច បដិច្ចសមុប្បាទោ ឧច អធិប្បេទេតា. តិដ្ឋតិ ឧត្វ ចលំ តទាយត្តវុត្តិតាយាតិ ជាតំ, សង្ខារាទីតំ បច្ចយក្ខតា អចិជ្ជាទយោ. ញ្ញទេយសំ សង្ខារាទីតំ បច្ចយាតិ ញ្ញាទប្បច្ចយា, អចិជ្ជាទយោច. ញ្ញាទប្បច្ចយា ឧច ញ្ញាទប្បច្ចយតា យថា ទេទចា ឧច ទេទចតា, ញ្ញាទប្បច្ចយាតំ ចា អចិជ្ជាទីតំ អត្វទេតា ចលំ បដិច្ច បច្ចយការទេចា វុប្បាទតសមត្វតា ញ្ញាទប្បច្ចយតា, ទេតត បរមត្វបច្ចយលក្ខទេណា បដិច្ចសមុប្បាទោ ទស្សិទេតា ទេហាតិ. បដិច្ច សមុប្បជ្ជតិ ចលំ ឧតស្មាតិ បដិច្ចសមុប្បាទោ. បទត្វយេតាបិ ឆលូតំ បច្ចយទេដ្ឋា ឧច ចិភាចិទេតា. ទេតាហ “សង្ខារាទិបច្ចយាតំ អចិជ្ជាទីតទេយតំ អធិចចត”ន្តិ.

อยเมตฺถ สงฺเขโป, วิตฺถาเรน ปน วิสุทฺธิมคฺคสํวณฺณนาสุ (วิสุทฺธิ. ๒.๓๗๐) วุตฺตนเยน เวทิตพฺโพ.

สพฺพสงฺขารสมโถติอาทิ สนฺตนฺติ สพฺพสงฺขารสมถาทิปกาเรหิ สนฺตํ, อตฺถโต นิพฺพานเมว. อิทานิ ตสฺส นิพฺพานภาวํ ทสฺเสตุํ “ยสฺมา หี”ติอาทิ วุตฺตํ. ตตฺถ นิพฺพานํ อาคมฺมาติ ปฏิจฺจ อริยมคฺคสฺส อารมฺมณปจฺจยโต. สมฺมนฺตีติ อปฺปฏิสนฺธิกูปสเมน สมฺมนฺติ. ตถา สนฺตา จ สวิเสสํ อุปสนฺตา ตาย โหนฺตีติ อาห “อุปสมฺมนฺตี”ติ, เอเตน สนฺตา สงฺขารา สมฺมนฺติ เอตฺถาติ สพฺพสงฺขารสมโถ, นิพฺพานนฺติ ทสฺเสติ. สพฺพสงฺขารวิสํยุตฺเต หิ นิพฺพาเน สพฺพสงฺขารูปสมปริยาโย ญายาคโตเยวาติ. เสสปเทสุปิ เอเสว นโย. อุปธียติ เอตฺถ ทุกฺขนฺติ อุปธิ, ขนฺธาทโย. ปฏินิสฺสฏฺฐาติ สมุจฺเฉทวเสน ปริจฺจตฺตา โหนฺติ. สพฺพา ตณฺหาติ อฏฺฐสตปเภทา สพฺพาปิ ตณฺหา. สพฺเพ กิเลสราคาติ กามราครูปราคาทิเภทา สพฺเพปิ กิเลสสงฺขาตา ราคา, สพฺเพปิ วา กิเลสา เอว กิเลสราคาติ เวทิตพฺพา, น โลภวิเสสา เอว จิตฺตสฺส วิปรีตภาวาปาทนโต. ยถาห “รตฺตมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํ, ทุฏฺฐมฺปิ จิตฺตํ วิปริณตํ, มูฬฺหมฺปิ จิตฺตํ วิปริณต”นฺติ (ปารา. ๒๗๐) วิรชฺชนฺตีติ อตฺตโน สภาวํ วิชหนฺติ. สพฺพํ ทุกฺขนฺติ ชรามรณาทิเภทํ สพฺพํ วฏฺฏทุกฺขํ. ภเวน ภวนฺติ เตน เตน ภเวน ภวนฺตํ ภวนิกนฺติภาเวน สํสิพฺพตีติ, วาเนน จ สทฺธึ กมฺมํ สตณฺหสฺส อายตึ ปุนพฺภวการณโต. ตโต วานโต นิกฺขนฺตํ ตตฺถ ตสฺส สพฺพโส อภาวโต. วิเหสาติ วิเหสาการเณหิ ปีฬาอากิลมนตาลุกเลโสสาทิวเสน กายกิลมโถ เจว กายวิเหสา จ เวทิตพฺพา. สา จ โส เทสนาย อตฺถิ อชานนฺตานํ, อปฺปฏิปชฺชนฺตานญฺจ วเสน, ชานนฺตานํ, ปน ปฏิปชฺชนฺตานญฺจ เทสนาย กายปริสฺสโมปิ สตฺถุ อปริสฺสโมว. เตนาห ภควา “น จ มํ ธมฺมิกิรณํ วิเหเสสี”ติ (มหาว. ๑๐). ตถา หิ วุตฺตํ “ยา อชานนฺตานํ เทสนา นาม, โส มม กิลมโถ อสฺสา”ติ. อุภยนฺติ จิตฺตกิลมโถ, จิตฺตวิเหสา จาติ อุภยมฺเปตํ พุทฺธานํ นตฺถิ, โพธิมูเลเยว สมูหตตฺตา.

๔๗. อนฺวาหตํ สมีหิตํ โสติ “อปิสฺสู”ติ นิปาโต. วิปสฺสินฺติ ปฏิ-สทฺทโยเคน สามิอตฺเถ อุปโยควจนนฺติ อาห “วิปสฺสิสฺสา”ติ. วุทฺธิปฺปตฺตา อจฺฉริยา วา อนจฺฉริยา. วุทฺธิอตฺโถปิ หิ อ-กาโร โหติ ยถา “อเสกฺขา ธมฺมา”ติ (ธ. ส. ติกมาติกา ๑๑). จตฺตาริ อสงฺเขยฺยานิ กปฺปสตสหสฺสญฺจ สเทวกสฺส โลกสฺส ธมฺมสํวิภาคกรณาธิปฺปาเยน ปารมิโย ปูเรตฺวา พหูนิ สมธิคตธมฺมราชสฺส ตตฺถ อปฺโปสฺสุกฺกตาปตฺตินิมิตฺตตา, คาถาทฺวยสฺส อนจฺฉริยตา, ตสฺส วุทฺธิปฺปตฺติ จาติ เวทิตพฺพา. อตฺถทฺวาเรน หิ คาถานํ อนจฺฉริยตา. โคจรา อเหสุนฺติ อุปฏฺฐหึสุ. อุปฏฺฐานญฺจ วิตกฺกนญฺจาติ อาห “ปริวิตกฺกยิตพฺพตํ ปาปุณึสู”ติ.

ยทิ สุขาปฏิปทาว กถํ กิจฺฉตาติ อาห “ปารมีปูรณกาเล”ติอาทิ. เอวมาทีนิ ทุกฺกรานิ เทนฺตสฺส. ห-อิติ จ พฺยตฺตนฺติ เอตสฺมึ อตฺเถ นิปาโต, “เอกํเสนา”ติ เกจิ. ห พฺยตฺตํ, เอกํเสน วา อลํ นิปฺปโยชนํ เอวํ กิจฺเฉน อธิคตสฺส ธมฺมสฺส เทเสตุนฺติ โยชนา. หลนฺติ “อล”นฺติ อิมินา สมานตฺถํ ปทํ “หลนฺติ วทามี”ติอาทีสุ (สํ. นิ. ๑.๑๗๒) วิย. ราคโทสปเรเตหีติ ผุฏฺฐวิเสน วิย สปฺเปน ราเคน, โทเสน จ สมฺผุฏฺเฐหิ อภิภูเตหิ. ราคโทสานุคเตหีติ ราคโทเสหิ อนุพทฺเธหิ.

นิจฺจาทีนนฺติ นิจฺจคฺคาหาทีนํ. เอวํ คตนฺติ เอวํ ปวตฺตํ อนิจฺจาทิอากาเรน ปวตฺตํ. “จตุสจฺจธมฺม”นฺติ ญาณํ อนิจฺจาทีสุ, สจฺเจสุ จ ยถาภูตวเสน คเหตพฺพา. เอวํ คตนฺติ วา เอวํ “อนิจฺจ”นฺติอาทินา อภินิวิสิตฺวา มยา, อญฺเญหิ จ สมฺมาสมฺพุทฺเธหิ คตํ, ญาตํ ปฏิวิทฺธนฺติ

អត្ថោ៍ កាយទារេន, វចទារេន ច ទត្ថា តីចទេណហិ តិចុតចិត្តតាយ, ទិដ្ឋិទារេន ទត្ថា ចិបរិតាភិតិចេនេន ត ទក្ខត្តិ ឃាធាចេតា ព្ពុយំ ឆយ៉ុ តប្បដិបិជ្ញ្សុត្តិ៍ ឲចំ កាហារេបតុត្តិ "អតិច្ច"ត្តិអាទិតា នភារេចត ឃាធាចេតា ឆយ៉ុ ខាតារេបតុំ៍ រាកេទាននេទតាបិ នេតនំ នយុទ្ធហការេចនេតចាតិ អាហ "តេយាលេត្ថត អាចុដ្ឋិ"តិ៍

ឆយ៉ុទេនតាយ អបេប្បាស្សក្កតាបត្តិយា ការេណំ ចិការេចតុំ "កស្វា បតា"តិអាទិតា នឃេបច ខេធាគតំ នយុទ្ធារេបតិ៍ តត្ថ ឃធាយំ ព្ពុគាតិ ឆយ៉ុទេនតាយ អបេប្បាស្សក្កតាបត្តិ នព្ពាតុទ្ធាតំ អាចិណ្ណនយាចិណ្ណឆយុតាចេនេត, នព្ពាទេពាធិនត្តាតំ អាទិទេតា "កំ ទេយ អញ្ញាតចេទេនតា"តិអាទិតា (តុ៍ ចិ៍ ១-៥៥) យហាភិតីហារេទ អត្តេតា ចិត្តស្ស នយុស្សាហតំ អាចិណ្ណនយាចិណ្ណឆយុតា ចាតិ អាហ "កំ ទេយ"តិអាទិ៍ តត្ថ អញ្ញាតចេទេនតាតិ នទេចកំ ទេលិកំ ដ្ឋានទេត្តា តុទ្ធា អហុត្វា ទេកចលំ តុទ្ធាតំ នាចកកាទុបកាយតចេនេត អញ្ញាតទុទេបត៍ តិចិធំ ការេណំ អបេប្បាស្សក្កតាបត្តិយា បដិបក្ខស្ស ពលចការេចា, ឆយុស្ស បទេយភ្ជីទេតា, តត្ថ ច ភកចេតា នាតិនយំ ការេចត្តិ តំ ទេស្សតុំ "តស្ស ហិ"តិអាទិ អារេទ្ធិ៍ តត្ថ បដិបក្ខា តាយ រាកាទេយា កិលេនា នយាបដិបត្តិយា អន្តរាយការេត្វា៍ ទេតនំ ពលចកាចេតា ចិរបរិកាចតាយ នត្តនត្តាតេតា ទុដ្ឋិនោឆិយតាយ ទេត នទេត្ត យត្តហត្តិទេតា ចិយ ទុព្ពលំ បុរិនំ អទេព្ពាត្តិទេតា អតយញ្ញនតំ អាបិទេគ្គា អទេតកនតទេយាខតាយាយចិត្តាទំ ឃុតិចិតំ ឈតនត្តិទេចនំ កល្យាកទុក្ខយិ អធិទេបត្តិ៍ ទុបេប្យទេគ ទុទេឆ្ជតាហិ ទុដ្ឋិនោឆិយតំ បត ទេស្សតុំ "អចស្សា"តិអាទិ ចុត្តំ៍ តត្ថ ច អទេត្តា អាយដ្ឋតាយ កខ្ជិកបុណ្ណលិតុ ចិរបរិចាលិកតាយ តក្កករិតធាដិ ទេស្តហតិត្តទុព្ពលការេចត ចនាទេតលបឹតបិទេលិតិកា; ទេតលយិស្សិតតាយ អខ្ជាតយក្ខិតហត្វា ទុដ្ឋិនោឆឹយា ចុត្តា៍ ហិត្វបយា ទេចតា ទុបប្បាតទ្ធកាចេតា, អចិរកាលិកត្តា ច យលឹភតាយ, កិលេនវិកិលេនោ ឲច បត ទុដ្ឋិនោឆឹយតទេទា អតាទិកាលិកត្តា, អតុនយិតត្តា ច៍ ទេតតាហ "អតិនំកិលិដ្ឋា"តិ៍ ឃធា ច ទុដ្ឋិនោឆឹយតាយ ឲចំ កឡឹទេទ្ធនទុតុទេពានាតយិ ចុទ៏ត្វាបយា ហិត្វបយាច៍

កឡឹទេរាបិ ឆយ៉ុ បដិបក្ខចិឆយេតេត ឃុបិកាទេដិ កទេចយ្យ, បដិបក្ខចិឆយតំ បត នយាបដិបត្តិបដិពទ្ធិ, នា នទ្ទយុនចតាធិតា, តំ នត្វទិ, ឆយ៉ុ ច បនាគាយត្តា៍ ទេនា ចិទេនទេតា ទេលិទេក នយុក្ខចតឹយស្ស ករុកាតន្តស្ស អភិបត្វតាទេហតុទេកាតិ បតាញ្ញពុកាយ នត្តាតំ ឆយ៉ុនយជិបត្តិយា ព្រហ្មយាចតាទិតិមិត្តត្តិ តំ ទេស្សទេត្តា "អបិចា"តិអាទិយាហ៍

៩៩៍ "អញ្ញាតទេរា"តិ អប្បញ្ញាតេតា ចិយ កិច្ចាបិ ចុត្តំ, អឆ ទេលា បិកាទេដិ បញ្ញាទេតាតិ ទេស្សតុំ "ព្ពុយុម្បិ ចក្កបាញ្ញុឲ ទេដ្ឋកាយហាព្រហ្មា"តិ ចុត្តំ៍ យហាព្រហ្មកចេត ទេដ្ឋកាយហាព្រហ្មា៍ ទេនា ហិ នទេក្កា ចិយ កាយទេគចទេលិទេក, ព្រហ្មទេលិទេក ច បិកាទេដិ បញ្ញាទេតា៍ ដ្ឋបក្កិលេនក្វតំ អប្បំ រាកាទិរជំ ឲតស្សាតិ អប្បរជំ, អប្បរជំ អក្ខិ បញ្ញាចក្ខុ ទេយនំ ទេត តំនភាចាតិ កត្វា អប្បរជក្ខុខាតិកាតិ ព្ពុយុតុំ ទេស្សតុំ "បញ្ញាយទេយ"តិអាទិយាហ៍ អប្បំ រាកាទិរជំ ទេយនំ ទេត តំនភាចា អប្បរជក្ខុខាតិកាតិ ឲចទេយត្ថ អត្វោ ទេចទិតេព្ពោ៍ អស្សចតាតិ "នឃំ អភិញ្ញា"តិអាទីសុ (ឌី៍ តិ៍ ១-១៥ប័, ៣០៥; យ៍ តិ៍ ១-១៥៧, ៣៣៣) ចិយ ការេណា បច្ចត្តចេតត្តិ អាហ "អស្សចតាយា"តិ៍ ទេនបុញ្ញាកិរិយចត្ថុចេនេតាតិ ទាតាទិទេនចិធចិយុត្តិបរិបាចតឹយបុញ្ញាកិរិយចត្ថុតំ ចេនេត៍ ទេតតាហ "កតាធិការា"តិអាទិ៍ បបញ្ចាស្ទុធិឃំ បត "ទ្វាទេនបុញ្ញាកិរិយចេនេតា"តិ (យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១-១៥ប័១) ចុត្តំ, តំ ទាតាទីសុ នទេលាកយតបទេហិតបរិលាយតទ្ធយ បក្ខិបតចេនេត ចុត្តំ៍

១៥៌ ករុដ្ឋាតិរេឃ្យុ ការចេចរេត ករុករបត្តុតា អត្ថេរ្យតា, សាបិ អត្តុទោតា បត្តុតា ៧ចាទិ ចុត្តុំ “ឃាចត”ត្តិ៌ បរេឆសចិសឃោាលេឈ្យត់ ហុត្វា ញុដ្ឋាត់រេឃច អារេចលិកកាចទោតា ញ្ញត់ ោាលេន្ដំ “ញុដ្ឋចក្ខុ”តិ ចុច្ចតីតិ អាហ “ញ្ញុរេមសញ្ញាទ្ធិត្តំ ោាលាត់ ញុដ្ឋចក្ខុតិ តាយ”ត្តិ៌ តិណ្ណំ យក្កោាលាតត្តិ រេហដ្ឋិយាត់ តិណ្ណំ យក្កោាលាត់ “ឆយុចក្ខុ”តិ តាយំ, ចត្យុសច្ចឆយុឥស្សតត្តិ ពត្វា ឥស្សតយត្តុកាចទោតា៌ ឃទោតា តាតិ ោាលាតិ ចិន្ត្យបយាកាទេចត ចុត្តាតិ, អក្កយក្កោាលាំ បត ោាលាកិច្ចស្ស សិលាប្បត្តិឃា ឥស្សតយត្តុំ ត រេហាតីតិ “ឆយុចក្ខុ”តិ ត ចុច្ចតីតិ៌ ឃទោតា ចំ ចឌិទ្វបយាកាទេចត ចុត្តំ៌ ចុត្តតរេឃតេចាតិ “អប្បរជក្ខជាតិកា”តិ ៧ត្តុ ចុត្តតរេឃតេច៌ ឃស្វា យត្តកិរេលសា “អប្បរជក្ខា”តិ ចុត្តា, តស្វា ពាហលកិរេលសា “យហារជក្ខា”តិ រេចឌិតព្វា៌ បដិបក្ខចិឆយតសយត្តុតាឃ តិក្ខាតិ ស្វុទាតិ ចិសឥាតិ, ចុត្តចិបរិឃាររេឃត យុត្តុតិ៌ សទ្ធាឥរេឃា អាកាទាតិ សទ្ធហតាឌិប្បការេទ ចឥតិ៌ ស្វុត្តុទាតិ ពល្យាលា៌ សរេយ្យាហចិតោារេតិយំ បត “រេឃសំ អារឃារេឃា រេកាដ្ឋារា ស្វុត្តុទា, រេត ស្វាកាទា”តិ (ចិក៌ អដ្ឋ៌ ប័៧៣) ចុត្តំ, ចំ ញ្ញយាឃ អត្តុចណ្ណតាឃ អត្ថាឥត្តុ សំសត្តុតិ សរេយតីតិ ឥដ្ឋញ្ញំ៌ ឃទោតា សទ្ធាសប្បឥាឌិចរេសត អត្ថេរ្យាសឃស្ស ស្វុត្តុទតាតិ, តត្ថិបរិឃាឃទោតា អស្វុត្តុទតាតិ៌ ការេលំ តាយ បច្ចឃាកាទោរា, សច្ចាតិ ចា៌ បររេលិកត្តិ សប្បរាឃំ៌ ចំ ញុក្ខាចចំ ចឌ្ឍិ ចិឃ កឃទោតា បស្សិតព្វត្តិ ចុត្តំ “បររេលិករេព្វាច ចឌ្ឍព្វា កឃទោតា បស្សត្តី”តិ៌ សប្បត្តិកចទោតា ចា អត្ថាតត្តា ចិបត្តិកចោា “បររេលិរេកា”តិ ចុត្តំ “បរ...រេប... បស្សត្តី”តិ៌

អយំបរេតត្តុ បិញ្ញត្រាតិ ៧ត្តុ “អប្បរជក្ខា”ឌិបឥាត់ អត្តុចិកាចរេត អយំ តស្ស តធាកាចសាឆពបិញ្ញត្តា៌ សទ្ធាឌិតញ្ញាចិយុត្តិបរិបិចពឆយាត់ ពាលចកាទោា តប្បដិបក្ខាត់ បិបឆយាត់ ញុក្ខាលកាទេចតេច រេហាតិ, រេតរសច្ចា ពាលចកាទោា សទ្ធាឌិត់ ញុក្ខាលកាទេចតាតិ ចិយុត្តិបរិបិចពឆយាត់ សចិរេសំ អត្តុំតាតត្តុំតាចរេសត “អប្បរជក្ខា យហារជក្ខា”តិ អាឥរេឃា បិញ្ញុត្តំ (បដិ៌ ម៌ ១៌១១១) ចិកឌិត្វា ឥស្សិតា៌ ញ្ញុតិ សទ្ធាឌិត់ ចរេសត បច្ចា អប្បរជក្ខា, អសទ្ធិឃាឌិត់ ចរេសត បច្ចា យហារជក្ខា៌ ៧ចំ តិក្ខិន្ទ្រិឃយុទិន្ទ្រិឃាឥរេឃាតិ ចិកាចិតា បត្ថាារ ប្បុក្កលិ៌ សទ្ធាឌិត់ បត អត្តុរេកតេត អរេតពរេកឥា រេចឌិតព្វា៌ ពត្តុាឥរេឃា ៧ច លុដ្ឋតបលុដ្ឋតដ្ឋេត រេលិរេកា, សប្បត្តិកចក្ខុទោតា រេលិរេកា សប្បត្តិកចរេលិរេកា, ស្វុកាតិសក្ខារេតា ដ្ឋុបបត្តិករោា, សប្បត្តិ សយុត្តុតិ ៧រេតតាតិ សប្បត្តិសយុត្តុចរេលិរេកា ស្វុកាតិសំចត្តុតិរេឃា ពយុករោា៌ ញុក្កតិសក្ខារេតាបបត្តិកចញុក្កតិសំចត្តុតិឃពយុកចា ចិបត្តិកចរេលិកចិបត្តិសយុត្តុចរេលិកា៌

បុត ៧ពពញុកាឌិចរេសត រេលិកំ ចិកឌិត្វា ឥស្សត្តុំ “៧រេកា រេលិរេកា”តិអាឌិ ចុត្តំ៌ អាហារាឥរេឃា ហិ លុដ្ឋតបលុដ្ឋតដ្ឋេត រេលិរេកាតិ៌ តត្តុ “៧រេកា រេលិរេកា សរេព្វ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា”តិ (ឌី៌ តិ៌ ៣៌៣០៣; អ៌ តិ៌ ១០៌៣៧, ៣៨; បដិ៌ ម៌ ១៌៣, ១១៣, ៣០៨) ឃាយំ ប្បុក្កលាធិដ្ឋាតាឃ កធាឃ សព្វសក្ខារាត់ បច្ចឃាឃត្តុចុត្តិតា ចុត្តា, តាឃ សរេព្វ សក្ខាររេលិរេកា ៧រេកា ៧កចិធា បការត្តុរស្សាកាចទោតា៌ “រេទ្វ រេលិកា”តិអាឌីស្វុបិ ញ្ញុយិតា តរេឃត អរេត្វ រេចឌិតរេព្វា៌ តាយក្កហរេលាត រេចត្តុ តិព្វាតស្ស អក្កហលំ តស្ស អរេលិកសកាចត្តា៌ តត្យុ ច “អាហារដ្ឋិតិកា”តិ ៧ត្តុ បច្ចឃាឃត្តុចុត្តិតាឃ យក្កផលិតយ្បិ រេលិកតា អាបជ្ជតីតិ? តាបជ្ជតិ បរិរេព្វាឃ្យាត់ ញុក្ខសច្ចឆយាត់ “ញ្ញុឆ រេលិរេកា”តិ អឆិរេប្បតត្តា៌ អឆ ចា ត លុដ្ឋតិ ត បលុដ្ឋតីតិ រេឃា ពហិរេតា, តធា ត រេហាតិ, រេសា រេលិរេកាតិ ចំពហលារហិតាត់ រេលិក្យុត្តុទាត់ តត្ថិ រេលិកតា៌ ដ្ឋុបិឥាតាត់ អារេយុលក្ខុតា ពត្ថា ដ្ឋុបិឥាតក្ខត្ថា៌ អត្យុរោាឆាឌិចត្តុក្ខុតា លិកាឥរេឃា អដ្ឋ រេលិកឆយា៌ ឥសាឃតតាតីតិ ឥស ទ្វុបិឃតតាតិ ចិចដ្ឋេរ្យាសឃស្ស អឆិរេប្បតត្តា៌ តស្ស ច សព្វំ រេតក្ខុយពកយុំ ករហិតព្វំ, ចឌ្ឍិតព្វព្វា ហុត្វា

ឧបដ្ឋាតីតិ ចុត្តំ “សទ្ធោ អភិសង្ខារោ ចជ្ជំ, សទ្ធោ ភចកាយិកយោ ចជ្ជ”ន្តិ។ ឃេយំ បុក្កលិតំ សង្ខាតយោ យត្ថា, តេ ព្ពឆ “អស្សុទ្ធា”តិអាទិនា ចុត្តា។ ត បត សទ្ធោត សទ្ធំ សង្ខាឌីតំ អភាចតោតិ អប្យរឌេក្លទ្រកាឌីសុ បញ្ចាសុ កុគោសុ ឲគោកស្មិំ ឥស ឥស កត្វា “បញ្ញាសាយ អាកាគេទហិ ព្ពយាតិ បញ្ចិត្រ្តិយាតិ ឌាតាតី”តិ ចុត្តំ។ អឆ ចា អត្ថយតោ, ញ្ញតិរេកតោ ឥ សង្ខាឌីតំ ព្វត្រ្តិយាតំ បរេរាបរិយត្តំ ឌាតាតីតិ កត្វា តឆា ចុត្តំ។ ឲត្ថ ឥ អប្យរឌេក្លាឌិចសេត អាចជ្ជត្តស្ស ភកចតោ តេ សត្តា បុជ្ជាបុជ្ជាច ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តិ, ត ឲគោកា។

ឧប្យលិតិ ឲត្ថ សត្តីតិ ឧប្យលិតី, កគេច្ឆាបិ ឌលិសយោបិ, ព្វឆ បត ឌលិសយោ អធិប្បេតោតិ អាហ “ឧប្យលចគេន”តិ។ យានិ ឧទកស្ស អគេត្តា តិមុក្កាគេតច ហុត្វា បុសត្តិ ចឌ្ឍន្តិ, តានិ អគេត្តាតិមុក្កបេរិបិសីតី។ឌីបិតានីតិ អដ្ឋកឆាយំ បកាសិតានិ, ព្វគេឆច ចា “អញ្ញានិបិ”តិអាទិនា ឌីបិតានិ។ ឧក្កដិតញ្ញូតិ ឧក្កដតំ តាយ ញាណុក្កដតំ, ញាណេណ ឧក្កដិតយេត្តិ ឲច ឌាតាតីតិ អគេត្ថា។ ចិបញ្ចិតំ ចិត្ថារេយចយត្តំ ឌាតាតីតិ ចិបញ្ចិតញ្ញូ។ ឧគេទ្ទសាឌីហិ គេតតគេព្វាតិ គេតគេយ្យោ។ សហ ឧទាហដគេចលិយាតិ ឧទាហាគេរ ធម្មស្ស ឧគេទ្ទគេស ឧទាហដេយត្តេ ឲច។ ធម្មាភិសមយោតិ ចតុសច្ចធម្មស្ស ញាណេណ សទ្ធិំ អភិសមយោ។ អយំ ចុច្ចតីតិ អយំ “ចត្តាគេរា សតិបដ្ឋានា”តិអាទិនា តយេត សង្ខិត្តេត យាតិកាយ ឌីបិយមានាយ គេទសតាតុសារគេត ញាណំ បេរសេត្វា អរហត្តំ កណ្ហិតុំ សមត្ថោ “បុក្កលោ ឧក្កដិតញ្ញូ”តិ ចុច្ចតិ។ អយំ ចុច្ចតីតិ អយំ សង្ខិត្តេត យាតិកំ ឌេបេត្វា ចិត្ថារេត អត្ថេ ចិភជិយមាគេត អរហត្តំ បាបុណិតុំ សមត្ថោ “បុក្កលោ ចិបញ្ចិតញ្ញូ”តិ ចុច្ចតិ។ ឧទ្ទេសតោតិ ឧទ្ទេសហេតុ, ឧទ្ទិសត្តស្ស, ឧទ្ទិសាបេន្តស្ស ចាតិ អត្ថោ។ បរិបុច្ឆតោតិ អត្ថំ បរិបុច្ឆន្តស្ស។ អនុបុព្វេនធម្មាភិសមយោ ហោតីតិ អនុក្កមេត អរហត្តប្បត្តោ ហោតិ។ ត តាយ ជាតិយា ធម្មាភិសមយោ ហោតីតិ តេត អត្តភាគេវត យក្កំ ចា ឋលំ ចា អត្ថយសោ ឥសាតំ ចា ចិបស្សតំ ចា តិព្ពត្តេតុំ ត សក្កោតិ។ អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ បទបរមោតិ អយំ បុក្កលោ ព្យញ្ជនបទេមច បរមំ អស្សាតិ “បទបរមោ”តិ ចុច្ចតិ។

ឃេតិ ឃេ កុចិឆេ បុក្កលេ សន្ធាយ ចុត្តំ ចិភគេង្គ កម្មាចរណតាតិ បញ្ចចិឆេត អាតន្តរិយកម្មេន។ ចិបាកាចរណតាតិ អហេតុកបដិសន្ធិយា។ យស្មា កុហេតុកាតម្បិ អរិយមក្កបដិចេឆោ នត្ថិ, តស្មា កុហេតុកបដិសន្ធិបិ “ចិបាកាចរណេយចា”តិ ចេទិតព្ពា។ កិលេសាចរណតាតិ តិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា។ អស្សទ្ធាតិ ពុទ្ធាឌីសុ សទ្ធា រហិតា។ អច្ឆន្ទិកាតិ កត្តុកម្យតាកុសលច្ឆន្ទរហិតា, ឧត្តរកុរុកា មនុស្សា អច្ឆន្ទិកដ្ឋានំ បចិដ្ឋា។ កុប្បញ្ញាតិ ភចង្គបញ្ញាយ បរិហីនា, ភចង្គបញ្ញាយ បត បរិបុណ្ណាយបិ យស្ស ភចង្គំ លោកុត្តរស្ស បាទកំ ត ហោតិ, សោបិ កុប្បញ្ញោ ឲច តាម។ អភព្វា តិយាមំ ឧក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តន្តិ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តតិយាមសង្ខាតំ អរិយមក្កំ ឧក្កមិតុំ អធិកន្តុំ អភព្វា។ “ត កម្មាចរណតា”តិអាទីតិ ចុត្តចិបរិយាគេយត ចេទិតព្វានិ។

“រាកចរិតា”តិអាទីសុ យំ ចត្តព្វំ, តំ បរេយត្តឌីបតិយំ [បរេយត្តបញ្ញាសាយំ ចិសុទ្ធិមក្កសំចណ្ណនាយន្តិ កចិតព្វំ –

“សោ ឲសោ បរេយត្តាតំ, តត្ត តត្ត យឆាគេហំ;

តិធាតេតោ បរេយត្ត-យញ្ញូសា តាយ តាយតោ”តិ។ (ចិសុទ្ធិមក្កមហាឌីកាយ តិកយេត សយេច ចុត្តត្តា)] ចិសុទ្ធិមក្កសំចណ្ណនាយំ ចុត្តតយេត ចេទិតព្វំ;

៤០. អារព្ភាតិ អត្ថតោ អធិប្បេតស្ស អត្ថស្ស ករណតោ ឧាភាបតំ ង្គ្លិស្សាតិ អតេ្ថា៉ា សេលៅ បត្តតោ ង្គេច្ចា ហោតិ ចិសោ ច, ត បំស្ុបត្តតោ, បិស្សកបត្តតោ ចាតិ អាហ "សេលេ ឃឆា បត្តតបុគ្គលិ"តិ៉ ឆប្ពុបំ បរាជគ្គិ លៅក្បត្តរឆប្ពុយាហ៉ សោ ហិ បត្តតសេនិសោ ច ហោតិ សត្តឆប្ពុ អតិក្កុប្ព អត្តុក្កតន្គេត បរាជសេនិសោ ច, បញ្ញាបរិយានោយា ចា ព្ទឆ ឆប្ពុ-សន្គោា ៉ សា ហិ អត្តុក្កតន្គេត បរាជគាតិ អភិឆប្ពុ (ឆ៉ ស៉ អដ្ឋ៉ ១៤) តិជ្គ្លា៉ តឆា ចាហ –

"បញ្ញាបរាជយាក្ឃ្យ អសោរកោ សោកិតិ បឌំ;

បត្តតន្គោច ក្បន្គេ, ឆឹសោ ចាលេ អចេក្លូតិ"តិ៉ (ឆ៉ ប៉ ១៦ប័);

"ឃឆា ហិ"តិអាឌឹស្ ឃឆា បត្តតេ ជត្វា ទត្តគ្គកាសេ ហេដ្ឋា ឌ្ឋលៅកេត្តស្ស បុរិសស្ស លេតុ្ត កោធារបិញ្ញក្បចិយោ, តត្វ សឃិតបតុស្សា ច ត បញ្ញាឃគ្គិ អតុ្តូលកាចតោ៉ ក្បចិកាស្ បត អក្កិជាលៅ បញ្ញាឃតិ ង្គ្លូលកាចតោ ឲ្បំ ឆប្ពុបរាជយាក្ឃ្យាសត្តលៅកំ ឌ្ឋលៅកឃតោ កចតោ ចាលាស្ស អាបាំធំ គាកន្តុគ្គិ អកតកល្យាណា សត្តា ចាលាក្កិតា អតុ្តូលកាចតោ, អតុ្ញអារកាចតោ ច ទត្តិ លិត្តា សរា ចិឃ ហោគ្គិ៉ កតកល្យាណា បត កត្តបុក្កលៅ ក្នុរ ជិតាបិ កចតោ ចាលាស្ស អាបាំធំ អាកន្តុគ្គិ បរិបក្កចាលាក្កិតាឃ សប្ពុុលកាចតោ, ង្គញអារសត្តាគតាឃ ហិបចត្តបត្តតោ ចិឃ ចាតិ ឲ្បំ ឃោជតា ចេជិតត្តា៉

ង្គេដ្ឋហឹតិ ពុំ ឆប្ពុចេសតាឃ អប្បោស្សក្កតាសក្លាតសេក្កាចាបត្តិតោ កិលៅស្ុកាចតោ ង្គេដ្ឋហ៉ ចិរិឃចត្តតាឃាតិ សាតិសឃ ចតុគ្គិឆប្ពុប្បឆាតចិរិឃចត្តតាឃ៉ ចិរស្ស ហិ កាចោ, កប្ពុំ ចា ចិរិឃំ៉ កិលេសយារស្ស ចិឃ យង្ហុរស្សបិ អាឃតិ៍ អសប្ពុចតោ "យង្ហុកិលេសយារាត"គ្គិ ចុត្តិ៉ អភិសង្គ្លារយារចិជឃស្ស អក្កហល់ កិលេសយារចិជឃេតច តត្តិជឃស្ស ជោតិតកាចតោ៉ ចាហតសបត្វតាឃាតិ សំសារបហាកត្តារតោ តិត្តាគសក្លាតំ លេបប្បេឆសំ សប្បាបតសបត្វតាឃ៉

៤១៉ "អបិទុតំ តេសំ អយតស្ស ត្វារ"គ្គិ កេចិ បឆគ្គិ៉ តិត្តាគស្ស ត្វារំ បចិសតបក្កោ ចិចរិត្វា ជបិតោ បហាកទុល្ជបតិស្សឃេត សឃក្ហុចាលោលាត អធិកតត្តា៉ សង្គ្លិ បប្ពុត្តគ្លតិ សង្គ្លិ បចេចត្វុ, អត្តតោ សង្គហតាកាទំ ង្គបដ្ឋាបត្វុតិ អតេ្ថា៉ ស្ុលេត អភិច្ឆេត បចត្តតឹឃតាឃ ស្ុប្បចត្តិតំ៉ ត កាសិំ ត កាសិស្សាឃឹតិ ចិត្តសិ៉

អក្កសាចកឃ្បកចណ្ហតា

៤២៉ សល្លបិត្វាតិ "ចិប្បសត្ថាតិ សោ តេ អាចុសោ ព្ទត្គ្លិឃាតិ"តិអាឌិតា (បហាច៉ ៩០) អាលៅបសល្លាបំ កត្វា៉ តជាក្បស្ស អបរកាលេ សត្វុ សត្តិកំ ង្គបសក្កបតស្ស បច្ចឃោ អហោសិ៉

លិវ៍-៤៉ អត្បុប្បត្តិកេចត្តិ អត្បុប្បត្តិយា អត្បុប្បត្តិ កេធតត្តិ កធំ៉ កា បត សាតិ? ជាតាជិកថា៉ តត្ថ ជាតកថា តាច បញ្ចដេតេសុ បចត្តិយា សព្ពសាធារណត្តា, សុករត្តា, សីលេ បតិដ្ឋានស្ស រូបិយកាចតោ ច អាជីវតោ កថិតា៉ បរិច្ចាកសីលេ ហិ បុក្កលេ បរិក្កហចត្តុសុ តិស្សក្កកាចតោ សុលេតេច សីលេតិ សយាជិយតិ, តត្ថ ច សុប្បតិដ្ឋិតោ ហោតិ៉ សីលេត ជាយកបដិក្កាហកធិសុទ្ធិតោ បរាតុក្កហំ ចត្វា បរបីឡអាតិចត្តិចចតតោ, កិរិយផល្លំ ចត្វា អកិរិយផលូចចតតោ, កោកសយ្បត្តិហេតុំ ចត្វា កចសយ្បត្តិហេតុចចតតោ ច ជាតកថាតត្តរំ សីលកថា កថិតា, តទេត្ថា ជាតសីលំ ចដ្ឋតិស្សិតំ, អយំ កចសយ្បត្តិ តស្ស ផលត្តិ ជស្សតត្តុំ, ត្តុយេហិ ច ជាតសីលយេយហិ បហីតបហីតតទាជិតេកជកិត្តេហិ បុញ្ញាកិរិយចត្ថុហិ ខុតា ធាតុយហារាឌិកាឌីសុ បហីតបហីតតទាជិតេកជកិត្ត អបរិយេឈ្យា ជិត្តកោកកចសយ្បត្តិយោ ហោត្តីតិ ជស្សតត្តុំ តជតត្តរំ សក្កកធំ៉ ចត្វា អយំ សក្កោ រាកាឌីហិ រូបក្កិលិដ្ឋោ, សត្តជា អតុបក្កិលិដ្ឋោ អរិយយក្កោតិ ជស្សតត្តុំ សក្កាតត្តរំ យក្កកថា កេធតត្តា៉ យក្កត្តា កេធតេត្តត តជសិកយុបិយជស្សតត្តុំ សក្កបរិយាបត្តាបិ, បកេច ត្តុតទេ សទេត្តបិ កាយា តាយ ពហ្វាឌីតចា, អតិច្ចា អត្សុចា, ចិបរិណាយផយ្វាតិ កាយាតំ អាឌីតទេចា, ហីតា, កយ្វា, បេខិត្សដ្ឋតិកា, អតរិយា, អតត្តុសត្បៀតាតិ តេតំ ឱ្គកាទេរា លិយកការេចា, សទេត្តបិ កចា កិលេសាតំ ចត្តុក្ខុតាតិ តត្ថ សំកិលេសោ, សត្តសោ កិលេសចិប្បយុត្តិ តិត្តាតត្តិ តេក្ខលយ្វ អាតិសំសោ ច កេធតេត្តាតិ អយយត្វា យក្កត្តីតិ ខុត្ថ ត្តុតិ-សទ្ទេត អាជិអត្ថុខោតកោត ទៅឆិតោតិ ចេជិតត្តា៉

សុលាតំ តិជាតត្តិ ជិដ្ឋផយ្វិកាតំ, សយ្បរាឃិកាតំ, តិត្តាតបដិសំឃុត្តាតត្ថាតិ សទេត្តសយ្បិ សុលាតំ ការេណំ៉ យត្បៀកិត្ថិ លេកេ កោកសុចំ តាយ, តំ សត្តំ ជាតតិជាតត្តិ បិកេដេ យយទេត្វា៉ ឃំ បត តំ ឈាតចិបស្សតាយក្កផលតិត្តាតបដិសំឃុត្តំ សុចំ, តស្សាបិ ជាតំ រូបតិស្សយបច្ចយោ ហោតិយេច៉ សយ្បត្តីតំ យ្វលត្តិ យា ត្តុយា លេកេ បគេសរដ្ឋំ សិរិស្សរិយំ សត្តរតតសយ្ឋលចក្កចត្តិសយ្បជាតិ ខុចំបកេជា យាតុសិកា សយ្បត្តិយោ, យា ច ធាតុយហារាឌិកធាតុយហារាឌាជិកេជា ជិត្តសយ្បត្តិយោ, យា ចា បតត្តាបិ សយ្បត្តិយោ, តាសំ សត្តាសំ ត្តុជំ ជាតំ តាយ យ្វលំ ការេណំ៉ កោកាតត្តិ កុដ្ឋិតត្តុដ្ឋេត "កោកោ"តិ លទ្ធតាយាតំ យតាបិយទ្វបិឌីតំ, តត្តិស្សយាតត្ថា រូបកោកសុលាតំ៉ អចស្សយដ្ឋេត បតិដ្ឋា៉ ចិសយកតស្សាតិ ត្យសតប្បត្តស្ស៉ តាណត្តិ រក្ខា តតោ បរិបិលតតោ៉ លេណត្តិ ត្យសតេហិ បរិបិចិយយាតស្ស ឱ្គលីយតបគេសោ៉ កតីតិ កត្តត្តុដ្ឋាតំ៉ បរាយណត្តិ បដិសរណំ៉ អចស្សយោតិ ចិតិបតិតំ អគេទត្តា តិស្សយោ៉ អារម្ពណត្តិ ឱ្គលុត្ថារម្ពណំ៉

រតតយយសីហាសតសជិសត្តិ សត្តរតតយយសត្តក្កយហាសីហាសតសជិសំ យហល្លិហុត្វា សត្តសោ ចិតិបតិតំ អប្បជាតតោ៉ យហាបធចិសជិសំ កតាកដ្ឋាគេត បតិដ្ឋាយ លកាបតតោ៉ អាលម្ពតរត្តុសជិសត្តិ យថា ត្វុត្តលស្ស បុរិសស្ស អាលម្ពតរត្តុ រូបត្ថិដ្ឋតោ, តិដ្ឋតោ ច រូបត្ថម្ភោ, ខុចំ ជាតំ សត្តាតំ សយ្បត្តិកេច រូប្បត្តិយា, ជិតិយា ច បច្ចយកាចតោ៉ ត្វុក្ខតិត្វរណដ្ឋេតាតិ ត្វុក្កតិត្វុក្ខតិត្វរណដ្ឋេត៉ សយស្សាសតដ្ឋេតាតិ លេកិយច្ចរិយាជិបដិសត្តុបទ្ទចតោ សយ្វេធេច អស្សាសតដ្ឋេត៉ កយបរិត្តាណដ្ឋេតាតិ ជាលិទ្ធិយកយតោ បរិបិលតដ្ឋេត៉ យទេត្វរយលីឌីហីតិ យទេត្វរលេកគោរ៍សស្សាចិចិកិត្ឋាជិដ្ឋិ អាជិចិត្តយលេហិ៉ អតុបលិត្តដ្ឋេតាតិ អតុបក្កិលិដ្ឋតាយ៉ តេសត្តិ យទេត្វរយលិជិកចចរាតំ៉ ខុតេហិ ខុច ត្វុរាសធដ្ឋេត៉ អសត្តាសតដ្ឋេតាតិ អតកិកចតីយតាយ សត្តាសាកាចេត៉ យោ ហិ ជាយកោ ជាតបតិ, សោ សយ្បតិបិ កុតោចិ ត កាយតិ, បកេច អាយតិ៉ ផយ្វសីសេត បុក្កលេ ច្វុទេត្តា៉ ពលចត្តដ្ឋេតាតិ យហាពលចតាយ៉ ជាយកោ ហិ ជាតបតិ សយ្បតិ បក្ខពលេត

ᨻᩃᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᨿᨻᩃᩦᨽᩪᩉᩥᨸᩥ᪨ ᩋᨽᩥᨿᨠ᩠ᨠᩃᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣᨲᩥ “ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᨱᨽᩣᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨠᩁᨱᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨴᩣᨶᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨻᩕᩉ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᩅᩮᩅ, ᨴᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ, ᨸᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩈᩣ ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩍᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣ, ᩍᨾᩣ ᨸᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ “ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩦᨬᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩈᩣᩅᨠᨻᩮᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨲᩁᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨠᨾᩮᨶ ᨹᩃᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᨴᩣᨶᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨶᩣᨾ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩮᩈᩩ ᩉᩥᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᨸᩪᨩᨶᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩔ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᩉᩥᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᩈᩮᩣ “ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩉᩥᩴᩈᨲᩥ, ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩦᩃᩈᨾᩮᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᩈᩮᩣᨽᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩦᩃᨸᩩᨸ᩠ᨹᩈᨾᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩦᩃᨣᨶ᩠ᨵᩈᨾᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᨲᨣᩁᩴ ᩅᩣᨸᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨵ᩺ ᨸ᩺ ᪕᪕) ᨣᩣᨳᩣ, “ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩍᩈᩦᨶᩴ ᨧᩥᩁᨴᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨶᩴ, ᨠᩣᨿᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨾᩣᩃᩩᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨩᩣ᩺ ᪒.᪑᪗.᪕᪕) ᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᩦᩃᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᨽᩁᨱᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨣᨶ᩠ᨵᩅᩥᩃᩮᨸᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩔ ᨴᩔᨶᩦᨿᨽᩣᩅᩣᩅᩉᨬ᩠ᨧ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩦᩃᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

“ᩋᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨽᩦᩉᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ –

“ᩉᩦᨶᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩮᨶ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩮᨶ ᨧ ᨴᩮᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᩺ ᪑.᪑᪑.᪗᪕);

ᩉᩦᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᩃᩣᨾᨠᩮᨶ, ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩮᨶ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶ, ᨲᩴ ᨸᨶᩔ ᩉᩦᨶᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩩᩴ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᨠᩣᨾᨷᩈᩥᩉᩥᨲᩣ ᨷᩩᩃᩅᩥᩉᩣᩁᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᩃᩮᩣᨠᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᩥᨠᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩩᩁᩴ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᩋᩣᨿᩩᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩅᨱ᩠ᨱᨿᩈᩥᩔᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩁᩪᨸᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᩣᨿᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᨠᩪᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲᩥ᪨

ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨿᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ ᨿᨳᩣᩁᩪᨸᩴ ᨷᩁᩥᩔᨿᩮᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨿᨲᨶᨲᩣᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩉᩩᩈᩩᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᩣᨿᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸᩩᩃᩈᩩᨲᩣᩈᩩᨲᩣᨶᩩᨣᨲᩣ᪨ ᨻᩉᩩᨸᩥᨿᩣᨿᩈᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᨵᨸᩁᩥᩔᨿᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨿᩈᩩ᪨ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨻᩉᩪᩴ᪨ ᨴᩮᩅᩈᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩦᨶᩣ,

អប្បស្សាទតាទិតា ច ធូមិតការេចា, ឃនោតា តេ ចិន្ត្ចាត់ ចិត្តំ តារាវេឆត្តិ៍ អឆ ចា អាទីតំ ចាតិ បចត្តាតីតិ អាទីតចោ, បរេយកបលាតា, តឆា ច កាយា ឃឆាក្ខតំ បច្ចវេចក្ខត្តាត់ បច្ចុបតិដ្ឋត្តិ៍ លិយកការេចាតិ តិហិតការេចា អនេសេដ្ឋហិ សេចិតព្ពត្តា, សេសេដ្ឋហិ ត សេចិតព្ពត្តា ច៍ សំកិលិស្សត្តិ ចិតារិឆេតព្ពតា ហ្គបតាវេបតព្ពតា៍ នេតក្ខមេម្ម អាតិសំសត្តិ ៦ត្ត ឃត្តកា ការេយម្ម អាទីតចា, តប្បដិបក្ខតោ តត្តកា នេតក្ខមេម្ម អាតិសំសា៍ អបិ ច “នេតក្ខម្មំ តាវេយតំ អសព្ពាធំ អសំកិលិដ្ឋំ, តិក្ខត្តំ ការេយហិ, តិក្ខត្តំ កាយសព្ពាឃ, តិក្ខត្តំ កាយចិតរេក្កហិ, តិក្ខត្តំ កាយបរិឡអារេហហិ, តិក្ខត្តំ ញ្ញាបិឆេតោ”តិអាទិតា (សារត្ថ៍ ដី៍ ១៍១៩ យហាចរេក្ក) តនេឃត នេតក្ខមេម្ម អាតិសំសេ បកាសេយ៉ិ, បព្ពជ្ជាឃ, ឈសាតាទីម្ម ច ក្សេហ ចិការេចយិ ចរេណ្ហយិ៍

ធុត្តតឃត្តិ ៦ត្ត ឃំ អធុត្តតឃំ “កល្លចិត្តេ”តិអាទិ, តត្ត កល្លចិត្តេតិ កម្មតិយចិត្តេ, ហេដ្ឋា បចត្តិតឆេសតាឃ អស្សទ្ធិយាទីតំ ចិត្តទោសាតំ ចិកតត្តា ហ្គបរិឆេសតាឃ ភាឌតភាធ្មបកមេតេត កម្មក្ខមចិត្តេតិ អត្ថោ៍ អស្សទ្ធិយាទយោ ហិ ឃម្មា ចិត្តស្ស ទោកក្ខតា តទា តេ ចិកតា, តម្មា អទោកចិត្តេតិ អត្ថោ៍ ដិដ្ឋិយាតាទិកិលេសចិកមេតេត មុទុចិត្តេ៍ កាយច្ឆត្តាទិចិកមេត ចិតីចរលចិត្តេ៍ សម្មាបដិបត្តិយំ ហ្គឡអារបីតិបិទេយាជ្ជយោកោត ហ្គទក្កចិត្តេ៍ តត្ត សទ្ធាសម្បត្តិយា បសត្ថចិត្តេ៍ ឃទា ច កកចា អញ្ញាសីតិ សម្ពន្ធោ៍ អឆ ចា កល្លចិត្តេតិ កាយច្ឆត្តចិកមេត អទោកចិត្តេ៍ មុទុចិត្តេតិ ញ្ញាបិឆចិកមេត មេត្តាចមេត អកធិតចិត្តេ៍ ចិតីចរលចិត្តេតិ ហ្គច្ឆច្ចក្កច្ចចិកមេត ចិក្ខេបស្ស ចិកតត្តា តេត អបិហិតចិត្តេ៍ ហ្គទក្កចិត្តេតិ ធិតយិទ្ធចិកមេត សម្បក្កហិតចមេត អលីតចិត្តេ៍ បសត្ថចិត្តេតិ ចិចិកិច្ឆាចិកមេត សម្មាបដិបត្តិយំ អធិមុត្តចិត្តេ, ៦ចមេត្ត អត្ថោ ចេជិតព្ពោ៍

“សេឃ្សឆាបី”តិអាទិតា ហ្គបយាចមេត តេសំ សំកិលេសប្បហាតំ, អរិយមក្កុប្បាទញ្ច ទស្សេតិ៍ អបកតកាឡអកត្តិ ចិកតកាឡអកំ៍ សម្មទេចាតិ ឃុដ្ឋ ៦ច៍ រជតត្តិ តីលបីតាទិរក្កជាតំ៍ បដិក្កហេឃ្យាតិ កហេឃ្យ បកម្សរំ កចេឃ្យ៍ តម្មិមេច អាសេតតិ តិម្សមេច តិសជ្ជាឃំ, ៦តេត តេសំ លហុចិបម្សកតា, តិក្ខបព្ពាតា, ម្ចលបដិបទាលិប្បាកិព្ពាតា ច ទស្សិតា ហោតិ៍ ចិរជត្តិ អបិឃកយតីឃរាករជាទីតំ ចិកមេត ចិរជំ៍ អតចសេសដិដ្ឋិចិចិកិច្ឆាយលិបកមេតេត ចីតមលំ៍ បធេមមក្កចជ្ឈាិលេសរជាការេចត ចា ចិរជំ៍ បញ្ចចិឆធុស្សីល្យមលិបកមេតេត ចីតមលំ៍ ឆម្មចក្ខុត្តិ (ឝហ្វាឃុមុទេត្ត (ម៍ តិ៍ ១៍១ប័១) ហេដ្ឋិយា តយោ មក្កា ធុត្តា, ធុឡអរាហុលោវាទេ (ម៍ តិ៍ ១៍៣៩៩) អាសេចក្ខយោ, ឥធ បត សោតាបត្តិមក្កោ អធិប្បេតោ៍ “ឃំ កិញ្ចិ សមុទយឆម្មំ, សព្ពំ តំ តិរោធឆម្ម”ត្តិ តស្ស ហ្គប្បត្តិអាការទស្សតត្តិ៍ តត្ថ ច មក្កញាណំ អសង្ខតធម្មារម្មណំ, ត សង្ខតធម្មារម្មណត្តិ? សច្ចមេតំ៍ ឃម្មា តំ តិរោធំ អារម្មណំ កត្វា កិច្ចចមេត សព្ពសង្ខតំ បដិចិជ្ឈន្តំ ហ្គប្បជ្ជតិ, តម្មា តឆា ធុត្តំ៍

“សុទ្ធំ ចត្ថ”ត្តិ តិទស្សិរិតាបយាឃំ ឥធទំ ហ្គបយាសំសត្ថតំ ចត្ថំ ចិយ ចិត្តំ, ចត្ថស្ស អាកក្ខកមេលហិ កិលិដ្ឋការេចា ចិយ ចិត្តស្ស រាកាទិមេលហិ សំកិលិដ្ឋការេចា , ឆោចតសិលិ ចិយ អត្ថុប្បត្តិកឆា, ហ្គទកំ ចិយ សទ្ធា, ហ្គទកេ តេមេត្វា ហ្គាសកោយឃលាទិកាភរេហិ កាឡអកបទេស សមុដ្ឋិតិត្វា ចត្ថស្ស ឆោចតបយោកោ ចិយ សទ្ធាសិនេតហេត តេមេត្វា តេមេត្វា សតិសមាធិបព្ពាហិ ទោសេ សិធិលី កត្វា សុតាទិចិធិតា ចិត្តស្ស សោឆតេ ចីរិយារម្ភោ, តេត បយោកេត ចត្ថេ តាតាកាឡអកាបកមេយា ចិយ ចីរិយារម្ភេត កិលេសចិក្ខម្ភតំ, រក្កជាតំ ចិយ អរិយមក្កោ, តេត សុទ្ធស្ស ចត្ថស្ស បកម្សរការេចា ចិយ ចិក្ខម្ភិតកិលេសស្ស ចិត្តស្ស មក្កេត បរិយោទបតត្តិ៍ “ដិដ្ឋឆម្មោ”តិ ចត្វា ទស្សតំ

តាយ ចាកាលាឥស្សតោ អញ្ញាបិ អត្ថិតិ ចំ តិចត្តតត្ថំ “បត្តឆយ្ថា”តិ ចុត្តំ បត្តិ ច ចាកាលាសយ្យត្តិតោ អញ្ញាបិ ចិដ្ឋិតិ តតោ ចិរេសសឥស្សតត្ថំ “ចិឪតឆយ្ថា”តិ ចុត្តំ សា បត ចិឪតឆយ្ថតា ឆរេយ្ថស្ស ឲ្យតេឥរេសតាបិ រោហាតីតិ តិប្បរេឥរេសតោ ចិឪតកាចំ ឥស្សត្ថំ “បរិរោយាកាត្យហឆយ្ថា”តិ ចុត្តំ, តោត តេសំ សច្ចាកិសរេយ្យាឆិរោយច ចិការេចតិ យក្កចាកាលាចិត្យាឲ្យកាកិសយយចរេសត បរិញ្ញាឪកិច្ចំ សារេឆត្តំ តិប្បរេឥរេសតោច ចត្យសច្ចឆយ្ថំ សយត្តរេតា ឡក្កាហត្តំ បឌិចិដ្ឋាតិតិ រេសំ រេហដ្ឋា ចុត្តតយរេយច

លិលិ ឌីចរឥាតាឌីតិតិ ឌីចរាឌិបរិក្លារឥាតំ សក្ដាយាហ រោយា ហិ ឌីចរាឌិរេក អដ្ឋ បរិក្លារេរ, បត្តឌីចររេយច ចា រោសាតាបក្ខាឌិអរិយស្ស, បុចុដ្ឋតស្សច ចា ឃិលសយ្យត្តស្ស ឥត្វា “ត្ថាគំ បរិក្លារឥាតំ អតាគេត ឲ្យហិកិក្លុកាចាយ បច្ចរោយា រោហាត្យ”តិ បត្តំ បដ្ឋរេបសិ, តស្ស ច សតិ អឆិការសយ្យត្តិយំ ត្យដ្ឋាតំ សយ្យលិការេច ត្ថាឌ្ឋិយយបរិក្លារលិកាយ សំចត្តាតិតិ រេចឪតត្ថាំ ចស្សសតិកេត្វរា ចិយ អាកប្បសយ្យត្ថាតិ អឆិប្បារោយា

សក្ដស្សឃីតិ ស្វដ្ឋ បច្ចក្លំ កត្វា ឥស្សសិ ត្ថាឆលោកត្តិ ត្ថាឆលោកក្វតំ ពត្ដបច្ចាកសប្លាតយត្ថំ បររលោកត្តិ ឲ្យត្វាបិ ឲ្យរេសច តរោយា ឥស្សឃីតិ សាយញ្ញាលក្លលារេតា, សលក្លលារេតា ច ឥស្សសិ រេតតាហ “អតិច្ច”ត្តិអាឌិ តត្ថ ហុត្វា អកាចរេតា អតិច្ចត្តិ ឥស្សសិ ដ្ឋឥយត្ថាយបឌិបីត្យអតរេតា ទុក្ខត្តិ ឥស្សសិ អចសចត្តតរេតា អតត្តាតិ ឥស្សសិ ត្ថារេយ ទុប្បតាឌិលក្លលា បច្ចាក្លត្ថាតិ រាសរេដ្ឋត ពរេត្ដ ឥស្សសិ ត្ថារេយ ចក្លាឌិសកាចា តិស្សត្តតិខ្ចីចរេដ្ឋត អដ្ឋារេស ឆាត្យរោយាតិ ឥស្សសិ ត្ថាយាតិ ចក្លាឌិសកាចារេតច ក្វារារេយ្យលាក្វតាតិ ក្វាឥស អាយតតាតីតិ ឥស្សសិ ត្ថារេយ អចិដ្ឋាឥរោយា ឌរាយរេលាបរិរោយាសាតា ក្វាឥស បច្ចយឆយ្ថា បឌិច្ចសយ្យប្បារឥាតិ ឥស្សសិ ទុបក្លត្ដស្ស រេហដ្ឋា ចុត្តតរោយត បច្ចយរេតា ចត្តារិ, ពលរេតា ឲ្យកត្តិ ត្ថាយាតិ បច្ចា លក្លលាតិ ឥស្សសិ តធាតិ ត្ថាយិតា “បច្ចា លក្លលាតី”តិ បគំ អាកឆ្ឋតិ ឥស្សរេត្តាតិ ត្ថាតិ-សរេដ្ឋា តិឥស្សតរេត្វា, ឲ្យចត្តិ អរេត្វា តិរេយត្តិ អដ្ឋយហាតិរេយរោសាត្យអរិសាស្សឥតិរេយប្បរេកគំ សត្ថារោសា តិរេយំ ឥស្សសិ តិរច្ចាតរោយាតិត្តិ អបឥក្វិបឥចត្យប្បឥពាហុប្បឥាឌិរេកគំ យិកបស្សបក្លិសរិសបាឌិចិកាកំ តាតាចិឆំ តិរច្ចាតរេលិកំ រេបត្តិចិសយត្តិ ឲ្យប្បិបិសិកចក្តាសិកបរេឥត្វុបឌីចិតិត្ថាយតលិត្យាឌិរេកឥកិត្ថំ តាតាចិឆំ រេបតសត្តរេលិកំ អស្សុរកាយត្តិ កាលកញ្ចិកាស្សុរតិកាយំ ឲ្យចំ តាច ទុក្កតិក្វតំ បររលោកត្ថំ ចត្វា ត្ថាគាតិ ស្សុកាតិក្វតំ ចត្តំ “តិល្លិ កុសលិតំ ចិបិក”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ រេចហប្បរេល ស្សុកកិរេល្លរេយច សដ្ឋរេហត្វា អសញ្ញិស្សុ, អទ្វបីស្សុ ច សយ្យត្តិយា ឥស្សតញ្ញាយ អកាចរេតា ទុចិរេញ្ញាឃ្យតាយ “តចត្ថ ព្រាហ្មរេលិកាត”រេត្តច ចុត្តំ

កលាត្យរេបសីតិ រេត ឆរេយ្ថ សយាឌិរេត្ថ ការារេបសិ

សយ្យរេត្តឌគំ តាយ សយាឌិត្ថឆយ្ថាគំ យធា អត្យបការេកា ឆយ្ថា បរិហាយត្តិ, បហីយត្តិ ច, ដ្ឋបការេកា ឆយ្ថា បរិចឌ្ឍត្តិ, ចិសុឌ្ឍត្តិ ច, តធា តេសំ ដ្ឋស្សាហុប្បាឥតត្តិ អាហ “អត្កុស្សារេហសី”តិ យធា បត តំ ដ្ឋស្សាហុប្បាឥតំ រោហាតិ, តំ ឥស្សត្ថំ “ត្ថាឆលោកត្វរេច្ចាចា”តិអាឌិ ចុត្តំ តារេសត្វា តារេសត្វាតិ បរិត្យត្តកាចាបិឥរេតត រេតរេដត្វា រេតរេដត្វា អឆិកតំ ចិយ កត្វាតិ រោយសំ ករេធតិ, រេតហិ តយត្ថំ បច្ចក្លរេតា អត្កុឃ្យយាតំ ចិយ កត្វា រេចរេតឃ្យាតត្យាត្យរេដ្ឋហិ បកាសិយយារេតា អរេត្វា បច្ចក្លរេតាបិ បិកដតរេរា ហុត្វា ដ្ឋបដ្ឋាតិ តធា ហិ កកចា ឲ្យចំ រេធាយីយតិ –

“អាទិត្តាបិ អយំ លោកោ, ឲកាឆសហិ អក្កិកិ;

ត ពទា ឃាតិ ន៉េចេក៉, សេយ្ខាហបលិក្យុ៉ហ្មិតោ៑

ស្វត្វាឌឹតចស្មញ្ញាត្តំ, ឃទា ចាធំ យតេហសិតោ;

បច្ចក្ខតោបិ ញុទ្ធ្លាត៉, ចចត៉ ស្វុដ្ឋ បិពាដ”ត្តិ៑

តោភាហ “ដ្ឋត្តិ៑សកយ្ខុកាវលាបញ្ចាឋិ៑សតិយហាកឃបុ្យតេកឌិ៑ញ្ញ”តិអាទិ៑ ដ្ឋត្តិ៑សកយ្ខុកាវលាតិ “ហត្វ៉ុយ្យិ លិត្តុត្តិ”តិអាទិភា (យ៑ តិ៑ ១៑១លិប័)

ក្យុល្លុក្ខុស្វុតេត្តុ អាកពតតឃេត ចេទិពត្តាតិ៑ បញ្ចាឋិ៑សតិយហាកឃាតិ “ឌាតិកយំ ឌទាកយំ ញ្យាឌិកយំ យនលាកឃ”ត្តិអាទិភា (ក្វុញ្ញអតិ៑

១១៣) ពត្វ ពត្វ ស្វុតេត្តុ អាកពតតឃេត ចេទិពត្តាតិ៑ អាឈាពតកក្ស៊ិកា អឌិក្យុដ្ឋតកញ្ញុត្ថក្កុនិ, យំ “អច្ចាឆាត”ត្តិបិ ក្វុច្ចតិ៑

បឋិលក្ខក្យុលាត ចោវេឌីតិ “ត៉ត៉ក្យុលាឌិកយេត អឃយ្យិ ញុយេត្វ៉ិ បឋិលក្ខោ, អាតិន៉េសា អឃយ្យិ៉”តិ បច្ចក្ខតោ ឌស្សុតេត្តា “កិ៉ ញ្ញតោ

បុត្ត្តា ឲចក្ខុបំ អត្វិ”តិ ចោវេឌតេត្តា ចិឃ អតេហាសិ៑ តោភាហ “យហាតិន៉េន៉ កត្វា កទេឆី”តិ៑

ពបុ្យច្ចឃញ្ចា កិលយឆត្តិ សក្លាវបចត្តិ៑តេហញុក៉ ពស្ឋិ ពស្ឋិ សត្តុសត្តាតេ ក្វុប្យជ្ឈុតកបរិស្សុយំ ន៉េចិឈាត៉ ចិតេហន៉េ៑ ញ្ញឆាតិ តេហដ្ឋា

បឌយយក្កាឌិកយត្វាឃ កទាឃ៑ សត្តុសក្លាក្វុបសយកាចតោ សត្តិ៑ អតិត្តិកាបវយស្វុលពាឃ បលិ៍ត៑ សកលន៉េសាវញ្ញុសតតោ ពាឃតេត្វត

ពាល៉ិ៑ ពតោ តិត្តិ៑ត្ថុហឌយាត៉ តិលិ៍ឃតដ្ឋាតពាឃ លេល៉ិ៑ អាទិ-សតេក្ខុត កតិបឋិសវល៉ិ បវយស្សុាសោតិ ឲចយាឌឹត៉ សក្កុតេហា៑

យហាឌតកាឃបត្តុខ្ជាចណ្ណុតា

ប័០៑ សឈ្ឈប្យតេហាតកាត៉ កិក្លុត៉ អកាចា “សឈ្ឈស្ស អបរិបុណ្ណុត្តា”តិ ក្វុត្តិ៑ តេក្ខុ អក្កុសាចកា ឲច ហិ ពកា អតេហស៉ុ៑

ចាវិកាអត្យុឌាតតចណ្ណុតា

ប័៩៑ “កកា ក្វុឌបិឌី”តិ បុត្តិ៑ “សតេញ្ញាឌិតោ”តិអាទិភា សតេក្ខុបតោ ចិស្សុតេជ្ជ្វុតា បុត ត៉ ចិត្វាវតោ ឌស្សេត៉ុ “កកចា កិទា”តិអាទិ ក្វុត្តិ៑ បិពុ

សក្កុហ៉ កតេវាតេត្តា ចិហាសិ សតេញ្ញាឌិតោ “សត្តុ ន៉េចច្ចុវាតិ សត្តុ យាតេស សត្តុ ឌិចតេស”តិ អាតេតត្វា សញ្ញុតេក្ខា, ពញ្ចា តោ ចេចតេឃ្យាត៉ ពកា

អកាចតោ៑ កិលតេញ្ញុហិ ញ្ញហិ លាកាវបត្វា, ចតេត្វហិ អតេត្តា បឋិច្ឆុាកាវបត្វា, ក្វុបរិ ច ចតេត្វហិ លាកាវបត្វា, ពស្ស តេហដ្ឋា ស្វុចណ្ណុ...តប...

ចិតាត៌ ការារេបត្វា៍ យាលិចន្ទរេកតិ បុប្បយាលិហិ ចន្ទាការេទត ទេចជិទេតា៍ កត្តូតេទតិ ចាជិកទិតាកត្ត្លស្ស អត្តទេ៍ បុប្បាតឹតិ

ចាជិអាឌិកទិតាតិ ឌលឌបុប្បាតិ ទេចច ចទេក្ខាតកាឌិកទិតាតិ ឆលឌបុប្បាតិ ច៍

កាយច្ចាឃំ រាឌា ឮន្ទបិតា, តឆាបិ ឮន្ទា តាយ ទលិកកទ្វទេតា, ត ទេត ទេកតឆិ ចទេឞ ចទេត្តតត្ថា, អឆ ទេឃា ទេត ឲច បទេទ អត្តទេតា ចទេឞ

ចទេត្តត្តិ, តស្មា រាឌា “តាហំ កិក្លូឞញ្ញ៉េទេឌបី”តិ អាហ៍

ឌាតឃុលត្តិ ឌាតកាទល្ងបិឃំ, ឌាតចត្តត្តិ អទេត្វា៍ ត ឌាតិ ទេឃ អត្វញ្ញាតាតិ ត្ថឌាតិ ទេឃ ឌាត៌ ត អត្វញ្ញាតា, ទេតា ត អត្វឌាតត្តឹតិ អទេត្វា៍

បទិតឞ្សតឌឹចិតត្តិ ទ្វក្លូឌឹចិកា ឌាលិក្តឹឃត្តិ អទេត្វា៍

ឞទេត្ថាឞំ កិក្លូត៌ បទេហាឞឹតិ កកចទេតា អដ្ឋឞដ្ឋិ ច កិក្លូឞតឞហឞ្សាត៌ កាកទេតា ឌាតុំ បទេហាឞិ, ត ឞទេត្ថាឞំ បទិឃត្តកាទេចត៍ ទេតតាហ

“ទេឞតាបតិបិ អត្តទេតា ទេឌឃ្សឆម្ពុំ អឌាឞឹ”តិ៍ ទេឌដ្ឋិកដ្ឋាទេតតិ ទេឌដ្ឋិកទេឌចិដ្ឋាទេត៍

តទេឆចកត្វាតិ ចទេបុទិទេឞ ឌទេបត្វា៍ ឞុចិត្តិ ឞុទ្ធិ៍ បលឹតត្តិ ក្តញអាទិ, កាចតប៉ុឞកទេច្ចាតំ “ឲកឃត្តា”ត្តិអាឌឹឞុ (បរិរា៍ ៧) ចិឃ៍ កឌ្ឍិត្វាតិ

ឃឌ្តិត្វា, ប៊ិញឲត្វាតិ អទេត្វា៍ ឌាតិឞប្បិលិទាឌឹហិទេឃចាតិ អទេត្ថាឌាតឞប្បិលិទាឌឹហិទេឃច, អឃ្យាកទេឃច កាចិអាឌិទេតា

កហិតឞប្បិអាឌឹហិទេឃចាតិ អទេត្វា៍

៤០៍ បរាបចាឌំ, បរាបកាទំ, ឞឹតុល្យាឌិទេកឌច្ចា ក្យលាបរាឌំ លឃតិ ឞហតិ អឌិចាទេឞតឹតិ លត្តិ៍ ឞា បត ឃស្មា ឞឹលិឌឹត៌ បដិបក្លូឆទេយ្វ

ឞចិទេឞំ តបតិ ឞត្តុបតិ ចិឆឃតឹតិ បរឃំ ក្តត្តុឃំ តទេបិ៍ ទេតតាហ “អឌិចាឞតលត្តិ តាយ បរឃំ តទេបិ”តិ៍ “អឌិចាឞតលត្តឹ”តិ ត្ថឃិតា

ឆយ្វតិញ្ញតក្លូត្តិទេតា ចិទេឞទេឞតិ៍ តិតិក្លូត៌ លឃត៌ តិតិក្លូ៍អក្លូទចិត្តកា ហិ លឃាឃំ តិតិក្លូ-ឞទ្ធិ ចទេល្អត្តិ៍ ទេតទេតចាហ “លត្តិឃា ឲច

ទេចចចត”ត្តិអាឌិ៍ ឞត្ថាកាទេទតាតិ ឞត្តុបឡឹតតិបុលាឞិចទេលឃាឌិតា ឞត្ថាប្បកាទេទត៍ ទេឞា បត្ថាឌិទេតា តាយ ត ទេហាតិ បត្ថាឌិតត្ថាឆយ្វឞ្ស

អបត្ថាឌតទេតា៍ តទេឞ្សច តតិឃបឌឞ្ស ទេចចចត៌ អតតុត្តទេត្តា៍

“ត ហឹ”តិអាឌិតា តំ ឲចត្តុំ ចិចទេតិ៍ ក្តត្តុយទេត្វត បទេឃត្តិ ចុទ្ធតិ បទ-ឞទ្ធ្លឞ្ស ទេឞដ្ឋចាចកត្តា, “បុក្កលបទេរាបទេញ្ញា”តិអាឌឹឞុ (អ៍ តិ៍ សិ៍ ៩ប័;

ទេតត្តិ៍ ១១ប័) ចិឃ៍ បទេត្តិ អញ្ញា៍ ត្ថឌាតិ បទ-ឞទ្ធិ អញ្ញាបទិឃាឃទេឃច កទេហត្វា អត្តុំ ឌទេឞ្សតុំ “អឆ ចា”តិអាឌិ ចុត្តុំ៍ ឃលឞ្សាតិ

បិបឃលឞ្ស៍ អបត្ថាឌិតត្តាតិ អតឹហដត្តា អតិរាកតត្តា ៍ ឞឃិតត្តាតិ តិទេរាឌិតត្តា ទេតឞំ បិបឆយ្វាត៌ “ឞឃិតត្តា ហិ បិបិត៌ ឞឃទេណាតិ

បចុទ្ធតឹ”តិ ហិ ចុត្តុំ៍

អបិច កកចា កិក្លូត៌ បិតិទេឃាក្លូ ក្តុឌ្តិឞទេត្តា បិតិទេឃាក្លូកឆាឃ ច ឞឹលបឆាតត្តា ឞឹលឞ្ស ច ចិទេឞឞទេតា ទេឆាទេឞា បដិបទេក្លាតិ តឞ្ស

តិក្កហ្មតិចិសិ ជនេយ្យតុំ អាជិនោតា “ឈត្តិ បទេ តទេបិ”តិ អាហ, ទោត អភិជ្ជយ្ស បជិហតត្ធបិយោ ចុទេត្តា, តិតិក្លាកហទោត បត ឰដ្ឋយ្ស, តក្សទោយតបិ ឱប្បត្តិ ទតិ អភិក្សយ្យ ចិហទតីតិ អឃយទេត្វា ជយ្សិទោតាតិ៑ តហ្យាចាតយ្ស ចុបសយតទោតា តិឡាត់ បទេ ចគត្តិ ញុទ្ធា៑ តត្វ ឈត្តិក្កហទោត បទោយាកចិបត្តិឃា អភាទោចា ជយ្សិទោតា, តិតិក្លាកហទោត អាឃឃចិបត្តិឃា អភាទោចា៑ តឆា ឈត្តិក្កហទោត បទាបទាឈសហតា, តិតិក្លាកហទោត បទេទយុ អតបទេឡ្សាតា ជយ្សិតា៑ ៚ចិ ពាទលោយុទោត អត្ថយទោតា បិតិទោយាក្លូ ជទេយ្សត្វា ឰកាតិ ឰ្យតិទេកទោតា ត់ ជទេយ្សតុំ “ត ហិ”តិអាជិ ចុត្តុំ, ទោត ឃឆា សត្តាត់ ឌីចិតា ទចាទេទាបត់, បិលិទេលដ្ឋដល្ហាឌីហិ ចិតាំឆតដ្ឋា “បទ្ទុបឈាទោតា, បទចិទេហផត”ត្តិ ចុច្ចតិ, ៚ចិ ទោតាំ ឰុលសាបទោឃ្យាចហទលំ, ជាទបទាឃសត់, ចិសំចាជត់, អឡ្ញាយឡ្ញាគេជត់, ចក្រុសចចតេត យឰុឈដ្ឋត់, តិទត្វាកចិប្បលិទេបិ , បទេសត្តកកិឡ្សត់, ឱទេជ្ជជចិត្តត់, ឃិដ្ឋាកិតិទេចសតទ្ធិ្យាបឈាទោតា, ចិទេហផតដ្ឋា ទោហាតីតិ ឃយ្ស ពយ្សចិ អក្សុសលយ្ស ពឰុបចយ្ស, ពឰុយ្ស ច ពទេលោត បឡ្ញុឌិទោតា, សយទោលា ច ត ទោហាតីតិ ជទេយ្សតិ៑

សឡ្ញាក្សុសលយ្សាតិ សឡ្ញុយ្សាបិ ក្វាឆសាក្សុសលចិត្តុប្បាឆសក្កហិតយ្ស សាចឌ្ឍឆឰុយ្ស៑ ពទេលំ តាយ តយ្ស អត្តទោតា សត្តាទេត ឱប្បាជតត្តិ តប្បជិទេក្លូបទោតា អពទេលំ “អត្រុប្បាជត”ត្តិ ចុត្តុំ៑ “ក្សុសលយ្សា”តិ ឰុជិ “៚តំ ញុទ្ធាត សាឃត”ត្តិ ចក្លូយាតត្វា អទិឃយក្កឆទេឰុ, ទោតសដ្ឋា សក្កាទក្សុទោត ទោតក្សុយកក្សុសលឆទេឰុ សទេឡ្ញុទេឆតីតិ អាហ “ចតុក្សុយកក្សុសលយ្សា”តិ៑ ឱបសយ្យជាតិ ឱបសយ្យាជត់, ត់ បត តយ្ស សយឆិកទោយាតិ អាហ “បជិលិទេកា”តិ៑ ចិត្តទេឌាតតត្តិ ចិត្តយ្ស បគយ្សទេកាចពទេលំ សឡ្ញាទេសា បទិទេសាឆត់៑ ឃឰ្ញា អក្កុយក្កុសយជ្ជិកទោតា ចិត្តុំ សឡ្ញាទេសា បទិទេឃាជបឹឃតិ តាយ, អក្កុចលក្លូទេលា បត បទិទេឃាជបិត់ ទោហាតិ បុត បទិទេឃាជទេបតឡ្ញាតាឃ អភាចទោតា, ឰុតិ បទិតិជ្ជិតបទិទេឃាជបតត់ សទ្ធាឃាហ “ត់ បត អទេហទេត្តត ទោហាតី”តិ៑ សឡ្ញាបិបំ បហាឃ តជក្កាឌិចទេសតចាតិ អឈិប្បាទេឃា៑ “សឹលសំចទេទតា”តិ ហិ ឰុយិតា ទោតក្សុយពយ្សាបិ សក្កទេហ ឰុតទេប្បហាភាតយ្យិ សក្កទេហា ទោហាតីតិ, ៚ចដ្ឋា ពត្វា សឡ្ញុក្កហំ សយត្វិត់ ទោហាតិ ៑ សយឆចិបយ្សតាហីតិ ទេលិកិឃទេលិក្សុត្តទាហិ សយឆចិបយ្សតាហិ៑ សយ្យាទេជត្វាតិ តិប្បាទេជត្វា៑ សយ្យាជតទេដ្ឋាត្វ ទោហក្សុតាហិ ចលក្សុតយ្ស សហឌាតាហិបិ, បទេកច បុទិយសិទ្ធាហីតិ ជដ្ឋញ្ញា៑

ពយ្សឌីតិ ហិតាឌីសុ ពយ្សចិ សត្តយ្ស ពយ្សចិ ឱបចាជយ្ស, ទោត ជចពឃ្យតាឃបិ ឱបចជត់ បជិក្លូបតិ៑ ឱបឈាតយ្ស អពទេលត្តិ ៚ត្វាបិ “ពយ្សឌី”តិ អាទេតត្វា សឡ្ញុទេត្តា៑ ពាទេឃតាតិ ច តិជយ្សតយត្តទេយត់ យតសាបិ បទេទសំ អតត្វចិត្តតាឌិចទេសត ឱបឈាតពទេលយ្ស ចទេឌ្ឍតឡ្ញុត្តា៑ ពាទេឃតាតិ ចា ៚ត្វ អទ្ទុបកាឃយ្សាបិ សក្កទេហា ជដ្ឋទេឡ្ញា, ត ទចាបតកាឃពទេឌកាឃាតទេយច៑ ប អតិទេយាក្លុត្តិ បពាទេទោតា អតិចិឃ សឹទេលសុ ឃុត្យក្សុត់៑ “អតិបទេយាក្លូ”ត្តិ តទេយច បជិ ឱបសក្កុញ្យុត្តទេឃត ចជតិ៑ ៚ចិ ទេកជទោតា បជចល្ហត់ ពត្វា តត្វទោតា ចជតិ “ឱត្តុយសឹល”ត្តិ៑ “បិតិ ចា”តិអាជិតា បិលតទោតា ទក្លូលទោតា អតិចិឃ ទោយាក្លូតទោតា អតិចិឃ ទោយាចតទោតា បិតិទោយាក្លុត្តិ ជទេយ្សតិ៑ “បិបិ អតិ ទោយាទេក្លូតីតិ អតិទោយាទេក្លា”តិ តិឃិត្តយ្ស ពត្តុភាទេចត ឱបចទិតឡ្ញុទោតា៑ ទោឃា ចា តត្តិ ទោឃា ចា បុក្កទេលិ ត់ បិតិទោយាក្លូសំចទេសឹល់ បិតិ សយាឌិឃិត្វា អចិទេពាទេបទេត្តា ទក្លូតិ, ត់ “បិតី”តិ លទ្ធតាយំ បិតិទោយាក្លូសំចទេសឹទេល ជិត់ ទោយាទេក្លូតីតិ បិតិទោយាក្លុត្តិ អឃយទេត្វ សទេឡ្ញុទេបិ, ចិត្វាទោតា បត បិតិទោយាក្លូបជយ្ស អទេត្វា ចិសុទ្ធិយក្កុសំចល្ហតាយំ (ចិសុទ្ធិ៑ ដី៑ ១៑១៣) ចុត្តតទោឃត ទចជិតទេឡ្ញា៑

យត្តឡ្ញុតាតិ ទេកាឌទេត យត្តឡ្ញុតា, សា បត ចិទេសសទោតា បច្ចយសត្តិយ្សិតសឹលចទេសត កទេហតឡ្ញាតិ អាហ “បជិក្កហលបទិទេភាកចទេសត

បយាលញ្ញាតា”តិៈ អាឌីចបរិវុឌ្ឍិលចវេសតាបិ កឃ្យារេត “បរិវេឃវតចិឃ្សដ្ឋតចវេសតា”តិបិ ចតួត្ថាៈ វដ្ឋដ្ឋតចិវហិតត្តិ ឌតវដ្ឋដ្ឋតចិវហិតំ, តិវឌតវប្ផាឆំ ចិចិត្តត្តិ អវេត្វាៈ ចត្យបច្ចឃវវេត្តារវសា ឌីបិវេតា បច្ចឃវវេត្តារវតាវាយវេញ្ញាត ព្លតវច្ចឃឃ្យាបិ លក្ខលហារតវេឃត វេឌាតិតកាចវេតាៈ “អដ្ឋ វយាបត្តិចវិកាចាឃា”តិ ព្ទយិតា បវេឃាឌតងឃ្យតចវេសត ឃងត្តំ ចិចិត្តវេសតាវតវេសចតំ ព្លដ្ឋិតំ, វេសា អឆិចិត្តាត្យវេឃារកោ ចុវេត្តាៈ អដ្ឋ វយាបត្តិវេឃា វេចត្វ ចិបឃ្យតាឃ បិងកក្ខតា អឆិវេប្យតា, ត ឃា កាឌីតិ វកលឃ្យាបិ អឆិចិត្តាត្យវេឃាកឃ្យ វេឌាតិតការេចា វេចឌីតវេត្ថាៈ

វេងចតាវេរាចតចណ្ណតា

៥០ៈខុត្តាចតាតិ ខុត្តកោត វុត្តបវេងវេសតៈ តត្វាបិ ច ព្ទយិតា…វេប… កចវេតត វុប្យដ៏ចិឌ្ឍកាចំ បកាវេសត្វាតិ វេឃាឌតាៈ ច-វវេឌ្ឍា ញ្ជតិវេរកវេត្វា, វេតាត ព្លងាតិ ចុច្ចយាតត្តំ ដ្ឋល្លវេដ្ឋតិៈ ខុកយិងាហត្តិ ខុកំ អឋំៈ ព្លង-វវេឌ្ឍា តិបិតឃត្តាៈ អាឌី-វវេឌ្ឍត “កិក្លវេច វយឃ”ត្តិ ខុចយាឌី បិវេធា វដ្ឋហិវេតាៈ អឋំ កិក្លវេច ខុកំ វយឃត្តិ ខុចំ វេបត្វ បងវេឃាឌតាៈ

វុកកចវេតតិ វុកកត្តា វុកកំ, វុត្តុវនិរិកត្តា , វុត្តុវកាឃត្តា ចាតិ អវេត្វាៈ វុកកាត្យាតំ និវិវឃ្យត្តិឃា, វុត្តុវេរ វេចត្វ កាវេឃ យត្យឃ្យា បវេត្តត្តិៈ តាហុឌតកត្តតាឃបិ តំ វុកកំៈ ចតឃតីតិ ចតំ, អត្តវឃ្យត្តិឃា អត្តតិ វិវេតហំ ដ្ឋប្យាវេងតីតិ អវេត្វាៈ ចត្យវេត ព្លតិ ចា ចតំ, អត្តវឃ្យត្តិឃា ខុច “យំ បវិក្យញ្ញចា”តិ វវេត្ត ឃាចតិ ចិឃាតិ អវេត្វាៈ វុកកញ្ញា តំ ចតញ្ញាតិ វុកកចតំ, តស្មិំ វុកកចវេតៈអដ្ឋកចាឃំបត កិ ព្ទយិតា បបវេញ្ញតាតិ “ខុចំ តាឃវេក ចវេត”តិ ចុត្តំៈ កាយំ វាលឌុវេក្លាបិ “វាវេលិ”តិ ចុច្ចតិ, វេឃា វេកាឌិ ឌុវេក្លាបិ ចតប្យតិ វេដ្ឋកឌុវេក្លាបិៈ ព្លឆ បត បឌ្ឍិវេយា ខុច អឆិវេប្យវេតាតិ អាហ “ចតប្យតិវេដ្ឋកឃ្យ ឃ្លុវេល”តិៈ ឃ្លុលវយួល្លតចវេសតាតិ អត្យវឃវយុឌ្ឍិត្តតចវេសតៈ

ត ចិហាឃត្តីតិ អក្យប្យឆយុតាឃ ត ចិឌហត្តិៈ “ត កញ្ចិ វត្តំ តបត្តីតិ អតប្យា”តិ ព្លងំ វេតាវុ តឃ្យា វយញ្ញាឃ តិវុឡ្ហតាឃ ចុត្តំ, អញ្ញាចា វវេត្តាបិ វុត្តាចាវសា ត កញ្ចិ វត្តំ តបត្តីតិ អតប្យា តាឃ វិឃំៈ “ត ចិហាឃត្តី”តិអាឌីតិព្ទាចវេតវុបិ ខុវេសច តវេឃាៈ វុត្តុវងឃ្យតាតិ ងឃ្យតីឃាតិ អឃយវេត្វាតិ អាហ “អកិឌុបិ”តិអាឌីៈ វុត្តុវេយវេតាឃំ ងឃ្យតត្តិ វេឃាកតវេយវេតាឃំ ចក្ខុតា ងឃ្យតំ, ចិញ្ញាវេលាត ងឃ្យតំ បីតិ អវេត្វាៈ វវេត្ត វេហច…វេប… វេដ្ឋា បញ្ចុវេចាកាវេរវេច តវេតា ចិវិដ្ឋាតំ អកាចវេតាៈ

វត្តន្តំ ព្យុឌ្ធាតំ ចវេសតាតិ វត្តន្តំ វយាវយុឌ្ធាតំ អបងាតចវេសតៈ អចិវេហហិ អឌ្ឍិវេដ្ឋត ខុវេកាត អចិហាព្រហុតា កឌិតា វេតាហិ វវេត្តាហិ កឌិតា តាឃ វេហាត្តីតិ ចុត្តំ “តធា អចិវេហហី”តិៈ ខុវេសច តវេឃា វេសវេសវុបិៈ វេតតាហ កកចា “វេងចតា យំ ខុតងវេចាចុ”ត្តិៈ ឃំ បត បិឡុព្លឃំ “អវេតកាតិ វេងចតាវតាតី”តិ ចុត្តំ, តំ វត្ថា បឆ្ផា អត្តវេតា វាយវេត ចិវេសវំ អឆិកត្ត្វា តត្វ ដ្ឋប្យត្តាតំ ចវេសត ចុត្តំៈ អត្យវឌ្ឍិឃយឿតិ ឆយុងាតុបងាត្យវត្តិ, វេងចតាវេរាចតបងាត្យវត្តិតិ ឌុចិឆំ អត្យវត្តិៈ តិឃ្យារេតវេត្តាតិ តិកវេយវេត្តាៈ ឃំ បវេតត្វ អត្តវេតា អចិកត្តំ, តំ វុចិវេញ្ញាឃ្យវេយចាតិៈ

យហាបឆាភស្ត្តចល្លភាឃ លិភគ្គប្យកានភា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. មហានិទានសុត្តវណ្ណនា

និទានវណ្ណនា

៩៥. ជនបទិនោតិ ជនបទវន្តោ, ជនបទស្ស វា សាមិនោ រាជកុមារា គោត្តវសេន កុរូ នាម. តេសំ និវាសោ យទិ ឯកោ ជនបទោ, កថំ ពហុវចនន្តិ អាហ "រុឡ្ហិសទ្ទេនា"តិ. អក្ខរចិន្តកា ហិ ឦទិសេសុ ឋានេសុ យុត្តេ វិយ ឦទិសលិង្គវចនានិ ឥច្ឆន្តិ. អយមេត្ថ រុឡ្ហិ យថា អញ្ញត្ថាបិ "អង្គេសុ វិហរតិ, មល្លេសុ វិហរតី"តិ ច. តព្ពិសេសនេបិ ជនបទសទ្ទេ ជាតិសទ្ទេ ឯកវចនមេវ. អដ្ឋកថាចរិយា បនាតិ បន-សទ្ទោ វិសេសត្ថជោតនោ, តេន "ពុថុអត្ថវិសយតាយ ឯវំ ពុថុវចន"ន្តិ "ពហុកេ បនា"តិអាទិនា វក្ខមានំ វិសេសំ ជោតេតិ. សុត្វាតិ មន្ធាតុមហារាជស្ស អានុភាវទស្សនានុសារេន បរម្បរាគតំ កថំ សុត្វា. អនុសំយាយន្តោតិ អនុវិចរន្តោ. ឯតេន ជានន្តិ ចក្កិស្សរិយពលេន ចាតុមហារាជិកគមនមាហ. តេនាហ "តត្ថ អគមាសី"តិអាទិ. សោតិ មន្ធាតុមហារាជា. តត្ថ ចាតុមហារាជិករជ្ជំ ការេត្វាតិ សម្បិណ្ឌិត្វា. បុន បុន្តិ បរិណាមការេតិ.

ទោវារិកភូមិយំ តិដ្ឋន្តិ សុធម្មាយ ទេវសភាយ, ទេវបុរស្ស ច ចតូសុ ទ្វារេសុ អារក្ខាយ អធិកតត្តា. "ទិព្វារក្ខសហស្សបរិមណ្ឌិត"ន្តិ ឥទំ "ចិត្តលតាវន"ន្តិអាទីសុបិ យោជេតព្វំ.

បថវិយំ បតិដ្ឋាសីតិ កប្បេត្វា បថវិយា អាសន្នដ្ឋានេ អដ្ឋាសិ. ន ហិ ចក្ករតនំ ភូមិយំ បតតិ, តថាធិតញ្ញា នចិរស្សេវ អន្តរធាយិ តេនត្តភាវេន ចក្កវត្តិឥស្សរិយស្ស អភាវតោ. "ចិរតេ កាលំ កត្វា"តិ អបរេ. រាជា ឯកកោវ អគមាសិ អត្តនោ អានុភាវេន. មនុស្សភាវោតិ មនុស្សគន្ធសរីរនិស្សន្ទាទិមនុស្សភាវោ. បាតុរហោសីតិ ទេវលោកេ បវត្តិវិបាកទាយិនោ អបរាបរិយាយ វេទនីយស្ស កម្មស្ស កតោកាសត្តា សព្ពទា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកតា មាលាមិលាយនាទិ វិការោ បាតុរហោសិ. តទា មនុស្សានំ អសង្ខេយ្យាយុកតាយ សក្ករជ្ជំ ការេត្វា "កិំ មេ ឥមិនា ឧបឌ្ឍរជ្ជេនា"តិ អតិច្ឆតាយ អតិត្តោ ច. មនុស្សលោកេ ឧតុនោ កក្ខឡតាយ វាតាតបេន ផុដ្ឋគត្តោ កាលមកាសិ.

អវយវេសុ សិទ្ធោ វិសេសោ សមុទាយស្ស វិសេសកោ ហោតីតិ ឯកម្បិ រដ្ឋំ ពហុវចនេន វោហរិយតិ.

ធ-ការេន អត្ថំ វណ្ណយន្តិ និរុត្តិនយេន. កម្មាសោតិ កម្មាសបាទោ វុច្ចតិ ឧត្តរបទលោបេន យថា "រូបភវោ រូប"ន្តិ. កថំ បន សោ "កម្មាសបាទោ"តិ វុច្ចតីតិ អាហ "តស្ស កិរា"តិអាទិ. ទមិតោតិ ឯត្ថ កីទិសំ ទមនំ អធិប្បេតន្តិ អាហ "បោរិសាទភាវតោ បដិសេធិតោ"តិ. "ឥមេ បន ថេរាតិ មជ្ឈិមភាណកា"តិ កេចិ. អបរេ បន "អដ្ឋកថាចរិយា"តិ, "ទីឃភាណកា"តិ វទន្តិ. ឧភយថាបិ ភូតកម្មាសទម្មំ សន្ធាយ តថា វទន្តិ. យក្ខិនិបុត្តោ ហិ កម្មាសបាទោ អលីនសត្តុកុមារកាលេ (ចរិយា. ២.៧៥) ពោធិសត្តេន តត្ថ

ᨠᨳᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨠᩣᩁᩮᨶ (ᨷᩤ᪨ ᪑᪨᪑᪐᪨᪑᪕᪑) ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨠᨳᩣᨿᩮᩅ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ

ᨽᩣᩈᩴ “ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ “ᩋᨩ᩠ᨫᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨

ᨿᩮᩉᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩣ “ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᩈᩴ ᩃᩉᩥ, ᨲᩮ ᩁᨲ᩠ᨲᩁᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨽᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨷᨾᩮᩅ ᩈᩦᩃᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩦᩃᩅᩥᨲᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᨲᩮᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᨿᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨲᩥ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩮᩅ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᨲᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨴᩮᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨴᩮᩣᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩩᩴ ᩈᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨷᨴᩮᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩉᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩈᨶᩮᩣᨣᩣᩈᩮᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩᩁᩣᨿᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᨠᨳᩣᨿ ᨷᨠᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᩈᩩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨴᩮᩅᨴᩮᩉᩴ ᨽᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨶᩥᨣᨾᩮᨲᩥ ᨻᩃᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᩅᩈᩮᩣᨠᩣᩈᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

“ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩤ “ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨸᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩤ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉ ᨽᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩤ ᨸᩥᨿᩈᨾᩩᨴᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨸᩥᨿᩅᨧᨶᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨸᩥᨿᩅᨧᨶᩴ ᨣᩁᩩᨣᩣᩁᩅᩅᨧᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨣᩣᩁᩅᩅᨧᨶᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩋᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᨲ᩠ᨳᩣᩅᩁᩮᨶ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨶᩣᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩣᩈ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᨷᨶ ᩋᩅᩥᨣᨾᩈᨲᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ ᨷᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨷᩴ ᩅᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᨣᩣᩁᩅᩮᨾᩅ ᨣᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨

ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩩᩃᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨠᩩᩃᩥᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩉᩔᨠᨸ᩠ᨸᩥᨠᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᨷᩈᨶᩴ ᨲᩮᨶᩴ ᨿᩉᩮᨲᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁ ᨩᨶᩮᨶ᪨ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩅᩤᩈᩥᨠᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨠᩣᩁᩥᨲᩣᨿ ᨸᩩᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩥᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩪᨲᩥ “ᩋᩣᨴᩮᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩴ ᨲᨿᩣ ᩅᩤᩁᩮ, ᨲᩮᨶᩔ ᨽᩣᨣᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᩈᨾᩩᩈᩥᨲᨠᩣᩅᨿᩣᩉ᪨

ᩋᨿᩴ ᩉᩮᨲᩩᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨣᨾᩦᩁᨠᩣᩁᨱᩮᨲ ᨣᨾᩥᨲᨻ᩠ᨷᩣ ᩈᩮᩈᨷᩩᨦ᩠ᨣᩅᩥᩉᩥᨸᩥ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨣᨾᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨻ᩠ᨷᨷᩩᨦ᩠ᨣᩅᩥᩉᩥ…ᨷᩮ… ᨣᨾᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨷᩁᩥᨠᨳᩴ “ᩈᩥᨶᩮᩉᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨷᩣᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨲᨳᩥᨠᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩁᨠᩣᩅᨿᩣᩉ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨣᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨶᨿᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩣᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈ᩠ᩈᩮᩅ ᩅᩥᩈᨿᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨬᩣᨱᨠᩣᩁᨱᨠᩣᩁᨱᩉᩥᨲᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩔ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨷᩴ ᨷᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩤᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨣᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨷᩈ᩠ᩈᩮᩅ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᨵᨲᩣᨿ, ᨴᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᨧ ᨽᩣᨽᩣᨶᩮᨿᩮᩉᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨣᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨷᩩᩃᩴ, ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩮᨵᨶᩦᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩅᩥᩈᨲᩦᨲᩥ ᨲᨴᩮᩅ ᩑᩅ ᨴᩮᩈᨶᩣᨬᩣᨱᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩣᨱᨴᩦᨸᩮ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩈᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨿᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩅᩥᩈ᩠ᩈ ᨮᩥᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨱᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴᩅᩥᨵᩔ ᨽᩣᨿ ᨴᩮᩈᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣ, ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨬ᩠ᨬᩣᨱᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨬᩣᨱᩔ, ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᩥᨠᨷᩴᨷᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ “ᩈᨻ᩠ᨷ ᩅᨧᩦᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩮᨲᩩᨶᩮᩣ ᨬᩣᨱᨷᩩᨦ᩠ᨣᨾᩴ ᨬᩣᨱᩣᨶᩩᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨿᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪗᪕, ᪑᪘᪕; ᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᪕᪘᪘; ᨷᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪓᪨᪕; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪑᪔) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨷᩣᨷᩥ ᩉᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨬᩣᨱᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩦᩉᩈᨾᩣᨶᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨷᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩣᨶᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᩈᨿᩔ ᨷᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ,

គម្ភីរតរា ច ហោតីតិ ឯត្ថ? កថំ បន វិនយបញ្ញត្តិំ បត្វា ទេសនា តិលក្ខណាហតា សុញ្ញតបដិសំយុត្តា ហោតីតិ? តត្រាបិ សន្និសិន្នបរិសាយ អជ្ឈាសយានុរូបំ បវត្តិតា ទេសនា សង្ខារានំ អនិច្ចតាទិវិភាវនំ, សត្តសុញ្ញតំ អត្តត្តនិយតាភាវប្បកាសនត្ថា ហោតិ។ តេនេវាហ “អនេកបរិយាយេន ធម្មិំ កថំ កត្វា”តិអាទិ។

អាបន្នាតិ បត្វា យថា ពាលកោដ្ឋាសានំ វិស្សជ្ជេតិ, ឯវំ បាបុណិត្វា។

បជានាតិគ្គណ្ហតិ អបរិយាយេន “យាវគម្ភីរំ តេន ភគវតា”តិអាទីសុ (ទី. និ. ១.៣) វិយ។ អបរិយេសិតការណតោ ហិ អយំ យាវ-សទ្ទោ។ តេនាហ “អតិគម្ភីរោ អត្ថោ”តិ។ អវភាសតីតិ ញាយតិ ឧបដ្ឋាតិ។ ញាណស្ស តថា ឧបដ្ឋានំ សន្ធាយ “ទិស្សតី”តិ វុត្តំ។ ភត្វា ឯវ បដិច្ចសមុប្បាទោ ឯកត្តគម្ភីរោ ច, តត្ថ កស្មា គម្ភីរាវភាសតា ខោតិតាតិ? សច្ចំ, ឯកត្តគម្ភីរតាទស្សនត្ថំ បនស្ស គម្ភីរាវភាសប្បគហណំ។ តស្មា អញ្ញត្ថ លក្ខយានំ វត្ថុគោចរំ ញាតិនំ វេខុនេត និទស្សេត្វា តំ ឯវស្ស ឯកត្តគម្ភីរតំ វិភាវេតុំ “ឯកត្តិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ឯតំ គត្តិតិ អគម្ភីរោ, អគម្ភីរាវភាសោ នាតិ ឯតំ ទ្វយំ គត្តិ, តេន យថាវុត្តេសុ វត្ថុគោចរេសុ បច្ឆិមា ឯក គោចរ លក្ខតីតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “អយន្តិ”តិអាទិ។

យេហិ គម្ភីរការណេហិ បដិច្ចសមុប្បាទោ “គម្ភីរោ”តិ វុច្ចតិ, តេ ចត្តារោ ឧបយាហិ ឧល្លិង្គេត្វា “ភវគ្គគហណាយ”តិអាទិមាហ។ យថា ភវគ្គំ ហត្ថេន បសារេត្វា គហេតុំ ន សក្កា ទូរភាវតោ, ឯវំ សង្ខារាទីនំ អវិជ្ជាទិបច្ចយសម្ភូតសមុទាគតដ្ឋោ បាកតិកញាណេន គហេតុំ ន សក្កា។ យថា សិនេរុំ ភិន្ទិត្វា មិញ្ជំ បព្ពតរសំ បាកតិកបុរិសេន នីហរិតុំ ន សក្កា, ឯវំ បដិច្ចសមុប្បាទគតេ ធម្មត្ថាទិកេ បាកតិកញាណេន ភិន្ទិត្វា វិភជ្ជ បដិវិជ្ឈនវសេន ញាតុំ ន សក្កា។ យថា មហាសមុទ្ទំ បាកតិកបុរិសស្ស ពាហុពលេន បតរិតុំ ន សក្កា, ឯវំ វេបុល្លដ្ឋេន មហាសមុទ្ទសទិសំ បដិច្ចសមុប្បាទំ បាកតិកញាណេន ទេសនាវសេន បតរិតុំ ន សក្កា។ យថា មហាគង្គំ បវិចេត្វា បាកតិកបុរិសស្ស បរិចេទំ គហេតុំ ន សក្កា, ឯវំ “ឥមស្ស អវិជ្ជាទយោ សង្ខារាទីនំ បច្ចយា ហោន្តី”តិ តេសំ បច្ចយភាវោ បាកតិកញាណេន នីហរិត្វា គហេតុំ ន សក្កាតិ។ ឯវំ ចតុព្ពិធគម្ភីរតាវសេន ចតុស្សា ឧបមា យោជេតព្ពា។ បាកតិកញាណវសេន វាយមន្តស្សាបិ គតា ទិដ្ឋិសម្បាតំ តត្ថ បដិវេធសភាវតោ, តថាបិ យស្មា នាវការំ, បច្ចេកពុទ្ធានញ្ច តត្ថ សព្ពសោ វេសយេវ ភារំ, ពុទ្ធានំ យេវ តិប្បវេសំ, តស្មា វុត្តំ “ពុទ្ធវិសយំ បញ្ហ”ន្តិអាទិ។

ឧស្សាវេន្តោតិ បញ្ញាយ ឧក្កំសេន្តោ, ឧក្ខិបន្តោតិ អត្ថោ។ អបសាទេន្តោតិ និព្ភច្ឆេន្តោ, និក្ខិបន្តោតិ អត្ថោ។

ឧស្សាទនាវណ្ណនា

តេនាតិ យេហាបញ្ញាការណេហិ តត្ថាតិ តេសុ សតិបិ ឧត្តានភាវេ, បដិច្ចសមុប្បាទស្សអញ្ញាណំ គម្ភីរការណំ សុគោចរសមុដ្ឋស្សាតិ សុត្តរេន គោចរទេសេន បរិសិតស្ស។ វតយោភស្សាតិ និព្ពិន្ទយោគេន វតបរិចយស្ស។ យល្លបិនាលត្តិ យល្លហិ យហត្ថលេហេន

ᩈᩘᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨣᩩᩉᩥ ᨽᩪᨾᩥᩔ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᩔ ᨷᩮᩔ ᨽᩪᨾᩥᩔ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩔ ᨠᩩᨲᩮᩣᨷ᩠ᨿᩮᨶᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᨠᩣᨿᩮ ᨴᩦᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨲᩥ᩺

ᨲᩥᨿᩥᩁᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮᩃᩮᨶᩮᩅ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ ᨲᩔ ᨿᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩔ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨿ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨧᩮᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣᨸᩥ᩺ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩈᨠᩃᩥᨠᨸᨶᨠᩣᨸᩥᨭ᩠ᨮᩴ᩺ ᨠᩣᨿᩪᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮ ᩈᩁᩦᩁᩔ, ᨿᨳᩣᨠᩣᨿᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

ᨸᩥᨬ᩠ᨨᨶᩥᨲᩥ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᨠᩃᩥᩃᨸᩥ᩺ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᨶᩣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨣᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨠ᩠ᨡᨸᩮᨸ᩠ᨸᩣᨲᨶᩮᨶᩮᩅ ᩈᨷ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᨳᩣᨲᩥ᩺

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴᩈᩪᨸᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴᩈᩪᨸᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨿᩴ “ᨴᩮᩣ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩣᨲᩥ ᨴᩮ ᨠᨷ᩠ᨿᩮᩣ᩺ ᩈᨲᩈᩉᩔᩥᨿᨲᩥ ᩈᨲᩈᩉᩔᩮᨿ᩺ ᨲᩴ ᩈᩣᨵᨲᩥ ᨶᩣᨿ ᨶᨠᩴ ᩋᨷᩥᩉᩣᩈᩥ ᨩᩣᨲᨶᨠᩴ᩺ ᩉᩩᩁᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩣᩉᩥᩁᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨿᩣᨶᩥ ᨴᩦᨥᨲᨿᩣᨶᩥ᩺

ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨠᩣᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮᨿᩣᨲᩥᨠᨠᩣᨲᩣ ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨷᨠᨧᩮᨲᩣ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮᩁᩣ᩺ ᨩᨦ᩠ᨥᩣᨶᨾᩥᨿ᩠ᨿᩈᩮᩣᩉᩣᨶᩁᩣ ᨠᩣᨲᩮᩁᩣ ᨶᩣᨿ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨴᨦ᩠ᨣᩣ ᨲᩣᨧ ᨶ ᩈᨷ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨸᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨧ᩺ ᨶᩮᨠᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨠᨧ᩺ ᩈᩩᨸᩈᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨲᩈᨶ᩠ᨲᩣᨠᨧ᩠ᨨᩩᨸᩈᨿᩮᨶ ᩈᩩᨸᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᨶᨸᨶᩣ᩺

ᨶᩮᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᩣᨣᩮᨠ ᨶᩥᨧᩣᩈᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩣᨣᨠᩮᨠ᩠ᨡᨿᩮᨿᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩣᨿᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩣᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨾ᩠ᨾᩣᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩮᨧᨲ᩠ᩅᩣ᩺

ᨸᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨸᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᩁᩣᨷᩴ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩁᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩁᩣᩈᨠᩴ᩺ ᩑᨲᩣᨶᩥᨸᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨠᨧᩮᨲᩣ ᨶᩮᨠᨶᩣᨿ ᨸᩥᨠᨭᩣᨶᩥ ᨶᩮᩣᩁᩔ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ᩺

ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᨴᩣᩃᩥᨶᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᩑᨧ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ᩺

ᩋᨲ᩠ᨳᩥᩁᩣᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩈᨧᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨧᨲᩥ᩺ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨲᩥ᩺ ᨧᩣᩁᨱᩴ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨷᩥ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩋᨲ᩠ᨳᩔᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨹᩃᨲᩥ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩮᩣᨲᩴ ᨴᩮᩣᨣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩣᨷ᩠ᨿᩣᨣᨧᩮᨶᩮᩅ ᨧᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺

ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ…ᨸᩮ… ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩩᨴᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ “ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨾᩩᨴᨿᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨵᨾ᩠ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨴᩦ· ᨶᩥ· ᪑·᪒᪙᪘; ᩈᩴ· ᨶᩥ· ᪕·᪑᪐᪘᪑; ᨾᩉᩣᩅ· ᪑᪖; ᨸᨭᩥ· ᨾ· ᪂·᪓᪐) ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩈᩩᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᩺ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣᨲᩥ ᩈᩉ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩔ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴ

អចេពាេឆា៍

បដិច្ចសមុប្បាទកយ្កឹរតាចណ្ណតា

“អត្ថកយ្កឹរតាឃា”តិអាឌិតា នខេ្លបតោ ចុត្តមត្ថំ ចិចរិតុំ “តត្ថា”តិអាឌិ អារទ្ធំ៍ ខាតិបច្ចយសម្ភូតសមុទាគតដ្ឋោតិ ខាតិបច្ចយតោ សម្ភូតំ ហុត្វា នហិតស្ស អត្តតោ បច្ចយាតុរូបស្ស ខរាមរណស្ស ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ អាគតភាវោ, អតុបចត្តនេត្វាតិ អត្ថោ៍ អឆ ចា សម្ភូតដ្ឋោ ច សមុទាគតដ្ឋោ ច សម្ភូតសមុទាគតដ្ឋោ៍ “ត ខាតិតោ ខរាមរណំ ត ហោតិ,” ត ច ខាតិំ ចិតា “អញ្ញតោ ហោតី”តិ ហិ ខាតិបច្ចយសម្ភូតដ្ឋោ ចុត្តោ, ឥត្ថញ្ច ខាតិតោ សមុទាគច្ឆតីតិ ខាតិបច្ចយសមុទាគតដ្ឋោ, យា យា ខាតិ យថា យថា បច្ចយោ ហោតិ, តទតុរូបបាតុភាវោតិ អត្ថោ៍ ឯសា អតុបចិតកុសលសម្ភារានំ ញាណស្ស តត្ថ អប្បតិដ្ឋតាយ អកាឆដ្ឋេត កម្ពីរោ៍ សេសបទេសុបិ ឯសេច តយោ៍

អចិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោតិ យេនាការេន យទចត្ថា អចិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ ហោតិ៍ យេត ហិ បចត្តិអាការេន, យាយ ច អចត្ថាយ អចត្ថិតា អចិជ្ជា តេសំ តេសំ សង្ខារានំ បច្ចយោ ហោតិ, តទុភយស្សាបិ ទុរចពោធនីយតោ អចិជ្ជា សង្ខារានំ តចហិ អាការេហិ បច្ចយដ្ឋោ អតុបចិតកុសលសម្ភារានំ ញាណស្ស តត្ថ អប្បតិដ្ឋតាយ អកាឆដ្ឋេត កម្ពីរោ៍ ឯស តយោ សេសបទេសុបិ៍

កត្ថចិអតុលោមតោ ទេសីយតិ, កត្ថចិ បដិលោមតោតិ ឯត្ថ បត បច្ចយុប្បាទា បច្ចយុប្បន្នុប្បាទសង្ខាតោ អតុលោមោ, បច្ចយតិរោធា បច្ចយុប្បន្នតិរោធសង្ខាតោ ច បដិលោមោ អធិប្បេតោ៍ អាទិតោ បត បដ្ឋាយ អន្តគាមិតំ អតុលោមោ, អន្តតោ ច អាទិគាមិតំ បដិលោមោតិ អធិប្បេតោ៍ អាទិតោ បដ្ឋាយ អតុលោមទេសតាយ, អន្តតោ បដ្ឋាយ បដិលោមទេសតាយ ច តិសទ្ធិ ចតុសង្ខេបេ៍ “ឥមេ ភិក្ខវេ ចត្តារោ អាហារា កិំ តិទាតា”តិអាទិកាយ (សំ· តិ· ១·១១) ច មជ្ឈតោ បដ្ឋាយ បដិលោមទេសតាយ, “ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុចិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទតា”តិអាទិកាយ (សំ· តិ· ១·៣១, ៣៣) អតុលោមទេសតាយ ច ទ្វិសទ្ធិ តិសង្ខេបេ៍ “សំយោជតិយេសុ ភិក្ខវេ ធម្មេសុ អស្សាទាតុបស្សិតោ ចិហរតោ តណ្ហា បចឌ្ឍតិ, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទាត”ន្តិអាទីសុ (សំ· តិ· ១·៥៧, ៥៧) ឯកសន្ធិ ទ្វិសង្ខេបេ៍ ឯកង្គោ ហិ បដិច្ចសមុប្បាទោ ទេសិតោ៍ លព្ភតេច ហិ សោ “តត្រ ភិក្ខវេ សុតចា អរិយសាវកោ បដិច្ចសមុប្បាទំយេច សាធុកំ យោតិសោ មតសិ ករោតិ ‘ឥតិ ឥមស្មិំ សតិ ឥទំ ហោតិ…បេ… តិរុជ្ឈតី’តិ៍ សុខវេទតិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខវេទតា”តិ (សំ· តិ· ១·៩១) ឥមស្ស សុត្តស្ស វសេត វេទិតព្វោ៍ ឥតិ តេត តេត ការណេត តថា តថា បចត្តេតព្វត្តា បដិច្ចសមុប្បាទោ ទេសតាយ កម្ពីរោ៍ តេតាហ “អយំ ទេសតាកម្ពីរតា”តិ៍ ត ហិ តត្ថ សព្វញ្ញុតញ្ញាណតោ អញ្ញំ ញាណំ បតិដ្ឋំ លភតិ៍

“អចិជ្ជាយ បត”តិអាទីសុ ខាតតលក្ខណស្ស ញាណស្ស បដិបក្ខតោ អចិជ្ជាយ អញ្ញាណដ្ឋោ៍ អារម្មណស្ស បច្ចក្ខករណេត ទស្សតក្ខណស្ស បដិបក្ខតោ អទស្សតដ្ឋោ៍ យេតេសា អត្តតោ សភាវេត ទុក្ខាទីនំ យាថាចសរសំ បដិចិជ្ឈិតុំ ត ទេតិ លាទេត្វា បរិយោតន្ធិត្វា តិដ្ឋតិ,

សោ តស្សា សង្ខារយ្យេចឆង្គោ៎ អកិសក្ខលា៎ សចិឆាត់, បកប្យតត្តិ អេត្វា៎ អាឃ្វហត់ សយ្យិល្ហត់, សយ្យឃុត្តឆយ្ចាត់ អត្តតោ កិច្ចាត្សុបតាយ រាសឹករលត្តិ អេត្វា៎ អបុញ្ញាកិសក្ខារេកេឆសោ សរាកោ៎ អញ្ញោ ចិរាកោ៎ រាកស្ស ចា អប្យេបក្ខកាចតោ រាកប្យចឆ្ដកោ, រាក្យប្យត្តិបច្ចយោ ច សញ្ញោបិ អបុញ្ញាកិសក្ខារោ សរាកោ៎ ត្តតរោ តត្តិខ្មកាចតោ ចិរាកោ៎ "ឌឹឈរត្តិ ហេត់ កិក្ខចេ អស្សុតចតោ បុទ្ធជ្ជតស្ស អញ្ញោសិតំ យយាឃិតំ បរាយង្គំ 'ឲតំ យយ, ឲសោហយស្មិ, ឲសោ យេ អត្តា'តិ" (ន៉ ត៌ ១៉៤១) អត្តបរាយាសស្ស ចិញ្ញាលំ ចិសេសតោ ចត្វ ទុត្តត្តិ ចិញ្ញាលស្ស សុញ្ញាតង្គោ កយ្ហិរោ៎ អត្តា ចិឌាតាតិ សំសទីតិ សញ្ញាបិរតាយត្កត្តិអកិតិចេសពលចតាយ អញ្ញាបិរអសត្កត្តិបេសត្តិបិត្យកាចង្គោ ច កយ្ហិរា៎ តាយទ្វបស្ស បេសត្តិក្ខលោ ឲកតោច ខ្ចប្យាឆោ ឲក្យប្យាឆោ, បចត្តិឃំ ចិស៊ុំ ចិស៊ុំ ឃឆារហំ ឲក្យប្យាឆោ៎ តាយស្ស ទ្វបត, ទ្វបស្ស ច តាយត អសយ្យយោកតោ ចិតិក្ខរោកោ តាយស្ស តាយត , ទ្វបស្ស ច ទ្វបត ឲកច្ចស្ស ឲកច្ចត អចិតិក្ខរោកោ (តាយស្ស តាយត អចិតិក្ខរោកោ ចិក៎ ឃ្វលឹ៎ ១៣១) យោឌតញ្ញោ៎ ឲក្យប្យាឆកតិរោឆហិ អចិតិក្ខរោក អឆិប្យេត សោ ទ្វបស្ស ច ឲកកលិបបចត្តិតោ ទ្វបត លក្ខតីតិ៎ អឆ ចា ឲកចត្យចាកាករចេសុ តាយទ្វបិត់ អសហចត្តតតោ អញ្ញាយញ្ញា ចិតិក្ខរោកោ, បញ្ចាចាកាករចេ សហចត្តតតោ អចិតិក្ខរោកោ ច ចេឌិតញ្ញោ៎

តាយស្ស អារយ្យលាកិយុលំ តយត់ តយតង្គោ៎ ទ្វបស្ស ចិរោឆិបច្ចយសយចាយ ចិសឌិសុប្យត្តិ ទុប្យតង្គោ៎ ត្តត្រិយបច្ចយការចា អឆិបតិឃង្គោ៎ "លេិកោបសោ, ខ្វារាបសោ, លេត្តិ បេត"ត្តិ ទុត្តលេិកាឌិអេត្វា ចក្ខាឌិសុ បញ្ចាសុ យោឌតញ្ញោ៎ យតាយតតស្ស បត លុជ្ជតតោ, យតោសយ្យស្សាឌិត់ ខ្វារលេត្តកាចតោ ច ឲតេ អត្វា ចេឌិតញ្ញោ៎ អាបិឆកតាត់ ទ្វបិឌិត់ បកាសតយោព្យតាលក្ខលំ ឌ្យកាសត់ ចក្ខាឌិត់ ចិសឃិកាចា, យតាយតតស្ស ចិឌាតត់៎ សឈ្គតង្គោ ចិសេសតោ ចក្ខុសយ្យស្សាឌិត់ បញ្ចាត្តិ, ត្តតរេ លត្តយ្យិ យោឌតញ្ញោ៎ ឲុសតញ្ចា ឲស្សស្ស សការចា៎ សឈ្គត់ រសោ, ត្តតរេ ខ្វបង្គាតាកាករា៎ អារយ្យលរសាត្យកចតង្គោ រសចសេត ទុត្វា, ចេឆឃិតង្គោ លក្ខលចសេត៎ សុលក្ខយ អញ្ញាតការចា ឃឆាក្កយំ តិស្សត្តំ ចេឆតាត់ សកាចចសេត ទុត្វា៎ "អត្តា ចេឆយតី"តិ អកិតិចេសស្ស ពលចកាចតោ តិឌ្ឌីចង្គោ ចេឆតាយ កយ្ហិរា៎ តិឌ្ឌីចាយ ចា ចេឆតាយ ចេឆឃិតំ តិឌ្ឌីចចេឆឃិតំ, សោ ឲច អេត្វាតិ តិឌ្ឌីចចេឆឃិតង្គោ៎

សប្បិតិកតល្យាយ អកិតត្តិតង្គោ៎ ពលចតរតល្យាយ កិលិត្វា បរិតិង្គាបត់ អញ្ញោសាតង្គោ៎ ត្តតរេ បត ឌេង្គកាចឌ្យសារលសយុង្គខ្មរតិក្កយអបិរិប្វរិចសេត ចេឌិតញ្ញោ៎ អាឆាតក្កហលាកិតិចេសង្គោ ចត្យត្កយ្យិ ខ្វបិឆាតាត់ សយាតា, បរាយាសង្គោ ឌិង្គបិឆាតាឌិតយេច, តឆា ខ្មរតិក្កយង្គោ៎ "ឌិង្គិកត្តារោ"តិ (ឆ៎ ស៎ ១៣៥១) ហិ ចចតតោ ឌិង្គិត់ ខ្មរតិក្កយតា៎ ចញ្ញហក្កហលត្តា ចា ចត្យត្កយ្យិ ខ្មរតិក្កយង្គោ យោឌតញ្ញោ៎ យោតិកាតិចិតិតិចារេសុលិបតត្តិ សយាស ក្សុចចតស្ស អលេិបិ ឌង្គញ្ញោ៎ ឲចញ្ញាតត អាឃ្វហតាកិសក្ខរលបឆាត់ សយាសោ ហោតិ៎ ឃឆា តឆា ឌាឃត់ ឌាតិអេត្វា៎ តស្សា បត សត្កិបិតតោ ឌាឃត់ សញ្ញោតិអេត្វា៎ យាត្យក្យស្មិ ឌ្យក្កយិត្វា ចិឃ ឌាឃត់ ឌ្យក្កត្តិអេត្វា៎ សោ ឌាតិតោ តិញ្ញាត្តត់ តិញ្ញាត្តិអេត្វា៎ កេចលំ បិត្យកចត់ បិត្យកាចង្គោ៎

ឌរាយរលង្គំ យរលប្យឆាតត្តិ តស្ស យរលង្គោ ឲច លយោឆយោ កយ្ហិរាតិ ឆស្សិតា៎ ខ្វប្យទិត្កាប្យត្កាតញ្ញាតចតចាត់ លយេត កេយត

ພິຊ຺ຊາທິປະຣິປກ຺ກປວຕ຺ຕໍ ເລເກ ທວາເຣາຫາເຣາຕິ· ພຍເດ຺ຖາ ວາ ທວາຍ ວຸເຕ຺ຕາຕິ ຄເດ຺ຖເຄ຺ຕາ· ນວກາວາປເກຍາ ຫິ “ພເຍາ”ຕິ ວຕ຺ຕຸ ຍຸເຕ຺ຕາຕິ ວິປຣິຫາຍເດ຺ຖາ ຄິນ຺ຕຍິ ວເສນ ເຍາເທຕເນ຺ຕາ, ສຕ຺ຕິວເສນ ວາ ທວາຍ ພຍວຍກາວາ, ສຍຸຕິພລິກວເສນ ຍເຣາຫສ຺ສ ເກວິປຣິຫາຍເດ຺ຖາ ເຍາເທຕເນ຺ຕາ· ອວິນ຺ຕາອິນ຺ຕໍ ສກາເຣາວາ ປທິວິນ຺ຕຍຕີຕິ ປທິເວເນາ· ວຸຕ຺ຕເຍາຕິ ນິຄາຕກຖາຍໍ “ເຕນໍ ເຕນໍ ວາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕສຍຸນ຺ຕໍ ປທິວິນ຺ຕຍຕເນ຺ຕາ ສລກ຺ຂນສກ຺ຂເຕາ ອວິປຣິຕສກາເຣາວາ ປທິເວເນາ”ຕິ· (ທີ· ນິ· ອດ຺ຖ· ປຖມຍາມສກ຺ຄີຕິກຖາ; ອພິ· ອດ຺ຖ· ນິທານກຖາ) ເສາ ຫິ ອວິນ຺ຕາອິນ຺ຕໍ ສກາເຣາວາ ຍກ຺ຄາຣເຫນຕ ອສເມາຫປທິເວທວເສນ ປທິວິນ຺ຕຍນ຺ຕເຕາ ອນ຺ຕາຫສ຺ສ ອລນ຺ຕເນຍ຺ຍປຕິດ຺ຖາຍ ອກາເວດ຺ຖນ ກຸປ຺ປເຣາ· ສາ ສນ຺ຕາປີຕິ ສາ ຍຖາວຸຕ຺ຕາ ສເນ຺ຕປເຕາ ວຕຸກ຺ຕິສາ ວິວຸຕຸເຣເຕາ ອເນກປ຺ຍເກທາ ສນ຺ຕາປິ ປທິວສຍຸປ຺ປາທສ຺ສ ກຸປ຺ປເຣາ ເວເຣສ຺ສ ຣູປາຕກາ ວິຍ ຣູປດ຺ຖາສິ ວຕຸຫິ ອເນ຺ຕຫິ ສຍຕ຺ກາຕຕ຺ຕາ· ຣູປາຫຸ ອເນ຺ຕາສຍີຕິ “ຍທ຺ຍາຕາວ ຍສ ປທິວສຍຸປ຺ປາທຸເທາ ຣູປາຕເກາ ຫຸເຕ຺ວາ ຣູປດ຺ຖາຕິ, ກິ ນຸ ເຕາ ອເນ຺ຕາສຍິ ຍວໍ ຣູປາຕເກາ ຫຸເຕ຺ວາ ຣູປດ຺ຖາຕີ”ຕິ ຍາ ຍວໍ ອວນ ຍຍາວ ວິນ຺ຕເຍ ວຕຸສນ຺ຄຍດ຺ຖາຕວິລິປຸທ຺ເຕ຺ວາ·

ອປຣາຊິຕປລ຺ລຕາ

ຍຸຍອາຣິກຕ຺ຕິ ວຕຸທິຕິກ຺ຍສຍຕ຺ຕາວເສນ ຕຸລໍ· ກາມໍ ກາມຣາຄປທິຄາເຣຍວ ອເຕ຺ວາ ກາມຣາຄປທິຄໍເຍາທຕາຕິ, ກາມຣາຄປທິຄານຸສຍາ ວ, ຕຖາປິ ອເນ຺ຕາເຣຍວ ນິເຍາທຕເດ຺ຖາ ທຕ຺ຕກາວເນາ, ອເນ຺ຕາ ອນຸສຍຕເດ຺ຖາ ອປ຺ປຫີຕກາເວນ ສຕ຺ຕາເນ ວາຍກຍຕ຺ຕິ ກເຕ຺ວາ, ທຸຕິ ກິຈ຺ວິເສສວິສິດ຺ເກເຄ ກເຫເຕ຺ວາ “ວຕ຺ຕາເຣາ ກິເລເສ”ຕິ ນ ວຸຕ຺ຕໍ· ຍເສນ ຕເຍາ ທຸຕເຣສຸປິ· ອຫຸສຫກເຕຕິ ອຫຸສກາວໍ ຣູປເຕ· ຕຄ຺ຄາວເຕ຺ວາ ຫິ ອຍໍ ສຫກຕ-ສເທ຺ວາ “ຕຕ຺ຕິຣາກສຫກຕາ”ຕິອາທີສຸ (ທີ· ນິ· ໑·໓໐໐; ມ· ນິ· ໑·໒໘໑, ໑໙໑, ໓໙໐; ໑·໑໙໓; ສໍ· ນິ· ໕·໑໐໐໑; ມຫາວ· ໑໓; ວິກ· ໑໐໑; ປທິ· ມ· ໑·໑໓; ໑·໑໐) ວິຍ·

ຍຖາ ຣູປຣິຍກ຺ກາຄິກາຍຕນເສນ ສຈ຺ວສມ຺ປທິເວທເສນ ປຈ຺ຈຍາກາຣປທິເວທວເສນ, ຍວໍ ສາວກເປາຄິປຈ຺ເຈກເປາຄິສຍ຺ຍາສເປ຺ຖາຄິອຄິກາຍຕນເສນປິ ສຈ຺ວສມ຺ປທິເວທເສນ ປຈ຺ຈຍາກາຣປທິເວທວເສນເຕາຕິ ຄເຫສ຺ສຕຸ “ກສ຺ຍາ ວາ”ຕິອາທີ ວຸຕ຺ຕໍ· ສຕ຺ຖາວາຕິ ສຕ຺ຖປ຺ປກາເຣເຫຕ ກິຈ຺ວິປິ ປກາຣໍ ອເສເສຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ວາ· ເຍ ກຕາກີຕິຫາຣາຕໍ ຍຫາເປາຄິສຕ຺ຕາຕໍ ວີຣິຍສ຺ສ ຣູປຄິຍສ຺ຸຍຸຕາວເສນ ເປາຄິສຍ຺ຍາຣສຍ຺ເຣາ ກາລເກທາ ທຸທ຺ຖິຕາ, ເຕ ຄເຫສ຺ສເນ຺ຕາ “ວຕ຺ຕາຣິ, ອດ຺ຖ, ເສາຬສ ວາ ອສຄ຺ຂ຺ເຍຍ຺ຍານີ”ຕິ ອາຫ, ສຸຍາຍເຕ຺ວາ ວຣິຍາປິເດກວລ຺ລຕາຍ ກເຫຕເນ຺ຕາ· ສາວເກາ ປເຄສການເຫສິເຕາຕິ ສາວເກາ ຫຸເຕ຺ວາ ເສລ຺ລກາວເຕາ ຕຕ຺ວາປິ ປເຄສການເຫ ສິເຕາ· ທຸທ຺ທາຕໍ ກຖາຍ “ຕໍ ຕຖາກເຕາ ອພິສເມຕີ”ຕິອາທີກາຍ ປຈ຺ຈຸສິກໍ ເຫາຕິ· ອຕສ຺ສາສານສ຺ສ ຫິ ວເສນ ທຸທ຺ທາຕໍ ສີຫນາເທາ, ນ ອສ຺ສາສານສ຺ສ·

“ວາຍມນ຺ຕສ຺ສ ວາ”ຕິ ທຸຍິຕາ ວິເສສເຕາ ທານາທິສຍ຺ຍາຣສຍ຺ຣທໍ ປສ຺ສາປາຣມິຕາປຸຣທໍ ວຄຕິ· ຕສ຺ສ ນ ສທຸຍິ ປຸສ຺ສາ ຣູປຕິສ຺ເຍາ·

“ຍວໍ ເຄວຍຕຸສ຺ສາຕໍ, ສທຸກາຍເຄເຄາ ຕິຄິ;

ឃំ ឃរេចាកិបទត្តិ, ឋន្តរេចតេន លន្ភតី"ទិ៑ (ថ្៑ បា៑ ប៑១០) –

ហិ ចុត្តំ៑ ទស្មា យហារេធាឥឋទត្តាត់ ឋន្តេឋយឿ បុត្តាឋយ្ភាររា ឃាចរេច ធាលោឋយ្ភារេត្វា ឋយ្មាឋន្តោឥឋយឥកយឋយត្តុតាទិ អាហ "បច្ចឃាកាទៈ...រេប... តត្ថិ"ទិ៑ ត្លគាតិ បច្ចឃាការរបដិរេចឆរេឃ្យច ចា យហាតុកាចតាគឃ្យតយុរេលត បដិច្ចឋយុប្បាគរេឃ្យច បទេយកម្ភិទត់ គរេឃ្យតុំ "អចិជ្ជា"ទិអាតិ ចុត្តំ៑ តចហិ អាការរេទហិទិ ក្ខប្បាគាតិហិ តចហិ អាការរេទហិ៑ អចិជ្ជា ហិ ឋន្ខារាត់ ក្ខប្បាគេគា ហុត្វា បច្ចរេឃា

រេហាទិ, បចត្តំ ហុត្វា គិយិត្តំ, អាឃ្មហត់, ឋំរេឃារេកា, បលិរេធាឥរេឆា, ឋយុគរេឃា, រេហតុ, បច្ចរេឃា ហុត្វា បច្ចរេឃា រេហាទិ៑ ឲចំ ឋន្ខារាគរេឃា ចិត្តាណាតិត់៑ ចុត្តរេញ្ញាំ បដិឋម្ភិទាយរេក្ត "កាធំ បច្ចឃបរិក្កហេ បត្តា ឆយ្ចដ្ឋិទិធាណំ? អចិជ្ជា ឋន្ខារាត់ ក្ខប្បាគដ្ឋិទិ ច បចត្តដ្ឋិទិ ច គិយិត្តដ្ឋិទិ ច អាឃ្មហតដ្ឋិទិ ច ឋរេត្តាកដ្ឋិទិ ច បលិរេធាឥដ្ឋិទិ ច ឋយុគឃដ្ឋិទិ ច រេហតុដ្ឋិទិ ច បច្ចឃដ្ឋិទិ ច ត្លរេយហិ តចហាការរេទហិ អចិជ្ជាបច្ចឃា ឋន្ខារា បច្ចឃឋយុប្បន្នា"ទិអាតិ (បដិ៑ ម៑ ១៑៣៥)៑

ទត្ថ តចហាការរេទហិទិ តចហិ បច្ចឃកាច្ចបកយតាការរេទហិ៑ ក្ខប្បជ្ជទិ ឲទស្មា ចលត្តិ ក្ខប្បាគេគា, ចលុប្បត្តិឃា ការណការេចា៑ ឋទិ ច អចិជ្ជាឃ ឋន្ខារា ក្ខប្បជ្ជត្តិ, តាឋទិ, ទស្មា អចិជ្ជា ឋន្ខារាត់ ក្ខប្បាគេគា ហុត្វា បច្ចរេឃា រេហាទិ៑ ទធា អចិជ្ជាឃ ឋទិ ឋន្ខារា បចត្តត្តិ, គិឃត្តិ ច៑ ឃធា ច កចាតិឃុ លិបត្តិ, ឲចំ រេទឋំ អចិជ្ជា បច្ចរេឃា រេហាទិ៑ ទធា អាឃ្មហត្តិ ចលុប្បត្តិឃា ឈរេដត្តិ, ឋំឃុជ្ជត្តិ អត្តរេតា ចរេលត៑ ឃស្មិ ឋត្តារេត ឋឃំ ក្ខប្បន្នា, ទំ បលិធុត្តត្តិ៑ បច្ចឃត្តទេឋយចារេឃ ក្ខគឃត្តិ ក្ខប្បជ្ជត្តិ៑ ហិរេតាទិ ច ឋន្ខារាត់ ការណកាចំ កច្ឆទិ៑ បដិច្ច អចិជ្ជំ ឋន្ខារា អឃត្តិ បចត្តត្តិទិ ឲចំ អចិជ្ជាឃ ឋន្ខារាត់ ការណកាច្ចបកយតចិរេឋឋា ក្ខប្បាគាគរេឃា រេចតិទត្តា៑ ទត្ថ ទធា ឋន្ខារាតិត់ ចិត្តាណាតិឃុ ក្ខប្បាគដ្ឋិទិអាតិឃុបិ៑ ទិដ្ឋទិ ឲរេទតាទិ ជិទិ, ការណំ៑ ក្ខប្បាគេគា ឲច ជិទិ ក្ខប្បាគដ្ឋិទិ៑ ឲរេឋច តរេឃា រេឋរេឋឃុបិ៑ "បច្ចរេឃា រេហាទិ"ទិ ត្លគំ ត្លឆ រេលិកតារេឆត ទគា បច្ចឃបរិក្កហឃ្យ អាទេត្ថកាចគឃ្យត់៑ រេឋា ច អារេឃ្ភា ធាឃារុឡរេហា "ឃធា ច បុទិរេយហិ យហារេធាឥឋទេត្តហិ រេធាឥម្ពុរេល បចត្តិរេទា, ទរេឆច ច បចត្តិរេទា"ទិ៑ អច្ឆទិឃរេចកាកិហទា គឋឋហឃ្យិរេលិកឆាតុ ឋដ្ឋុយិ ឋយ្យកយិទិ គរេឃ្យត្តា "ជិដ្ឋយទេត្តចា"ទិអាតិយាហ៑

ឲទឃ្យ ឆយ្មឃ្យាទិ ឲទឃ្យ បដិច្ចឋយុប្បាគឋត្តិទឃ្យ ឆយ្មឃ្យ៑ រេឋា បត ឃស្មា អត្តរេទា រេហតុបកចាត់ រេហតុ៑ រេទតាហ "ឲទឃ្យ បច្ចឃឆយ្មឃ្យា"ទិ, ឌាទិអាតិត់ ឌទាយទេណាតិបច្ចឃទាឃាទិ អរេត្វា៑ តាយទុបបរិរេច្ឆរេគា, ទឃ្យ ច បច្ចឃបរិក្កហេហា ត បចយាកិតិរេចឋយទេត្តត រេហាទិ , អឆ រេលា ទត្ថ អបទាបទិ ធាណុប្បត្តិឋត្តិរេទត អតុ អតុ ធុត្តុតត, ទក្ខឃាកាចំ បត គរេឃ្យត្តា "ធាទបរិត្តាចរេឋត អតតុធុត្តុតា"ទិ អាហ៑ គិច្ចឋត្តាតិត់ បឌហតចរេឋត ចត្តយាតា ចិបឃ្យតា ឆរេយ្ម ច បដិចិត្តុត្តិ ឲច តាយ រេហាទិ បដិបក្ខចិក្ខឃ្ភរេតត ទិក្ខចិឋគកាចាបត្តិរេទា, ទគឆិដ្ឋាតក្មទា ច ទិរេណបរិត្តា, អទិឃយរេក្ក ច បរិត្តាបហាតាកិឋយឃចរេឋត បចត្តិឃា ទិរេណបហាតបរិត្តាឋក្ករេហា ចាទិ ទក្ខឃបដិរេចឆាកាចំ គរេឃ្យត្តា "ទិរេណ...រេប... អប្បដិចិត្តុតា"ទិ អាហ៑ ទត្តំ ចុច្ចទិ ចត្តចិតតត្តំ ទត្តចារេឃហិ គលួរេក អាឋត្តិត្វា បឋាទិទឃុត្តបដ្ឋិ ទតិឃតិទិ កត្វា៑ ទំ បត ឃុត្តឋត្តាតាក្ខុលទាឃ គិគឃ្យតការេចត អាក្ខុលរេយច កហិទត្តិ អាហ "ទត្តំ ចិឃ អាក្ខុលកឌាទា"ទិ៑ ឋរេត្តបរេទា ចុត្តយត្តំ ចិត្តាររេទា គរេឃ្យតុំ "ឃធា តាយា"ទិអាតិ ចុត្តំ៑ ឋយារេតតុត្តិ បុរេត្តត

បទំ សយំ កត្វា អារោបិតំ, អវិសយំ ឧជុំ កាតុន្តិ អត្ថោ។ តន្តមេវ ច អាកុលំ តន្តាកុលំ, តន្តាកុលំ វិយ ជាតា ភូតាតិ តន្តាកុលជាតា។ យញ្ញិយំ បដិបទំ អនុបាក្កា អត្តទ្វយបតេនេន បច្ចយាការេ ខលិតា អាកុលា ព្យាកុលា ហោន្តិ។ តេនេវ អត្តទ្វយបតេនេន តំតំទិដ្ឋិគាហវសេន បរិព្យត្តា ឧជុកំ ឋបេតុំ កថំ បដិបជ្ជិតុំ ន ជានន្តិ។ តេនាហ “ន សក្កោន្តិ តំ បច្ចយាការំ ឧជុំ កាតុ”ន្តិ។ ទ្វេ ពោធិសត្តេតិ បច្ចេកពោធិសត្តមហាពោធិសត្តេ។ អត្តនោ ធម្មតាយាតិ អត្តនោ សភាវេន, បរោបទេសេន វិនាតិ អត្ថោ។ តត្ថ តត្ថ គណ្ឋិកជាតន្តិ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ ជាតគណ្ឋិកំ គណ្ឋីតិ សុត្តគណ្ឋិ។ តតោ ឧជុ គណ្ឋិតន្តិ គណ្ឋគណ្ឋិកំ។ បច្ចយេសុ បក្ខលិត្វាតិ អនិច្ចទុក្ខានត្តាទិអាការេសុ បច្ចយធម្មេសុ ទិដ្ឋិគាហវសេន បក្ខលិត្វា។ បច្ចយេ ឧជុំ កាតុំ អសក្កោន្តាតិ តស្សេវ ទិដ្ឋិគាហស្ស អវិស្សជ្ជនតោ បច្ចយធម្មនិមិត្តំ អត្តនោ ទស្សនំ ឧជុំ កាតុំ អសក្កោន្តា ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិគតវសេន គណ្ឋិកជាតា ហោន្តីតិ អាហ “ទ្វាសដ្ឋិ...បេ... គណ្ឋិពទ្ធា”តិ។ ឯវំ ហិ តេហិ សយំ ច ព្រាហ្មណា ច សស្សតទិដ្ឋិអាទិទិដ្ឋិយោ និស្សិតា អល្លីនា។

វិតតតោ “គុលី”តិ ឋបិត្តិលិក្ខេបេន លទ្ធនាមស្ស តន្តវាយស្ស គណ្ឋិកំ នាម អាកុលភាវេន អគ្គតោ ច មូលតោ ច ទុវិញ្ញេយ្យាវយវ ខលិតតន្តសុត្តន្តិ អាហ “គុលាគណ្ឋិកំ វុច្ចតិ បេសការកញ្ជិយសុត្ត”ន្តិ។ សកុណិកាតិ គុលាវកសកុណិកា។ សា ហិ ទុល្លភកុលាវកា ហោតិ។ តស្សា សា កុលាវកំ តតោ តតោ តិណហីរាទិកេ អានេត្វា តថា វិតនោតិ, យថា តេន បេសការកញ្ជិយសុត្តំ វិយ អគ្គេន វា អគ្គំ មូលេន វា មូលំ សមានេតុំ វិវេចេតុំ វា ន សក្កា។ តេនាហ “យថា ហី”តិអាទិ។ តទុភយម្បីតិ “គុលាគណ្ឋិក”ន្តិ វុត្តំ កញ្ជិយសុត្តំ, គុលាវកញ្ច។ បុរិមនយេនេវាតិ “ឯវមេវ សត្តា”តិអាទិនា បុព្វេ វុត្តនយេនេវ។

កាមំ មុញ្ជបព្វជតិណានិ យថាជាតានិបិ ទីឃភាវេន បតិត្វា អញ្ញមញ្ញំ វិនន្ធិត្វា អាកុលព្យាកុលានិ ហុត្វា តិដ្ឋន្តិ, តានិ បន ន តថា ទុព្វិវេចិយានិ, យថា រជ្ជុភូតានីតិ ទស្សេតុំ “យថា តានី”តិអាទិ វុត្តំ។ សេសមេត្ថ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។

អបាយាតិ អវឌ្ឍិតា, សុខេន, សុខហេតុនា ច វិរហិតាតិ អត្ថោ។ ទុក្ខស្ស គតិភាវតោតិ អាបាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បវត្តិដ្ឋានភាវតោ។ សុខសមុស្សយតោតិ អព្ភុទយតោ។ វិនិបតិតត្តាតិ វិវសំ និបតិតត្តា យថា តេនត្តភាវេន សុខសមុស្សយោ ន ហោតិ, ឯវំ និបតិតត្តា។ ឥតរេតរាតិ សំសារោ។ ននុ “អបាយ”ន្តិអាទិនា វុត្តាបិ សំសារោ ឯវាតិ? សច្ចមេតំ, និរយាទីនំ បន អវិសេសទុក្ខភាវទស្សនត្ថំ អបាយាទិគ្គហណំ, គោចរីកតានំ យេវាយតនានំ វេទិតព្ពា។ ខន្ធានញ្ច បដិបាដីតិ បច្ចយានំ ខន្ធានំ ហេតុផលភាវេន អបរាបរំ បវត្តិ។ អព្ពោច្ឆិន្នំ វត្តមានាតិ អវិច្ឆេទេន បវត្តមានា។ តំ សព្ពម្បីតិ តំ “អបាយ”ន្តិអាទិនា វុត្តំ សព្ពំ អបាយទុក្ខេន វដ្ដទុក្ខំ។ “មហាសមុទ្ទេ វាតុក្ខិត្តនាវា វិយា”តិ ឥទំ បរិព្ភមដ្ឋានស្ស មហន្តភាវស្ស តត្ថ បរិព្ភមនស្ស អនវដ្ឋិតតាទស្សនត្ថំ។ “យន្តេសុ យុត្តគោណា វិយា”តិ ឥទំ បន អវសភាវទស្សនត្ថំ ទុប្បមោក្ខភាវទស្សនត្ថញ្ចាតិ វេទិតព្ពំ។

បដិច្ចសមុប្បាទវណ្ណនា

ឋបិតា វាចាតិ ឯត្ថ វាច-សទ្ទោ កមេត្វា, តេន “តន្តាកុលកជាតា”តិ បទស្ស អនុសន្ធិ បរតោ អាវិកវិស្សតីតិ ទីបេតិ។ អត្ថិ

ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩼ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣᨲᩥ᩼ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ…ᨸᩮ… ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᩼ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥ “ᨠᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩴ? ᨩᩣᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᩁᩥ ᨩᩣᨲᩥᩈᨴ᩠ᨴᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨴ᩠ᨴᩈᨾᩣᨶᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩮᨶ ᨠᩥᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩈᨾᩣᨶᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨲᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩅᩥᩈᨿᨲᩣ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩼ ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ “ᩍᨾᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ”ᨲᩥ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩔ, ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨧᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩈᨾ᩠ᨽᩅᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣᨾᨲᩮᩣ, ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨧ, ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩔ ᨸᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ᩼ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨴ᩠ᨴᩈᨾᩣᨶᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨲᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩼

ᩈᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᩣᨶᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨲᩣ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨸᨴᨲ᩠ᨳᩈᨾᩣᩈᩮᨸᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨸᨴᨲ᩠ᨳᩅᨧᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᨵᩣᩁᨿᩈᨾᩣᩈᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩼ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩈᨾᩣᩈᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨸᨶ ᨽᩮᨴᩮᩅ ᩈᨾᩣᨶᩣᨵᩥᨠᩁᨱᨲᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩈᨾᩣᩈᩮᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩣᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩍᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨻᩉᩩᨠᨾᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨽᨩᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩍᨵ ᨸᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩁᩥᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᩥᩈᨿᨲᩣ, ᩍᨵ ᨧ “ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᩍᨵ ᨧ ᩈᨾᩣᩈᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩼ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᨵᩣᩁᨿᩈᨾᩣᩈᩮᩣ ᨶ ᩍᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩣᨲᩥ? ᩉᩮᨲᩩᨸ᩠ᨸᨽᩅᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨵᩣᩁᨿᩈᨾᩣᩈᩮ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩔ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩔ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩍᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ᩼ ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩈᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨴᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᩋᩅᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᨵᩣᩁᨿᩈᨾᩣᩈᩮᩣ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩈᨾᩣᩈᩮᩣ ᩑᩅ ᩍᨭ᩠ᨮᩮᩣ᩼ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩᨸ᩠ᨸᨽᩅᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩪᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩣᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩍᨾᩔ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨠᨲᩣ᩼

ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᨠᩥᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨠᩁᨱᩦᨿᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᩈᩮᩈᨩᩣᨲᨠᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨶ᩼ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥᩔ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨿᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩼ ᨿᩣᨴᩥᩈᩔ ᨩᩦᩅᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ “ᨲᩴ ᨩᩦᩅᩴ ᨲᩴ ᩈᩁᩦᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨶᩩᨸᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣᨿᩔ ᩅᩥᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩔᨲᩣ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨲᩣ ᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣᩔ ᨸᨬ᩠ᩉᩔ ᨳᨸᨶᩦᨿᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩼ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨶᩣᨴᩁᩮᩣ ᩅᩥᩉᩮᩈᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᨾᩣᩉ᩼ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩣᨳᨠᩣᨿᩔ ᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᨳᩥᨲᩮ ᨧ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ, ᨠᨳᨶᩦᨿᩴ ᨸᨶ “ᨿᩣᨴᩥᩈᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᩼ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨳᨸᨶᩦᨿᨸᨬ᩠ᩉᩣᩅᩥᨿ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᩋᨶᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ “ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ᩼ “ᨠᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨠᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᨠᩥᩴ ᩁᩪᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᩼ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨿᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ᩼ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩈᨽᩣᨣᩮᨶ ᩉᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩁᩪᨸᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ “ᨸᨶ ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩍᨴᩣᨸᩥ “ᨿᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼

“ឯស នយោ សព្ពបទេសូ”តិ អតិទេសវសេន ឧស្សុក្កំ កត្វា “នាមរូបបច្ចយា”តិអាទិនា តត្ថ អវចនេ អារទ្ធំ យស្មា ផស្សាទិការិយា, តស្មា ឯតំ វុត្តន្តិ យោជនា. ឆន្នំ វិបាកសឡាយតនានំ គហណំ ហោតិ វិញ្ញាណាទិ ទេសនាបរិយោសានា វិបាកវីថីតិ គហេត្វា អនេកេសុ សុត្តបទេសុ, (ម· និ· ១·១១៩; ឧទា· ១) អភិធម្មេ (វិភ· ២២៥) ច យេភុយ្យេន តេនេវេ គហណស្ស និរូឡ្ហត្តា. ឯកាតិ ឯកស្មិំ សុត្តេ. ច-សទ្ទោ ព្យតិរេកត្ថោ, តេនេតំ “គហិតម្បី”តិអាទិនា វុច្ចមានំ វិសេសំ ទីបេតិ. បច្ចយការេ នាម បច្ចយុប្បន្នភាវេន តេន វិនា តស្ស អសម្ភវតោ. តស្មា សឡាយតនប្បច្ចយាតិ “សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ”តិ ឯត្ថ វុត្តំ. បទេនាតិ យោជនា. អវយវេន វា សមុទាយោបលក្ខណវសេន “សឡាយតនបច្ចយា”តិ, តស្មា “សឡាយតនបច្ចយា ផស្សោ”តិ ឯត្ថ បទេនាតិ វុត្តំ ហោតិ. គហិតម្បីតិ ឆដ្ឋំ វិបាកផស្សម្បិ អគ្គហិតម្បីតិ អវិបាកផស្សម្បិ កុសលាកុសលកិរិយាផស្សម្បិ បច្ចយុប្បន្នវិសេសំ ទស្សេតុកាមោតិ យោជនា. ន ហេត្ថ បច្ចយុប្បន្នេន ឧបាទិន្នោ ឯកន្តតោ, អថ ខោ បច្ចយោបិ ឧបាទិន្នោ ឯកន្តតោតិ អជ្ឈត្តិកាយតនស្សេវ សឡាយតនគ្គហណេន គហណន្តិ គហេត្វា វុត្តំ “សឡាយតនតោ...បេ... ឆស្សត្យការេយា”តិ. ន ហិ ផស្សស្ស ចក្ខាទិសឡាយតនមេវ បច្ចយោ, អថ ខោ “ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ”តិអាទិ (ម· និ· ១·២០០, ២០៥, ២០៩; សំ· និ· ២·៤៤, ៤៥; ២·៤·៦០; កថា· ៤៦៥, ៤៦៧) វចនតោ រូបាយតនាទីនិ ច ពាហិរានិ ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនិ ច សព្ពានិ បច្ចយោ, តស្មា ឯតំ ចក្ខាទិសឡាយតនតោ អតិរិត្តំ អាយតនានិ វិនា សាធារណំ អហុត្វា, តស្ស តស្ស ផស្សស្ស សាធារណាភាវា អញ្ញា វិសេសបច្ចយំ បិ-សទ្ទេន អវិសិដ្ឋំ សាធារណបច្ចយំ បិ ទស្សេតុកាមោ ភគវា, “នាមរូបបច្ចយា ផស្សោ”តិ ឯតំ វុត្តន្តិ យោជនា. អភិធម្មភាជនីយេបិ ឯកមេវ បច្ចយំ សន្ធាយ “នាមរូបបច្ចយា ផស្សោ”តិ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ (វិភ· អដ្ឋ· ២៣២)

“បច្ចយវិសេសសង្ខាតព្ពត្តោ យថាភិនិវេសនយសង្គហេតព្ពោ”តិ អត្ថវណ្ណនា ភាគោ. បច្ចយានន្តិ ជាតិអាទីនំ បច្ចយធម្មានំ. តិធាតុ គហិតន្តិ ជរាមរណាទិកស្ស តិធាតុកត្តំ គហិតំ ឯកំ វិសិតោ បច្ចយការោ គហិតោ. តព្ភាវេន បច្ចយការេ អញ្ញតិធាតីតិ ទស្សេតុំ “ឋតិ ខោ បនេត”ន្តិអាទិនា ឧបរិ ទេសនា បវត្តា. តិដ្ឋតេវ តិដ្ឋាលយេ. តិក្ខម្មតិ តិទេក្ខម្ម បនស្សយោតាបិ អាកុលីភាវេន ទស្សេតិ, តស្មា អនាកុលំ អញ្ញាកុលំ យថាត្ថំ បច្ចយតិធាតុមេវ គហិតន្តិ យថាតិធាតុំ វុត្តំ អញ្ញាថាភាវស្ស អភាវតោ.

៥០. តេសំ តេសំ បច្ចយានន្តិ តេសំ តេសំ ជាតិអាទីនំ បច្ចយានំ. យស្មា បច្ចយការោ នាម តេហិ តេហិ បច្ចយេហិ អនូនាធិកេហេវ តស្ស តស្ស ផលស្ស សម្ភវតោ តថា តថតា, តប្បការោ ច សាមគ្គិំ ឧបគតេសុ បច្ចយេសុ មុហុត្តម្បិ តតោ និព្ពត្តនធម្មានំ អសម្ភវាភាវតោ អវិតថតា អវិតថាភាវេន អវិតថាការោ ចិតថាការចិរហិតោ អញ្ញធម្មបច្ចយេហិ អញ្ញធម្មានុប្បត្តិតោ “អនញ្ញថា”តិ វុច្ចតិ អញ្ញថាភាវស្ស អភាវតោ. តស្មា “តថំ អវិតថំ អនញ្ញថំ បច្ចយការំ ទស្សេតុ”ន្តិ វុត្តំ. បរិយាយតិ អត្តនោ ផលំ បរិគ្គហេត្វា វត្តតីតិ បរិយាយោ, ហេតូតិ អាហ “បរិយាយេនាតិ ការណេនា”តិ. សព្ពេន សព្ពន្តិ ទេវត្តាទិនា សព្ពាការេន សព្ពា ជាតិ. សព្ពថា សព្ពន្តិ តត្ថាបិ ចតុយោនាទិកាទិសព្ពាការេន សព្ពា, និបាតទ្វយមេតំ, និបាតទ្វយំ អព្យយំ, តទ្វយំ សព្ពលិង្គវិភត្តិវចនេសុ ឯកាការមេវ ហោតីតិ បិញ្ញាយំ “សព្ពេន សព្ពំ សព្ពថា សព្ព”ន្តិ វុត្តំ. អត្ថវចនេ បន តស្ស តស្ស ជាតិសង្ខាតបរិយាយ ឋតិអត្ថវុត្តិតំ ទស្សេតុំ “សព្ពាការេន សព្ពា”តិអាទិ វុត្តំ. ភវិតព្ពន្តិ នយោនាតិ ភវិតា ជាតិវារេ វុត្តនយេន នយោន ទេវតាទីសូតិ អាទិ-សទ្ទេន គន្ធព្ពយក្ខាទីនំ បិញ្ញាយំ (ទី· និ· ១·៥០) អាគតេ, តទត្ថុទេសេ ច សង្គណ្ហាតិ.

ញាណ តិក្លិត្តអត្ថចិកខតតេត្តិ ញាយស្មិ “កាស្សចិ កិមិត្តិ”តិ អតិឃយតោ ភូតេត្តសចតេសត ទុត្តត្តស្ស តិក្តិសតេត្ត តោរតពតេន្តា តិបិរតោ,

ពខត្តតោខាពត តិបិពបខត្តិ អតេត្វា តស្សាតិ តស្ស បខស្ស តោតិ ឆយូតេសតាឃ សយ្យភាតក្វតិ តេចរ ចខតិ តេសឃ្យចិខត្តិ ចា តោ កាតេយតិ

តេចតិ អតេត្វា តេឃ ហិ “កាស្សចិ”តិ, “កិមិត្តិ”តិ ច អតិឃយតោ ចុតេត្តា អតេត្វា, តោ កាតេយតិ កាតេចត្យកាប្បតាបុច្ឆា តេហសា តេខចកាចឃាតិ

តេខចកាចត្តិ លត្តខាតីតិ លត្តបិត្យការតេចា, ឃថា លតេត្តសុ ភូប្បតេត្តសុ “តេខចា”តិ សយត្តា តេហាតិ, តថា តោសំ ភូប្បារតេខាតិ អតេត្វា តោតាហ

“ឃាឃា”តិ អាហ សព្ពាបតេខស្វុតិ “កត្តព្វាតិ កត្តព្វាត្វាឃា”តិអាទីសុ សតេព្វាសុ ខាតិតិតេត្តសបតេខសុ, កចាទិបតេខសុ ច តេឃត ហិ តតេឃត

សតេច ហិ ខាតីតិ អឃយត្តតេឃាខតា កាតា, ខាតិតិតេត្តសបតេខតសាច “កតេចា”តិអាទិតា កចាទិបតេខសុបិ តេសា កាតេត្តាតិ តេខចាតិ

ភូបបត្តិតេខចា ចាត្យយហារខិកតេចា បត្តឃ ឃាច កចក្កា ទិត្តត្តិ កាយក្យលាទីហិ កិញ្ចអត្តិ លញ្ចអត្តិ ចិហតត្តិ តោខាតត្តិតិ កត្វា កត្តិ អត្តត្តិ

បរិក្សាត្តិតិ កត្តព្វា, ឆតាតេត្តស្ស យហារខស្ស បរិចារក្វតា ឃខត្តិ តេចស្សចលាសក្កាទិតេក ប្វតេខត្តិតិ ឃក្លា, តោត តោត ចា

បហិសិកយ្យាទិតា ឃខិតត្តា ប្វតេខតត្តាតិ ឃក្លា, តេចស្សចលាស្ស យហារខស្ស បរិចារក្វតា អត្តកចាឃំ បត “អយតុស្សា”តិ អចិតេសតេសត

ទុត្តិ ក្វាតិ ក្យូល្លា, ចិត្វាញហកាស្ស យហារខស្ស បរិចារក្វតា អត្តកចាឃំ បត “តេឃ តោកចិ តិត្តាត្តសត្តា”តិ អចិតេសតេសត ទុត្តិ អត្តិបក្លា

កយតេត្យប្បាញអាខតេឃា ចយូបក្លា ខត្យសិក្កាលិតេឃា តេលិយបក្លា ហំសតេយារខតេឃា សទ្ទិសបិ អហិចិទ្ធិកាសតបខិអាខតេឃា

“តោសំតោស”ត្តិ ញាទំ ត តេឃចាបតកាតិតេត្តសោ ចិឃ អទុត្តសក្កហត្តិ ចចតំ, អឆ តោ អតេឃចាបតកាតិតេត្តសោ ចិឃ ទុត្តសក្កហត្តត្តិ អាទិ-

សតេត្តតេច ច អារតេយសិតតេត្វា សក្កឃ្យាតិ អាហ “តោសំ តោសំ តេខចកត្តព្វាទីត”ត្តិ ពខត្តាឃាតិ ពំកាចាឃ, ឃចារ្វាបសុ លតេត្តសុ

បចត្តយាតតសុ “តេខចា កត្តព្វា”តិ តេលិកសយត្តា តេហាតិ, តចារ្វាបតាឃាតិ អតេត្វា តោតាហ “តេខចកត្តព្វាទិកាចាឃា”តិ “តិតេរាតេឆា,

ចិកតេឃា”តិ ច បជិលត្តត្តាលិកស្ស ការតេចា ទុច្ចតិ, ញាណ បត អច្ចត្តាការតេចា អណិតេប្បតោ “សព្វតេសា ខាតិឃា អសតី”តិ អចត្វា

“ខាតិតិតេរាឆា”តិ ទុត្តត្តាតិ អាហ “អការចាតិ អតេត្វា”តិ

ចលត្វាឃ ហិតោតាតីតិ ឃចា ចលំ តតោ តិត្តាត្តតិ, ឲចំ ហិតោតិ បចត្តតិ, តស្ស តេហត្យកាចំ ភូបកច្ឆាតិ អតេត្វា ញាណំ កលាភ តត្តិ “ញាណំ តេយ

ចលំ, កលាភ ត”ត្តិ ឲចំ អតេប្បាតិ ចិឃ តិឃ្យារតាតិ ចិឃ “ឲសតេឃា”តិ អចិតេសសំ អតិទិសិត្វា ចិតេសសយត្តស្ស អត្តិ ខតេស្សាត្យ

“អបិចា”តិអាទិ ទុត្តិ តត្យ ចាឃំ ខាតិ បរិតិប្បត្តា, សក្កាតកាចា ច ត តេហាតិ ចិការការចតោ, តថា ខរាយតេលំ, តស្ស កាចំ សា តេហត្យ

តេហាតីតិ តេចាខត សត្តាឃាហ “ខរាយតេលាស្ស ហិ”តិអាទិ តត្តារតេច ការតេចា, តខការតេច ច អការតេចា ខរាយតេលាស្ស ខាតិឃា ភូបតិស្សឃតា

ជជំ ឈកាសបរិក្កតេហាតិ បចត្តិត្តាតបរិក្កតេហា ភូបបត្តិកតេច ឃុត្តតិ ភូបបត្តិកូត្តាតំ ឃចាទុត្តត្តាតតោ អត្តាត្វា អត្យប្បត្តតតោ ញាណ

បតាតិ ញាយស្មិ សុតេត្ត “កាយកតេចា”តិអាទិតា អាកតោ ញាយស្មិ ធាតត ពយូកតេច ឃុត្តតិ កាយកចាទិតោខតត ចិតេសសតោ តស្ស ខាតិឃា

បច្ចឃកាចតោតាតិ តោតាហ “តេសា ហិ ខាតិឃា ភូបតិស្សឃតោកាទិឃាច បច្ចតេឃា”តិ តត្យ ច ភូបបត្តិកតេចាបិ ខាតិឃា ភូបតិស្សឃចតេសត

បច្ចតេឃា តេហាតីតិ? សច្ចំ តេហាតិ, តេសា បត ត តថា បឆាតក្វតោ, ពយូកតេចា បត បឆាតក្វតោ បច្ចតេឃា ខតកកាចតោតាតិ “តេសា ហិ

ខាតិឃា”តិអាទិ ទុត្តិ កាយកច្វបកំ ពយំ កាយកតេចា ឲសតេឃា ទ្វបិទ្វបកតេចសុបិ ជជំកាសបរិក្កតេហាច កតោ“កិមិត្តិ”តិ ញាមិតា

១០០។ តិណ្ណម្បិ ពយុកចាតត្តិ កាយពយុកចាឌីតំ តិណ្ណម្បិ ពយុកចាតំ។ តិណ្ណញ្ច ឋបបត្តិកចាតត្តិ កាយុបបត្តិកចាឌីតំ តិណ្ណញ្ច ឋបបត្តិកចាតំ។ តធារសយានិបិតិ ឌិដ្ឋបិឌាតាឌីតិ សេយុបិឌាតាតិបិ តិណ្ណម្បិ ពយុកចាតំ, តិណ្ណញ្ច ឋបបត្តិកចាតំ បច្ចយោតិ អទេត្វា។ ត្ថតីតិ ខុចំ ចុត្តតសេយត។ ក្វាគេស ពយុកចា ក្វាគេស ឋបបត្តិកចាតិ ចត្យឹសតិកចា ទេចតិតព្ថា។ យស្មា ពយុកចស្ស បច្ចយកាចយុទេលទេតច ឋបិឌាតំ ឋបបត្តិកចស្ស បច្ចយោ តាយ ហោតិ, ត អញ្ញថា, តស្មា ឋបិឌាតំ ពយុកចស្ស ឋឌ្យាកយេច បច្ចយការេចាតិ អាហ “តិប្បទិយារេយតេត្វ ក្វាគេស ពយុកចា លត្តក្តី”តិ។ ទេតសត្តិ ពយុកចាតំ។ សហឌាតទេកាឌិយាតិ អក្យុសលស្ស ពយុកចស្ស សហឌាតំ ឋបិឌាតំ សហឌាតទេកាឌិយា, ត្ថតទំ អតត្តទ្វបតិស្សយាឌិចសេត ឋបតិស្សយទេកាឌិយា, ក្យុសលស្ស ពយុកចស្ស បត ឋបតិស្សយទេកាឌិយាច បច្ចយោ។ ខុត្វ ច យថា អញ្ញាយញ្ញាតិស្សយសយ្យយុត្តអត្វិអចិកាតាឌិបច្ចយាតំ សហឌាតបច្ចយេត ខុកសង្កហតំ គេស្សតំ “សហឌាតទេកាឌិយា”តិ ចុត្តំ, ខុចំ អារម្មណ្យបតិស្សយអតត្តទ្វបតិស្សយបកត្យបតិស្សយាតំ ខុកឌ្យាកហលចសេត “ឋបតិស្សយទេកាឌិយា”តិ ចុត្តត្តិ ឌដ្ឋព្ថា។

១០១។ ឋបិឌាតស្សាតិ ខុត្វ កាយុបិឌាតស្ស តល្យា ឋបតិស្សយទេកាឌិយាច បច្ចយោ, សេយុបិឌាតាតំ សហឌាតទេកាឌិយាបិ ឋបតិស្សយទេកាឌិយាបិ ចិញ្ញាណាឌិ ច ទេចគតាបទិយោយាសាតា ចិបិឡាកចិឌឹតិ ពត្វា។

១០២។ យឌិឌំ ទេចគតាតិ ខុត្វ ចិបិឡាកទេចគតាតិ តសេច តាច ឋបតិស្សយទេកាឌិយា បច្ចយោ ត្ថតទេកាឌិយា អសម្ពុចទេតា។ អញ្ញាតិ ក្យុសលិក្យុសលកិទិយទេចគតា។ អញ្ញថាបិតិ សហឌាតទេកាឌិយាបិ។

១០៣។ ខុត្តាចតាតិ ឌទាយទេលាឌីតំ បច្ចយបទេយ្យទាគស្សតចសេត បចត្តាយ ខុត្តកាយ ទេគសតាយ។ ប្យុទិយតល្យុត្តិ ប្យុទិយកចសិទ្ធិ តល្យា “ខុស បច្ចយោ តល្យាយ, យឌិឌំ ទេចគតា”តិ ចត្វា តគតត្តទំ “ឋស្សបច្ចយា ទេចគតាតិ ត្ថតិ ទេលា បទេតំ ចុត្ត”ត្តិអាឌិតា ទេចគតាយ បច្ចយក្វតស្ស ឋស្សស្ស ឋឌ្ឋទេលំ អទេញ្ញាស្យុ ស្យុទេត្តស្យុ អាកតតសេយត បឌិច្ចសយុប្បាគស្ស ទេគសតាយទេក្កា , តំ បត អទេតាតទិត្វា សយុគាឆារតល្យាគស្សតយុទេលទេតច តល្យាយ្វលកឆទេខ្យ ទេគសេទត្តា អាចិណ្ណទេគសតាយក្កទេតា ឌ្កក្កយទេត្តា ចិយ, តច្ចា ទេគសតំ បស្សទេតា អប្យចត្តត្តិ បសយ្យាឌាលក្កាទេត ទេគសេទត្តា ចិយ ច ហោតីតិ អាហ “ត្ថតាតី”តិអាឌិ។ ទេត្វ តល្យាតិ ត្ថឆាឌិទេប្យតតល្យា ខុច ក្វិឆា កិត្ត្ទេត្តា អាហ។ ខុសតតល្យាតិ ទេកាកាតំ បទិទេយសតចសេត បចត្តតល្យា។ ខុសិតតល្យាតិ បទិយិទេដ្ឋស្យុ ទេកាទេកស្យុ ឋប្យឌ្ឍយាតតល្យា។ សយុគាឆារតល្យាយាតិ បទិយ្យដ្ឋាតចសេត បចត្តតល្យាយ។ ត្យុចិឆាទេបសា ទេចគតំ បឌិច្ច តល្យាតាយ ទេចគតាបច្ចយា ច អប្យឌិលទ្ធាតំ ទេកាកាតំ បឌិលិកាយ បទិទេយសតា, លទេទ្ធស្យុ ច ទេតស្យុបិតឡ្យាតាបត្តិអាឌិ ហោតីតិ។

បទិតស្សតចសេត បទិទេយសតិ ខុតាយាតិ បទិទេយសតា។ អារសយទេតា, បទេយាកទេតា ច បទិទេយសតា តធាបចទេត្តា ចិត្តប្យាទេគា។ ទេតតាហ “តល្យាយ សតិ ហោតី”តិ។ ទ្វបិឌិអារម្មណបឌិលិទេកាតិ សចត្វកាតំ ទ្វបិឌិអារម្មណាតំ កទេចសតចសេត, បចត្តិឃំ បត អបទិយិដ្ឋំទេយច លត្ថតិ, តម្បិ អត្វទេតា បទិទេយសតាយ លទ្ធេយច តាយ តធាទ្វបស្ស ពយុស្ស ប្យុទេញ្ញកតត្តា ខុច លត្ថតទេតា។ ទេតតាហ “ទេសា ហិ

បរិយេសនាយ សតិ ហោតី”តិ។ ឞុលចិកិច្ឆយន្តិ ឞុលំ ចិនេយនេតា តិច្ឆិនោតីតិ ឞុលចិកិច្ឆយោ, ឞុលំ នកាចនេតា, នយុឌយនេតា, អត្តូបយកនេតា, តិស្សរលនេតា ច យាធាចនេតា ឌាតិត្វា បចត្តតោគាលំ, តំ ឞុលចិកិច្ឆយំ៑ ឌន្នាតិ ឌានេតយ្យ៑ “ឞុកឞុល”ន្តិអាឌិកំ អារយ្ហលោ អក្ខាតាកាទ៍ ចិចិឆំ តិត្ថការេចត តិច្ឆិនោតិ អារោរោបតីតិ ចិកិច្ឆយោ៑ អស្សាគាតុបស្សតលាភាឌិដ្ឋិយាបិ ឲចរេច ចិកិច្ឆយការេចា ចេឌិតន្ត្តា៑ ពួយស្មិំ បត ឞុនេត្តា ចិតនេក្កានេយច អាកេនតាតិ យោឌតា៑ ពួយស្មិំ បត ឞុនេត្តតិ នក្កបញ្ញុនេត្តា៑ (ទី៑ ដី៑ ១៑១៣៥) តត្ថ ហិ “លនេត្តា ខោ, ចេឆាត់ ពួត្ត, ចិតក្កតិគានតា”តិ អាកតំ៑ ពួឆាតិ ពួយស្មិំ យហាតិគាតឞុនេត្តា៑“ចិតនេក្កនេតច ចិកិច្ឆិតាតី”តិ ឲនេតត “ចិកិច្ឆិយតិ ឲនេតតាតិ ចិកិច្ឆយោ”តិ ចិកិច្ឆយ-នដ្ឋស្ស ករលនោឆតយាហ៑ “ឲត្តក”ន្តិអាឌិ ចិកិច្ឆយតាការឌស្សតំ៑

លត្ថតដ្ឋត លនេត្តា, ឲចំ រន្ទាតដ្ឋត រារេកា, ឞ្វាយំ អតានេចតតាយ យនេត្តា ហុត្វា បចនេត្តា ពួឆាឆិនេយ្យតាតិ អាហ “ឆ្កួលរាកស្សាឆិចចត”ន្តិ៑ អនេន្ទាសាតន្តិ តល្យាឌិដ្ឋិចនេសត អកិតិចិនតំ៑ “យឃ្យាព្ទួឌ”ន្តិ ហិ តល្យាការេហា យោកុនេយ្យត អត្តក្កាហនត្ថិស្សយោច ហោតិ៑ តេតាហ “អហំ យយ”ន្តិ, “ពាលចនត្ថិដ្ឋាត”ន្តិ ច តេនំ កាហាតំ ឆិរកាចប្បត្តិយាហ៑ តល្យាឌិដ្ឋិចនេសត បរិក្កហករលន្តិ “អហំ យយ”ន្តិ ពាលចនត្ថិដ្ឋាតចនេសត អកិតិចិដ្ឋស្ស អត្តត្តតិយក្កាហចត្តនេតា អន្នាយនាឆារលំ ចិយ កត្វា បរិក្កនេហត្វា ធាតំ, តធាបចនេត្តា លោកនហកតចិត្តប្បានេគា៑ អត្តតា បរិក្កហិតស្ស ចត្តនេតា យស្ស ចនេសត បនេរហិ នាឆារលកាចស្ស អនហយានេតា ហោតិ បុក្កលោ, យោ ឆនេយ្យា អនហតតា៑ ឲចំ ចចតត្តំ ចឌត្តិ តិរុត្តិតយោត៑ នដ្ឋលក្កលោ បត យស្ស ឆយ្យស្ស ចនេសត យឆ្ឆិរិយយោកនេតា បុក្កលោ យឆ្ឆនេរា, តស្ស ការេចា, កយ្យំ ចា យឆ្ឆិរិយំ, យនេឆ្ឆរា ឆនេយ្យា៑ យឆ្ឆិរិយស្ស ពាលចកាចនេតា អាឌនេរត រក្កលំ អារនេក្កាតិ អាហ “ខ្វារ...នេប... ឞុដ្ឋ រក្កល”ន្តិ៑ អត្តនេតា ចលំ កនេរាតីតិ ករលំ, យំ កិច្ចិ ការលំ, អឆិកំ ករលន្តិ អឆិករលំ, ចិនេយនការលំ៑ ចិនេយនការលញ្ច នោកាតំ អារក្កឌល្លាគាតាឌិអតត្តនយុគ្គស្សាតិ ចុត្តំ “អារក្កាឆិករល”ន្តិអាឌិ៑ បនតិនេយឆតត្តន្តិ យារលាឌិតា បនេរសំ ចិតាឆតត្តំ៑ អាឌីយតិ ឲនេតតាតិ អាឌាតំ, ឌល្លស្ស អាឌាតំ ឌល្លាឌាតំ, អកិកចិត្វា បរចិនេហឆតចិត្តប្បានេគា៑ នត្តាឌានេតបិ ឲនេសច តនេយា៑ ហត្ថបរាយានាឌិចនេសត កានេយត កាតន្តកលនេហា កាយកលនេហា៑ យយ្យឈដ្ឋតាឌិចនេសត ចាចាយ កាតន្តកលនេហា ចាចាកលនេហា៑ ចិរុន្ធតចនេសត ចិរុបំ កល្យាតិ ឲនេតតាតិ ចិក្កនេហា៑ ចិរុទ្ធំ ចឌតិ ឲនេតតាតិ ចិចានេគា៑ តុចំ តុចន្តិ អការចចចតនហចរលនេតា តុចំ តុចំ, នន្ទនេត តធាបចត្តា នោនសហកតចិត្តប្បាគា ចេឌិតន្ត្តា៑ តេតាហ កកចា “អនេតនេក បិបកា អក្ខុនលោ ឆយ្យា នយុគ្គត្តី”តិ (ទី៑ ដី៑ ១៑១០៣)៑

១១១៑ ឌេនតំ តិចនេត្តឞីតិ “តល្យាបដិច្ច បរិនេយនតា”តិអាឌិតា អតុនេលាយតនេយត បចត្តិតំ ឌេនតំ បដិនេលាយតនេយត បុត “អារក្កាឆិករល”ន្តិ អារកនេត្តា តិចនេត្តឞិ៑ បញ្ចកាយក្ខុលិកោរាកចនេសតាតិ អារយ្ហលក្ខាតា បញ្ចកាយក្ខលា ឲតស្ស អត្ថីតិ បញ្ចកាយក្ខុលិនេកា, តត្ថ រន្ទាតចនេសត អកិនេរយលចនេសត បចត្តរានេកា, តស្ស ចនេសត ដ្ឋប្បត្តា រន្ទាតចនេសត តល្យាយតចនេសត បចត្តា ឆ្លុបិឌិតល្យាច កានេយកុ តល្យាតិ កាយតល្យា៑ កចតិ អត្តិ នន្តកាលំ តិដ្ឋតីតិ បចត្តា កចឌិដ្ឋិ ដ្ឋត្តរបឌនេលានេបត កនេចា, តំនហកតា តល្យា កចតល្យា៑ ចិកចតិ ចិតស្សតិ ដ្ឋត្ថិញ្ញតីតិ បចត្តា ចិកចឌិដ្ឋិ ចិកនេចា ដ្ឋត្តរបឌនេលានេបត, តំនហកតា តល្យា ចិកចតល្យាតិ អាហ “នស្សតឌិដ្ឋី”តិអាឌិ៑ ពួនេយ នេឆ្វ ឆយ្យាតិ “ឲន បចនេយា ដ្ឋបិឌាតស្ស, យឆិឌំ តល្យា”តិ (ទី៑ ដី៑ ១៑១០១) ឲចំ ចុត្តា ចឌ្ឍយ្ហលតល្យា ច “តល្យា បដិច្ច បរិនេយនតា”តិ (ទី៑ ដី៑ ១៑១០១) ឲចំ ចុត្តា នយុគាចារតល្យា ចាតិ ពួនេយ នេឆ្វ ឆយ្យា៑ ចដ្ឋយ្ហលនយុគាចារចនេសតាតិ

ចដ្ឋុប្បលចេនេត ទេច សមុដ្ឋានចេនេត ច៉ ទ្វីហិ ពោដ្ឋានេហីតិ ទ្វីហិ ការកេហិ៉ ទ្វីហិ អចយចេហិ សមោយសន្តិ តិដ្ឋាត្តនចេនេត សមំ ចត្តន្តិ ឋ្ឋេតាតិ សមោយសណំ, បច្ចយោ, ឲ្យកំ សមោយសណំ ឲ្យតាសន្តិ ឲ្យកសមោយសណោ៉ ពេក បត ឲ្យកសមោយសណោតិ អាហ “ចេតនាយា”តិ៉ ឆ្វេបិ ហិ តណ្ហា ចេតនាបច្ចយា ឲ្យចាតិ៉ តេតាហ “ចេតនាបច្ចយេន ឲ្យកបច្ចយា”តិ៉ តទោ តទោ ឱ្យសទិត្វា អាកត្វា សមចសន្ដ្ឋានំ ឱ្យសណោ សមោយសណំ៉ ចេតនាយ សមំ សហ ឲ្យកម្មិ អាទម្មណោ ឱ្យសណោកបចត្តកកា ចេតនា សមោយសណោតិ អាហ “ឋ្ឋំ សហជាតសមោយសណំ តាយា”តិ៉

១០៦៉ សន្តតិ ប្បវត្តិទ្វារចេនេត កិត្តិត្វា ទុត្វា សចិបាកផស្សា ឲ្យច ចិញ្ញាណោនិ ចេតនាបទិយោសាតា ចិបាកចិនីតិ កត្វា៉ បដិច្ចសមុប្បាទកថា តាយ ចដ្ឋកថាតិ អាហ “ឥបេត្វា ចត្តារោ លោកុត្តរចិបាកផស្ស”តិ៉ ពាហុឆាតិ ពាហុប្បការេត៉ អយញ្ហិ បញ្ចទ្វារេ ចក្ខុបសាទាទិចត្ថុកានំ បញ្ចន្នំ ចេតនានំ ចក្ខុសម្ផស្សាទិកោ ផស្សា សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយចិបាកអាហារសម្បយុត្តអត្ថិអចិកតចេនេត អដ្ឋធា បច្ចយោ ហោតិ៉ សេសានំ បត ឲ្យកេកម្មិ ទ្វារេ សម្បដិច្ឆនសន្តីរណតទារម្មណចេនេត បចត្តានំ កាយាចទចិបាកចេតនានំ ចក្ខុសម្ផស្សាទិកោ ផស្សា ឧបនិស្សយចេនេត ឲ្យកធាច បច្ចយោ ហោតិ៉ មនោទ្វារេបិ តទារម្មណចេនេត បចត្តានំ កាយាចទចិបាកចេតនានំ សហជាតមនោសម្ផស្សា តថេច អដ្ឋធា បច្ចយោ ហោតិ, តថា បដិសន្ធិកចក្ខុតិចេនេត បចត្តានំ តេភូមកចិបាកចេតនានំ៉ យា បត តា មនោទ្វារេ តទារម្មណចេនេត បចត្តា កាយាចទចេតនា, តាសំ មនោទ្វារាចជ្ជនសម្បយុត្តា មនោសម្ផស្សា ឧបនិស្សយចេនេត ឲ្យកធាច បច្ចយោ ហោតីតិ ឲ្យចំ ផស្សា ពាហុធា ចេតនាយ បច្ចយោ ហោតីតិ ចេទិតព្ពំ៉

១០៧៉ ចេតនាទីតន្តិ ចេតនាសញ្ញាសង្ខារចិញ្ញាណោនំ៉ អសទិសកាចាតិ អត្ថកចតសញ្ញាតតាកិសង្ខរណចិជាននកាចា៉ តេ ហិ អញ្ញមញ្ញចិសុទេត ចេតយិតាទិរូបេត អាកិរិយន្តិ បញ្ញាយន្តីតិ អាកាទាតិ ចុច្ចន្តិ៉ តេនេយចាតិ ចេតនាទីនំ តេ ឲ្យច ចេតយិតាទិអាកាទា៉ សាធុកំ ឥស្សិយមាតាតិ សក្កច្ចំ បច្ចក្ខតោ ចិយ បកាសិយមាតា៉ តំ តំ លីតមត្តំ កេយន្តីតិ “អនុបដ្ឋោ អារម្មណាភិមុខតមតដ្ឋោ”តិ ឲ្យចមាទិកំ តំ តំ លីតំ អបិកដមត្តំ កេយន្តិ ជានេបន្តីតិ លិង្គានិ៉ តស្ស តស្ស សញ្ញាតតេហតុតោតិ តស្ស តស្ស អនុបដ្ឋានិកស្ស សល្លក្ខណស្ស ការណត្តា៉ និមីយន្តិ អនុមីយន្តិ ឲ្យតេហីតិ និមិត្តានិ៉ តថា តថា អនុបកាចាទិប្បការេត, ចេតយិតាទិប្បការេត ច ឧបដ្ឋិសិតព្ពតោ កមេតព្ពតោ ឧបេក្ខសា៉ តម្ហាតិ “អសទិសកាចា”តិអាទិកា ចុត្តមេចត្ថំ ការណភាវេត បច្ចាមសតិ៉ យម្ហា ចេតនាទីនំ អញ្ញមញ្ញអសទិសកាចា យថាចុត្តតេត្ថ អាកាទាទយោ, តម្ហា អយំ ឋ្ឋតាតិ ចុច្ចមានោ ឲ្យត្ថ បិញ្ញាឋ្ឋបទេ អត្ថោ៉

តាយសមុហស្សាតិ អារម្មណាភិមុខំ តមតដ្ឋេត “តាយ”ន្តិ លទ្ធសមញ្ញស្ស ចេតនាទិចតុក្ខន្ធសង្ខាតស្ស អនុបដមុប្បញ្ញស្ស៉ បញ្ញត្តីតិ “តាយកាយោ អនុបកលាបេបិ អនុបិតោ លទ្ធា”តិអាទិកា បញ្ញាបនា ហោតិ៉ ចេតនាបធានត្តា សង្ខារក្ខន្ធធម្មានំ “សង្ខារានំ ចេតនាកាមេ”តិអាទិ ចុត្តំ៉ តថា ហិ សុត្តន្តកាជនីយេ សង្ខារក្ខន្ធចិកជេត “យា ចេតនា សចេ្ចតនា សចេ្ចតយិតត្ត”ន្តិ (ចិភ៉ ១៣៥ អភិធម្មកាជនីយេ) ចេតនាច និទ្ទិដ្ឋា៉ អសតីតិ អសន្តេសុ៉ ចតតចិបល្លាសេត ហិ ឲ្យចំ ចុត្តំ៉ ចត្តារោ លទ្ធេ ចត្តុ កត្វាតិ ចេតនា សញ្ញា

ចិត្តំ ចេតនាទយោតិ ឮរេយ ចត្យក្កន្ធសញ្ញិតោ តិស្សយបច្ចយក្ខតោ ឆរេខ្ញុ ចត្តុំ ពត្វា អយញ្ចា តយោ បញ្ចក្ខារេបិ សម្កចតីតិ “យតោក្ខារេ”តិ ចិរេសបិតំ អឆិចចតសយ្យេស្សចេចចតោតិ អឆិចចតយុលេត បញ្ញាត្តិយុលេត ពេហតព្ពត្វា “អឆិចចតសយ្យេស្សា”តិ លទ្ធតារយោ សោតិ យតោសយ្យេស្សោ បញ្ចចោពារេ ច ហងយចត្តុំ តិស្សាយ លក្ខតតោ ទ្វបការេយ បញ្ញាយតោច, អយំ បត តយោ ឮឆ ត ឮត្ថិតោ ចេងតាឌិបជិរេក្កបចរេសត អសម្កចបរិយាយស្ស ខោតិតត្តាតិ “បញ្ចាបសារេឆ ចត្តុំ ពត្វា ក្ខប្យរេខ្ញយ្យា”តិ អរេត្វា ចុរេត្វា ត ហិ ចេចងតាសត្តិស្សរេយត ចិតា បញ្ចាបសារេឆ ចត្តុំ ពត្វា យតោសយ្យស្សស្ស សម្កចោ អត្ថិ ក្ខប្យត្តិដ្ឋារេត អសតិ អតុប្យត្តិដ្ឋាតតោ ឋលស្ស ក្ខប្យត្តិ តាយ ពងាឌិបិ តត្តីតិ ឮយយត្តុំ យឆាធិកាតស្ស អត្តស្ស តិងស្សតចរេសត ឥរេស្សតេត្វា “អព្ញាទ្វរេក្ក”តិអាឌិយាហ ៍ ទ្វបកាយតោតិ រេពចល់ ទ្វបកាយតោ តស្សាតិ យតោសយ្យស្សស្ស

ចិរេទាធិបច្ចយសត្តិបិតោ ចិក្ខតតរា ចិសឌិសុប្យត្តិ, តស្មិំ ចា សតិ អត្តតោ សត្តារេត ចិជ្ជយាតស្សេច ចិសឌិសុប្យត្តិរេហតុការេចា ទុប្យតាពារេរា សោ ឲច ទុប្យតាពារេរា ចត្តុសប្យដិឈាឌិក៌ តំ តំ លឹតយត្តុំ ពេយតីតិ លិង្គុំ តស្ស តស្ស សព្ញាតតរេហតុតោ តិមិត្តុំ តឆា តឆា ក្ខុំរិសិតព្ពតោ ក្ខរេក្ខុសោតិ ឲចរេយត្ត អាពារាងរេយា អត្តតោ ចេឌិតព្ពា ចត្តារេម្មុណាត អញ្ញាយញ្ញាបដិហតត បដិរេឈា, តរេតា បដិឈរេតា ខារេតា បដិឈសយ្យរេស្សា តេតាហ “សប្យដិឈ”ត្តិអាឌិ តាយកាយតោតិ រេពចល់ តាយកាយតោ តស្សាតិ បដិឈសយ្យស្សស្ស សេសំ បឆយបរេញាចុត្តតយេចេ

ក្ខកយចរេសតាតិ តាយការេយា ទ្វបការេយាតិ ក្ខកយសត្តិស្សយស្ស អឆិចចតសយ្យេស្សា បដិឈសយ្យេស្សាតិ ក្ខកយសយ្យស្សស្ស ចរេសត

ចិសុំ ចិសុំ បច្ចយំ ងរេស្សត្វាតិ ញ្ញតិរេកយុលេត បរេច្ចក៌ តាយកាយទ្វបកាយសញ្ញិតំ បច្ចយំ ងរេស្សត្វា តោសត្តិ ឋស្សាត អចិរេសសរេតាតិ ចិរេសសំ អពត្វា សាយញ្ញាតោ ងរេស្សតុត្តិ ញ្ញតិរេកយុលេតេច ងរេស្សតុំ ឲរេសច រេហតុតិ ឲស លស្សបិ ក្ខារេសុ បចរេត្វា តាយទ្វបសក្ការេតា រេហតុ យឆារេហំ ក្ខិត្តយ្យិ ឋស្សាត ឮងាតិ តំ យឆារេហំ បចត្តិ ចិកឌិត្វា ងរេស្សតុំ “ចក្កុក្ខារាឌីសុ ហិ”តិអាឌិ ចុត្តុំ

សយ្យយុត្តកាលន្តាតិ ឋរេស្សត សយ្យយុត្តា ចេងតាងរេយា លន្ធា អាចជ្ជតស្សាបិ សយ្យយុត្តក្កក្ខពហរេណតេចេត្ត ពហលំ ឥដ្ឋព្វា តងចិតាកាចរេតា បររេតា យតោសយ្យេស្សបិ ឲរេសច តរេយា បញ្ចចិរេឆាបីតិ ចក្កុសយ្យស្សាឌិចរេសត បញ្ចចិរេឆាបិ សោ ឋរេស្សាតិ បដិឈសយ្យេស្សា ពាហុឆាតិ ពាហុប្យការេត តឆា ហិ ចិបិពតាយំ ចិបិពស្ស អតេតពេតងស្ស យតោសយ្យស្សស្ស សហខាតអញ្ញាយញ្ញាតិស្សយចិបិពសយ្យយុត្តអត្ថិអចិពតចរេសត សត្តឆា បច្ចរេយា រោហាតិ យំ បរេតត្ត អាហារពិច្ចំ, តំ អាហារបច្ចយចរេសត យំ ឮត្រ្ថិយពិច្ចំ, តំ ឮត្រ្ថិយបច្ចយចរេសត បច្ចរេយា រោហាតិ អចិបិក៌ បត តាយំ អចិបិពស្ស យតោសយ្យស្សស្ស ឆរេបត្វា ចិបិពបច្ចយំ ឮតរេសំ ចរេសត បច្ចរេយា រោហាតិ ទ្វបំ បត ចក្កាយតតាឌិរេភធំ ចក្កុសយ្យស្សាឌិពស្ស បញ្ចចិឆស្ស ឋស្សស្ស តិស្សយបុរេខាតិតត្រ្ថិយចិប្យយុត្តអត្ថិអចិពតចរេសត លឆា បច្ចរេយា រោហាតិ ទ្វបិយតតាឌិរេភធំ តស្ស បញ្ចចិឆស្ស អារម្មណបុរេខាតអត្ថិអចិពតចរេសត ចតុឆា បច្ចរេយា រោហាតិ យតោសយ្យស្សស្ស បត តាតិ ទ្វបិយតតាឌីតិ, ឆម្មារម្មណញ្ចា តឆា ច អារម្មណបច្ចយរេត្តតេច បច្ចរេយា រោហាតិ ចត្តុទ្វបំ បត យតោសយ្យស្សស្ស តិស្សយបុរេខាតចិប្យយុត្តអត្ថិអចិពតចរេសត បញ្ចឆា

បច្ចយោ ហោតិ។ ឯវំ កាយរូបំ អស្ស ផស្សស្ស ពហុធា បច្ចយោ ហោតីតិ វេទិតព្វំ។

១៣៥។ បឋមុប្បត្តិយំ វិញ្ញាណំ កាយរូបស្ស វិសេសបច្ចយោតិ ឥមមត្ថំ ទីបេតុំ ញាតិសេនេន សម្បជានំ បវិទ្ធានំ “យាវាយុកន្តិ ឧក្កមិស្សតា”តិអាទិ វុត្តំ។ កម្មសមុដ្ឋានបដិសន្ធិ ហិ នាមិកតោ យាវាយុកន្តិ ឧក្កមន្តស្ស វិយ ហោន្តីបិ អត្ថតោ យថាបច្ចយំ លទ្ធានំ តត្ថ បឋមុប្បត្តិយំ ឯវ។ តេនាហ “បវិសិត្វា…បេ… ន វត្តិស្សតា”តិ។ សុត្តន្តេ កោចិ វិញ្ញាណេន អមិស្សិតំ វិវេកិតំ “អចេលក”ន្តិ ពុទ្ធំ កាយាវេក្ខិ, តស្មា អចេលកំ កាយរូបន្តិ ពុទ្ធំ វិញ្ញាណំ ឧបេត្វា អចេលកំ កាយរូបំ ចាតិ អត្ថោ។ បដិសន្ធិវសេន ឧក្កន្តន្តិ បដិសន្ធិក្ខណវសេន, យាវាយុកន្តិ ឧក្កមន្តស្ស ចា បឋមាទយោ កាមេន ឧតិល្លោ ចោក្កមិស្សតាតិ សត្តាហវិវេចនំ វិកាសំ ឧបាគមិស្សន្តិ, តំ បន បវត្តំ កាយ ហោតីតិ អាហ “ចុតិវសេនា”តិ។ អស្សាតិ វិញ្ញាណស្ស, តទា ហេវ វិញ្ញាណសាមញ្ញវសេន វុត្តំ។ តេនាហ “តស្សេវ ចិត្តស្ស និរោធេនា”តិ, បដិសន្ធិចិត្តស្សេវ និរោធេនាតិ អត្ថោ។ តតោតិ បដិសន្ធិចិត្តតោ។ បដិសន្ធិចិត្តស្ស, តតោ ចុតិយតិយចិត្តានំ ចា និរោធេន ចុតិ ន ហោតីតិ វុត្តបត្ថេ យុត្តិតោ វិការេកំ “បដិសន្ធិចិត្តេន ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ ឯតស្មិំ អត្ថេតិ ឯតស្មិំ សោឡសមចិត្តក្ខណេ កាលេ។ អត្ថវាទេយា នត្ថីតិ ឯវំ ទានកស្ស តាច បវត្តវាទេយា យា ហោតុ តទា ចុតិចិត្តស្ស អសម្ភវតោ, យាវ បន កេចិ តទា បវត្តវាទយាការេចាតិ? តំ តំ កាលំ អនតិក្កមិត្វា តទត្ថវេទេន ឧចនឆេន្នាយ ឧក្កមណស្សេវ អសម្ភវតោ។ តេនាហ “អយញ្ហិ អនោកាសេវា កាយា”តិ, ចុតិយាតិ អធិប្បាយោ។

បដិសន្ធិចិត្តេន សទ្ធិំ សមុដ្ឋិតរូបានីតិ ឱក្កន្តិក្ខណេ ឧប្បន្នកម្មជរូបានិ វទតិ។ តានិ ហិ និប្បរិយាយតោ បដិសន្ធិចិត្តេន សទ្ធិំ សមុដ្ឋិតរូបានិ នាម, ន ឧប្បាទសមុដ្ឋានានិ បដិសន្ធិចិត្តស្ស ឧប្បាទតោ បច្ឆា សមុដ្ឋិតត្តា។ ចិត្តសាមញ្ញេន សាធារណានំ បន តទា អសម្ភវតោ ឯវ។ យានិ បដិសន្ធិចិត្តេន សទ្ធិំ សមុដ្ឋិតរូបានិ, តានិ តិវិធានិ តស្ស ឧប្បាទក្ខណេ សមុដ្ឋិតានិ, ឋិតិក្ខណេ សមុដ្ឋិតានិ, ភង្គក្ខណេ សមុដ្ឋិតានីតិ។ តេសុ ឧប្បាទក្ខណេ សមុដ្ឋិតានិ សត្តរសមស្ស ភង្គស្ស ឧប្បាទក្ខណេ និរុជ្ឈន្តិ, ឋិតិក្ខណេ សមុដ្ឋិតានិ ឋិតិក្ខណេ និរុជ្ឈន្តិ, ភង្គក្ខណេ សមុដ្ឋិតានិ ភង្គក្ខណេ និរុជ្ឈន្តិ។ តត្ថ “ភង្គាយាតោ ឧតុ ភង្គាយាតស្ស ឧតុស្ស បច្ចយោ ហោតី”តិ ន សក្កា វត្តុំ, ឧប្បាទេ, បន ឋិតិយញ្ច ន ន សក្កាតិ “សត្តរសមស្ស ភង្គស្ស ឧប្បាទក្ខណេ, ឋិតិក្ខណេ ច ឧទត្ថានំ ចវេន តស្ស បច្ចយភាវំ ន សក្កោតី”តិ វុត្តំ។ រូបកាយុបត្ថម្ភកស្សេវ ហិ កាយកាយស្ស បច្ឆាជាតាការេន បវត្តីតិ។ តេហិ រូបឧតុហិ តស្ស ចិត្តស្ស ពលវតរំ សន្ធាយាហ “សត្តរសមស្ស…បេ… បវត្តិ បវត្តតី”តិ។ បវេណិ ឃដិយតីតិ អដ្ឋចត្តាលីសកម្មជស្ស រូបបវេណិ សម្ពន្ធា ហុត្វា បវត្តតិ។ បឋមញ្ហិបដិសន្ធិចិត្តំ, តតោ យាវ សោឡសមំ ភវង្គចិត្តំ, តេសុ ឯកេកស្ស ឧប្បាទឋិតិភង្គវសេន តយោ តយោ ហុត្វា តត្ថ ឯកេកស្ស ចិត្តស្ស តីសុ តីសុ ខណេសុ សមតិំស សមតិំស កម្មជរូបានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ ពុទ្ធិ សោឡសមតិកា អដ្ឋចត្តាលីសំ ហោន្តិ។ ឯវ កមេន តតោ បរេសុបិ។ តំ សន្ធាយ វុត្តំ “អដ្ឋចត្តាលីសកម្មជស្ស រូបបវេណិ សម្ពន្ធា ហុត្វា បវត្តតី”តិ។ សចេ បន ន សក្កោតីតិ បដិសន្ធិចិត្តេន សទ្ធិំ សមុដ្ឋិតរូបានិ សត្តរសមស្ស ភង្គស្ស បច្ចយំ ទាតុំ សចេ ន សក្កោន្តិ។ យទិ ហិ បដិសន្ធិចិត្តតោ សត្តរសមំ ចុតិចិត្តំ សិយា, បដិសន្ធិចិត្តស្ស ឋិតិភង្គក្ខណេសុបិ កម្មជរូបំ ន ឧប្បជ្ជេយ្យ, បគេវ ភង្គចិត្តក្ខណេសុ។ តថា សតិ ភវេយ្យ តស្ស ចិត្តស្ស បច្ចយលាភេកាតិ បវត្តិ នប្បវត្តតិ, បវេណិ ន ឃដិយេថ, អញ្ញាទត្ថុ ចិច្ឆិជ្ជតិ។ តេនាហ “ចោក្កមិតិតិកាយ ហោតី”តិអាទិ។

ឩតូត្តាឃាតិ ឩតូ្តប្បការាយ៉ ឃាវិនេយា កត្ថុនេយ្យកស្ស អត្តការេចា, តំ សន្តានេឃតំ ទុត្តំ៉ តស្ស ច បញ្ញាពុត្តា អត្ថតា ឲច ហោន្តីតិ អាហ "ឲចំ បរិបុណ្ណបញ្ញាពុត្តកាចាឃា"តិ៉ ស្ថបន្តិន្ទ្រិយ្យឆាតិ សត្តាតចិរេច្ឆេតត ចិន្តិរេត្ថឃ្យ៉ សុខ្ចំ តាយទ្ធបរេយចាតិ ចិញ្ញាណចិរហិតំ រេកចលំ តាយទ្ធបរេយច៉ អចឃចាតំ បិរិបុរិ ទុន្តិ៉ ឆិរកាចប្បត្តិ ចិទ្ធឡហិ៉ យហល្លកាចប្បត្តិ រេចបុល្លិ៉ តាតិ ច ឃឆាក្កយំ បផយាឌិចឃចរេសត ហោន្តីតិ ទុត្តំ "បផយចឃចរេសតា"តិអាឌិ៉ ចា-សរេ្កា អតិឃយរេទ្ធា, រេតត ចស្សសហស្សត្ថឃាឌិតំ សក្កហោ ដ្ឋរេទ្ធា៉

ចិញ្ញាណរេយចាតិ តិឃយចចតំ, ឩរេតា ឆាហិរកប្បិតស្ស អត្តរេតា, ឩស្សទាឌិតញ្ញា បជិរេក្លបបតំ, ត អចិជ្ជាឌិឲស្សាឌិបជិរេក្លបបតំ បជិរេឃាពីតិចត្តតបគត្តា អចផារលស្ស៉ រេតតាហ "ឲរេសច រេហត្ថ"តិអាឌិ៉ អឃញ្ញា តរេឃា រេហដ្ឋាបិ សន្តាបរេគុ ឃឆារថំ ចត្តរេន្តា៉ ឩគាតិ ចិញ្ញាណរេយច តាយទ្ធបស្ស បផាតការលក្តិ ឩយយត្តំ ឲ្យបយ្ងចរេសត ចិការេចតំ "ឃឆា ហិ"តិអាឌិ ទុត្តំ៉ បរេច្ចកំ ចិឃ សឃុឌិតស្សាបិ តាយទ្ធបស្ស ចិញ្ញារេណត ចិតា អត្តកិច្ចាសយត្តតំ គរេស្សតំ "តំ តាយទ្ធបំ តាឃា"តិ ឲកន្ទ្រកហណំ៉ បុររេចាទិរេកតិ បុព្វដ្ឋរេយច៉ ចិញ្ញាណពៃ សហជាតឆយ្ងាតំ បុព្វដ្ឋយំ៉ រេតតាហ កកចា "យរេតាបុព្វដ្ឋយា ឆយ្ងា"តិ៉ (ឆ៉ ប៉ ១; រេតត្តិ៉ ៥០, ៥១; រេបដរេកា៉ ១៦, ប័៦) ឆាហុឆាតិ អរេតកប្បការេទត បច្ចរេឃា រេហាតិ៉

កចំ? ចិបាកតាយស្ស ហិ បជិសន្តិយំ អញ្ញា ចា ចិញ្ញាណំ សហជាតអញ្ញាយញ្ញាតិស្សឃចិបាកអាហារិន្ទ្រិយសយ្យឃុត្តអត្ថិអចិកតបច្ចរេឃហិ តចឆា បច្ចរេឃា រេហាតិ៉ ចត្តុទ្ធបស្ស បជិសន្តិយំ សហជាតអញ្ញាយញ្ញាតិស្សឃចិបាកអាហារិន្ទ្រិយចិប្បឃុត្តអត្ថិអចិកតបច្ចរេឃហិ តចឆា បច្ចរេឃា រេហាតិ៉ ផរេបត្វា បត ចត្តុទ្ធបំ រេសសទ្ធបស្ស ឩរេយសុ តចសុ អញ្ញាយញ្ញាបច្ចយំ អបរេតត្វា រេសរេសហិ អដ្ឋហិ បច្ចរេឃហិ បច្ចរេឃា រេហាតិ៉ អភិសង្ខារចិញ្ញាណំ បត អសញ្ញាសត្តទ្ធបស្ស, បញ្ចរេចាការេទ ចា កម្មជស្ស សុត្តន្តិកបរិឃាឃរេតា ស្ថបតិស្សឃចរេសត ឲកឆាច បច្ចរេឃា រេហាតិ៉ អចរេសសពៃបផយកចក្ករេតា បកុតិ សព្វយិ ចិញ្ញាណំ តស្ស តាយទ្ធបស្ស ឃឆារថំ បច្ចរេឃា រេហាតីតិ រេចឌិតព្វំ៉ អឃរេយត្វ សរេង្ខបបិ, ចិត្តារេតា បត បច្ចឃតរេឃ គស្សិឃយារេត សព្វាបិ យហាបករេណកឆា អារេតតព្វា រេហាតីតិ ត ចិត្តារិតា៉ កចំ បរេតតំ បរេច្ចតព្វំ "បជិសន្តិតាយទ្ធបំ ចិញ្ញាណបច្ចឃា រេហាតី"តិ? សុត្តរេតា, ឃុត្តិរេតា ច៉ បិឡព្វឃពៃ"ចិត្តាតុបរិចត្តិរេតា ឆយ្ងា"តិអាឌិតា (ឆ៉ ស៉ យាតិកា ៩១) តរេឃត ឆាហុឆា រេចគតាឌិតំ ចិញ្ញាណបច្ចឃតា អាកតា៉ ឃុត្តិរេតា បត ឩឆ ចិត្តរេជត ទ្ធរេបត ឌិរេដ្ឋត អឌិដ្ឋស្សាបិ ទ្ធបស្ស ចិញ្ញាណំ បច្ចរេឃា រេហាតីតិ ចិញ្ញាឃតិ៉ ចិរេត្តហិ បសរេន្ន, អប្បសរេន្ន ចា តគត្ថុទ្ធបាតិ ទ្ធបាតិ ស្ថប្បជ្ជយាតាតិ ឌិដ្ឋាតិ, ឌិរេដ្ឋត ច អឌិដ្ឋស្ស អត្ថុយាតំ រេហាតីតិ៉ ឩយិតា ឩឆ "ឌិរេដ្ឋត ចិត្តជទ្ធរេបត អឌិដ្ឋស្សាបិ បជិសន្តិទ្ធបស្ស ចិញ្ញាណំ បច្ចរេឃា រេហាតី"តិ បរេច្ចតព្វរេយតំ៉ កម្មសមុដ្ឋាតស្សាបិ ហិ ទ្ធបស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាតស្ស ចិឃ ចិញ្ញាណបច្ចឃតា បដ្ឋារេត អាកតាតិ៉

១១៩៉ ឩឆ សឃុគឃ-សរេ្កា សឃុគាឃ-សរេ្កា ចិឃ សយ្ងហបរិឃារេឃាតិ អាហ "ទុក្ខរាសិសយ្ងរេចា"តិ៉ ឲករេកាតិ អសហារេឃា រាជបរិសារហិរេតា៉ បរេស្សឃ្យាយ រេត រាជកាចំ អរេយត្តំ ចិតាតិ អឆិប្បារេឃា៉ ឃឆារថំ បរិសំ ររេជ្ជតីតិ ហិ រាជា៉ អត្តរេតាតិ អត្តសិទ្ធិរេតា អចគត្តយិ ចគតិ ចិឃ៉ "ហគឃចត្ត"ត្តិ ឩយិតាច តត្តិស្សរេឃាបិ កហិរេតា ចាតិ ដ្ឋរេឆ្នំ៉ អាតត្តរិឃកាចរេតា តិស្សឃតិស្សរេឃាបិ "តិស្សរេឃា" រេត្វច ទុច្ចតីតិ៉ បជិសន្តិចិញ្ញាណំ តាយ ករេចឃ្យាសិ, រេតតំ ផាតំ ចិជ្ជតីតិ អរេត្វា៉ រេតតាហ "បរេស្សឃ្យាយា"តិអាឌិ៉ ឆាហុឆាតិ អរេតកឆា បច្ចរេឃា រេហាតិ៉ កចំ? តាយំ តាច បជិសន្តិយំ

សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយវិបាកសម្បយុត្តអត្ថិអវិគតបច្ចយេហិ សត្តធា វិញ្ញាណស្ស បច្ចយា ហោតីតិ។ កិញ្ចិ បនេត្ថ ហេតុបច្ចយេន, កិញ្ចិ អាហារបច្ចយេនាតិ ឯវំ អញ្ញថាបិ បច្ចយា ហោតិ។ អវិបាកំ បន នាមំ យថាវុត្តេសុ បច្ចយេសុ ឋបេត្វា វិបាកបច្ចយំ សេសេហិ ឆហិ បច្ចយេហិ បច្ចយា ហោតិ។ កិញ្ចិ បនេត្ថ ហេតុបច្ចយេន, កិញ្ចិ អាហារបច្ចយេនាតិ អញ្ញថាបិ បច្ចយា ហោតិ, តញ្ច ខោ បវត្តិយំយេវ, ន បដិសន្ធិយំ។ រូបតោ បន ហទយវត្ថុ បដិសន្ធិយំ វិញ្ញាណស្ស សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយវិប្បយុត្តអត្ថិអវិគតបច្ចយេហិ ឆធាវ បច្ចយា ហោតិ។ បវត្តិយំ បន សហជាតអញ្ញមញ្ញបច្ចយវជ្ជិតេហិ បញ្ចហិ បុរេជាតបច្ចយេន សហ តេហេវ បច្ចយេហិ បច្ចយា ហោតិ។ ចក្ខាយតនាទិភេទំ បន បញ្ចវិធម្បិ រូបំ យថាក្កមំ ចក្ខុវិញ្ញាណាទិភេទស្ស វិញ្ញាណស្ស និស្សយបុរេជាតិន្ទ្រិយវិប្បយុត្តអត្ថិអវិគតបច្ចយេហិ បច្ចយា ហោតីតិ ឯវំ នាមរូបំ វិញ្ញាណស្ស ពហុធា បច្ចយា ហោតីតិ វេទិតព្វំ។

ញាយតុក្កមេន វិញ្ញាណស្ស នាមរូបំ, បដិសន្ធិនាមរូបស្ស , ច វិញ្ញាណំ បតិ បច្ចយភាវោ, សោ កទាចិ វិញ្ញាណស្ស សាតិសយោ, កទាចិ នាមរូបស្ស, កទាចិ ឧភិន្នំ សទិសោតិ តិវិធោបិ សោ "ឯត្តាវតា"តិ បទេន ឯកជ្ឈំ គហិតោតិ ទស្សេត្វា "វិញ្ញាណេ...បេ... បវត្តតុ"តិ វត្វា បុន យមិទម្បិ វិញ្ញាណំ នាមរូបសញ្ញិតានំ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញនិស្សយេន បវត្តានំ ឯត្តកេន សញ្ញា សំសារវដ្ដប្បវត្តីតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេត្វា "ឯត្តកេន...បេ... បដិសន្ធិយោ"តិ អាហ។ តត្ថ ឯត្តកេនាតិ ឯត្តកេនេវ, ន ឥតោ អញ្ញេន កេនចិ ការកវេទកសភាវេន អត្តនា, ឥស្សរាទិនា វាតិ អត្ថោ។ អត្តាភាវចារណេព្យាំ បនំ។

វចនមត្តមេវ អធិកិច្ចាតិ នាមាទីសុ និរិវដ្ឋកាទិ-សទ្ទា វិយ អវត្វា វចនមត្តមេវ អធិការំ កត្វា បវត្តស្ស។ តេនាហ "អត្ថំ អធិដ្ឋា"តិ។ វោហារស្សាតិ វោហរណមត្តស្ស។ បទោតិ បវត្តិមគ្គោ បវត្តិយា វិសយោ។ យស្មា សរណកិរិយាវសេន បុគ្គលោ "សតោ"តិ វុច្ចតិ, សម្បជាននកិរិយាវសេន "សម្បជានោ"តិ, តស្មា វុត្តំ "ការណាបទេសវសេនា"តិ។ ការណំ និទ្ទិសេត្វា វុត្តិ និរុត្តីតិ។ ឯកមេវ អត្ថំ "បណ្ឌិតោ"តិអាទិនា បការតោ ញាបនតោ "បញ្ញត្តី"តិ វុត្តំ។ សោ ឯវ ហិ "បណ្ឌិតោ"តិ ច "ព្យត្តោ"តិ ច "មេធាវី"តិ ច បញ្ញាបីយតីតិ។ បណ្ឌិច្ចប្បការតោ បន បណ្ឌិតោ, វេយ្យត្តិយប្បការតោ ព្យត្តោតិ បញ្ញាបីយតីតិ ឯវំ បការតោ បញ្ញាបនតោ បញ្ញត្តិ។ យស្មា ឥធ អធិវចននិរុត្តិបញ្ញត្តិបទានិ សមានត្ថានិ។ សព្ពញ្ញា វចនំ អធិវចនាទិភាវំ ភជតិ, តស្មា ពោសុធិ វចនវិសេសេសុ វិសេសេន បវត្តេហិ អធិវចនាទិសទ្ទេហិ សព្ពានិ វចនានិ បញ្ញត្តិអត្ថប្បការសមានសាមញ្ញេន វុត្តានីតិ ទីបិតា អធិប្បាយេន អយមត្ថយោជនា កតាតិ វេទិតព្វា។

អថ វា អធិ-សទ្ទោ ឧបរិភាវេ, ឧបរិ វចនំ អធិវចនំ។ កស្ស ឧបរិ? បកាសេតព្ពស្ស អត្ថស្សាតិ បាកដោយមត្ថោ។ អធីនំ វា វចនំ អធិវចនំ។ កេន អធីនំ? អត្ថេន។ តថា តំតំអត្ថប្បការេន និទ្ធិតំ, និយតំ វា វចនំ និរុត្តិ។ បថវីធាតុបុរិសាទិតំតំបការេន ញាបនតោ បញ្ញត្តីតិ ឯវំ អធិវចនាទិបទានំ សមានត្ថតា បវត្តិ វេទិតព្វា, អញ្ញថា និរិវណ្ឌកធនវណ្ណប្បការានមេវ និរុត្តិតា, "បណ្ឌិតោ វិយត្តោ"តិ ឯវំ បការានមេវ ឯកមេវ អត្ថំ តេន តេន បការេន ញាបនតោ បញ្ញត្តិតា ច អាបជ្ជេយ្យាតិ។ ឯវំ តីហិបិ នាមេហិ វុត្តស្ស វោហារស្ស បវត្តិមគ្គោបិ សហ វិញ្ញាណេន នាមរូបន្តិ ឯត្តាវតា ឋិតន្តោ។ តេនាហ "ឋាតី"តិអាទិ។ បញ្ញាយ អវចរិតព្វន្តិ

បញ្ញាយ បចត្តិតព្ពា, ទោឃ្យន្តិ អទេ្វា៉ ទេតភាហ “ដាតិតព្ពា”ន្តិ៉ ចដ្ឋន្តិ កិទលយចដ្ឋិ, កយ្ចចដ្ឋិ, ចិបិកចដ្ឋន្តិ តិចិឆយ្បិ ចដ្ឋិ៉ ចត្តតីតិ បចត្តតិ៉ តឃិធំ “ដាទេឃឆា”តិអាឌិភា បច្ចាហិ បទេហិ ទុត្តស្ស អត្តស្ស តិកយតចទេយត ទុត្តំ៉ អាធិ-យទេ្តត ពួតី្តិតិបុរិយាតិអាឌីតយ្បិ យក្កទេហា ដដ្ឋទេ្វា៉ ភាយបញ្ញាតត្តាឃាតិ លត្ថាឌិថស្សាឌិយត្តាឌិពួត្តាឌិភាយស្ស បញ្ញាបតត្តាយ៉ ចត្តុបិ ឲត្តាចតាច៉ ទេតភាហ “លត្ថបច្ចាកយ្បិ ឲត្តាចតាច បញ្ញាយតី”តិ៉ ឲត្តាចតា ឲត្តទេកត, យហ ចិញ្ញាទេលាត ភាយទ្វបប្បចត្តិឃាតិ អទេ្វា៉

អត្តបញ្ញាតិចណ្ហភា

១១លិ៉ អត្យូយត្តិយតិ ឲទេតភាតិ អត្យូយត្តិ, ទេហដ្ឋា អាកតទេឥយភាយ អត្យូយត្ថាតចទេយត បចត្តា ដ្ឋបរិទេឥយភា, យា បថយបឥស្ស ឥស្សិតា, ពួឥាតិ ទុតិឃបឥស្ស ឥទេស្សតព្ពាតិ តយត្តំ ឥទេស្សទេត្តា “ពួតិ កកចា”តិអាឌិយាហ៉ ទ្វបិត្តិ ទ្វបចត្តំ៉ បរិត្តត្តិ ត ចិបុលំ, អប្បកត្តិ អទេ្វា៉ ឃទ្ធា អត្តា ភាយ ទេកាធិ បទេយត្តទេតា តត្តិ៉ ទេកចលំ បត ជិដ្ឋិកតិកាត់ បរិកប្បិតយត្តំ , តទ្ធា ឃត្ត ទេតយំ អត្តយព្ញា, ឃឆា ចស្ស ទ្វបិកាចាឌិបរិកប្បភា ទេហាតិ, តំ ឥទេស្សទេត្តា “ទេឃា”តិអាឌិយាហ៉ ទ្វបិ បរិត្តត្តិ អត្តទេភា ដ្ឋបដ្ឋិតកសិណទ្វបចទេយត ទ្វបិ, តស្ស អចដ្ឋិតការទេចត បរិត្តំ៉ បញ្ញាទេបតិ តឹលកសិណាឌិចទេយត ភាភាកសិណលាកី៉ តត្តិ អត្តាត់ ៉ អតត្តត្តិ កសិណតិមិត្តស្ស អប្បយាណតាយ បរិទេច្ឆឥស្ស អត្យូបដ្ឋាតទេតា អត្តទហិតំ៉ ដ្ឋណ្ណទេដត្តាតិ កាចភាយ អបទេតត្តា៉ តិមិត្តផុទេដ្ឋាកាយត្តិ ទេតត កសិណតិមិទេត្តត ផុដ្ឋប្បទេឥយំ៉ ទេតឃ្វតិ ចត្វុឃុ អទ្វបក្ខទេត្ថឃុ៉ ចិញ្ញាលាយត្តទេយចាតិ “ចិញ្ញាលាយទេឃា អត្តា”តិ ឲចំចាឌី៉

១១ប័៉“ឲតទហី”តិ យាចនាទលាមិធំ បឥត្តិ តឥត្តំ ឥទេស្សទេត្តា “ពួឥាទេតចា”តិ ចត្តា អចនាទទេលាត តិចត្តិតយត្តំ អាហ “ត ពួទេតា បទ”ន្តិ៉ តត្ត តទេត្តច យត្តា ដ្ឋឆ្នំដ្ឋន្តីតិ ដ្ឋទេច្ឆឥចាឌី, ទេតភាហ “ដ្ឋទេច្ឆឥចទេយទេតំ ទុត្ត”ន្តិ៉ កាចិត្តិ យព្ពា យឥា កាចិ អចិតស្សតកំ៉ ទេតភាហ “យស្សតចទេយទេតំ ទុត្ត”ន្តិ៉ អតឆាយកាចត្តិ ឃឆា បទចាឌី ចឥត្តិ, ត តឆា យកាចំ៉ តឆកាចាឃាតិ ដ្ឋទេច្ឆឥកាចាយ ចា យស្សតកាចាយ ចា៉ អតិឃបចតតទេញ្យាតំ ទុត្តំ យាយញ្ញាទេឌាតភាចទេយត៉ យប្បាទេស្សាយីតិ តឆកាចំ អស្ស យប្បត្តំ កត្វា ឥស្សឃិស្សាមិ, បតិដ្ឋាទេបស្សាយីតិ អទេ្វា៉ តឆា ហិ ចក្ខតិ “យស្សតចាឥច្ចា ដាតាទេបត្វា”តិអាឌិ៉ (ឌី៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉១១ប័) ពួមិតាតិ “អតធំ ចា បភា”តិអាឌិ ចចទេតត, អត្យូទេច្ឆឥយកាចប្បិ យមាត់ យស្សតចាឌិទេភា មតិចទេយភាតិ អធិប្បាទេឃា៉ ដ្ឋបកទេប្បស្សាយីតិ ដ្ឋទេបច្ច យមត្តឃិស្សាមិ៉

ឲចំ យមាតត្តិ ឲចំ ក្នុតំ យមាត់៉ ទ្វបកសិណញ្ញាត់ ទ្វបំ ដ្ឋត្តទបឥទេលិទេបត, អធិកយតចទេយត តំ ឲតស្ស អតី្តិតិ ទ្វបីតិ អាហ “ទ្វបិត្តិ ទ្វបកសិណលាភី”ន្តិ៉ បរិត្តត្តាត្យូជិដ្ឋិតិ ឲត្ត ទ្វបី-យទេ្តាបិអាទុត្តិអាឌិតទេឃត អាទេតត្វា ចត្តទេព្ញា, ទ្វបីកាចប្បិ ហិ ទេយា ជិដ្ឋិកតិទេកា បរិត្តកាចំ ចិឃ អត្តទេភា អកិតិចិស្ស ជិទេតាតិ៉ អទ្វបិត្តិ ឲត្តាបិ ឲទេយច តទេឃា៉ “បត្តបលិយតាហ្យលកច្ឆយទេក្ខទេបត ឈតកាហតឌ៎ាចិតាភា ភាតិឌីឈយត្តាភា ចល្លិ, តព្ពិបរីតា លតា”តិ ចឥត្តិ៉ អប្បហីតដ្ឋេភាតិ យទេក្កត អយប្បឆិ្តត្តការទេចត៉ ការទេលិទេក យតិ ដ្ឋប្បញ្ញតាទេហតា អត្យូយឃតទេដ្ឋា៉

អទ្វបកសិណំ ភាយ កសិណឈ្ឈាដិ អាកាយំ, ត បរិច្ឆិន្តាកាយកសិណំ៉ “ដ្ឋកឃប្បិ អទ្វបកសិណទេយចា”តិ ទេកធិ៉ អទ្វបក្ខត្ថទេកាចទំ ចាតិ

វេទនាទយោ អនុបលទ្ធា “អត្តា”តិ អភិនិវេសស្ស គោចរោ យស្សាតិ អនុបលទ្ធគោចរោ, ទិដ្ឋិគតិកោ, តំ អនុបលទ្ធគោចរំ វា-សទ្ទោ វុត្តវិកប្បត្ថោ។ សទ្ទយោជនា បន អនុបំ អនុបលទ្ធា គោចរភូតា យស្ស អត្ថីតិ អនុបី, តំ អនុបិំ។ លិភិនោ ចត្តារោតិ រូបកសិណាទិលិកវសេន តំ តំ ទិដ្ឋិវាទំ សមយេវ បរិកប្បេត្វា តំ អាទាយ បក្ខាបញ្ញាបនកា ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតិកា។ តេសំ អត្តវាសិកាតិ តេសំ លិភិតំ វាទំ បច្ចត្តតោ, បរេយ្យាយ ច គហេត្វា តទេវ តំ លភិត្វា ទោរេត្វា បញ្ញាបនកា ចត្តារោ។ តក្កិកា ចត្តារោតិ ភិសិលញ្ញាណស្ស អលាភិនោ កេវលំ តក្កនវសេនេវ យថាវុត្ត ចត្តារោ ទិដ្ឋិវាទេ សមយេវ អភិនិវិស្ស បក្ខយាទិតា ចត្តារោ។ តេសំ អត្តវាសិកា បុព្ពេ វុត្តនយេន វេទិតព្ពា។

នអត្តបញ្ញត្តិវណ្ណនា

១១៥។ អារទ្ធវិបស្សកោបីតិ សទ្ធាយិកវិបស្សកោបិ, តេន ពលវវិបស្សនាយ ឋិតំ បុគ្គលំ ទស្សេតិ។ ន បញ្ញាបេតិ យេវ អពហុស្សុតោបីតិ អធិប្បាយោ។ តាទិសោ ហិ វិបស្សនាយ អានុភាវេន សារវតិកោបិ ឥសាតាកិញ្ញាណាលិកី “ន បញ្ញាបេតី”តិ ន វត្តព្ពោតិ សោ ញាណ ន ក្ខន្ធេ។ ញាណាតិ តេសំ អបញ្ញាបនេ ការណំ ទស្សេតិ “យេនាសត្តា”តិអាទិនា។ ញាណេន ញាណំ ហោតិ, ន វិបរីតគ្គាហោ តស្ស ការណស្ស ធនសមុស្សាទិតត្តា។ អនុបលទ្ធា ញាណេន ញាណំ ហោតីតិ យោជនា។

អត្តសមនុបស្សនាវណ្ណនា

១១៦។ ទិដ្ឋិវសេន សមនុបស្សិត្វា, ន ញាណវសេន។ សា ច សមនុបស្សនា អត្តតោ ទិដ្ឋិទស្សនវសេន។

“វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតី”តិ ឯវំ អាគតា វេទនាក្ខន្ធវត្ថុកា សក្កាយទិដ្ឋិ។ ញាណាទីនំ អារម្មណំ ន បដិវិជ្ឈតីតិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោតិ វេទនាភាវបដិវេធាភាវេន សញ្ញាណាទិភាវេនាបិ បដិវិជ្ឈិត្វា ហោតិ តទុភយាភាវតោតិ អាហ “ញាយិតា រូបក្ខន្ធវត្ថុកា សក្កាយទិដ្ឋិ ភវិតា”តិ។ “អត្តា មេ វេទិយតី”តិ ញាយិតា អប្បដិវិជ្ឈន្តស្ស បដិវិជ្ឈតិ។ តេនាហ “នោបិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ”តិ។ “វេទនាធម្មោ”តិ បន ញាយិតា “វេទនា មេ អត្តា”តិ ញាណំ វាទំ បដិវិជ្ឈតិ។ វេទនាសម្ពន្ធោ ធម្មោ យស្ស អត្ថីតិ ហិ វេទនាធម្មោតិ វេទនាយ សមង្គភាវកាចំ តស្ស បដិជានាតិ។ តេនាហ “យស្ស វ វេទនាធម្មោ អវិប្បយុត្តសភាវោ”តិ។ សញ្ញាសង្ខារវិញ្ញាណក្ខន្ធវត្ថុកា សក្កាយទិដ្ឋិ ភវិតាតិ អាទេត្វា សម្ពន្ធោ។ “វេទនាសម្បយុត្តត្តា វេទិយតី”តិ តំសម្បយោគតោ តំកិច្ចកតមាហ យថា វេទនាយោគតោ វេទនោ បុរិសោតិ។ សន្តេបិ តំ សារម្មណធម្មានំ អារម្មណានុភវនំ លព្ភតេវ, តព្ពា វោ យកេទសតោ ឃដ្ឋតាមត្តតោ, វេទនាយ បន វិស្សវិតាយ សាមិភាវេន អារម្មណរសានុភវនត្តិ។ តស្សា វសេន សញ្ញាទយោបិ តំសម្បយុត្តត្តា “វេទិយតី”តិ វុច្ចន្តិ។ តថា ហិ វុត្តំ អដ្ឋសាលិនិយំ “អារម្មណរសានុភវនដ្ឋានំ បត្វា សេសសម្បយុត្តធម្មា យកេទសមត្តកមេវ អនុភវន្តី”តិ, (ធ៎ ស៎ អដ្ឋ៎ ១ ធម្មុទ្ទេសកថា) រាជសូទនិទស្សនេន ចាមេត្វា តត្ថ វិភាវិតោ យេវ។ យតស្សាតិ សញ្ញាទិក្ខន្ធត្តយស្ស។ “អវិប្បយុត្តសភាវោ”តិ ញាយិតា អវិនិព្ភោគវុត្តិតំ គច្ឆតិ វិនេសំ ផាតិ ទីបេតិ។

១១៦។ តត្ថាតិ តេសុ វាទេសុ។ តីសុ ទិដ្ឋិគតិកេសូតិ "វេទនា មេ អត្តា"តិ, "អប្បដិសំវេទនោ មេ អត្តា"តិ, "វេទនាធម្មោ មេ អត្តា"តិ ច ឯវំវាទេសុ តីសុ ទិដ្ឋិគតិកេសុ។ តិស្សន្នំ វេទនានំ ភិន្នសភាវត្តា សុខំ វេទនំ "អត្តា"តិ សមនុបស្សតោ ទុក្ខំ, អទុក្ខមសុខំ វា វេទនំ "អត្តា"តិ សមនុបស្សនា ន យុត្តា។ ឯវំ សេសទ្វយេ បីតិ អាហ "យោ យោ យំ យំ វេទនំ អត្តាតិ សមនុបស្សតី"តិ។

១១៧។ "ហុត្វា អភាវតោ"តិ ឥមិនា ឧទយព្វយវន្តតាយ អនិច្ចាតិ ទស្សេតិ, "តេហិ តេហី"តិអាទិនា អនេកការណសង្ខតត្តា សង្ខតាតិ។ តំ តំ បច្ចយន្តិ "ឥន្ទ្រិយំ, អារម្មណំ, វិញ្ញាណំ, សុខ, វេទនីយោ ផស្សោ"តិ ឯវំ អាទិកំ តំ តំ អត្តនោ ការណំ បដិច្ច និស្សាយ សម្មា សស្សតាទិភាវស្ស, ឧច្ឆេទាទិភាវស្ស ច អភាវេន ញាយេន សមការណេន សទិសការណេន អនុរូបការណេន ឧប្បន្នា។ ខយសភាវាតិ ខយធម្មា, វយសភាវាតិ វយធម្មា, វិរជ្ជនសភាវាតិ វិរាគធម្មា, និរុជ្ឈនសភាវាតិ និរោធធម្មា, ចតូហិបិ បទេហិ វេទនាយ ភង្គភាវមេវ ទស្សេតិ។ តេនាហ "ខយោតិ...បេ... ខយធម្មាតិអាទិ វុត្ត"ន្តិ។

វិគតោតិ សភាវវិគមេន វិគតោ។ ឯកស្សេវាតិ ឯកស្សេវ ទិដ្ឋិគតិកស្ស។ តីសុបិ កាលេសូតិ តិស្សន្នំ វេទនានំ បវត្តិកាលេសុ។ ឯសោ មេ អត្តាតិ "ឯសោ សុខវេទនាសភាវោ, ទុក្ខអទុក្ខមសុខវេទនាសភាវោ មេ អត្តា"តិ កិំ បន ហោតី, ឯកស្សេវ ភិន្នសភាវំ អត្ថុប្បត្តិកោ កថំ បច្ចេតីតិ អធិប្បាយេន បុច្ឆតិ។ ឥតរោ ឯវម្បិ តស្ស ន ហោតិ យេវាតិ ទស្សេន្តោ "កិំ បន ន ភវិស្សតី"តិអាទិមាហ។ វិសេសេនាតិ សុខាទិវិការេន។ សុខញ្ច ទុក្ខញ្ចាតិ ឯត្ថ ច-សទ្ទេន អទុក្ខមសុខំ សង្គណ្ហាតិ, សុខសង្គហេន វា ឯតេន តំ សន្តសុខុមភាវតោ។ អវិសេសេនាតិ អវិភាគេន វេទនាសាមញ្ញេន។ វេទនាកិច្ចន្តិ សុខាទិភេទេន វេទយិតំ។ តំ តិវិធម្បិ វេទនំ ឯកទិដ្ឋិគតិកោ ឯកជ្ឈំ គហេត្វា អត្តាតិ សមនុបស្សតិ។ ឯកក្ខណេ ច ពហូនំ វេទនានំ ឧប្បាទោ អាបជ្ជតិ អវិសេសេន វេទនាសភាវត្តា។ អត្តនោ ហិ តស្មិំ សតិ សទា សព្វវេទនាបវត្តិប្បសង្គតោ ទិដ្ឋិគតិកោ អគតិយា ឯកក្ខណេបិ ពហូនម្បិ វេទនានំ ឧប្បត្តិ បដិជានិតព្វាតិ តស្ស អវសំ អវេទេន្តោ "ន ឯកក្ខណេ ពហូនំ វេទនានំ ឧប្បត្តិ អត្ថី"តិ អាហ, បច្ចក្ខវិរុទ្ធមេតន្តិ អធិប្បាយោ។ ឯតេន វេទនំ នត្ថីតិ ឯតេន វិរុទ្ធត្ថានាភាវតោបិ សព្វេន សព្វំ អត្តនោ អភាវតោបិ បដិសិទ្ធានំ ន រុច្ចតិ, ឯវំ ទស្សនំ ធីរា នត្ថីតិ អត្ថោ។

១១៨។ ឥន្ទ្រិយពទ្ធេបិ រូបធម្មេ វាយោធាតុវិប្ផារវសេន កាចិ កិរិយា នាម លព្ភតីតិ សុទ្ធរូបក្ខន្ធេបិ យត្ថ ភេទាទិ វាយោធាតុវិប្ផារោ លព្ភតិ, តមេវ និស្សយភាវេន គណ្ហន្តោ "តាលវណ្ដេ វា វាតបានេ វា"តិ អាហ។ វេទនាធម្មោតិ វេទនាធម្មវន្តស្ស។ "អហមស្មី"តិ ឥមិនា តយោបិ ខន្ធេ ឯកជ្ឈំ គហេត្វា អហំការស្ស ឧប្បជ្ជនាការោ វុត្តោតិ។ "អយមហមស្មី"តិ បន ឥមិនា តត្ថ ឯកំ ឯកំ គហេត្វា អហំការស្ស ឧប្បជ្ជនាការោ វុត្តោ។ តេនាហ "ឯកធម្មោបី"តិអាទិ ។ តត្ថ "អហមស្មី"តិ អហំការុប្បត្តិ។ សា ហិ ចតុក្ខន្ធនិរោធេន អនុបលព្ភមានសត្តិស្សយា សសវិសាណាទិសទិសា វិយ ន ភវេយ្យាតិ។

ឯត្តាវតាតិ "កិត្តាវតា ច អានន្ទា"តិអាទិនា "តន្តាកុលកជាតា"តិ បទស្ស អនុសន្ធិទស្សនវសេន បវត្តេន ឯត្តកេន វេទនាមុខេន ការណំ ហេដ្ឋាបិ វដ្ដាការេន ភណិតា, ឥធ បន ទិដ្ឋិគតិកស្ស វដ្ដោ និស្សក្កិបនាសមត្ថាវិភាវនវសេន មិច្ឆាទិដ្ឋិយា

មហាសាវកាទីបនិយកថា បកាសិតាតិ តំ ទស្សេន្តោ “ចតុគាថា គធិតា”តិ អាហ។ តត្ថ ចតុព្វិធា អចិន្តា ទណ្ឌា, តា អនាមសិត្វា

ទេតា អញ្ញថា គន្ថា ញាណ ចតុគាថា គធិតាតិ អាហ “នកចាហិ”តិអាទិ។ អចិន្តាសីទេវនាតិ អចិន្តំ សុត្តមគ្គំ គត្វា, អចិន្តាមុទេលនាតិ អទេត្វា។

ទោរំ ន បញ្ញាយតីតិ “អសុកស្ស នាម សមុសមុទ្ទស្ស, ចក្កវត្តិនោ វា កាលេ អចិន្តា សុបត្តា, ន ទេតា បុទេត្ថ អត្ថី”តិ អចិន្តាយ អាទិ

មរិយាទា អប្បដិហតស្ស មម សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្សាបិ ន បញ្ញាយតិ អចិន្តមានត្តា ឯវាតិ អទេត្វា។ អយំ បច្ចយោ ញាណប្បច្ចយោ, តស្មា

ញាណប្បច្ចយា, ញាណស្មា អាសវានំ ខយោតិ អទេត្វា។ កវត្យាយាតិ កវសំយោជនក្ខយាយ តណ្ហាយ។ កវជិដ្ឋិយាតិ សស្សតទិដ្ឋិយា។ “តត្ថ

តត្ថ សុបបន្នេត្តា”តិ ញាមិតា “ញាទេតា ឯត្ថ ឯទេត្វា ញាណា”តិ ឯវំ អបរិមត្តំ អបរាបរុប្បត្តិំ ទស្សេតិ។ ទេតាហ “មហាសមុទ្ទេ”តិអាទិ។

១១៩។ បច្ចយាការមុញ្ញហស្សាតិ ក្វតកថតនេមតំ, ន ចិរេសសតំ។ សព្ពាបិ ហិ ជិដ្ឋិកតិកោ បច្ចយាការមុញ្ញទេហា ឯវាតិ។ ចិចដ្ឋំ កទេថន្តាតិ

ចដ្ឋទេតា ចិតិមុត្តត្តា ចិចដ្ឋំ, ចិទេមាទេល្លា, តំ កទេថន្តា។ ការកស្សាតិ សត្ថុគ្គវាទការកស្ស, សម្មាបដិបន្នស្សាតិ អទេត្វា។ ទេតាហ

“សតិបដ្ឋានចិហារិទោ”តិ។ ទេសា ហិ វេទនានុបស្សនាយ, ធម្មានុបស្សនាយ ច សម្មាបដិបត្តិយា “ទេនច វេទនំ អត្តានំ

សមនុបស្សតី”តិអាទិនា វត្តព្ពតំ អទេហតិ។ ទេតាហ “ឯវរូទេបិ ហី”តិអាទិ។ សព្ពធម្មេសូតិ សព្ពេសុ ទេតភូមកធម្មេសុ។ ទេ ហិ សម្មសនីយា។ ន

អញ្ញត្តិ វេទនាយ អញ្ញំ សញ្ញាទិធម្មំ អត្តានំ ន សមនុបស្សតីតិ។ “លក្ខទេលាកាទេយា”តិ រូបាទិធម្មា ឯវ ចុទ្ទត្តិ, ទេតសំ សមុទេហាតិ ទស្សេតុំ

“រូបាទីសុ ធម្មេសូ”តិ ចុត្តំ។ ន រូបាទិយតិ ជិដ្ឋិតណ្ហាកាហចទេសន។ “ទេសទេយ្យាហមស្មី”តិអាទិនា (សំ។ និ។ ៣។១០ប័; មហានិ។ ១៧, ១៥ប័; ឆ។ ស។

១១១; ចិក។ ប័១៧, ប័៩៩) បចត្តមានមញ្ញនាបិ តណ្ហាជិដ្ឋិមញ្ញនា ចិយ បរិតស្សនរូបិ ឯវាតិ អាហ

“តណ្ហាជិដ្ឋិមានបរិតស្សនាយបី”តិ។

សា ឯវំ ជិដ្ឋីតិ សា អទេហទេតា ឯវំបការា ជិដ្ឋីតិ ទេយា ចទេនយ្យ, តនកល្លំ, តំ ន យុត្តន្តិ អទេត្វា។ ឯវមស្ស ជិដ្ឋីតិ ឯត្វាបិ ឯវំបការា អស្ស

អទេហទេតា ជិដ្ឋីតិអាទិនា ទេយាទេជតព្ពា។ ឯវញ្ចាសតីតិ ទេយា ចទេនយ្យ “ទេហាតិ តថាកទេតា បរំ មរណា ញាតិស្ស ជិដ្ឋី”តិ, តស្ស ទេន ចនតំ

តទេថចាតិ អទេត្វា។ “អទេហា ន កិញ្ចិ ជានាតី”តិ ចុត្តំ កទេចយ្យ ជានទេតា តថា ជិដ្ឋិយា អភាចទេតា។ ទេតទេនចាតិ តថា ចត្តុមយុត្តត្តា ឯវ។

ចតុត្ថម្បិ នយាតត្តំ “ទេហាតិ តថាកទេតា”តិអាទិនា អាកតានំ ចតុន្នំ ចាទានំ។ អាទិទេតា តីសុ ចាទេសុ សត្តិបិត្វា បរិទេយាសានចាទេ

ចិត្វារិតត្តា “អចសានេ ‘តំ កិស្ស ទេហតុ’តិអាទិមាហា”តិ ចុត្តំ។ “អាទិទេតា តីសុ ចាទេសុ តទេថច ទេនសតា បចត្តា, យថា

បរិទេយាសានចាទេ, ឯវំ បន សត្តិត្តា”តិ កោចិ។

ទេចាហារទោតិ “សទេត្តា ញាតិំ បុរិទេសា”តិអាទិនា, “លក្ខាអាយតនានី”តិអាទិនា, “ឆទេស្សា ទេចទនា”តិអាទិនា ច ទេចាហារិតព្ពទេចាហារទោ។

តស្ស បន ទេចាហារស្ស បចត្តិដ្ឋានំ នាម សទេល្លបទេតា ញាទេម ឯវាតិ អាហ “លក្ខា អាយតនានិ ឆាតុទេយា”តិ។ យស្មា និដ្ឋានំ បុត្តាការេក

សល្លានំ និទេរាធការទេនទេន បញ្ញាបិយតិ ច, តស្មា តស្សាបិ លក្ខមុទេលន អចនទិតព្ពតា លព្ភតីតិ “បញ្ញាយ អចនទិតព្ពំ លក្ខបច្ចក”ន្តិ

ចុត្តំ។ ទេតាហ ភកចា “ឥមស្មិំយេវ ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ សសញ្ញិម្ហិ សមនកេ លោកញ្ច បញ្ញបេមិ លោកសមុទយញ្ច លោកនិរោធញ្ច

លោកនិរោធគាមិនិញ្ច បដិបទ”ន្តិ។ (សំ។ និ។ ១។១០៧; អ។ និ។ ៤។៤៥) បញ្ញាចនន្តិ ចា ទេតភូមកធម្មានមេតំ កហណន្តិ “លក្ខបច្ចក”ន្តេច

ចុត្តំ, តស្មា “យាចតា បញ្ញា”តិ ឯត្វាបិ លោកិយបញ្ញាយ ឯវ កហណំ ទដ្ឋព្ពំ។ ចដុគថា ទេហសាតិ។ តថា ហិ “យាចតា ចដុំ ចដុតិ”

ឰខេ្ទច ចុត្តំ៑ ខេតេភចាហ “តត្តាក្យុលកបឌេស្សេច អត្សុបត្ថិ ឌស្សិតោ”តិ៑ យស្មា កកចា ជិជ្ជិ ឋិនេសេតេត្ត ចដ្ឋកធិ កខេឆត្វា យឆាត្សុបត្ថិតាបិ ចដ្ឋកធិ កខេឆសិ, តស្មា “តត្តាក្យុលកបឌេស្សេចអត្សុបត្ថិ ឌស្សិតោ”តិ សាចឆារលំ កត្វា ចុត្តំ៑ បជិច្ចសយុប្បាឆកចា បតេត្ត ឃាចខេច តស្ស កម្ពីរកាចចិកាចតត្វាឃ ចិត្តារិតា, ចិចដ្ឋកធាបិ សយាភា ឰឆ បច្ចាយដ្ឋាតិ ឌដ្ឋត្តំ៑

សត្តចិត្តាលជ្ជិតិចល្លកា

១៦៧៑ កន្ធត្តាកន្ធត្តាតិ សយធបជិបត្តិឃំ ស្សុប្បតិជ្ជិតោ ហុត្វា ចិបស្សតាកយតេត, យក្កយតេត ច កន្ធត្តា កន្ធត្តា៑ ឃ្លកាហិ ភាកេហិ យុច្ចតេតា ឃ្លតេតាភាកចិយុត្តា ភាយ ខេហាតិ៑ សោ “ឧចំ អសយតុបស្សេត្តា”តិ ចុខេត្តា ចិបស្សតាឃាតិកោតិ កត្វា “ខេឃា ច ត សយតុបស្សតីតិ ចុខេត្តា សោ យស្មា កន្ធត្តា កន្ធត្តា បញ្ញាចិយុត្តា ភាយ ខេហាតី”តិ ចុត្តំ៑ ខេហដ្ឋា ចុត្តាតត្ថិ “កិត្តាចតា ច, អាភត្ថ, អត្តាត់ ត បញ្ញាបេត្តា ត បញ្ញាបេតី”តិអាឌិភា (ឌី៑ តិ៑ ១.១១៥), “យតោ តោ, អាភត្ថ, កិក្ខុ តេច ខេចតត់ អត្តាត់ សយតុបស្សតី”តិអាឌិភា (ឌី៑ តិ៑ ១.១១៣ អាឌេឃា) ច ខេហដ្ឋា បាឡិឰយំ អាកតាត់ ខ្វិត្ត បុច្ចត្ថភិក្ខុត់៑ តិកយតត្ថិ តិស្សរលំ៑ ភាយត្ថិ បញ្ញាចិយុត្តាឌិភាយំ៑

បជិសត្ថិចសេត ចុត្តាតិ ភាភត្តកាឃភាភត្តសញ្ញិតាចិសេសចិសិដ្ឋ បជិសត្ថិចសេត ចុត្តា សត្ត ចិត្តាលជ្ជិតិខេឃា៑ តំតំសត្តតិកាយំ បតិ តិស្សឃតោ ហិ ភាភត្តកាឃាឌិតា តំបរិឃាបត្តបជិសត្ថិសយុឆាកតាតិ ឌដ្ឋត្វា តឌកិតិត្តត្តកកយុកចស្ស តឆា អាឃ្វហិតត្តា៑ ចតេស្សា អាកយិស្សតីតិ រូបខេចឌភាសញ្ញាសង្ខារក្ខន្ធចសេត ចតេស្សា ចិត្តាលជ្ជិតិខេឃា អាកយិស្សត្តិ “រូបុបាយំ ចា អាចុសោ ចិត្តាលំ តិដ្ឋយាត់ តិដ្ឋតី”តិអាឌិភា (ឌី៑ តិ៑ ១.១១១)៑ ចិត្តាលបតិដ្ឋាតស្សាតិ បជិសត្ថិចិត្តាលស្ស ឧតរហិ បតិដ្ឋាតការលស្ស៑ អត្ថតោ ចុត្តចិសេសចិសិដ្ឋា បញ្ចខេចាកាខេរ រូបខេចឌភាសញ្ញាសង្ខារក្ខន្ធា, ចត្តខេចាកាខេរ ខេចឌភាឌខេឃា តខេឃា លត្ថា ខេចឌិតញ្ញា៑ សត្តាចាសកាធំ ឃ្លបិតាឃ “ខេក្វ ច អាឃតតាតីតិ ខេក្វ តិចាសដ្ឋាភាតី”តិ ចុត្តំ៑ តិចាសដ្ឋាតបរិឃាខេឃាបិ អាឃតតសខេក្ត ខេហាតិ ឃឆា “ខេឌចាឃតតក្វយ”ត្តិ៑ សត្តត្តិ ចិត្តាលជ្ជិតិ អាឃតតក្វយត្តិ សកលំ៑ តស្មា កហិតំ តត្ត ឧកខេយច អក្កខេហត្វាតិ អឌិប្បាខេឃា៑ បរិឃាឌាត់ អភចខេសសក្កហលំ ត កន្ធតិ ចដ្ឋំ ចិត្តាលជ្ជិតិអាឃតតក្វយាត់ អញ្ញាយញ្ញាអខេត្តាកឆត្តា៑

តិឌស្សតេត្ត តិបិខេតា, តស្មា ខេសឃ្សធាបិ យត្សុស្សាតិ ឃឆា យត្សុស្សាតិ ចុត្តំ ខេហាតិ៑ ចិខេសខេសា ខេហាតិខេឃច សតិបិ ធាហិរស្ស ការកស្ស អខេកខេឌ អដ្ឋត្តិកស្ស កិត្តត្តា៑ ភាភត្តំ កាខេឃ ឧខេតសំ, ភាភខេត្តា ចា កាខេឃា ឧខេតសត្តិ ភាភត្តកាឃា, ឰយិភា តខេឃត ខេសសបខេឌសុបិ អខេត្វា ខេចឌិតខេត្តា៑ ខេតសត្តិ យត្សុស្សាត់៑ ភាភត្តា សញ្ញា ឧខេតសំ អត្ថីតិ ភាភត្តសញ្ញិខេតា៑ ស្សុលសយុស្សឃខេតា ចិតិបិខេតា ឧខេតសំ អត្ថីតិ ចិតិបិតិកា សតិបិ ខេឌចកាខេច ជិត្តសយុត្តិឃា អកាចខេតា, អបិខេឃសុ ចា កខេតា តត្ថិ តិបិខេតា ឧខេតសត្តិ ចិតិបិតិកា៑ ខេតភាហ “ចត្សអបិឃចិតិយុត្តា”តិ៑ ឆយុបឌត្ថិ សតិបដ្ឋាភាឌិឆយុកោដ្ឋាសំ៑ ចិឌាតិឃាតិ ស្សុតយខេឃត តាច ធាខេលាភ ចិឌាតិត្វា៑ តឌត្សុសាខេរត ខេឃាតិខេសាយតសិកាទំ បរិត្វាហខេត្តា ឋីលចិស្សុត្ថិអាឌិកំ សយុបជិបត្តិ អបិ បជិបខេជ្ជយ៑ សា ច បជិបត្តិ ហិតាឃ ជិដ្ឋឆយុកាឌិសកលហិតាឃ អយ្យាកំ សិឃា៑ ឰឌាតិ តត្ត ឋីលបជិបត្តិ តាច ចិភាខេកត ឌស្សេត្តា “បិខេលាសុ ចា”តិ កាឆយាហ៑

ព្រហ្មកាយេ បឋមជ្ឈាននិព្វត្តេ ព្រហ្មសមូហេ, ព្រហ្មនិកាយេ វា ភវាតិ ព្រហ្មកាយិកា។ មហាព្រហ្មុនោ បរិសាយ ភវាតិ ព្រហ្មបារិសជ្ជា តស្ស បរិចារកដ្ឋានេ ឋិតត្តា។ មហាព្រហ្មុនោ បុរោហិតដ្ឋានេ ឋិតាតិ ព្រហ្មបុរោហិតា។ អាយុវណ្ណាទីហិ មហន្តត្តា ព្រហ្មានោតិ មហាព្រហ្មានោ។ សតិបិ តេសំ និវាសភូមិ បឋមេន ឈានេន អភិនិព្វត្តភាវេ ឈានស្ស បន បវត្តិភេទេន អយំ វិសេសោតិ ទស្សេតុំ “ព្រហ្មបារិសជ្ជា បនា”តិអាទិ វុត្តំ។ បរិត្តេនាតិ ហីនេន, សា ចស្ស ហីនតា ឆន្ទាទីនំ ហីនតាយ វេទិតព្វា, បដិលទ្ធមត្តំ វា ហីនំ។ ភាគស្សាតិ អសង្ខេយ្យកប្បស្ស។ ហីនបណីតានំ មជ្ឈេ ភវត្តា មជ្ឈិមេន, សា ចស្ស មជ្ឈិមតា ឆន្ទាទីនំ មជ្ឈិមតាយ វេទិតព្វា, បដិលភិត្វា នាតិសុភាវិតំ វា មជ្ឈិមំ។ ឧបឌ្ឍភាគោតិ អសង្ខេយ្យកប្បស្ស ឧបឌ្ឍភាគោ។ វិប្ផារិកតរោតិ ព្រហ្មបារិសជ្ជេហិ បមាណតោ វិបុលតរោ, សភាវតោ ឧឡារតរោ ច ហោតិ។ សភាវេនបិ ហិ ឧឡារតរោវ, តំ បនេត្ថ អប្បមាណំ។ តថា ហិ បរិត្តាភាទីនំ, បរិត្តសុភាទីនញ្ច កាយេ សតិបិ សភាវវេមត្តេ ឯកត្តវសេនេវ វវត្ថាបិយតីតិ “ឯកត្តកាយា” ត្វេវ វុច្ចន្តិ។ បណីតេនាតិ ឧក្កដ្ឋេន, សា ចស្ស ឧក្កដ្ឋតា ឆន្ទាទីនំ ឧក្កដ្ឋតាយ វេទិតព្វា, សុភាវិតំ វា សម្មទេវ វសីភាវំ បាបិតំ បណីតំ បធានភាវំ នីតន្តិ កត្វា, ឥធាបិ កប្បោ អសង្ខេយ្យកប្បវសេនេវ វេទិតព្វោ បរិបុណ្ណស្ស មហាកប្បស្ស អសម្ភវតោ។ ឥតីតិ ឯវំ វុត្តប្បការេន។ តេតិ “ព្រហ្មកាយិកា”តិ វុត្តា តិវិធាបិ ព្រហ្មានោ។ សញ្ញាយ ឯកត្តាតិ តិហេតុកភាវេន សញ្ញាយ ឯកត្តសភាវត្តា។ ន ហិ តស្សា សម្បយុត្តធម្មវសេន អញ្ញោបិ កោចិ ភេទោ អត្ថិ។

ឯវន្តិ ឥមិនា នានត្តកាយឯកត្តសញ្ញិនោតិ ទស្សេតិ។

ទណ្ឌុក្កាយាតិ ទណ្ឌទីបិកាយ។ សរតីតិ ធាវតិ វិយ។ វិស្សរតីតិ វិប្បកិណ្ណា វិយ ធាវតិ។ ទ្វេ កប្បាតិ ទ្វេ មហាកប្បា។ ឥតោ បរេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឥធាតិ ឥមស្មិំ សុត្តេ។ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទវសេន អាភស្សរគ្គហណេន សព្ពេបិ តេ បរិត្តាភា, អប្បមាណាភាបិ គហិតា។

សោភនា បភា សុភា, សុភាយ កិណ្ណា សុភាកិណ្ណាតិ វត្តព្វេ អា-ការស្ស រស្សត្តំ, អន្តិម-ណ-ការស្ស ហ-ការញ្ច កត្វា “សុភកិណ្ហា”តិ វុត្តា, អដ្ឋកថាយំ បន និច្ចលាយ ឯកគ្ឃនាយ បភាយ សុភោតិ បរិយាយវចនត្តា “សុភេន ឱកិណ្ណា វិកិណ្ណា”តិ អត្ថោ វុត្តោ, ឯត្ថាបិ អន្តិម-ណ-ការស្ស ហ-ការករណំ ឥច្ឆិតព្វមេវ។ ន ឆិជ្ជិត្វា ឆិជ្ជិត្វា បភា គច្ឆតិ ឯកគ្ឃនត្តា។ ចតុត្ថវិញ្ញាណដ្ឋិតិមេវ ភជន្តិ កាយស្ស, សញ្ញាយ ច ឯករូបត្តា។ វិបុលសន្តសុខាយុវណ្ណាទិផលត្តា វេហប្ផលា។ ឯត្ថាតិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិយំ។

វិវដ្ដបក្ខេ ឋិតា អបុនរាវត្តនតោ។ “ន សព្ពកាលិកា”តិ វត្វា តមេវ អសព្ពកាលិកត្តំ វិភាវេតុំ “កប្បសតសហស្សម្បិ”តិអាទិ វុត្តំ។ សោឡសកប្បសហស្សច្ចយេន ឧប្បន្នានំ សុទ្ធាវាសព្រហ្មានំ បរិនិព្វាយនតោ, អញ្ញេសញ្ច តត្ថ អនុប្បជ្ជនតោ ពុទ្ធសុញ្ញេ លោកេ សុញ្ញំ តំ ឋានំ ហោតិ, តស្មា សុទ្ធាវាសា ន សព្ពកាលិកា, ខន្ធាវារដ្ឋានសទិសា ហោន្តិ សុទ្ធាវាសភូមិយោ។ ឥមិនា សុទ្ធេន សុទ្ធាវាសានំ សត្តាវាសភាវទីបនតោ វិញ្ញាណដ្ឋិតិភាវោ ទីបិតោ, តស្មា សុទ្ធាវាសាបិ សត្តសុ វិញ្ញាណដ្ឋិតីសុ ចតុត្ថវិញ្ញាណដ្ឋិតិំ នវសុ សត្តាវាសេសុ ចតុត្ថសត្តាវាសំយេវ ភជន្តិ។

ស្សុយត្តាតិ សញ្ញារាចសេសស្សុយកាចប្បត្តត្តា បរិញ្ញត្តចិញ្ញាណកិច្ចាកាចតោ នេច ចិញ្ញាណំ, សញ្ញាសោ អចិញ្ញាណំ ត ហោតីតិ តាចិញ្ញាណំ, តស្មា បរិប្បុដចិញ្ញាណកិច្ចចត្តីសុ ចិញ្ញាណដ្ឋិតីសុ អចក្ខា។

១៧៥។ តត្ថា ចិញ្ញាណដ្ឋិតិត្តិ បចយំ ចិញ្ញាណដ្ឋិតិ។ ហេដ្ឋា ចុត្តនយេន សរូបតោ, យត្ថុស្សានិចិកាកតោ, សង្ខេបតោ, “តាយន្ចា រូបន្ចា”តិ កេចតោ ច បដាតាតិ។ តស្សា សយុតយន្ចាតិ តស្សា បចយាឃ ចិញ្ញាណដ្ឋិតិយា បន្ចាចីសតិចិធំ សយុតយន្ចា បដាតាតិ។ អត្ថក្តួយេបិ ទុសេច តយោ។ អស្សាតេតញ្ញតោ, អស្សាតតោ ច អស្សាតំ។ អយំ អតិច្ចានិកាសេចា អានីតេចា។ លក្ខរាកោ ចិតីយតិ ទុតោត, ទុត្ត ចាតិ លក្ខរាកចិតយោ, សហ យក្កេត តិញ្ញាតំ។ លក្ខរាកប្បហាតត្តិ ទុត្តាបិ ទុសេច តយោ។ យាតជិដ្ឋិតំ ចសេតាហត្តិ ចា, តណ្ហាចសេត យយត្តិ ចា អកិតត្ថតាបិ យាតស្ស បរិតស្សតា ចិយ ដដ្ឋញ្ញា។ សញ្ញត្តាតិ សញ្ញាសុ សេសេសុ អដ្ឋសុបិ ចាសេសុ ៎ តត្តាតិ ស្តបរិ តីសុ ចិញ្ញាណដ្ឋិតីសុ

ទុតិយាឃតនេតសុ។ តត្ត ហិ រូបំ តត្តិ។ បុត តត្តាតិ បចយាឃតនេ។ តត្ត ហិ ទុកោ រូបក្ខន្ធោច។ ទុត្តាតិ ច តយេច សត្តាឃ ចុត្តំ។ តត្ត ហិ រូបស្ស កយ្ចសយដ្ឋាតត្តា អាហារចសេត ឃោឌតា ត សយ្តចតិ។

ឃតោ ហោតិ ទុត្ត តោ-សង្ខ្ថា តា-សង្ខ្ថា ចិយ កាលចចេតា “ឃតោ ហោ, សារិបុត្ត, កិច្ចសញ្ញ”តិអាតីសុ (បរិ។ ១១) ចិយាតិ ចុត្តំ “ឃតា ហោ”តិ។ អក្កហេត្តាតិ កញ្ចិបិ សញ្ញារំ “ទុតំ យយា”តិអាតិតា អក្កហេត្តា។ បញ្ញាចិយុត្តាតិ អដ្ឋត្តំ ចិមោក្ខាតំ អតឆិកតត្តា សាតិសយស្ស សយាឆិតលស្ស អកាចតោ បញ្ញាតលេតេច ចិយុត្តា។ តេតាហ “អដ្ឋ ចិមោក្ខេ អសន្តិកត្តា បញ្ញាតលេតេចា”តិអាតិ។ អប្បចត្តិត្តិ អាឃតិ អប្បចត្តិ កត្តា។ បដាតន្តោ ចិយុត្តាតិ ចា បញ្ញាចិយុត្តា, បចយញ្ញាតថស្សេត ចិតា បរិដាតតាតិប្បការេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ ដាតន្តោ បដិចិជ្ឈន្តោ តេសំ កិច្ចានំ យត្តកប្បត្តិយា តិដ្ឋិតកិច្ចតាយ ចិសេសេត យុត្តាតិ ចិយុត្តា។ សោ បញ្ញាចិយុត្តា។

ស្សក្ខចិបស្សកោតិ សយឆកាចតានិតេហាការេចត ស្សក្ខា លុតា, អសិតិន្ថា ចា ចិបស្សតា ទុតស្សាតិ ស្សក្ខចិបស្សកោ។ ឆត្តាតិ បិតកករោហចសេត ឆត្តា។ អញ្ញាតរូបិត្តិ ច អញ្ញាតរអញ្ញាតរូបិ, ទុកោកុបិត្តិ អតេ្តា។ ទុចតិស្ស បញ្ចាចិឆតា និយា។ “ត ហេច ហោ អដ្ឋ ចិមោក្ខេ កាយេត ថុសិត្តា ចិហរតី”តិ ច្ចយិតា សាតិសយស្ស សយាឆិតលស្ស អកាចតា ឌីបិតោ។ “បញ្ញាយ ចស្ស ឌិស្វា”តិអាតិតា សាតិសយស្ស បញ្ញាតលស្ស កាចោ។ បញ្ញាយ ចស្ស ឌិស្វា អាសចា បរិក្ខិណា ហោត្តីតិ ត អាសចា បញ្ញាយ បស្សត្តិ, ឆស្សតការណា បត បរិក្ខិណា “ឌិស្វា បរិក្ខិណា”តិ ចុត្តា។ ឆស្សតាឃត្តបរិក្ខយត្តា ទុច ហិ ឆស្សតំ អាសចាតំ ឍយស្ស បុរិយកិរិយា ហោតិ។

អដ្ឋចិមោក្ខចណ្ណតា

១៧៦។ ទុកស្សកិច្ចតោតិ សត្តសុ អរិយបុក្កលេសុ ទុកស្ស កិច្ចតោ។ ចិញ្ញាណដ្ឋិតិអាតិតា បរិដាតតាតិចសប្ប ចត្តតិក្កយតន្ចា បញ្ញាចិយុត្តតាយន្ចា។ ច្ចតរស្សាតិ ស្តកតោកាកចិយុត្តស្ស។ ច្ចយេ សត្តាយ ហិ បុរេញ្ញា “ឌ្វិត្តំ កិច្ចត”ត្តិ ចុត្តំ។ កោតដ្ឋតាតិ កោត សការេចត។ សការេចា ហិ ឆាការោត ឃាឆាចតោ អរហិឃតោ ឆាតត្តតោ “អតេ្តា”តិ ចុច្ចតិ, សោ ទុច ត្ត-ការស្ស ដ្ឋ-ការំ កត្វា “អដ្ឋា”តិ ចុត្តា។ អធិយុច្ចតដ្ឋតាតិ អធិកំ សចិសេសំ យុច្ចតដ្ឋត, ទុតោត សតិបិ សញ្ញស្សាបិ រូបាចចរន្ញ្ញាតស្ស ចិក្ខយ្តចសេត បដិបក្ខតោ ចិយុត្តការេច ហេត កាចតាចិសេសេត តំ ធរាតំ សាតិសយំ បដិបក្ខតោ ចិយុច្ចិត្វា បចត្តតិ, សោ កាចតាចិសេសោ ឌីបិតោ។ កចតិ ហិ

សយាតខាតិយុត្តាបិ កាចតាចិសេសេត បចត្តិអាការចិសេសោ, ឃឆា ត៌ សគ្គាចិយុត្តតា ឌិ៎ដ្ឋិប្បត្តស្ស៍ តធា បន្ធតិកឌយ្ហេហិ ឞុ្ដ ចិយុត្តតាឃ , ឲត៌ អតិក្កហិតការេចត តិរាសក្កតាឃ អកិរតិចេសត ឞុ្ដ អឈិយុត្តតដ្ឋេតបិ ចិសេយារក្ខា៍ តេតាហ “អារម្មណេ ចា”តិអាឌិ៍ អឃំ បតទ្ធេតិ អឃំ អឈិយុត្តតដ្ឋោ បន្ធិយ ចិយារក្ខ តិររាេឌ តត្ថិ, រោចរលិ ចិយុត្តដ្ឋោ ឲច តត្ថ លក្ខតិ, ត៌ សឃរេច បររតា ចក្ខតិ៍

រូបីតិ ឃេតាឃំ សសត្តតិបរិឃាបរត្តត រូបេត សយត្តារេតា, ត៌ ឃស្ស ឈាតស្ស ហេតុការេចត ចិសិដ្ឋំ រូបំ ហោតិ, ឃេត ចិសិដ្ឋេត រូបេត “រូបី”តិ ចុច្ចេឃ្យ រូបី-សទ្ទស្ស អតិសឃត្ថឌីបតេតា, តេឌេច សសត្តតិបរិឃាបត្តរូបចេសេត បជិលទ្ធិ ឈាត៌ ខ្លួឌ បរេយត្ថេតា រូបីកាចសារេឌកត្តិ ឌេដ្ឋិ៍ តេតាហ “អញ្ញត្ត”ត្តិអាឌិ៍ រូបញ្ញាត៌ រូបំ ស្តត្តរបឌេលិេបត៍ រូបីតិតិ បតេត្ថ បុរិយបឌេលិេបិ ឌេដ្ឋោ៍ តេត ចុត្តំ “តិលកសិលាឌិរូបីតិ”តិ៍ រូបេ កសិណរូបេ សញ្ញា រូបសញ្ញា, សា ឲតស្ស អត្ថិតិ រូបសញ្ញិ, សញ្ញាសីសេត ឈាត៌ ចឌតិ៍ តប្បជិក្ខបេត អរូបសញ្ញិ៍ តេតាហ “អញ្ញត្ត ត រូបសញ្ញិ”តិអាឌិ៍

“អេត្តា អប្បតាឃំ ឞុកត្តិ អារេការោ តត្ថិ”តិ ត្ថាឃិតា បុគ្គារេកាចចេសេត តធា អឈិយុត្តិ សិឃាតិ ឌេឞ្យ្សតិ៍ ឲចេត្តាត្ថ តធាចត្តត្តាតាបត្តិចេធាឌតា សយត្ថិតា ហោតិ៍ ឃស្មា ឞុចិឞុទ្ធេឞុ តិលិឌិឞុ ចណ្ណកសិណេឞុ តត្ថ កតាធិការាត៌ អកិរតិចេសត ឞុ្ដ អឈិយុត្តតដ្ឋោ សម្ភចតិ , តស្មា អដ្ឋកធាឃំ តធា តតិយោ ចិសេយារក្ខា សិចក្កិតេតា, ឃស្មា បត ឃេត្តាចេសេត បចត្តយាតា កាចតា សេត្ត អប្បជិក្កុលេតា ឌហត្តិ តេឞុ តេតា អឈិយុត្តិត្តាច បចត្តតិ, តស្មា បជិសម្ភិឌាឃេក្ក (បជិ៍ ឃ៍ ១១១) “ឆ្នាហុចិហារកាចតា ឞុកចិសេយារក្ខា”តិ ចុត្តា, តឃិឌំ ស្តកឃម្បិ តេត តេត បរិឃាឃេត ចុត្តត្តា ត ចិរុឌ្ឈតិតិ ឌេដ្ឋិ៍

សត្តសោតិ អតចសេសសេតា៍ ត ហិ ចត្តិ អរូបក្ខត្តាត៌ ឲកេឌេសោបិ តត្ថ អចស្សិស្សតិ៍ ចិឞុទ្ធតាតិ ឃធាបរិច្ឆិត្តកាលេ តិររាឌិតត្តា៍ ស្តត្តយេ ចិសេយារក្ខា តាឃ អរិឃេហេច សយាបត្តិតត្តេតា, អរិឃមលបរិឃោឃាតត្តា ឌិរេច ឌយ្ហេ តិត្តាតប្បត្តិកាចេតា ច៍

១៦០៍អាឌិតា បដ្ឋោឃាតិ បឌយសយាបត្តិតោ បដ្ឋោឃ៍ ឃាច បរិយោសាតា សយាបត្តិ, តាច៍ អដ្ឋត្តាតិ កត្ថិ សយាបត្តិឃំ អដ្ឋិតោ ឲច, តិរត្តរេច បជិបាជិឃា, ស្តប្បជិបាជិឃា ច សយាបជ្ជេតចាតិ អត្ថោ៍ តេតាហ “ខ្ពុតោ ចិតោ ច សត្តរេលាចេសេត ចុត្ត”ត្តិ៍ ខ្ពុត្តិ សយាបជ្ជិត្បំ៍ តត្ថ “សយាបជ្ជតិ បចិសតិ”តិ សយាបត្តិសយុត្តិបុក្កេលិ ត៌ ត៌ បចិដ្ឋោ ចិឃ ហោតិតិ កត្តា ចុត្តំ៍

ឌ្ឋិហិការេហិ ចិយុត្តាតិ អរូបញ្ញាតេត ចិក្ខយុតចិសេយារក្ខេត, ឃេក្កេត សយុត្តឆេចិសេយារក្ខតាតិ ឌ្ឋិហិ ចិយុត្តតការេហិ, អរូបសយាបត្តិឃា រូបកាឃេតា, ឃេក្កេត តាយកាឃេតាតិ ឌ្ឋិហិ ចិយុត្តិតត្តការេហិ ច ចិយុត្តោ៍ តេតាហ “អរូបសយាបត្តិឃា”តិអាឌិ ៍ ចិយុត្តាតិ ហិ កិលេសេហិ ចិយុត្តា, ចិយុត្តតេត្តា ច កិលេសាត៌ ចិក្ខយុតសយុត្តិត្តេតហិ កាឃត្តឃេតា ចិយុត្តាតិ អឃសេត្ថ អត្តោ៍ កាធាឃ ច អាកិត្តាត្តាឃតតលិកិតោ ស្តបសិចឆ្នាហុណស្ស កាចតា “តាយកាឃា ចិយុត្តា”តិ ស្តកតោកាចិយុត្តា យុតិ អត្ថោតោ៍ តត្ថ អត្ថំ បលេតិតិ អត្ថំ កច្ឆតិ៍ ត ស្តបេតិ សត្តិ “អឞ្តំ តាឃ ឌិសំ កតោ”តិ ចោហារេ ត កច្ឆតិ៍ ឲត៌ យុតិ តាយកាឃា ចិយុត្តាតិ ឲត៌ អរូបំ ស្តបបត្តោ សេក្ខយុតិ បកតិឃា បុត្តោច រូបកាឃា ចិយុត្តា, តត្ថ ច ចត្តត្តយក្កិ តិត្តេត្តត្តា តាយកាឃស្ស បរិត្តោតត្តា បុត តាយកាឃាបិ

ចិយុទ្តា៍ ក្ខេតាការចិយុទ្តា លីលាវចេចា ហុត្វា អត្បាិការ បរិតិត្ថាតសង្ឃាតំ អត្ថំ បលេតិ ត ក្ខុចេតិ សង្ឃិ, “ណត្តិយោ ច្រាហ្មណា”តិ ខុចំ អាទិកំ សយញ្ញា ត ការ្ឋតីតិ អទេត្វា៍

“អញ្ញាតរទេតា ចុដ្ឋាយា”តិ ឆ្ពក់ កំ អាកាសានញ្ចាយតនាទីសុ អញ្ញាតរលិកឹចសេត ចុត្តំ, ក្ខាហុ សព្វាទុប្បលិកឹចសេតាតិ យធិច្ឆិ, តទា ទេហាត្យ, យទិ សព្វាទុប្បលិកឹចសេត ចុត្តំ, ត ពោធិ ចិទេរាចេឆា៍ អឆ តត្ថ អញ្ញាតរលិកឹចសេត ចុត្តំ, “យទេតា ទេឃា, អាតត្ថ, កិក្លុ ឆ្ពេយ អដ្ឋ ចិទេយាទេក្ល អត្ថុលិយប្បិ សយាបដ្ឋតី”តិអាទិចចេតេត ចិទុទ្ឋេឃ្យាតិ? យស្វា អទ្វុបិចចទន្លាទេតសុ ខុពស្សាបិ លិកី “អដ្ឋចិទេយាក្លលិកី” ទេត្វច ចុច្ឆតិ អដ្ឋចិទេយាទេក្ល ខុពទេសស្សាបិ តំតាយតាតសយត្វតាសយុ្កចទេតា៍ អយញ្ញាអដ្ឋចិទេយាក្លសយញ្ញា សយុខាទេយ ចិយ តទេកទេទេសបិ តិទ្ទុញហាបត្តិសយញ្ញា ចិយាតិ៍ ទេតត ចុត្តំ “អាកាសានញ្ចាយតនាទីសុ អញ្ញាតរទេតា ចុដ្ឋាយា”តិ៍ “បញ្ចចិទេឆា ទេហាតី”តិ ចត្វា លញ្ញិឆតំបិស្ស ពោធិ បរិកទេប្បត្តិ, តំ ទេតសំ យតិយត្តំ, តិច្ឆិទេតាចាយំ បទេញ្ញា បុព្វាចទិទេយហឹតិ ឌស្សេតុំ “ពោធិ បតា”តិអាទិ ចុត្តំ៍ តត្ថ ពោធីតិ ក្ខត្តទចិហារចាសិទេតា, សារសយាសាចទិយា ឆ៍ ទេត ហិ “ក្ខេតាការចិយុទ្តាតិ ក្ខេយការចិយុទ្តា សយាធិចិបស្សាតាទេតា”តិ ចត្វា ទ្វុបិចចរសយាធិតាបិ សយាធិបរិបត្ថទេតា ចិយុត្តិ យញ្ញាត្តិ៍ ខុចំ ទ្វុបញ្ញាតកាទេកត, អទ្វុបញ្ញាតកាទេកត ច ក្ខេតា ចិយុទ្តាតិ បិយសយាទេតា៍ “តាទិសទេយចា”តិ ឆ្ពយិតា យាទិសំ អទ្វុបិចចទន្លាតំ កិទេលសចិក្ខុយុទេត, តាទិសំ ទ្វុបិចចរចត្យត្វញ្ញាតំ បីតិ ឆ្ពយបត្ថំ ក្ខល្វទេក្តិ៍ ទេតតាហ “តស្វា”តិអាទិ៍

ក្ខេតាការចិយុត្តបទេញ្ញាតិ ក្ខេតាការចិយុត្តស្ស លញ្ញិឆតំ តិស្សាយ ក្ខុប្បត្តបទេញ្ញា៍ ចណ្ហតំ តិស្សាយាតិ តស្ស បឌស្ស អត្ថចចតំ តិស្សាយ៍ ចិទេទតាតិ ទេឆទស្ស អបទកាទេក ចិទេទត ការលេត៍ ចិតិច្ឆយត្តិ សំសយលេឌកំ សត្តិដ្ឋាតំ បទេត្វា៍តំ បញ្ញត្តិ តយត្វំ៍ ខាតាតុំ ឆ្ពច្ឆិទេតា ហិ អទេត្វា បទេញ្ញា៍ ត ពោតចិ សុតបុព្វាត្តិ ពោតចិ កិច្ចិ ត សុតបុព្វំ, ឆ្ពក់ អត្ថខាតត្តិ អធិប្បាទេយា៍ កិច្ចាបិ ក្ខុបក្ខសហកតំ, កិច្ចាបិ កិទេលសេ ចិក្ខុយុទេតីតិ បទេច្ឆកំ កិច្ចាបិ-សទ្ទោ ទេយាទេខតទេត្វា៍ សយុខាចទតីតិ បចត្តតិ៍ តត្ថ ការណាយាហ “ឆ្ពទេយ ហី”តិអាទិតា, ទេតត ទ្វុបិចចរកាចតទេតា អាទុប្បកាចតា សចិទេសសំ កិទេលទេស ចិក្ខុយុទេតិ ទ្វុបចិរាកកាចតាកាចទេតា , ក្ខបរិកាចតាកាចទេតា ចាតិ ឌស្សេតីតិ៍ ខុចញ្ចា ពត្វា អដ្ឋពចាយំ អាទុប្បកាចតាតិទេទ្ធស ឃំ ចុត្តំ “តទេស្សចំ តស្វំ តិយិទេត្វ បុតប្បុតំ ចិត្តំ ចាទេទត្ថស្ស តិចទណាតិ ចិក្ខុយុត្តិ សតិ សត្តិដ្ឋតី”តិអាទិ, (ចិសុទ្ធិ៍ ១៍១ប័១) តំ សយត្វតំ ទេហាតីតិ៍ ឆ្ពក់ សុត្តត្តិ បុក្កលបញ្ញត្តិបិដយាហ (បុ៍ ប៍ តិទេទ្ធស ១សិ)៍ សព្វាញ្ញាញុទ្ធចចតំ អត្ថសុចតាទិអទេត្វត សុត្តត្តិ ចុទេត្វា ចាយបទេត្វា៍ ឃំ បត តត្ថ ចត្តត្តំ, តំ ទេហដ្ឋា ចុត្តទេយច៍ អដ្ឋត្តំ ចិទេយាក្លាតំ អត្ថុលិយាទិទេតា សយាបដ្ឋទេតត សាតិសយំ សត្តាតស្ស អភិសព្វតត្វា, អដ្ឋយញ្ញា ក្ខត្តយំ ចិទេយាក្លុ បឌដ្ឋាតំ ពត្វា ចិបស្សតំ ចទេឌ្ឍត្វា អក្កុយក្កាធិកទេយត ក្ខេតាការចិយុច្ឆតទេតា ច ឆ្ពយាយ ក្ខេតាការចិយុត្តិយា សព្វាទេសដ្ឋតា ទេចទិតាតិ ឌដ្ឋព្វា៍

យហាតិខាតសុត្តចណ្ហតាយ លីតត្វប្បការសតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩៌ យហាបរិតិដ្ឋានសុត្តវណ្ណនា

១១០៌ បុះនឹយកាចតោ , ព្យុទ្ធសយ្យដ្ឋោ បហាយ បចត្តតា យហត្តដ្ឋោ តំ បរិតិដ្ឋានដ្ឋោតិ យហាបរិតិដ្ឋានំ; សចាសតប្យហាតតោ យហត្តិ កិលេសក្លូយំ តិស្សាយ បចត្តិ បរិតិដ្ឋានត្តិបិ យហាបរិតិដ្ឋានំ; យហតា កាលេត យហតា ចា ក្យហរាសិតា សាឆិតំ បរិតិដ្ឋានត្តិបិ យហាបរិតិដ្ឋានំ; យហត្តកាចាយ, ឆាត្យុត់ ពាហ្យកាចាយ បរិតិដ្ឋានត្តិបិ យហាបរិតិដ្ឋានំ; យហតោ លេិកតោ តិស្សុះ បរិតិដ្ឋានត្តិបិ យហាបរិតិដ្ឋានំ; សព្ពលេិកាសាឆារហត្តា ព្យុទ្ធាត់ ឃឹលិឌ៌ក្យហេហិ យហតោ ព្យុទ្ធស្ស កកចតោ បរិតិដ្ឋានត្តិបិ យហាបរិតិដ្ឋានំ; យហតិ សាសតេ បតិដ្ឋិតេ បរិតិដ្ឋានត្តិបិ យហាបរិតិដ្ឋានត្តិ ព្យុទ្ធស្ស កកចតោ បរិតិដ្ឋានំ ចុដ្ឋតិ, តប្យុះសំឃុត្តំ សុត្តំ យហាបរិតិដ្ឋានសុត្តំ៌ កិញ្ញា ឲត្តុ ចសត្តិតិ កិញ្ញុ កិញ្ញុក្យុះ ឲតស្សាតិ កិញ្ញាក្យុះ, កិញ្ញុចិយ ចា កិញ្ញុ ក្យុះ, តំ ឲតស្សាតិ កិញ្ញាក្យុះ, បព្ពតោ, តស្មិំ កិញ្ញាក្យុះ៌ តេតាហ "កិញ្ញា"តិអាឌិ៌ អកិឃាត្យការយាតិ ឲត្តុ អកិ-សទ្ធា អកិកចតត្តុ, "អកិចិឌាតាត្យុ"តិអាឌីសុ (ឌី៌ និ៌ ១.១៣៣; ១.ប័ន; ម៌ និ៌ ១.១៥៧) ចិឃាតិ អាហ "អកិកចតត្តុាយ ឃាត្យការយា"តិ៌ ចន្ទិរាឌាតោតិ "ចន្ទុតដ្ឋា ព្ពុយ"តិអាឌិតោ បចត្តំ ចចតំ ក្ខុបិកាយ "ចន្ទី"តិ លទ្ធតាយា រាឌាតោ, ចន្ទិរដ្ឋស្ស ចា រាឌាតោ ចន្ទិរាឌាតោ៌ ចន្ទិរដ្ឋស្ស បត ចន្ទិសយព្ពា តត្តិចាសិរាឌក្យុយារចសេត ចេចិតដ្ឋា៌ រាឌិទ្ធិឃាតិ រាឌកាចាត្យុកតេត សកាចត៌ សោ បត សកាចា តេសំ កហរាឌ្យុត់ យិឆា សាយក្កិឃា លេិក បិកចិ, ចិរដ្ឋាឃិ ច អហាឃឹតិ "សយក្កកាចំ កចឆឹ"តិ ចុត្តំ៌ អត្យុ អត្យុ តំសយក្កិតោ កាចតិ ចទ្ធតីតិ អត្យុកាចា, អត្យុកាចា ឲច អាត្យុកាចា, បតាបិ, សោ បត តេសំ បតាបិ ហត្តិអស្សាឌិចាហតសយ្យត្តិឃា, តត្តុ ច សុឃិក្កិតកាចត លេិក បិកចិ ឌាតាតិ "ឲតេត...តប... កចឆឹ"តិ ចុត្តំ៌ តាញុអដ្ឋិក្កលេតាតិ ក្យុក្ខិកាលិខ្ទេត៌ អសតត្តិ សចំ៌ អតិបិតឃិស្សត្តិតិ អតិក្កាយត្តិ៌ បេិក្ខាត្យុបេិក្ខត្តិ បេិក្ខស្ស អត្យុបេិក្ខ, បុរិយសស្ស បេិក្ខបឆាត្យុកតបេិក្ខ ព្ពតទំ សទំ កត្តុាតិ អត្តុា៌ អចិរាឆិតត្តិ អចិរដ្ឋិព្យុា៌ ក្ខុដ្ឋិត្តិស្សាយឹតិ ក្ខុយ្លុតចសេត ក្យុលសត្តតិ៍ លិត្តិស្សាយិ៌ អឃត់ ចទ្ធត់ អឃា, តប្យុះក្លបេត អតយាតិ អាហ "អចទ្ធិឃា ឲតំ តាយ"ត្តិ៌ ចិក្កិបតីតិ ចិក្សុរតោ លិបតិ, អបតេតីតិ អត្តុា៌

កក្កាឃត្តិ កក្កាសឹបេ៌ បដ្ឋុតកាយត្តិ សកដបដ្ឋុតកាយំ៌ អាហាតិ អាហា ចត្តតិ៌ អដ្ឋយាឌតត្តិ ច តស្មិំ បដ្ឋុតេ អដ្ឋយាឌតដ្ឋាតចាសិតោ សទ្ធាយ ចុត្តំ៌ ត(តាតិ តស្មិំ បដ្ឋុត៌ ពលចាឃាតឌាតាតិ ក្ខុប្យុត្តពលចកាឆា៌

យេតិ យឃ្យា កតេតាតិ កយតេត៌

រាឌអបរិហាតិយឆ្យុចណ្ណតា

១១៣៌ ឃឹតំ ចា ក្ខុលំ្យុចា តត្តិ, តាឃំ ចេលិឃំ បុព្ពាត្យុកាចត ព្យុទ្ធាត់ សព្ពកាលំ សយឃឹត្យុហ្យុច ក្ខុត្យុ ហោតិ, តំ សទ្ធាយ តឆា ចុត្តំ៌ អកិលំ្យុា សត្តិបិតាតិ តិដ្ឋុសត្តិបិតា, តំ បត តិដ្ឋុសត្តិបិតតំ ឌស្សត្យុំ "ឌិចសស្សា"តិអាឌិ ចុត្តំ៌ សត្តិបិតពាហ្យុលិតិ បក្សុរសត្តិបិតា៌ ចោសាតត្តិ សត្តុាចំ៌ "ឃាចតឹច"ត្តិ ឲកយចេចំ បជំ អតិឃយតោ បរិយាហចាឌី, កាលេិ ចេត្តុ អឆិប្យុតាតិ អាហ "ឃត្តកំ កាល"ត្តិ៌

“ចុទ្ទិតេយចា”តិអាទីនា ចុត្តមត្ថំ ញាតិទេវោកបរលោក គហេត្វា “អភិលិហ្យអសត្តិបាតត្តា ហិ”តិអាទិ ចុត្តំ។ អាក្យលិតិ ល្យកិតា, ត បសត្តា។ កិឌ្ឍិត្វាតិ ចក្កុបាត្ថតោ ចិកឌ្ឍ ចិសំ ចិសំ ហុត្វា។

សត្តិបាតកេកិរិយាតិ សត្តិបាតាទោចកតកេកិរិយា។ អឌ្ឍក្ខត្វា ចាតិ សាយិក្ខត្វា ច។ ឌ្ឍឹគយាតេតិ ហាឃយាតេ។

បុរេត្តា អកាតត្តិ បុរេត្តា អតិត្តាត្តំ។ សុក្កត្តិ កល្ហំ កហេត្វា កច្ឆេត្តហិ បត្តាតលល្ហ តឌីតិត្តកាយគ្វាទាឌីសុ ទាឌបុរិសាត់ គាតត្តាកាក៌។ ពាលិត្តិ តិបញ្ហសញ្ញាទីតោ លកាក៌, សត្តកាកត្តិអាទីនា លទ្ធការ៌។ គល្ហត្តិ គសចឹសតិកហាបណាទីកំ អបទាឆាត្នុបំ កហេតត្តាឆតគល្ហំ។ ចឌ្ឍឌ្យុត្តិ ចឌ្ឍទាឌឆ្យុំ។ ពួកាតិ អបញ្ញាត្តបញ្ញាបតាឌីសុ តប្បជិតេក្ខប អាឌីតចាតិសំរេស ចិត្វាទតោ គស្សេតំ “តោសំ អបញ្ញាត្ត”ត្តិអាទិ ចុត្តំ។ បិរិចទិឃក្ខយាតិ ក្ខបដ្ឋាគក្ខយា។

ក្យលកោទ៌ក្សុរិឃាឌិចសេត យហតឹ យត្តា បយាហ៌ ឲុតោសត្តិ យហាយត្តា, តឹតិសត្តចិហិតោ ចិតិច្ឆយេ ធបិតា យហាយត្តា ចិតិច្ឆយហាយត្តា, តោសំ។ គេត្តឹតិ តិឃ្យាតេត្តិ។ សេច ចោទោតិ ឲុចំសញ្ញិតោ សេច ហោត្តិ។ បិបតិសុតាឃ អត្តតា កិច្ចំ អចត្វា។ គល្ហតឹតិសញ្ញិតោ ចោហាទោ តិឃុត្តាតិ ចោហារិកា, យេ “ឆយ្ដ្ឋា”តិ ចុច្ចត្តិ។ សុត្តឆរា តឹតិសុត្តឆរា, ព្រាដ៏សេ ចោហារចិតិច្ឆយេ តិឃយេត្វា ធបិតា។ បរយ្យទាកតោសុ អដ្ឋសុ ក្យលេសុ ឌាតា អកាតិកយតចិទតា អដ្ឋយហល្លកបុរិសា អដ្ឋក្យលិកា។

សក្កាទត្តិ ក្ខបកាទ៌។ កទុកាចំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វាតិ “ព្ទយ អយ្យាគំ កទុតោ”តិ តត្ត កទុកាចំ បតិ បតិ ក្ខបដ្ឋបេត្វា។ យាតេត្តឹតិ សយ្យាតេត្តិ, តំ បត សយ្យាតតំ តោសុ តេសំ អត្តយតតាបុត្តាកត្តិ អាហ “យតេត បិឃាឃត្តិ”តិ។ តិបច្ចការត្តិ បណ៌បិតំ។ គស្សត្តឹតិ “ព្ទយ អយ្យាគំ បិតាយហា , យាតាយហា”តិអាទីនា តឹចចិត្តា ហុត្វា កទុចិត្តាការ៌ គស្សត្តិ។ សត្ថាទេតុត្តិ សយ្យត្ដ អចិច្ឆិត្ដ កត្វា ឈគេតុំ។

បសឃ្យាការស្សាតិ ពាលក្កាទស្ស។ កាយំ ចុទ្ទិឃា ប្ចុឌតឹឃតាឃ “ចុទ្ទិហាតិយោ”តិ ចុត្តំ, អទេត្វា បត ចុត្តាត្យក្កយេតេច ឃោទេឌតទេត្តា, បិញ្ញត្តាឃំ ចា ឃស្មា “ចុទ្ទិតេយច បិឌិកក្ខា, តោ បរិហាតឹ”តិ ចុត្តំ, តស្មា តគត្យក្កយេត “ចុទ្ទិហាតិយោ”តិ ចុត្តំ។

ចិបច្ចិតុំ អលទ្ធោការេស បិបកយ្យេ, តស្ស កយ្យស្ស ចិបិទេក ចា អតចសទោច គេចតោបសក្កោ, តស្មិំ បត លទ្ធោការេស សិឃា គេចតោបសក្កស្ស អចសទោតិ អាហ “អត្យប្បត្ត…បេ… ចទេណ្ហឹ”តិ។ ឲុតោតេច អត្យប្បត្ត សុលត្តិ ឲុត្វាបិ អទេត្វា ចេចិតត្តា។ “ពាលកាឃស្ស ឌិក្យហាតិក្យហាតាគស្សត់, បជិកឃកាចគស្សត”ត្តិ ឲុចំ អាទីនា គេចតាត់ សក្កាយសឹសេ សហាឃតា ចេចិតត្តា។

អតិច្ឆិតត្តិ អតិច្ឆ។ អាចទលាតោតាតិ តិសេឆតោតា។ ឃស្ស ឆយ្យុតោ អតបេតា ឆយ្យិឃាតិ ព្ទឆ “ឆយ្យិកា”តិ ចុត្តា។ យិកស្សុកាទាឌិឈាតាឃ សុតលាឌីត់ កឌ្ឍិត្វា ចតចរហ៌ ចាឌោ, យិកចា, តត្ត តិឃុត្តា, តោ ចា ចារេឌត្តិ តេត្តឹតិ ចាឌិកា, យិកចឆចារិតោ។ ចិត្តប្បចត្តិ បុច្ឆតិ។ កាឃិកចាចសិកបយោឃោកត ហិ សា សេវិកេ បិកជី បកាសក្សតាតិ។

១៨៥. ឃនវាយតកការេនេវ ចិត្តេន, លោកស្ស ចិត្តការដ្ឋានំ ច នេតិយំ អហោសិ.

កាយំការេនេវ កិញ្ចិបិ ន ករោតីយាតិ អករោតីយា. កាយំការោ បន ហត្ថាទិកិរិយាជនកោតិ អាហ “អក្កេហត្ថាតិ អនេត្វា”តិ. អភិមុខយុទ្ធេនាតិ អភិមុខំ ឧទ្ទកទេន វង្កាយកនេណា. ឧបលិបនំ វាយំ ទានដ្ឋាតិ ទស្សេតុំ “អល”ន្តិអាទិ វុត្តំ. ភនេទាបិ ព្ពន ឧបិនោយា ឧចាតិ វុត្តំ “អញ្ញាត្រ មិត្តុភេទាយា”តិ. យុទ្ធស្ស បន អត្ថបិយតា បរោច បកាសិតា. ព្ពទន្តិ “អញ្ញាត្រ ឧបលិបនាយ, អញ្ញាត្រ មិត្តុភេទា”តិ ច ព្ពនំ ចទនំ. កទាយ នយំ លភិត្វាតិ “យាចកិច្ចា...បេ... នោ បរិហានី”តិ ព្ពយាយ ករចនោ កទាយ នយំ ឧបិយំ លភិត្វា.

អត្ថកយ្យាយាតិ ចន្ទីរាទេយុ អត្ថក្កេហន. អយ្យាតិ ករចនោ.

កទន្តិ ចន្ទីហិ វន្តិ កាតព្ពយុទ្ធកទំ ឧទ្ទំ ករិយ្យាមីតិ បដិរាជានោ អាទេត្វា បរិការបរិលាតំ អញ្ញាចាកាចាបិទនេន ឧទ្ទកាចំ ករិយ្យាមិ.

បតិដ្ឋិតក្កោណាតិ បតិដ្ឋិតាធរិយក្កោណា. ព្ពស្សរា វន្តិបតត្តុ, យយំ អតិស្សរា, តត្ថ កត្តា កំ ករិយ្យាយាតិ លិច្ឆចិនោ ន វន្តិបតិវុតិ នោយាជនា. វុរា វន្តិបតត្តុតិ ឧត្វាបិ ឧនេវ ននោយា.

ពលនេទិន្តិ យុទ្ធាយ ពលកាយស្ស ដ្ឋានភេទិ.

កិច្ចអបរិហានិយធម្មវណ្ណនា

១៨៦. អបរិហានាយ ហិតាតិ អបរិហានិយា, ន បរិហាយន្តិ ឧនេតហីតិ ចា អបរិហានិយា, នេ បន យស្មា អបរិហានិយា ការកា នាយ ហោន្តិ, តស្មា វុត្តំ “អបរិហានិករេ”តិ. យស្មា បន នេ បរិហានិកនានំ ឧទ្ទបដិបក្ខភូតា, តស្មា អាហ “វុឌ្ឍិហេតុភូនេ”តិ. យស្មា ករចនោ នេសនា ឧបទ្ទវ ពាលាណាលោកំ បវានេន្តិ វត្តានំ ហនយឌ្ឍការំ ចិនយតិ, បការនេតព្ពា ច អនេត្វ ហត្ថតលេ អាមលកំ ចិយ វុដ្ឋតរំ បិករេ កត្វា ទស្សេតិ, តស្មា វុត្តំ “ចន្ទនហស្ស...បេ... កទយិស្សាមី”តិ.

យស្មា ករចា “តស្ស ព្រាហ្មណស្ស វន្តោ ចន្ទីនំ អភិហារបន្តិបិវាទិបដិបត្តិ កទេធន្តានេយច អយំ អបរិហានិយកទា អតិយ្យាតិកា ចដ្ឋតិស្សិតា, យយិរាបន វាវនេ តទាទ្វបិ កទា កទេធតព្ពា, វា ហោតិ តិយ្យាតិកា ចិចដ្ឋតិស្សិតា, យាយ វាវនំ យយិរាបរិតិព្ពានទោតា បទេរ្យ អទ្ធតិយំ អយ្យ ចិទដ្ឋិតិក”ន្តិ ចិនេត្វសិ, តស្មា កិច្ច វន្តិបិវាទេបត្វា ទោវំ អបរិហានិនេយ ធនេម្ម ទេនេវន្តោ ទោនេច តិយាទេយន ទេនេវសិ. ទោន វុត្តំ “ព្ពនំ ចន្ទីវត្តនេក វុត្តវនិវនេយចា”តិ. ឧចំ វនេព្ពបទោ វុត្តយត្វ ចិត្វាទោតា ទស្សនេត្វា “ព្ពឆាបិ ចា”តិអាទិយាហ.

តត្ថ “តទោ”តិអាទិ ឱសាសុ អាគតនាមាសេ ចុត្តំ តំ កឆត៌ ចិហារសីមា អាគក្យលិ យខ្ចា, តខ្ចា ស្វេបិរេឆបចារណា ធិតា៍

ថ្មលឹយយាតភោតិ បិញ្ចុខ្ចេតា, អត្វេតា ច ចិតឃ្សយាគោ៍ ស្តក្កិបិរេបត្តាតិ បក្យហកាចកេរលោត, អត្វេរបចណ្ហគេត ច បក្កហ្សត្ថា៍

សាចត្តិឃំ កិក្កុ ចិឃ បិចិត្តិឃំ ឥឆសារេបតន្តោតិ (បិរា៍ ៥៤៥ ចិត្វារចត្ត៍) ចខ្ចិបុត្តកា ចិឃ ឥសចត្តឹបគេត (ត្វើអច៍ ៣៣៩ ចិត្វារចត្ត៍) “កិហិកតាតឹតិ កិហិបឝិរិយុត្តាតី”តិ ចឥត្តិ៍ កិហឹសុ កតាតិ, ទេហិ ឥតាតាតិ កិហិកតាតិ៍ ស្វយការេលិ ឲតឃ្សាតិ ស្វយកាលិកំ ចិតកស្វយច្វបសយេតា បរិ អប្បចត្តគេតា៍

ឆិរកាចប្បត្តាតិ សាសេត ឆិរកាចំ អតិចត្តិតកាចំ ស្លបកតា៍ ទេឆរការភោហឹតិ ទេឆរកាចសាឃភោហិ ឝិលិឌិក្យលោហិ អរេសក្កឃេយ្សុហិ៍ ពាហុ រត្តិយោតិ បត្តុឌិតា ហុត្វា ពាហុ រត្តិយោ ខាគត្តិ៍ ឝិលិឌិក្យលោសុ បតិដ្ឋាបតយេច សាសេត បរិណាយកតាតិ អាហ “តឹសុ ឝិក្កាសុ បចទេត្តត្តិ”តិ៍

ថ្មចាឝិ ត ឥត្តិ អកាខតកាចទេតា៍ បចេលឹកឆត្តិ អាចរិយបរម្បរាគតំ សយ្សាបដិបត្តិឌឹបតំ ឆយ្សកឆំ៍ សារត្វំ ឆយ្សបរិយាយត្តិ សយឆចិបឃ្សគាយក្កុឝលសយ្សាបគេត សារត្វំ ទេរិខ្ញុភោយសលូអត្យត្តរឝឹតឹកាចអឆិចិត្តសុត្តាឌិឆយ្សតត្តិ៍

បុគត្តុចឥាតំ បុគត្តុទេចា ស្តត្តរបឥរលិរេបត៍ ខ្ចតទេតិ ទេយ ត បក្ខយចឝិកា ត អាយិសចក្កុកា, ទេត ត កន្លត្តិ តណ្យាយ ចសំ៍

អារខ្ចាភោក្វតិ អរខ្ចាកាភោសុ អរខ្ចាបរិយាបគ្គេសុ៍ តត្វ យត្វ កត្វចិបិ តណ្យា សាចខ្ចា ឲចាតិ ទេចាឥតំ សត្តាយាហ “កាយត្តរេសតាសគេសុ ហឹ”តិអាទិ, ទេតត “អត្យត្តរេសុ ចិទេយាភោក្កុសុ បិហំ ស្លបដ្ឋាបយទេតា”តិ ឲត្វ ចុត្តឝិគេហាឥយោ ចិឃ អារខ្ចាភោសុ រេសតាសគេសុ សាលយតា រេសចិតខ្ចាបក្កុយា ឲចាតិ ឥឃ្សតិ៍

អត្តតាចាតិ សយយេច, ទេតត បទេហិ អត្យឃ្សាហិតាតំ សរេសេតច អតាកតាតំ ទេបសលិតំ កិក្កុតំ អាកយតំ, អាកតាតត្វា ឆាឃុចិហារំ បខ្ចាសិសត្តិតិ ឥឃ្សតិ៍ ខ្ចយិតា តឹហារទេតាតិ ខ្ចយាយ បដិបត្តិយា៍ អក្កុហិតឆយ្សក្កុហលត្តិ អក្កុហិតឃ្ស បរិយត្តិឆយ្សឃ្ស ស្លក្កុហលំ៍ កហិតសខ្ចាយការលត្តិ ស្វក្កុហិតឃ្ស សុដ្ឋុ អត្វចិត្តតំ៍ ចិត្តតទេត្វា ហិ សខ្ចាយសទ្ធោ៍

ឲត្តិតិ ស្លបកន្លត្តិ៍ តិឝិឥត្តិ អាសតបខ្ចាបតាឌិតា៍

១៧លិ៍ អារយិតខ្ចាដ្ឋេត កយ្យំ អារារយា៍ កទេយ្យ រតា, ត កត្តេកូរេ, ចាសកូរេ ចាតិ កយ្យរតា, អត្យឃុត្តាតិ តប្បរការេចត បុតប្បុតំ បសុតា៍ ខ្ចតិ កាតខ្ចាកយ្យត្តិ តំ តំ កិក្កុតំ កាតខ្ចាំ ស្លក្ខាចចកយ្យំ ឌឹចរចិចារណាឌិ៍ ទេតតាហ “រេសឃ្សឆិឥ”ត្តិអាឌិ៍ ស្លបត្វក្កតត្តិ កុបដ្ឋតិបដ្ឋាឌិការលំ៍

តតិយបទេបិ លិង្គវិបល្លាសំ ឧបត្ថម្ភការេហត្វា តថា វុត្តំ យទិ ឧចំ កចំ អយំ កយុទាយតា បដិក្កិត្វាតិ អាហ “ឧក្កដ្ឋា ហិ”តិអាទិំ

ករោន្តា សេយ្យាតិ យថាវុត្តាតិរេកន្តាតកំ ករេកន្តារសេយ្យំ អតិរេកន្តាតកថាការេនបិ តស្ស តត្ថ តប្បករកានស្សតត្ថំ អនសារលាននត្តំ

បរិយត្តការីតិ សបរិយត្តិំ កត្វា វុត្តំ “បរិយត្តចេតី ចាតិ កាសិតា”តិ (ទីំ និំ ១ំ៨, ១៨៣) ហិ វុត្តំ អប្បករស្សា ចាតិ

បរិមិតកំ តេរសេន ឧកន្តេក កតេតន្តរស្សន កតតតោំ សយាបត្តិសយាបជ្ជតិ អវិរោយា តុល្យការេចាំ

តិក្ខាយតិសេយចាតិ តិក្ខោកក្កយតេ អតាឌីតចនស្សិ តិក្ខាយតិសេយចំ ញាទិយាបធបរិចត្តតាឌិតា ត តំ ចិតេតារេតិំ

ឧចំ និសន្នោ ចាតិ វុត្តតសេត គណសក្កុលិកាយ និសន្នោ ឧច ចិហរតិំ

ទុស្សីលិ បិបិន្ទា តាយាតិ សមំ តិស្សីលិ អសត្តក្ខុលសប្បាចតិក្ខាយ សយត្តាកតត្វា បិបិ លិយកា ញាណ្ឋា ឧតេតសត្តិ បិបិន្ទាំ

បិបបុក្កុលហិ សេត្តិករលាតោ បិបយិត្វាំ តេហិ សគា សហ បចត្តតេត បិបសហាយាំ តត្ថ តិត្តតាឌិតា តគឌិយុត្តតាយ បិបសប្បចក្កាំ

១២បំ សគ្គា ឧតេតសំ អត្ថីតិ សគ្គាតិ អាហ “សគ្គាសប្បត្តា”តិំ អាកយតីយបដិបគាយ អាកតសគ្គា អាកយតីយសគ្គា, សា សាតិសយា យហារេញាណិសត្តាតំ បរោបសេសេត ចិតា សត្តេយ្យចត្តំ អចិបរិតតោ ញាការេហត្វា អណិយុដ្ឋតោតិ អាហ “សត្តញាណេញាណិសត្តាតំ ហោតី”តិំ សដ្ឋបដិចេឆតោ អាកតសគ្គា អណិកយសគ្គា សុទតគ្គាឌីតំ (ទីំ និំ អដ្ឋំ ២ំ១១បំ; ឆំ បំ អដ្ឋំ ១ំសុប្បញាគ្គញ្ញើចត្តំ; ឃ្គាំ អដ្ឋំ ៣២) ចិយំ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ កកចា”តិអាឌិតា ញាគ្គាឌីសុ ឧប្បជ្ជតកបសាគោ បសាគសគ្គា យហាកប្បិតរាឌាឌីតំ (អំ និំ អដ្ឋំ ១ំ១ំ២២១; ឆំ បំ អដ្ឋំ ១ំយហាកប្បិតទេត្តរចត្តំ; ថេរកាំ អដ្ឋំ ២ំយហាកប្បិតទេត្តរកាថាចណ្ណតា, ចិត្តទេរា) ចិយំ “ឧចរេយត”ត្តិ ញកក្កត្តិត្វា បក្កត្តិត្វា សគ្គហតចរេសត កប្បតំ ញកប្បតំ ទុចិឆាបីតិ បសាគសគ្គាបិ ញកប្បតសគ្គាបិំ តត្ថ បសាគសគ្គា អបរទេតយ្យទ្ធបិ ហោតិ សចតយទេត្តត បសីគតតោំ ញកប្បតសគ្គា សត្តេយ្យចត្តំ ញាការេហត្វា អត្តបចិសិត្វា “ឧចរេយត”ត្តិ បដ្ឋក្កុ ករោត្តិ ចិយ បចត្តតិំ តេតាហ “សគ្គាណិយុត្តា ចក្កលិទេត្តរសតិសោ ហោតី”តិំ តស្ស ហីតិ ញកប្បតសគ្គាយ សយត្តាកតស្សំ ហិរី ឧតស្ស អត្ថីតិ ហិរិ, ហិរិ យតោ ឧតេតសត្តិ ហិរិយតាតិ អាហ “បិប...រប... ចិត្តា”តិំ បិបតោ ញត្តរេប្បត្តិ ឃ្ញាឌត្តិ កាយត្តិតិ ញត្តប្បីំ

ពាហុ សុតំ សុត្តកោយ្យាតិ ឧតេតតាតិ ពាហុស្សុតោ, សុតក្កហលំ តេត្ថ តិគស្សុតយត្តំ ឆារលាបរិចយបរិបុណ្ណាត្តុបេក្ខតឌិដ្ឋិតិញ្ញាតាតំ តេត្ថ ញាណ្ឋិតញាតត្វាំ សចតម្ពុលកត្វា ចា តេតសប្បិ តក្កហលោតេច កហលំ គដ្ឋញ្ញាំ អត្តការេយត បរិយាបុលិតញ្ញតោ, ឌិដ្ឋឆប្បិកាឌិបុទិសត្តសិឌ្ឍិយា បរិយត្តកាចតោ ច បរិយត្តិ, តីលិ បិដកានិំ សដ្ឋប្បដិចេឆា សដ្ឋាតំ បដិចិញ្ញាតំ តគបិ ញាហុសដ្ឋំ យថាវុត្តញាហុសដ្ឋកិដ្ឋតិប្បត្តិតោំ បរិយត្តិ អណិបេប្បតា សដ្ឋបដិចេឆាចតេហត ញាហុសេដ្ឋត ពាហុស្សុតកាចស្ស ញាឆ ញាណ្ឋិតត្វាំ សោតិ បរិយត្តិពាហុស្សុតោំ ចត្តញ្ញិឆា ហោតិ បដ្ឋាយស្ស បការស្ស អកាចតោំ សត្តត្តកពាហុស្សុតោតិ តិស្សយយុដ្ឋតកពាហុស្សុតាគយោ ចិយ បគេសិកោ អហុត្វា បិដកត្តយេ

ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᨱᩮ ᨧ ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᨧᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨻᩣᩉᩩᩔᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨶᩥᩈᩴᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᪨

ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᨸᨶ ᨴᩩᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᩣᩃᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨲᨲ᩠ᨳᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᩣᨠᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣ, ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᨲᩮᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ "ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩈᩩᨠᨶᩣᨾᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩉᩥ "ᩋᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᩣᨴᩥᩋᨶᩩᩔᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩈᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩔᩮᩅ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᨱᨲᩣᨸᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ "ᩋᨸᩥᨧᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪑᪓᪖᪨ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ "ᨻᩮᩣᨵᩦ"ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ, ᨸᨴᨲ᩠ᨳᩣ, ᩉᩮᨲᩩᩅᩮᩣ ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᩈᩮᩣᨽᨶᩣ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ᪨ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᩮᨴᨶᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩈᩩᨽᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨸᩦᩊᨶᩣᨴᩥᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ ᨸᩅᩥᨧᨿᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨸᩅᩥᨧᨿᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᨹᩁᨱᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨹᩣᩁᩥᨠᨲᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨹᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᩏᨸᩈᨾᩮᩣ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩣᨶᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩏᨸᩈᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩁᩉᩥᨲᩮ ᩋᨵᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩈᨾ᩠ᨸᩉᩴᩈᨶᩮᩈᩩ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᩅᨭᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᨶᩴ ᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨

ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩔᨲᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ᪨ ᨨᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᩍᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩈᨾᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨶᩣ, ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨨᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᨸᨶ "ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦ" (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪓᪘᪕; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪑᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶᩅᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨸᩣᨿᨽᨿᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᨣᨾᨶᩅᩦᨳᩥᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩔ ᩋᨸᨧᩣᨿᨶᨲᩣ, ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᨾᩉᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨾᩉᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᩈᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨾᩉᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᨠᩩᩈᩦᨲᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨶᩅᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪓᪘᪕; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪑᪘) ᨸᨶ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨴᩔᩣᩅᩥᨲᩣ, ᨩᩣᨲᩥᨾᩉᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ "ᩑᨠᩣᨴᩈᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩈᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨥᩈᩦᩃᨧᩣᨣᨴᩮᩅᨲᩣᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᩃᩪᨡᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣ, ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨴᩈᩉᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪓᪘᪕; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪑᪘) ᨸᨶ ᨸᩈᩣᨴᨶᩦᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ "ᩑᨠᩣᨴᩈᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᩏᨲᩩᩈᩩᨡᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩈᩩᨡᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᨲᩣ, ᩈᩣᩁᨴ᩠ᨵᨠᩣᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᨸᩔᨴ᩠ᨵᨠᩣᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ᪨ ᨴᩈᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨠᩥᩁᩥᨿᩣ,

ឥន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទនា, និមិត្តកុសលតា, សមយេ ចិត្តស្ស បគ្គហណំ, សមយេ ចិត្តស្ស និគ្គហណំ, សមយេ ចិត្តស្ស សម្បហំសនំ, សមយេ ចិត្តស្ស អជ្ឈុបេក្ខនំ, អសមាហិតបុគ្គលបរិវជ្ជនំ, សមាហិតបុគ្គលសេវនំ, តទធិមុត្តតាតិ ឥមេហិ ទសហិ ការណេហិ។ មហាសតិបដ្ឋានវណ្ណនាយំ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២.៤៨៩; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១១៨) បន “ឈានវិមោក្ខបច្ចវេក្ខណា”តិ ឥមិនា សទ្ធិំ “ឯកាទសហី”តិ វុច្ចតិ។ បញ្ចហិ ការណេហីតិ សត្តមជ្ឈត្តតា, សង្ខារមជ្ឈត្តតា, សត្តសង្ខារកេលាយនបុគ្គលបរិវជ្ជនា, សត្តសង្ខារមជ្ឈត្តបុគ្គលសេវនា, តទធិមុត្តតាតិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ការណេហិ។ យំ បនេត្ថ វត្តព្វំ, តំ មហាសតិបដ្ឋានវណ្ណនាយំ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២.៤៨៩; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១១៨) អាគមិស្សតិ។ កាមំ ពោធិបក្ខិយធម្មា នាម និប្បរិយាយតោ អរិយមគ្គសម្បយុត្តា ឯវ និយ្យានិកភាវតោ។ សុត្តន្តទេសនា នាម បរិយាយកថាតិ “ឥមិនា វិបស្សនា...បេ... ភាវេតី”តិ វុត្តំ។

១៣០។ តេភូមកេ សង្ខារេ “អនិច្ចា”តិ អនុបស្សតិ ឯតាយាតិ អនិច្ចានុបស្សនា, តថា បវត្តា វិបស្សនា, សា បន យស្មា អត្តនា សហគតសញ្ញាយ ភាវិតាយ វិភាវិតា ឯវ ហោតីតិ វុត្តំ “អនិច្ចានុបស្សនាយ សទ្ធិំ ឧប្បន្នសញ្ញា”តិ។ សញ្ញាសីសេន ចាយំ វិបស្សនាយ ឯវ និទ្ទេសោ។ អនត្តសញ្ញាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ លោកិយវិបស្សនាបិ ហោន្តិ, យស្មា “អនិច្ច”ន្តិអាទិនា តា បវត្តន្តីតិ។ លោកិយវិបស្សនាបីតិ បិ-សទ្ទេន មិស្សកាបេត្ថ សន្តីតិ អត្ថោ។ អាបន្នន្តិ អត្ថាបត្តិសិទ្ធមត្ថំ និទ្ធារេត្វា សរូបតោ ទស្សេតុំ “វិរាគា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អាគតវសេនាតិ តថា អាគតបាឡិវសេន “វិរាគា និរោធា”តិ ហិ តត្ថ និព្ពានំ វុត្តន្តិ ឥធ “វិរាគសញ្ញា, និរោធសញ្ញា”តិ វុត្តសញ្ញា និព្ពានារម្មណាបិ សិយុំ។ តេន វុត្តំ “ទ្វេ លោកុត្តរាបិ ហោន្តី”តិ។

១៣១។ មេត្តា ឯតស្ស អត្ថីតិ មេត្តំ, ចិត្តំ។ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ មេត្តំ កាយកម្មំ។ ឯស នយោ សេសទ្វយេបិ។ ឥមានិបិ មេត្តាកាយកម្មាទីនិ ភិក្ខូនំ វសេន អាគតានិ តេសំ សេដ្ឋបរិសភាវតោ។ យថា បន ភិក្ខូសុបិ លព្ភន្តិ, ឯវំ គិហីសុបិ លព្ភន្តិ ចតុបរិសសាធារណត្តាតិ តំ ទស្សេន្តោ “ភិក្ខូនញ្ហី”តិអាទិមាហ។ កាមំ អាទិព្រហ្មចរិយកធម្មស្សវនេនបិ មេត្តាកាយកម្មានិ លព្ភន្តិ, និប្បរិយាយតោ បន ចារិត្តធម្មស្សវនេន អយមត្ថោ ឥច្ឆិតោតិ ទស្សេន្តោ “អាភិសមាចារិកធម្មបូរណ”ន្តិ អាហ។ តេបិដកម្បិ ពុទ្ធវចនំ បរិបុច្ឆនអត្ថកថនវសេន បវត្តិយមានំ ហិតជ្ឈាសយេន បវត្តិតត្តោ។

អាវីតិ បកាសំ, បកាសភាវោ ចេត្ថ យំ ឧទ្ទិស្ស តំ កាយកម្មំ ករីយតិ, តស្ស សម្មុខភាវតោតិ អាហ “សម្មុខា”តិ។ រហោតិ អប្បកាសំ, អប្បកាសតា ច យំ ឧទ្ទិស្ស តំ កាយកម្មំ ករីយតិ, តស្ស បច្ចក្ខភាវតោតិ អាហ “បរម្មុខា”តិ។ សហាយភាវគមនំ តេសំ បុរតោ។ ឧភយេហីតិ នវកេហិ, ថេរេហិ ច។

បគ្គយ្ហាតិ បគ្គហិត្វា ឧទ្ធំ កត្វា។

កាមំ មេត្តាសិនេហសិនិទ្ធានំ នយនានំ ឧម្មីលនា, បសន្នេន មុខេន ឱលោកនញ្ច មេត្តំ កាយកម្មមេវ, យស្ស បន ចិត្តស្ស វសេន នយនានំ មេត្តាសិនេហសិនិទ្ធតា, មុខស្ស ច បសន្នតា, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “មេត្តំ មនោកម្មំ នាមា”តិ។

លោកសទ្ទោ ពហុសាធនោ “លោកាចត, លោកោ លទ្ធោ”តិអាទីសុ វិយ, សោ ចេត្ថ “ឆព្ពលទ្ធោ”តិ វចនតោ អតីតកាលិកោតិ អាហ “ឋិតរាធយោ លទ្ធបច្ចយា”តិ។ ឆព្ពតោ អាគតាតិ ឆព្ពិកា។ តេនាហ “ឆព្ពលទ្ធា”តិ។ ឯវញ្ចេ ហិ អត្ថំ ទស្សេតុំ “ក្យហតានី”តិអាទិ វុត្តំ។ ឋិតត្តា ឋិតឧតុបុព្ពកំ ការណេន ឋិតឧតុត្ថិ ម្ហូលភេន ទស្សេតុំ “ឯវំ ឋិតត្តា ឋិតឧតុ”ត្តិ វុត្តំ, តេន ឋិតត្តប្បាទេតត្តាបិ បដិបក្ខកោ ន កាតព្ពោតិ ទស្សេតិ។ អប្បដិវិភត្តត្តិ ភាចតប្បំ សកតិន្ទេសោ, អប្បដិវិភត្តំ ចា លោកំ កុញ្ជតីតិ ពហុតិន្ទេសោ ឯវ។

តំតំ នេច កិហិតំ ទេតិ អត្តនោ អាឌីចសោធតត្វំ។ ន អត្តនា កុញ្ជតីតិ អត្តនាច ន បរិកុញ្ជតិ “យឃ្យអសាធារណភោគិតា យា ហោត្វ”តិ។ “បដិក្កូលប្បត្តា ច...បេ... បស្សតី”តិ ឥទ្ធិនា តស្ស លាភស្ស តីសុបិ កាលេសុ សាធារណតោ ឋបតំ ទស្សិតំ។ “បដិក្កូលប្បត្តា ច សង្ឃេន សាធារណំ ហោត្វ”តិ ឥទ្ធិនា បដិក្កហណកាលោ ទស្សិតោ, “គហេត្វា...បេ... បស្សតី”តិ ឥទ្ធិនា បដិក្កហិតកាលោ, តត្រាយំ បន តាធិសេន បុគ្គលេនាភេន ឋិតា ន ហោតីតិ អត្ថសិទ្ធោ បុរិមកាលោ។ តយិទំ បដិក្កហណតោ បុព្ពេ ចស្ស ហោតិ “សង្ឃេន សាធារណំ ហោត្វតិ បដិក្កហេស្សាមី”តិ។ បដិក្កហន្តស្ស ហោតិ “សង្ឃេន សាធារណំ ហោត្វតិ បដិក្កហាមី”តិ។ បដិក្កហេត្វា ហោតិ “សង្ឃេន សាធារណំ ហោត្វតិ បដិក្កហិតំ មយា”តិ ឯវំ តិលក្ខណសម្បន្នំ កត្វា លទ្ធលាភំ ឱសានលក្ខណំ អវិភោគេត្វា បរិកុញ្ជន្តោ សាធារណភោគី, អប្បដិវិភត្តភោគី ច ហោតិ។

ឯវំ បន សារណីយធម្មត្តិ ឯវំ ចតុត្ថំ សរីតព្ពយុត្តធម្មំ ន ហិ...បេ... ពណ្ណេតិ, តស្មា សាធារណភោគិតា ឯច ទុស្សីលស្ស នត្ថីតិ អាចរិយាបិ តាច ន សម្ភុចតិ, ក្យតោ បូរណត្តិ អធិប្បាយោ។ “បរិសុទ្ធសីលោ”តិ ឥទ្ធិនា លាភស្ស ធម្មិកភាវំ ទស្សេតិ។ “ចត្តំ អពណ្ឌន្តោ”តិ ឥទ្ធិនា អប្បដិវិភត្តភោគិតំ, សាធារណភោគិតញ្ច ទស្សេតិ។ សតិ បន តត្រាយ សារណីយធម្មោ បូរិតោ ឯច ហោតីតិ អាហ “បូរេតី”តិ។ “ឱធិស្សកំ កត្វា”តិ ឯតេន អនោធិស្សកំ កត្វា ទិន្នោ, អាចរិយុបជ្ឈាយាទីនំ ចា ទេន្តោ បដ្ឋាយ ទេន្តស្ស សារណីយធម្មោ ឯច ហោតីតិ។ សារណីយធម្មោ បនស្ស ន ហោតីតិ បដិជគ្គនដ្ឋានេ ឱធិស្សកំ កត្វា ទិន្នត្តា។ តេនាហ “បលិពោធជគ្គនំ នាម ហោតី”តិអាទិ។ យទិ ឯវំ សព្ពេន សព្ពំ សារណីយធម្មបូរកស្ស ឱធិស្សកភាវំ ន ចដ្ដតីតិ? នោ ន ចដ្ដតិ យុត្តដ្ឋានេតិ ទស្សេន្តោ “តេន បនា”តិអាទិមាហ។ គិលានាទីនំ ឱធិស្សកំ កត្វា ទានំ អប្បដិវិភាគបក្ខិកំ “អសុកស្ស ន ទស្សាមី”តិ បដិក្ខេបស្ស អភាវតោ។ ព្យតិរេកប្បធានោ ហិ បដិវិភាគោ។ តេនាហ “អទេន្តស្ស”ត្តិអាទិ។ អទាតុម្បីតិ បិ-សទ្ទេន ទាតុម្បិ វដ្ដតីតិ ទស្សេតិ, តញ្ច ខោ ករុណាយនវសេន, ន វត្តបូរណវសេន។

សុសិក្ខិតាយាតិ សារណីយធម្មបូរណវិធិម្ហិ សុដ្ឋុ សិក្ខិតាយ, សុកុសលាយាតិ អត្ថោ។ ឥទានិ តស្សា កោសល្លំ ទស្សេតុំ “សុសិក្ខិតាយ ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ “ទ្វាទសហិ វស្សេហិ បូរតិ, ន តតោ ឱរ”ន្តិ ឥទ្ធិនា តស្ស ទុប្បូរណំ ទស្សេតិ។ តថា ហិ សោ មហប្ផលោ មហានិសំសោ, ទិដ្ឋធម្មិកេហិបិ តាច គរុតរេហិ ផលានិសំសេហិ ច អនុគតោ។ តំសមង្គី ច បុគ្គលោ វិសេសលាភី អរិយបុគ្គលោ វិយ លោកេ អច្ឆរិយព្ភុតធម្មសមន្នាគតោ ហោតិ។ តថា ហិ សោ ទុប្បជហំ ទានមយស្ស, សីលមយស្ស ច បុញ្ញស្ស បដិបក្ខធម្មំ សុដ្ឋុ វិក្ខម្ភិតំ កត្វា សុវិសុទ្ធេន ចេតសា លោកេ បាកដោ បញ្ញាតោ ហុត្វា វិហរតិ, តស្សិមមត្ថំ ព្យតិរេកតោ, អន្វយតោ ច វិភាវេតុំ “សចេ ហី”តិអាទិ

ចុត្តំ, ៣ សុចិន្នោយ្យមេច៍

ឮទាតិ មេយ សព្យរាឃិកេ, ជិដ្ឋឆយ្ចិកេ ច អាតិសំសេ ទស្សេតុំ “ឲច”ត្តិអាទិ ចុត្តំ៍ គេច ឮស្សា, ត យច្ឆទិឃំ ហោតិ ចិរកាលកាចតាយ ចិឆុតកាចតោ៍ យត្យុស្សាតំ បិយោ ហោតិ បរិច្ចាគសីលតាយ ចិសុឌ្ឍត្តា៍ តេតាហ “ឌជំ បិយោ ហោតិ កជត្តិ តំ ពហុ”តិអាទិ (អ៍ តិ៍ ៥៍ ៦៣)៍ សុលកបច្ចយោ ហោតិ ទាតចមេត ក្តួអារន្ត្បាសឃាតំ បច្ចយលិកស្ស ឮឆាតិសំសកាចតោ ទាតស្ស៍ បត្តកាតំ អស្ស ជិយ្យមាតំត ឈឹយតិ បត្តកាតចមេត ខ្វាគសចស្សិកស្ស យហាបត្តស្ស អចិឆ្នេគេត បុទិតត្តា៍ អក្កកល្តំ លកតិ ឌេចសិកំ គក្លិលោយ្យាតំ អក្កតោ បដ្ឋាយ ទាតស្ស ជិត្តត្តា៍ កមេចា...មេ... អាបជ្ជត្តិ ឌេយ្យបជិក្កាហកចិកប្បំ អកត្វា អត្តតិ តិរមេបក្លចិត្តេត ចិរកាលំ ទាតបុរតាយ បឃាជិតចិត្តត្តា៍

៣ព្រាតិ តេសុ អាតិសំសេសុ ចិកាចេតព្នេសុ៍ ឮយាតិ ៣ ជឹបគាតិ ចត្ថុតិ កាលោតិ៍ អលកត្តាបឹតិ អយហាបុញ្ញតាយ ត លិកិតោ សយាតាបិ៍ កិក្លាធារយក្កុសកាកត្តិ សកាក់ ៣ត្កាកឹឃំ កិក្លាធារយក្កុ ឌាតត្តិ៍

អត្យត្តទិយត្យស្សឆយ្ចត្តា, ឆេទាតំ សំសយចិតោគតត្តុ្ហ “សារលឹយឆយ្ចោ មេយ កទេត្ត បុទិតោ”តិ អាហ៍ ៣ឆា ហិ ទុតិយចត្តុស្សិយ្យិ ឆេទេត អត្តា បកាសិតោ៍ យត្យុស្សាតំ បិយតាយ, សុលកបច្ចយតាយបិ ឮតំ ចត្តុមេច៍ បត្តកាតាឈឹយតស្ស បត ចិមេសំ ចិកាចតតោ “ឮតំ ៣ាច...មេ... ឲត្ត ចត្តុ”ត្តិ ចុត្តំ៍

កិទិកល្លយហាបុឌាឃាតិ ឆេតិយកិទិយិរ្យុកលលក្កាឌឹមេ, មោដតប្បយាលោ សយុទ្ឋ ច តាចាសឈ្សាជិឌិកេ ឌមេបត្វា ជឹបបុប្បកន្តាឌឹហិ កទិយាតយហាបុឌាឃំ៍ បទិយាមេយតបឹតិ លេមេតបិ៍ អត្យន្ទចិកត្តិ សារលឹយឆយ្ចបុរលាតោបិ ឮតំ យឆាក្វតប្យចេគតំ ត្យព្យាតំ អត្យន្ទចិកត្តិ អត្វោ៍

អគាទេរាចត្វាច បលិឃិសុ ឆោរកមេត៍ “អត្តគោ ទុខ្ញិចិកាឃា”តិ ច ចគត្តិ៍

ចឌិស្សតិតិ កប្បិស្សតិ៍ ឆេទី សារលឹយឆយ្ចបុទិកា អមេហាសិ, ឆេទស្ស បត សីលតេឌេតេច ឌេចតា ក្ត្យុក្កិ អាបជ្ជិ៍

តត្វិ ឲតេសំ លល្ហត្តិ អលល្ហាតិ៍ ៣ំ បត គេសំ លល្ហំ ទស្សេតុំ “យស្សា”តិអាទិ ចុត្តំ៍ ៣ត្ត ក្តបសយ្យត្តសីលិតំ ក្តទ្ឋសក្កមេត អាទិ អត្តា ចេជិតព្វា៍ តេតាហ “សត្តស្វ”តិអាទិ៍ អត្យបសយ្យត្តសីលិតំ បត សយាគាតក្កមេតបិ អាទិ អត្តា លព្ភត្តិ៍ បទិយេត្ត លិត្តសាដកោ ចិឃាតិ ចត្វេត្ត, ឌសេត្ត ចា លិត្តចត្វំ ចិយ, ចិសជិស្វុគាហទលំ ចេតំ “អលល្ហាតិ”តិ ឮយស្ស អឆិកតត្តា៍ ឲចំ មេសាតិបិ ក្តគាហទលាតិ៍ លល្ហិតកិត្តតា លល្ហំ, ៣ំ ឲតស្ស អត្ថិតិ លល្ហំ, សីលំ៍ “លិទ្ឋ”ត្តិអាទឹសុបិ ឲមេច តមេយា៍ ចេយន្លោកិត្តំ ចិតិចិន្ត្បតចមេត ចិសកាកចល្លោត កាជិ ចិឃាតិ សព្វត្តោ៍ សពលទហិតាតិ អសពលិតិ៍ ៣ឆា អកយ្ចាសាតិ៍ សីលស្ស ៣ល្យាគាសព្យតោ មេយាចតំ ចិចត្វុបតិស្សយកាចាបិជតំ៍ យស្វា

ន តំសយគ្គីបុគ្គលេហិ សេវិ សឃំចសី កុឌីសេយ្យា តាយ ហោតិ, តស្វាបិ កុឌីស្សាតិ៍ តេតេចាហ “កុឌីស្សកាចកាទេលេតាកុឌីស្សាតី”តិ៍ សុបរិសុទ្ធកាចេត បរិសំសត្វា ចិន្តាបសត្វាតិ៍ ប្តយិតាហំ សីលេត ឌេចា ចា កចេឃ្យំ, ឌេចន្តាតទោ ចា, តត្វ “តិទេ្វា ឆុចា សស្សតោ”តិ, “សីលេត សុទ្ធី”តិ ច ឲុចំ អាឌិតា តល្យាឌីខិហិ អបរាមដ្ឋត្វា៍ “អឃំ តេ សីលេសុ ឌោសោ”តិ ចត្សុបិ ចិបត្តីសុ ឃាឃ កាឃធិ ចិបត្តិឃា ឌស្សេតត បរាមដ្ឋំ អតុដ្ឋិសេតុំ សយាឌិសំចត្តតប្យេឃោឌតាតិ សយាឌិសំចត្តតិកាតិ៍

សយាតកាច្ចបកាតសីលីតិ សីលសយ្យត្តិឃា សយាតកាចំ ក្ខបកាតសីលី សកាកចុត្តិកា៍ កាឃំ បុទ្ទុឌ្ឍតាតញ្ញា ចត្យបរិសុទ្ធិសីលេ តាតត្តិ ត សិឃា, តំ បត ត ឲុកត្តិកំ, ប្តុដំ ឲុកត្តិកំ តិឃតកាចេតោតិ អាហ “តត្តិ យក្កសីលេ តាតត្ត”ត្តិ៍ តំ សត្តាឃេតំ ចុត្តត្តិ យក្កសីលំ សត្តាឃ ឲុតំ “ឃាតិ តាតិ សីលីតី”តិអាឌិ ចុត្តិ៍

ឃាឃត្តិ ឃា អឃំ យឃ្សុទ្ធោច ត្យញ្ញាកញ្ញា បច្ចក្ខក្ខតា ៍ ឌីឌីតិ យក្កសយុឌីឌី៍ តិទេ្កាសាតិ តិឆុតទោសា, សយ្លិត្តុទាកាឌិបិបឆយុតិ អទេ្វា៍ តិឃ្យាតីតិ ចដ្ឋក្ខុតោ តិស្សទតិ តិកច្ឆតិ៍ សឃំ តិឃ្យត្តស្សេច ហិ “តំសយគ្គីបុគ្គលំ ចដ្ឋក្ខុតោ តិឃ្យាសេបតី”តិ ចុច្ចតិ៍ ឃា សត្តុ អតុសិដ្ឋី, តំ កទោតីតិ តក្កទោ, តស្ស, ឃចាតុសិដ្ឋំ បដិបដ្ឋតកស្សាតិ អទេ្វា៍ សយាតឌីឌីកាចត្តិ សឌិសឌីឌីកាចំ សច្ចសយ្យដិចេចេឆត អតិគ្គឌីឌីកាចំ៍ ចុទ្ធិឃេចាតិ អរិឃចិតឃេ កុលេហិ ចុទ្ធិឃេច, តោ បរិហាតីតិ អឃំ អបរិហាតិឃឆយុឌេសតា អត្តតោបិ សាសតស្ស អត្តតិឃតំ អាកប្លទេត្តត កកចតា ប្តុឆ ឌេសិតា៍

១៣៧៍អាសត្កបរិតិដ្ឋាតត្តាតិ កតិបឃយាសាឌិកោត សំចច្ឆទយេត្តត បរិតិដ្ឋាតំ កចិស្សតីតិ កត្វា ចុត្តិ៍ ឲុតំឃេចាតិ “ប្តុតិ សីល”ត្តិអាឌិកំឃេច ប្តុតិ សីលត្តិ ឲុត្វ ប្តុតិ-សទ្ទោ បកាទទេ្វា, បរិយាលទេ្វា ច ឲុកដ្ឋំកត្វា កហិតោតិ អាហ “ឲុចំ សីលំ ឲុត្តកំ សីល”ត្តិ៍ ឲុចំ សីលត្តិ ឲុចំ បតេឆំ សីលំ៍ ឲុត្តកត្តិ ឲុតំ បទយំ, ត ប្តុតោ កិឃ្យោ៍ ចត្យបរិសុទ្ធិសីលត្តិ យក្កស្ស សយ្ហាទក្ខតំ លោកិឃចត្យបរិសុទ្ធិសីលំ៍ ចិទេ្វាកក្កតា សយាឌីតិ ឲុត្វាបិ ឲុសេច តឃោ៍ ឃស្មិំ សីលេ ធត្វាតិ ឃស្មិំ លោកុត្តទក្សលស្ស បឌដ្ឋាតក្ខតេ “បុទ្ធោច តោ បតស្ស កាឃកម្មំ ចឌីកម្មំ អាឌីចោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតី”តិ (ឃ៍ និ៍ ១៍៣១៨; កឆា៍ ប៉័ស៊ិ៣) ឲុចំ ចុត្តសីលេ បតិដ្ឋាឃ៍ ឲុសោតិ យក្កផលសយាឌិ៍ បរិកាចិតោតិ តេត សីលេត សត្តុសោ កាចិតោ សម្ភាចិតោ៍ យហប្សលិ ហោតិ យហាតិសំសោតិ យក្កសយាឌិ តាច សាយត្តាផលេហិ យហប្សលិ, ចដ្ឋក្ខុច្ចបសយេត យហាតិសំសោ៍ ប្តុតទោ បដិប្យស្សទ្ធិប្យហាតេត យហប្សលិ, តិត្តាតិសុលុប្យត្តិឃា យហាតិសំសោ៍ ឃយិញ្ញា សយាឌីយិក្សត្វាតិ ឃស្មិំ លោកុត្តទក្សលស្ស បឌដ្ឋាតក្ខតេ បឌិកដ្ឋាតសយាឌីយិក្សចេច ចុដ្ឋាតកាយិតិសយាឌីយិក្សច ធត្វា៍ សាតិ យក្កផលបញ្ញា៍ តេត បរិកាចិតាតិ តេត ឃចាចុត្តសយាឌិតា សត្តុសោ កាចិតា បរិកាចិតា៍ យហប្សលយហាតិសំសតា សយាឌីយិក្សត្តតឃេត ចេឌិតត្តា៍ អបិ ច តេ ធៅត្តក្កុយក្កក្កសាតក្កប្យេតឌេហេត្យតាឃ យហប្សលិ សត្តុឌក្កិលេឃ្យបុគ្គលចិកាកេហេត្យតាឃ យហាតិសំសាតិ ចេឌិតត្តា៍ ឃាឃ បញ្ញាឃ ធត្វាតិ ឃាឃំ ចិបស្សតាបញ្ញាឃំ, សយាឌិចិបស្សតាបញ្ញាឃំ ចា ធត្វា៍ សយធឃាតិកស្ស ហិ សយាឌិសហកតាបិ បញ្ញា យក្កាឌិកយាឃ ចិសេសបច្ចឃោ ហោតិឃេច៍ សយុឌេចាតិ សុដ្ឋុ ឃេច ឃធា អាសចាតំ លេសោបិ តាចសិស្សតិ, ឲុចំ សត្តុសោ អាសចេហិ ចិយុច្ចតិ៍ អក្កយក្កក្កលាឌិញ្ញាសត្តាឃេតំ ចុត្តិ៍

១៤៣។ លោកិយត្ថសទ្ទានំ វិយ អភិរន្ត-សទ្ទស្ស សិទ្ធិ ទដ្ឋព្ពា។ អភិរន្តំ អភិរតំ អភិរតីតិ ហិ អត្ថតោ ឯកំ។ អភិរន្ត-សទ្ទោ ចាយំ អភិរុចិបរិយាយោ, ន អស្សាទបរិយាយោ។ អស្សាទវសេន ហិ កត្ថចិ វសន្តស្ស អស្សាទវត្ថុវិគមេន សិយា តស្ស តត្ថ អនភិរតិ, យតិនំ ខីណាសវានំ នត្ថិ, បគេវ ពុទ្ធានន្តិ អាហ “ពុទ្ធានំ...បេ... នត្ថី”តិ។ អភិរតិវសេន កត្ថចិ វសិត្វា តទភាវតោ អញ្ញត្ថ គមនំ នាម ពុទ្ធានំ នត្ថិ។ វេនេយ្យវិនយនត្ថំ បន កត្ថចិ វសិត្វា តស្មិំ សិទ្ធេ វេនេយ្យវិនយនត្ថមេវ តតោ អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តិ, អយមេត្ថ យថារុចិ។ អាយាមាតិ ឯត្ថ អា-សទ្ទោ “អាគច្ឆា”តិ ឥមិនា សមានត្ថោតិ អាហ “ឯហិ យាមា”តិ។ អយាមាតិ បន បទេ អ-ការោ និបាតមត្តំ។ សន្តិកាវចរត្តា ថេរំ អាលបតិ, ន បន តទា សត្ថុ សន្តិកេ វសន្តានំ ភិក្ខូនំ អភាវតោ។ អបរិច្ឆិន្នកាលតោ ហិ តទា ភគវតោ សន្តិកេ ភិក្ខុសង្ឃោ។ តេនាហ “មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ”ន្តិ។ អម្ពលដ្ឋិកាគមនន្តិ អម្ពលដ្ឋិកាគមនបដិសំយុត្តបាឡិមាហ។ បាដលិគាមេតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ឧត្តានមេវ អនន្តរំ, ហេដ្ឋា ច សំវណ្ណិតរូបត្តា។

សារិបុត្តសីហនាទវណ្ណនា

១៤៥។ “អាយស្មា សារិបុត្តោ”តិអាទិ បាឡិជាតំ សម្បសាទនីយេតិ សម្បសាទនីយសុត្តេ (ទី. និ. ៣.១៤១) វិត្ថារិតំ បោរាណដ្ឋកថាយំ, តស្មា យម្បិ តត្ថេវ តំ អត្ថតោ វិត្ថារយិស្សាមាតិ អធិប្បាយោ។

ទុស្សីលអាទីនវវណ្ណនា

១៤៧។ អាគន្ត្វា វសន្តិ ឯត្ថ អាគន្តុកាតិ អាវសថោ, តទេវ អគារន្តិ អាហ “អាវសថាគារន្តិ អាគន្តុកានំ អាវសថគេហ”ន្តិ។ ឧភិន្នំ រាជូនន្តិ លិច្ឆវិរាជមគធរាជូនំ។ សហាយកាតិ សេវកា។ កុលិនីតិ កុដុម្ពិកោ។ សន្ថតន្តិ សន្ថរិ, សព្ពំ សន្ថរិ សព្ពសន្ថរិ, តំ សព្ពសន្ថរិ។ ភាវនបុំសកនិទ្ទេសោ ចាយំ។ តេនាហ “យថា សព្ពំ សន្ថតំ ហោតិ, ឯវ”ន្តិ។

១៤៨។ ទុស្សីលោតិ ឯត្ថ ទុ-សទ្ទោ អភាវត្ថោ “ទុប្បញ្ញោ”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៤៤៨; អ. និ. ៥.១០) វិយ, ន គរហត្ថោតិ អាហ “អសីលោ និស្សីលោ”តិ។ ភិន្នសំវរោតិ ឯត្ថ យោ សមាទិន្នសីលោ កេនចិ ការណេន សីលភេទំ បត្តោ, សោ តាវ ភិន្នសំវរោ ហោតុ។ យោ បន សព្ពេន សព្ពំ អសមាទិន្នសីលោ អាចារហីនោ, សោ កថំ ភិន្នសំវរោ នាម ហោតីតិ? សោបិ សាធុសមាចារស្ស បរិហានិយស្ស ភេទិតត្តា ភិន្នសំវរោ ឯវ នាម។ វិស្សដ្ឋសំវរោ សំវររហិតោតិ ហិ វុត្តំ ហោតិ។

តំ តំ សិប្បដ្ឋានំ។ យាមាតកាលេតិ “យា មាតេវ បរិហីនោ”តិ ឯវំ យាមាតាតិ មោឃាសនំ មោឃាសិតទិវសេ។

អព្ភុគ្គច្ឆតិ បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ

អញ្ញាសយេន យក្ខុ ហោតិយេន ជិប្បជិសារិកាធេតា។

តស្សាតិ ទុស្សីលស្ស។ សមាទាយ បទត្តិដ្ឋានត្តិ ឋិដ្ឋាយ សមុដ្ឋាយ កតាការេហិ។ អាបាធំ អាកឌ្ឍតីតិ តំ យតសោ ឋិបដ្ឋាតិ។ ឋិម្ពិលេត្វា ឰឆលោកត្តិ ឋិម្ពិលតការេល អត្តនោ បុត្តគារាជិងស្សតធេសេត ឰឆ លោកំ បស្សតិ។ តិមិលេត្វា បរលោកត្តិ តិមិលតការេល កតិតិមិត្តុបដ្ឋានធេសេត បរលោកំ បស្សតិ។ តេនាហ “ធត្តារោ អបាយា”តិអាទិ។ បច្ចាយបគត្តិ “កាយស្ស ភេទា”តិអាទិនា ទុត្តោ បច្ចាយោ អាឌឹតធេកាដ្ឋានេសា។

សីលធត្តអានិសំសធណ្ណនា

១៥០។ ទុត្តចិបរិយាយេនាតិ ទុត្តាយ អាឌឹតធកធាយ ចិបរិយាយេន។ “អប្បមត្តោ តំ តំ កសិធាលិជ្ជាទិ យធាកាលំ សម្បាទេតុំ សក្កោតី”តិអាទិនា “បរំបំ សីលមស្ស អត្ថីតិ សីលធា។ សីលសម្បន្នោតិ សីលេន សមន្នាគតោ។ សម្បន្នសីលោ”តិ ឱធមាទិកំ បត អត្ថធធតំ ឃុកនត្តិ អតាបដ្ឋំ។

១៥១។ បាញ្ញរុបុត្តកាយាតិ សក្កឹតិអតារុញ្ញហាយ ឆម្ពិកធាយ។ តត្ថធាតិ អាធសធាការេ ឱធ។

បាដលិបុត្តតករយាបតធណ្ណនា

១៥២។ ឰស្សរិយមត្តាយាតិ ឰស្សរិយប្បមាណេន, ឰស្សរិយេន ធេធ ចិត្តបកនេណេន ធាតិ ឱធំ ធា អត្ថោ ឆដ្ឋោ។ ឋិបកោក្កបកនណាតិបិ ហិ លោកោ “មត្តា”តិ ទុច្ចត្តិ។ បាដលិកាមំ តការំ កត្វាតិ បុត្តោ “បាដលិការោយា”តិ លទ្ធនាមំ ធានំ ឰឆាតិ តការំ កត្វា។ មាបេត្តីតិ បតិដ្ឋាបេត្តិ។ អាយមុខបច្ឆិន្ទនត្ថន្តិ អាយទ្វារានំ ឋិបច្ឆេទនាយ។ “សហស្សសេធា”តិ ធា បាឋោ, សហស្សសោ ឱធ។ តេនាហ “ឱកេកធក្កធសេត សហស្សំ សហស្សំ ហុត្វា”តិ។ ឃរធត្ថុតីតិ ឃរបតិដ្ឋាបតដ្ឋានានិ។ ចិត្តានិ តមត្តីតិ តំតំទេធតានុភាធេត តត្ថ តត្ថធ ចិត្តានិ តមត្តិ ធត្តុចិជ្ជាបាដកានំ, យត្ថ យត្ថ តាហិ ធត្តុនិ បរិក្កហិតានិ។ សិប្បានុភាធេតាតិ សិប្បានុកតចិជ្ជានុភាធេត។ តាកក្កនេហាតិ តាកានំ តិធាសប្បរិក្កហោ។ សេសត្តយេយុបិ ឱសេធ តយោ។ បាសាណោតិ អប្បលក្ខណាបាសាណោ។ ណាលុកោតិ យោ កោចិ ណាលុកោ។ សិប្បំ ឌប្បិត្វា តានិសំ សារមុដ្ឋានំ បរិហរិត្វា អតានុម្ភ ឆានេត តាហិ ធត្តុបរិក្កហិកាហិ ទេធតាហិ សទ្ធិំ មត្តយមាតាចិយ តំតំកោហានិ មាបេត្តិ ឋិបទេសភាតធេសេត។ តេសត្តិ ធត្តុចិជ្ជាបាដកានំ, សព្ពាសំ ទេធតានំ។ មក្កលំ ធន្ធនបស្សត្តីតិ មក្កលំ ទ្ធាទេហស្សត្តិ។ បណ្ឌិតឆស្សតាឌីតិ ហិ ឋត្តមមក្កលានិ។ តេនាហ “អធ មយ”ត្តិអាទិ។

សត្ថា អត្ថក្កដ្ឋតិ អធយធធឆមេុត សមុទាយស្ស អបជីសិតត្តានោ យធា “អលក្កតោ ទេធធធត្តា”តិ។

អរិយកបតុស្សាតត្តិ អរិយជេវចារិយតុស្សាត៌ ទារិចទេវទេតចាតិ “វហស្សំ វពាវហស្ស”ត្តិអាឌិតា ទារិចទេវទេតច, អប្យកស្ស បត កល្ហស្ស កឃចិក្កទេឃា អញ្ញាត្វាបិ លញ្ជុទេពចាតិ “ទារិចទេវទេតចា”តិ ចុត្តំ៌ ចាលិខាឃ បទេឆា បចត្តិដ្ឋាតត្តិ ចលិប្យទេឆាតិ បុរិយចិកទេប្យ អទេត្ធា ចុតិឃចិកទេប្យ បត ចាលិខាត៌ បទេឆា បចត្តិដ្ឋាតត្តិ, ចលិប្យទេឆាតិ ព្ទយបត្វ៌ ឌទេស្សទេត្តា “ចាលិខាត៌ ចវតដ្ឋាត”ត្តិ អាហ៌ កល្ហបុទេដ កិត្តត្តិ ទេយាទេចត្តិ ៩ត្វាតិ បុដទេកឌតត្តិ អឃទេយត្វ អទេត្វាតិ អាហ “កល្ហបុទេដ...ទេប... ចុត្តំ ទេហាតី”តិ៌

ច-ការទេត្វា វយុច្ចយទេត្វា ចា-វទេ្កា៌

១៥៦៌ កាឡអកល្លិ វត្តាតិ អត្ថតា កល្យវយុពហុលតាឃ បទេរវច្ចា កល្យតិបិកាតត្វតិត្តាត្តិតិយិត្តតាឃ “កាឡអកល្លិ”តិ លដ្ឋតាយា បទ្ទុបជ្ជចករា អទេប្យវក្លវត្តា៌ តត្តិ កកចត្តំ៌ បុត្តាល្យវយឃត្តិ បុត្តាទេល្យ៩កំ វយឃំ៌ កាយប្យចិវតតីហាទេតាតិ កាយប្យទេចវត តិចវតាការទេត៌ កាឃបឌិពត្ថិ កត្វាតិ ឌិចទ៌ បិទ្ទុបិត្វា, បត្តំ ហទេត្វត កទេហត្វាតិ អទេត្វា៌

៩ត្វាតិ ៩តស្វិ ចា វកប្យិតប្យទេឌទេវ៌ វញ្ញាទេពតិ វយុទេឌច វញ្ញាទេព ស្វុវិចុតកាឃចាចាឌិទេត្វា៌

បត្តំ ឌទេឌឃ្យាតិ អត្ថតា បវុតំ បុញ្ញាំ តាវំ ទេឌចតាត៌ អតុប្យឌទេឌ្ឍឃ្យ៌ “បុឌិតា”តិអាឌីវុ តទេឌច បត្តិឌាត៌ បុឌា, អតាកទេព ៩ច ដ្ឋបជ្ជទេច អារក្ខវំចិឆាត៌ បឌិបុឌា៌ “ទេឃកុទេឃ្យត ឌាតិយតុស្សា ឌាតិទេបតាត៌ បត្តិឌាតាឌិតា បុឌតយាតតាឌីតិ កទេទាត្តិ ព្ទទេយ បត អញ្ញាតកាបិ វយាតា តឆា កទេទាត្តិ, តស្វា ទេតវំ វក្កច្ចំ អារក្ខា វំចិឆាតព្ទា”តិ អញ្ញាយញ្ញា វយ្យចាទេត្វា ទេឌចតា តត្វដ្ឋស្សុក្កំ អាបជ្ជន្តីតិ ឌទេស្សទេត្តា “ព្ទទេយ”តិអាឌិយាហ៌ ពាលិកយុកទេលា យាតត៌, វយ្យតិ ដ្ឋប្យត្តុបរិស្សឃហទេលា បឌិយាតត្តិ ឌទេស្សត្វំ “៩ទេព”តិអាឌិ ចុត្តំ៌

ស្វុត្តទាតិ បស្សតីតិ ស្វុត្តទាតិ ព្ទដ្ឋាតិ ៩ច បស្សតិ, ត អតិដ្ឋាតិ៌

១៥៧៌ អាលិទេឃា ទេកាទេដ្ថត្វាតិ លហុទេក ឌាទ្វុឌទេល្ហ កទេហត្វា កចាដផលទេក ចិឃ អញ្ញាយញ្ញា វព្វទេត្ថ កាតំ អាលិទេឃា ទេកាទេដ្ថត្វា៌ តាចាវទេត្ថទេបត កតំ ដ្ឋញ្ញដ្ឋយំ, ទេចញ្ញត្តញ្ញអាឌិទេក វឈ្ឈិត្វា ចល្លិអាឌីហិ កលិបចទេវត ពត្តិត្វា កត្តញ្ញា ក្យល្លិ៌

ដ្ឋឌកដ្ឋាតទេស្សតំ អឆិចចតត្តិ ឃឆាចុត្តស្ស ឃស្ស កស្សចិ ដ្ឋឌកដ្ឋាតស្ស ៩តំ “អល្ហច”ត្តិ អឆិចចត៌, វយុត្តទេស្សចាតិ អឆិប្យាទេឃា៌ វទត្តិ ព្ទឆ តឌី អឆិទេប្យតា វទតិ វត្តតីតិ កត្វា៌ កឃុ៏ទចិត្វតត្តិ អកាឆទេដ្តត កឃុ៏ទ៌, វកលទេលិកត្តឃញ្ញាបិតាឃ ចិត្វតំ៌ ចិវដ្ឋាតិ អតាវដ្ឋ អប្យត្វា៌ បល្លលិតិ ទេពវំ អពទលទេពា៌ ចិតាទេឃច ក្យទេល្លតាតិ ព្រាឌិវំ ដ្ឋឌកំ ក្យទេល្លត ព្រាឌិទេវត ចិតា ៩ច តិល្ហា ទេយឆាចិទេតា ឌតា, តល្យាវទ៌ បត អរិយយក្កវក្ខាតំ ទេវត្វំ កត្វា តិត្តិល្ហាតិ ទេឃាឌតា៌

បឌយកាលចារចល្ហតា តិដ្ឋិតា៌

អរិយវង្សកថាវណ្ណនា

៧៥៥៎ ខោនេតានស្ស ទេព្ពា។ ឋិនារស្ពោនេដ្ឋិតាការតេខានិ ឋិនារស្ស បនិតចុប្ចាយ បនិឌ្ឌិតដ្ឋានេត តិចិដ្ឋការខោ។ អរិយកាចកទាត្ថិ ខេ ឋនិចិន្តត្តិ, ខេតសំ អរិយកាចកទាតំ តិរិខត្តស្ស កត្តកាច្ចបចាវចយេតេច ចុត្តំ។ ឋន្នាចិបល្លាសក្ខតការចេត សង្ខាតំ។ អត្ថទេនានោ ឋុត្តការ៉ិយំ ថានាលំ, ឋនិខចខេឆា យក្កខានេលត អរិសខេឃា, តត្ត យន្តា អត្ថទេនានឋុត្តកោ ឋនិខចខេឆា អត្ថទេនាខេឆត ចិតា ត ខោតិ, អត្ថទេនានោបិ ៧កន្វោ ឋនិខចខេឆត សព្ពតេស្ត, ឋក្ខាយាកាចខេហតកន្ទា ចខេដ្ឋច សំសទលំ, តន្តា ចុត្តំ ឋិញត្ដសំ “អតត្ថទេនានោ...ខេប... តខ្យាកន្ទា”តិ។ ឋនិសត្តិក្កហលចខេសត កចខេតា កចត្តទ្ធបកខេតំ សត្ថាចតំ, អបទាបទំ ចចត្ថបឋដ្ឋតចខេសត សង្គាទលំ សំសទលត្តិ អាហ “កចខេតា”តិអាទិ។ សត្ថាចិតសំសទិតបដាតំ កខ្មសានឆតំ សត្ថាឃាហ “ខយា ច តុខេត្វា ចា”តិ បរខចិកខេខ្យ។ ត្តិយចិកខេខ្យ បត កាចសានឆតំ ហដខេយ កត្វា “ខខខ្មោច តខ្យាកន្ទា”តិ ឃចាទុតចខេសតេច ចុត្តំ។ តឃតសខត្វាតិ ឋិបតសខត្វា, ឌឹឃទេដ្ឋតា ពាដ្ឋសក្យលំ ចិឃ ទេដ្ឋហខេត្វា ឋុទិខេសា ខេតសត្តទំ តលាទេដ្ឋតា ពាន្ធ សត្តសត្ថាតំ អរិសព្លានេទា កចត្តទំ ខេតតិ ៧តាឃាតិ កចខេតត្តិ, តល្សា, សា អរិយយក្កសខេត្វត ឃ្ដ ហតា លិត្ថាតិ កចខេតត្តិសង្ខហតា។

អតាចត្តិឆខ្មសខេព្វាឆិបទាឃលចវណ្ណនា

៧៥៩៎ខេក្ក កាខោ “តាតិកា”តិ ៧ចំ លវ្ធតាខោ, ខា-ការស្ស ចាឃំ ត-ការាខេឌសត តិខេដ្ឋខេសា “អតិខិត្តា ត តាឃខេទ”តិអាឌិឃុ (ចិឃុន្និ។ ៧។ ៧លិ៎; ឌា។ អដ្ឋ។ ១។១។១៎) ចិឃ។ ខេតាតាហ “ខាតិកាខេក”តិ ។ កិជ្ជាកា ចុដ្ឋត្ថិ ឌ្ឋកា, កិជ្ជាកាហិ ៧ច កខេតា អាចសខេចាតិ កិជ្ជាកាចសខេចា។ ខេសា កិទ អាចាខេសា ឃចា ឃុឆាបទិកខេម្វត សខ្យខេឃាឌតំ តត្ត, ៧ចំ ឌ្ឋកាហិ ៧ច ចិតិត្វា លាខេឌត្វា កខេតា។ ខេតត ចុត្តំ “ឌ្ឋកាខេយ អាចសខេឆ”តិ។ តុលិឌណ្ណកចាដថលកាតិ បត ដាទុខឃាខេតច។

៧៥លិ៎ឌ្ឋទំ ចុដ្ឋតិ កាយឆាតុ, បដ្ឋឃកាខេចត តំ ឌ្ឋទំ កឌត្ថឹតិ ឌ្ឋទេក្ខកិឃាតិ, ឌ្ឋទេក្ខកស្ស ចា ហិតាតិ ឌ្ឋទេក្ខកិឃាតិ។ ខេតាតាហ “ខេហដ្ឋាកាកិឃាត”ត្តិអាទិ។ តឹហិ យខេក្កហឹតិ ខេហដ្ឋិខេយហិ តឹហិ យខេក្កហិ។ ខេតហិ បហាតព្វតាឃ ហិ ខេតសំ សំខេឃាឌតាតំ ឌ្ឋទេក្ខកិឃតា។ ឌ្ឋទេក្ខព្វិឃាតិ ចា ឌ្ឋទេក្ខកិឃាតិ ចុត្តាតិ តិទុត្តិតខេឃត។ ឌ្ឋដាតិ ញតិខេទកខុខេលត ខេតសំ ឌ្ឋទេក្ខកិឃកាចំ ចិកាខេចតុំ “តត្វា”តិអាទិ ចុត្តំ។ ចិក្លក្ខិតាតិ សខេត្វតាចិឈាខេតត ឋុឆ្ឆដ្ឋតាតំ, សខ្មដ្ឋិត្ថាតិ សព្ពខេសា អកាខេចត អរិឃាតំ ទ្ធបិទ្ធបកច្ចបបត្តិឃា ចិពាត្ថាឃ ត ខេហាត្ថឹតិ ចុត្តំ “អចិក្លក្ខិតាតិ អសខ្មដ្ឋិត្ថាតី”តិ។ តិព្ពត្តចខេសតាតិ ឋនិសត្តិក្កហលចខេសត។ កត្តំ ត ខេឌត្តិ យហក្កតកាខិកខ្មាឃ្វហតស្ស ចិតិពាត្ថតខេតា។ សក្លាឃឌិដ្ឋិអាឌិតិ តឹលិ សំខេឃាឌតាតិ កាយដ្ឋត្តញ្ញាបិដា ចិឃ យហក្កត្វបបត្តិឃា អចិតិពាត្ថក្ខតាតិបិ កាយកច្ចបបត្តិឃា ចិខេសសបដ្ឋឃត្តា តត្វ យហក្កតកខេច តិព្ពត្តខ្យិ តត្ថិព្ពត្តិខេហតុកខ្មបទិក្លខេយ កាយកច្ចបបត្តិបដ្ឋឃតាឃ យហក្កតកចខេតា អាខេតត្វា ឋុត ឌ្ឋខេឆច កាយកខេច ៧ច តិព្ពត្តាខេបត្តិ, តន្តា សព្ពាតិបិ បញ្ញាបិ សំខេឃាឌតាតិ ឌ្ឋទេក្ខកិឃាតិ ៧ច។ ឋនិសត្តិចខេសត អតាកាយតសកាចាតិ ឋនិសត្តិក្កហលចខេសត តន្តា ខេលិកា ឌ្ឋឆ ត អាកាយតសកាចា។ ញដ្ឋដស្សតខេឆទដស្សតឆខ្មស្សចតាតំ បតត្វាឃស្ស អាកាយតំ អតិចាទិតំ។

ពេឆាធិ ពេវហធិ ឧប្បត្តិយា សចិវេឡអាការតោ បរិឃដ្ឋាគយត្ថតាយ អពាហលតាតិ ឆេ្ចឆាបិ តត្រការេចា អភិលាត្តិ ពាហុរេសា ពាហលពាហលាតិ តិឡ្ពាតិឡ្ពា យត្ថ ឧប្បជ្ជន្តិ, តំ ឋាភាតំ យដ្ឋន្តា, ឲរន្តា, សារេឆន្តា, អន្ត្រាការំ ពេរោន្តា ឧប្បជ្ជន្តិ, ខ្ញីហិ បត យរក្កហិ បហិតន្តា តត្រពតត្រកា យត្ថយត្ថា ឧប្បជ្ជន្តិ "បុត្តឆីតរោរា រោហាត្តិ"តិ ឡ្ពាជំ អការណំ តចា ហិ អដ្ឋបច្ចដ្ឋបរាយសតយត្តែតបិ រេត រោហាត្តិ ឡ្ពាគត្តិ "ទាករោការសយោហាត់ តត្រត្តា"តិ ឡ្ពាជំ ចចត់ កចតត្រពចរេសភាតិ អប្បពកចចរេសភ តត្តិ យហាសិចរេត្តរស្ស ចចត់ បជិក្លិត្តត្តិ សឡ្ពេន្តា រេឃ កចា អរិយាត់ លត្តុត្តិ, រេត បរិបុណ្ណលក្ខណកចា ឲចំ រេឃ ត លត្តុត្តិ, តត្ត្រ ពីឌិសំ តំ កចតត្រពំ, តស្មា ឧកឃចាបិ កចតត្រពស្ស អសម្ពុរេចា ឲចាតិ ឌរស្សតំ "រេសាតាបត្តស្សា"តិអាឌិ ចុត្តិ អដ្ឋរេយ ករេច កចតត្រពំ តត្តិ អដ្ឋយរស្សច កចស្ស សឡ្ពរស្សច អភាចរេតា រេសរេសបុបិ ឲរេសច តរេឃា

កាយាចចររលោកំសន្តាយ ចុត្តិ ឡ្ពាតរស្ស លោកស្ស ចរេសត តចា ចត្តិ អសក្កលោឃ្យត្តា រេឃា ហិ សពកាកាយី រេគចយត្រស្សលោកេសុ រេចាយិស្សពចរេសត តិឡ្ពាត្តតិ, រេសាបិ កាយកចចរេសរេតច បរិឌ្ឋិត្តិតរេឡ្ពា កកចតា ច កាយលោកេ ឌត្វា "សកិរេគច ឡ្ពាយំ លោកំ អាពន្តា"តិ ចុត្តិ, "ឡ្ពាយំ លោកំ អាពន្តា"តិ ច ឡ្ពាយិភា បញ្ចាសុ សពកាកាយីសុ ចត្តារោរា ចរេជ្ជត្វា ឲពោច ពហិរេតា ឲពរេច្ចា ហិ ឡ្ពាឆ សពកាកាយីចលំ បត្វា ឡ្ពារេឆច បរិតិឡ្ពាឃតិ, ឲពរេច្ចា ឡ្ពាឆ បត្វា រេគចលោកេ បរិតិឡ្ពាឃតិ, ឲពរេច្ចា រេគចលោកេ បត្វា តរេត្វច បរិតិឡ្ពាឃតិ, ឲពរេច្ចា រេគចលោកេ បត្វា ឡ្ពាឆ្មបបជ្ជិត្វា បរិតិឡ្ពាឃតិ, ឡ្ពារេយ ចត្តារោរា ឡ្ពាឆ ត លត្តុត្តិ រេឃា បត ឡ្ពាឆ បត្វា រេគចលោកេ ឃាចតាឃុកំ ចសិត្វា បុត ឡ្ពាឆ្មបបជ្ជិត្វា បរិតិឡ្ពាឃតិ, អឃំ ឡ្ពាឆ អឆិរេប្បរេតា អដ្ឋពចាឃំ បត ឡ្ពាយំ លោកត្តិ កាយករេចា អឆិរេប្បរេតាតិ ឡ្ពាយយត្តិ ចិការេចតំ "សរេច ហី"តិអាឌិភា អញ្ញារេឃច ចត្រក្កិ ឌស្សិតំ

ចត្វាសុ...រេប... សការេចាតិ អរេត្វ អបិឃកាយតីឃាត់ បិបឆខ្ញាត់ សឡ្ពរេសា បហីតត្តា ឆខ្ញុតិឃារេយភាតិ យក្កឆខ្ញុតិឃារេយភ តិឃរេតា ឧបរិយក្កាឆិកាយស្ស អចស្សកាចិកាចរេតា រេតភាហ "សរេឡ្ពាឆិបរាឃរេណា"តិ

ឆខ្ញាគារឆខ្ញបរិយាយចណ្ណភា

១៥៥ រេតសំ រេតសំ ខាលាកាតិត្តិ រេតសំ រេតសំ សត្តាត់ "អសុរេកា រេសាតាបរេត្តា, អសុរេកា សពកាកាយី"តិអាឌិភា តំតំខាលាឆិកាយត់ ខាលាត្មបបត្តិ ខាលាភិសយ្យទាឃត្តិ តរេតា បរេយ្យិ "តិឃរេតា សរេឡ្ពាឆិបរាឃរេណា, សកិរេគច ឡ្ពាយំ លោកំ អាពន្តា ឌុក្ខស្សត្តិ ពរិស្សតី"តិអាឌិភា ច ខាលាសហិតំ ឧប្បត្តិបច្ចយកាចំ ឌូលោកត្តស្ស ខាលាចក្ខភា រេបក្ខត្តស្ស កាឃកិលយរេចាច, ត រេតភ ពាចិ រេចរេភឃ្យាត់ អត្តិសិទ្ធិតិ អឆិប្បារេឃា ចិត្តចិរេហសាតិ ចិត្តរេលរេគា, សា កិរេលស្មបសំហិតត្តា ឡ្ពាត់ តត្តិ អាឌីឃតិ អារេលាកិឃតិ អត្តា ឲរេតភាតិ អាគារំ, ឆខ្ញុត្វំ អាគារំ ឆខ្ញាគារំ, អរិឃយក្កខាលារេស្សតំ អឆិចចត់, រេតភ អរិឃសាចកា ចត្វាសុ អរិឃសរេច្ចាសុ ចិឌ្ឍារេខ្ញាហត្តា អត្តាភយ្យិ ឃាឆាចរេតា ខាត្វា ឃាឆាចរេតា ឡ្យាពរេឃ្យ, តប្បកាសភរេតា បត ឆខ្ញុបរិឃាឃស្ស សុត្តស្ស ឆខ្ញាគារតា រេចឌិតឡ្ពា រេឃត ឆខ្ញាគាររេសភាតិ ឡ្ពាឆ បត យក្កឆខ្ញុរេយច ចគតិ

អនេចន្ទ ឃាតាចនេតា ឌាតិត្វា ពត្ថិយិទ្ធាប្បត្តបសាទោ អនេចន្ទបសាទោ, យក្កាដិកេយត ក្តប្បត្តបសាទោ , សោ បត ឃស្មា បរិយាលបន្នតោ ចិឃ តិច្ចលិ, ត ច គោតចិ ការលោត ចិកន្ធតិ, តស្មា ចុត្តំ “អចលេត អច្ចតោតា”តិ៍

“បញ្ញាសីលានី”តិ កហដ្ឋចសេតតំ ចុត្តំ តោហិ ឲកត្តបរិហលឺឃតោ៍ អរិឃាតំ បត សន្តាតិ សីលាតិ កត្តាតេច៍ តោតាហ “សន្តាបិ បតេត្វ សំចនេ្សា លក្ខតិតេឃចា”តិ៍

សន្តាសត្តិ សន្តាសំ អរិឃាតំ៍ សិក្លាបដាចិនេ្សាឆេតាតិ ឃថា ក្វតនេ្សាចតាបត្តិ ត ហោតិ, ឲចំ៍ ឃុត្តដ្ឋាតេតិ កាតំ ឃុត្តដ្ឋាតេ៍

អព្ពុបិលិកលិកាចត្ថចណ្ណតា

១៩៧៍ តដា ពិរ ចេសាលី ឌុព្ភិក្ខា ចឹតា សន្តាក្កសប្បត្តា អហោសិ ចេបុល្លប្បត្តា, តំ សន្ធាឃាហ “លទ្ធេក ចុត្តតេឃត ចេសាលិឃា សប្បត្តការេចា ចេចិតន្តោ”តិ៍ តស្មិំ ពិរ កិក្លុសន្លេ បញ្ញសតឃត្តា កិក្លុ តចា អចិរបន្តចិតា អហេសុំ ឌូសត្តចិរិឃា ច៍ តថា ហិ ចក្ខតិ “តត្វ ពិរ ឲកច្ចេ កិក្លុ ឌូសត្តចិរិឃា”តិអាចិ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១.១៩៥)៍ សតិបច្ចបដ្ឋាតត្ថត្ថិ តោសំ សតិបច្ចបដ្ឋាបតត្វំ៍ សរតីតិ កាឃាចិកេ ឃថាសភាចតោ ខាលលសប្បឃុត្តាឃ សតិឃា អតុស្សរតិ ក្តបដារេតិ៍ សប្បជាតាតីតិ សមំ បការេហិ ជាតាតិ អចត្តូញ្ញាតិ៍ អឃេយត្វ សន្លេបោ, ចិត្តាវេសា បត បរេតា សតិបដ្ឋាតចណ្ណតាឃំ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១.១៧៣; ឃ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១.១០៩) អាកមិស្សតិ៍

សន្តាសក្កាហកត្ថិ សរីរកតស្ស ចេច ចត្តាលក្ខារកតស្ស ចាតិ សន្តាស្ស តីលកាចស្ស សក្កាហកំ ចចតំ៍ តស្សចាតិ តីលាតិ សន្តាសក្កាហកចេសេត ចុត្តអត្ថស្សេច៍ ចិកាកចស្សតត្ថិ បតេកចស្សតំ៍ ឃថា តោ លិន្ធចិត្តាខាតោ អបឹតាចិចណ្ណា ឲច គោចិ ចិលេបតចេសេត បឹតាចិចណ្ណា លាឃិស្ស, ឲចំ អតីលាចិចណ្ណា ឲច គោចិ ចិលេបតចេសេត តីលាចិចណ្ណា លាឃិស្សតិ ចុត្តំ “ត តោសំ បកតិចណ្ណា តីលោ”តិអាចិ៍ តីលោ ឃកិ ឲតោស្សតិ តីលឃកិ, ក្ខត្តតីលឃហាតីលាចិតីលតោតតចិតន្ធ អលក្ខារោ៍ តោ ពិរ សុចណ្ណចិរចិតោ ហិ ឃកិត្តការសោហិ ឲកតីលា ចិឃ លាឃត្តិ៍ តីលឃកិលចិតាតិ តីលតោតតបរិក្ខិត្តា៍ តីលចត្វបរិក្ខិត្តាតិ តីលចត្វតីលកប្បលបរិក្ខេបា៍ តីលចម្ពុំកោហីតិ តីលកណ្ណបរិក្ខិត្តេហិ៍ សន្តាបេស្សតិ “បឹតា ហោត្តិ”តិអាចិសន្តាបេស្ស៍ បរិចេដ្ឋសីតិ បដិឃេដ្ឋសិ៍ អាហតត្តិ ត្ថាឃស្មា រាខបុរិសា តាលិត្តិ អាហារេ, តប្បត្តខតបតោតិ អាហ “សាហារត្តិ សខតបត”ត្តិ៍ អក្កុលិចោរេ៍ាបិ អក្កុលិឃា ចាលតចេសេត ហោតីតិ ចុត្តំ “អក្កុលិ ចាលេស្ស”ត្តិ៍ អព្ពុកាឃាតិ ឃាតុការេឃត៍ ក្តបចារចចតំ ហេតំ ក្តត្វិស្ស, ឃជិតំ “អព្ពុកា ឃាតុការេឃា ខតតិកា”តិ៍

អចលេលិកេចាតិ អបចត្តិត្វា ឌូលេលិកតំ ឌូលេលិកេច៍ តំ បត អបចត្តិត្វា ឌូលេលិកតំ អត្វ អត្វ ចស្សតំ ហោតីតិ អាហ “បុតប្បុតំ បស្សថា”តិ៍ ក្តបតេចាតិ “ឃចាឃំ លិន្ធចិត្តាខបរិសា សោភាតិសេឃត ឃុត្តា, ឲចំ តាចតិសបរិសា”តិ ក្តបតឃំ កនោច៍ តោតាហ “តាចតិំសេហិ សមេក កត្វា បស្សថា”តិ៍

“ក្ដបរំហទឆ កិក្លចេ លិច្ឆចិបរិរំ តាចតិរបរឝិរ”ត្ថិ តឃិ៍ឝ តិយិត្តក្កាទេហ តិទឃាឌត៌, ទេកចលិ បត ឝិត្ថរបរ្យត្តិរឝិរា ឲទេតរំ ទាឌ្ទត៌ ព្ថរ្យរិយរបរ្យត្តិតិ អត្យុប្តិកឆាយ រក្ករបរ្យត្តិកឆត៌ ចិឃ ឝដ្ឋា៍ ទេតរុ បត កិក្លរុ ឲកច្ចាត៌ តត្ត តិយិត្តក្កាទេហាបិ រិឃា, ត៌ រក្ខាយ ចុត្តំ “តិយិត្តក្កាទេហ ក្ដទេឃ្យាទេឌតិ”តិ៍ ហិតកាយតាយ ទេតរំ កិក្លត៌ ឃឆា អាឃរ្ដទេតា តត្តរ្យ ហិតកាយតាយ រក្ករបរ្យត្តិឝរ្យត៌ ទេតភាហ “តព្រ កិទា”តិអាឝិ៍ ឌ្ហរត្តចិទិយាតិ របរ្យាបឌិបត្តិឃំ អចរត្តចិទិយា, ឌ្ហរ្យដ្ដចិទិយា ចាតិ អទេត្តា៍ អតិច្ចលក្ខលាចិកាចតត្តត្ថិ ទេតរំ ទាឌ្ទត៌ ចទេរត កិក្លត៌ អតិច្ចលក្ខលាចិក្ខតកាចត្តំ

ទេចឰក្ដចកាយចរ្យបកាយតចណ្ណុតា

១៩៦៖ របឹទេប ទេចឰក្ដចកាទេយាតិ បុត្តាល៍្យាចា រាឃត៌្យចា កត្តា តិចត្តតទេឃាទេព្យ អាររត្តដ្ដាទេត តិចិដ្ដា បរិចាទកាទេយា៍ រក្កុយាតិ របរ្យា កត្តា៍ អរ្យាតិ ភកចទេតា៍

១៩៣៖ ឋទ្ទុទេរាតិ កក្កឰឌ្ហ, កទ្ទុតទេទាតិ អទេត្តា៍ ចិរភាកទេទាទេកាតិ ឆាត្យចិរភាកតាយ របរ្យដ្ឋិទេតា ឌាហលតទេទាទេកា, ត អាឌាឆៃយត្តំ ឌាកាទេលាត បរិដ្ឋិត្តិតាតិ ទេចឝតាត៌ លលិកត៌, ឝក្លត៌, អត្តរុត្តាតច្ចា ឃាឆាចទេតា ឌាកាទេលាត បរិដ្ឋិឌ្ឋ បរិត្យទេលត្តា៍ អឝិចាទេរឹតិ តា អភិកចទេត្តា ឃឆាបរិយឌ្ហិតាកាទរលក្ខទេលាត អត្តត្តិ អាទេទាទេបត្តា ចាទេរិ, ត តាហិ អភិក្យឃ្យាទេតា៍ ទេតភាហ “អចិហត្តាយាទេតា”តិអាឝិ៍ អឝក្លិឃយាទេតាតិ ទេចទេតាឝក្លចទេរត អឝក្លិឃយាទេតា , កាឃឝក្លិ បត “តត្តិ”តិ ត រក្កា ចត្តំ អរតិ ហិ តរ្យិ អឝិចាទេរតាឃ ឲច អរបរ្យុចាតិ៍ អតាយទេត្តត្តាតិ អតាលបិត្តា៍ អតបទេលិទេកត្តាតិ អចិរ្យដ្ឋិត្តា៍ ទេតភាហ “ឌ្ហចាឝាត្យរាយតិ អឝត្តាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ”តិ៍ បុត្តភាកចិទិទេយតាតិ ឋលរបរ្យាបត្តិឃា បរិកបរ្យុចិទិទេយត៍ ឋលរបរ្យាបត្តិចិទិទេយតាតិ ឋលរបរ្យាបត្តិរបរ្យឃុត្តចិទិទេយត៍ ចិក្លប្រុទេត្តាតិ ចិទេតាទេឝត្តា៍ ឃឆា តាយ បុបក្យតរបរទេឃ ចប្យកាឝិទ្ទុក្លេ ទេចទេព ឝិទេត្ត ឃាច ទេរា ទេចទេលា តាបតឹឃតិ, តាចរ្យ បុបក្យតរបរត្តតា ចិក្លប្រិតា ចិទេតាឝិតា ទេហាតិ, ឲចទេបច ឃឆាចុត្តចិទិឃទេចលឝាទេតត តា ទេចឝតា រត្ត្យ របិទេរ ឃឆាបរិដ្ឋិត្ត កាលិ ចិក្លប្រិតា ចិទេតាឝិតា អទេហរ៍ុ ទេតត ចុត្តំ “ចិក្លប្រុទេត្តាតិ ចិទេតាទេឝត្តា”តិ៍ ឌិចិតប្យិ ឌិចិតរក្កាទេទា កប្បុតា រដ្ឋិឃតិតិ កត្តា៍ លិដ្ឋយាត៌ ចិទេទាឝិបច្ចឃរបរាទេឃាទេកត របទេឃាករបរ្យត្តិឃា ឈទេដត្តា ឆបឹឃតិ៍ អឝិដ្ដាឃាតិ អឝិដ្ដាត៌ កត្តា៍ ទេតភាហ “ឝរបរាទេរ យា ក្ដប្យដ្ឋិត្តាតិ របរាបត្តិ របរាបដ្ឋិ”តិ៍ ត៌ បត “អឝិដ្ដាត៌, បចត្តត”ត្ថិ ច ចត្តត្តាត៌ អទេហតឹតិ ចុត្តំ “អឝិដ្ដហិត្វា បចទេត្តត្តា”តិ៍

លលិករបរាបត្តិតិ តាឝិរំ បុត្តាកិរក្កាទ៌ អកតត្តា ឆាតទេរា របរាបដ្ឋិតត្តរបរាបត្តិ៍ បុត របិទ៌ ទេចឝតា អឝ្ឋាត្ថទេតិ របិទេរបុត្តាកិរក្កាទេរ្យ អកតត្តា៍ ទ្ទុបរត្តកអទ្ទុបរត្តកាតិ ចិប្យុឌ្ហិយក្កុរំចណ្ណុតាប្យ (ចិប្យុដ្ឋិ៍ ឌិ៍ ១៖៤០៩, ៤៧៤) ចិត្តាទិតតទេយត ទេចឝិតត្តាតិ៍ រ្យដ្ដ ចិក្លប្រទេតិ បុត្តាកិរក្កាទេរ្យ រាតិរឃត្តា៍ ព្ថចាតិ តឃត្តំ ក្ដបរាឃ ចិកាទេចត្យំ “ឃឆា តាយា”តិអាឝិ ចុត្តំ អបឲ្យាទេហាតិ អបតឹទេតា៍ ទ្ទុដ្ឋរហាកាទេទហិ រទេត្តត្តាតិ ទេតរំទេឃច ទ្ទុបរត្តកអទ្ទុបរត្តកាត៌ ចទេរត ទ្ទុដ្ឋរហិ បកាទេទហិ ចិបរ្យុតាចិត្តំ, រកលទេបច ចា អត្តកាចំ ចិរភាកទេទាករត្តុតិតល្ទុលកាចតិទេទាកកទេលាយ រិចតទេហត្តា ត ក្ដប្យដ្ឋិទេឃច របរាររ្យុទេឌ្ឌត

សាតិសយសមាបត្តិពលេន សុវិក្ខម្ភិតត្តា។

កិលេសា ហុត្វា បុន ឧប្បជ្ជតីតិ បុន កិលេសា ហុត្វា បុន តតោ កិលេសការណតោ ឧប្បជ្ជតិ។ ភយការណា នាម សរីរស្ស ឆម្ភិតត្តំ, តំ បន កម្មការណបុគ្គលំ អាហ “សញ្ញាណកម្មការណា សញ្ញាណទុក្ខការណា”តិ។ “នានាការណតោ ន ឧប្បជ្ជតី”តិ ឋបេត្វា និព្ពានមេវេកំ ហេតុ ទេ អហោសិ ហោតិ ភវិស្សតិ។ សតិបដ្ឋានាទិភេទាតិ កាយានុបស្សនាទិភេទា អនុបស្សនាភេទា បុន ចិន្តា ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តាបិ ឋានានិ បញ្ហាបិការា ន ហោន្តិ។

១៩៥។ អត្ថន្តរំ ករោតិ នាម អត្ថវិសេសំ ទីបេតិ។ បុព្វេ អត្ថន្តរំ ករោតិ នាម សមានត្ថតាចរិយេន ភេទេន បុន្នេ តស្ស សទ្ទលក្ខណា ទេហការណតិ អត្តនោ ទេហការណំ។ កស្សចិ អកោធត្តាតិ កស្សចិ អត្តនោ អក្កោសនាទិកស្ស ឧបនិក្ខិត្តំ កត្វា អកោធត្តា។ ឧដ្ឋិ កត្វាតិ ឧដ្ឋិកំ ចិត្តំ រហសិ កត្វា។ យស្មិំ ចា នដ្ឋេ សន្តោ តំមូលកោ ភយោ ចិន្តិស្សតិ, សោ អាទីនោ មូលកោ ភយោ, មុស្សតិ ចិន្តិស្សតិ ភយោ ឯវំ នដ្ឋនាតិ ឧដ្ឋិ, តំ តថារូបំ ឧដ្ឋិំ កត្វា បរិហរិត្វា ឋបិតំ កិញ្ចិ នត្ថីតិ ភវិស្សតិ។

អហមេវាតិ អវធារណំ កិច្ចសង្ឃបរិហរណស្ស អញ្ញាសាធារណភាវទស្សនត្ថំ, អវធារណេន បន ចិនា “អហំ កិច្ចសង្ឃ”ន្តិអាទិ កិច្ចសង្ឃបរិហរណេ អហំការមមំការាការទស្សនត្ថំ ទដ្ឋព្វំ។ ឧទ្ទិសិតព្ពដ្ឋានាតិ “សត្ថា”តិ ឧទ្ទិសិតព្ពដ្ឋានំ។ យា ចាអហោសិ កិច្ចតិ អធិប្បាយោ។ “យា ចា អហោសី”តិ ចា បាឋោ។ ឯវំ ន ហោតីតិ “អហំ កិច្ចសង្ឃំ បរិហរិស្សាមី”តិអាទិ អាការេន ចិត្តុប្បាទោ ន ហោតិ។ “បដ្ឋិយាយ អនុប្បត្តកាលទីបនត្ថំ វុត្ត”ន្តិ ឋបេត្វា ចេតោ ចិយ ឥទ្ធិកិច្ចម្បិ បរិយោសិតកម្មន្តិ ទីបេតិ។ សកាយស្ស ពាហុល្លេន ភោជ្ជកាចាយ ទេវទាត់ ពាហុលេន្ត្វា។ ចក្កនេមិសន្ធិំ ភោជ្ជកាចាយ ទេវទាត់ ចក្កាលេន្ត្វា។

តបត្ថិ ទេវមិស្សកេន បទេន្តាតិ វុត្តបត្តំ។ រូបិនោយា ឯវ ភយា សចិក្កហោ ចិយ ឧបដ្ឋានតោ រូបតិមិត្តាទយោ, តេសំ រូបតិមិត្តាទីនំ លោកិយានំ ទេវតានន្តិ យានំ និរោធតោ ផលសមាបត្តិ សមាបជ្ជិតព្ពា, តានំ និរោធា ឋានំ ហោតិ, តថា ពាហិរទេវតាតិត្ថសរីរស្សាបិ។ តទត្ថាយាតិ ផលសមាបត្តិវិហារត្ថាយ។ ទ្វីហិ ការណេហិ អាទេបិ កតោ ឯត្ថាតិ ទីបោ, ឱឃេន បរិកតោ ហុត្វា អនជ្ឈោត្ថរណីយោ ភូមិភាគោ, ឋាន បន ចតុហិបិ ឱឃេហិ, សំសារមហោឃេន ចា អនជ្ឈោត្ថរណីយោ អត្តា “ទីបោ”តិ អធិប្បេតោ។ តេនាហ “មហាសមុទ្ទគតា”តិអាទិ។ អត្តស្សរណាតិ អត្តប្បដិសរណា។ អត្តគតិកា ចាតិ អត្តបរាយណាចៈ យា អញ្ញគតិកាតិ អញ្ញា កិញ្ចិ គតិ បដិសរណំ បរាយណំ យា ចិត្តយិត្វា កប្បា? អត្តា នាមេត្ថ បរមត្ថតោ ភយោ អត្ថន្តរវេន, សោ ឯវំ សម្មាទិដ្ឋោ ពុជ្ជាតំ ទីបំ តាណំ គតិ បរាយណន្តិ។ តេន វុត្តំ “ភយទីបា”តិអាទិ។ តថា ចាហ “អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ, កោ ហិ នាថោ បរោ សិយា”តិ (ធ· ប· ១៦០, ១៥០) ឧបទេសបត្តទេន ហិ បរម្បិ បដិពន្ធំ, អញ្ញា សន្តា សម្បត្តិ បុរិសស្ស អត្ថាធីតា ឯវៈ តេនាហ ភគវា “តុម្ហេហិ កិច្ចំ អាតប្បំ, អក្ខាតារោ តថាគតា”តិ (ធ· ប· ១៧៦)។ តមេវត្ថិ តមេវោកាស្ស អនុ តស្ស អតិក្កន្តាការណតោ។ តេនេវាហ “ឋានេ អនុតយា”តិអាទិ។ យមាតិ យម សាមនោ។ សន្តេបិ តេ ចតុសតិបដ្ឋានភោជនា ចាតិ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានំ ភាវេត្វា ទ្វារហេត្វា តនទេន កោចនំ អត្តនោ បចត្តិដ្ឋានំ កត្វា ឋិតា ឯវ កិច្ច អនុ ភវិស្សន្តិ។

ᨴᩩᨲᩥᨿᨧᩣᩁᩥᨠᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩼

ᨶᩥᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᨠᨴᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪙᩼ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᨠᨳᩣ ᨧᩮᨲᩣᩃᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨧᩮᨲᩣᩃᩥᨿᩴ ᨧᩮᨲᩣᩃᩥᨿᩴ ᨶᩥᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ “ᨣᨱᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᨳᩣ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᩼ ᩋᩣᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩮᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᩅ ᨧᩮᨲᩥᨿᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩮᨠᩮᨶ ᨷᨭᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩣ᩼ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮᨶ᩼ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᩼ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨿᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᩼ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᨱᩣᨶᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨠᩣᨧᨣᩔᨲᩴ᩼ ᨴᩩᩔᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨧᩥᩔᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᨿᩩᩈᨬ᩠ᨬᩣᩁᩮᩣ “ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩁᨱ ᨿᨳᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨷ᩠ᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩼

ᨶᩮᨭ᩠ᨮᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᨲᩥᨣᩤᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨿ ᨧᨶᨲᩥ᩼

ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨿᩮᨿᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩥ᩼ ᨿᨳᩣᨹᩃᨠᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩣᨹᩃᨠᩣ᩼ ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴᨣᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᨧᩣᩁᩥᨠ ᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩣᩃᩮᨶ ᩋᩣᨠᩣᩁᩔ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨣᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨣᩔᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᨿᩴ ᨧᩣ ᩋᨶᩣᨿᨣᩔᩥᩔ ᨠᨳᩮᨶᩣ ᨧᨶᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᨶ᩠ᨲᨠ ᨲᨣᩤ ᩋᨠᩥᨲᩥᩉᩣᩁᨠᩣᩃ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨷᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨣᩔᨶ᩠ᨲᩥ᩼ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨠᨲᨧᩣᩁᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨠᨲᩴ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ᩼

ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨿᩮᩣᨣᩮ ᨶᩪᨷᨿᩮᩣᨣᨧᨶᩴ᩼ ᨧᩮᨴᩔ ᨬᩣᨲᩥᨲᩣᨧᩁᨠᩮᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩁᨠᩮᩣᩉᨲᩣ ᩅᩥᨧᩮᨠᨭ᩠ᨮᩥ, ᩅᩥᨧᨶᩮᨠ᩠ᨡᩥᩊᩮᩣ, ᨲᩔᩣ ᨲᩮᨧᨻ᩠ᨻᩣᩉᩴ ᨶᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩥ “ᨬᩣᨲᩥᨲᩣᨧᩁᨠᩴ ᨷᨭᩥᨬᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩁᩮᩣᨲᩥ ᨶᩪᨷᩁᩮᨧᨶ᩠ᨲᩣ᩼ ᨲᩴ ᨷᨶᨲ᩠ᨲᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨶᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᨲᩣᨿ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ᩼

“ᨬᩣᨲᨠᩣᨷᩥ ᨲᨴᩣᨠᩣᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ (ᨷᩥᩁᩣ᩼ ᪑᪙, ᪑᪙᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨠ ᨧᩮᨴᩮᩣ “ᨠᩮ ᨲᩩᨿ᩠ᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ᩼ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩉᩣᩁᩣᨧᩥ ᨿᩉᨠ᩠ᨠᨲᩁᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩪᨷᩁᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩈᨴᩥᩈᩣ ᩑᨲᩮ ᨶᩪᨷᩥᩈᩥᨠ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩼ ᩈᩣᨧᨠᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᨿ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᨶ ᩅᩥᨠᩣᩁᨶᨲᩥ᩼

ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮᨴᩔ ᨶᩮᩈᨲᩣᨶᩩᨠᩣᨶᩮᨠ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ ᨧ ᨶᩪᨷᨶᩥᩔᨿᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨬᩣᨱᩔ ᨷᩁᩥᨷᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩼

ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᨳᩣᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣ᩼ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ “ᨧᩮᨲᩣᩃᩥ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨷᩥᨧᩥᩈᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩮᨲᩣᩃᩦᨷᨴᩮᩈᩮ᩼ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩦᨠᨳᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨴᩦᨷᨶᩦ ᨠᨳᩣ᩼

᪑᪙ᩃᩥ᩼ ᨶᩪᨷᩮᨶᨠᨿᨠ᩠ᨠᩔ ᨧᩮᨲᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩥ ᨶᩪᨷᩮᨶᨠᩔ ᨠᩣᨿ ᨿᨠ᩠ᨠᩔ ᩋᩣᨿᨲᨶᨠᩣᩁᩮᨧᨠ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᨠᩣᩉᩥ ᩅᩥᨶᩮ ᨿᩉᩣᨶᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩥᨠᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᩼

ពតចិហារោតិ ករចត្តិ ក្ខន្ធិស្ស ពតចិហារោ ចុក្ខតីតិ បុរិយចោហារេត “ក្ខេគតេចតិយ”ត្តិ ចុក្ខតិ រោកាតយពាឌីស្សបីតិ “រោកាតយពេចតិយ”ត្តិ ឲចំ អាឌីស្សបិ ឲេរេច គេឃាតិ រេចតិយដ្ឋារេត ពតចិហារកាចំ អតិឌឹរតិ ចន្ធិតាតិ កាចតាបរិ៍បុរិ៍ចេរេត បរិគ្ព្វាហិតា បុតប្បុតំ ពតាតិ កាចតាឃ ពាហុលិការរោលោត អបរាបរំ បចត្តិតា ឃុត្តឃាតំ ចិឃ ពតាតិ ឃធា ឃុត្តំ អាឌញ្ញាឃាតំ រេលរោពត ឃារធិតា អឌិដ្ឋិតំ ឃធារុចិ បចត្តតិ, ឲចំ ឃធារុចិបចត្តិរហតំ ពយិតា បតិដ្ឋាគរេដ្ឋគាតិ អឌិដ្ឋាគរេដ្ឋគ ចត្ត ចិឃ ពតាតិ រេព្ពាេរោ ក្ខបក្កិលេរចិរោងេគត ព្ពុទ្ធិចិរយតាឃ បចត្តិដ្ឋាគកាចេតា រុចិរោរឌិតបរិ៍ស្សឃចត្ត ចិឃ ពតា អឌិដ្ឋិតាតិ បជិបក្កត្សុរិកាចេតា ស្សកាចិតការេចត តំតំអឌិដ្ឋាគឃោរេព្យតាឃ ឥបិតា ៖ រយត្ថេតា ចិតាតិ រព្ពាការពេត កាចត្សុបចយំ ពយិតា

តេតាហ “ស្សចន្ធិតា”តិ ស្សដ្ឋ រយារុធ្វាតិ ព្ពុទ្ធិកាចតាឃ សិលាប្បត្តិឃា រយុេងច រំរេចិតា

អតិឃរេយតាតិ “ឃស្ស ពស្សឌី”តិ អតិឃយចចេតគ តិឃរេយត្វាតិ “តធាពតស្សា”តិ រទ្វុបងស្សេគត តិឃរេយត្វា អាឃុប្បយាលាត្តិ បរយាឃុប្បយាលំ ចងតិ, តេស្សច ពហេលា ពារលំ (ពហុឌាលស្សត្តចល្លកាឃំ (ឌី. តិ. អដ្ឋ. ១.៣០; ឌី. តិ. ឌី. ១.៣០) ចុត្តគេឃេតច រេចឌិតច្ឆា យហាសិចេត្តរោ បគ “យហារេពាឌឹរត្តាគំ ចរិ៍យកេច បជិរត្ថិងាឃិរេតា ពយុស្ស អរេឌ្ឍប្យោឃុពតារំចត្តគរយត្តតំ ហងេឃ ឯរេបត្វា ពុទ្ធាគំ អាឃុរញ្ញារេស្ស បរិ៍ស្សឃចិក្កប្ពុគរយត្តតា បិញ្ញ្ញាឃំ អាពតា ឲចាតិ ព្ពុឃំ កដ្ឋពប្បេយច តិរេដ្ឋឃ្យា”តិ អេចាច “លល្អិច្ឆាឌីហិ អកិក្សឃ្យតី”តិ ឲេតេគ ឃធា ព្ពុទ្ធិពាលេត ឌេរាឃ គ បជិឈារេតា, ឲចំ រេតគ យរេលាស្សបិ គ បជិឈារេតាតិ អត្តេតា អាបត្តេយចាតិ “ក្ក រេរោ លិរេត្តា, ក្ក ច តិបតិរេតា”តិ អញ្ញាធា ចុដ្ឋិរេតាតាបិ រេធរចារេងត អដ្ឋពធាចចគេយច រយត្តិតត្តិ ងដ្ឋញ្ញា ៖ តេតាហ “រោរោ គ វុច្ឆតិ...រេប... តិឃយិត”ត្តិ

បរិ៍ឃុដ្ឋិតចិរេត្តាតិ ឃធា ពិច្ឆិ អត្តាគត្តំ រល្លរេក្កត្តំ គ រក្កា, ឲចំ អកិក្ខតចិរេត្តា រោរោ បគ អកិករេចា យហតា ក្ខេងរោការឈេត អប្បពស្ស ក្ខេងស្ស អរេញ្ញាត្តរលំ ចិឃ អរេហារឹតិ ចុត្តំ “អរេញ្ញាត្តដចិរេត្តា”តិ អរេញ្ញាបឹតិ រេធរេតា, អរិ៍រេឃហិ ចា អរេញ្ញាបិ រេឃា រោពាចិ បុធុជ្ជរេតា បុធុជ្ជគក្កហលរេត្តាត្ត ឃធា ររេព្ពាគ រព្ពា អប្បហឹគចិបល្លារេរោ យារេរត បរិ៍ឃុដ្ឋិតចិរេត្តា ពិច្ឆិ អត្តំ រល្លរេក្កត្តំ គ ររេក្កាតិ, ឲចំ រេធរេរោ កាចតា ពតំ តិឃិរេត្តាការំ រព្ពារោ គ រល្លរេក្កឹតិ ងស្សគត្តំ តេតាហ “យារេរា ហិ”តិអាឌិ ចត្តាររោ ចិបល្លារោតិ អស្សកេ “ស្សក”ត្តិ រញ្ញាចិបល្លារោ, ចិត្តចិបល្លារោ, ឌុរេក្ក “ស្សល”ត្តិ រញ្ញាចិបល្លារោ, ចិត្តចិបល្លារោតិ ព្ពុរេយ ចត្តាររោ ចិបល្លារោ តេតាតិ ឃឌីបិ ព្ពុតេរ អដ្ឋ ចិបល្លារោ បហឹគា, តធាបិ ឃធាចុត្តាគំ ចតុន្ន ចិបល្លារោគំ អប្បហឹគការេចគ អស្សាតិ រេធស្ស យដ្ឋតីតិ ចុរគយរេត្តគ យដ្ឋរេត្តា ចិឃ រេហាតិ, អញ្ញាធា រេតគ យដ្ឋិរេត រត្តាគំ យរេលាយេច សិឃា ពិ រក្កិស្សតិ, គ រក្កិស្សតីតិ អឌិប្បាឃោ ពស្មា គ រក្កិស្សតិ, គត្ស ឲរ អក្កររាចពស្ស ពុទ្ធិ បចិរេដ្ឋាតិ? រច្ឆិ បចិរេដ្ឋា, តច្ឆា រេលា អត្តរេតា អាត្សកាចងស្សគត្តំ, គ ចិពាឌេតាឌិប្បារេឃត ចិពាឌេតាឌិប្បារេឃត បគ ព្ពុង “ពិ រក្កិស្សតី”តិ ចុត្តំ ហងឃយដ្ឋគស្ស អឌិពតត្តា តិឃិរេត្តាការត្តិ ឲត្ត “តិដ្ឋតុ កាចា ពប្ប”ត្តិ រពលពប្បំ អចដ្ឋាគឃាចតាឃ “ឃស្ស ពស្សចិ អាគត្ត ចត្តាររោ ព្ពុទ្ធិបិងា កាចិតា”តិអាឌិគា អញ្ញាបរេងរេគ អត្តរេតា ចតុរិ៍ទ្ធិបិងកាចតាត្សការេចគ ពប្បំ អចដ្ឋាគរយត្តតាចរេគ រញ្ញាប្បាងគំ តិឃិត្តំ, តធា បគ បរិ៍ឃាឃំ យុច្ឆិត្វា ក្ខេឌុពំរេឃច អត្តរេតា អឌិប្បាឃចិកាចគំ ឲ្ជការោ ឌាគរេត្តារេឃច ចាតិ យារេរត បរិ៍ឃុដ្ឋិតកាចំ ឌាគរេត្តា ឲច អត្តរេតា អបរាងរេហតុរេតា រត្តាគំ ររោរោពា តត្សរោពា រេហាតិ, គ ពាលចាតិ អាហ “រោងារោរោបរេតគ រោពតត្សពរេលត្ត”ត្តិ ពិ បគ រេធរេរោ យារេរត បរិ៍ឃុដ្ឋិតចិត្តពារេល បចត្តិ បទ្ឋា

ឌាតាតីតិ? ត ឌាតាតិ សការេចត, ញុទ្ធាតុការេចត បត អតុឌាតាតិ។

យារឃាចតកឆាចណ្ណតា

១៩៥។ អតេត្វ តិរេឃារេឌេត្តា ក្យលយាររេលាត យាររេតិ, ចិរាកចិតាន្តេតត ចា ឌាតិតិយិត្តតាឃ តត្វ តត្វ ឌាតំ ឌាតំ យាររេត្តា ចិឃ េហាតីតិ “យាររេតីតិ យាររោ”តិ ចុត្តំ។ អតិចិឃ ឋិបតាឃ ឋិបិយា។ កាលេព្យូសយ្ជិហិ សយត្ថាកេតា កេល្យា។ ចិរាកាឌិក្យលាតំ អត្តកាលេតា អត្តកោ។ សត្តាតំ អតត្វាចហបដិបត្តិ ត យុច្ចតីតិ តយុចិ។ អត្តតោ យារឋិរេសត បយេត្តូ ពាត្ថតិ, បយត្តា ចា ពាត្ថ ឲ្តស្សាតិ បយត្តពាត្ថ សត្តួយសត្តាហេតា បទំ សត្តូ អហាតិ សត្ថាឃាហ “អដ្ឋេយ សត្តាេហ”តិ ត បត បល្លដ្ឋសត្តាហាឌិ ចិឃ តិឃតកិច្ចស្ស អដ្ឋយសត្តាហស្ស តាយ លព្ភតេតា។ សត្តួយសត្តាហស្ស ហិ បទេតា អឌបិលតិត្រេកាឆយុលេ យហាព្រាហ្មតោ, សក្កស្ស ច េឆចរេណ្ណា បដិណ្ណាតឆយ្ជេឆសតំ កកចត្តំ ញាត្វា “ព្ពុឌាតិ សេត្តូ ឆយ្ជេឆសតាឃ យយ ចិសឃំ អតិក្កយារេបស្សតី”តិ សញ្ញាតេឆាយតស្សា ហុត្វា ជិរេតា ចិរេត្តូសិ “ហត្ថ ឌាតាហំ តំ ក្ខបិរេឃត បរិតិន្តារេបស្សាយិ, ឲចយស្ស យតោរេឆា អណ្ណាឆត្តំ កយិស្សតិ, យយ ច យតោរេឆា ញ្ញុឌ្ឍិស្សតី”តិ ៊ ឲចំ បត ចិរេត្តូត្វា កកចត្តំ ក្ខបសក្កយិត្វា ឲកំ អត្ថំ ជិរេតា “បរិតិន្តាតុ ឌាតិ កេត្តូ កកចា”តិអាឌិតា បរិតិន្តាតំ ឃាចិ, តំ សត្ថាឃ ចុត្តំ “អដ្ឋេយ សត្តាេហ”តិអាឌិ។ តត្វ អឌ្ឍាតិ អាឃុសង្ខាររោស្សឌ្ឍតឌិចសំ សត្ថាឃាហ។ កកចា ចស្ស អតិសត្ថិ ឌាតេត្តាបិ តំ អតាចិកត្វា បរិតិន្តាតស្ស អកាលកាចេយច បកាេសត្តា ឃាចតំ បដិក្ខិបិ។ េតតាហ “ត តាចាហ”ត្តិអាឌិ។

យក្កចេសត ចិឃត្តាតិ សច្ចសយ្យជិេចឆេចឃ្យត្តិេឃត ញ្យត្តា។ តេឆច ចិតីតាតិ យក្កចេសត កិេលសាតំ សយុេច្ឆឌចិតឃេតត ចិតីតា។ តឆា ចិសារឌាតិ អរិឃយក្កាឆិកេយតេច សត្វសារេត េចសារឌ្ឍប្បត្តិឃា ចិសារឌា , សារឌ្ឍករាតំ ឌិដ្ឋិចិចិកិច្ឆាឌិបិបឆយ្ខាតំ ចិកេយត ចិសារឌកាចំ បត្តាតិ អេត្វា។ ឃស្ស សុតស្ស ចេសត ចដ្ឋក្លេតា តិស្សរណំ សយ្ភចតិ, តំ ញ្ញូឆ ក្ខព្ឋិតិេឌ្ឍសត “សុត”ត្តិ អឆិេប្យតត្តិ អាហ “េតបិដកចេសតា”តិ។ តិណ្ណំ បិដកាតំ សយ្ទុេហា េតបិដកំ, តីណិ ចា បិដកាតិ តិបិដកំ, តិបិដកេយច េតបិដកំ, តស្ស ចេសត។ តេយចាតិ ឃំ តំ េតបិដកំ សោតព្ពការេចត “សុត”ត្តិ ចុត្តំ, តេយច។ ឆយ្ជិ បរិឃត្តិឆយ្ជំ។ ឆារេត្តីតិ សុចណ្ណកាឌេត បក្ខិត្តសីហចសំ ចិឃ អចិតស្សត្តំ កត្វា សុប្យក្យលសុប្យចត្តិការេចត ឆារេត្តិ ហឌេឃ ឋេបត្តិ។ ញ្ញុតិ បរិឃត្តិឆយ្ជចេសត ញហុស្សុតឆយ្ជឆរកាចំ ឌេស្សត្វា ញ្ញុឌាតិ បដិេចឆឆយ្ជចេសតបិ តំ ឌេស្សតុំ “អឆ ចា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ អរិឃឆយ្ជស្សាតិ យក្កផលឆយ្ជស្ស, តចចិឆស្សាបិ ចា េលាកុត្តរឆយ្ជស្ស។ អតុឆយ្ជគុតត្តិ អឆិកយាឃ អតុរូបឆយ្ជគុតំ។ អតុច្ឆចិកបដិបឌត្តិ ច តេយច ចិបស្សតាឆយ្ខាហ, លត្ពីឆា ចិសុទ្ធិេឃា ចា។ អតុឆយ្ខត្តិ តស្សា ឃឆាចុត្តបដិបឌាឃ អតុរូបំ អតិសេល្លខិតំ អប្បិច្ឆតាឌិឆយ្ជំ។ ចរណសីលិតិ សយាឌាឃ បចត្តតសីលិ។ អតុ យក្កផលឆយ្ខា ឲតិស្សាតិ ចា អតុឆយ្ខា, ចុដ្ឋាតកាយិតិចិបស្សតា, តស្សា ចរណសីលិ។ អត្តតោ អាចរិឃចាឌត្តិ អត្តតោ អាចរិឃស្ស សយ្ខាសយ្ពុឌ្ធស្ស ចាឌំ។ សេឆចកស្ស េលាកស្ស អាចារសិក្ខាបេតត អាចរិេឃា, កកចា។ តស្ស ចារឌា, ចតុសច្ចេឆសតា។

អាចិក្ខិស្សត្តីតិ អាឌិេតា កេឆស្សត្តិ, អត្តតា ក្ខក្កហិតតិឃារេយត បរេ ក្ខក្កាល្យាេបស្សត្តីតិ អេត្វា។ េឆេសស្សត្តីតិ ចារេចស្សត្តិ, ឋិញ្ញុំ សយ្ខា បេឆាឆេស្សត្តីតិ អេត្វា។ បញ្ញាេបស្សត្តីតិ បឌាតាេបស្សត្តិ, សដ្ឋាេបស្សត្តីតិ អេត្វា។ បដ្ឋេបស្សត្តីតិ បកាេរហិ ឆេបស្សត្តិ, បកាេសស្សត្តីតិ

អត្ថោ។ ចិចរិយ្យត្តីតិ ចិចដំ ករិយ្យត្តិ។ ចិកឌិយ្យត្តីតិ ចិកត្តំ ករិយ្យត្តិ។ ឧត្តាតិ ករិយ្យត្តីតិ អត្ថាតំ កម្មិរំ ឧត្តាតំ បរិកដំ ករិយ្យត្តិ។ សហ ឆយ្ហតាតិ ឧត្ត ឆយ្ហ-សទ្ធា ការលបរិយាយេយា "ហេតុបិរិការណំ ឆយ្ហបដិសម្មិតា"តិអាឌីសុ (ចិក។ ១៥០) ចិយាតិ អាហ "សហេតុកេត សការណេត ចចនេតា"តិ។ សប្បាដិហារិយត្តិ សតិស្សរណំ, យថា បរចាឌំ កឌ្ឍិត្វា សកចារោធា បតិដ្ឋហតិ, ឧចំ ហេតុគាហរណេហិ យថាឌិកាតបត្តំ សប្បារេត្វា ឆយ្ហំ កធេស្សត្តិ។ តេតាហ "តិយ្យាតិកំ កត្វា ឆយ្ហំ ធេសេស្សត្តី"តិ, តចចិឆំ លោកុត្តរឆយ្ហំ បទេរិឆេស្សត្តីតិ អត្ថោ។ ឧត្ត ច "បត្តារេស្សត្តី"តិអាឌីហិ លហិ បទេហិ ល អត្ថបធាតិ ធស្សិតាតិ, អាឌិតោ បត ទ្វីហិ បទេហិ ល ព្យញ្ជូតបធាតិ។ ឧត្តាចតា តេបិដកំ ពុទ្ធចចតំ សិចល្លតាតយេត សត្កហេត្វា ធស្សិតំ ហោតិ។ ទុត្តម្បិចេតំ តេត្តិយំ "ទ្វាធសបធាតិ សុត្តំ, តំ សព្វំ ព្យញ្ជូតញ្ច អត្ថោ ចា"តិ (តេត្តិ។ សង្គហវារ)។

សិក្ខត្តយសង្កហិតត្តិ អធិសីលសិក្ខាឌិសិក្ខត្តយសង្កហណំ។ សកលំ សាសនព្រហ្មចរិយត្តិ អតចសេសំ សត្តសាសនត្ថំ សេដ្ឋចរិយំ។ សមិទ្ធត្តិ សយ្ហធេច ចឌ្ឍិតំ។ ឈាតស្សាធចសេនាតិ តេហិ តេហិ ភិក្ខូហិ សមធិកតឈាតសុខចសេន។ ចុឌ្ឍិប្បត្តត្តិ ឧឡារបណីតភាចកាមនេត សព្ទសោ បរិចុឌ្ឍិឧបកតំ។ សព្ទបាលិផុល្លំ ចិយ អភិញ្ញាសម្បត្តិចសេត អភិញ្ញាសម្បធាហិ សាសនាភិចុឌ្ឍិយា មត្ថកប្បត្តិតោ។ បតិដ្ឋិតចសេនាតិ បតិដ្ឋាតចសេន, បតិដ្ឋប្បត្តិយាតិ អត្ថោ។ បដិទេចឆចសេត ពាហុតោ ជនស្ស ហិតត្តិ ពាហុជញ្ញំ។ តេតាហ "ពាហុជនាភិសមយចសេតា"តិ។ បុថុ បុថុលំ ភូតំ ជាតំ, បុថុ ចា បុថុត្តំ ភូតំ បត្តត្តិ បុថុភូតំ។ តេតាហ "សព្ទាការ...បេ... បត្ត"ត្តិ។ សុដ្ឋុ បការិតត្តិ សុដ្ឋុ សយ្ហធេច អាឌិកល្យាណាឌិភាចេត បចេឌិតំ។

អាយុសង្ខារឱស្សជ្ជូតចណ្ណតា

១៦៨។ សតិ សូបដ្ឋិតំ កត្វាតិ អយំ កាយាឌិចិភាគោ អត្តភាចសញ្ញិតោ ទុក្ខភារោ មយា ឧត្តកំ កាលំ ចហិតោ, ឥធាតិ បត ត ចហិតព្វោ, ឧតស្ស អចហតត្ថំ ចិរតរំ កាលំ អរិយមគ្គសម្ភារោ សម្ភតោ, សោយំ អរិយមគ្គោ បដិចិទ្ធោ, យតោ ឥមេ កាយាធយោ អសុភាឌិតោ សយ្ហធេច បរិញ្ញាតា, ចតុព្ពិធឆម្បិ សម្ហសតិ យថាតថំ ចិសយេ សុដ្ឋុ ឧបដ្ឋិតំ កត្វា។ ញាណេត បរិច្ឆិន្ទិត្វាតិ យស្មា ឥមស្ស អត្តភាចសញ្ញិតស្ស ទុក្ខភារស្ស ចហតេ បយោជនភូតំ អត្តហិតំ តាច មហាពោធិមូលេ ឧច បរិសមាបិតំ, បរហិតំ បត ពុទ្ធចេនេយ្យចិតយតំ បរិសមាបតំ បិបុលិស្សតិ, តស្មា អភាសិ "ចិសាខបុណ្ណមាយំ បរិតិព្វាយិស្សាមី"តិ, ឧចំ ពុទ្ធញាណេត បរិច្ឆិន្ទិត្វា សព្ទភាវេត តិច្ឆយំ កត្វា។ អាយុសង្ខារេ ចិស្សជ្ជីតិ អាយុតោ ជីចិតស្ស អភិសង្ខារកំ ផលសមាបត្តិឆយ្ហំ "ត សមាបជ្ជិស្សាមី"តិ ចិស្សជ្ជិ តំចិស្សជ្ជនេតេតេច តេត អភិសង្ខរិយមាតំ ជីចិតសង្ខារំ "តប្បចត្តេស្សាមី"តិ ចិស្សជ្ជិ។ តេតាហ "តត្ថ"តិអាឌិ។ ឋាតមហត្តតាយបិ បចត្តិអាការមហត្តតាយបិ មហន្តោ បចឌ្ឍិកម្បោ។ តត្ថ ឋាតមហត្តតាយ ភូមិចាលស្ស មហត្តំ ធស្សេតុំ "តធា កិរ...បេ... កម្បិត្ថា"តិ ទុត្តំ។ សា បត ជាតិក្ខេត្តភូតា ធសសហស្សី លោកធាតុ ឧច, ត យា កាចិ, យា មហាភិតីហារមហាជាតិអាឌីសុបិ កម្បិត្ថ។ តធាបិ តត្តិកាយ ឧច កម្បេត កិំ ការណំ? ជាតិក្ខេត្តភាចេត តស្សេច អាឌិតោ បរិគ្គហស្ស កតត្តា។ បរិគ្គហការណំ ចស្ស ឆយ្ហតាចសេត ចេឌិតព្ព។ តធា ហិ បុរិមពុទ្ធានម្បិ តាចតកេយេច ជាតិក្ខេត្តំ អហោសិ។ តធា ហិ ទុត្តំ "ធសសហស្សី លោកធាតុ, តិស្សទ្ធា ហោត្តិ តិរាកុលា...បេ... មហាសមុទ្ធោ អាភុជតិ, ធសសហស្សី បកម្បតិ"តិ ច អាឌិ (ពុ។ ចំ។ ១៣-៥១)។

ឋានបរិយត្តិ កត្វា ឧប្បការបចេឆតេត អចិតទារេក ភិរេសតីតិ ភិសតោ, សោ ឯច ភិសតកោតិ អាហ “កយដតកោ”តិ។ ឧេចរេកទិរេយាតិ

ឧេចក្ខុតភិសក្ខស្ស បរិយាយចចតយត្វា។ ត ឧេចត្ត កាចិ រេកទី “ឧេចក្ខុតភី”តិ អធិរេប្បតា, អឆ ឧេលា ឋប្បាតការេចត លក្ខយារេតា

អាកាសករេតា តិរេល្លសសទ្ធោ។ ឧេតតាហ “ឧេឧេចា”តិអាឌិ។ ឧេឧេចាតិ ឧេយឧេឈា។ តស្ស ហិ អន្ធការេចត អាកាសស្ស ចស្សារេចត

ស្កូលក្ខិតសញ្ញាឧេត សទ្ធ តិច្ឆទេត្ត ឧេចក្ខុតភិសយញ្ញា។ ឧេតតាហ “ឧេឧេចា ស្កូលក្ខិតំ កខ្ញី”តិ។

បឹតិឧេចាចិស្សុដ្ឋត្តិ “ឯចំ ចិឧេតទំ កាលំ ចហិរេតា អយំ អត្តកាចសញ្ញិរេតា ទក្កូការេទា, ឰងាតិ ត ចិឧេទស្សច តិក្កិបិស្សតី”តិ

សញ្ញាតរេសាយតស្សា កកចា សការេចតេច បឹតិឧេចាចិស្សដ្ឋិ ឋងាតំ ឋងារេតសិ។ ឯចំ បត ឋងារេតទេត្តត អយយ្បិ អរេត្ត សាឆិរេតា ឧេហាតីតិ

ឌស្សតត្ត អដ្ឋកឆាយំ “កស្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ។

ត្យលីយតីតិ ត្យលត្តិ ត្យល-សទ្ធោ កយ្វសាឆរេតាតិ ឌឧេស្សត្តំ “ត្យលិត”ត្តិ ចុត្តំ។ អប្បាត្យកាចតាយ បរិច្ឆិត្តំ។ តឆា ហិ តំ បរិរេតា ឧល្លិតការេចត

“បរិត្ត”ត្តិ ចុច្ចតិ។ បដិបក្ខចិក្ខម្ភរេតា ឌីឃសន្តាតតាយ, ចិបុលផលតាយ ច ត ត្យលំ ត បរិច្ឆិត្តំ ឧេយហិ ការេណហិ ប្ញុឧេត្ត អចិរេសសរេតា

យហក្កតំ “អត្យល”ត្តិ ចុត្តំ, តាតិ ការេណាតិ ទ្វិបិចឆឧេតា អារុប្បស្ស សាតិសយាតិ ចិឌ្ឍត្តីតិ “អទ្វិបិចឆទំ អត្យល”ត្តិ ចុត្តំ, ឰតឧេច្ឆា “ត្យល”ត្តិ,

អប្បចិបាកំ តីស្វបិ កឧេម្វស្ស ឃំ តត្យចិបាកំ ហីតំ, តំ ត្យលំ។ ឆាហុចិបាកត្តិ ឃំ យហាចិបាកំ បណីតំ, តំ អត្យលំ។ ឃំ បឧេតត្ត យឌ្ឍិមំ, តំ ហីតំ,

ឋក្ឃដ្ឋត្តិ ចិខ្ញិសា កិត្តិត្វា ចិខ្ញុស្ស ការេកស្ស បក្កិបិតត្តា។ ហីតត្តិកចណ្ណតាយំ ចុត្តតរេយតេច អប្បឆាហុចិបាកតំ តិច្ឆាឧេត្វា តស្ស ចឧេសត

ត្យលិត្យលការេចា ឧេចឌិតឧេត្តា។ សម្ភចតិ ឯតស្វាតិ សម្ភឧេចាតិ អាហ “សម្ភចស្ស ឧេហត្យភូត”ត្តិ។ តិឃកញ្ញុឧេតាតិ សសន្តាតឆឧេម្វស្ស

ចិបស្សតាចឧេសត, ឧេកាចទារេសចតាយ ច តិឧេតា។ សចិបាកំ សយាតំ បចត្តិចិបាកយត្តកាឃិកម្វំ សចិបាកឧេដ្ឋត សម្ភចំ។ ត ច តំ

កាយាឌិកចាកិសន្លារកត្តិ តឧេតា ចិឧេសសតត្ត “សម្ភច”ត្តិ ចត្វា “កចសន្លារ”ត្តិ ចុត្តំ។ ឱស្សដ្ឋីតិ អរិយយឧេក្កត អចស្សដ្ឋិ។ កចចំ ចិយ អត្តកាចំ

បរិឧេយាតត្តិត្វា ឌិតំ អត្តតិ សម្ភតត្វា អត្តសម្ភចំ កិរេលសញ្ញា អកិត្តិតិ កិរេលសឧេកឌសហកាចិកឧេម្វាស្សដ្ឋតំ ឌឧេស្សឧេត្តា តត្យកយស្ស ការេណំ

អឧេចាឆ “អជ្ឈត្តរេតា សយាហិរេតា”តិ។

តីឧេទឧេត្តាតិ “ឋប្បារេឌា កយំ, អត្យប្បារេឌា ឧេលយ”ត្តិអាឌិតា ចិមំសឧេត្តា។ “ត្យរេលឧេត្តា តីឧេទឧេត្តា”តិអាឌិតា សឧេន្លបរេតា ចុត្តយត្ត ចិត្វារេតា

ឌឧេស្សត្តំ “បញ្ញាក្កត្តា”តិ អាឌិ ចត្វា កចសន្លារស្ស អចស្សដ្ឋតាការំ សទ្វបរេតា ឌឧេស្សសិ។ “ឯច”ត្តិអាឌិតា បត ឋងាតចណ្ណតាយំ អាឌិរេតា

ចុត្តយត្ត តិកាយតចឧេសត ឌឧេស្សសិ។

យហាក្សូបិចាលចណ្ណតា

១លិ៍១។ ឃត្តិ ការេណ ចា អធិការេណ ចា បច្ចត្តចចតត្តិ អធិប្បារេឃត អាហ “ឧេឃត សយឧេឃត, ឃស្វិ ចា សយឧេឃ”តិ។ ឋឧេក្កបកចាតាតិ

ឋងាកសន្លារកចាតំ ឋបឆ្លិត្តិត្វា ចិតដ្ឋាតរេតា ឧេលបកចាតា។ “សដ្ឋិ…ឧេប… ឆាហល”ត្តិ ឰងំ តស្ស ចាតស្ស ឋឧេត្តាឆប្បយាណឧេយច កឧេហត្វា ចុត្តំ,

អាឃាយចិត្វារេតា បត ឌសសហស្សចក្កចាឡអប្បយាណយ្បិ ឋងាកសន្លារកចាតំ ឋបឆ្លិត្តិឧេយច។ អាកាឧេសតិ ប្ញុឧេត្ត ចារេតត

បតិដ្ឋិតោការេន។ បុត ចារេតាតិ ឧក្កេបកចារេត តថាកត្វា ចិករេត ឧកេកសត្ថារកចារេតា បុត អាតាត្ថិត្វាកណ្ហាតិ យថា តំ ឧកេក៌ ត កឃ្សតិ, ឲចំ ឧត្តុមូក្កេត្តិ អាតាត្ថកចិតាតចរេសត តាត្ថិត្វា កណ្ហាតិ។ តរេតា ឧកេក៌ ឧក្កត្ថតីតិ តរេតា អាតាត្ថិត្វា កហណរេតា រេតត ចារេតត ឧត្តុមូក្កិតំ ឧកេក៌ ឧក្កត្ថតិ ឧបរិ កត្ថតិ។ រេហាតិរេយចាតិ អត្ថរត្ថរា រេហាតិរេយច។ តាហលការេចតាតិ យហាបឆចិយា យហត្ថការេចត។ សកលិ ហិ យហាបឆចី តកា ខ្ពុក្កត្ថតិ, ឧក្កត្ថតិ ច, តស្វា កយ្យត៌ ត បញ្ញាយតិ។

ត្ឋញ្ញតឃ្សាតិ ត្ឋត្ថិតត្វុសិញ្ញតឃ្ស។ អតុកចិតត្ថាទិឃ្សឃ្សទិយសយ្យត្តិអាឌិកឃ្ស។ បរិត្តាតិ បជិលន្ធយត្តា តាតិឃុកាចិតា។ តថា ច កាចតា តាលចតី ត រេហាតីតិ អាហ “ត្ថុត្ថាលិ”តិ។ សញ្ញាសឹរេសត ហិ កាចតា ចុត្វា។ អប្បមាណាតិ បក្ខណា ឃុកាចិតា។ សា ហិ ចិរា គឡុហតរា រេហាតីតិ អាហ “តាលចា”តិ។ “បរិត្តា បឆចីសញ្ញា, អប្បមាណា អារេបិសញ្ញា”តិ រេកសតាយត្តុរេយច, អារេបិសញ្ញាយ បត ឃុកាចិតាយ បឆចីកេយ្យា ឃុរេលរេតច ត្ឋញ្ញាតីតិ អយរេយត្វ អឌិប្បារេយា។ រេចឌិតរេត្ថា។ សំរេចរេឌរេត្តា ឌិត្ថាសយ្យត្តិយា បយត្តិ សក្កិ រេគចរាខាត៌។ ចីយំសរេត្តា ចា តាចរេគច សយឌិកតំ អត្តរេតា ត្ឋត្ថិតាលំ។ យហារេយាកុលត្ថាតរេត្វុរឃ្ស បិសាគកយ្យត៌ បិកាដត្តិ តំ អតាយសិត្វា សញ្ញូក្កិតសាយរេលារឃ្ស បិសាគកយ្យត៌ គរេឃ្សត៌ “រេសា កិរាយស្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ បុតិបិរេឃ្សា ករេត្ថា ឲតឃ្សាតិ បុតិករេត្ថា, រេតត បុតិករេត្ថរេតច អឌិកតយាតុក្កត្ថិសមូចំ ចិយ កររេត្ថរេតច សឹរេសត, អតិចិយ គាររេកា ឲចាតិ អរេត្វា។

អាចរិយត្តិ អាចរិយុបរេគសំ។ ត្ឋត្ថាកិសត្ថារេរា តាយ ត្ឋត្ថិចិឌប្បជិបក្កាឌឹការេចត ត្ឋត្ថិតរេត្ថា, រេសា ច ឧបិរេយ រេកាសល្លឃ្ស អត្តតា ត សយុា ឧក្កហិតត្តា ត តាច សិក្កិរេតាតិ អាហ “អសិក្កិត្វាច យុត្តិ បចិរេដ្ឋាសី”តិ។ “បិលចត្ត”ត្តិ ត្ឋយិតា សកលរេយច បិសាគចត្វុំ ឧកេក៌ កត្វា អឌិដ្ឋាតត្ថាបិសារេគាច តត្វុ បិលចតីតិ គរេឃ្សតិ។ អឌិដ្ឋាតក្កុយំ បត ឧបយាយ គរេឃ្សរេត្តា “តាត...រេប... ខាតាហី”តិ អាហ។ តត្វុ កបល្លកបុចត្តិ អាសិត្តកបុចំ, តំ បចត្តា កបិរេល បឆយំ កិត្វុំ បិដ្ឋំ ឆរេបត្វា អតុក្ករេយត ចរេឆ្ឆតា អត្ថរេត្តត បរិត្ថិតត្តិ បុចំ សយត្តរេតា បរិត្ថិត្តំ កត្វា ឆរេបត្តិ, ឲចំ “អារេបិកសិលាចរេសត ‘បិសារេគត បតិដ្ឋិតដ្ឋាត៌ ឧកេក៌ រេហាតុ’តិ អឌិដ្ឋហរេត្តា សយត្តរេតា បិសាគឃ្ស យាច បរិយត្តា យថា ឧកេក៌ រេហាតិ, តថា អឌិដ្ឋាតត្ថា”ត្តិ ឧបយាយ ឧបឌិសតិ។

យហាបគារេតចុត្តរេយចាតិ “ឆយុតា ឲសា, កិក្កុរេច, យគា រេតាឌិសរេត្តា តុសិតា កាយា ចចិត្វា យាតុក្កុត្ថិ ខ្ពុក្កុយតី”តិ (ឌី។ តិ។ ១។១ប) ចត្វា “អយត្ថុ គសសហឃ្សឹ រេលិកគាតុ សក្កុយ្យតិ សយ្យកយ្យតិ សយ្យរេចឆតី”តិ (ឌី។ តិ។ ១។១ប), តថា “ឆយុតា ឲសា, កិក្កុរេច, យគា រេតាឌិសរេត្តា យាតុក្កុត្ថិយាតិក្កុយតី”តិ (ឌី។ តិ។ ១។១០) ចត្វា “អយត្ថុ គសសហឃ្សឹ រេលិកគាតុ សក្កុយ្យតិ សយ្យកយ្យតិ សយ្យរេចឆតី”តិ (ឌី។ តិ។ ១។១១) ច យហារេតាឌិសត្តុឃ្ស កត្តុក្កត្តិយំ, អកិខាតិយត្ថុ ឆយុតាចរេសត យហាបគារេតបឆចីកយ្យឃ្ស ចុត្តត្តា ត្ឋតរេឃុបិ ចត្វុឃុ គារេតឃុ បឆចីកេយ្យា ឆយុតាចរេសរេតចាតិ យហាបគារេតអត្វុរេតា ចុត្តំ ឲចាតិ អឌិប្បារេយា។

ត្ឋគាតិ រេតសំ បឆចីកយ្យត៌ ការេណរេតា, បចត្តិអាការេរេតា ច ចិកាក៌ គរេឃ្សតុំ “ត្ឋតិ ត្ឋរេយស្ទ”តិអាឌិ ចុត្តំ។ គាតុរេការេបតាតិ ឧរេក្កុបកគាតុសត្ថាតាយ ចារេយាគាតុយា បរេការេបត។ ត្ឋត្ថាតុការេចតាតិ ខាតាលិត្ថិយា ចា កយុចិបិកាខិត្ថិយា ចា បការេចត, រេតរេឌតាតិ អរេត្វា។ បុញ្ញារេតរេឌតាតិ បុញ្ញាតុការេចត, យហារេតាឌិសត្តុឃ្ស បុញ្ញាតរេលតាតិ អរេត្វា។ ខាណរេតរេឌតាតិ បជិរេចឆខាណាតុការេចត។

សាធុការទានវសេនាតិ យថា អនញ្ញសាធារណេន បដិវេធនាការេន អភិហតា មហាបថវី អភិសន្ធានំ អកម្បិត្វា, ឯកំ អនញ្ញសាធារណេន វេសន្តរាការេន អភិហតា មហាបថវី អកម្បិត្វា, តំ បស្សិត្វា សាធុការទានំ វិយ ហោតីតិ “សាធុការទានវសេនា”តិ វុត្តំ។

យេន បន កេនចិ អសីតិអនុព្យញ្ជនបដិមណ្ឌិតទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណ- (ទី. និ. ២.៣៣; ៣.១៩៨; ម. និ. ២.៣៨៥) វិចិត្តរូបកាយោ សព្វាការបរិសុទ្ធសីលក្ខន្ធាទិគុណរតនសមិទ្ធិធម្មកាយោ បុញ្ញមហត្តថាមមហត្តយសមហត្តឥទ្ធិមហត្តបញ្ញាមហត្តានំ បរមុក្កំសគតោ អសមោ អសមសមោ អប្បដិបុគ្គលោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អត្តនោ អត្តការសញ្ញិតំ លក្ខណបញ្ញាកំ កប្បំ វា កប្បាវសេសំ វា ឋបេតុំ សមត្ថោបិ សង្ខតធម្មំ បដិសង្ខានាការប្បវត្តេន ញាណវិសេសេន តិណាយបិ អមញ្ញមានោ អាយុសង្ខារោស្សជ្ជនវិធិនា តិរោបញ្ញា ឱស្សជ្ជិ តទនុការាភិហតា មហាបថវី អាយុសង្ខារោស្សជ្ជនេ អកម្បិត្ថ, តំ បស្សិត្វា ការុញ្ញសភាវសណ្ឋិតា វិយ ហោតីតិ វុត្តំ “ការុញ្ញសភាវេនា”តិ។ យស្មា បន កេនចិ បរិនិព្វានសមយេ វត្ថុវិសេសោ តេន សហស្សមណ្ឌលោ សមាបត្តិយោ សមាបជ្ជិ អនុលោមបដិលោមតោ សមាបត្តិសមាបជ្ជនេន, តស្ស បុញ្ញការេក សាតិសយំ តិក្ខំ វរំ វិបស្សនាទោហញ្ញំ បវត្តេសិ, “យេ ហិ តេ ធម្មា ឯកំ វរំ និរោធា អនញ្ញសាធារណា បរមុក្កំសគតា ទោហលសមុទ្ទា សមុទ្ទតា, អនុត្តរោ ច វិវេកោ សមធិកតោ, តស្ស វត វេ សិលាបវត្តផលភូតា អព្ភុតតិដ្ឋា អនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ អជ្ជ សមិជ្ឈតី”តិ កិលេស្សា អតិវិយ សោមនស្សប្បត្តស្ស ភគវតោ បីតិវិប្ផារាទិគុណវិបុលតរានុការេវ បវេទិ អសាធារណទោហលាតិសយោ វុត្តបិធិ, យស្ស សមាបត្តិពលសមុបព្រូហិតស្ស ទោហលាតិសយស្ស អានុភាវំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តំ “វេទេយ បិណ្ឌបាតា សមសមផលា សមសមវិបាកា”តិអាទិ (ឧទា. ៧៥), តស្មា តស្ស អានុភាវេន សមភិហតា មហាបថវី អកម្បិត្ថ។ តំ បស្សិត្វា តស្សំ វេលាយំ អានន្ទានាការប្បត្តិ វិយ ហោតីតិ “អដ្ឋយា អានន្ទវេនា”តិ វុត្តំ។

ឥទានិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិវរន្តោ “មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមន្តេ”តិអាទិមាហ។ អយំ បនេត្ថាតិ “សាធុការទានវសេនា”តិអាទិនា វុត្តោ អត្ថោ។ បថវីវេគាយ វសេនាតិ ឯត្ថ សមន្តវេគតា វិយ មហាបថវិយា អជិវេគតា កិរ នាម អត្ថិ។ តាទិសេ ការណេ សតិ តស្សា វិក្ខោភេន អយំ មហាបថវី សង្កម្បតិ សម្បកម្បតិ សម្បវេធតិ, យថា ជាតវេទាហរេវេគតានំ វិក្ខោភេន ជាតា ជាយន្តិ, សិខាលជាតេជស្សវេទាហរេវេគតានំ វិក្ខោភេន សិខាតរយោ កវន្តិ។ តថា ហិ វិសាខបុណ្ណមាយំ អភិសម្ពោធិអត្ថំ ពោធិមណ្ឌូបគេ តិមិត្តស្ស លោកនាថស្ស អន្តរាយករណត្ថំ ឧបដ្ឋិតំ មារពលំ វិធមិតុំ –

“អចេតនាយំ បថវី, អវិញ្ញាយ សុខំ ទុខំ;

សាបិ ទានពលា មយ្ហំ, សត្តក្ខត្តុំ បកម្បថា”តិ។ (ចរិយា. ១.១២៤) –

វេវេសន្តរត្តេ មហាបថវី កិញ្ចាបិ សវិរិយំ ពាហុំ បរិវត្តេសិ។ ឯវន្តិ សាធុការទានាទិ។ យទិបិ តត្ថ អចេតនត្តា, សម្មាវេសេន បន

ឧទ្ទិតេយេត និឃាតិ សក្កា ចត្តុំ ឆយូតា បត អត្តេតា ឆយូសភារេចា, រេសា បុញ្ញឆយូស្ស ចា ខាលឆយូស្ស ចា អាត្មកាចសភារេចាតិ៍ តឃិជ៍ សត្ថុំ ចិចារិតេយេច, ឲចន្ទ្បា កត្វា –

“ត្ថេយ ឆេយ្យ សយូសេតា, សភាចសេសលក្ខេណ;

ឆយូតេខេត ចរុឆា, ចសសហស្សី បកេប្បចា”តិ៍ (ត្យ៍ ចិ៍ ១.១៩៩);

អាទិ ចចនត្តោ សយត្ថិតំ ហោតិ៍

តិច្ចិតតិឝស្សតន្តិ តិច្ចិតស្ស អត្តស្ស តិឃ្យាតត់, តិកាយតន្តិ អតេត្វា៍ ឲត្តាចតាតិ បឆឋិកេប្បាឝិ្វប្បាគេឌតតេត ចេច បឆឋិកេប្បស្ស កកចតោ ហេតុតិឝស្សតេត ច៍ “អទ្ធា អដ្ឋ កកចតា អាឃុសង្ខារោ ឱស្សដ្ឋោ”តិ សល្លក្ខេសិ បរិវិតក្កេសោ ខោ៍ ឲចរិត្យាតគា ចេចា តយត្តិ ចិចំសេឃ្យ តាឃំ គ្មិកេប្បា ឆាត្យប្បគោបហេតុកោ តស្ស អបញ្ញាយយាតុប្បត្តា, ខាហិរកោបិ ត្ថេសិ ឲចំ យហាត្មភារេចា ត្យទ្ធភាលេ តត្តិ, សាសតិកោបិ សត្តុ អភារោរចត្វា ឲចំ កនោរត្តា ភាយ តត្តិ, រេសសាត់ បច្ចាត្តុំ ត្ថគាតិ អសម្ពុចា, ឲចំ គ្មិកេប្បា ចាឃំ យហាភិសតកោ សលៀយហំសា អហោសិ, តស្មា បរិវិតក្កេតា អាហ “អដ្ឋ កកចតា អាឃុសង្ខារោ ឱស្សដ្ឋោតិ សល្លក្ខេសី”តិ៍

អដ្ឋបរិសចណ្ណនា

១៧២. ឱការំ អចត្វាតិ “តិដ្ឋតុ កន្តេ កកចា កប្ប”ន្តិអាទិ (ឌី៍ និ៍ ២.១៧៨) តឃប្បចត្តាឃ ចេចស្ស អាឃាចតាឃ អចសរំ អចត្វា៍ អញ្ញាតិបិ អដ្ឋកាតិ សយើស្ទេត្តា ហេតុអដ្ឋកតោ អញ្ញាតិ បរិសាភិភាឃតតចិកោឃក្ខចសេត តីហិ អដ្ឋកាតិ សង្កេហត្វា ឝេស្សេត្តា “អដ្ឋ ខោ ត្ថយា”តិអាទិមាហ៍ “អាឃស្មតោ អាតន្ទស្ស សោកុប្បត្តិំ បរិហរេត្តា ចិក្ខេបំ ករោន្តោ”តិ កេចិ សហសា ភកិតោ ខាលចសោកោ ធ្វេប្បទ្ធេយ្យាតិ៍

សយាកន្តព្ពតោ, សយាកច្ឆតីតិ ចា សយាគេយា, បរិសា៍ ខត្តិយានំ បរិសា ខត្តិយបរិសា៍ សេសទ្វេយបិ ឲសេច តយោ៍ ខត្តិយាន…បេ… សយាគយាទិសទិសំ ឧត្តិយបរិសន្តិ យោខតា៍ អញ្ញាសុ ចក្កចាឡឲសុបិ លព្ភតេយេច សត្តុ ឧត្តិយបរិសាឝិ្វបសក្កមតំ៍ អាទិតោ តេហិ សទ្ធិំ សត្តុ ភាសតំ អាលិបេបិ៍ កចតបដិកចតំ សល្លាបេបិ៍ ឆយូបសត្យោតា បុច្ឆា បដិបុច្ឆា ឆយូសាកច្ឆា៍ សណ្ឋាតំ បដិច្ឆ កចតំ សណ្ឋាតបរិយាយត្តា ចណ្ណ-សទ្ទស្ស “យហត្តុ ហត្ថិរាជចណ្ណំ អភិតិម្មិតិត្វា”តិអាទីសុ (សំ៍ តិ៍ ១.១៣៨) ចិយ៍ “តេសំ”ត្តិ បជំ ទ្វេភយបគារេបក្ខិ “តេសម្បិ លក្ខណសណ្ឋាតំ ចិយ សត្តុ សរីរសណ្ឋាតំ, តេសំ កេចលំ បញ្ញាយតិ ឲចា”តិ៍ តាបិ អាយុក្កយតិក្ខទ្ធលេលិ កកចា ហោតីតិ យោខតា៍ ឝិត្តស្សរាតិ ទ្វិសាភ្មតស្សរា៍ គក្កស្សរាតិ ឌដ្ឋិតស្សរា៍ ភាសត្តន្តិ តេសំ សត្តាតំ ភាសតោ អញ្ញា ភាសំ៍ ចិចំសាតិ ចិត្តតា៍ “កិយត្តិ…បេ… ឆេសេតី”តិ ត្ថេជំ តត្ត អត្តាតំ ឌាតាតេបត្វា ឆេយ្យ កថិតេ តេសំ សាតិសយោ បសាទោ ហោតីតិ ត្ថយិតា អធិប្បាយេត ចុត្តំ?

េឃសំ អត្ថាតំ អឌាតារេបត្វាច ឆេឞ្យុ កមិេត បសារេគា េហាតិ, ត ឌាតារេបត្វា, តាឌិេស សត្ថាឃ សត្វា តឆា កេទាតិ៓ តត្វ បេឃាឌតយាហ “ចាសតត្វាឃា”តិ៓ ឲចំ សុេតាប៊ីតិ ឲចំ អចិន្ត្តាតេគសេកា អចិន្ត្តាតាកយេតាបិ សុេតា ឆេយ្ខា អត្ថេតា ឆយ្ខុសុឆយ្ខុតារេឃច អតាកេត បច្ចេឃា េហាតិ សុលត្តស្ស៓

“អាតត្ថា”តិអាឌិេកា សង្កីតិអតារុត្យេហា បិត្យព្ថឆេយ្ខា ឲច តឆា គស្សិេតា៓ ឲស តេឃា ព្ថេតា បេទេសុបិ ឲចទ្ធេបសុ ផាេតសុ៓

អដ្ឋអភិកាឃតតចណ្ណតា

១លិ៦៓ អភិកចតឹតិ អភិក្ក, បរិកយ្ខំ, ខាលំ ចា៓ អភិក្ក អាឃតតំ ឲតស្សាតិ អភិកាឃតតំ, ឈសាតំ៓ អភិកចិតព្ពំ ចា អាេទយ្ខុលសន្លាតំ អាឃតតំ ឲតស្សាតិ អភិកាឃតតំ៓ អាេទយ្ខុលាកិកចតេតា អភិក្ក ច តំ អាឃតតញ្ច េឃាកិេតា សុលចិេសសាតំ អឆិដ្ឋាតកាចេតា, យតាឃតតឆយ្ខាឃតតកាចេតា ចាតិបិ សសយ្យយុត្តំ ឈសាតំ អភិកាឃតតំ៓ េតតាហ “អភិកចតកាេលាតឹ”តិអាឌិ៓ តាតិ ហឹតិ អភិកាឃតតសន្ត្តាតាតិ ឈសាតាតិ៓ “បុគ្គលស្ស ខាលាុត្តទិឃតាឃា”តិ ព្ថគំ ក្ខកឃត្វាបិ េឃាេឌតព្ពំ៓ កចំ? បដិបក្ខកាេចត បច្ចឹកឆេយ្ខុ អភិកចត្តិ បុគ្គលស្ស ខាលាុត្តទិឃតាឃ អាេទយ្ខុលាតិ អភិកចត្តិ៓ ខាលាគាេលេតច ហិ អាេទយ្ខុលាកិកចតំ ចិឃ បដិបក្ខាកិកេចា ប៊ីតិ៓

បរិកយ្ខុចេសត អត្ថព្ភំ ទ្ធបសត្ត្តា, ត អប្បតាចេសត៓ ត ហិ បដិកាកតិមិត្តាេទយ្ខុលា អប្បតា អត្ថព្ភចិសឃា សម្ពុចតិ, តំ បត អត្ថព្ភបរិកយ្ខុចេសត លទ្ធំ កសិលាតិមិត្តំ អចិសុទ្ធេយច េហាតិ, ត គាហិទ្ធាបរិកយ្ខុចេសត លទ្ធំ ចិឃ ចិសុទ្ធិ៓

បរិត្តាតឹតិ ឃចាលទ្ធាតិ សុប្បសទាចយត្តាតិ៓ េតតាហ “អចឌ្ឌិតាតឹ”តិ៓ បរិត្តចេសេតចាតិ ចណ្ណចេសត អាេកាេក ចិឌ្ឌយាេតបិ បរិត្តចេសេតច ព្ថគំ អភិកាឃតតំ ចុត្តំ៓ បរិត្តតា េហតុ អភិកចតស្ស កាេលំ៓ ចណ្ណាេកាេក សតិបិ អសតិបិ អភិកាឃតតកាចតា តាឃ តិក្ខបដ្ឋាេស្សច សម្ពុចតិ, ត ព្ថតេស្សាតិ អាហ “ខាលាុត្តទិេកា បុគ្គេលា”តិ៓ អភិកចិត្វា សយាបដ្ឋឹតិ ឲត្វ អភិកចតំ, សយាបដ្ឋតញ្ច ក្ខបចាេទ្ធាតាឆិកយសយតត្តទេយច អប្បតាឈសាតុប្បាគតត្តិ អាហ “សហ តិមិត្តុប្បាេគេតេចត្វ អប្បតំ បិេបតឹ”តិ៓ សហ តិមិត្តុប្បាេគតាតិ ច អប្បតាបរិចាសាកាចស្ស លក្ខលំ ចចតេយតំ៓ េឃា “តិប្បាកិេឌ្ឌា”តិ ចុច្ចតិ, តេតាបិ ខាលាុត្តទេស្សច អភិកាឃតតកាចតា៓ ឲត្វាតិ ឲតស្មិំ តិមិេត្វ៓ អប្បតំ បិេបតឹតិ កាចតំ អប្បតំ េតតិ៓

ឲត្វ ច េកចិ “ក្ខប្បេត្ថ ក្ខបចាេទ្ធាេត តំ អាេទក្ខ េឃ េហដ្ឋិមេត្តត េច្ច តេឃា ឌចតចាេទា បចត្តត្តិ, េត ក្ខបចាេទ្ធាតបក្ខិកា ឲច, តគតត្តទញ្ញា កចគ្គបរិចាេសត, ក្ខបចាទាេសចតាឃ ច ចិតា អប្បតា េហាតិ, សហ តិមិត្តុប្បាេគេតច អប្បតំ បិេបតឹ”តិ ចគត្តិ, តំ េតាសំ យតិយត្តំ៓ ត ហិ បរិចាសិតបរិកេយ្ខុត អប្បតាចាេទា ព្ថន្ធិេតា, តាបិ យហគ្គតប្បយាលាន្ត្តាេតសុ ចិឃ ក្ខបចាទ្ធាេត ឲកត្តេតា បច្ចេចក្ខលា ព្ថន្ធិតព្ពា, តស្ខា ក្ខបចាទ្ធាតាឆិកយតេតា បទំ កតិបឃកចគ្គចិត្តាចសាេត អប្បតំ បិបុលាេត្តា “សហ តិមិត្តុប្បាេគេតេចត្វ អប្បតំ បិេបតឹ”តិ ចុេត្តា៓ សហ តិមិត្តុប្បាេគតចាតិ ច អឆិប្បាឃិកយិគំ ចចតំ, ត តឹតត្វំ, អឆិប្បាេឃា ចុត្តតេឃេតច េចឌិតេព្ពា, ត

អនន្តរសមាបត្តិយំ តថា តថារូបស្ស អាភោគស្ស អសម្ភវតោ។ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋិតស្ស អាភោគោ បុព្ពភាគភាវនាយវសេន ឈានក្ខណេ បវត្តំ អភិភវនាការំ គហេត្វា បវត្តោតិ ទដ្ឋព្ពំ។ អភិធម្មដ្ឋកថាយំ បន “ឋបិតា តស្ស បុព្ពាភោគោ គហិតោ”តិ (ធ. ស. អដ្ឋ. ១០៣) វុត្តំ។ អនន្តរសមាបត្តិយំ តថា អាភោគាភាវេ កស្មា “ឈានសញ្ញាយបី”តិ វុត្តន្តិ អាហ “អភិភវន...បេ... អត្ថី”តិ។

វឌ្ឍិតប្បមាណានីតិ វិបុលប្បមាណានីតិ អត្ថោ, ន ឯកង្គុលទ្វង្គុលាទិវសេន វឌ្ឍិ ឋបិតានីតិ តថា វឌ្ឍនស្សេវ អសម្ភវតោ។ តេនាហ “មហន្តានី”តិ។ ភត្តវឌ្ឍិតកន្តិ ភុញ្ជនភាជនំ វឌ្ឍេត្វា ទិន្នភត្តំ, ឯកាសនេ បុរិសេន ភុញ្ជិតព្ពភត្តតោ ឧបឌ្ឍភត្តន្តិ អត្ថោ។

រូបេ សញ្ញា រូបសញ្ញា, សា អស្ស អត្ថីតិ រូបសញ្ញី, ន រូបសញ្ញី អរូបសញ្ញី, សញ្ញាសីសេន ឈានំ វទតិ។ រូបសញ្ញាយ អនុប្បាទំ ឯវេត្ថ អលិខិតា។

ពហិទ្ធាធិវាប្បត្តិ ពហិទ្ធា វត្ថុស្មិំយេវ ឧប្បន្នំ។ អភិធម្មេ បន “អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ...បេ... អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានី”តិ (ធ. ស. ១១០) ឯវំ វត្វា អភិភាយតនានំ អាគតត្តា អភិធម្មដ្ឋកថាយំ (ធ. ស. អដ្ឋ. ១០៣) “កស្មា បន ‘យថា សុត្តន្តេ អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានីតិអាទិ វុត្តំ, ឯវំ អវត្វា ឥធ ចតូសុបិ អភិភាយតនេសុ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញិតាវ វុត្តា’តិ ចោទនំ កត្វា ‘អជ្ឈត្តរូបានំ អនភិភវនីយតោ’តិ ការណំ វត្វា, តត្ថ វា ហិ ឥធ វា ពហិទ្ធា រូបានេវ អភិភវិតព្ពានិ, តស្មា តានិ និយមតោ វត្តព្ពានីតិ តត្រាបិ ឥធាបិ វុត្តានិ។ ‘អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី’តិ ឥទំ បន សត្ថុ ទេសនាវិលាសមត្តមេវា”តិ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច វណ្ណាភោគរហិតានិ, សហិតានិ ច សព្ពានិ បរិត្តានិ “បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានី”តិ វុត្តានិ, តថា អប្បមាណានិ “អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានី”តិ។ អត្ថិ ហិ សោ បរិយាយោ បរិត្តានិ អភិភុយ្យ តានិ ចេ គាធិ វណ្ណវសេន អាភុជិតានិ ហោន្តិ, សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានិ អភិភុយ្យាតិ។ បរិយាយកថា ហិ សុត្តន្តទេសនាតិ។ អភិធម្មេ (ធ. ស. ១១១) បន និប្បរិយាយទេសនត្តា វណ្ណាភោគរហិតានិ វិសុំ វុត្តានិ, តថា សហិតានិ។ អត្ថិ ហិ ឧភយត្ថ អភិភវនវិសេសោតិ។ តថា បន បរិយាយទេសនត្តា វិមោក្ខានម្បិ អភិភវនបរិយាយោ អត្ថីតិ “អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី”តិអាទិនា បឋមទុតិយអភិភាយតនេសុ បឋមវិមោក្ខោ, តតិយចតុត្ថអភិភាយតនេសុ ទុតិយវិមោក្ខោ, វណ្ណាភិភាយតនេសុ តតិយវិមោក្ខោ ច អភិភវនប្បវត្តិតោ សង្គហិតោ។ អភិធម្មេ បន និប្បរិយាយទេសនត្តា វិមោក្ខាភិភាយតនានិ អសង្ករតោ ទស្សេតុំ វិមោក្ខេ វជ្ជេត្វា អភិភាយតនានិ កថិតានិ; សព្ពានិ ច វិមោក្ខកិច្ចានិ ឈានានិ វិមោក្ខទេសនាយំ វុត្តានិ។ តទេតំ “អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី”តិ អាគតស្ស អភិភាយតនទ្វយស្ស អភិធម្មេ អភិភាយតនេសុ អវចនតោ “រូបី រូបានិ បស្សតី”តិអាទីនញ្ច សព្ពវិមោក្ខកិច្ចសាធារណវចនភាវតោ វវត្ថានំ កតន្តិ វិញ្ញាយតិ។ “អជ្ឈត្តរូបានំ អនភិភវនីយតោ”តិ ឥទំ កត្វេបិ “អជ្ឈត្តំ រូបានិ បស្សតី”តិ អវត្វា សព្ពត្ថ យំ វុត្តំ “ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតី”តិ, តស្ស ការណវចនំ, តេន យំ អញ្ញហេតុកំ, តំ តេន ហេតុនា វុត្តំ។ យំ បន ទេសនាវិលាសហេតុកំ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញិតាយ ឯវ អភិធម្មេ (ធ. ស. ១១១) វចនំ, ន តស្ស អញ្ញំ ការណំ មគ្គិតព្ពន្តិ ទស្សេតិ។ អជ្ឈត្តរូបានំ អនភិភវនីយតា ច តេសំ ពហិទ្ធា រូបានំ វិយ អភូតត្តា។ ទេសនាវិលាសោ ច យថាវុត្តវវត្ថានវសេន វេនេយ្យជ្ឈាសយវសេន វិជ្ជមានបរិយាយកថាភាវតោ។ “សុវណ្ណទុព្ពណ្ណានី”តិ ឯតេនេវ សិទ្ធត្តា ន នីលាទិអភិភាយតនានិ វត្តព្ពានីតិ ចេ? តំ ន, នីលាទីសុ កតាធិការានំ នីលាទិភាវស្សេវ អភិភវនការណត្តា។ ន ហិ តេសំ

បរិសុទ្ធាបរិសុទ្ធចណ្ណានំ បរិត្តតា, អប្បមាណតា ចា អភិភចតការណំ, អធ ខោ តិលិឌិការចា ឲចាតិ៝ ឲខោតស្ ធ បរិត្តាឌិកសិណាទ្ធខេបស្ ឃំ ឃំ ធរិតស្ស ព្ពមាតិ អភិកាឃតតាតិ ព្ពន្ត្តិ, តំ ឌខស្សតុំ “ព្ពខេបស្ បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៝

សព្ពសក្កាហកចខេសតាតិ សកលតិលចណ្ណតិលតិឌស្សតតិលតិកាសាតំ សាឆារណចខេសត៝ ចណ្ណចខេសតាតិ សកាចចណ្ណចខេសត៝ តិឌស្សតចខេសតាតិ បស្សិតព្ពតាចខេសត ចក្ខុចិញ្ញាណាឌិចិញ្ញាណចិឧិឃា កខេតតព្ពតាចខេសត៝ ឌ្ឍកាសចខេសតាតិ សប្បកាសតាឃ អចកាសតចខេសត៝ ខ្ពមាបុប្បត្តិ អតសិបុប្ប៝ តិលខេមច ខេហាតិ ចណ្ណសក្កាកាចខេតា៝ ឌាិរាណសិសម្ភុចត្តិ ឌាិរាណសិឃំ សមុដ្ឋិតំ៝

ឲកច្ចស្ស ព្ពខេតា ឌាិហិរកស្ស អប្បមាណំ អតិចិត្តាទិតំ កសិណតិមិត្តំ ឌ្ឍខេលិកេតត្តស្ស កឃំ ខ្ពប្បខេន្នឃ្យ “កិំ តុ ខោ ព្ពខំ សកលំ ខេលិកំ អភិកចិត្វា អខេន្លាត្វិទិត្វា កណ្យាតិ”តិ, តធាកតស្ស បត តាឌិសំ កឃំ ចា សារន្ធំ ចា តត្តិតិ អភិតកាចឌស្សតត្វខេមច អាតិតាតិ៝

អដ្ឋចិខេមាក្ខចណ្ណតា

១លិ៎៖ខ្ពត្តាតត្វាខេឃច ខេហដ្ឋា អត្វខេតា ចិកត្តត្តា៝ ឲកច្ចស្ស ចិខេមាខេក្ខាតិ ខេឈាខេសាបិ កឃាចខេហា ចដ្ឋាកិរតកាចខេតា, តធាកតស្ស បត ចិខេមាខេក្ខខ្ពបសប្បន្ទំ ចិហរខេតាបិ តំ តត្តិតិ អភិតកាចឌស្សតត្វខេមច អាតិតាតិ៝

អាតត្ថឃាចតកធាចណ្ណតា

១លិ៎ប័៝ខេឌាិឌិតិ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ៝ តតិក្យា“ចត្យុមក្កុខាកាណបដិខេចឆ”ខេត្តច ចុត្តំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណប្បដិខេចឆស្ស តំម្ហលកត្តា៝ ឲចំ ចុត្តកាចត្តិ “អាកន្ខមាខេតា អាតត្ថ តធាកខេតា កប្បំ ចា តិខេដ្ឋឃ្យា”តិ (ឌី៝ តិ៝ ១៝១៩៩) ឲចំ ចុត្តកាចំ៝

១លិ៎ឌ័៝តមុ្បិ ឌ្ឍព្ងអារិកតិមិត្តំ កតំ តស្ស មាខេរត បរិឃដ្ឋិតខេចតខេសា ត បដិចិទ្ធំ ត សល្លក្ខិតំ៝

១ប័ឲ្ង៝អាឌិខេកហិតិ ឲចមាឌិហិ មិត្តាមច្ចសុហន្លាហិ៝ បិឃាឃិតព្ពខេតា បិខេឃហិ៝ មតចទ្ធតខេតា មតាខេបហិ៝ ឌាតិឃាតិ ឌាតិអត្សុខបកមខេតត៝ តាតាការខេចា ចិសុំការខេចា អសព្ពទ្ធការខេចា៝ មខរណត ចិតាការខេចាតិ ចុតិឃា ខេតតត្តការខេចត អបុតរាចត្តតខេតា ចិប្បខេឃាខេកា៝ កខេចត អញ្ញធាការខេចាតិ កចត្តរក្កហខេណត បុរិមាការខេតា អញ្ញាការតា “កាមាចធរសខេត្តា ខ្សូបិចធខេរា ខេហាតិ”តិអាឌិតា, តត្វាបិ “មតុខេស្សា ខេឌខេចា ខេហាតិ”តិអាឌិតាបិ ខេឃាខេឌតខេព្ពា៝ កុខេតត្វ លក្ភាតិ កុខេតា កុហិំ កិស្មិំ តាម ឌាខេត ឲត្វ ឲតស្មិំ ណន្ទប្បចខេត្ត “ឃំ តំ ឌាតំ…ខេប… មា បលុជ្ជីំ”តិ លន្ធំ សក្កា៝ ត សក្កា ឲច តាឌិសស្ស ការណស្ស អកាចខេតាតិ អាហ “ខេតតំ ឌាតំ ចិន្ទុតិ”តិ៝ ឲចំ អន្ធរិឃត្ភុតឆមុំ តធាកតស្សាបិ សរីរំ, កិមង្គំ បត អខេន្លាសត្តំ អធិប្បាខេឃា៝ “បច្ចាចមិស្សតិ”តិ ខេតតំ ឌាតំ ចិន្ទុតិ សតិ ស្សបដ្ឋិតំ កត្វា ខាខេរណត បរិន្ន្ទិត្វា អាឃុសក្ខារាតំ ឌ្ឍស្សដ្ឋត្តា, ព្យន្ធកិច្ចស្ស ធ បរិខេឃាសាបិតត្តា៝ ត ខេហត្វ មាសត្តឃខេតា បរិ

ញុទ្ធចេតឃ្យា លព្ភន្តីតិ៍

១ប៉ៈ ឃាឃតស្ស ចិរដ្ឋិតិ ភាយ សសម្ភារេហិ អរិយមគ្គធម្មេហិ ពោធលេហីតិ អាហ "សត្ថុ លោកិយលោកុត្តរធម្មេបសេភេច ពធិត"ត្តិ លោកិយាហិ ឃឹលសមាធិបញ្ញាហិ ចិភា លោកុត្តរធម្មសមធិកមស្ស អសម្ភធេតា៍

តតិយភាណចារចណ្ណភា និដ្ឋិតា៍

ភាកាបលោកិតចណ្ណភា

១ប៉៩៍ភាកាបលោកិតត្តិ ភាកាប្ប ចិយ អបលោកិតំ, ហត្ថិភាកាប្ប អបលោកតបឌិនំ អបលោកតត្តិ អត្ថោ៍ អាហច្ចាតិ ឲុសិត្វា៍ អដ្ឋិសកលក្កានិ ចិយាតិ អដ្ឋិសកានិ ចិយ អញ្ញមញ្ញុំ លក្កានិ អាឃត្តានិ ហុត្វា ឋិតានិ៍ ឲុកាពទ្ធានីតិ អញ្ញមញ្ញំ ឲុកាតោ អាពទ្ធានិ៍ តស្មាតិ ពឹចដ្ឋិតំ ឲុកល្លូភាតំ ចិយ ឲុកាពទ្ធការេច, ភ ពោធលំ ពឹចដ្ឋិតំមេច, អធ ខោ សព្ពានិបិ តានិ ញុទ្ធានំ ធរេបត្វា ឋាហុសត្តិអាឌិការ ទ្ធាគេស មហាសត្តិមោ, អង្គុលិសត្តិមោ ច ខ្ពតរសត្តិស្មុ ឲុកាពទ្ធានិ ហុត្វា ឋិតានិ, យតោ តេសំ បកតិហត្ថីតំ ពោឌិសហស្សពលប្បមាណំ កាយពលំ ហោតិ៍ ចេឃាលិតការាកិមុខំ អកាសិ កណ្ដកបរិចត្តេភ ចិយ កបិលភការាកិមុខំ៍ យឌិ ឲុចំ ពធំ តំ ភាកាបលោកិតំ ភាយ ឌាតំ? តត្តេស្សមិ ឯបិធាយ៍ កកចា ហិ ភាកាបលោកិតធម្មេបសេភេច អបលោកេកតុការមា ឌាតោ, បុញ្ញាភុការេចេភ បភស្ស បតិដ្ឋិតដ្ឋានំ បរិចត្តិ, តោភ តំ "ភាកាបលោកិតំ" ខ្ចោច ចុច្ចតិ៍

"ខ្ពធំ បច្ឆិមកំ អាភន្ទ តធាកតស្ស ចេឃាលិយា ឌស្សភ"ត្តិ ភយិធំ ចេឃាលិយា អបលោកភស្ស ការណាចចភំ អភេកត្តិកត្វា, ក្ខតកធភមត្តិ បភេតំ៍ មគ្គុមោឆភចេមភ តំ ឌស្សេត្វា អញ្ញាធេចចត្ត អបលោកភការណំ ឌស្សេតុការមា "ភត្ ចា"តិអាឌិមាហ៍ តំ តំ សត្ថុ បច្ឆិមឌស្សភមេច អភុក្កមេភ កុសិភារំ កត្តា បរិតិដ្ឋាតុកាមតាយ តតោ តតោ តិណ្ណត្តា៍ "អភច្ឆរិយត្តា"តិ ខ្ពមិភា យធាចុត្តំ អភេកត្តិកត្តំ បរិហរតិ, តយិធំ មោឆភមត្តា៍ ខ្ពធំ បភេត្ត អចិបរីតំ ការណត្តិ ឌស្សេតុំ "អបិចា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ភ ហិ កកចា សារេបគ្គា ចេឃាលិ អបលោកេឃិ, "ខ្ពធំ បភ មេ កមភំ អបុភរាកមភ"ត្តិ ឌស្សភមុខេភ ពាហុឌភហិតាយ ពាហុឌភសុខាយ លោកានុកម្បាយ អបលោកេឃិ៍ តេភាហ "អបិច ចេឃាលិរាឌាភោ"តិអាឌិ៍

អត្តភេរាតិ សកលចដ្ឋកល្លុស្ស សកសន្តានេ, បរសន្តានេ ច ចិភាសកេរា អកាចកេរា៍ ញុទ្ធចក្ខុឆមុចក្ខុឌិដ្ឋចក្ខុមិសចក្ខុសមត្តចក្ខុសគ្គានេតហិ បញ្ចហិ ចក្ខុហិ ចក្ខុមា៍ សចាសភាតំ កិលេសាតំ សមុច្ឆិភ្នត្តា សាតិសមិ កិលេសបរិតិដ្ឋានេភ បរិតិដ្ឋុតោ៍

ចតុមហាបទេឃចណ្ណភា

១ប័ស៊ៈយហាឞការេសតិ យហេន្ត ឞការេសៈ យហន្តាតិ ឆយ្ហស្ស បតិដ្ឋាបតដ្ឋាតាតិៈ រេយសុ បតិដ្ឋាបិរេតា ឆរេយ្ហា តិត្ចិយតិ អសន្ទេហរេតា, កាតិ បត តាតិ? អាកយតចិសិដ្ឋាតិ សុត្តោតរណាទីតិៈ ទុតិយចិកប្បេ អបទិសត្តីតិ អបទេសា, “សម្មុខា មេតំ អាវុសោ ភកចេតា សុត”ន្តិអាទិតា រោកតចិ អាកតស្ស “ឆរេម្មា”តិ ចិតិច្ឆិតរេត ការណំៈ កិំ បត តន្តិ? តស្ស យធាកតស្ស សុត្តោតរណាទិ ឧចៈ យទិ ឧចំ កធំ ចត្តារោតិ? យស្មា ឆម្មស្ស ទ្វេ សម្បទាយា សត្ថា, សាចកា ច, តេសុ ច សាចកា សង្ឃកណបុគ្គលចរេសត ទុចិធា , ឧចំ “ត្យុម្ហាកំ មយា ឃំ ឆរេម្មា បដិគ្គហិរេតា”តិ អបទិសិតព្ពានំ ភេទេត ចត្តារោៈ តេតាហ “សម្មុខា មេ តំ អាវុសោ ភកចេតា សុត”ន្តិអាទិៈ តធា ច វុត្តំ រេតត្តិយំ “ចត្តារោ មហាបទេសា ពុទ្ធាបទេសា សង្ឃាបទេសា សម្ពហុលត្ថេរាបទេសា ឯកត្ថេរាបទេសាៈ ឥមេ ចត្តារោ មហាបទេសា”តិ (រេតត្តិៈ ១ប័) ពុទ្ធោ អបទេសោ ឯតស្សាតិ ពុទ្ធាបទេសោៈ ឯស តយោ សេសេសុបិៈ តេតាហ “ពុទ្ធាបទេសោ…បេ… មហាការណានី”តិៈ

១ប័ប័ៈរេតចអកិតត្ថិតព្ពន្តិ ត សម្បដិច្ឆិតព្ពំៈ កត្តស្ស សម្បដិច្ឆតំ តាម សចតត្តិ អាហ “ត សោតព្ព”ន្តិៈ បទព្យញ្ជនានីតិ បទានិ ច ព្យញ្ជនានិ ច, អត្ថបទានិ, ព្យញ្ជនបទានិ ចាតិ អត្ថោៈ បជ្ជតិ អត្ថោ ឯតេហីតិ បទានិ, អក្ខរាទីនិ ព្យញ្ជនបទានិៈ បជ្ជិតព្ពតោ បទានិ, សង្កាសនាទីនិ អត្ថបទានិៈ អដ្ឋកថាយំ បន “‘បទសង្ខាតានិ ព្យញ្ជនានី’តិ ព្យញ្ជនបទានេច វុត្តានី”តិ កេចិ, តំ ត, អត្ថំ ព្យញ្ជេន្តីតិ ព្យញ្ជនានិ, ព្យញ្ជនបទានិ, តេហិ ព្យញ្ជិតព្ពតោ ព្យញ្ជនានិ, អត្ថបទានីតិ ឧភយសង្គហតោៈ ឧភយស្ស ជានេតិ តោកតសុត្តស្ស ឧភយស្ស បទេសេៈ បាឡិ វុត្តាតិ កោចេលិ បាឡិធម្មោ បចេត្តាៈ អត្ថោ ទុេត្តាតិ បាឡិយា អត្ថោ បចេត្តា តិដ្ឋិដ្ឋៈ អនុសន្ធិ កមិេតាតិ យធាទន្ធេនសតាយ, ឋបេវិ េនសតាយ ច អនុសន្ធាតំ កមិតំ សម្ពន្ធា កមិេតា ៈ បុព្ពាបរំ កមិតត្តិ បុព្ពាបរំ អចិរុទ្ធភាវេគាច ចិរេសសាធាតម្ហា កមិតំ បកាសិតំៈ ឧចំ បាឡិធម្មោអាទីតិ សម្មុឆេច សល្លក្ខេត្វា កហណំ សាផុកំ ឋក្កហណត្តិ អាហ “សុដ្ឋុ កេហត្វា”តិៈ សុត្តេ ឱតាេរតព្ពានីតិ ពាេរណត សុត្តេ ឱការេហត្វា តាេរតព្ពានិ, តំ បត ឱការេហត្វា តណំ តត្ថ ឱតណំ អនុប្បវេសនំ េហាតីតិ វុត្តំ “សុត្តេ ឱតាេរតព្ពានី”តិៈ សំសន្ទិត្វា ទស្សនំ សន្ទស្សនត្តិ អាហ “ចិនេយ សំសន្ទិតព្ពានី”តិៈ

កិំ បត តំ សុត្តំ, េកា ចា ចិនេយាតិ ចិចារណាយ អាចរិយានំ មតិេភទម្បេនត តយត្តំ ទស្សេតុំ “ឯត្ថ ចា”តិអាទិ វុត្តំៈ ចិនេយាតិ ចិភង្គបិឋេយាហៈ េសា ហិ មាតិការបត្តិតស្ស សុត្តស្ស អត្ថសូចនតោ “សុត្ត”ន្តិ ចត្តព្ពតំ អរហតិៈ ចិចិធនយត្តា, ចិសិដ្ឋនយត្តា ច ចិនេយា, កន្ធកបិរេធា ឧចត្តិ ឧចំ សុត្តចិនេយសុ បរិក្ខយ្យមានេសុ ចិនយបិដកម្បិ ន បរិយាទីយតិ បរិចារបិធ្យ្លយា អសង្គហិតត្តាៈ សុត្តត្តាភិធម្មបិដកានិ ចា សុត្តំ អត្ថសូចនាទិអត្ថសម្ភវេតាៈ ឧចម្បិ “សុត្តត្តាភិធម្មបិដកានិ សុត្តំ, ចិនយបិដកំ ចិនេយា”តិ ឧចំ សុត្តចិនយចិភាេគា ទុច្ចិញ្ញាេតបិៈ ន តាច បរិយាទីយត្តីតិ ន តាច អនេសេសេតា បរិក្ខយ្យត្តិ, កស្មាតិ អាហ “អសុត្តនាមកញ្ហី”តិអាទិៈ យស្មា “សុត្ត”ន្តិ ព្ញុមំ នាមំ អនាេរាបេត្វា សង្គីតម្បិ ខាតកាទិពុទ្ធវចនំ អត្ថិ, តស្មា ទុត្តនយេន តីហិ បិដកានិ ន បរិយាទិយ្ញានីតិៈ សុត្តនិបាតនាទិតិទុត្តកាទីនិ ទីឃនិកាយាទេយា ចិយ សុត្តនាមំ អាេរាបេត្វា អសង្គីតានីតិ អធិប្បាេយ បេនត្ថ ខាតកាទីហិ សទ្ធិំ តានិបិ កហិតានិៈ ពុទ្ធចំសចរិយាបិដកានំ បេនត្ថ អគ្គហេណ ការណំ មគ្គិតព្ពំ, កិំ ចា េតត មគ្គេនន? សន្តិបាឋ ចណ្ណនាេយា េធេវាធាចំ ទស្សនយុេលាត បដិក្ខិេត្វា ឧចាតិៈ

អត្ថីតិ កិំ អត្ថិ, អព្យាកតំ ញាណវិប្បយុត្តំ តត្ថ ឯវាតិ ឥទំ វុត្តំ។ តថា ហិ វិភាគវណ្ណនាយំ (ធី៑ ដី៑ ១៑ បឋមចិត្តវណ្ណនាយំ;

សារត្ថ៑ ដី៑ ១៑ បឋមចិត្តវណ្ណនាយំ) អភិធម្មេ វុត្តំ “វុត្តន្តិ សារិបុត្តេន, ចិត្តស្ស ចិត្តស្ស បរេ”តិ៑ តំ សន្ធាយ វិភង្គេបិ វុត្តំ “វុត្តន្តិ

ចិត្តស្សា”តិអាទិនា វុត្តំ និទ្ទេសវណ្ណនាយំ “កាយលហុតា ចិត្តលហុតា”តិ បញ្ចសារម្មណា៑ ចិត្តតិ ឯវមេវ កិលេសេហិ ចិត្តស្ស,

កិលេសចិត្តស្សាបិ ស្សា, សោ ឯវ ច តំ កម្មំតិ ការណត្ថំ អាហ “ចិត្តស្ស បន ការណ”ន្តិ៑

ធម្មតិ បរិយត្តិធម្ម៑ សារាការាតិ សារាកាការ កាយសារាការស្សារាកបរិវត្តិតាយ៑ សម្មាការាតិ កម្មស្សាធាតាយ៑

អាចយាយាតិ ចិត្តស្ស ចិន្តិតត្តាយ៑ បហិន្ទតាយាតិ បហិន្ទកាការ៑ អសម្ភិន្នយាតិ អសម្ភិន្នកាការ៑ សង្កាហិកាយាតិ

កិលេសសង្កាហកាហសង្កាហចិត្តារាយ៑ គោសន្ធាយាតិ កុសីតកាការ៑ ទុក្ខតាយាតិ ទុព្ភាសតាយ៑ ចិរាកាយាតិ សកលចិត្តតា

ចិត្តជ្ជតត្តាយ៑ ចិត្តសម្មាកាយាតិ កាយកធាតីហិ ចិត្តំ យុជ្ជតត្តាយ៑ អបាយាយាតិ សម្មស្សាបិ ចិត្តស្ស អបាយតាយ, វិន្ទាតាយាតិ

អត្ថា៑ អប្បិន្ទតាយាតិ បច្ចយប្បិន្ទតាទិចិត្តេសត សម្មាសា ព្ពន្ធាបកយាយ៑ សម្ភិន្នយាតិ ខ្វាតសចិធសម្ភិន្នកាការ៑ បចិតចកាយាតិ

បចិចិត្តកាការ, កាយចិតចកាទិតធង្កចិតចកាទិចិតចកម្មិន្ទិយា៑ ចិរិយារព្ភាយាតិ កាយិកស្ស ចេច, ចេតសិកស្ស ច ចិរិយស្ស

បក្កហណត្តាយ៑ វុត្តតាយាតិ វុត្តបរិសត្តាយ៑ ឯចំ សោ បរិយត្តិធម្មា ក្កហណធារណបរិបុច្ឆាយតសិការចេសត សោតិសា

បដិបជ្ជត្តស្ស សារាកាទិកាចបរិចជ្ជតស្ស ការណំ ហុត្វា ចិរាកាទិកាការ សំវត្តតិ, ឯកំសេតា ឯសា ធម្មា៑ ឯសា ចិត្តស្សា, សម្មុគេច

អបិយាទីសុ អបតតចេសត ធារណេតា, កិលេសាតំ ចិត្តយត្តេតា, សត្វ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ញ្ញចាធាតុម្ភិន្នកាចេតា ឯតំ សត្វសារតត្ថិ

ធាតេយ្យាសិ ខាតេយ្យាសិ, អចព្វន្តេយ្យាសីតិ អត្ថា៑ ចព្វសច្ចស្ស ស្វាគតំ វុត្តន្តិ អាហ “វុត្តតិ តេបិដកេ ពុទ្ធចចនេ”តិ៑ តេបិដកព្យា

ពុទ្ធចចនំ សច្ចិតិមុត្តំ តត្ថិ៑ រាកាទិចិត្តយតការណំ តថាគតេត វុត្តបទេត បកាសិតន្តិ អាហ “ចិត្តយតិ ឯតស្មិំ

រាកាទិចិត្តយការណេ”តិ៑

វុត្តេ ញ្ញសរណេព្វត្ត តេបិដកេ ពុទ្ធចចនេ បរិយាបន្នតាចេសតេច ចេចិតព្វំ, ត អញ្ញថាតិ អាហ “វុត្តបដិបិដិយា កត្វចិ

អតាកន្តា”តិ៑ លល្លិ វុច្ចេបត្វាតិ អឝោកស្ស បហតេតា ទុក្ខស្ស តិដ្ឋតេតា រូបក្កមេត លល្លិយា សកលិកាយ, បបដិកាយ ចា វុច្ចបតំ ចិយ

អឝោកស្ស សាសតធម្មស្ស តិដ្ឋតេតា ញញ្ញាតបត្តេត តប្បរិយាបន្នំ ចិយ ហុត្វា លល្លិសទិសំ បុព្វាបរចិរុទ្ធតាទិចោសំ វុច្ចេបត្វា បរិទីបេត្វា,

តាទិសានិ បត ឯកំសេតា ក្សញហចេស្សត្តរាទិបរិយាបន្នានិ ហោន្តីតិ អាហ “ក្សញហចេស្សត្តរ...បេ...បញ្ញាយន្តីតិ អត្ថោ”តិ ៑

រាកាទិចិត្តយតិ រាកាទីតំ ចិត្តយតត្តេ៑ តធាការតាយ ត បញ្ញាយមានានិ ត ទិស្សមានានិ លព្ភន្តានិ ចជ្ជិតព្វានិ ត កហេតព្វានិ៑

សព្វត្តាតិ សព្វចារេសុ៑

ព្ពលស្មិំបត ធារតតិ ព្ពលស្មិំ បហាបចេសតិច្ចេសព្វានេត៑ “វុត្តេ ចត្តារោ បហាបចេសា”តិអាទិនា វុត្តម្បិ អត្ថេត្តត សង្គិ កហេត្វា

បកិណ្ណកកថាយ យាតិកំ វុច្ចិសតិ៑ ឥាតុំ ព្ពន្ធិតេតា អត្ថា បញ្ញោ, តស្ស ចិស្សជ្ជតានិ បញ្ញាព្យាករណានិ, អត្ថន្វចតាទិអត្ថេត វុត្តំ,

បិញ្ជុត្ត, តំ វុត្តំ អតុលោមេតិ អត្ថាលុលោមតីតិ វុត្តានុលោមំ, បហាបចេសា៑ អាចរិយា ចតន្តិ សំចណ្ណេន្តិ បិញ្ជុត្តំ ឯតេតាតិ

អាចរិយចាទោ អដ្ឋកថា៑ តស្ស តស្ស ថេរស្ស អត្តតោ ឯច បតិ អធិប្បាយោតិ អត្តតោបតិ៑ ធម្មចិតិច្ឆយេ បត្តតិ ធម្មេ ចិតិច្ឆិតព្វេ

ឧបដ្ឋិតោ។ ព្លេយតិ អភត្តុវិ ចុត្តា ចត្តារោ យហាបេឌេរា។ បយឹឃតិ ឆេយ្ខ បរិច្ឆិជ្ជតិ ចិតិច្ឆិឃតិ ឲុតោតភាតិ បយាលំ។ តោភាហ “ឃំ ឲត្ត

សេយតី”តិអាឌិ។ ព្លាតរត្តិ យហាបេឌេសេសុ អសេយត្តំ។ បុភ ព្លាតរត្តិ អកប្បិឃំ អត្ថុលិមេយត្តំ កប្បិឃំ បដិនាំហត្តំ សត្តាឃាហ។

ឲក់សេតេច ព្យាកាតត្ថា ចិស្សដ្ឋេតត្ថាតិ ឲក់សព្យាករលីសេឃា។ ចិកដ្ឋាតិ បុឆ្ឋិតយត្ត អចឆារលាឌិភេកេត ចិកខិត្វា។ បដិបុឆ្ឋាតិ

បុឆ្ឋត្តិ បុក្កលំ បដិបុឆ្ឋិត្វា។ ឆបតីសេឃាតិ តិឆាបិ អចិស្សដ្ឋតឹយត្តា ឆបតីសេឃា ព្យាករលំ អកត្វា ឆេបតត្ថា។ “ចក្ខុំ អតិច្ច”ត្តិ បញ្ចោ

ឧត្តុរបគាចឆារលំ សត្តាឃ “ឲក់សេតេច ព្យាកាតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ តិច្ចតាឃ លេសេស្សាបិ តត្ត អកាចតោ។ បុរិយបគាចឆារលោ បភ

ចិកដ្ឋព្យាករលីឃតា ចក្ខុសោតោសុ ចិសេសត្តសាយព្ទាត្តាត់ អសាឆារលកាចតោ។ ឱ្វិត្តំ តោរ៉ំ សឌិសតាវេចាគតា បដិបុឆ្ឋតមុលេតេច

ព្យាករលីឃា បដិក្កូបចេសេត, អត្ថុព្ទាតចេសេត ច ចិស្សដ្ឋិតត្ថេតាតិ អាហ “ឃឆា ចក្ខុ, តឆា សោតំ...បេ... អឃំ

បដិបុឆ្ឋាព្យាករលីសេឃា បញ្ចោ”តិ។ តំ ឌីចំ តំ សរិរត្តិ ឌីចសរិរាត់ អតព្ទាតាបញ្ចោ។ ឃស្ស េឃភ អតព្ទាតាវេចាឌិតា, សោ ឲច

បរេយត្តតោ ត្ថុបលត្ថតីតិ ចព្ទាតតឃស្ស យេត្តឃ្យតាកិត្តតសឌិសោតិ អព្យាកាតត្ថតាឃ ឆបតីសេឃា ចុរត្តាតិ។ ព្លាយាតិ ចត្តារិ

បញ្ចព្យាករលាតិ បយាលំ តោតេច តេឃត តោរ៉ំ បញ្ចាត់ ព្យាកាតត្ថតោ។

ចិតឃយហាបេឌេសោ កប្បិឃាត្ថុលិមចិឆាតតោ តិប្បរិឃាឃតោ អត្ថុលិមកប្បិឃំ ភាយ, យហាបេឌេសការេចត បភ តំសឌិសតាឃ

សុត្តត្តយហាបេឌេសេសុបិ “អត្ថុលិមកប្បិឃ”ត្តិ អឃំ អដ្ឋកថាវេចាហារោ។ ឃឌីបិ តត្ថ តត្ថ កកចតា បចត្តិតបកិណ្ណកេឌេសភាច អដ្ឋកថា,

សា បភ ឆេយ្ខសក្កាហរកហិ បឆយំ តីលិ បិដកាតិ សក្កាឃិត្វា តស្ស អត្ថចណ្ណតាត្ថុរូបេតេច ចាចតាយក្កំ អាវោបិតត្តា “អាចរិយចាវេកា”តិ

ចុច្ចតិ អាចរិយា ចេត្តិ សំចណ្ណត្តិ បិញ្ញត្តំ ឲតោតភាតិ។ តោភាហ “អាចរិយចាវេកា ភាយ អដ្ឋកថា”តិ។ តិស្សា សត្តីតិសេឃា អារុឡ្ហោ ឲច

ច ព្យុត្តចេតស្ស អត្ថសំចណ្ណតាក្ខុតោ កឆាយក្កោ យហិត្ថុតត្តេរេភ តព្ទបណ្ណិឌីបំ អាភតោ បច្ឆា តព្ទបណ្ណិសេឃហិ យហាថេរេហិ

សីហឡអកាសាឃ ឆបិតោ តិកាឃត្តុរលត្ថិសក្កុរបរិហរលាត្តំ។ អត្តតោឃតិ ភាយ ឆេរចាវេកា។ តឃក្កាហេតាតិ សុត្តាឌិតោ

លក្ខុយាភតឃក្កហលោត។ អត្ថុព្យុត្តិឃាតិ សុត្តាឌីតិសេឃច អត្ថុកាតព្យុត្តិឃា។ អត្តតោ បដិភាភត្តិ អត្តតោ ឲច តស្ស អត្តស្ស ចុត្តតេឃត

ឧបដ្ឋាត់, ឃឆាឧបដ្ឋិតា អត្ថា ឲច តឆា ចុត្តា។ សេយត្តេយច កេហតព្ទាត្តិ ឃឆា សុត្តេត សំសត្ថុតិ, ឲចំ យហាបេឌេសតោ អត្ថា ឧត្ថុរិតត្ថាតិ

គេស្សតិ។ បយាគបិឆចេសេត អាចរិយចាគស្ស កគាចិ បិញ្ញត្តឃា អសំសត្ថុតាបិ សិឃា, សោ ភ កេហតត្ថាតិ គេស្សត្តា អាហ

“អាចរិយចាវេកាបិ សុត្តេត សេយត្តោឃចកេហតត្ថា”តិ។ សត្ថាត្ថុត្តលិ បុក្កលស្ស សឃំ បដិភាភកាចតោ។ តឆា ច សាបិ កេហតត្ថា,

កិឌិសី? សុត្តេត សេយត្តា េឃចាតិ ឃោឌតា។ តាស្ទតិ តីសុ សត្តិតីសុ។ “អាកតេយច បយាល”ត្តិ ព្លុមិតា យហាកស្សបិឌីហិ សត្តិតេយច

“សុត្ត”ត្តិ ព្លុឆាឆិបេ្យាតត្តិ តេកព្ទាស្ស សុត្តកាចេយច បដិក្កូបតិ។ តេកត្តា ឲច ហិ តិស្សា សត្តីតិសេឃា។ តត្តាតិ ការឃ្យាសុត្តោ។ ភ ចេច សុត្ត

ឱ្វសត្តិ, ភ ច ចិតេឃ សត្ថិស្សត្តីតិ ចេឌិតត្ថាតិ តស្ស អសុត្តកាចតោ តោភ “អត្ថុលិមកប្បិឃំ សុត្តេត សេយត្តេយច កេហតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ

ឲចត្តំ តិកាយភចេសេត តិគេស្សតិ។ សត្ថាត្ត “ភ ព្លាតរ”ត្តិ ចេភំ តត្ត តត្ត កហិតាចឆារលាមលគេស្សាត់ គដ្ឋត្ថំ។

កយ្ខារបុត្តត្ថុត្តចត្តចណ្ណតា

១៥៩៉ ស្វាករបច្ចត្តិ ចតចរាហស្ស ឞុត្យំសំ៉ ឃស្មា ត្យុត្តា អរិឃសាចកោ សោតាបន្ត្តា, អញ្ញោ ច កាចតោ, កិព្វុសញ្ញស្ស ច អាហារំ បដិឃារេត្វា អតចជ្ជរេច បដិឃារេត្តិ, តស្មា ត្យុត្តំ “បចត្តុមំស”ត្តិ៉ តំ កិរាតិ “តាតិតវ្យាយស្សា”តិអាឌិតា ត្យុត្តចិរេសំ៉ តថា ហិ តំ “ឞុត្យ រេចច សិតិទ្ធញ្ញា”តិ ត្យុត្តំ៉ ឞុត្យុំសកាចតោ ហិ អតិសព្វុរលចិរេសរេត ច “បច្ចត”ត្តិ ត្យុត្តំ៉ ឪដ្ឌំ បក្លិបិវុ “អយំ កាចតោ បន្ធិមរកោ អាហារេរា”តិ វុញ្ញាចិរេសារេបក្លាឃ, តំ បត ទថាបក្លិត្តិឌិរេត្ថាឌតាឃ ករ្យុតរំ ឌាតំ៉

អញ្ញោ ឃំ ត្យុឌ្ឌីរំ, តំ អឌាតត្វា “កាស្សចិ អតត្វា ចិតាសិត”ត្តិ ដ្ឋបចតេឃ្យុត្តិ បវ្យុបចាតរោមាចតត្តំ កាចា “តាមំ ត”ត្តិអាឌិតា សិហតាតំ តតតិ៉

១៦០៉ កថំ បតាយំ សិហតារោតា តត្យ តំ កាចតោបិ សម្មាបរិលាមំ ត កតត្តិ? តឃិឌំ ឲចំ ឥដ្ឋត្វា, ឃស្មា “សម្មរេតច តំ កាចតោ បរិលាមំ កត”ត្តិ ចត្តំ អរហតិ តប្យច្ចុឃា ដ្ឋប្យត្តស្ស ចិការរស្ស អកាចតោ, អញ្ញាបច្ចុឃស្ស ច ចិការរស្ស ឞុត្យកាចំ អាបិឌិតត្វា៉ រេតតាហ “ត បត ក្យុត្តប្យច្ចុឃា”តិអាឌិ៉ ត ហិ កាចា, អរេញ្ញា ចា បត លិលាសចា តចរេចតវ្យប្យាតចរេត អាហារំ បរិក្យុញ្ញាត្តិ អដ្ឋសមត្ថាកតរេមច កត្វា អាហារស្ស ដ្ឋបក្យុញ្ញាតរេតា៉ ឃតិ ឲចំ កស្មា បិត្វព្ពាឃំ “កត្តំ ក្យុត្តាចិស្ស លរេរា អាតាររោតា ដ្ឋប្យឌ្ឌីរ”តិអាឌិ ត្យុត្តំ? តំ រេកាឌត្យុត្តរកាលំ ដ្ឋប្យត្តត្តា ត្យុត្តំ៉ “ត បត ក្យុត្តបច្ចុឃា”តិ ត្យុរេត្វា ចាឃមរេត្តា អដ្ឋកថាយំ៉ កត្យុបចិតស្ស លរេត្វាកាលសស្ស កម្មស្ស ចរេសត តាលចតិបិ រេរាកេ ដ្ឋប្យរេត្ត ករ្យុសិតិទ្ធរេកាឌតប្យច្ចុឃា រេចតតាតិក្កុរេហា ឌារេតា, រេតតាហ “ឃតិ ហិ”តិអាឌិ៉ បត្តិតដ្ឋរេតតិ ត្ថាន្ធិតដ្ឋរេត, ត្ថាន្ធា ចស្ស តត្ត កត្តា ចិរេតតត្តារេចរេតឃ្យារេបក្លា ឥដ្ឋត្វា៉ កាថាឃម្បិ “វ្យុត”ត្តិ ត្ថាមិតា វ្យុតមត្តំ, បររេសំ ចចតមត្តរេមតំ, ត បត រេកាឌតប្យច្ចុឃា អាតាលិឌំ ឞុសិ ឌឹរេរាតិ ឥរេស្សតិ៉

បរិតឹឃាហរលចណ្ណតា

១៦១៉ បសត្តការេចត ដ្ឋតកស្ស អន្ធការេចា រេចឌិតរេត្តាតិ អាហ “អរេន្ធាតកាតិ បសរេត្តាតកា”តិ៉ សាត្យុរសត្តា សាតតាតិ អាហ “ឞត្យុរោតកា”តិ៉ តត្យុករេមច សលិលំ ចិរេសសរេតា សិតលំ, ត ឌាហលត្តិ អាហ “តត្យុសិតលសលិលំ”តិ៉ តិក្កុឌ្ឌមាតិ រេសតកាចស្ស ការលាមាហ៉ បដ្ឋាទិក្កលួឌិចរេសត ហិ ដ្ឋតកស្ស ចិចណ្ណតា, សកាចតោ បត តំ រេសតចណ្ណំ ឲចាតិ៉

វ្យុក្យុសមលុវ្យុត្តចត្តចណ្ណតា

១៦១៉ឝ្យុរចារេតតិ បឌិម្យុលចារេត៉ ឌឹឃបិក្កុរេលិតិ ឌីរេឈា ហ្យុត្វា បិក្កុលចក្កុរេកា៉ បិក្កុលក្កុរេកា ហិ រេសា “អាឞ្យអារេរា”តិ បញ្ញាឃិត្វា៉ ឲចរ្យុបត្តិ ឥក្កុតិ កាទិស្សតិ កចិស្សតីតិ ថ្វាឌិសំ៉ ថ្វាឌិរេសយ្យុតិ ឃឞ្វា ឃំចាតិ ឲចរ្យុបតិបិតាសដ្ឋយ្យុត្តដ្ឋារេតវ្យុ៉

១៦១៉ ចិចរេត្តិរេយា រេមឈាកត្យុរេតា តិន្ធរេត្តិរេយា ចិឃ រេហាត្តិតិ ត្យុត្តំ “តិន្ធរេត្តិវ្យុតិ ចិចរេត្តិវ្យុ”តិ៉ តចចិតាឃាតិ តចប្យការាឃ៉ តចវ្យុ ហិ

បកាសេស្ម ឲកចិតាបិ អរសតិ តប្បទិយាបត្តតាយ “តចចិតា” តេ្វច ចុច្ចតិ៍ ព្រះឌីសិ ហិ ឲរសា ទុញហិ អដ្ចចិសយាក្លបត្តិបិ សយញ្ញា ចិយ៍ អសញ្ញា ពសេទាតិ, សេយា តស្សា សេទ្ទត , សេតឌរសា ច អសេ្ឋាតូសេដា៍ ឲកា ចក្កត្តិ ឲកា យល្វាល៍ សក្កាទ់ តិសេទត្តិ បទិដ្ឋិឌ្ឍត្តិ ចិយ ឥស្សេតីតិ

សសេតទា៍ ពក្កទាយយាតាតិ ពក្កទាតិសដ្ចិ ពសេទាត្តិ, អត្ថុទចឥស្សតសេញ្ហតិ៍ ពបិសិសាតិ ពបិសិសាការចតិ៍ យច្ឆចិសលិលិកាតិ ក្លូឥសេព បទិបុ្បត្តយាតយស្នា ចិយ ចិលុឡញ្ញតាការទា៍ ព្យក្កុងសឌិសាតិ បសាទិតបក្លព្យក្កុដាការទា៍ តក្កលស្ស ពស្សតការសល ពស្សពាត់ ហសេ្ទត

ពសេហតព្ពជ្ចាសេត យលិកា សេហាតិ, តំ ក្លូបិតាយ តក្កុល៍ “ឥល្លយលិកា”តិ ចុច្ចតិ, តស្វា ឥល្លយលិកាការទា ឥល្លយលិកា៍ សេតភាហ “តក្កលសឌិសា”តិ៍ សេឥសេច ចស្សសេត្តបិ សសេខាតិក្ខតតាយ ក្លូឥសេពត អសេតសេយតត្ពសេតា យហាសតិ “ស្វក្លាសតិ”តិ ចុត្តា៍ សេតភាហ “បតិតដ្ចាត់ សយុឈ្លាសេដតិ”តិ៍

ក្ខសាការសេពតិ ក្ខសយសេយ អការសេព៍ តត្ត ពិទ យហត្តិ បលិលបុឌ្ឍា អឍ្ឍត្តទសេតា បលិល់ តិក្កុឌ្ឍិតា សាលិសឌិសំ បត្តឌិតាត់ ចសតសេយាក្កដ្ចាត់ ពតំ, តកា ភពចា តត្ត ចសិ, តំ បត តលយល្វាល់ សាលិសឌិសត្តិ អាហ “តលសាលិយ”ត្តិ៍ ឲត្តាតិ សេហតុបិក្រុប្ចចតត្តិ អាហ “ឲតស្ថិ ការសេណ”តិ, អសតិបិសេតត លត្ថិ ឌតាត់ ហតការសេណតិ អសេត្ត៍ សេសា ត្ថំ កសេត្តតិ អឃសេយច ចា បិសេដា៍

១៥៧៖ សិក្ខិ តាយ ពិទ ក្លូត្តយំ អតិចិយ បកស្សទ់ តុដ្ឋាត់ លចិចសេល្ហាកាសំ ឥសេចសេលិពសេតា អាពតស្វចល្ហ៍ សេតសេតចាហ “សិក្ខិស្វចល្ហចល្ហ”ត្តិ៍

“ពិ បត សេឆសេទា តំ ពលិត្យតិ សឃសេយច បុឆ្ន សយុដ្ចាសេបត្វា តត្ត ការសណ៌ ឥសេស្សសេត្តា “ពិឡ្លាបិ”តិអាឌិយាហ៍ សេតសេតច ការសេណតាតិ ក្លូបដ្ចាពដ្ចាតស្ស យត្តពប្បត្តិ, បសេសំ ចសេតាពាសបសេឆ្លតត់, សេតត ចសេត្វត សត្ត ប្វឌត់, សត្ត អញ្ញាសយាត្តុចត្តតត្តិ ឡាយិតា សេតសេតច យឆាចុសេត្តត ចតុត្តិសេឆត ការសេណត៍

១៥៨៖ សេឆសេទា ច តាចសេឥច តំ សិក្ខិចល្ហ៍ យដ្ចទុស្សំ ភពចសេតា ក្លូបតាសេយសិ “បដិក្កលា្យ សេយ កសេត្ត ភពចា ឡាយំ យដ្ចទុស្សំ, តំ យយស្ស ឌីឈសេត្តំ ហិតាយ ស្វលាឃា”តិ៍ បដិក្កសេហសិ ភពចា, បដិក្កសេហត្វាច ត់ បទិក្ខិត្វា ៍ សេតត ចុត្តំ “ភពចាបិ តសេតា ឲកា តិចាសេសសិ, ឲកា បិទុបិ”តិ៍ តាចសេឥច ពិទ តំ កិក្ខុ ឡចដិពសេលាយសេត្តត តុត្តពយុំ តិដ្ចាសេបត្វា សេឆសេស្ស ក្លូបសេតស្មំ, សេឆសេទា ភពចសេតា ក្លូបតាសេយសិ៍ ហតត្ថិកា ចិយាតិ បដិហតប្បក់, ចិយ-សេទ្ទា តិបិតយត្តំ៍ ភពចសេតា ហិ សទិសេបុ្បកាហិ អភិក្ខព្យយាតា តស្ស ចត្តឃុពស្ស បកស្សសេតា តាសេហាសិ៍ អត្តសេត្តសេតចាតិ អសេត្តា អសេត្តា ឲច, អឍ្ឍត្តទសេតា ឲចាតិ អសេត្វា៍ សេតភាហ “ឌាហិបតស្ស បកា តត្តិ”តិ៍

“បសត្តុបំ សយុដ្ចាសេបតិ”តិ ឲសេតសេតតស្ស អាហារស្ស ក្ខត្តប្បច្ចយា ត សេសា សេទាសេពាតិ អឃសេត្វា ឌីបិសេតា៍ ក្ខិស្វ ពាសេលស្វ ឲចំ សេហាតិ ក្ខិត្ត តិឡ្លាតឥាត្ថត់ សយឌិពយសយយភាចសេតា៍ ក្លូបចត្តសេត អត្តសេទត ឃយពសាលិតត្តិ ឲត្ត ចត្តត្តា បសេតា អាពយិស្សតិ៍

១៥៩៖ សត្តាស្វចល្ហចល្ហសេយច អសេហាសិ អតិចិយ បទិស្វត្វាយ បកស្សទាយ ឲពឈ្លតាយ ភពចសេតា សទិសេបុ្បកាយ តិសេត្តទ់ អភិក្ខតត្តា៍

ឥសេយុតិ បទិយត្តិឥសេយុ៍ បចត្តាតិ បិចចតភាសេចត សេឥសេសតា៍ បុសេតាច តិសិឌិ ឡចាឥប្បដិពសេលាភាចសេតា៍

១៥៤៍៉គាតាតិំសរបន្លាតាលិកាតិ ចណ្ហគាគពាលគាតាឌីរកគា គាតស្ស អាតិំសរបន្តិ៏ាតា ឌិដ្ឋឆម៉ិកា, សយ្សរាឃិកា ច លិកា ខ្ពន្ធិតន្ត្តា៉ តេ អលិកាតិ តេ សន្ត្តេ តុឃិ្យអលិកា, លិកា ឲច ត ហោត្តិ៉ ឌិដ្ឋេច ឆយេ្ម បច្ចុក្កូតេ ខ្ពយ្ហ៊ិយេច អត្តុការេច កចា ឌិដ្ឋឆម៉ិកា៉ សយ្សរេតន្ត្តេតា បេច្ច កត្តុត្តេតា “សយ្សរាយោ”តិ លដ្ឋតាយេ បរលិកេ កចា សយ្សរាឃិកា៉ ឌិដ្ឋឆម៉ិកា ច សយ្សរាឃិកា ច ឌិដ្ឋឆម៉ិកសយ្សរាឃិកា៉ គាតាតិំសរបន្លាតា លិកាតិ គាតាតិំសរក្ខតា លិកា៉ សន្ត្តេឆា សយយេច ហុត្វា សយំ ឲលំ ឲតេសំ ត ឲកគេរេសតាតិ សយសយឲលិ៉ បិណ្ឌបិតាតិ តន្ត្តីសឃំ គាតយឃំ បុន្ត្តាយាហ៉

យឌិ ពេត្តចរេសត តេសំ សយឲលតា អឌិបេ្យតា, សតិបិ ឲកសន្ត្តាតការេច បុធុជ្ជនអរហត្តកាចបិដ្ឋិ តត្ តេសំ ពេត្តុំ ចិបិដ្ឋត្តិ គរេស្ស្យុំ “តត្ ចា”តិអាឌិយាហ៉ បរិតិន្ត្តាតសយតាឃាតិ កិលេសបរិតិន្ត្តាតលន្ត្ថបរិតិន្ត្តាតការេចត បរិតិន្ត្តាតសយតាឃ៉ “បរិក្ខុិត្វា បរិតិន្ត្តេតា”តិ ឲតេត យឆា បឈិតបិណ្ឌបិតបរិភោគ្ចបតូ្ឌិតទ្រុបកាឃសត្តិស្សយោ ឆយ្យការយោ សុពេតេច កិលេសេ បរិច្ចុឌិ, កោឌតសប្យាយសំបិដ្ឋិយា ឲចំ សុពេតេច លេន្ត្ថ បរិច្ចុឌីតិ ឲចំ កិលេសបរិច្ចាកស្ស, លន្ត្ថបរិច្ចាកស្ស ច សុលបិដ្ឋិតិបិត្តតាឃ ក្ខិត្តិ បិណ្ឌបិតាតំ សយឲលតា ខោតិតា៉ “បិណ្ឌបិតសិរេសត ច បិណ្ឌបិតគាតំ ខោតិត”ត្តិ ចុវេត្តា ចាឃរេត្វ៉ា យឆា ហិ សុឌាតាឃ “ខ្ពយំ អាហារំ តិស្សាយ យឃិ្យគេចតាយ ចណ្ហសុលពាលិឌិក្យហ៊ា សយ្មគេច សយ្សឌ្ឈេយ្យ”ត្តិ ក្ខុិអារោ អន្ត្តេសរយោ តគា អហោសិ, ឲចំ ធុត្ត្ឋស្សបិ កយ្មារបុត្តស្ស “ខ្ពយំ អាហារំ តិស្សាយ កកចតោ ចណ្ហសុលពាលិឌិក្យហ៊ា សយ្មគេច សយ្សឌ្ឈេយ្យ”ត្តិ ក្ខុិអារោ អន្ត្តេសរយោតិ ឲចយឹ តេសំ ក្ខិត្តិ សយឲលតា ចេឌិតន្ត្តា៉ សតិបិ ចតុចិសតិកោឌិសតសហស្សសយាបត្តិតំ គេចសិកំ ចតុអន្ត្តេតសយាបត្តិការេច យឆា បត អភិសន្ត្តុឌតឌិចរេស អភិតចចិបស្សតំ បដ្ឋបេត្តោ ទ្រុបសត្តការិ (ចិសុទ្ធិ៉ ឌិ៉ ១៉៤៍០៍ ចិត្វារោ) ចរេសត ធុន្ត្ឋសហាការេហិ សន្តេត្វា យហាចិបស្សតាយុពេត តា សយាបត្តិយោ សយាបន្ត្ថិ, ឲចំ បរិតិន្ត្តាតឌិចរេសបិ សន្ត្តា តា សយាបន្ត្ថិតិ ឲចំ សយាបត្តិសយតាឃបិ តេសំ សយឲលតា៉ ធុន្ត្ឋស្ស តាច អត្សស្សរហ៊ំ ក្ខុិអារតារំ ហោតុ កកចតោ ឌិត្តការេចត អន្ត្តេឆត្តាកាចតោ, សុឌាតាឃ បត កធំ គេចតាឃ ឌិត្តត្តិ? ឲចំសន្ត្តិកាចតោតិ អាហ “សុឌាតា ចា”តិអាឌិ៉ អបរការកេតិ អភិសន្ត្តេឆិតោ អបរការក៉ បុត អបរការកេតិ បរិតិន្ត្តាតតោ បរតោ៉ ឆយ្មសិសត្តិ ឆយ្មាតំ យត្វកក្ខុតំ តិន្ត្តាតំ៉ រេ កហិតត្តិ យយ ចរេសត កហិតំ៉ តេតាហ “យឃិ្យកិរា”តិអាឌិ៉

អឌិបតិការេចា អាឌិបតេយ្យត្តិ អាហ “ខេដ្ឋការចសំចត្តតិយក”ត្តិ៉

សំចរេតិ សិលសំចរេ៉ ចេរត្តិ បិណាតិបិតាឌិបញ្ចចិឆំ ចេរំ៉ តតិ្យរេចរិឆយ្មកាចតោ, ចេររហេតុតាឃ ច “ចេរ”ត្តិ ចុច្ចតិ៉ កោសល្លំ ចុច្ចតិ ញាណំ, តេត យុវេត្វា កុសលេតិ អាហ “កុសលេ បត ញាណសយ្សេត្តា”តិ៉ ញាណសយ្សគា តាយ ញាណបរិចុទ្ធិ, សា ច អក្កុយក្កចរេសត ចេឌិតន្ត្តា, អក្កុយក្កេ ច តិរចរេសសតោ កិលេសេ បឌហតិតិ អាហ “អរិយយក្កេត...បេ... ឌហាតិ”តិ៉ ខ្ពយំ បិបកំ ឌហិត្វាតិ គារេតត តាច លោកយន្ត្ថរិយាឌិបិបកំ, សិលេត បិណាតិបិតាឌិបិបកំ ឌហិត្វា តគេក្កចរេសត បហាឃ តតោ សយឆចិបស្សតាឆយ្មហិ ចិក្កុម្ភតចរេសត, តតោ យក្កុបឌិបិឌិយា សយុច្ឆេគចរេសត អតចរេសសំ បិបកំ បហាឃ៉ តឆា បហឹតត្វា ឲច រាកាឌិតំ លឃា កិលេសតិន្ត្តារេតត សន្ត្តេសា កិលេសធុបសយេត តិន្ត្តេតា បរិតិន្ត្តេតាតិ រិសាបិឌិរេសសាឃ តិន្ត្តាតឆាតុឃា គេរសតាឃ

ក្វេ៎ គហ្វត្តា “ឌ្ឋតិ ភុត្តស្ស…ខេប… ឆេម្យស្សយាខតា ន្តោតំ ន្តោខតសិ៍”តិ៍

ចក្ខុកាលចារចណ្ណិកា គិ៍ង្គិតា៍

ឃមកសាលចណ្ណិកា

១៥៥៍ ខុចំតំ ក្សិតារាឃំ ខេហាតិ៍តិ ឃឆា អត្វរាឈបុរស្ស ធ្វបិរាខយា ឥក្លិលាបន្ធិ៍យឌិសាឃំ, ខុចំ តំ ន្តឃ្យាតំ ក្សិតារាឃ ឥក្លិលាបន្ធិ៍យឌិសាឃំ ខេហាតិ៍ តស្មាតិ ឃស្មា តកាទ៌ បចិសិតុកាយា ន្តឃ្យាតខតា ន្តខេបច្ច ចត្តត្តិ គច្ឆត្តិ ខុខតតាតិ “ន្តបចត្តត”ត្តិ ភុច្ចតិ, តំ សាលបត្តិការខចត ឌិតំ សាលចតំ៍ អត្តខេតាតិ ខេចមខេ្ឋ តស្ស គិរ មច្ចាកស្សាតិ តត្វ បញ្ញាបិឃមាតស្ស តស្ស មច្ចាកស្ស៍ តក្រាបិ…ខេប… ខុខកា បិងកាកស្ស, តស្មា “អត្តខេត ឃមកសាលិត”ត្តិ ភុត្តា៍ រំសិឌ្ឋិតាតិ អញ្ញាមញ្ញាអាសត្តចិដបសាលតាឃ រំសិឌ្ឋិតា ចិឃ៍ “ឌិតសាលា”តិបិ ភុត្តំ អដ្ឋកឆាឃំ៍ ឃំ បត បិឡុឌ្ឋឃំ “ន្តត្តរសិ៍សកំ មច្ចាកំ បញ្ញាខបហិ៍”តិ ភុត្តំ, តំ បន្ធិ៍យកស្សតំ ងដ្ឋិ អាគតាតំ ខងចតាតំ ងដ្ឋិ ខឃាគ្យាតាចខសត ភុត្តា៍ ខពចិ បត “ន្តត្តរឌិសាចិខលិកតមុលំ បុត្តឌិសាសិ៍សកំ កត្វា មច្ចាកំ បញ្ញាខបហិ៍តិ អខត្វា”តិ ចងត្តិ, តំ ខតរំ មតិមត្តា៍

ខុខត តាកាតមុត្តយាតិ ខុខត ខកាត្តខតា ខកាចរិអាឌិតាមកា ហត្តិតាខកស្ស ពខលត ខសដ្ឋតយា៍ មញ្ញិមដ្ឋកឆាឃំ (ម៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៣ប័) បត ខពចិ ហត្តិខតា ឌ្ឋខតា អញ្ញាឆា អាគតា, ខសា បត ខតរំ តាមមត្តកខតា ខកខកា ងដ្ឋខត្តា៍

បរិក្សត្តកាលខតា បដ្ឋាឃ…ខេប… បរិក្លឃំ គតំ, “ត បត បរិក្សត្តប្បច្ចយា”តិ ខហដ្ឋា ភុត្តតខឃខតច អខត្វា ងដ្ឋខត្តា៍ ចក្កចារខេតិ ក្តាមិឃំ៍ កខតាកាសស្ស កមុស្ស ចខសត ឃឆាសមុដ្ឋិខតា ខរខកា អាខរាគ្យ អកិមក្កតិ៍តិ កត្វា ខុតមតំ ងខស្សខត្តា “ចិឃា”តិ ភុត្តា៍ ឃស្មា កកចា ខហដ្ឋា ភុត្តតខឃត កប្បំ, កប្បាចខសរំ ចា ជាតំ សមខត្វា ខុច, តត្តកំ កាលំ ជាខត បខឃាឌតាកាចខតា អាឃុសក្លាខរ ឌ្ឋស្សឌ្ឋិត្វា តាឌិសស្ស កមុស្ស ឌ្ឋកាសំ អងាសិ, តស្មា ខុតមតំ ងខស្សខត្តា “ចិឃា”តិបិ ចត្តំ ឃុឌ្ឋតិខឃច៍

ក្សលំ កាតឌ្ឋំ មញ្ញិស្សត្តិ “ខុចំ មហប្បលំ, ខុចំ មហាតិសំរំ, មហាត្វកាចច្ចា តំ ក្សល”ត្តិ៍

ខុកស្សាបិ សត្តស្ស ចដ្ឋក្លច្ចុបសខយា ពុទ្ធាតំ គរុតខរា ហុត្វា ន្តបដ្ឋាតិ អតិក្សលកកាចខតា, តស្មា “អបខមិ្យ បស្សតិ៍”តិអាឌិ ភុត្តំ, ស្វាឃមខត្វា មាកល្លិឃសុខត្តត (សុ៍ តិ៍ ប័៣១) ឌិខបតខត្តា៍

តតិឃំ បត ការលំ សត្តាតំ ន្តប្បដ្ឋតកអតត្វបរិហរលាត្តិ តំ ងខស្សខត្តា បុត “អបខមិ្យ បស្សតិ៍”តិអាឌិមាហ៍

សីហសេយ្យន្តិ ឯត្ថ សយនំ សេយ្យា, សីហស្ស វិយ សេយ្យា សីហសេយ្យា, តំ សីហសេយ្យំ។ អថ វា សីហសេយ្យន្តិ សេដ្ឋសេយ្យំ, យទិទំ អត្ថទ្វយំ បរតោ អាគមិស្សតិ។

“វាមេន បស្សេន សេន្តី”តិ ឯត្ថ កាមភោគិសេយ្យា,ទក្ខិណបស្សេន សយានោ នាម នត្ថិ ទក្ខិណហត្ថស្ស សីរគ្គហណាទិយោគក្ខមតោ, បុរិសវសេន ចេតំ វុត្តំ។

ឯកេនបស្សេន សយិតុំ ន សក្កោន្តិ ទុក្ខុប្បត្តិតោ។

អយំ សីហសេយ្យាតិ អយំ ឯវំ វុត្តា សីហសេយ្យា។ “តេជុស្សទត្តា”តិ ឥមិនា សីហស្ស អភីរុកាភាវំ ទស្សេតិ។ ភីរុកា ហិ សេសមិគា អត្តនោ អាសយំ បវិសិត្វា សន្តាសបុព្ពកំ យថា តថា សយន្តិ, សីហោ បន អភីរុកាភាវតោ សតោការី ភិក្ខុ វិយ សតិំ ឧបដ្ឋាបេត្វាវ សយតិ។ តេនាហ “បុរិមបាទេ”តិអាទិ។ ទក្ខិណេ បុរិមបាទេ វាមស្ស បុរិមបាទស្ស ឋបនវសេន ទ្វេ បុរិមបាទេ ឯកស្មិំ ឋានេ ឋបេត្វា។ បច្ឆិមបាទេតិ ទ្វេ បច្ឆិមបាទេ។ វុត្តនយេនេវ ឥធាបិ ឯកស្មិំ ឋានេ បាទដ្ឋបនំ វេទិតព្ពំ, ឋិតោកាសសល្លក្ខណំ អភីរុកាភាវេនេវ។ “សីសំ បន ឧក្ខិបិត្វា”តិអាទិនា វុត្តា សីហកិរិយា អនុត្រាសបពុជ្ឈនំ វិយ អភីរុកាវសិទ្ធា ឆម្ភតាវសេនាតិ វេទិតព្ពា។ សីហវិជម្ភិតវិជម្ភនំ អតិវេលំ ឯកាការេន ឋបិតានំ សរីរាវយវានំ គមនាទិកិរិយាសុ យោគ្យភាវាបាទនត្ថំ។ តិក្ខត្តុំ សីហនាទនទនំ អប្បេសក្ខមិគជាតបរិហរណត្ថំ។

សេតិ អព្យាវដកាយេន បវត្តតីតិ ឯត្ថាតិ សេយ្យា, ចតុត្ថជ្ឈានមេវ សេយ្យា ចតុត្ថជ្ឈានសេយ្យា។ កិំ បន តំ ចតុត្ថជ្ឈានន្តិ? អានាបានចតុត្ថជ្ឈានំ, តតោ ហិ វុដ្ឋហិត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា ភគវា អនុក្កមេន អគ្គមគ្គំ អធិគន្ត្វា តថាគតោ ជាតោតិ។ “តយិទំ បទដ្ឋានំ នាម, ន សេយ្យា, តថាបិ យស្មា ‘ចតុត្ថជ្ឈានា វុដ្ឋហិត្វា សមនន្តរា ភគវា បរិនិព្ពាយី’តិ (ទី. និ. ២.២១៩) វចនតោ, តស្មា លោកិយចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិ ឯវ តថាគតសេយ្យា”តិ កេចិ, ឯវំ សតិ បរិនិព្ពានកាលិកាវ តថាគតសេយ្យាតិ អាបជ្ជតិ, ន ច ភគវា លោកិយចតុត្ថជ្ឈានសមាបជ្ជនពហុលោ វិហាសិ។ អគ្គផលវសេន បវត្តំ បនេត្ថ ចតុត្ថជ្ឈានំ វេទិតព្ពំ។ តត្ថ យថា សត្តានំ និទ្ទុបគមលក្ខណា សេយ្យា ភវង្គចិត្តវសេន ហោតិ, សា ច នេសំ បឋមជាតិសមន្វយា យេភុយ្យវុត្តិកា, ឯវំ ភគវតោ អរិយជាតិសមន្វយំ យេភុយ្យវុត្តិកំ អគ្គផលភូតំ ចតុត្ថជ្ឈានំ “តថាគតសេយ្យា”តិ វេទិតព្ពំ។ សីហសេយ្យា នាម សេដ្ឋសេយ្យាតិ អាហ “ឧត្តមសេយ្យា”តិ។

នត្ថិ ឯតិស្សា ឧដ្ឋានន្តិ អនុដ្ឋានា, សេយ្យា, តំ អនុដ្ឋានសេយ្យំ។ “ទានិ ឧដ្ឋហិស្សាមី”តិ មនសិការស្ស អភាវតោ “ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិ ករិត្វា”តិ ន វុត្តំ។ ឯត្ថាតិ ឯតិស្សំ អនុដ្ឋានសេយ្យាយំ។ កាយេន អនុដ្ឋានំ, ន ចិត្តេន, ចិត្តេន ច អនុដ្ឋានំ នាម និទ្ទុបគមន្តិ តទភាវំ ទស្សេតុំ “និទ្ទាវសេនា”តិអាទិ វុត្តំ។ ភវង្គស្សាតិ និទ្ទុបគមលក្ខណស្ស ភវង្គស្ស។

សញ្ញាបិលិច្ឆុល្លាតិ សញ្ញាត្តកេយច ចិកសតចសេត ច្ឆុល្លា, ត ឧកសេសចិកសតចសេត៍ ទេតាហ "សទ្ធោ សយគ្គទេតា ឋុឋ្ឋិតា"តិ៍ ឧកដ្ឋត្ថាតិ សឲ្យុល្លឋុឋេ្យហិ ឧកាកាទេត សញ្ញាទេត្តច លាឌិតា៍ ក្ខទេល្លាកបក្ខ្យាតិតិ ទេហដ្ឋា ឌុទេលិទេកត្តាតិ ចិយ តិដ្ឋតបក្ខ្យាតិ៍ ទេយារបិឡ្ឋាកលិទេបិ ចិយ បញ្ចចណ្ណុឋុឋ្យសឡ្ឋាឌិតត្តា៍

តក្ខទេបិក្លូរលិសយ្ហចាតិតិ តក្ខទេបិក្លូរលិតិរសយ្ហចាតិ៍ យហាតុញ្ញយត្តត្តិ អាធ្យហកយត្តិ៍ បចិដ្ឋាតិតិ លិត្តាតិ៍ សទិរទេយច ឌូកិរត្តិតិ សទិរទេយច អទេញ្ញាកិរត្តិ៍

ទេឆចតាត៍ក្ខបកព្យតចក្ខតច្ឆណ្ណាតិតិ សដ្ឋិបិ បញ្ញាសឲ្យិ ទេឃាឌតាតិ ចាឃតកទេសតចណ្ណចក្ខតច្ឆណ្ណាតិ៍ ឌិញ្ញាកន្ធឌាលច្ឆណ្ណាតិតិ ឌិញ្ញាកន្ធឌិញ្ញាច្ឆណ្ណាតិ៍ ហទិតាលអញ្ញាតច្ឆណ្ណាឌិតិបិ ឌិញ្ញាតិ បទេយឋ្យុកន្ធាតិ ឧចាតិ ទេចឌិតញ្ញាតិ៍ ទេតទេតចាហ
"សញ្ញាឌិញ្ញាកន្ធចាសចិកតិទេឃា"តិ៍

ឧកចក្កចាធ្យឧ សត្ថិបតិត្វា អគ្គលិទេក្លូ ចដ្ឋត្តិ យហាកិតិក្លូយតកាទេល ចិយ៍

តាតិ ទេឆចតា៍ កត្វយាតា ចាតិ យាល៍ រចត្តិទេឃា ឧច៍ អបទិតិដ្ឋិតា ចាតិ ឃឆាឌិព្យាឃំ បទិទេឃាសិតា ឧច៍ ហទេត្តត ហត្តត្តិ អត្តទេតា ហទេត្តត បទស្ស ហត្តិ៍ កិចាឃ កិចត្តិ កណ្ដកាហចទេសត អត្តទេតា កិចាឃ បទស្ស កិចំ៍ កទេហត្វាតិ អាយសិត្វា៍ យហាឃទេសា យហាឃទេសាតិ អាទេយឌិតចទេសត អញ្ញាយញ្ញា អាលិបចចត៍

១៥៥៍ យហត្តិក្ខស្សាហត្តិ តឆាកតស្ស ឋុឌាសក្កាទចទេសត បចត្តិឃយាត៍ យហត្តិក្ខស្សាហំ ឌិស្វា៍

សាទេឃចបត បដិបតាតិ ឋុញ្ញកាកបដិបតា ឧច៍ អគ្គច្ឆិកត្តាតិ អឆិកត្តញ្ញស្ស តចចិឆទេលិក្យត្តរឆយ្ហស្ស អគ្គុឋត្តា៍

សិលត្តិ ចាទិត្តសិលយាហ៍ អាចារបញ្ញាត្តិតិ ចាទិត្តសិល៍ ឃាច ទេកា(តក្ខទេតាតិ ឃាច ទេកា(តក្ខទាកាំ, តាច បចទេត្តតញ្ញា សយឆចិបស្សតា សយ្ហាបដិបតា៍ ញ្ញតាតិ តំ សយ្ហាបដិបតំ ធ្យតិទេរកទេតា, អគ្គឃទេតា ច ចិការទចត្យំ "តស្វា"តិអាឌិ ចុត្តិ៍ ឌិតកាធ្យអឋុត្តត្តិ ឌិតយហាចន្ធកិតា ឆបិតំ ចទេដ្ឋតញ្ញកទេហតញ្ញឆយ្ហសក្ខស្សតកាធ្យអឋុត្តិ សិក្លូបឆយទិឃាតំ, ក្ខបិសទេកាបិសិកាចាទេរឋុ "កត្តឋ្វុឌំ យាលិឋ្វុឌំ កទេរាតិ"តិ ចចត៍ ចាទិត្តសិលបទេក្លូ ឆទេបត្វា កទលំ សគ្គាឃ ចុត្តិ, ទេតត កិក្លុកិក្លុតិតយ្យិ តឆាកទលំ អគ្គញ្ញាតទេយចាតិ ឌដ្ឋញ្ញា៍

អឃតិ្យុតិ ឆយ្ហាគុឆយ្ហបដិបតំ សគ្គាឃ ចឆតិ៍

ក្ខបចាណទេត្តទេចណ្ណតា

໑໐໐. ອປເຄສີຕິ ຊີວປຽເລສເຕາ ຍທາ ອປກັຊຕິ, ວຸຈຍມານີ, ນ ປນ ກິຄຸ້ທີ ເຕນາຫ "ອານເຕ຺ວາ"ຕິອາທີ. ທຸຕິຍວິກປ຺ເປ ຈາຕິ

ນຍຈິຕ຺ຕປຣິຍາຍເລສຕາຍັ (ອ. ກິ. ໑.໑໒໔) ທຸຕິຍວິກປ຺ເປ ວຸຈ. ອາຈາເຣເຕ຺ຕາຕິ ຟາເຣເຕ຺ຕາ.

ຍສ຺ສາ ຄຫ຺ປຕສ຺ສຕາສ຺ສ ເຈຕິເຍ ອາຣກ຺ຂເຂຕາ ອເຫານີ, ຕສ຺ສາ ເສເຣາຈ ເຕທສ຺ສເຄາ, ນ ອເຕ຺ຕາ ອຣຫເຕ຺ຕາຕິ ອາເຄຕ຺ວາ ເຍາເຊກາ.

ຕຸລາຕິ ອາກາຍເຕາ ປຊາຍ ຕຍຕ຺ວາ ຈິຕ຺ວາເຣເຕາ ເລສ຺ສຕ຺ວາ "ຈິປສ຺ສີຍິຕ຺ຕິຣ ນຍ຺ຸຍານຍ຺ຸຍເຊ"ຕິອາທີ ອາເຣຊ. "ຊາຕຸຍຫາຣາຊິກາ ເລຈຕາ"ຕິ ຕຸລະ

ເກາຕາລີຕາຄາເນຍກ ຄເຫຕຕ຺ວາ ກຸນເຍຈເຕາຊຶຕຍິ ຕປຽຣິຍາປຕ຺ຕາ. ເຕນີ ຍຕຸສ຺ສາກິ.

ຕຕ຺ວາຕິ ຄສ຺ສປສ຺ສ ກາຈເຕາ ເຈຕິເຍ.

໑໐໑. ອຝິຈາເນຕິ຺ຕິ ເຣາເຈຕ຺ຕິ.

ຟິກ຺ປິເຕາ ຈິຍ ຟິກ຺ປິເຕາ, ຕັ ຟິກ຺ປິຕັ, ກາຈກປຸນກຄິເຊສາ ຍັ. ອາຈຊ຺ຕິຕິ ອກິຍຸຍກາເຈກ ຈຊ຺ຕິ. ຍຕ຺ວາ ປຕິຕາ, ຕເຕາ

ຄຕິປຍຣຕຊາກ ຈຊກຈເນເກຈ ຄຕ຺ວາ ປຸກ ຍທາປຕິຕເຍຈ ຜາກ ຈຊກຈເນກ ອາຄຊ຺ຕິ. ເຕກາຫ "ອາຈຊ຺ຕິເຍາປຕິຕຊາກເຍຈ

ອາຄຊ຺ຕິ"ຕິ. ຈິຈຊ຺ຕິຕິ ຍຕ຺ວາ ປຕິຕາ, ຕເຕາ ຈິກິຈຊ຺ຕິ. ເຕກາຫ "ປຕິຕຊາກເຕາ ປຣກາເກ ຈຊຍາກາ ຄຊ຺ຕິ"ຕິ. ປຸຣເຕາ ຈຊກ

ອາຈຊກ, ຕຸຕເຣ ຕິຈິຜຍິ ຈິຈຊກຕ຺ຕິ ເລສ຺ສຕ຺ວາ "ອປິຈາ"ຕິອາທີ ທຸຕ຺ຕິ. ເລຈຕາ ຜາເຣຕ຺ວາ ນ ນເຄ຺ຄາຕິ ຊເຄກ ຈິຍ ຕູນີເຄເຕາ. ເຕກາຫ

"ຕຕ຺ວາ"ຕິອາທີ. ຕຕ຺ວາຕິ ປຄຕິປຈຈິຍັ. ເລຈຕາ ຕູນີເຄ຺ຕິ ຜາຕຸກ ນຕຸຍຸຍາຟກາຈເຕາ. ປຈຈິຍັປຈຈິ ຍາເປນຸຕ຺ຕິ ປຄຕິປຈຈິຍັ

ອຕ຺ຕເນາ ນຣີເຣ ຜາເຣຕ຺ວາ ນຍຕ຺ວາ ຕຸຊ຺ຊາກຸກາເຈກ ປຈຈິ ຍາເປນຸ.

ຄາຍັ ເຄາຍກສ຺ສ ອນຕິປິ ວຸຄເຊາ ຣາເກາ ເຫາຕິເຍຈ, ຣາເຄ ປນ ອນຕິ ເຄາຍກສ຺ສສ຺ສ ອນຍຸກ຺ຈາ ວຸຈາຕິ ຕເລຄຊກາຈເຕາຕິ ອາຫ

"ຈີຕຣາຄາຕິ ປຫີກເຄາຍກສ຺ສາ"ຕິ. ນິລິຈຍຸກ຺ນຄິນາ ຕຸຊາກິເຊ຺ນຸ ກິຊ຺ຕິກາຣຕາຍ.

ຈຕຸນັເຈຊກິຍຊາກຈລ຺ລກາ

໑໐໒. ອປິຣຄຊ຺ຍາຕິ ຄຊ຺ຍ ຊຸຣຍຸກ຺ເຄ. "ນຄ຺ຄາຣຟຊ຺ຄນຍຸຊ຺ຊກິເຍາ ຄເຫຕ຺ວາ"ຕິອາທີ ອຕ຺ຕເນາ ອຕ຺ຕເນາ ຈນກຊາເຣກ

ຈຕ຺ຕຄຣຟາກາຣເຄສ຺ສກ. "ວຸຈັ ຊີນຸ ກາຣລນຸ"ຕິອາທີ ກິເຄສ຺ສກຕ຺ວາ ປຊຸຍາຍນກ, ຕັ ເຫຊາ ອຝິຄຕັ.

ຄຍຸນາຄເຕາ ນຍ຺ຸຈກເຕ຺ວາ ກາຈກີຍ-ນເຊ຺ຕິ ອາຫ "ຍກນາ ກາຈິເຕ ນຍ຺ຸຈິເຕ"ຕິ. ທຸຕິຍຈິກເຍປ ປກ ກາຈກ, ຈຊ຺ຄກຕ຺ຕ຺ວາ

បដិបក្ខបហានតោតិ អាហ “យេ ច”តិអាទិ។

ពុទ្ធាទីសុ តីសុ វត្ថូសុ បសន្នចិត្តស្ស, ន កម្មផលសទ្ធាយ វត្តតិ។ សា ចស្ស សទ្ធាបសាទា ឥទំ វេទិតព្ពាតិ ថេរេន ហេតុំ ទស្សេន្តោ “វត្ថុសម្បន្នស្សា”តិ អាហ។ សំវេគោ នាម សហោត្តប្បញាណំ, អភិជាតិដ្ឋានាទីនិបិ តស្ស ឧប្បត្តិហេតុតោ វុត្តន្តិ អាហ “សំវេគជនកានី”តិ។

ចេតិយបូជនត្ថំ ចារិកា ចេតិយចារិកា។ សេក្ខ បតិដ្ឋហិស្សតីតិ យេន ពុទ្ធគុណារម្មណាយ កុសលចេតនាយ សក្កសំវត្តនិយកាចេតនា។

អានន្ទបុច្ឆាកថាវណ្ណនា

១០២. ឲត្តាតិ មាតុគាមេ។ អយំ ឧត្តមា បដិបត្តិ, យទិទំ អទស្សនំ, ទស្សនមូលកត្តា តប្បច្ចយានំ សព្ពានត្ថានំ។ លេសិកាតិ កាយវិការា។ ចិត្តចលនា បដិបត្តិអន្តរាយករា ចិត្តក្ខោភកា។ សុទ្ធសុរាបេត្វាតិ សមុដ្ឋិតំ កត្វា។ វាទេន អនុវទេស្សតិ។ អបរិមិតំ កាលំ ទុក្ខានុភវនំ អបរិច្ឆិន្នទុក្ខានុភវនំ។ វិស្សាសេនាតិ វិសដ្ឋោ ឈានាការេន។ ឆ្ងាតាទេនាតិ តត្ថ ចិត្តស្ស អនុប្បវេសេន។ អសិហត្ថេន វេរីបុរិសេន, បិសាចេនាបិ វាទិតុកាមេន។ អាសីវិសេតិ អាសុ ហឡាហលវិសេន ឃោរវិសេន។ អស្សាតិ មាតុគាមស្ស។ បត្ថនីយេហិ វត្ថុនា ហទយេ ជាតំ អាមិសបដិក្ខិត្តានំ បត្ថនីយេហិ កាមគុណេហិ វទន្តិ ច វាចាមាមសតិ ឧបដ្ឋានេហិ សតិឧបដ្ឋាបេតព្ពា។

១០៣. អសក្កិតព្ពាតិ អនាទរា។ វេទិតព្ពាតិ និដ្ឋានំ បតិ វេទិតព្ពា។

១០៤. វិហានតាតិ ឧបាសកវិហារតននុតា បត្ថន្តរានំ វិធានតវេសេន ហានតោ តេនាហ “សុវេទិតេនា”តិ, អសង្ខិត្តវេសេន សុទ្ធវេទិតេនាតិ អនេវា, ឥស្សាតិមំ វេទីហានករិត្តនេន ន ចលនាកំ និទិតំ។

អានន្ទអច្ឆរិយធម្មវណ្ណនា

១០៥. ទេវ អនិច្ចា អាយតនានីតិ តត្ថ អនិច្ចា អាចិណ្ណាវេទា ទេវស្ស និវាសានំ, បចត្តិវ្ពោ ធាតុ អាយតនានិ។

កាយកម្មស្ស ហិតការេន ហិតប្បាសទេន បវត្តិតត្តាតិ អាហ “ហិតវុឌ្ឍិយា កតេនា”តិ។ សុខការេន កាយិកទុក្ខាការេន, ចេតសិកសុខការេន ចេតសិកសុខសមុដ្ឋិតត្តា វាតិ វុត្តំ “សុខនោមនស្សេន កតេនា”តិ។ អាវិរហោបិភាគតោ អទ្វយការេន អទ្វយេនាតិ វិភជិតំ ទស្សេតុំ “យេ ច”តិអាទិ វុត្តំ។ យត្ថ ទេវតាការេនបវត្តិយា, ទេវស្ស អប្បាសយបវត្តិយា ច “ឧត្តមមិទ”ន្តិ បរាមសំ ករោតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ បរាមសិទហិតត្តា តស្ស កម្មស្សាតិ អាហ “វក្កាចាទ្យអមិ”តិអាទិ។

ឯវំ បវត្តិតេនាតិ ឯវំ ឧគ្គហិតស្សកម្មត្ថាការវនាយ វិនេន បវត្តិតេន. វិវដ្ដូបនិស្សយភូតំ កតំ ឧបចិតំ បុញ្ញំ ឯតេនាតិ កតបុញ្ញោ, អរហត្តាធិគមាយ កតាធិការោតិ អត្ថោ. តេនាហ “អភិនីហារសម្បន្នោតិ វុត្តំ ហោតី”តិ.

១០៧. កត្ថចិ សង្កុចិតំ ហុត្វា ឋិតំ មហាបថវិំ បត្ថរេន្តោ វិយ, បដិសំហដំ ហុត្វា ឋិតំ អាកាសំ វិត្ថារេន្តោ វិយ, ចតុនហុតាធិកយោជនសតសហស្សុព្ពេធំ ចក្កវាឡគិរិំ អធោ ឱនាមេន្តោ វិយ, អដ្ឋសដ្ឋាធិកសហស្សយោជនសតសហស្សុព្ពេធំ សិនេរុំ ឧក្ខិបេន្តោ វិយ, សតយោជនាយាមវិត្ថារំ មហាជម្ពុំ ខន្ធេ គហេត្វា ចាលេន្តោ វិយាតិ បញ្ហា ហិ ឧបមា ហិ ធីរស្ស គុណកថា មហន្តតាយ ទស្សនត្ថេន អញ្ញេសំ ទុក្ករតាយ ទស្សនត្ថេន អាហតា. ឯតេនេវ ចាតិ ច-សទ្ទេន “អហំ ឯតរហិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ” (ទី॰ និ॰ ២.៣), “សទេវកស្មិំ លោកស្មិំ នត្ថិ មេ បដិបុគ្គលោ”តិ (ម॰ និ॰ ១.២៨៥; ២.៣៤១; មហាវ॰ ១១; កថា॰ ៤០៥; មិ॰ ប॰ ៤.៥.១១) ច ឯវំ អាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ. ព្យត្តោតិ ខន្ធកោសល្លាទិសង្ខាតេន វេយ្យត្តិយេន សមន្នាគតោ. មេធាវីតិ មេធាសង្ខាតាយ សម្មាភាវិតាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ.

១០៨. បដិសន្ថារធម្មន្តិ បកតិចារិត្តវសេន វុត្តំ, ឧបកតានំ បន កិច្ចំ កិច្ចកតញ្ញុតា បុព្វាចិណ្ណវសេន ចេវ ចិត្តរុចិវសេន ច យថាកាលំ ធម្មំ ទេសេតិយេវ, ឧបរិមសោបានកានំ បន ឧបតិដ្ឋានវសេន.

មហាសុញ្ញតសុត្តវណ្ណនា

១០៩. កុម្ភក-សទ្ទោ បតិរូបវាចី, ក-សទ្ទោ អប្បត្ថោតិ អាហ “កុម្ភការកេតិ ការបតិរូបកេ សណ្ឋានេ កុម្ភការកេ”តិ. អបរិបាកសណ្ឋានតាយ តំ “ឧព្ភូតការកេ”ន្តិ វុត្តន្តិ អាហ “វិរមការកេ”តិ. អញ្ញេសំ មហាការានំ ឧបកេសបរិយាទាតាយ សាខាសមីបេ ឯត្ថ ច “កុម្ភការកេ”តិ វុត្តិកា តស្ស ការស្ស អប្បការតា វុត្តា, “ឧព្ភូតការកេ”តិ វុត្តិកា ភូមិវិបត្តិយា និហីនការតា, “សាខាការកេ”តិ វុត្តិកា អប្បឆាយការតា. សារប្បត្តាតិ វិគតសារានីតា សារមហត្តំ បត្តា.

កហាបណសកដន្តិ ឯត្ថ “ទ្វិកុម្ភំ សកដំ កុម្ភោ បន ទសម្ពណោ”តិ វទន្តិ. ទ្វេ បដិសន្តីតិ ទ្វេ កហាបណសកដានីតិ ទ្វេ អាយវសេន បដិសន្តិ.

សុកិច្ចាតិ សុលភាហារា, សុភិក្ខាហារា ច. តេនាហ “ឧញ្ឆេនាបិ សុយាបនា”តិ. សត្តំ កេទារេត្តិ វេសារិកា ពុទ្ធការេន កោដ្ឋានានំ កេទារេត្តំ អវិចិត្តាតិ អសុញ្ញា, កេនចិ វេទា បវេរំ កន្តិ, តំ អញ្ញោ អនុពន្ធន្តោ កន្តិ, កេនចិ ទុតិយំ វុត្តវេទា បវេរំ កន្តិ, ឋានេន តំ អនុពន្ធតិ ឯវំ អញ្ញមញ្ញំ អនុពន្ធមានា. ឯត្ថាតិ កុសាវតីនគរេ. តស្ស មហន្តការវេទា ចេវ ពុទ្ធាទិការវេទា ច និក្ខិ បវេយានិតានេន រេខិអាទីនិ ទុនិយានិ, សម្ម សម្មាតិ វា អញ្ញមញ្ញំ បិយាលាបសទ្ទោ សម្ម-សទ្ទោ. កំសតាឡអាទិសព្ពតាឡអាវចរសទ្ទោ តាឡអ-សទ្ទោ, កុដភេរិ-សទ្ទោ កុម្ភថុណសទ្ទោ.

ឧចទ្ទុបិសទ្ធា ហោន្តិ កចចទាកិណ្ណចិមិតាយ, អទេញ្ញា កត្ថុមុលបណ្ណាទិក្កហណាយ, តត្ថ ទុក្ខីចិកតាយ ធាតិ យធាក្កយំ យោឧតញ្ញា៑ ញ្ញាឆ ត ឧចំ អហោសិ ឌេចលេកា ចិយ សព្ទទោ បរិបុណ្ណសយត្តិកតាយ៑

យហត្តិ កោលិហលត្តិ សទ្ធាសយត្តាត់ ឌេចតាត់, ក្ខបិសកាតទ្ធា ធម្មេត បុទតា បុទតា យហតិ ក្ខេណ្ណសតា ហោតិ៑ តត្ថ កកចត្តិ ក្ខេង្គិស្ស កតស្ស ចិហារស្ស អកាចតោ, កិក្កុសណ្ឌស្ស ឆ យហត្តកាចតោ តោ អាកត្តា...បេ... បេសេសិ៑ បេសេត្តោ ឆ “កចញ្ញិតាយ កកចា បន្ធិយ កាលេ អត្តនោ បចត្តិ អយញ្ញាត់ តាទោទេសិ, តេសំ ឌោយតស្សំ យា អហោសី”តិ “អឌ្ឍ តោ ចាសេឌ្ឍា”តិអាឌិតា សាសត់ បេសេសិ៑

យល្លាត់ ចត្តាចណ្ណតា

១១០៑ អឈំ ទុក្ខ អាទេចត្តិ បកាសេត្តីតិ អឈាចិតោ, បិកឌីក្ខតទុក្ខាតិ អាហ “ក្ខបុត្តទុក្ខា”តិ៑ ឌាតិសាលេហិតកាចេត ក្យលំ បរិចត្តតិ ឧត្តាតិ ក្យលបរិចត្តំ៑ តំ តំក្យលីតកាទោត ឌិតោ សត្តតិកាយោ “ក្យលបរិចត្តយោ”តិ ទុត្តត្តិ អាហ “ក្យលបរិចត្ត”ត្តិ៑ តោ បត តំតំក្យលបរិចត្តបរិទ្ធិត្តា យល្លាឌាតោ តស្មិ តកទេ ចិមិអាឌិសកាទោត ធសត្តិតិ ទុត្តំ “ចិមិសកាទោត ទេច ទន្ធាសកាទោត ធា”តិ៑

សុកឌ្ឍបរិធ្ធាឌកចត្តចណ្ណតា

១១១៑ កន្ថា ឧច កន្ថាឆមោ៑ ឧកតោ ធាតិ ក្សឹ អចិកឌីត្វា សាឆាទលតោច៑ ឌីឌតោ ឆ អក្កិ កហេត្វា អាហារំ សយ្យាឌេត្វា ឌាត់ ឌីឌក្កំ៑ កន្តកាលេតិ កន្តឆាទលតោ បទំ លីទក្កហណកាលេ៑ តេតាហ “កត្តំ ឌោលេត្វា លីទំ តិហរិត្វា”តិអាឌិ៑ បុន្តកកាលេតិ សយ្យាត់ តាតិបក្កេ បុន្តកយោត្យមលកាលេ៑ លិឃតក្កត្តិ បក្កស្ស សស្សស្ស លចទេ លចតាទម្ពុ ឌាត់ អឌាសិ៑ លុតស្ស សស្សស្ស ទេចហិចសេត ពត្តិត្វា ឆបត់ ទេចហិកទហំ៑ តស្ស អាទម្ពុ ឌាត់ ទេចហក្កំ៑ ទេចហិយោ បត ឧកតោ កត្វា ទាសិកទហំ កលិទេបិ៑ តត្ថ អក្កឌាត់ កលិបក្កំ៑ កលិបតោ តីហរិត្វា យឌ្ឍេត អក្កឌាត់ ពលក្កំ៑ យឌ្ឍំ ឌ្ឍចុហិត្វា ឆន្នាស្ស ទាសិកទោហ អក្កឌាត់ ពលកណ្ណក្កំ៑ ឆន្នាស្ស ពលតោ កោទេឌ្ឍ បក្កិបទេ អក្កឌាត់ កោទេឌ្ឍក្កំ៑ ក្ខឌ្ឍទិត្វាតិ កោទេឌ្ឍ តោ ក្ខឌ្ឍទិត្វា៑

“តចអក្កឌាតាតិ អឌាសី”តិ ញ្ញយិតា “កចំ ត ទោ អហំ សត្ត សត្តិកេ អក្កតោច យុទត្ថយ្យ”ត្តិ អក្កក្កឌាតចទេត ចិចត្តបតិស្សយស្ស ក្យសលស្ស កត្យបចិតត្តា, ឌាណាស្ស ឆ តធា បរិបាកំ កតត្តា អក្កឆយ្យឌេសតាយ តស្ស កាឌតកាចំ ឌទេស្សតិ៑ តេតាហ “ញ្ញយំ អក្កឆយ្យំ តស្ស ឌេសេស្សាមី”តិអាឌិ៑ ឌ្ឍហឹឃិត្វា សទេក្កាធំ អាបឌ្ឍឹត្វា៑

១១២៑អឌ្ឍោតុកាទេមាច ត សត្តិឌ្ឍឹ បទាយាសិ៑ អត្តុឌ្ឍិត្វុតិ សទេក្កហឌាតស្ស បុទ្ធាចធត្តិ កត្វា ឌាតិត្វុតិ អត្ថយាហ៑ តេតាហ បិញ្ញញ្ញាយំ “សទេត្ថច ត អត្តុឌ្ឍិត្វ”តិ៑ តេសត្តិ បុទណាឌិត៑ សា បឌិឌ្ឍាតិ “កទោទតោ ទោ យហាទាឌ កាទយតោ”តិអាឌិតា (ធី៑ តិ៑ ១៑១៩៩)

បដិញ្ញាតា, សច្ចញ្ញាបដិញ្ញា ឲច ចា៉ តិឃ្យាតិកាតិ សប្បាដិហារិយា, ទេតសំ ចា សិទ្ធត្ថសង្ខាតា បដិញ្ញា ចដ្ឋទេតា តិស្សរលាទេដ្ឋត តិឃ្យាតិកាតិ៉ សាសតស្ស សប្បត្តិយា ទេតសំ សច្ចញ្ញាតំ, តត្ថិបរិយាយទេតា ច អសច្ចញ្ញាតំ ពន្ធតីតិ ឌដ្ឋត្ថិ៉ ទេតតាហ "តស្មា"តិអាឌិ៉

អត្ថាកាចទេតាតិ ស្វកទ្ធស្ស សារឆេតត្ថអត្ថាកាចទេតា៉ ឰកាសាកាចទេតាតិ តឆា ចិត្តារិតំ ពត្វា ឆយ្ញុំ ឌេទេសតុំ អចសរាកាចទេតា៉ ព្ទឌាតិ តទេយច ឰកាសាកាចំ ឌេស្សេតុំ "បឆយឃាយស្មិ"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉

១៣៣៉ ទេឃសំ សយលាកាចពរាតំ ឆយ្ញាតំ សប្បាឌទេតត សយទេលា, ទេត បត វ្លញ្ជដ្ឋតិទេទ្ធសេត អរិឃយក្កឆយ្ញាតិ ចតុយក្កសំសិទ្ធិយា បិញ្ញព្លឃំ ចត្តារេរា សយលា ចុត្តាតិ ទេត ឌាហិរេសយទេឃ សទេច្ចត សច្ចំ តត្តិតិ ឌេស្សេត្វា "បឆទេយា ទេសាតាបត្តសយទេលា"តិអាឌិយាហ៉ បុរិយទេឌសតាឃាតិ "ឃស្មិញ្ចា ទេលា, ស្វកទ្ធ, ឆយ្ញចិតទេឃ"តិអាឌិតា ចុត្តាឃ ទេឌសតាឃ៉ ញ្ញតិទេរកទេតា, អត្ថឃទេតា ច អឆិទេប្បទេតា អទេត្វា ចិកាឋិឃតីតិ បឆយតទេឃារេបត្វ "បុរិយទេឌសតាឃា"តិ បទេឆត សប្ពហិទេតា ចាតិ ឌដ្ឋទេច្ចា៉ អត្ថទេតា សាសតំ តិឃទេយទេត្តា អាហ "ព្ទយស្មិ ទេលា"តិ ទេឃាឌតា៉ អារទ្ធចិបស្សទេកហីតិ សយាឆិកយ្ញឹកចិបស្សទេកហិ, សិលាប្បត្តចិបស្សទេក សទ្ធាឃ ចុត្តំ, ត បដ្ឋបិតចិបស្សទេតា៉ អបទេរ បត "ឌាហិរកសយទេឃ ចិបស្សតារម្ភស្ស កទេត្វាបិ តទេត្វចាតិ អចិទេសសចចតទេយត"ត្តិ ចឌត្តិ៉ អឆិកតដ្ឋាតត្តិ អឆិកតស្ស ការណំ, តឌត្វំ បុព្ពកាកបដិបឌត្តិ អទេត្វា, ទេឃត ទេសាតាបត្តិយទេក្កា អឆិកទេតា, ត វ្លបរិយទេក្កា, ទេសា ទេសាតាបត្តិយទេក្ក ជិទេតា អក្សប្បឆយ្ញតាឃ តស្ស, តត្វ ចា សិទ្ធិទេតា ជិតបុទេច្ចា ក្វតបុព្ពកតិឃាតិ ទេសាតាបត្តិយក្កទេដ្ឋា ទេសាតាបទេត្តា, ត ទេសសអរិឃា ក្វយត្តាប្បត្តិទេតា៉ ទេសាតាបទេត្តា ហិ អត្ថតា អឆិកតដ្ឋាតំ ទេសាតាបត្តិយក្កំ អញ្ញាស្ស កទេឆត្វា ទេសាតាបត្តិយក្កដ្ឋំ កទេរឃ្យ, ត អដ្ឋយទេកា អសយ្ហចទេតា៉ ឲស តទេឃា ទេសសយក្កទេដ្ឋស្វតិ ឲត្វាបិ ព្ទយិតាច តទេឃត អទេត្វា ទេចឌិតទេច្ចា៉ បក្សលំ កយ្ញដ្ឋាតត្តិ អត្ថទេតា បក្សលំ ចិបស្សតាកយ្ញដ្ឋាតំ, ឲទេតទេតច "អចិទេសសចចត"ត្តិ ចាទេឆា បដិក្ខិទេត្តាតិ ឌដ្ឋទេច្ចា៉

សច្ចញ្ញាតញ្ញាលំអឆិទេប្បតំ៉ តឌិញ្ញសច្ចទេពាឃ្យឆយ្ញាចទេឌាឆទេត "ក្សសលំ ទេលកំ តិបុលា"ត្តិ ចុច្ចតិ តត្វ អសប្ពអប្បដិហតំ បចត្តតីតិ កត្វា៉ សយឆិកាតិ ឲទេកត ចទេស្សត៉ ឌាឃត្តិ ឲទេតត ចតុសច្ចឆយ្ញុំ ឃាឆាចទេតា បដិចិជ្ឈត្តីតិ ឌាទេឃា, ទេលិក្សត្តរេយទេក្កាតិ អាហ "អរិឃយក្កឆយ្ញស្សា"តិ៉ បឌិស្សតិ ឲទេតត អរិឃយទេក្កា បច្ចក្ខទេតា ឌិស្សតីតិ បទេឌទេសា, ចិបស្សតាតិ ចុត្តំ "បទេឌទេស ចិបស្សតាយទេក្កា"តិ៉ សយទេលាបីតិ ឲត្វ បិ-សទេទ្ធា "បទេឌសចត្តី"តិ ឲត្វាបិ អារេតត្វា សប្ពត្តិតទេច្ចាតិ អាហ "បទេឌសចត្តិ...ទេប... តត្តិតិ ចុត្តំ ទេហាតី"តិ៉

១៣៤៉ទេសាតិ តឆាចុទេត្តា អទេត្តចាសឹ៉ ទេតតាតិ អាចរិទេឃត៉ អត្ថទេតា ជាទេត ជបិទេតា ទេហាតិ បរេបច្ចាឌតាឌីស្វ តិឃុត្តត្តា៉

សក្ខិសាចទេកាតិ បច្ចក្ខសាចទេកា, សយ្ញុសាចទេកាតិ អទេត្វា៉ ភកចតិ ឆរេយាទេតតិ ឆរេយាតស្ស ភកចទេតា សត្តិទេក៉ ទេសសទ្ធទេឃបិ ឲទេសច តទេឃា៉ សទេច្ចាបិ ទេសាតិ សទេច្ចា ទេសា តិចិទេឆាបិ៉ អឃំ បត អរេហត្តំ បទេត្តា, តស្មា បរិបុណ្ណកតាឃ យត្វកប្បទេត្តា បច្ឆិទេយា សក្ខិសាចទេកាតិ៉

បញ្ចាយភាលចារេចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

តទាកតបន្ទិយចាទាចណ្ណតា

១៩៩។ តត្ថិ កិក្ខុសញ្ញា ឱ្ចចាគពក្ខ គស្សាតាំ...។ប... ទុត្តិ ឆយុសក្កាហរពហិតិ អធិប្បាយោ។ ឋុត្តាកិឆយុសក្កហិតស្ស ឆយុស្ស អតិសឌ្ឍុតំ សរេខ្មាឆតំ គេសតា, តស្សេច បការេតា ពាបតំ ចេតេឃ្យូសត្តាគេ ឍបតំ បញ្ញាបតត្តិ “ឆរយ្ញាបិ គេសិតោ ចេចបញ្ញាតោត្វា ចា”តិ ទុត្តំ។ តឆា ចិតយតត្តិសក្កហិតស្ស កាយចាចាតំ ចិតយតេតា “ចិតយោ”តិ លក្ខិឆិចចតស្ស អត្តស្ស អតិសឌ្ឍុតំ សរេខ្មាឆតំ គេសតា, តស្សេច បការេតា ពាបតំ អសក្កូរេតា ឍបតំ បញ្ញាបតត្តិ “ចិតយោបិ គេសិតោ ចេច បញ្ញាតោត្វា ចា”តិ ទុត្តំ។ អធិឝិលសិក្ខាតិទ្ធេសកាចេត

សាសតស្ស ម្ចូលក្ខតត្តា ចិតយោ បឆយំ សិក្ខិតទេ្ខាតិ តំ តាច អយយុទ្ធេសំ សទ្នបតោ គស្សទេ្កា “យយា ហិ ចោ”តិអាឌិយាហ។ តត្ត សត្តាបត្តិក្ខត្តចរេសតាតិ សត្តក្ខ អាបត្តិក្ខត្តាតំ អឌិតិក្កុយតិយតាចរេសត ។ សត្តកិច្ចំ សាតេឆស្សតិ “ព្ធាឆំ ចោ កត្តព្ពំ, ព្ធាឆំ ចោ ត កត្តព្ពា”ត្តិ តិ កត្តព្ពាកត្តព្ពស្ស ចិកាចេក អត្យសាសតោតា។

ទោតទោតាកាេទតាតិ ទោត ទោត ចេចេតយ្យាតំ អញ្ញាសយាត្យន្ទូរបត បការេត។ ព្ធយេ ឆរយ្ញតិ ព្ធយេ សត្តតិសទៅឌិបក្ខិយឆរយ្ញ។

តប្បឆាតត្តា ឋុត្តត្តគេសតាយ “ឋុត្តត្តបិដកំ គេសិត”ត្តិ ទុត្តំ។ សត្តកិច្ចំ សាតេឆស្សតិ តំតំចទិយាត្យន្ទូបំ សយុាបដិបត្តិយា អត្យសាសតោតា។

ក្យូសលិក្យូសលិញ្ញាកតចរេសត តច ហេត្យ។ “សត្ត ឋស្សា”តិអាឌិ សត្តចិញ្ញាណាឆាត្យូសយ្យោកចរេសត ទុត្តំ។ ឆយុាត្យូលិរេយ

តិកបដ្ឋាតាគយោ ៧, តឆា ឆយុបច្ចតិយេ, ឆយុាត្យូលិយបច្ចតិយេ, ឆយុបច្ចតិយាត្យូលិរេយតិ ចត្យូចិសតិ សយត្តបដ្ឋាតាតិ ៤តស្សាតិ ចត្យូចិសតិសយត្តបដ្ឋាតំ, តំ បត បច្ចយាត្យូលិយាឌិចរេសត ចិកឌិយយាតំ អបរិយាឍាតយំ ៤ចាតិ អាហ

“អតត្តតយយហាបដ្ឋាតបដិយណ្ឌិត”ត្តិ។ សត្តកិច្ចំ សាតេឆស្សតីតិ ឍក្ខាឌិចិកាចេក ពាាយយាតំ ចត្យូសច្ចសរេខ្មាឆាចហត្តា សត្តាទា

សយុាសព្ទុទ្ធេត កាតព្ពាកិច្ចំ តិប្បាគេស្សតិ។

ឱ្ចចិស្សត្តិ អត្យសាសិស្សត្តិ ឱ្ចចាគាត្យូសាសតិកិច្ចតិប្បាគតោតា។

ចាទិត្តត្តិ សយុតាចាទា, តចេចយុ បិយាលិបំ ទុគេ្ខស្ស កាចេចាលិបត្តិ អទេ្វា។ ទោតាហ “កគេ្កតិ ចា អាយសុាតិ ចា”តិ។ កាចេចចចតំ ហេតំ

យឌិឆំ កគេ្កតិ ចា អាយសុាតិ ចា, គលិគេក បត “ត៧ កច”ត្តិ, “គេចាតំ បិយា”តិ ច កាចេចចចតេយច។

“អាកច្ឆយាគេតា សយុហតត្យ”តិ ទុគេត្ត “ត អាកច្ឆយាគេតា ត សយុហតត្យ”តិបិ ទុត្តេយច ហោតីតិ អាហ “ចិកប្បចចគេតគេតច ឍរេបឹ”តិ។ ពាលត្តិ

ពាាឍាពាល់។ យឌិ អសយុហតតំ ទិដ្ឋំ, តគេចេ ច ព្ធុន្ទិតំ, អឆ កស្មា កកចា “អាកច្ឆយាគេតា សយុហតត្យ”តិ អចោចាតិ?

តឆាន្ទបប្បុក្កលញ្ញាសយចរេសត។ សត្តិ ហិ ពេចិ ឍុក្ខាត្យូឍុក្ខកាតិ សិក្ខាបទាតិ សយាគាយ សំចត្តិត្យំ អតិច្ឆត្តា, ទោសំ តឆា អច្ចុយាគេត កកចតិ

ចិឈាគេតា ឆ្លប្បទេ្ឋយ្យ, តំ ទោសំ កចិស្សតិ ឌីឈទេត្ត អហិតាយ ទ្យក្ខាយ, តឆា បត ទុគេត្ត ទោសំ ចិឈាគេតា ត ឆ្លប្បទេ្ឋយ្យ “អយ្យាកំ ៤ចាយំ

គេចាគេសា, យគេតា អគេយ្យា ៤ច ពេចិ សយុហតតំ ត ព្ធច្ឆត្តី”តិ។ ពេចិ “សកលស្ស បត សាសតស្ស សញ្ញាយត្តកាចកាេឍត្វំ តឆា ទុត្ត”ត្តិ ចគត្តិ។

ឃដ្ឋា កិច្ចាំ សត្វារា សិក្ខាបង់ បញ្ញាត្តំ, ថាំ សយណា សញ្ញុបុត្តិឃា សិទសា សយ្យជិដ្ឋិត្វា ឌីចិថាំ ចិឃ ទក្ខត្តិ៍ ថឆា ហិ ទេថ "លុដ្ឋាគុលុដ្ឋកាតិ សិក្ខាបងាតិ អាកក្ខយាទេតា សទ្ឈោ សយ្ញុហតត្ញុ"តិ ចុទេត្តបិ ត សយ្ញុហតិស្បុ, អញ្ញាងត្តុ "បុទទេថា ចិឃ ថស្ស អដ្ឋទេឃបិ ទក្ខិស្បុ ឲចា"តិ សត្តុសាសតស្ស , សឈ្ឈស្ស ង យហត្តកាចងស្សតត្វយ្បិ ថឆា ចុត្តត្តិ ងដ្ឋត្តាំ៍ ថឆា ហិ អាឃស្មា អាតទេដ្ឋា, អទេញ្ញាបិ ចា កិក្ខុ "កថយំ បត កទេត្ត លុដ្ឋកំ, កថយំ អតុលុដ្ឋក"ត្តិ ត បុដ្ឋិស្បុ សយ្ញុហតញ្ញាសឃទេស្សច អកាចទេថា៍

ត ថាំ ឲចំ កទេហថញ្ញត្តិ "តាកទេសតទេត្តុទេរា លុដ្ឋាគុលុដ្ឋកំ ខាតាថី"តិអាឌិតា ចុត្តំ ថាំ ទេតសំ ចងតំ ញ្ញាយិតា ចុត្តាកាទេទត ត កទេហថញ្ញំ អធិប្បាយស្ស អចិឌិតត្តា៍ ញ្ញងាតិ ថាំ អធិប្បាយំ ចិការទេចតុំ "តាកទេសតទេត្តុទេរាហី"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឃស្មា តាកទេសតទេត្តុទេរា (យិលិដ្ឋបទេញ្ញា អទេកឌ្ឌចទេក្ក ចិត្តុទេរា) បទេទសំ ចាងបទេឆាបទេឆ្ឆតត្តុំ សក្តីតិកាទេល ឆយ្ញុសក្តាហកយហាទេធទេហិ កហិតទេកាដ្ឋាទេសស្បុ ង អត្តិយទេកាដ្ឋាសទេយច កទេហត្វា យិលិដ្ឋរាខាតំ បញ្ញាទេបសិ៍ យហាកស្សបទេត្តុទេរា បត ឲកសិក្ខាបងយ្បិ អសយ្ញុហតិត្យុកាយថាឃ ថឆា កយ្ញុចាធំ សាទេចតិ, ថស្មា ថាំ ទេថសំ ចងតំ ថឆា ត កទេហថញ្ញំ៍

១៤៤៍ ទេឌ្ឋុញហកត្តិ ឌ្ឋិឆាការទេហា, អទេតកំសក្ការទេហាតិ អទេត្តុ៍ ចិយតីតិ សំសឃាបត្តិ៍ ទេថតាហ "ចិតិដ្ឋិតុំ អសយត្តុថា"តិ៍ ថាំ ទេចា ចងាយឺតិ ថាំ សំសឃចត្តំ កិក្ខុ សត្ថាឃ ទេចា ចុទេយ្យុចងាយិ៍

តិក្កដ្ឋកាចបដ្ឋក្ខកទេលទោលាំ ទេឃចាតិ ញុដ្ឋាឌីស្បុ ទេថសំ កិក្ខុតំ តិក្កដ្ឋកាចស្ស បដ្ឋក្ខការិឃាកាចទេថា ថយត្តុំ បជិចិឌ្ឈិត្វា ជិថាំ សញ្ញញ្ញុថញ្ញាលាទេយច៍ ឲត្តុ ឲតស្មិ៍ អទេត្តុ៍

១៤៥៍ អប្បយឌ្ឋតំ អប្បយាទេងា, ទេសា បត អត្តុទេថា ទោលាញ្ញុបសញ្ញុថា សតិ៍ ឃស្មា ថត្តុ សតិឃា ញ្ញាបិទេរា សាតិសទេឃា, ថស្មា "សតិអចិប្បចាទេសតា"តិ ចុត្តំ៍ អប្បយាងបទេងទេយច បក្ខិបិត្វា អងាសិ ថាំ អត្តុទេថា, ថស្ស សកលស្ស ញុដ្ឋចងតស្ស សក្កលញ្ញទេថា ង៍

បទិតិញ្ញុថកឆាចល្លាតា

១៤៦៍ ឆសាតាឌីស្បុ, ធិទេត្ត ង បទេយ្យុក្កសកថចសឹកាចថាឃ "ឲត្តុទេក កាទេល ឲត្តុកា សយាបត្តិទេឃា សយាបឌ្ឌិត្វា បទិតិញ្ញាឃិស្សាឃឺ"តិ កាលបទិទេឆ្ឆងំ កត្វា សយាបត្តិ សយាបឌ្ឋតំ "បទិតិញ្ញាតបទិកយ្ញុ"ត្តិ អធិទេប្បថាំ៍ ទេឆទេរាតិ អត្យុដ្ឋទេត្តុទេរា៍

អឃយ្បិចាតិ ឃឆាចុត្តបញ្ញុសដ្ឋិឃា ឆសាតាតំ សយាបត្តកាចកឆាបិ សទេខ្លបកឆា ឲច, កស្មា ? ឃស្មា កកចា ថងាបិ ទេងចសិកំ ចញ្ញអញ្ញាតសយាបត្តិទេឃា សញ្ញាបិ អបទិហាទេបត្វា សយាបឌ្ឌិ ឲចាតិ ងទេស្សទេត្តា "តិញ្ញាតបុទំ បចិសទេត្តា"តិអាឌិយាហ៍

ញ្ញយាតិ ទេឌ្ឋបិ សយតត្តទាទេតច បដ្ឋទេចក្ខលាឃបិ ទេឃកុទេឃ្យុតាតត្តទិឃកថាឃ ឆសាតបក្ខិកាចទេថា, ឃស្មា កចដ្ឋចិត្តំ សញ្ញាបឆ្ឋិយំ, ថទេថា

កចរេតា ចចតរេតា “ទុតី”តិ ទុក្ខតិ, តស្វា ត រកចល់ អឃរេយច កកចា, អឆ រោ សរេញ្ញបិ សញ្ញា កចក្កចិរេញ្ញរេតច ចចត្តីតិ ឌរេសុត្វ “រេឃ ហិ រកឌី”តិអាឌិ ទុត្តា៉

១១០៉បឌិកាកបុក្កលចិរហិរេតាតិ ឞីលិឌិក្យរេលាហិ អឞឌិឞតាឃ ឞឌិឞបុក្កលរហិរេតា៉

១១១៉ ឞង្ការា ទុបឞឞតិ្ត ឲត្តាតិ ទុបឞរេយាតិ ឲចំឞង្ខាតំ ឌាតំ កធិតំ តិត្ថាតំ៉

១១២៉ឃត្តិ បច្ចរេត្ត ក្តបរេឃាកចចតត្តិ អាហ “រេឃា កាល់ អកឌី”តិ៉

ឞុចិកឞិរេតរេតចាតិ បីតិឞោយតឞុរេឃាករេតា ឞុ ចិកឞិរេតត យុឌិរេតត៉ រេចឌត់ អឆិចារេឞឞិ អកាចឞយុឌរេឃា ករេតា ឞុ បរិញ្ញាតត្តា៉ អតាចរលាចិរេយារេក្ខា ឞត្ថរេឞា តិត្ថតកាចរេតា៉

១១៣៉ អាកររាត្តិ អត្តរេតា ចលិតិ ឞយាភាការេរ ករេរាត្តីតិ អាការា, ការលាតិ៉ ឞញ្ញាការចទុរេបរេតតិ ឞរេញ្ញហិ អាការចររហិ ក្តត្តយការរេលាហិ ឞីលិឌិក្យរេលាហិ ឞយត្តារេតតិ អរេត្តា៉

១១៤៉កតំក្ខតាតិ កីឌិឞាក្ខតា៉

ទុល្លកង្គាតត្តិ បរិត្តំ កាល់ ក្ខត្តិតាឌិកាយត្តំ រេចល់៉

ឮទ្ធឞឹរបុឌាចណ្ណតា

១១៥៉ កំឞតាឮអាឌិ តាឮអំ អចចរតិ ឲត្តាតិ “តាឮអាចចរ”ត្តិ ទុក្ខតិ អាតតាឌិតុរិឃកង្គ៉ រេតភាហ “ឞត្ថំ តុរិឃកង្គ”ត្តិ៉

ឌក្លិលាឌិឞាការេករេតចាតិ អរេញ្ញត ឌិឞាការេកត អតាហរិត្វា ឃយកឞាលិតំ ឌាតរេតា ឌក្លិលាឌិឞាការេករេតច, តរេតាបិ ឌក្លិលាឌិឞាកាកំ ហរិត្វា រេតត្វា៉

រេឌតចតឞឌិរេឞតិ ឞាចត្តិឃា រេឌតចតឞឌិរេឞ ឌារេត, “រេឌតចតឞឌិរេឞ ឌារេត”តិបិ បរិរេឌា៉

១១៦៉បឞាឆតឃក្កលឞាលិឃាតិ អកិរេឞកការេល អលក្ករលាឃក្កលឞាលិឃ៉

១១៨. ខេចកាតិយោតិ តស្ស ចោរស្ស កាយំ។

មហាកស្សបត្ថេរវត្ថុវណ្ណនា

១១៩. បិចាយាតិ បិចា តការតោ អាចឆ្ឆតបរិពន្ធត្វា ឌាតតស្ស អតាចឆ្ឆិតត្វា សត្ថុ បរិតិណ្ណាតំ អឌាតត្វា “ឥសទាលំ បស្សិស្សាមី”តិ ចេតនោ ចិន្តេសិ, សត្ថុ សរីរេ ចា សត្ថុសញ្ញំ ឧប្បាទេត្វា តថា ចិន្តេសិ។ តេនេវាហ “អថ កាចត្តំ ឧក្កិបិត្វា”តិ។ “ស្វេចំ បរិតិណ្ណេតា កថិស្សតី”តិ ចិន្តេសិ បរិវិសេសនាតោយតំ ឌាតត្វាបិ ចេតនោ អាឌីចកំ បុច្ឆិយេច, បុច្ឆេត បត ការលំ សមយេច បការេសតំ “កិំ បតា”តិអាទិ អារទ្ធំ។

អជ្ជ សត្តាហបរិតិណ្ណេតាតិ អជ្ជ ទិចសតោ បរិសេលិមេតា សត្តមេ អហតិ បរិតិណ្ណេតា។

១២០. តាញ្ញដ្ឋមា ចាបតេកាតិ តាញ្ញដ្ឋមា ចេច ឆចិកាយ ច។

មញ្ញុកេតិ មញ្ញុកាលិតេ មស្សេរស្សរេ។ បរិការតេយ្យកេតិ បរិការតចត្តេ។ ក្សិញ្ញិត្វា បិតត្ថមាក្វតិ បចេយំ ក្សិញ្ញិត្វា បិចិតត្ថមាក្យ។

តស្សាតិ សុភទ្ទស្ស ទុទ្ធបព្វជិតស្ស។

អារាធិតសាសនេតិ សមាហិតសាសនេ។ អលត្ថំ សមេត្វា។ បិនេបិតិ បិបបុក្កលេ។ ឧសក្កាបេតុត្តិ ហាបេតុំ អត្ថរធាបេតុំ។

បញ្ញចារាតិ បញ្ញា ចិយ ចិស្សជ្ជតាតិ “យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតី”តិអាទិតា, (ធ. ស. ១.១) “យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតី”តិអាទិតា (ធ. ស. ១.២៥១) ច បចត្តាតិ ឲកំ ខេត្ត ក្សមត្តរាតិ។ មុទេល តន្តេ បិសាចសទិសា កថិស្សាមាតិ យថា រូបេក្ខ អសិចេត្វា បិសាចោ តស្ស សាលាបរិចារេ តន្តេ លទ្ធំ តិស្សាយ ចរតិ, លេទ្ធ តន្តេ មុលំ តិស្សាយ ចរតិ, មុទេល បត តន្តេ អតិស្សមោច ហោតិ, តថា កថិស្សាមាតិ អត្ថោ។ អថ ចា មុទេល តន្តេតិ បិសាចេត កិរ រូក្ខកដ្ឋាឌីតំ កញ្ចិទេច មុលំ លិត្តិត្វា អត្តនោ បុត្តស្ស ទិត្តំ, យាច តំ តស្ស ហត្ថេតា ត ចិកដ្ឋតិ, តាច សោ តំ បទេសំ អទិស្សមាតរូបេបិ ចិចរតិ។ យថា បត តស្មិំ កោតចិ អដ្ឋិត្តការចេត ចា សតិចិប្បចាសចសេត ចា តន្តេ មតុស្សាតម្បិ ទិស្សមាតរូបេបិ ចិចរតិ, តំ សន្ធាយាហ “មុទេល តន្តេ បិសាចសទិសា កថិស្សាមា”តិ។

មំ កាយសក្កិំ កត្វាតិ តំ បរិបទំ ការេយត សច្ចិកាតចត្តំ តស្មា តស្សា ទេសនាយ សក្កិភូតំ មំ កត្វា។ បរិដ្ឋាបេសិ តំ បរិដ្ឋាបតំ កស្សបសុត្តេត ទីបេតព្វំ។

១១១៎ ចត្តេឍជីកាតាហ៍ហ្លលេតា ចត្តេឝិតកា៎

ត៌ ឃ្ញូត្វាតិ ត៌ អាឈឃ្ញូតា អត្ថ្វូន្តេត្វួទេត ច្សត្ថ ឌេចតាត៌ អឆិប្បាឃំ ឃ្ញូត្វា៎

១១៣៎ឥឃិកតត្ថិ ចាតិ បលិចេឆិតអហតកាឃិកចត្វាត៌ ឥឃផាទេតត តត្ថុយតួយ្បិ ចា៎ ឥាទ្វក្លត្ថិ ចាតិ ចត្តេតាឌិឝិតកឥាទ្វក្លត្ថិ ចា៎

១១៤៎ ឃយុឥាទេឈឃ្ញ បចត្តូចោហារាត៌ អចឈចេឃ្ញ ឌឹឃ្សួតេតា ឃរីទេឃ្សួ អចឈចក្សតាតិ អខ្ពឹតិ “ឃរីទាតិ”តិ ច្សត្វាតិ៎

ត ចិប្បកិរិឃ្ញូតិ ឃទ្វេបេតេច ឌិតាតិ អទេត្វា៎ “ទេឃឃា ចិប្បកិរិឃ្ញូ”តិ ចត្វា ឈធា បត តា ចិប្បកិណ្ណា អទេហឃុំ, ត៌ ឥទេឃ្សួត៌ “តត្វា”តិអាឌិ ច្សត្ថ៎

ខ្ពឥកឆាទា តិក្លយិត្វា តិត្ថាទេបឃ្ញូត្តិ ឌេចតាត្សការចេត៎ ១ចំ យហតិទេឈា ពាហ្ស ខ្ពឥកឆាទា កិយត្វាឈាតិ អាហ “ភកចទេតា ឌិតទេកា យហទេត្តា”តិ៎ យហា ហិ ទេឃា ឌឹឃទេតតឃតិទេកា៎ អខ្ពឥត្តូកេហឹតិ តក្ខេលេហិ អទេខ្ពច ហិ ទេតឃំ ឥត្តូឃឌឹឃាតិ ទេបិត្វាតិ ទេហាត្តិ, តឃ្ញូា “អខ្ពឥត្តូកាតិ”តិ ច្សឃ្ញូតិ៎

ឆយ្ញូកឆាចបយាឈត្តិ អតិចិឈ អឆ្វូរីឈត្តូតភាចទេតា បឃ្សួត្តាត៌, ឃ្ញូឈត្តាតត្វា ឃាតិឃឈំ បឃាឥាចហភាចទេតា, ឃចិទេឃំ ត្យត្ថាត្សភាចឌឹបតទេតា៎ បរិតិត្ថូតឃ្សួ ហិ ត្យត្ថឃ្សួ ភកចទេតា ១ចទ្វេបិ អាត្សការចោតិ ត៌ បចត្តិ កទេឆត្តាត៌ ឆយ្ញូកឆិកាត៌ អត្តូទេតា ពាកាឈពាលិត្សឃ្ញំ បចត្តិឈយាតា ឆយ្ញូកឆា ១ចេត្វួ បយាឈ៌ ចណ្ណូតត្តូឃ្សួ អត្វូឃ្សួ យហាចិឃឈត្តា, តឃ្ញូា ចណ្ណូតាក្សយិ តាទេយឃាតិ អឆិប្បាទេឈា៎ ចត្យត្ថាតិឈកត្ថបរិកត្ថុំ កាទេទត្វាតិ តកទេក្យត្ថយឈចតបុប្បតយាលបត្តាតិ បិឃិត្វា កតាកទេត្តុត បរិកត្ថុំ កាទេទត្វា៎ ឈឌិត្វាតិ តត្វួ តត្វួ ខ្ពលយ្ញូតចទេឃត ទទេចត្វា, កត្តូចត្វួតិ កទេហត្វា កត្តិតយាលិ កត្តូឥាយាតិ ទតតាចត្យត្ថទេឈា ទតតឥាយាតិ៎ ពាហិកិលត្វូបរិទេក្លបឃ្សួ, អទេត្តាឃាឈិបរិទេក្លបឃ្សួ កទេទលាត ឃាឈិកិលត្វូបរិទេក្លបំ កាទេទត្វា៎ ចាតក្កាហិតិទេឈា បជិកា ចាតបជិកា៎ ឃទេភឃ្សបិឥទេកា បល្លទេត្តា ឃទេភយឈបល្លទេត្តា, តឃ្ញឹ ឃទេភយឈបល្លទេត្តា៎

ឃត្តិហត្វា បុរិឃា ឃត្តិទេឈា ត៌ឃហចទេឈទេតា ឈធា “កុត្តា បចទេត្តិ”តិ, ទេតហិ ឃយត្តូទេតា ទក្លបត៌ បត្វាកទេឈត្តិ អាហ “ឃត្តិហទេត្វួហិ បុរិទេឃហិ បរិក្លិបិទេបត្វា”តិ៎ ឆត្សហឹតិ ១ត្វួាបិ ១ទេឃច តទេឈា៎ ឃត្តាហកចត្តូកំចិឈ កត្វា តិទត្តូទាចខ្ពិតអាទក្លឃត្តាទេហត កចត្តូឌាលំ ចិឈ កត្វា៎

ឃាឆ្វកិត្យត្ថតត្តិ ឃបទេហិត៌ ឃាឆតទេខ្ពត ឃាឆ្វ, ទេតឃំ កិត្យត្ថត៌ ខ្ពត្យអាទបុត្តូបឃចតទេតា, ឃយ្បទាឃិកត្វាចិទេទាឆិក៌ កិត្យអាចិហាទត្តិ អទេត្វា៎

សរីរធាតុចិកឌតចល្ហតា

១១៩. ព្ថយិភាច តិឃារេយតាតិ េឃត តឹហារេត យហាតលេ តិសិន្ត្អា ពត្ថិ បរិហាទិ អពត្វា េពចល់ ព្ថយិតា តិឃារេយតេច៑ ស្យុបិតេពាតិ ទុស្សុបិតេពា៑ ទុក្ខុលទុបដ្ឋិ តិចារេសត្វាតិ េទ្វ ទុក្ខុលចត្វាតិ ឲពញ្ញពត្វា តិចារេសត្វា៑ ឲចញ្ញាតាតិ េសាពសយប្បិតស្សាបិ អកស្សិត្វា តិជ្ជត្តិ៑

អកិេសពសិញ្ញាេពាតិ រេញ្ញាកិេសេព អកិេសពយជ្ជលសិញ្ញាេពា ្ហត្តយយជ្ជលកាចេតា៑ ចិសញ្ញឹ ឌារេតា ឃឆា តំ កពចេតា ក្យាលចិេសសាយតាេសញ្ញាតាឃ អចជ្ជិតេបេយា េបិឌុត្តិតិពសន្ធាឃ បតិជ្ជិតបសារេឆា ពត្យុបពាេរតាឃ សញ្ញាតិតចិត្តយជ្ជេចា៑

ស្យុចល្ហតិមិ្ហសពចល្ហត្តិ ស្យុចិទចិត អបេស្សិតសដិសំ៑

ពស្ថា បេតត្ថ បិេចឃ្យពា បិត្យព្ថឃំ សព្ថាបន្ធេតា ពហិតា, ពំ េត ក្យុសិតាទាឃ អាសន្តតទាបិ សព្ថាបន្ធេតា ្ហជ្ជិតា? អាយ, សព្ថាបន្ធេតា ្ហជ្ជិតាតិ ឌេស្សតំ “តត្ថ បិេចឃ្យពា”តិអាឌិ ទុត្តំ៑

ឆាត្យុបិសតត្តិ សត្វ ឆាត្យុតំ បឃិទុបិសតាឃ៑ េតសំ បក្កា អេហស្យុ “ញាេឃត េតសំ សត្ថពា ឆាត្យុឃា”តិ៑

១១៧. េឆាលាពឌ្ជិតំ តាយ អេចាត សត្វ អចត្តត្តឃុបសំហិតំ៑ ឲតឆត្វេយច ហិ កពចា យក្ក ពន្ធេត្តា “បន្ធេតា អាពន្ធេត្តា េឆាេលា (ចាហ្វុេលា ឃាច េយ បឆចញអញ្ញា បស្សតិ, តាច យា ចិពន្ធត្យុ”តិ អឌិជ្ជាឃ អញ្ញាតទស្សិ ទុក្ខុឃ្យុេល តិសឹឌិ៑ េឆាេលាបិ េតា (ចាហ្វុេលា “ព្ថយាតិ សេឆចេព េលិេព អក្កុបុក្កលស្ស បឆាតី”តិ សល្លេក្ខេត្តា បឆាត្យុសាេរត សត្វ សត្តិពំ ្ហបពន្ធិ, សត្វាបិស្ស ឆយ្យំ េឆេសសិ, េតតបិ េសា កពចតិ តិចិជ្ជសន្ធ្លា អេហាសិ៑ ឲតឆេចាត, ពំ អេចាចាតិ អាហ “ស្យុលត្តុ...េប... អេចាចា”តិ៑

ពាេឃត ឲពសត្តិបិតា ចាចាឃ ឲពចចតា អកិត្តចចតា ឲចំ សយក្កា េហាឆ៑ តស្ស បតិឌំ ពារេលត្តិ អាហ “សេយ្យាឆយាតា”តិ៑ េតតាហ “ចិេត្តតាបិ អញ្ញាយញ្ញា សេយ្យាឆយាតា េហាចា”តិ៑

១១៨. តេតា តេតា សយាពតសញ្ញាតត្តិ តេតា តេតា អត្តេតា ចសតជ្ជាតេតា សយាពត្តា សត្តិបតិតកាេចត សយាពតសញ្ញាតំ៑ តចា សយាបតិតសម្ពុហកាេចត សយាពតពលាតំ៑ ចចតសយបដិន្ធេតត បដិស្សុលិត្វា៑

ឆាត្យុទុបប្ហុឌាចល្ហតា

១៦៥. វណ្ណការេហ ទេវតានុភាវេន លិខិតានិ ធាតុនិក្ខេបំ ជានាតុ លិខិតករណានិ អនាគតេ អសោកស្ស អនុគ្គហករណានិ

សត្តមទិវសេតិ សត្តាហស្សាវសានទិវសេ ទិនេសុ ឯកេកស្ស ទិវសស្ស ទិនេតិ ពលិកម្មន្តិ ឋិតបលិកម្មន្តិ

បច្ឆា សង្គីតិការកាតិ ទុតិយំ តតិយំ សង្គីតិការកា។ ធាតូនំ អន្តរាយំ ទិស្វាតិ តត្ថ តត្ថ ចេតិយេ យថាបតិដ្ឋាបិតាការេនេវ ឋិតានំ ធាតូនំ មិច្ឆាទិដ្ឋិកានំ វសេន អន្តរាយំ ទិស្វា, មហាធាតុនិធានេន សង្ឃេន រក្ខិតានំ អនាគតេ អសោកេន ធម្មរញ្ញា តតោ ឧទ្ធរិត្វា វិត្ថារិតាការេន គតេ សទេវកស្ស លោកស្ស ហិតសុខាវហភាវញ្ច ទិស្វាតិ អធិប្បាយោ។ បរិវរណយន្តេនាតិ គហេត្វា បរិវរិតព្ពធាតុយន្តេន។ រាជូនំ ហត្ថេ ឋបេត្វា, ន ចេតិយេសុ។ តថា ហិ បច្ឆា អសោកមហារាជា ចេតិយេសុ ធាតុំ ន លភតិ។

បុរិមំ បុរិមំ គតស្ស គណ្ឋិកាយោ បច្ឆិមំ បច្ឆិមំ ការេត្វា អដ្ឋ អដ្ឋ ហរិចន្ទនាទិមយេ ករណ្ឌេ ច ថូបេ ច ការេសិ។ លោហិតចន្ទនមយាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ មណិករណ្ឌេសូតិ លោហិតង្កមសារគល្លផលិកមយេ ឋបេត្វា អវសេសមណិវិចិត្តកេសុ ករណ្ឌេសុ។

ថូបារាមចេតិយប្បមាណន្តិ ទេវានំបិយតិស្សមហារាជេន ការិតចេតិយប្បមាណំ។

មាលា មា មិលាយន្តូតិ "យាវ អសោកោ ធម្មរាជា ពហិ ចេតិយានិ ការេតុំ ឥតោ ធាតុយោ ឧទ្ធរិស្សតិ, តាវ មាលា មា មិលាយន្តូ"តិ អធិដ្ឋហិត្វា។ អាវិញ្ឆនរជ្ជុយន្តិ អគ្គឡអាវិញ្ឆនរជ្ជុយំ។ កុញ្ចិកមុទ្ទិកន្តិ ទ្វារវិវរណត្ថំ កុញ្ចិកញ្ចេវ មុទ្ទិកញ្ច។

វាឡសង្ឃាតយន្តន្តិ កុក្កុលំ បដិភយទស្សនំ អញ្ញមញ្ញបដិពទ្ធកាយតាទិវាយ សង្ឃាតិតរូបកយន្តំ យោជេសិ។ តេនាហ "កដ្ឋរូបកានី"តិអាទិ។ អាណិយា ពន្ធិត្វាតិ អនេកកដ្ឋរូបវិនិវទ្ធយន្តំ អត្តតោ ទេវតានុភាវេន ឯកាយ ឯវ អាណិយា ពន្ធិត្វា។ វិស្សកម្មោ ទេវលោកេយេវ គតោ។ "សយន្តតោ"តិអាទិ បន តស្មិំ ធាតុនិធានេ អជាតសត្តុនោ កិច្ចវិសេសាតុដ្ឋានទស្សនំ។

"អសុកដ្ឋានេ នាម ធាតុនិធាន"ន្តិ រញ្ញា បុច្ឆិតេ "តស្មិំ សន្និបាតេ ជិនេសុ សហិតោ នាមេសុ"ន្តិ វទតិ។ "អជ្ជាតំ និក្ខិបិត្វា តស្ស ចុទ្ទតស្ស វនំ និស្សាយ ជីវំ សន្តោ ជានិស្សាមីតិ ន វទេសុ"ន្តិ អបរេ។ វណ្ណនាសុ ពេតិ ស្តបហារាទិវិធិនា ទេវតានុភាវេន ទោសានុវាហនោ។

ឋបិតន្តិ "ឯវមេតំ ទោសបុព្ពា"ន្តិ ទុតិយសង្គីតិការេហិ ឋបិតំ ឋបំ បទំ។ មហាធាតុនិធានម្បិ តស្ស អត្ថំ គត្វា តតិយសង្គីតិការាបិ ឋបយិំសុ។

មហាបរិនិព្ពានសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤. មហាសុទស្សនសុត្តវណ្ណនា

កុសាវតីរាជធានីវណ្ណនា

២៤២. សោវណ្ណមយាតិ សុវណ្ណមយា។ អយំ បាការោតិ សព្ពរតនមយោ បាការោ។ តយោ តយោតិ អន្តោ ច តយោ, ពហិ ច តយោតិ តយោ តយោ។

ឯសិកត្ថម្ភា ឥន្ទខីលោ នគរសោភនា អលង្ការត្ថម្ភា។ អង្គីយតិ ញាយតិ បុថុលការេន ឧទ្ធតាតិ អគ្គំ, បរិវេណបិ តិរោបរិយំ អគ្គំ ឧទ្ទិស្សាតិ តិរោបរិយង្គា។ តេនាហ “តេភា”តិអាទិ។ តេន បដ្ឋាយ គម្ភីរភាវេន តិរោបរិយេន។ បណ្ណផលេសុបីតិ សព្ពរតនមយានំ តាលានំ បណ្ណផលេសុបិ។ ឯកេន ភយោតិ “បណ្ណេសុ ឯកំ បត្តំ សោវណ្ណមយំ, ឯកំ រូបិយមយំ។ ផលេសុបិ ឯកោ លេណ្ឌោ សោវណ្ណមយោ, ឯកោ រូបិយមយោ”តិអាទិនា អយមេត្ថ អតិទិដ្ឋោ។ បាការន្តរេតិ ទ្វិន្នំ ទ្វិន្នំ បាការានំ អន្តរេ។ ឯកេកា ហុត្វា ឋិតា តាលបន្តិ។

វេគោតិ បទុ សុចិរោគោ, សោ ច ស្ស បទុការេន មនោរមោតិ អាហ “សុគ្គោ”តិ។ រជ្ជនីយោតិ រាគំ ឧប្បាទេតុំ សមត្ថោតិ រោចនេន។ ន ខីណត្តីតិ ន តជ្ជេតិ, សោតសុខការេន បិយាយិតព្ពោ ច ហោតិ។ កុម្ភថូណទទ្ទរិកាទិ ឯកតលំ តូរិយំ ឧភយតលំ បាកដមេវ។ សព្ពតោ បរិយោនទ្ធំ ចតុរស្សអម្ពណកំ, បណវាទិ ច។ វំសាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន សង្ខាទិកំ សង្គណ្ហាតិ។ សុមុច្ឆិតស្សាតិ សុដ្ឋុ បរិយត្តស្ស។ បមាណេតិ នាតិទឡ្ហនាតិសិថិលតាសង្ខាតេ មជ្ឈិមេ មុច្ឆនប្បមាណេ។ ហត្ថំ វា បាទំ វា ចាលេត្វាតិ ហត្ថលឡិតលេន សម្មតា។ តន្តិក្ខាតិ សាលាតន្តិ តន្តិកា។

ចក្ករតនវណ្ណនា

២៤៣. ឧបោសថំ វុច្ចតិ អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ សព្ពទិវសេសុ គហេតព្ពសីលំ, សមាទានវសេន តំ អស្ស អត្ថីតិ ឧបោសថិកោ, តស្ស ឧបោសថិកស្ស។ តេនាហ “សមាទិន្នឧបោសថង្គស្សា”តិ។ តទាតិ តស្មិំ កាលេ។ កស្មិំ បន កាលេតិ? យស្មិំ កាលេ ចក្កវត្តិភាវសំវត្តនិយទានសីលាទិបុញ្ញសម្ភារសមុទាគមសម្បន្នោ បុរិសវិសេសោ ចក្កវត្តិភវេ ឋិតោ ការិយចក្ករតនុប្បត្តិយា ច ពហុសោ អត្តភាវេ ឋិតោ ហោតិ, តស្មិំ កាលេ។ តាទិសេ ហិ កាលេ ចក្កវត្តិភាវំ បុរិសវិសេសោ យថាវុត្តគុណសម្ពន្នាគតោ រាជា ចក្កវត្តិ មណ្ឌលសិរិត្តា ឋិតោ សុចរិតសីលោ អនុបោសថំ សមាទាយ ជម្ពុទីបតលំ អាពិវសន្ដោ ជនប្បទំ បរិបាលេតិ, ន ឥតរា ចក្ករតនំ ឧប្បជ្ជតិ, តទា ឯកំ ពុទ្ធំ ច ទិស្វា សព្ពចក្កវត្តីនំ សាធារណវសេន វុត្តំ។ តេនាហ “បុព្ពេ...បេ... ឧប្បជ្ជតិ”តិ។ ឯតេនេវ តស្ស ចក្កវត្តិការណភូតស្សាបិ ចក្កវត្តិនោ ឧប្បត្តិនិយមោ ហោតីតិ។

ទុត្តប្បការបុញ្ញកិរិយវត្ថុ ចក្កចត្តិកាចាចហជាតជយសំឃយាឌិបុញ្ញកិរិយហេតុកំ តិលយលិវញ្ញាតវឌិវត្តិ ខ្ពត្ថតិលយលិវញ្ញាឃវយាត៑ ឌិន្នាត្កាចយុត្តត្តាតិ ជវ្សតេឃ្យតា, យតុញ្ញាឈោវតា, អាកាវកាយិតា, ខ្ពកាវចិវ្សជ្ជតា, អប្បជឹឈាតតា, វនេញ្ញា ខ្ពន្ធិតត្តតិប្បត្តិការលាតាតិ ខុចយាឌីហិ ឌិន្នវឌិវហិ អាត្ករចហិ វយត្ថាកតត្វា, ខុតេត ឌិន្នំ ចិឃាតិ ឌិន្នត្តិ ជវ្សតិ៑ ត ហិ តំ ជេចលោកបរិឃាបត្ថំ៑ វហវ្សំ អវា ខុតវ្សាតិ ចា វហវ្សាទំ៑ វនេន្នហិ អាកាវេហិតិ វនេន្នហិ វុត្តេហិ បរិបុណ្ណចឃេច លក្ខណវយ្យេត្ថ ចក្កេ ខ្ពន្ធិតនេន្នហិ អាកាវេហិ៑ បរិបុទ្ធិ បរិបុណ្ណំ, វា ចវ្សា បរិបុទ្ធិ ខ្ពជាតេច ចិត្តវេវ្សតិ៑

បតាឡូល្វតិ លិឝ្កំ៑ វុទ្ធិវិតិន្ធត្តបត្តិយា តិន្នចវាឃាតិ អធិប្បាយោ៑ តវ្សា បត បតាឡូឃ្យា វយត្តតា បវ្សវ្ស វជតយឃត្តា វាវវជតយា ទុត្តា៑ ឃត្វា ចវ្ស ចក្កវ្ស វឆចក្កវ្ស ចិឃ អនេត្តាការចា តាយ តត្តិ, តវ្វា ទុត្តិ “វ្វកាវុបិ ជាហិវត្ថវ្ង”តិ៑ កតបវិក្ខបិ ហោតិ បតាឡូល្វតិ ឃោជតា៑ តាកិបតាឡូឃ្យបវិក្ខបបជ្ជេវ្វតិ តាកិបវិក្ខបបជ្ជេ ជេច តាកិយា បតាឡូឃ្យបវិក្ខបបជ្ជេ ច៑

តេវត្តិ អវាត៑ ឈជកា តាយ អលក្ខាវក្វាតា ល្វក្កបុណ្ណឈជៈ៑ តចា យលិកា តាយ យុត្តាចឡូកា៑ បវិច្ឆេជលេកា តវ្ស តវ្ស បវិច្ឆេជវ្សតចវេត ឌិតា បរិន្ធិត្តលេកា៑ អាឌិ-វនេត្ត យាលិកយុឌិ វក្កឃ្យាតិ៑ វុចិកត្វាតេចាតិ អញ្ញាយញ្ញា អវិកិណ្ណត្តា វុង្វ ចិកត្វាតិ៑

“វុទត្ថា”តិអាឌីវុ វុទត្តក្កហលោត យហាតាយចណ្ណតំ បឌិក្ខិបតិ, វុឌ្ឍក្កហលោត វិក្កិលិជ្ជំ, វិតិន្ធក្កហលោត លួលតំ៑ កាយំ តវ្ស ចក្កវតវ្ស តេយិយណ្ណលំ អវត្តិកយេច តិន្នត្តំ, វញ្ញត្តកយេច បត ពេចលំ បចាឡូអចណ្ណេត ច វោកតិតិ បកតិចក្កវ្ស វត្ថិយុត្តជ្ជាតេ វុទត្តវុចណ្ណបជ្ជាឌិយាហិ ចជ្ជបរិច្ឆេជលេកាហិ បញ្ញាឃយាតាហិ វវត្តិកា ចិឃ ឌិវ្សត្តិតិ អាហ “វត្ថិវុ បតវ្សា”តិអាឌិ៑

តេយិយណ្ណលបិជ្ជិឃត្តិ តេយិយណ្ណលវ្ស បិជ្ជិបជេវ៑ អាកាវចាវិកាចេតា ហិវ្ស តត្ត ចាតក្កាហិ បចាឡូអចណ្ណា ហោតិ៑ ជវត្ថំ ជវត្ថំ អវាត៑ អត្តេវតិ ជវត្ថំ ជវត្ថំ អវាត៑ អត្តេវ វយឹបេ បជេវ៑ លិឝ្កយណ្ណលលឌិតាតិ យណ្ណលវណ្ណាតលិឝ្កចិឌិត្វា៑ វុក្កុវលវយត្ថាហតវ្សាតិ វុង្វ កុវលេត វិប្បិតា បហតវ្ស, ចាឌិតវ្សាតិ អត្វា៑ ចក្កុតិ យតោវយោ៑ វជតិឃោតិ វុលាត្ថាត៑ វាកុប្បាជកោ៑ កយតិឃោតិ កនេត្តា៑ វឃោវវិតក្កុវុយជាយាតិ ខ្ពលព្ទិតវុកត្ថក្កុវុយជាយា៑ តេយិបវិក្ខបវ្សាតិ តេយិបវិឃត្តបវិក្ខបវ្ស៑ តាកិបតាឡូឃ្យា ខ្ពិត្តំ បវ្សាត៑ ចវេត “ខ្ពិត្តប្បិ តាកិបតាឡូល្វត”ត្តិ ទុត្តិ៑ ខុកា ខុច ហិ វា បតាឡូឃ្យ៑ ឃេហិតិ ឃេហិ ខ្ពិហិ យុលេហិ៑ បុត ឃេហិតិ ឃេហិ យុត្តកលិវេបហិ៑

ខ្ពឆាបឃយាតត្តិ វោតំ អចហិតាតិ កុវយាត៑

ចនេត្ថ បុវេតា ចក្កវតត បច្ចាតិ ខុចំ បុត្តាបវិឃេត បុត្តាបវការចេត៑

អនេត្តបុវ្សាតិ អត្វាឆបុវេ វនេញ្ញា អនេត្តបុវ្ស៑ វ្វត្តវិហបញ្ញវឌិវេតិ តជា វនេញ្ញា បរិវាជេ តាឌិវវ្ស វ្វត្តវឌិវាឃ វិហបញ្ញវ្ស

លង្ឃយាតព្វា ចុត្តំ។ ឋុរេត ឋក្កាតិ កិញ្ចិ អភានុហិត្វា, ឋរិវញ្ចា អត្ថុឈ្ឈិត្វា យថាធិតេតេច ហត្ថេន បុប្ផយដ្ឋិយោ លិបិត្វា ឋុរេត ឋក្កាទេហាតិ ប្ញនេតុំ។

ភាភាចិរាកទេតប្បការឋប្បជ្ជលត្ថិ ភាភាចិឆចិចិត្តចណ្ណទេតភាការឋបក្ខស្សេ។ អាកាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បចទេត្តតិ អាគន្ត្វា ជិតដ្ឋានតោ ឋបរិ អាកាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បចទេត្តា។

ឲ្យរ៖ទាឌាឃុត្តាតិ ទទេញ្ញា កិទេច្ច អាឃុត្តកបុរិសា។

សិទេតុំ ចាយបទេស្សេត ពត្វា ពស្ស ឆុទពទិ កន្ធទេត្តា “ចាយបទេស្សេត សិទេតុំ បហាយា”តិ ចុត្តំ។

ចិតិទេត្ថុឆេភាតិ ពិទិឃំ ចិតិចិត្ថេតចទេសត។ សត្ថិទចសក្កូទេយាតិ លត្ថាចារសត្ថិទចសទេឃារេជ្យា។ ស្កលកាហារុបករទេណាតិ ស្កុទេលទេតច លង្គស្ថាឆញ្ញទេការសគារុតិណាឌិទេកាឌភសាឆទេតា។

បទេចក្កត្តិ បទេស្ស ទទេញ្ញា ទេសភា, អាណា ចា។

អាកាយភតគ្គទេភាតិ អាកាយទេតភ ភត្ថិជភទេតា។ កាយទេតភ ទេសាទេចពីតិ កាយភទេសាចទេតា។ ឋ្កបកទេប្យឆាតិ ឋ្កបរុបរិ កទេប្យឆ, សំចិឌហឆ ឋ្កបទេតឆាតិ អទេត្វា។ ឋ្កបបរិក្កិត្វាតិ ទេហតុទេតាបិ សកាចទេតាបិ ចលទេតាបិ ឌិដ្ឋឆឫិកសប្បទាឃិកាឌិអាឌីតចទេតាបិ ឌីបំសិត្វា។ ចិកាទេចត្តិ បញ្ញាឃ អត្វំ ចិក្ខុតំ កទេទាត្ថីតិ ចិកាចិទេតា, បញ្ញាចទេត្តា។ អត្ថុឃត្ថាតិ អត្ថុចត្តកា, អត្ថុចត្តកការទេចទេតច, បត ទទេញ្ញា ច យហាត្ថុការទេចត ទេព ឌិក្ខុតចទេសត បិបទេតា អទេភាទយត្ថាបិ ឲ្យកទេច្ច ឌូត្តប្បចទេសត ឌូទយត្ថីតិ ទេចឌិតត្ថុំ។

ឌូកន្ធយាតត្តិ ឌូសីឌត្តំ។ ទេឃាឌភយត្តត្តិ ចិត្វាទទេតា ទេឃាឌភយត្តំ បទេឆសំ។ កឃុំទការទេចត បត យឆា ក្អុបិ ឌិស្សតិ, ឲ្យចំ ឌូកន្ធតិ។ ទេតភាហ “យហាសយុទ្ធពល”ត្តិអាឌិ។ អទេត្ត ចក្កទេតត្ថុំ ឋ្កទេពត ទេសភាឃ អភទេឡ្យាត្វទេលាត្វំ។ បុទត្វិទេយា យហាសយុទ្ធា បរិឃទេត្តា ឲ្យពស្សាតិ បុទត្វិយយហាសយុទ្ធបរិឃទេត្តា, តំ បុទត្វិយយហាសយុទ្ធបរិឃត្តំ, បុទត្វិយយហាសយុទ្ធំ បរិឃត្តំ កត្វាតិ អទេត្វា។

ចាតុទត្តាឃាតិ ចតុសយុទ្ធត្តាឃ, បុទត្វិយឌិសាឌិចតុទេកាដ្ឋាសត្តាឃ ចា។ ទេសាកឃយាត់ ចិឃាតិ ចិឃ-សទេទ្ធា តិបិពយត្តំ។ អត្តទេតា អច្ឆរិឃក្ខុទេណហិ ទេសាកត្តទេយច ហិ តំ ពិដ្ឋតិ។ បិញ្ញត្តឃប្បិ ហិ “ឋ្កបទេសាកឃយាត់” ទេត្វច ចុត្តំ។

ហត្ថិទេតចណ្ណតា

១៣៩៍ ហរិចន្ទនាទីហីតិ អាទិ-សទ្ទេន ចតុជ្ជាតិយគន្ធាទិំ សង្គណ្ហាតិ៍ អាកាសន្តិ ចិត្តធាតិចេតន្តិ ចក្កចត្តិចត្តុស្ស បុរិតតាយ បរិចិតត្តា៍ កាឡអតិលកាទីនំ អភាវេន ចិសុទ្ធសេតសរីរោ៍ សត្តបតិដ្ឋាតិ ក្មុមិផុសនេកហិ ចាលនិ, ចន្ទ្ក, ហនន្តាតិ ផ្ទលេហិ ច ពីហិ, ចតុហិ បិនេហិ ចាតិ សត្តហិ អចយវេហិ បតិដ្ឋិតត្តា សត្តបតិដ្ឋោ៍ សព្វកតិដ្ឋោតិ សព្វេហិ លក្ខណកុលហន្ថីហិ ហីនោ៍ ឧបោសថកុលោ សព្វនេដ្ឋោតិ ឧបោសថកុលនោ អាគន្ត្វា តត្ថ សព្វបុណ្ណាវនោ អាគន្តីតិ យោជនា៍ ចុន្ទនយនាតិ “មហាទានំ ទត្វា”តិអាទិនា វុត្តន នយេន៍ ចក្កចត្តីនំ, ចក្កចត្តិបុត្តានញ្ញ ចក្កចត្តិ ឧទ្ធិស្ស ចិត្តយន្តានំ អាគន្តិ៍ អបនេតុាតិ អត្តនោ អានុភាវេន អបនេត្វា៍ គន្ធមេច ហិ តស្ស ពុតនេ ហត្ថី ន សហន្តិ៍

ឈេះនេតុចន្ទនោ ចិយាតិ ឈេះ បរិចិតនេតុយា តនេត្វច ឌាតសំចន្ទនន្ទនោ ចិយ៍ សកលបធចិត្តិ សកល់ ឌព្វីបសព្វាតំ បធចិ៍

អឃ្សរតនចណ្ណនា

១៣៧៍ និគ្គចកុលនោតាតិ និគ្គចឃ្សាឌាតីយកុលនោតា៍

មណិរតនចណ្ណនា

១៣៨៍ សកដនាភិសមបរិណាហន្តិ បរិណាហនោតា មហាសកដស្ស នាភិយា សមប្បមាណំ៍ ឧភោសុ អន្តេសូតិ ហេដ្ឋា, ឧបរិ ចាតិ ទ្វីសុ អន្តេសុ៍ កណ្ណិកបរិយន្តនោតាតិ ទ្វិន្នំ កញ្ជនបទុមានំ កណ្ណិកាយ បរិយន្តនោ៍ មុត្តាឌាលកេ ធនេបត្វាតិ សុចិសុទ្ធេ មុត្តាមយេ ឌាលកេ បតិដ្ឋាបេត្វា៍ អនុលោមបនេចលិ ចិយាតិ អនុលោមបនសីសេន សុរិនិយាធយគ្គលំ ឧបលគ្គតិ៍

ឥត្ថិរតនចណ្ណនា

១៣៩៍ “ឥត្ថិរតនំ បាតុភចតី”តិ ចត្វា កុតស្សា បាតុភាវោតាតិ ធនេស្សតុំ “មទ្ទរាឌកុលនោតា”តិអាទិ វុត្តំ៍ មទ្ទរដ្ឋំ កិរ ឌព្វីនេប អភិរូបានំ ឥត្ថីនំ ឧប្បត្តិដ្ឋានំ៍ តថា ហិ “សិញ្ចាយមហារាឌស្ស ធីតា, ខេមស្សត្តរមហារាឌស្ស ធីតា, កទ្ទាបិលានី”តិ ឯចមាទិ ឥត្ថិរតនំ មទ្ទរដ្ឋេ ឯច ឧប្បន្នំ៍ បុញ្ញានុភាវេនាតិ ចក្កចត្តិរញ្ញោ បុញ្ញានុភាវេន៍

សណ្ឋានបារិបូរិយាតិ ហត្ថបាទាទិសរីរាចយវានំ សុសណ្ឋិតតាយ៍ អចយចបារិបូរិយា ហិ សមុទាយបារិបូរិសិទ្ធិ ៍ រូបន្តិ សរីរំ “រូបំ ទេត្វច សង្ខ គន្តី”តិអាទីសុ (ម៍ និ៍ ១៍១០៩) ចិយ៍ ធស្សនីយាតិ សុរូបភាវេន បស្សិតព្ពយុត្តា៍ ទេនាហ “ទិស្សមានាធា”តិអាទិ៍ សោមនស្សវសេន ចិត្តំ បសាទេតិ ទោភនិសោ ចិន្តេន្តានំ កល្យាណសទ្ធាយ ចនេន៍ បសាទាចហន្តាតិ ការណេចចនេន យថា បាសាទិកតាយ ចណ្ណបោក្ខរតាសិទ្ធិ វុត្តា, ឯចំ ធស្សនីយតាយ បាសាទិកតាសិទ្ធិ, អភិរូបតាយ ច ធស្សនីយតាសិទ្ធិ ចត្តព្វាតិ នយំ ធស្សេតិ៍ បដិលោមតោ

ចា ចណ្ណៈបរិក្កូទតាយ បរិយាឌិកតាសិទ្ធិ, បរិយាឌិកតាយ ឥស្សតឹយតាសិទ្ធិ, ឥស្សតឹយតាយ អកិទ្ទបតាសិទ្ធិ ឃោះឌេតន្តា៍ ឲចំ សទឹរសយ្យត្តិចសេត អកិទ្ទបតាឌិកេ ឥស្សេត្វា ព្ពឥាតិ សទឹរេ ឥោយាកាចចសេតបិ តេ ឥស្សេតុំ "អកិទ្ទបិ ចា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ថ ឃចា បយាហឃុត្តា, ឲចំ អាទេរាហបរិណាហឃោកេតា ច បរិយាឌិកា តាតិឌឹឈតាឥឃោ, ឲចំ យតុស្សាត់ ឌិន្តាទ្ទបតាសយ្យត្តិបឹតិ "អប្បត្តា ឌិន្តាចណ្ណ"ត្តិ ចុត្តំ៍

អាទេរាហសយ្យត្តិ ចុត្តា ្វេន្តាឆេត បរិយាឌិកកាចតោ៍ បរិណាហសយ្យត្តិ ចុត្តា កិសទ្ធុលឥោយាកាចតោ៍ ចណ្ណសយ្យត្តិ ចុត្តា ចិចណ្ណតាកាចតោ៍ កាឃចិបត្តិឃាតិ សទឹរឥោយស្ស៍ សតចារចិហតស្សាតិ សត្តាក្លត្តំ ចិហតស្ស, "សតចារចិហតស្សា"តិ ច ព្ពក់ កប្បាសបិទ្ទចសេត ចុត្តំ, ត្វលបិទ្ទតោ បត ចិហតតយេច តត្ថិ៍ ក្យុក្ខយតាកទត្យុទ្ធឃចតបុបហ្សាតិ ចត្យុខ្លាតិ៍ "តយាលតាកទត្យុទ្ធឃចតបុបហ្សាតឹ"តិ អបទេរ៍

អក្កិឥដ្ឋា ចិឃាតិ អាសតកតេត អក្កិតា ឥដ្ឋា ចិឃ៍ បឩយយេចាតិ រាឌាត់ ឌិស្វាបិ កិច្ចត្តរបប្បុតា អហុត្វា កិច្ចត្តរតោ បឩយយេច, ឥស្សតសយកាល់ ឲចាតិ អតេត្វា៍ រេណ្ណា តិសឌ្ឍាឃ បន្ឋា តិបរិតត់ តិសឹឥត់ សឹល់ ឲតិស្សាតិ បន្ឋាតិបរិតិតឹ៍ ចំ ចំ អត្តតា រេណ្ណា កាតន្តាកិច្ចំ "កិ កេរាឃឹ"តិ បុន្ឋិតន្តាតាយ កិ កេរណំ បឌិយាចេតឹតិ កិការបឌិស្សាចិតឹ៍

យាត្យកាយោ តាយ ឃេកុឃ្យេត សឩឌាតិកោ, ព្ពត្តិទតតស្ស បត ចំ តត្តិតិ ឥស្សេតុំ "ស្វាស្សា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍

ក្យុណាតិ ទ្ទបក្យុណា ចេច អាចារក្យុណា ច៍ បុរិយកយ្ខាតុការចេតាតិ កតស្ស បុរិយកយ្ខស្សាតុការចេត ព្ពត្តិទតតស្ស តត្តាចសំចត្តតិឃស្ស បុរិយកយ្ខស្ស អាតុការចេត៍ ចក្កចត្តិតោបិ បរិចារសយ្យត្តិសំចត្តតិឃំ បុណ្ណកយុំ តាឌិសស្ស ថលចិសេសស្ស ្វបតិស្សឃោ ហោតិឃេច៍ តេតាហ "ចក្កចត្តិតោបុញ្ញា ្វបតិស្សាឃា"តិ, ឲតេត សេសេសុបិ សចិណ្ណាណកទតតេតុ អត្តតោ កយុចសេត តិន្តាទត្តសុបិ តេសំ តេសំ ចិសេសាត់ តក្ខបតិស្សឃតា ចិកាចិតា ឲចាតិ ឥដ្ឋា៍ បុន្តា ឲកឥេសចសេត លត្ថាយាតា បរិទិបុ្វឹ រេណ្ណា ចក្កចត្តិកាច្ចបកាយតតោ បដ្ឋាឃ សន្តាកាទបរិបុ្វា ឌាតា៍

កហបតិទតតចណ្ណតា

១៤០៍បកតិឃា ចាតិ សកាចេតច ចក្កទតតបរិត្យកាចតោ បុន្តាបិ៍ ឃាឌិសំ រេណ្ណា ចក្កចត្តិស្ស បុណ្ណាពល់ តិស្សាឃ ឃឆាចុត្តា ចក្កទតតាតុកាចតិន្តាត្តិ, តាឌិសំ ឲតស្ស បុណ្ណាពល់ តិស្សាឃ កហបតិទតតស្ស កយុចិបរិកខំ ឌិន្តាចក្លំ តិន្តាទត្តតឹតិ អាហ "ចក្កទតតាតុកាចសហិត"ត្តិ៍ កាទណស្ស ហិ ឲកសត្តតិបតិតតាយ, ថលស្ស ច សយាតកាលិកតាយ តឆាចចត់៍

បរិណាឃកទតតចណ្ណតា

១៣៨. “អយំ ធម្មោ, អយំ អធម្មោ”តិអាទិកា កម្មស្សកតាទិបាឋតបញ្ញាតស្ស បណ្ឌិតកាចស្ស អត្ថិតាយ បណ្ឌិតោ. ធាហុបច្ចេយ្យត្ថិយា ច្បុត្តោ. សកាចបិណ្ឌាយ មេធាបញ្ញាតាយ បកតិបញ្ញាយ អត្ថិតាយ មេធាវី. អត្ថតោ យាទាចញ្ញាយត្ថំ បទេសំ ចិកាទេចត្ថំ បកាទេសត្ថំ សមត្ថតាយ ចិកាវី. ចចត្ថបេចត្តិ តិដ្ឋិត្ថំ.

ចត្តាឡីសសមត្តាកាតចល្លតា

១៣៩. ចិបច្ចត្ត ចិបាកោ, ចិបាកោ ឯច ចេបាកោ យថា “ចិកតមេច ចេកត”ត្តិ. សមំ តាតិមឹតតាបច្ចុបាយ អចិសមំ កុត្តស្ស ចេបាកោ ឯតិស្សា អត្ថិតិ សមចេបាកិតិ, តាយ សមចេបាកិតិយា.

ធម្មបរិសាធចេបាល្លចលិចល្លតា

១៤០. ឌតរាសិ កាទេត្វា តេត ឌតរាសិតា ឧលិត្វា គ យាទបលិ. កិច្ចាមហីតិ អាហ “ទទន្តា បគា”តិអាទិ. តត្វ កាទលំ បទេតោ អាកាមិស្សតិ. ឯកាយ ចេចិកាយ បរិក្ខិត្តា ចេបាល្លចលិមេហា. បរិចេលាបរិច្ឆេទបរិយត្តេតិ ឯត្វ បរិចេលំ គាម សមត្តេតា ចិចេដក្កលកូតំ ចេបាល្លចលិយា តឹទំ, តស្ស បរិច្ឆេទកូតេ បរិយត្តេ ឯកាយ ចេចិកាយ បរិក្ខិត្តា ចេបាល្លចលិមេហា. ឯតដេហាសីតិ ឯតំ “ឈំគូតាហំ ឆ្លោយាឌុ ចេបាល្លចលិម្ហ”តិអាទិកំ អតោហាសីតិ. សន្តោតុកត្តិ សន្តោឌុ ឋតុឌុ បុបត្តកំ. គាគាចទន្តាបប្រលពីឌាទីតិតិ ទត្តតិលិឌិតាគាចល្លបុចេបត្តគ បុបត្តគចិកាបប្រលពីឌាទីតិ. ឌលឌចលឌយាលត្តិ ឌលឌចលឌបុបត្តយាលំ.

១៤១. បរិចារចធមេតាតិ តដ្ឋលិកបរិចារចធមេត, ឆ្លតុក្ខា បធមំ បដ្ឋបិតតិយាទេមេគេច ចុត្តំ, បច្ឆា បត យាគសយគាទីតិ ចិយ ឆ្លត្ថិយាបិ អត្ថិកាគំ បរិច្ចុត្តា ឯចំ. តេតគាហ “ឆ្លត្ថិហិបិ”តិអាទិ. បរិច្ចាកចធមេតាតិ តិទ្ធបេល្លបរិច្ចាកចធមេត. ឌិយតីតិ ឌាគំ, ទេឈ្យេចត្តេ តំ អក្កិយតិ តិស្សត្តិយតិ ឯត្វាតិ ឌាគក្កំ, បរិចេចធគដ្ឋាគំ. តាទិសាគិ អត្ថិតិ យាទិសាគិ ទទន្តា ឌាគពេក្ក មោយម្ពុកុយាទីតិ ចត្វាគិ, តាទិសាគិ មេយសំ អត្តតោ សគ្គកាគិ សគ្គិ. ឌូហាយាតិ បហាយ តទេត្វច ធមេបត្វា. អទេត្វា អត្ថិ មេយសំ តេតិ អត្ថិកា. ឯចំ អគត្ថិកាបិ ឌដ្ឋព្វា.

១៤២. កលហសច្ឆោបីតិ បិ-សច្ឆេគ ឌាគាឌិប្បាមេយគ កេហតោ គឹហតំ បុគ មេហំ បចេធមេត្ថំ គ យុត្តត្តិ ឆ្លាយមត្ថំ សមុទ្ទេតិ. តេតគាហ “គ តោ ឯតំ អយក្កំ បតិទូប”ត្តិអាទិ (ឌី. តិ. ១.១៤៣).

១៤៣. ហលិប្បមេត្វមេកតិ សិលាបរិយត្តមេត្វមេកោ. បរិច្ឆេទមេត្វមេកតិ បិសាធក្កលបរិច្ឆេទស្ស មេត្វមេកោ.

១៤៤. ហទតីតិ អតិចិយ បកស្សកាទេចគ ចល្ហុតិ បឌិហទត្ត ឌដ្ឋិក្ខតាយ ឌិដ្ឋិមេយា ហទតិ អបមេគត្ត ចិយ មេហាតិ. តំ បគ ហទលំ គេគំ

បរិបុដ្ឋេតាតិ អាហ “បដ្ឋាបេតី”តិ។

បធានករណាចារវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឈានសម្បត្តិវណ្ណនា

១៩០. មហតិយា ឋត្តិយាតិ មហន្តេន ឋិតិពទ្ធសមិទ្ធានេន។ តេនេវាហ ឋិតិឋិតពទ្ធាសំ “អនុកម្បិតព្ពានំ”ត្តិ ឋមិតា អានុភាព-សម្ពុទ្ធ គម្ភារណាំ ភវស្សតិ។ បុគ្គល សម្បត្តិ គព្ភា ភេយ្យាសុបវិច្ឆាកស្ស គតកាចំ ភវស្សន្តា “សម្បត្តិបរិច្ឆាកស្សា”តិ អាហ។ អត្តានំ ភវមតិ ឧបេតានាតិ ភវយា។

បោរិសត្តបុគ្គលោនាចវណ្ណនា

អស្សាតិ មហាបុរិស្សនវន្នោ។ ឧបោរា ទេវទោតិ អបរណ្ណោនោ តាមលោកព្ពតោ អណ្ណាតរោ បុថុជ្ជនោ ទេវោ។ ទេវំ ជិវ្ហាតិ អណ្ណាតរស្មិំ រូបច្ចូល និមិត្តំ ជិវ្ហា។ កដ្ឋតព្ពវាត្តិ កដ្ឋយតំ អត្ថវាតំ, ភារុផលកត្តិ អវេព្ព។

បរិវោកកាឌនត្តិ បរិនិឃបរិវោកាឌនិយាតិបរិវោកាវោនាគៀ កាឌនំ។ អារកល្លកត្តិ ឃ្វុទិចិន្នុគកល្លកំ។ បិបុស្សិកត្តិ ឧក្កសត្តកំ។ ក្តេកព្យុកត្តិ កុល្លិកំ។

កុដិការក្ខាទេវេមេ តិទគ្គសិតិ កុដិការំ បចិជ្ជការទេវា បជ្ជាឃ តេនំ មិច្ឆាចិតក្កានំ បចត្តិយា ឌកានំ តានារសិ។

១៩១. គសិណាមេ បណ្ណាឃតិ មហាបុរិសស្ស តព្ព តព្ព កតានិការណ្ណា, តេសព្ព បនេសានំ សុបរិកម្មកតកសិណាមជិនព្ពា។

១៩២. ចត្តារិ ឈានានីតិ ចត្តារិ កសិណជ្ឈានានិ។ កសិណជ្ឈានបដិបណ្ណានំ ទេមេ ចនតំ តានំ តទា អានេការចេទេសន តិដ្ឋត្តិតព្ពា។ មហាបោរិសព្ពានតិភិព្ពអនុបុណ្ណានេសុ អានេវោ តត្វ, អកិណ្ណាបជ្ជានតំ បន សន្ធាឃ តានិមិ តិដ្ឋាទេព្ពត្តិ, តស្មា មហាសវេព្ពា តាបសបរិដ្ឋាឌកកាលេ ឃព្ពកោ លោកិយក្ខណោ តិដ្ឋានេព្ពតិ, តេ សទ្ធាមិ តទា តិដ្ឋាទេព្ពមិមេច។ តេនាហ “មហាបុរិសោ បនា”តិអាទិ។

ចតុរាសីតិនគរសហស្សាទិវណ្ណនា

១៩៣. អភិហរិតព្ពកព្ពត្តិ ឧបនេតព្ពកព្ពំ។

໑໙໓. ຕິຕຄ຺ຈຕ຺ຕິ ປຸເຕ຺ຕ ຈຸປຕິຕ຺ຄ຺ ປິເກຕ຺ຕ.

ສຸກຄ຺ຄາເຄຕິ຺ປສຄ຺ກຍຄຈຕ຺ຕກາ

໑໙໔. ອາຈເຣ຺ຕ຺ວາຕິ ອຕິຈິນິຕ຺ວາ. ຍໍ ຍໍ ຣເຍ຺ຍາ ຍ຺ຄິຕໍ ຄາຕ຺ປກຣຫເຣ຺ຈ ເກາຕ຺ປກຣຫເຣ຺, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ຕເຊຈ ສຍິຄ຺ຄກາເຈ ຈິຕ຺ຕເຕີ.

໑໙໕. ສເຈ ປນ ຣາຊາ ຊີວິເຕ ລຄ຺ຄ ຊເຄສ຺ສ, ຍ຺ຄເຕາ ປຣຍິ ຍິເຣ ກາລໍ ຕິເຣ຺ຕ ຍ຺ສ ຍຫິຄ຺ຄເກາ ຍຫາຕ຺ຄາເຈາຕິ ໂຈຈໍ ຍຫຍ຺ຍາສຍາ ເຄຈີ ເກາເກາສຸ, ຊີຈິເຕ ຈ ຣາຊາຄໍ ສາເປລ຺ລ ກາຕຸ ຈາຍຍິ. ເຕຄ ຈຸຕ຺ຕ "ຍາ ເຫຈ ເທາ ຣາຊາ"ຕິອາຄິ. ເຕເຄຈາຫ "ຕສ຺ສ ກາລຄ຺ຄິຣິຍໍ ອຄິຄ຺ຄຍາຄາ"ຕິອາຄິ. ລຄ຺ຄ ຊເຄຫີຕິ ໂຈຕ຺ຕ ລຄ຺ຄ-ສເຄ຺ຄາ ຕຫຍາປຣິຍາເຍາຕິ ອາຫ "ເປຍໍ ຕ຺ປຍາເຄຫີ"ຕິ. ອເປລ຺ລຕິ ອາຣຍຸຫໍ ໂຈຕາຍ ຄ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊຕີຕິ ອເປລ຺ລາ, ຕຫຍາ.

໑໙໖. ກຣຫິຕາຕິ ໂຈຕ຺ຕ ເກຫິ ກຣຫິຕາ, ກສ຺ສາ ຈ ກຣຫິຕາຕິ ອເຄ຺ຄາລີຄໍ ເຈາຄຄໍ ຈິສ຺ສເຊ຺ຊເຄ຺ຄາ "ຄຸເຄ຺ຄຫີ"ຕິອາຄິຍາຫ, ເຕຄ ຈິຍ຺ຍາກຣຫິຕຕ຺ຕາ, ຄຸກ຺ກຕິສໍຈຕ຺ຕຄິຍເຕາ ຈ ສາເປລ຺ລກາລກິຣິຍາ ປຣິຈເຊ຺ຊຕຍ຺ຍາຕິ ຄເສ຺ສຕິ.

໑໙໗. ໂຈກຍຄ຺ຄ ກຄ຺ຄາຕິ ຣເຍ຺ຍາ ຈລ຺ລປຍໍ ຈິຊຫິຕ຺ວາ.

ຕຫຸເລກ຺ປກຍຄຈຕ຺ຕກາ

໑໙໘. ເສາລສ຺ສາຕິ ເກາຍ຺ຍຄີສສ຺ສ ເສາລສ຺ສ. ໂຈກາ ຄຕ຺ຕປິຕີຕິ ໂຈກໍ ຄຕ຺ຕຈຄ຺ຄິຕກໍ. ຕາຄິສໍ ຄຕ຺ຕຄ຺ຄ ຕຊາຕ຺ປໍ ກຣໍ ຍຊຸເຣ ນິຄິຄ຺ຄ ຄຕ຺ຕ. ຄຸຕ຺ຕາຄຄ຺ຄ ຄຸຕ຺ຕຈຄ຺ຄາຄໍ.

໑໙໙. ຄາສຍຄຸສ຺ສາຕິ ຄາສາ ເຈຈ ອາຍຸຕ຺ຕກຍຄຸສ຺ສາ ຈ.

ຍ຺ຄາຄິ ຍຊາຈຸຕ຺ຕາຍ ຣເຍ຺ຍາ ຍຫາສຸຄສ຺ສຄສ຺ສ ເກາກສຍຕ຺ຕິຍາ ກຍສຣິລ຺ລຕໍ ຕ຺ຄຄ຺ຄເຣຄ຺ຄາ "ໂຈຕາຄິ ປຄາ"ຕິອາຄິຍາຫ, ຕໍ ສຸຈິເຍ຺ຍາຍ຺ຍເຍຈ.

໑໙໐. ອາຄິເຕາປຄ຺ຄາຍາຕິ ສຍຸຄາກຍຄເຕາ ປຄ຺ຄາຍ. ຍຕ຺ຕ ຕໍ ປຸຍ຺ຍາ ອາຍ຺ຫິຕໍ, ຍເຕາ ສາ ສຍຕ຺ຕິ ຄິຍ຺ຍຕ຺ຕາ, ຕເຕາ ຕຕິຍຕ຺ຕກາຈເຕາ ປຄຸຕິ. ຍຫາສຸຄສ຺ສຄສ຺ສ ຊາຕກເຄສຄາ ຫິ ຕຄາ ສຍຸຄາກຍຄເຕາ ປຄ຺ຄາຍ ຄກຈຕາ ເຄສິຕາຕິ. ປິສ຺ວາກາຣກີຍ຺ສໍ ຈິຍາຕິ ຍຊາ ຄາຍ ຄາຣກາ ປິສ຺ສຫິ ຈາປິເກຫເກາຊຄາຄີຄິ ຄເສ຺ສຄ຺ຄາ ຍຊາຣຸຈິ ກີຍ຺ຍ຺ຄ຺ວາ ກຍຄກາເລ ສຍ຺ຍາ ຕໍ ຈິຄໍເສຄ຺ຄາ ກຄ຺ຄຄິ, ໂຈເຍຈ ຄກຈາ

ยហาวุฅស្សតការេល អត្ថតា អត្ថក្ខតំ ឪន្តាឞយ្យត្តិឞឪំ អឩិន្តេឃ្យាត្ថកាចឞយ្យត្តិ ឩិត្តារេតា ងេស្សត្វា ប្ញត អត្ថេតា េឪឞតំ
អាឪតចតិស្សរេលងស្សតចេឞត ឩិចក្ខារិយុត្វំ ឩិបរិចេត្តេត្តា “ឞន្តា ឞា ឞយ្យត្តិ អតិក្ខតាឃ ឩិបរិលតា ឩិឆំឞិតា”តិ ងេស្សេត្តា
“បស្សាតក្ខា”តិអាឪយាហៈ ឩិបរិលតាតិ ឩិបរិលាយំ ឞកាចឩិកយំ ហតាៈ េតតាហ “បកតិឩិឌហេតតា”តិអាឪៈ បកតីតិ ឞកាចឆយុាតំ
ក្ខងឃចឃបរិត្តិេត្តា ពក្ខតូអបុឞតាឪឞការេចា, េឞា កក្កក្ខលេតា បង្កាឃ ឌហិេតា, បរិក្ខឌេត្តា ឞន្តេឞា តេត្ថចៈ េតតាហ
“តិន្តាតបឪេបិ ឩិឃ អបណ្ណាត្តិកកាចំ ហតា”តិៈ

ឧត្តាចតាតិ អាឪេតា បង្កាឃ បចេត្តត ឧត្តពេត េងឞតាយេក្ខតៈ អតេកាតិ ចស្សេកាឪឞតឞហស្សាតិេឃច ក្ខន្តេឆា ឧតិស្សាតិ
អតេកចស្សេកាឪឞតឞហស្សុន្តេឆាៈ អតិក្ខលក្ខលំ អាងាឃាតិ តំ ឞយ្យត្តិកតំ អតិក្ខលក្ខលំ េងឞតាឃ ការេហត្វា ឩិការេចត្វាៈ ឃចា
តិេស្សលិយុក្ខេត តាឪឞំ ឞតហត្វុន្តាឆំ ទុក្ខ បកតិបុរិេឞត អារេទាហិតុំ ត ឞក្កា, ឧចំ អតិក្ខតាឩិកាចេតត តស្សា ឞយ្យត្តិឃា
អេបក្ខាតិេស្សលិយុក្ខេត េកតឪ អារេទាហិតុំ ត ឞក្កាតិ អាហ “អតិក្ខលក្ខលំ អាងាឃ តិេស្សលិ យុក្ខាេត្តា ឩិឃា”តិៈ េតេតចាតិ
ឃចាវុត្តការេលតេច, អាឪេតា ឞាតិឞឃំ ការេយុ អស្សាងំ ងេស្សត្វាបិ ក្ខបរិ េតឞំ “បស្សាតក្ខា”តិអាឪតា អាឪតចំ, ឌ្ឋកាទំ,
ឞំកិលេឞំ, េតក្ខេយុ អាតិឞំឞក្ខ ឩិការេចត្វា េងឞតាឃ តិង្កាបិតត្វាៈ បុន្តេតិ អតីតការេលៈ ចឞកទាឌាតិ ចឞកតាយេកា
ឞីហឞូអយហារាឌាៈ

ក្ខងកបុបុសូអាងេឃាតិ អាឪ-ឞេក្ខត តិលេក្ខ ក្ខស្សាចតិក្ខអាឪេក ឞក្កល្យាតិៈ

យហាវុតស្សតស្ស បតាតិ បត-ឞេក្ខា ឩិេឞឞត្វេឌាតេតា, េតត យហាវុតស្សតយហារាឌា ឥឃាតាកិណ្ណាឞយាបត្តិេឃា តិន្តេត្តឞិ, តងេក្ខត
បរិវុេក្ខ ច ឞយលការេច បតិក្ខេតា, ឃេតា ឩិងុឃ ឧច កាយឩិតក្ខាឪឞយលកាចឞំកិលេឞំ ប្ញណ្ណាកាទំ បាឩិឞិ, ឧចំក្ខតស្សាបិ តស្ស
កាលំ កិរិឃេតា ឞត្តេយ ឪចេឞ ឞន្តា ចក្ខចត្តិឞយ្យត្តិ អត្តេហិតា, ត តេតា បទំ, អេហា អក្ខរិឃយត្ថេស្សា
អតណ្ណាឞាឆារលក្សលឩិេឞេឞាតិ ន្តយំ ឩិេឞឞំ ងេស្សតិៈ

អតាវុសូហត្តិ “ទាឌា កិទ បុន្តេ ហហបតិក្ខេល តិន្តត្តិ”តិអាឪតា, (ឌីៈ តិៈ អង្កៈ ១ៈ១៩០) “បុត េឆទំ អាយេត្តឞី”តិអាឪតា (ឌីៈ តិៈ អង្កៈ ១ៈ
១៧១) ច ទុត្តយត្តំ ឞត្តាឃាហៈ េឞា ហិ ន្តយស្សិ វុេត្ត ឞក្ខិតិ អតាវុសូេហា, អណ្ណាត្ត បត អាហេតា ន្តយិស្សា េងឞតាឃ បិង្កិចត្តការេចតៈ
ឃំ បេតត្ត អត្ថេតា ត ឩិកត្តំ, តំ វុឩិន្តេណ្ណាឃ្យំ ឧចាតិៈ

យហាវុតស្សតវុត្តចណ្ណតាឃ លីតត្តបុការេឞតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ɜ̃ ᨴᨲᨧᩈᨠᨻᩩᨲ᩠ᨲᨧᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ภาติกิยาอิญฺฺาการเฬาวณฺณนา

๑๔๑-๑๔๓. "ปริเตา"ติ ปทํ ยฉา ธยตฺตฺฉาธเกา, ๑ฉํ ธยึปตฺฉาธเกาปิ เหาตีติ ธยตฺตา ธายตฺตาติ อเตฺา ทุเตฺา. อาเยอิเตภ ปภ ธยตฺตเตฺา เฆาติเตา. ยสฺส ปภ ธายตฺตา ฆตปเฅสุ "ภาติเก อิทเตึ"ติ ทุตฺตฺตา ภาติกสฺสาติ อิญฺฺาเตา ยเยเตฺา. ยสฺส ปริเตา ฆตปเฅสุ ญาาการเราติ, ตตฺ ปริฉารการกาติ ญาาการเฬาํ อทุตฺตฺบิฏฺฐิ, ติฆสฺสฺตฉเยภ ฉา ตสฺส ฉกฺลยาภตฺตา "ปริเตา ปริเตา ฆตปเฅสุ" ตฺเฉฺฉ ทุตฺตํ. ปริฉารเกติ ปฺปิเธเก. เตภาห "ตุฏฺฐฉยฺญฺฉฺาติ ปริฉารเก"ติ. ปฺปปตฺตึสฺติ ติฏฺฐตฺตึสุ. ธาาฬาภติปุฏฺฐาติ ปฺปปตฺตึสฺติ ๑ตฺ ธาาฬาภตฺปปตฺติ ภาย ตสฺส ตสฺส ยภุธาาฬาภยภสฺส ติฏฺฐตฺติ. ยํ ธกฺลาย ทุตฺติ "ปฏฺฐาฏฺฐิ ฆฺรฆฺฆาภิยาติ ปริกฺลยา"ติอาอิ. ปุฏฺฐาปปตฺติ ภาย ติติเฅฉติกาฆฺปปตฺติ. ธฏฺฐตฺตาติ "ฉฏฺฐิยเลฺลฺสฺ"ติอาอิเก ธฏฺฐตฺ ฉตฺฺสุปิ ปเฅสุ. ปุริเยสฺติ ปิญฺฐตํ ทุเตฺ ธกฺลายาห. ฆสสุเยฉาติ เตสุ ๑ฉ ฆสสุ ฆตปเฅสุ. ปริฉารเก ญาาการเราติ ญากาตฏฺฐาติ ธาหฺติ ตตฺ ลฏฺฐภเตา. ภาติเก ภฉา ภาติกิยา.

ติฏฺฐกฺตาติ ติฏฺฐิ ติฏฺฐยํ ๕ปภาตา.

อาภกฺปริกฉาฉณฺณนา

๑๔๔. ยสฺมา ธฏฺฐฺสฺปฺปฺธปตฺติ ภาย ฉยฺสฺฉยฺตาย, ฉยฺสฺฉยฺตา ฉ ตุฏฺฐฺสฺตุฏฺฐตาย, ตสฺมา "อเหา ฉเยฺา, อเหา ธเฏฺฐา"ติ ฉยฺธฏฺฐฺาฬากิตฺตภาปิ อตฺเตา ตุฏฺฐฺาฬากิตฺตภา ๑ฉ เหาตีติ "ภกฉตฺติ กิตฺตฆยาภตฺปิ"ติ ปฆสฺส "อเหา ฉเยฺา"ติอาอิภาปิ อเตฺา ทุเตฺา.

๑๔๕. ธาาฬากตีติ "ปฏฺฐาฏฺฐิ ฆฺรฆฺฆาภิยาติ ธิเฆาฆภาติ ปริกฺลยา"ติอาอิภา อากตํ ปหาตฏฺฐปหาภฉเยภ ปฉตฺติ ยภุธาาฬากยติ. ยสฺมา ตสฺสา ๑ฉ ธาาฬากติยา ฉเยภ ตสฺส ตสฺส อริยปุกฺกลสฺส ฆฺปปิติกตาอิฉิเยเยา, ตสฺมา ตํ ตาอิธํ ตสฺส อภิยยฺราฆํ ธกฺลายาห "ธาาฬาภิยยฺรายเยฉา"ติ.

๑๔๖. ๕ปยตฺติ ปติ ยยฺติ อาเลาภิยตีติ ๕ปยตฺตปติเยา. ๕ปยตฺตฆสฺเภา ๕ปยติฺตาสฺเภฺา. ภาติริฉาติ ๑ตฺ ร-การเรา ปฆยตฺติกเรา, ตฺฉ-ยเฏฺฐา ฦยเตฺาติ อาห "อติฉิย ภาตึ"ติ.

ឧតចសកយក្លចណ្ណតា

១ប័០៉ ឧេដ្ឋកការេចត ឧេត ចសកសឹេសាតិ ឧតចសេកាតិ អស្ស េឆចបុត្តស្ស តាយំ អេហាសិ៉

ឰ្លេតា េឆចេលិកា ចចិត្វា សត្តក្លត្វំ យត្យស្សេលិេព រាឌក្វតស្ស៉ យត្យស្សេលិកា ចចិត្វា សត្តក្លត្វំ េឆចក្វតស្ស៉ ៧េត្ថចាតិ ៧តស្ទិ៍េឃច ចាត្យយហារាឌិពកេច, ៧ត្ថាបិ េចស្សចណស្ស សហញ្ញតាចេសត៉

១ប័ឲ៉ អាសិសត់ អាសា, បត្ថតា៉ អាសាសឹេសត េចត្ថ ពត្តពព្យតាក្យសលឆ្ឋត្ថិ ចឌតិ៉ េតេតចាហ "សពដាកាយិយក្កត្ថាឃា"តិអាឌិ៉ ឃឌេក្កតិ ៧ត្ថ អក្ក-សេដ្ឋ អាឌិបរិឃាេឃាតិ អាហ "តំ ឌិចសំ អាឌិ ពត្វា"តិ៉ "បុរិយំ...េប... អចិតិបិេតា"តិ ឰ្លឌំ ឃឆា តត្តកំ កាលំ ស្យកតិេតា ស្យកត្យបបត្តិេឃច អេហាសិ, តឆា ពត្យបឌិតក្យសលកយ្យុត្តា៉ ឋ្យស្សស្ស សយ្យាសយ្ឃ្យេស្ស កាលេតា បក្យតិ ហិ សយ្យតចិចដ្ឋបតិស្សឃក្យសលសយ្យាេរា ៧ស េឆចបុេត្តា៉ អតឆ្លិរិឃត្តិ អត្យ អត្យ អឆ្លិរិឃំ៉ េតតាហ "បុតប្យត់ អឆ្លិរិឃេយចា"តិ៉ សឃំបរិសាឃាតិ សពាឃ បរិសាឃ៉ កពចេតា ឌិដ្ឋសឌិសេយចាតិ អាចឌ្ឋតសយតត្តទិ ឃឆា េត កពចេតា ចត្យចឹសតិសតសហស្សយត្តា សត្តា ឌាណពតិេតា ឌិដ្ឋា, ៧ចំ ត្យេយត្វិ ឌិដ្ឋសឌិសេយច៉ េចស្សចណស្ស សយ្យុតា ស្យតំ យឃាតិ ចឌតិ៉

េឆចសកាចណ្ណតា

១ប័១៉ចស្សបតាឃិពសក្កហត្ថត្តិ ចស្សបតាឃិកាឃ អារក្លាសំចិឆាតចេសត កិក្លត់ សក្កហណត្វំ "ចស្សបពតា កិក្ល ៧ចំ ស្យេពត សយណឆយ្យំ ពេរាត្តិ"តិ, បចារណសក្កេហា បតស្ស បចារេត្វា សត្វ សត្តិកំ ពឆ្ឋត្តាត់ កិក្លត់ អត្តរាយេក្ក បរិស្សឃបរិហរណត្វំ៉ ឆយ្យស្សចតត្វំ ត្យរដ្ឋាត់ ពឆ្ឋេត្តស្យបិ ៧េសច តេឃា៉ អត្តតាបិ អាពត្តា ឆយ្យស្សចតត្វំ សត្តិបតិេឃច៉ ៧េត្ថត្ថាតិ ៧ត្ថ ៧ត្ថ អឃ្យាត់ ចសតដ្ឋាេត៉

តឌាឃឹតិ "បុរិយាតិ កេត្ត ឌិចសាតិ"តិ ចុត្តការេលបិ៉ ៧េតេតច ពារេណតាតិ ចស្សបតាឃិពតិយិត្តេយច៉ េតតាហ បិឡ្យឰ្លឃំ "តឌហុេបិសេឆ បត្តរេស ចស្សបតាឃិកាឃា"តិអាឌិ៉ អាសេតបិ តិសដ្ឋាឃ ស្យឆយ្យាឃ េឆចសកាឃ បឆយំ េឆេចស្យ តាចតិេសស្យ តិសិេត្តស្យ តស្សា ចត្យស្យ ទ្វាេរស្យ ចត្តាេរា យហារាឌាេតា តិសឹឌត្តិ, ឰ្លឌំ េតសំ អាសេត តិសដ្ឋាឃ ចារិត្តំ េហាតិ៉

េឃតេត្ថតាតិ េឃត ពិេច្ចត េឃត បេឃាឌេតត៉ អារក្លត្តិ អារក្លក្វតយត្វំ៉ ចុត្តំ ចចត់ ៧េតាសត្តិ ចុត្តចចតា, យហារាឌាេតា៉

១ប័១៉អតិក្កយិត្វាតិ អតិកចិត្វា៉

សតក្កយារពឆាចណ្ណតា

១៤២៖ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា អធិគន្ត្វា អសង្ខេយ្យេហិ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា ធេតាហ “អប្បត្តធម្មា”តិអាទិ៍ ចក្ខុវេច បទោ ទ្វិបដិយ្យសស្ស យទេក្ខា ហូបធាតុ ចក្ខុបទោ, តស្មិំ ចក្ខុបធម្មិត្តិ អាហ “ចក្ខុបសាទេ”តិ, ចក្ខុស្ស ពោធទវេយាទេក្ខា ចា ចក្ខុបទោតិ អាហ “អាបាថេ ចា”តិ៍ តាភិកចតិតិ ត អភិកចតិ, ពោធទកាចំ ត កច្ឆតីតិ អទេត្វា៍ ទេហដ្ឋា ទេហដ្ឋាតិ តាចតិសទេតា បដ្ឋាយ ទេហដ្ឋា ទេហដ្ឋា, ត ធាតុយហារាឌិកទេតា បដ្ឋាយ, តាបិ ព្រហ្មបរិសជ្ជទេតា បដ្ឋាយ៍ “ធាតុយហារាឌិកា ហិ តាចតិសាតំ យថា ឌាតិទ្វបិតិ បស្សិតុំ សក្កោន្តិ, តថា ព្រហ្មានោ ទេហដ្ឋិមា ហូបរិមានំ”ន្តិ ពោធិ, តំ ត យុត្តំ៍ ត ហិ ទេហដ្ឋិមា ព្រហ្មានោ ហូបរិមានំ ម្វលបដិសន្ធិទ្វបំ បស្សិតុំ សក្កោន្តិ, យាបិតវេច បស្សិតុំ សក្កោន្តីតិ ដដ្ឋព្វំ៍

សុលទេក្ខាចតិដ្ឋំ ឌក្កមីតិ កតិយោ ហូបធាទទេក្ខា ពាហិ ចិសដចិតក្កចិទេច្ឆេដេត សទេក្ខាធំ អាបត្តធិត្តតាយ៍ យធិត្យអយ្យកស្សាតិ កកចត្តំ សន្ធាយ ចតតិ៍

បញ្ហា សិលា ឲតស្សាតិ បញ្ហសិទេលា, បញ្ហសិទេលា ចិយ បញ្ហសិទេលាតិ អាហ “បញ្ហសិលកន្ធុឲ្ឋសដិទេសា”តិ៍ យយាយត្តីតិ បិយាយត្តិ៍

១៤៣៖ សុយុទេត្វាតិ សទទេធាទេសហិ សុដ្ឋុ យុទេត្វា៍ ទេយហិ បិត្តទេសយ្យាឌីហិ បលិត្យុដ្ឋត្វា សទោ អចិស្សទេដ្ឋា សិយា, តដកាចទេតា ចិស្សទេដ្ឋាតិ ដទេស្សទេត្វា អាហ “អបលិត្យុទេន្ធា”តិ៍ ចិញ្ញាទេបតីតិ ចិទេញ្ញាទេយ្យា, អទេត្វាកឆទេហតុអទេត្វា កត្តុសាឆទេតា ឲស ចិទេញ្ញាយ្យសទេគ្គាតិ អាហ “អត្តចិញ្ញាបទេតា”តិ៍ សទស្ស យឆ្វទេតា តាយ យដ្ឋចត្តិ អាហ “យឆ្វទេទា យុទ្ធ”តិ៍ សចត់ អទហតីតិ សចតីទេយា៍ សចតាទេហតាយ ច អាបាថេសុលតាយាតិ អាហ “កណ្ណសុទេលា”តិ៍ ពិន្ទុតិ បិណ្ឌិទេតា៍ អាទេកាឌិតភិន្នក់សសទេគ្គា ចិយ អទេគកាចយទេចា អហុត្វា តិទចយទេចា, ឲកកាទេចាតិ អទេត្វា៍ ទេតតាហ “ឲកណ្ណុតា”តិ, ឲទេតទេតចស្ស អចិសាទិតា សំចណ្ឌិតា ដដ្ឋព្វា៍ កម្ពីទ្វប្បត្តិដ្ឋាគតាយ ចស្ស កម្ពីទតាតិ អាហ “តាភិម្វលទេតា”តិអាទិ៍ ឲចំ សយដ្ឋិទេតាតិ ឌីចទ្យាឌីប្យហារយត្តសយដ្ឋិទេតា៍ អយឆ្វទេទា ច ទេហាតិ ហូប្បត្តិដ្ឋាគាតំ បទិលហុកាចទេតា៍ ត ច ទ្វទំ សាទេចតិ ចិទកាចាកាចទេតា៍ តិក្ខាឌី សុចិបុលកាចទេតា សចិទេសំ តិក្ខាទេដា, បិសំសតិក្ខាទេដា ចា៍ ទេតតាហ “យហាទេយឈ...ទេប... យុទេត្វា”តិ៍

បន្តិយំ បន្តិយត្តិ ទុតិយំ, ចតុត្ថំ, លដ្ឋំ, អដ្ឋមញ្ហ បធំ៍ បុទិមស្ស បុទិមស្សាតិ យថាក្កមំ បធមស្ស, តតិយស្ស, បញ្ហមស្ស, សត្តមស្ស ធ៍ អទេត្វាទេយចាតិ អត្ថតិទេគ្គសា ឲច៍ ចិស្សដ្ឋតា ហិស្ស ចិទេញ្ញាយ្យតាយ ទេចឌិតព្វា, យញ្ញុកាទេចា សចតីយតាយ, ពិន្ទុកាទេចា អចិសាទិតាយ, កម្ពីទកាទេចា តិក្ខាឌិតាយាតិ៍ យថាបទិសត្តិ ឲត្វ យថា-សទេគ្គា បទិយាហចាឌី, ត បកាទាឌិចាឌីតិ អាហ “យត្តកាបទិសា”តិ, ទេតត បទិសប្បយាហំ ឲចស្ស សទោ តិច្ឆទតិ, អយមស្ស ឆម្ពុតាតិ ដទេស្សតិ៍ ទេតតាហ “តត្តកទេយចា”តិអាទិ៍

“ទេយ ហិ ទេពឌី”តិអាទិ “យាចញ្ហ ទេសា កកចា”តិអាទិតា ទុត្តស្ស អត្ថស្ស ហេតុកិត្តតចទេសត សយត្ថតំ សទទេលាសុ ទេតសំ តិច្ឆទេសចទេតត, សីទេលសុ ច បតិដ្ឋាបទេតត លកាយសក្ខុសប្បត្តិអត្ថុប្បាដតទេតា៍ ទេតតាហ “ទេយ ហិ ទេពធិ...ទេប... ចតតី”តិ៍ តិទេញ្ញុយតិកាហិតសទេលាតិ

បេក្ខនាគតសរណគមេនំ. តេ ហិ សព្ពសោ សមុគ្ឃាតិតវិចិកិច្ឆាយ រតនត្តយេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតាយេវ, បោថុជ្ជនិកសទ្ធាយ វសេន ឥទ្ធាទីនំ គុណេ ឧក្ការេហុត្វា ឋានត្តិ, អបរនេយ្យទ្ធិនោ តេ បរិយាយេន និទ្ទោមតិគាហិតសរណា វេទិតព្វា. គន្ធព្វេទេវគណន្តិ គន្ធព្វេទេវសមូហំ. ទុកា វុច្ចតិ ទិវិសិ យា ទុកាតិបិ វុច្ចតិ, តស្សា ទុណ្ណ ទុកាបិដ្ឋំ. តំ គោដ្ឋេត្វា បក្កិត្តំ ឈានំ និរន្តរឋិតំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ.

ភាវិតិទ្ធិបាទវណ្ណនា

៤៣១. សុបញ្ញត្តាតិ សុដ្ឋុ បការេហិ ញាបិតា បោធិតា, អសង្ករតោ ច ឋបិតា, តំ បន បោធិតំ, អសង្ករតោ ឋបនញ្ច អត្ថតោ ទេសនា ឯវាតិ អាហ “សុកថិតា”តិ. ឥជ្ឈនដ្ឋេនាតិ សមិជ្ឈនដ្ឋេន, និប្ផជ្ជនស្ស ការណភាវេនាតិ អត្ថោ. បតិដ្ឋានដ្ឋេនាតិ អធិដ្ឋានដ្ឋេន. ឥទ្ធិយា បាទោតិ ឥទ្ធិបាទោ, ឥទ្ធិយា អធិគមុបាយោតិ អត្ថោ. តេន ហិ យស្មា ឧបរូបរិ វិសេសសង្ខាតំ ឥទ្ធិំ បជ្ជន្តិ បាបុណន្តិ, តស្មា “បាទោ”តិ វុច្ចតិ. ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ, សមិជ្ឈតិ និប្ផជ្ជតីតិ អត្ថោ. ឥទ្ធិ ឯវ បាទោ ឥទ្ធិបាទោ, ឥទ្ធិកោដ្ឋាសោតិ អត្ថោ. ឯវំ តាវ “ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា”តិ ឯត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ. ឥទ្ធិបហោនកតាយាតិ ឥទ្ធិយា និប្ផាទនេ សមត្ថភាវាយ. ឥទ្ធិវិសវិតាយាតិ ឥទ្ធិយា និប្ផាទនេ យោគ្យភាវាយ. អនេកត្ថត្តា ហិ ធាតូនំ យោគ្យត្ថោ វិ-បុព្វោ សុ-សទ្ទោ, វិសវនំ វា បសវនំ វិសវិតា, តត្ថ កាមការិតា វិសវិតា. តេនាហ “បុនប្បុន”ន្តិអាទិ. ឥទ្ធិវិកុព្វនតាយាតិ វិកុព្វនិទ្ធិយា វិវិធរូបករណាយ. តេនាហ “នានប្បការតោ កត្វា ទស្សនតាយា”តិ.

“ឆន្ទញ្ចេ ភិក្ខុ អធិបតិំ ករិត្វា លភតិ សមាធិំ, លភតិ ចិត្តស្សេកគ្គតំ, អយំ វុច្ចតិ ឆន្ទសមាធី”តិ (វិភ. ៤៣៣) ឥមាយ បាឡិយា ឆន្ទាធិបតិ សមាធិ ឆន្ទសមាធីតិ អធិបតិសទ្ទលោបំ កត្វា សមាសោ វុត្តោតិ វិញ្ញាយតិ, អធិបតិសទ្ទត្ថទស្សនវសេន បន “ឆន្ទហេតុកោ, ឆន្ទាធិកោ វា សមាធិ ឆន្ទសមាធី”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ. “បធានភូតាតិ វីរិយភូតា”តិ កេចិ វទន្តិ. សង្ខតសង្ខារាទិនិវត្តនត្ថំ បន បធានគ្គហណន្តិ. អថ វា តំ តំ វិសេសំ សង្ខរោតីតិ សង្ខារោ, សព្វម្បិ វីរិយំ. តត្ថ ចតុកិច្ចសាធកតោ អញ្ញស្ស និវត្តនត្ថំ បធានគ្គហណន្តិ. បធានភូតា សេដ្ឋភូតាតិ អត្ថោ. ចតុព្ពិធស្ស បន វីរិយស្ស អធិប្បេតត្តា ពហុវចននិទ្ទេសោ កតោ. វិសុំ សមាសយោជនវសេន យោ បុព្វេ ឥទ្ធិបាទត្ថោ បាទស្ស ឧបាយត្តំ, កោដ្ឋាសត្តញ្ច គហេត្វា យថាយោគវសេន ឥធ វុត្តោ, សោ វណ្ណមានានំ បដិលាភបុព្ពភាគានំ កត្តុករណិទ្ធិភាវេ ឧត្តរចូឡភាជនីយេ ច វុត្តេហិ ឆន្ទាទីហិ ឥទ្ធិបាទេហិ សាធេតព្វាយ ឥទ្ធិយា កត្តិទ្ធិភាវំ, ឆន្ទាទីនញ្ច ករណិទ្ធិភាវំ សន្ធាយ វុត្តោតិ វេទិតព្វោ, តស្មា “ឥជ្ឈនដ្ឋេន ឥទ្ធី”តិ ឯត្ថ កត្តុអត្ថោ, ករណត្ថោ ច ឯកជ្ឈំ គហេត្វា វុត្តោតិ កត្តុអត្ថំ តាវ ទស្សេន្តោ “និប្ផត្តិបរិយាយេន ឥជ្ឈនដ្ឋេន វា”តិ វត្វា ឥតរំ ទស្សេន្តោ “ឥជ្ឈន្តិ ឯតាយា”តិអាទិមាហ. វុត្តន្តិ កត្ថ វុត្តំ? ឥទ្ធិបាទវិភង្គបាឡិយំ (វិភ. ៤៣៤) តថាភូតស្សាតិ តេនាការេន ភូតស្ស, តេ ឆន្ទាទិធម្មេ បដិលភិត្វា ឋិតស្សាតិ អត្ថោ. “វេទនាក្ខន្ធោ”តិអាទីហិ ឆន្ទាទយោ អន្តោកត្វា ចត្តារោបិ ខន្ធា កថិតា. សេសេសុបិ សេសិទ្ធិបាទេសុ.

វីរិយិទ្ធិបាទនិទ្ទេសេ “វីរិយសមាធិបធានសង្ខារសមន្នាគត”ន្តិ ទ្វិក្ខត្តុំ វីរិយំ អាគតំ. តត្ថ បុរិមំ សមាធិវិសេសនំ “វីរិយាធិបតិ សមាធិ

ចិរិយនយាឌិ”តិ, ទុតិយំ នយត្នាកយក្កូតស្សត៑ ឆ្ទេយេច ហិ នព្ពត្ត នយត្នាកយក្កាតិ, នយាឌិ, បឆាតនង្ខារេទា ច៑ លក្ខាកេឃា ហិ នយាឌិចិនេនតាតិ, បឆាតនង្ខារេទា បត បឆាតចចេតេតច ចិនេនមិនេតា, ត លក្ខាឌីហីតិ ត ព្ពុធ ចិរិយាឌិបតិតា បឆាតនង្ខារស្ស ចុត្តា ហោតិ៑ ចិរិយប្លា នយាឌិ ចិនេនេនត្វា ជិតេយច, នយត្នាកយក្កចេនត បត បឆាតនង្ខារចចេតត ចុត្តត្តិ តាបិ ទ្វិហិ ចិរិយេហិ នយត្នាកេយា ចុត្តា ហោតិ៑ យស្មា បត លក្ខាឌីហិ ចិនិទ្ធោ នយាឌិ, តធាចិនិទ្ធេតច ច តេតត នយ្យយុត្តា បឆាតនង្ខារោ, នេនឆយ្មា ច, តស្មា នយាឌិចិនេនតាត់ ចេនត ចត្តារោ ព្ពុទ្ធិបាទា ចុត្តា, ចិនេនតការេចា ច លក្ខាឌីត់ តំតំអចស្សយកស្សតចេនត ហោតីតិ “លក្ខនយាឌិ… បេ… ព្ពុទ្ធិបាទ”ន្តិ ឲត្ត តិស្សយតេត្ថបិ បាទ-នទ្ធេ ន្ទុបាយតេត្ត លក្ខាឌីត់ ព្ពុទ្ធិបាទតា ចុត្តា ហោតិ៑ តេតតច ហិ អភិធម្មេ ន្ទុត្តទក្ខុព្យអកាជតីយេ (ចិក៑ ៣៥៩) “ចត្តារោ ព្ពុទ្ធិបាទា លព្ទិទ្ធិបាទោ”តិអាឌិតា លក្ខាឌីតេយច ព្ពុទ្ធិបាទតា ចុត្តា៑ បញ្ញុប្បុទ្ធេព (ចិក៑ ៣៥៤ អាតេយា) “ចត្តារោ ព្ពុទ្ធិបាទា ព្ពុធ កិក្ខុ លក្ខនយាឌី”តិអាឌិតា ច ន្ទុទ្ធំ ពត្វាបិ បុត លក្ខាឌីត់យេច ក្យុនលិជិការេចា ចិកត្វោ៑ ន្ទុបាឃិទ្ធិបាទស្សតត្វេយច ហិ តិស្សយិទ្ធិបាទស្សត់ ពត់, អញ្ញាចា ចត្យុព្តិឆតា ត និយាតិ៑ អយេយត្ត បិឡព្ពុចេនត អត្វចិតិន្ធេយា េចជិតេញ្ញា៑ ព្ពុធាតិ បជិលិកបុព្ចកាកាត់ ចេនត ព្ពុទ្ធិបាទេ ចិកជិត្វា តេស្សតុំ “អបិចា”តិអាជិ ចុត្តំ, តំ ឃុចិតេញ្ញាឃ្យេយច៑ ព្ពុធ ព្ពុទ្ធិបាទពធា នេទ្ធូបេតច ចុត្តាតិ អាហ “ចិត្វារេត បត…បេ… ចុត្តា”តិ៑

េពចីតិ អកយកីរិចានិតោ៑ តេឃុ ហិ ឲពន្ធេ “ព្ពុទ្ធិ តាយ អតិបឲ្យត្តា”តិ ចតត្តិ, ឲពន្ធេ “ព្ពុទ្ធិបាទោ បត អតិបឲ្យត្តោ”តិ ចតត្តិ, អតិបឲ្យត្តោតិ ច បរយត្វេតា អនិទ្ធោ, តព្វីតិ អត្វេ៑ អាកតោតិ អភិធម្មបិឋតោ (ចិក៑ ៣៥៥) ជីឈតិកាយដ្ឋពធាយំ (ជី៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១.១៦៤) អាគតោ បុរិមតយតោ អតេញ្ញតាកាេរត តេនតាយ បចត្តត្តា៑ លតេក្ខា ឲច ព្ពុទ្ធិបាទោ លព្ទិទ្ធិបាទោ៑ ឲនេច តេយា នេនេឃុបិ៑ ព្ពុមេ បតាតិ ព្ពុមន្ទិ ឃុត្វេ អាពតា ព្ពុទ្ធិបាទា ៑ រដ្ឋបាលេត្វេរា (ម៑ តិ៑ ១.១៨៧; អ៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ០.០.១៧០; អប៑ អដ្ឋ៑ ១.រដ្ឋបាលេត្វេរអបធាតចណ្ណតាយ ចិត្វារោ) “លតេក្ខ នតិ ពធំ តាតុជាតិស្សត្តី”តិ នត្តាហំ កត្តាតិ អកុជ្ជិត្វា យាតាបិតេរា អតុជាតាេបត្វា បព្ពជិត្វា លក្ខេយច អចស្សាយ លោក្យុត្តរំ ធម្មំ តិព្ពុតេត្តនីតិ អាហ “រដ្ឋបាលេត្វេរា…បេ… តិព្ពុតេត្តនី”តិ៑ នោណេត្វេរា (មហាច៑ ១៣៦; អ៑ តិ៑ ៩.៣៥; ឆេរកា៑ អដ្ឋ៑ តេរនតិបាត; អប៑ អដ្ឋ៑ ១.នោណកោជិជីនត្វេរអបធាតចណ្ណតាយ ចិត្វារោ) កាចតយតុឃុត្តា អារទ្ធចីរិយោ បរយឃុក្យាលោ បិតេឃុ ចោឋេដឃុ ជាតេឃុបិ ចីរិយំ តប្យជិបស្សុព្ពនីតិ អាហ “នោណេត្វេរា ចីរិយំ ធុរំ ពត្វា”តិ៑ នម្ភូតេត្វេរា (ឆេរកា៑ អដ្ឋ៑ ១.នម្ភូតេត្វរកាធាចណ្ណតាយ ចិត្វារោ) “ចិត្តចេតា កិ តាយ ត និព្ទានី”តិ ចិត្តំ បុព្វង្គមំ ពត្វា កាចតំ អារាធនីតិ អាហ “នម្ភូតេត្វេរា ចិត្តំ ធុរំ ពត្វា”តិ៑ មោឃេត្វេរា ចីមំនំ អចស្សយិ, តស្មា តស្ស កកចា “ឃុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខស្សុ”តិ (ឃុ៑ តិ៑ ១១១៩; ចុ៑ ចំ៑ ៥៥.១៥១; មហា៑ តិ៑ ១៥៩; ក្សុព្យអតិ៑ មោឃរាជមាណវបុច្ឆា ០៣៣; មោឃរាជមាណវបុច្ឆាតិទ្ទេស ៥៥; តេត្តិ៑ ៥; បេដកោ៑ ១១, ៦១) ឃុញ្ញតាពធំ ពេធនិ, បញ្ញាតិស្សិតយាតតិក្កហត្វំ, បញ្ញាយ បរិក្កហត្វេ ង្គិលត្តំ បុន្ធិតោ នយាតោ បជ្យាពេធនិ៑ តេតាហ “អាយស្មា មោឃរាជា ចីមំនំ ធុរំ ពត្វា”តិ៑

បុតប្បុត់ លក្ខប្បាតត់ បេវតំ ចិឃ ហោតីតិ លក្ខស្ស ន្ទុបដ្ឋាតនជីនតា ចុត្តា៑

បទក្កមេតាតិ បទក្កមនីនេត ឃុទ្ធកាធំ ចតតិ៑ ធាមកាចតោ ច ចិរិយស្ស ឃុទ្ធកាចនជីនតា ដដ្ឋព្ពា៑

ចិត្តតប្បសាតត្តា ចិត្តស្ស យត្តុំចិសាតសវិសតា វុត្តា

ជាតិសម្បត្តិ តាយ ចិសិដ្ឋជាតិតា “សត្តួឆមេ្វសុ ច បញ្ញា សេដ្ឋា”តិ ចិបំសាឃ ជាតិសម្បត្តិសវិសតា វុត្តា សមេ្វាហចិតោឆតិឃំ (ចិក អដ្ឋ ៣១១) បត ចិត្តិដ្ឋិបិតស្ស ជាតិសម្បត្តិសវិសតា, ចិបំសិដ្ឋិបិតស្ស យត្តពាលសវិសតា ច សេឃាខិតា

អតេក៌ ចិហិតំ ចិឆំ ៦តស្សាតិ អតេកចិហិតត្តិ អាហ “អតេកចិឆ”ត្តិ ចិឆ-សត្ថោ តោដ្ឋាសបរិឃាសេឃា “៦កចិតេឆត ចាកាលចត្វ”តិអាឌីសុ (ចិក លិ៓៣៨) ចិឃាតិ អាហ “ត្ថដ្ឋិចិឆត្តិ ត្ថដ្ឋិតោដ្ឋាស”ត្តិ

តិចិឆព្ភកាសាធិកបចណ្ហតា

១ប៉ប៉“សុលស្សា”តិ ត្ថាឆំ តិណ្ហយ្បិ សុលាតំ សាឆារលាចចតត្តិ អាហ “ឥសាតសុលស្ស យក្កសុលស្ស ឞលសុលស្សា”តិ តាតប្បតាបត្តតាឃ បត អប្បសាតត្តា ដ្ឋបចារន្ត្បាតសុលស្ស, ចិបស្សតាសុលស្ស ចេត្ត អក្កហលំ បុរិមេសុ តាច ត្ថិ៍សុ ព្ភកាសាធិកេសុ តីលិបិ សុលាតិ លត្តត្តិ, តតិយេ បត ពឆត្តិ? តត្ត កាយំ តីលិ ត លត្តត្តិ, ឥក្ខ បត លត្តត្តិសេឃច ឃឆាលិកចសេត សេហតំ វុត្តំ “សក្កូរកាចលយ្បិ យច្ឆក្យុត្តយ្បិ ចរត្តយ្បិ តិដ្ឋត្តយ្បិ”តិអាឌីសុ (ឌី តិ ៣១៣៨; យ តិ ៣៣១១; ១១៣៨; អ តិ ៣៣៣, ៣៩) ចិឃ សំសដ្ឋោតិ សំសក្កិ ដ្ឋបកតោតា សយដ្ឋិក្សតោតា, សោ បត តេហិ សយត្តាកតចិតេត្តាបិ សោហាតីតិ វុត្តំ “សម្បយុត្តចិតេត្តា”តិ អរិឃឆយ្ភត្តិ អរិឃកាចកាទ់ ឆយ្ញំ ដ្ឋបិឃតោតាតិ ចិសិតោតា បឆតោតាតិ យក្កតោតា ការលាតោតាតិ សេហតុតោតា សេឃត ហិ ចិសិតា ឆមេ្វាតុឆមេ្វបដិបត្តិ សោហាតិ, សោ ដ្ឋេបតិ ៦តោតាតិ ដ្ឋបិសេឃា, សោ តឆធិកយស្ស យក្កកាចតោតា បតោឆា, តស្ស ការលាតោតា ការលាត្តិ ច វុច្ចតិ

“អតិច្ចត្តិអាឌិចសេត យតសិ កាតោរាតី”តិ សតេ្ថបតោតា វុត្តយត្តំ ចិចរិតុំ “សេឃាតិសោ យតសិការោ តាយា”តិអាឌិ វុត្តំ តត្ត ដ្ឋបិឃយតសិការោតិ កុសលឆម្បុប្បចត្តិឃា ការលក្សតោតា យតសិការោ បឆយតសិការោតិ តស្ស ៦ច យក្កក្សតោតា យតសិការោ អតិច្ចេតិ អាឌិអត្តចត្តតាឃ, អតច្ចត្តិកតាឃ ច អតិច្ចេ តោក្សយេក សត្ថាតេ “អតិច្ច”ត្តិ យតសិការោតិ សេឃាជតា ៦សេច តសេឃា សេសេសុបិ អឃំ បត ចិសេសោ តសុំសេឃច ដ្ឋចឃត្តាឃបដិបីឡអតតាឃ ឥក្ខតោតា, ឥក្ខយតោតា ច ឥក្ខ, អចសចត្តតត្តេត, អតត្តសកាចតាឃ ច អតត្តតិ, អសុចិសកាចតាឃ អសុភ សត្តយ្បិ ហិ តោក្សយក៌ សត្ថតំ កិលេសាសុចិបគ្ឃរលតោតា “អសុភ”ត្តេច ចត្តំ អរហតិ សច្ចាតុលោមិកោត ចាតិ សច្ចាភិសមយស្ស អតុលោមតចសេត “ចិត្តស្ស អាចដ្ដតា”តិអាឌិតា អាចជ្ជតាឃ បច្ចឃក្សតា តតោតា បុរិមុប្បត្តា យតោតាក្ខារិកា កុសលជចតប្បចត្តិ ឞលចោហារេរតេច តឆា វុត្តា តស្សា ហិ ចសេត សា កុសលុប្បត្តិឃា ដ្ឋបតិស្សឃោ សោហាតីតិ អាចជ្ជតា ហិ

កចដ្ឋចិត្តំ អាចដ្ដតីតិ ចិត្តស្ស អាចដ្ដតា, អតុ អតុ អាចដ្ដតីតិ អត្វាចដ្ដតា កចដ្ឋារម្មលតោតា អញ្ញា អាកុជតីតិ អាតោកាតោកា សយត្តាហរតីតិ សយត្តាហារោ តតេឆចារម្មលំ អត្តាតំ អតុពាត្តិ្វតា អតុពាត្តិ្វតា ដ្ឋប្បជ្ជយាតេត យតសិ កាតោរាតិ ឆសេបតីតិ យតសិការោ អឃំ វុច្ចតីតិ អឃំ ដ្ឋបិឃយតសិការលក្ខលោ សេឃាតិសោឃតសិការោ តាយ វុច្ចតិ, ឃស្ស ចសេត បុក្កលោ ឥក្ខាឌីតិ សច្ចាតិ អាចជ្ជិតុំ

សេក្កាតិ។

អសំសដ្ឋោតិ ន សំសដ្ឋោ កាយាទីហិ វិវិចេត្វា វិនាភូតោ។ កាយាទិវិសំសគ្គហេតុ ឧប្បជ្ជនកសុខំ តាយ វិវេកជំ បីតិសុខន្តិ អាហ “បឋមជ្ឈានសុខ”ន្តិ។ កាមំ បឋមជ្ឈានសុខម្បិ សោមនស្សមេវ, សុត្តេសុ បន តំ កាយិកសុខស្សាបិ បច្ចយភាវតោ វិសេសតោ “សុខ”ន្តេវ វុច្ចតីតិ ឧភាបិ ឈានក្ខណំ សោមនស្សំ សុខន្តិ, ឧត្តរំ សោមនស្សំ តេន វុត្តំ “សុខា”តិ។ ហេតុម្ហិ និស្សក្កវចនន្តិ អាហ “ឈានសុខបច្ចយា”តិ។ អបរាបរំ សោមនស្សន្តិ ឈានាធិគមហេតុ បច្ចវេក្ខណាទិវសេន បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជនកសោមនស្សំ។

បមោទនំ បមុទោ, តរុណបីតិ, តតោ បមុទោ “បាមោជ្ជំ បីតត្តាយា”តិអាទីសុ តរុណបីតិ “បាមោជ្ជ”ន្តិ វុច្ចតិ, ឥធ បន បកដ្ឋា មុទោ បមុទោ បាមោជ្ជន្តិ អធិប្បេតំ, តញ្ច សោមនស្សសហិតំ នន្ទីតិ អវិនាភាវិតាយ “ពលវតិំ បីតិសោមនស្ស”ន្តិ វុត្តំ។ ឈានស្ស ឧជុវិបច្ចនីកំ សន្ធាយ “បញ្ច នីវរណានិ វិក្ខម្ភេត្វា”តិ វុត្តំ។ ឈានំ បន តទេកដ្ឋេ សព្វេបិ កិលេសេ, សព្វេបិ អកុសលេ ធម្មេ វិក្ខម្ភេតិយេវ, អត្តនោ ឧបការំ ករិត្វា តិដ្ឋតិ បដិបក្ខធម្មេហិ អនភិភវនីយតោ។ តស្មាតិ ឧបការកភាវតោ, លទ្ធាការតាយាតិ អត្ថោ។ មគ្គផលសុខាធិគមាយ ឧបការកភាវតោ វា ឧបការោ, អស្ស អធិគមោ ឧបការាធិគមោ។ បុរិមបទេ បន ឧបការំ អធិគន្ត្វាតិ ឧបេតោតិ ឧបការាធិគមោ។

រូបសភាវតាយ , ឧក្កដ្ឋរូបនិស្សិតវុត្តិតាយ, សវិប្ផារិកតាយ ច អាភោគាទិវិតក្កវិចារានំ ថូលភាវំ អនុជានន្តោ “កាយវចីសង្ខារា តាវ ឱឡារិកា ហោន្តូ”តិ អាហ។ តន្និស្សិតតាយ បន ឧក្កដ្ឋានំ វេទនាសញ្ញានំ ថូលតំ អននុជានន្តោ “ចិត្តសង្ខារា កថំ ឱឡារិកា”តិ អាហ។ ឥតរោ “អប្បហីនត្តា”តិ ការណំ វត្វា “កាយសង្ខារា ហិ”តិអាទិនា តមត្ថំ វិវរតិ។ យេតិ ចិត្តសង្ខារា។ អប្បហីនា សង្ខារា លក្ខណាការសង្ខារនិមិត្តតាយ “ឱឡារិកា”តិ វត្តុំ អរហន្តិ, បហីនា បន តទភាវតោ “សុខុមា”តិ អាហ “បហីនេ ឧបរិឈានអប្បហីនត្តា ឱឡារិកា នាម ជាតា”តិ។ បរិយាយំ “កាយសង្ខារានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា”តិ វុត្តត្តា “សុខន្តិ ចេតសិកសុខសមាបត្តិសុខ”ន្តិ វុត្តំ។ “ចិត្តសង្ខារានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា”តិ បន វុត្តត្តា “និរោធា វុដ្ឋហន្តស្សា”តិ វុត្តំ។ វចីសង្ខារបដិប្បស្សទ្ធិ កាយសង្ខារបដិប្បស្សទ្ធិយា ច សិទ្ធាតិ ទេសិតព្វា។ តេនេវាហ “ទុតិយ…បេ… វិសុំ ន វុត្តានី”តិ។ បរិយាយំ បន អត្ថតោ សិទ្ធាបិ សុបាកដភាវេន វិភាវេតុំ សរូបតោ គហិតាតិ។ ន ហិ អរិយវិហារេ អត្ថាបត្តិវិភាវនា អភិធម្មទេសនាយ បកតីតិ។ យថា នីវរណវិក្ខម្ភនត្ថំ បឋមស្ស ឈានស្ស អធិគមាយ ឧបនេយា, ឯវំ សុខទុក្ខវិក្ខម្ភនំ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អធិគមាយ ឧបនេយាតិ “ចតុត្ថជ្ឈានំ សុខំ ទុក្ខំ វិក្ខម្ភេត្វា”តិ វុត្តំ។ សេសំ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។

អវិជ្ជារាគាទីហិ សហ វជ្ជេហីតិ សាវជ្ជា, អកុសលា, តទភាវតោ អនវជ្ជា កុសលា។ អត្ថតោ ហិតសុខំ អាវហន្តីតិ សេវិតព្វា, កុសលា, តព្ពិបរីយាយតោ ន សេវិតព្វា, អកុសលា។ លីនាការេន ហីនា, អកុសលា, សេដ្ឋាការេន បណីតា, កុសលា។ កុសលាកុសលាបិ សាវជ្ជទុកាទយោ តយោបិ ទុកា យថារហំ ឧភយំ កុសលាកុសលកម្មបថានំ វសេន វេទិតព្វា។ សព្វត្ថ យថាវុត្តំ សព្វំ ចតូហិ ទុកេហិ សង្គហិតំ ធម្មជាតំ។ យថាវុត្តំ កណ្ហា សុក្កា បដិបក្ខភាវតោ, សប្បដិភាគា អប្បដិភាគា អន្វយភាវតោ។ វិបដិន្នាទិកា

អចិន្ត្តា បហីយតិ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចានំ សមុទេច បដិចិន្នតោ។ តតោ ឲច អរហត្តមគ្គចិន្តា ឧប្បន្នតិ។ សុលត្តិ ឲចំ គមុបធមុលេត

តេក្ខយកដេមុ សមុសិត្វា ចិបស្សតំ ឧស្សុក្កាបេត្វា មគ្គបដិបាដិយា អរហត្ត បតិដ្ឋហត្តស្ស យំ អរហត្តមគ្គសុលញ្ចាច អរហត្តផលសុលញ្ចា, តំ

ព្ទាឆ "សុល"ន្តិ អធិប្បេតំ។ អត្តោកធា ឲច តាតត្តរិយកាចតោ។

អដ្ឋតិសារមុលាចសេតាតិ បិញ្ញព្ទាយំ អាកតាតំ អដ្ឋតិសាយ គមុដ្ឋាតាតំ ចសេតា។ ចិត្វាទេត្វា កទេឆតព្ទា បឆយន្លាតាឌិចសេត អាកតត្តាតិ

អធិប្បាយោ។ "កឆ"ន្តិអាឌិតា តមេច ចិត្វាទេត្វា កឆតំ តយតោ ដស្សេតិ។ "ចតុឌឹសតិយា ធាតេតស្ស"តិអាឌីសុ យំ ចត្តព្ទំ, តំ

យហាបរិតិព្ទាតចណ្ណតាយំ (ឌី។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។១០៥) ទុត្តមេច។ "តិទោឆសមាបត្តិ បិវេបត្វា"តិ ព្ទមិតា អទ្វុបន្លាតាតិបិ គហិតាតិ ទោត្តិ

តេហិ ចិតា តិទោឆសមាបត្តិសមាបជ្ជតស្ស អសម្ភចតោ, ចតុត្ឆន្លាតសកាចត្តា ច តេសំ។ ដស ឧបចារន្លាតាតីតិ ធេបត្វា កាយកតាសតិ

អាតាបិតញ្ចា អដ្ឋ អតុស្សតិយោ, សន្នាចចត្វាតញ្ចាតិ ដស ឧបចារន្លាតាតិ។ អធិសីលំ តាយ សមាធិសំចត្តតិយត្តិ តស្ស ទេដ្ឋិមត្តត

បឆយន្លាតំ បរិយោសាតត្តិ ទុត្តំ "អធិសីលសិក្ខា បឆមំ ខ្វុកាសាធិកមំ កដតី"តិ។ អធិចិត្តំ តាយ ចតុត្ឆន្លាតតិដ្ឋំ តឌទេត្តាកឆត្វា

អទ្វុបន្លាតាតំ, តប្បរិយោសាតត្វា ផលន្លាតត្តិ ទុត្តំ "អធិចិត្តសិក្ខា ទុតិយ"ន្តិ។ យត្វកប្បត្វា អធិបញ្ញាសិក្ខា តាយ អគ្គមគ្គចិន្តាតិ អាហ

"អធិបញ្ញាសិក្ខា តតិយ"ន្តិ។ សិក្ខត្តយចសេត តយោ ខ្វុកាសាធិកាយ តីហទេត្តត យឆាទហំ តំតំសុត្តចសេតបិ តីហរិតព្ទត្តិ ដស្សេត្តោ

"សាមញ្ញផលេបី"តិអាឌិមាហ។

យដេគ្គត ច តិស្សោ សិក្ខា យឆាក្កមំ តយោ ខ្វុកាសាធិកយេ កដត្តិ, តដេគ្គត តប្បឆាតត្វា យឆាក្កមំ តីលិ បិដកាតិ តេ កដត្តីតិ ដស្សេតុំ

"តីសុ បតា"តិអាឌិ ទុត្តំ។ តីលិបិដកាតិ ចិកឌិត្វាតិ តិល្លំ ខ្វុកាសាធិកមាតំ ចសេត យឆាទុបុព្ទំ តីលិ បិដកាតិ ចិត្វាទេត្វា កទេឆតុំ

លតិស្សាមាតិ។ សមោធាតេត្វាតិ សមាយោដេត្វា តត្វ ទុត្តមត្វំ ព្ទមស្ស សុត្តស្ស អត្វការចត សមាតេត្វា។ ទុក្កមិតត្តិ អសម្ពត្ធកចតេត,

អតិបបញ្ចកឆតេត ចា ដដ្ឋ គមិតត្តិ ត សក្កា ចត្តុំ តឆាកឆតស្សេច សុកឆតកាចតោតិ អាហ "តេបិដកំ...បេ... សុកមិតំ ទោតី"តិ។

ចតុសតិបដ្ឋាតចណ្ណតា

១៥៥។ ត គេចលំ អភិធម្មបរិយាយេតេច កុសលធម្មា ករេហតទ្ធា, អថ ខោ ឆាហិតិកបរិយាយេត បីតិ អាហ "ផលកុសលស្ស ធា"តិ។

ពេយដ្ឋតាតិ ចតុហិបិ យោគេហិ អតុបដ្ឋចការចេត។ សម្មា សមាហិតោតិ សមេចចសេត ទេច ចិបស្សតាចសេត ច សុដ្ឋុ សមាហិតោ។

ឲកគ្គចិត្តោតិ ចិក្ខេបស្ស ទូរសមុស្សារិតត្តា ឲកគ្គតំ អចិក្ខេបំ បត្តចិត្តោ។ អត្តតោ កាយតោតិ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយាទុបស្សតាចសេត

សម្មា សមាហិតចិត្តោ សមាតោ "សមាហិតោ យឆាភូតំ បដាតាតិ បស្សតី"តិ (សំ។ តិ។ ១។៣; ៣។១០៧១, ១០៧១; តេត្តិ។ ៣០; មិ។ ប។ ១។

១៣) ចចតតោ។ តត្វ ឆាលាដស្សតំ តិព្ទតេត្តតេត្តា តតោ ឆាហិទ្ធា បរស្ស កាយេបិ ឆាលាដស្សតំ តិព្ទតេត្តតិ។ តេតាហ "បរស្ស កាយាភិមុខំ

ឆាលាំ បេសេតី"តិ។ សម្មា ចិប្បសីឌតីតិ សម្មា សមាធាតបច្ចយេត អភិប្បសាទេត ឆាលាប្បសាទិតោតត អជ្ឈត្តំ កាយំ ខ្វុកបេត្តិ។ សព្ទត្វាតិ

សព្ទដ្ឋាតេតស្ស។ សតិ គមិតាតិ យោដតា។ លោកិយលោកុត្តរមិស្សកា គមិតា អតុបស្សតាឆាលាដស្សតាតំ តេទកយសាធារណកាចតោ។

សត្តសយានិបរិក្ខារចណ្ណកា

១៥០. ឧត្តាតិ ព្ពយិស្សា កឆាយ. ឈាតក្កស្ស ចិរិយចក្កស្ស អរិយបក្ករឆស្ស ឃឹល់ ចិក្ខុសតការេចត ចុត្តត្តិ អាហ “អលង្ការោ បរិក្ខារោ តាយា”តិ. សត្តហិ តករបរិក្ខារេហីតិ តករេ បរិចារេទ្វា រក្ខលាកេហិ កតបរិក្ខេបិ, បរិលា, ដ្ឋារេបិ, បិការោ, ឧសិកា, បលិឈា, បិការបក្ខប្ពិលត្តិ ព្ពយេហិ សត្តហិ តករបរិក្ខារេហិ. សម្ពរិយតិ ឋល់ ឧតេតាតិ សម្មារោ, ការលំ. គេសជ្ជជីវិតព្យាឆិដ្ឋបរយតេត ឌីចិតស្ស ការលំ បរិចារបរិក្ខារចេរសតាតិ បរិចារសក្ខាតបរិក្ខារចេរសត. បរិក្ខារោ ហិ សម្ពាឌិដ្ឋិយាគេយា យក្កឆម្ពា សម្ពាសយានិស្ស សហឌាតាឌិបច្ចយការេចត បរិករលោតា អភិសង្ខរលោតា. ដ្ឋេបច្ច តិស្សីយតីតិ ដ្ឋបតិសា, សហ ដ្ឋបតិសាយាតិ ទិសាបតិសោតិ អាហ “ទិសាបតិស្សេយា”តិ, សហការីការលក្ខតោ ឆម្ពសម្ពទោ ព្ពឆ “ដ្ឋបតិស្សេយា”តិ អធិប្បេតោ. សម្ពា បសត្វា សុត្តរា ឌិដ្ឋិ ឧតស្សាតិ សម្ពាឌិដ្ឋិ, បុក្កលោ, តស្ស សម្ពាឌិដ្ឋិស្ស. សោ បត យស្មា បតិដ្ឋិតសម្ពាឌិដ្ឋិកោ, តស្មា ចុត្តំ “សម្ពាឌិដ្ឋិយំ ឋិតស្សា”តិ. សម្ពាសក្កប្បោ បហោតីតិ យក្កសម្ពាឌិដ្ឋិយា ចក្ខាឌីសុ បរិញ្ញាតតាឌិកិច្ចំ សារេឆត្តិយា កាយចិតក្កាឌិកេ សម្បជ្ឈាសេនត្តោ សម្ពាសក្កប្បោ យឆា អត្តនោ កិច្ចសារេឆត បហោតិ, តឆា បចត្តិ បតស្ស ឥស្សេន្តោ អាហ “សម្ពាសក្កប្បោ បចត្តតី”តិ. ឧស តយោ សព្វបរេតុតិ “សម្ពាសក្កប្បស្ស សម្ពាចាចា បហោតី”តិអាឌីសុ សេសបរេសុ យឆាចុត្តយុត្តំ អតិឌិសតិ.

១៥១ ច យស្មា តិព្វាតាឌិកយាយ បដិបត្តស្ស យោកិនោ ពហុបការា សម្ពាឌិដ្ឋិ. តឆា ហិ សា “បញ្ញាបជ្ជោតោ, បញ្ញាសត្ថ”ត្តិ ច ចុត្តា. តាយ ហិ សោ អចិជ្ជក្ខការេ ចិឆយិត្វា កិលេសចោរេ ឃាតេនត្តោ ខេមេត តិព្វាតំ បិបុណាតិ, តស្មា អរិយមក្កឆាយំ សម្ពាឌិដ្ឋិ អាឌិតោ កឃិតិ, ព្ពឆ បត បុក្កលាឌិដ្ឋាតេឆសតាយ “សម្ពាឌិដ្ឋិស្សា”តិ ចុត្តំ. យស្មា បត សម្ពាឌិដ្ឋិបុក្កលោ តេក្ខម្មសក្កប្បាឌិចេរសត សម្មេឆ សក្កេប្បតិ, ត មិច្ឆាកាមសក្កប្បាឌិចេរសត, តស្មា សម្ពាឌិដ្ឋិស្ស សម្ពាសក្កប្បោ បហោតិ. យស្មា ច សម្ពាសក្កប្បោ សម្ពាចាចាយ ដ្ឋបការោកា. យឆាហ “បុព្វេ ខោ កហបតិ ចិតក្កេត្វា ចិចារេត្វា បច្ឆា ចាចំ ភិត្តតី”តិ, (មំ. តិ. ១.៤៦៣) តស្មា សម្ពាសក្កប្បស្ស សម្ពាចាចា បហោតិ. យស្មា បត “ព្ពឥត្វិឥត្វា ករិស្សាមា”តិ ហិ បឋមំ ចាចាយ សំចិឥហិត្វា លោកេ ពេត ពេត កម្មត្តា សម្ពា បយោឌីយត្តិ, តស្មា ចាចា កាយកម្មស្ស ដ្ឋបការិកាតិ សម្ពាចាឥស្ស សម្ពាកម្មេត្តោ បហោតិ. យស្មា បត ចតុព្វិធំ ចឌីទុច្ចរិតំ, តិចិធញ្ច កាយទុច្ចរិតំ បហាយ ដ្ឋភយំ សុចរិតំ បូរេត្តស្សេច អាឌីចដ្ឋយកឃឹល់ បូរតិ, ត ព្ពតរស្ស , តស្មា សម្ពាចាឥស្ស សម្ពាកម្មត្តស្ស ច សម្ពាអាឌីចោ បហោតិ. ចិសុទ្ធិឌិដ្ឋិសម្ពក្កាកតសម្ពាអាឌីចស្ស យោតិសោ បឆាតស្ស សម្មចោតា សម្ពាអាឌីចស្ស សម្ពាចាយាមោ បហោតិ. យោតិសោ បឥហត្តស្ស កាយាឌីសុ ចតុសុ ចត្តុសុ សតិ សុបដ្ឋិតា ហោតីតិ សម្ពាចាយាមស្ស សម្ពាសតិ បហោតិ. យស្មា ឧចំ សុបដ្ឋិតា សតិ សយានិស្ស ដ្ឋបការាតុបការាតំ ឆម្ពាតំ កតិយោ សយេត្តសិត្វា បហោតិ ឧកក្ខារម្មលោ ចិត្តំ សយាឆាតុំ, តស្មា សម្ពាសតិស្ស សម្ពាសយានិ បហោតីតិ. អយញ្ច តយោ បុព្ពការេក តាតាក្ខលិកាតំ សម្ពាឌិដ្ឋិអាឌីតំ ចេរសត ចុត្តោ, យក្កក្ខលោ បត សម្ពាឌិដ្ឋិអាឌីតំ តស្ស តស្ស សហឌាតាឌិចេរសត ចុត្តោ “សម្ពាឌិដ្ឋិស្ស សម្ពាសក្កប្បោ បហោតី”តិអាឌីតំ បឆាតយេត្វា យុត្តោ, អយមេច ច ព្ពឆាធិប្បេតោ. តេនាហ “អយំ បតេត្វា”តិអាឌិ.

យក្កឆារលោតិ យក្កបរិយាបត្តឆារលោ ឋិតស្ស តំសមឌ្គិតោ. យក្កបញ្ញា ហិ ចតុត្តំ សច្ចាតំ សម្ពាឥស្សតដ្ឋេត “យក្កសម្ពាឌិដ្ឋី”តិ ចុត្តា, សា ឧច

ธสนั ฆาธาธรฮา ฆาสสรฮา ปะจิจิ๊ฐสรฮา ฐูธ "ยกฺฐาภา"ฐ๊ปิ ธุฐา ยกฺจิยุฐ๊ติ ยรกฺส กิรลนาสํ จิยุธฺสิ นยุร๊ฐฐฐปฺยฺหาสรยธ ฃลนยฺาะ๊๊ ๑ธ "ฃลนยฺฐาภา"ฐ๊ ปริฆารฆส ธุฐฺ, ปริฆาฆธธสฐฺ ธุฐสฆาสฺนารรส รธะิตฐ๊ ฃลจิยุฐ๊ ปส ปะิปฺยฺยฺะ๊ปฺยฺหาสํ ะะ๊ฐ๊

อยตยฺ ฐฺราติ อริฆยกฺยาห รนา ปส จิสา ธ อาธริฆยะ๊สา อสสฺร๊ อธาหิร๊ ภาริฐา ฆาธรธธ ยสฺรยฺหิ นุปฺยฺภาลิตฐ๊ จิธรฺ ะยุจิติตาติ อริฆะรยุ จิติตา รนา ปรสฺ กิรลนาสํ นยุร๊ฐจิสฆธรนส รธะิตรฐาติ อาห "นยฺาสิฆฺยารสส สิฆฺยาตา"ติ

อฐ๊ติ ปุฐฺจิยฆํ สิปิฅปะํ "อฐ๊ ฐูยฺะ๊ ภารฆ รภนา"ติอาะีสุ (ะี สิ ๑ ๑ ๑๐; ยา สิ ๑ ๑๑๐; ๑ ๑๑๐; ๑ ๑๑๑; นํ สิ ๓ ๑๑๐; อา สิ ๙ ๑๘; ๑๐ ๙๐; จิก ๑๓๙; ๗ ปิ ๑ ๑ ๑ะ๊ฐ๊นอาภาร; รสฐ๊ ๓๑) จิฆาติ อาห "อสาภายิรสา ธ อฐ๊"ติ รตรสธาห "อฐ๊ รธรธฐ นภะาภายิรสา"ติ ฅหิฐ๊ นํรฆาะสปธรฆา สิฐฐฺ๊รหฤกฺรตา ปุฐฺภาสรภา ๑ติยฺา อฐ๊ติ ปุฐฺภาภา, อติรฆจิธิฐ๊ รธฐ อฐ๊อรฐ รธะิตรฐา ฐฐฐปฺยารสาติ ะฐฐนรฐา ภาฆรฐา ส ปส สฐ๊, อฐ๊ ๑ธาติ ะิรปติ

๑๔๑ อยฺาติ รธยฺธหยฺ ลฐ๊ ปส ส อฐ๊ ปะิจิฐ๊นธฐฺ "อภินยรฆ จิรนรนา สฐ๊"ติ ๑รตส นรฐปิ นฐฐภฺยฺภา นฐฐฺฐฺสํ นะินา ๑ธาติ ะรยฺติ

๑๔๑ ภารหยฺ ๑ภาสุปฐา ฐูยาสิ ปส ปะาติติ ส รภธลํ "ตฆิะํ (ฐาหฺธริฆ"ฐ๊อาะีสิ ปะาสิ, อธ รฅา "ฐูยยฐ ะสธนรภา ฆรฐา"ติอาะีสิ ปะาสิ ปีติ

ะสธนสฺฐธฐฐสาฆ ลิสฐปฺยฺภานสา

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. មហាកោដ្ឋិតសុត្តវណ្ណនា

១៥៦. មដ្ឋកុណ្ឌលិកោតិ វិស្សដ្ឋមដ្ឋវេហិកោ. វត្យមក្កដ្ឋានេតស្សតិ វត្យត្ថំ មក្កាតំ វិនិវិន្ទិត្វា កតដ្ឋានេតស្ស. តត្ថ ហិ កថា សាលិដេឃា វត្យហិ ឌិសាហិ អាកាសមត្យស្សាតំ ស្វបេភាកក្កុមា ហោន្តិ. “ឧវទ្ទបិតី”តិ ឱ្លមិតា ទុក្ខុប្បលសោឆតាឌីតិ វេវ ឃវាសត្តិ អត្ថដាតាឌីតិ វ បុឌ្ឋាតិ សក្កណ្យាតិ. “សុវណ្ណក្ខត្តសងិសោ អត្តភាវោ ឱ្លដ្ឋោ កេត្តា មភាបេបិ អហោសិ”តិ បិជា. សកដសហស្សមត្តន្តិ វាហសហស្សមត្តំ, វាហោ បន ឌីសតិ តាវី, តាវី សោឡសឡសអាឡមត្តា, អាឡ្ហំ សោឡស ភាឡ្ហត្ថោ វេនិតព្ពា. កុម្ភំ ឌសព្ពណាតិ. “សហស្សតាឡ្ហត្ថោ”តិ កេចិ. វុត្តសុវណ្ណកណ្ណិកត្តិ វុត្តសុវណ្ណមណិ ឋជិសកំ.

ឃម្មា មដ្ឋិមយា ឧវ ទេវតា សត្វាទំ ស្វបសក្កមិតុំ អវសទំ លភន្តិ, តម្មា “ឧក្កោដ្ឋានំ អតីតាយា”តិ វុត្តំ. អតិក្កន្តវណ្ណាតិ អតិវិយ កមតីឃទ្ទបិ, កេវលកប្បន្តិ វា មតំ ស្វាតំ អវសេសំ, ជ្រាសកំ អសមត្តិ អទ្វោ ភកវតា ហិ សមិបដ្ឋាតំ មុដ្ឋិត្វា សន្ធោ កិឡ្ហានុដិហារទោ ទេតភ ឱ្លភាសិតោ. តេតាហ “វត្ថិយា ឋិមា”តិអាទិ.

ដេវសភាវណ្ណនា

១៥៧. ទេតមត្តកណ្ណិកាទុក្ខតិស្សមន្តុតាតិ ទេតបយាឡាទុក្ខមយក្ខដឌាតបុឌ្ឋាតិស្សមន្តុត, តស្ស វា បុឌ្ឋាស្ស តិស្សន្តុផលភាវេន. តិដ្ឋត្តសភាយន្តិ សមដ្ឋិតិតាបដ្ឋាតសាលិមំ. មហិមយាតិ បវមទាកាឌិមហិមយា. អាហិមេយាតិ វម្ពត្យលិសត្ថដកាឌីសុ វាត្យអទ្ទបិឌិសត្ថដតកអាហិមេយា.

កត្តព្ពរាជាតិ កត្តព្ពកាឃិកាតំ ដេវតាតំ រាជា. មេឃ តាវតិំសាតំ អាសត្តវាសិភោ វាត្យមហារាឌិកា ដេវា, ទេត បុរទេតា កទោទត្តា “ឥមិស្ស ដេវលោកស្ស ដេវតា បុរទេតា កត្វា តិសិទន្តា”តិ វុទេត្តា. សេសស្សបិ តីសុ ឌាទេតស្ស ឧសេវ តយោ.

តាកុរាជាតិ តាកាតំ អធិបតិ, ត បន សម ភាកដាតិកោ.

អាសតិ តិសីឥតិ ឧត្វាតិ អាសតំ, តិសដ្ឋដ្ឋានន្តិ អាហ “តិសីឥតំ ឱ្លកាសោ”តិ. “ឧត្វា”តិ បទំ និបាតបទំ, ឧត្វាតិ វា ឧតស្មិំ បិជា. អត្តដ្ឋានតេឃត វត្តព្ពំ បុទ្ធោ វុត្តំ វត្យត្ថិឆេមវ. តាវតិំសា, ឧក្កេដ្ឋ វ វាត្យមហារាឌិកា ឃវាលដ្ឋាឃ សម្បត្តិយា វាវទភាវាឃ, អាឃតិ សោឆតាឃ វ បដ្ឋា សីលិតិ ទក្ខន្តិ, ទេត តស្ស ឋិសោឆត្វំ បវាទណាសក្កហំ កទោត្តិ. ទេតភ វុត្តំ “មហាបវាទណាឃា”តិអាទិ.

វស្សសហស្សន្តិ មនុស្សកណតាឃ វស្សសហស្សំ.

បត្តបលិសេវាតិ បតិតបតេ្តា៑ ឍារកឌារេតាតិ ឌាតល្ខកេយក្យឭ្ឈា៑ សេយ ហិ តិលបត្តកា អតិចិយ ល្ខកា យក្យឭអា, តេ “ឍារកា”តិ ចុច្ចត្តិ៑ ឌាលកឌារេតាតិ តេហិសេយច ល្ខកេយក្យឭឲហិ ឌាតឌាលកោ សព្តសោ ឌារេលិ ចិយ ឌារេតា៑ កេចិ បត “ឌាលកឌារេតាតិ ឲកឌារេលិ ចិយ ឌារេតា”តិ អត្ថំ ចឥត្តិ៑ បរិទិលត្តកោ កិរ ឍារកក្កហណកាលេ សព្តត្ថកេយច បល្លចិកោ ហោតិ, តេ ចស្ស បល្លចា បកស្សរបចាឭអចណ្ហសយុឌ្ឍលិ ហោត្តិ, តេត សោ សព្តសោ សយុឌ្ឍលត្តា តិដ្ឋតិ៑ ក្យដ្ឋយលកឌារេតាតិ សឌ្ឍាតយហាយក្យឭ្ឈា៑ កោរកឌារេតាតិ សឌ្ឍាតស្ទុចិកេឆោ សយ្យតិ ចិកសយាតាចតេ្ថា៑ សព្តបាលិថុស្លោតិ សព្តសោ ថុល្លិតចិកសិតោ៑

កត្តតកចារេតាតិ ឥចាត៌ បុញ្ញាកឲ្យបច្ចយា បុបព្យាត៌ លិត្តតកចារេតា៑ កត្តិតិ លិត្តតិ៑ សយ្យដិច្ឆតកចារេតាតិ លិត្តាត៌ លិត្តាត៌ បុបព្យាត៌ សយ្យដិក្កហណតកចារេតា ៑ តច្ចត្តាតិ តាតាចិឥកត្តិ សត្តិចេសចសេត តច្ចត៌ កទេរាត្តា៑ អញ្ញាតរឥចតាតត្តិ តាយកោត្តចសេត អប្យញ្ញាតឥចតាត៌៑

សេរហុចដ្ឋីតិ សេរហុសឈ្ឈារេតា៑ កណ្ហិកំ អាហច្ចាតិ សុឆឲ្យាយ ក្យុដំ អាហត្តា៑

អដ្ឋ ឌិចសេតិ បច្ចាយិយា សឌ្ឍិ បតេក្ខ ចត្តាទោ ឌិចសេ សត្តាយ ចុត្តា៑ យចាចុទេត្តសុ អដ្ឋសុ ឌិចសេសុ ឆឲ្យស្សចត៌ តិពាឌ្ឍ តឥា បចត្តតិតិ តតោ អញ្ញាឥា កាទិតំ សត្តាយាហ “អកាលឆឲ្យស្សចត៌ កាទិត”ត្តិ៑ ឥចតិសេយ លត្តស្ស ហេដ្ឋា កាតព្តចេឌិកា លត្តចេឌិកា៑ ឥចតិយំ បទិក្ខិបិត្វា បឥក្ខិណកទណ្ឌាត៌ អតេ្តាកត្វា កាតព្តចេឌិកា បុដចេឌិកា៑ ឥចតិយស្ស ក្យឋិ បទិក្ខិបិត្វា តំ សព្តត្តសេយច កត្វា កាតព្តចេឌិកា ក្យឋិចេឌិកា៑ ឃឹហទ្ទបបិឥកំ អាសត៌ ឃឹហាសត៌៑ ដ្ឋកោសុ បតេស្សសុ ឃឹហទ្ទបឃុត្តិ សោបិត៌ ឃឹហសោបិត៌៑

អត្តយតារេហាត្តិ អតិឃាយតកកាចតោ៑ តេតេតចាហ “យហាបុតេ្ញា បុទក្ខត្វា”តិអាឌិ៑ បចារណាសក្កហត្វាយ សត្តិបតិតាតិ ចេឌិតព្តា “តឥហុបេិសចេ បត្តទេស បចារណាយ បុណ្ហាយ បុណ្ហយាយ ទត្តិយា”តិ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១៤៣) ចឥតតោ៑

១៤៥៑តចហិ កាទេណហិតិ “ព្តតិបិ សោ កកចា អទហ”ត្តិអាឌិតា (ឌី៑ តិ៑ ០៑០៥លិ, ១៥៥) ចុទេត្តហិ អទហត្តាឌីហិ តចហិ ឭឌ្ឍាត្យកាចឌីបតេហិ កាទេណហិ៑ ឆឲ្យស្ស ចាតិ ឲត្ថ ច-សេឌ្ឍា អចុត្តសយុច្ចយតេ្ថាតិ តេត សយ្យិល្លិតយត្ថំ ឥសេ្យត្តា “ដ្ឋឌុប្យដិបត្តាតិឌិកេឥ សឈ្ឈស្ស ច សុប្យដិបត្តិ”ត្តិ អាហ៑

អដ្ឋយចាក្យច្ចចណ្ហតា

១៤៩៑ យចា អតត្តសេយច អាតច្ចា, កិសក្កសេយច កេសឌ្ឍ , ឲចំ យចាក្យតា ឲច យចាក្យច្ចាតិ បិឭព្តយំ ចុត្តត្តិ អាហ “យចាក្យេច្ចតិ យចាក្យតេ”តិ៑ ចណ្ហាតព្តតោ កិទេ្តតព្តតោ ចណ្ហា, ក្យណា៑ កចំ បដិបតេ្តាតិ ហេតុអចត្វាយំ, ថលអចត្វាយំ, សត្តាត៌ ដ្ឋបកាទា ចត្វាយត្តិ

តីសុបិ អវត្ថាសុ លោកនាថស្ស ពហុជនហិតាយ បដិបត្តិយា កថេតុកម្យតាបុច្ឆា។ តថា ហិ តំ អាទិតោ បដ្ឋាយ យាវ បរិយោសានា សង្ខេបេនេវ ទស្សេន្តោ “ទីបង្ករបាទមូលេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ អភិនីហរមានោតិ អភិនីហារំ ករោន្តោ។ យំ បនេត្ថ មហាភិនីហារេសុ, បារមីសុ ច វត្តនំ, តំ (ពុទ្ធវំសដ្ឋកថាយំ (ទី។ និ។ ដី។ ១។សិ) វុត្តំ ឯវាតិ តត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ។

“ហត្ថិបាលាទិតាបសការេ”តិអាទិ (ជា។ ១។ហត្ថិបាលជាតក) ហេតុអវត្ថាយមេវ អនញ្ញសាធារណាយ សុទុក្ករាយ ពហុជនហិតាយ បដិបត្តិយា ទីបនំ។ យថាធិប្បេតំ ហិតសុខំ យាយ កិរិយាយ វិនា ន លព្ភតិ, សាបិ តស្សា វុត្តាតិ ទស្សេន្តោ “តុសិតបុរេ យាវតាយុកំ តិដ្ឋន្តោបី”តិអាទិ វុត្តំ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនាទិ (សំ។ និ។ ៥។១០៨១; មហាវ។ ១៣; បដិ។ ម។ ២។៣០) បន និទ្ទិដ្ឋតា ពហុជនហិតាយ បដិបត្តិ។ អាយុសង្ខារោស្សជ្ជនម្បិ “ឯត្តកំ កាលំ តិដ្ឋាយី”តិ បវត្តិយា ពហុជនហិតាយ បដិបត្តិ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពានេន ពហុជនហិតាយ បដិបត្តិ។ តេនាហ “យាវស្សា”តិអាទិ។ សេសបទានីតិ “ពហុជនសុខាយា”តិអាទីនិ បទានិ។ បទ្ធិយត្តិ “អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយា”តិ បទត្តយំ។ បុរិសស្សាតិ តេតា បុរិសស្ស បទត្តយស្ស។ អត្ថោតិ អត្ថនិទ្ទេសោ។

យទិបិ អតីតេតរេក្ក សម្ពាការា សម្ពោរោ អហេសុំ, តេបិ បន ពុទ្ធា ឯវាតិ អត្ថតោ អយម្បិ សត្ថា អនញ្ញោតិ អាហ “អតីតេបិ ពុទ្ធា អញ្ញា ន សមនុបស្សាមា”តិ។ យថា ច អតីតេ, ឯវំ អនាគតេ វាតិ អយមេត្ថ នយតោ លព្ភតីតិ កត្វា វុត្តំ “អនាគតេបិ ន សមនុបស្សាមា”តិ។ សក្កា បន ទេវរាជា តយត្តំ អត្ថាបត្តិយេវ កត្វា “ន បនេតរហិ” ឥច្ចេវាហ។ កិំ សក្កា ករេចតីតិ វិចារេត្វាតិ “នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាមា”តិ វទន្តោ សក្កា កិំ ករេចតី”តិ វិចារណំ សមុដ្ឋបេត្វា។ យស្មា អតីតេ ពុទ្ធា អហេសុំ, អនាគតេ ភវិស្សន្តីតិ នាយមេត្វា សក្កោ ទេវរាជា បរិញ្ញាតោ, តេ បន ពុទ្ធសាមញ្ញេន អយម្បិ ភគវតា សទ្ធិំ ករោន្តោ ឯតរហិ អញ្ញស្ស សព្ពញ្ញុ សត្ថា អភាវតោ តថា វុត្តត្តំ ទស្សេតុំ “ឯតរហី”តិអាទិ វុត្តំ។ ឋានុប្បត្តិកតិ ឋានុប្បត្តិការីតិ។ កុសលានីតិ “ឥទំ កុសល”ន្តិអាទីនិ បទានិ។

កាយទុច្ចរិតាទិ អសមាទានដ្ឋានេន ភូតំ កិច្ចទុក្កំ ហោត្តម្បិ សមាទានដ្ឋានេន អកិច្ចទុក្កំ វុត្តាតិ អាហ “វត្តេតបិ សំវត្តតិ សមេតី”តិ។ តត្ថ កិរ កទ្ទរកសទិសមេវ មបុនោតកំ។ យថា និព្ពានំ លោកតោ កិលេសេហិ អនុបក្កិលិដ្ឋតាយ បរិសុទ្ធំ, ឯវំ និព្ពានគាមិនិបដិបទាបិ លោកតោ កិលេសេហិ អនុបក្កិលិដ្ឋតាយ បរិសុទ្ធា ច ពុទ្ធិតព្ពា។ តេនាហ “ន ហី”តិអាទិ។ ហេតុ បរិសុទ្ធត្តេន និព្ពានស្ស, និព្ពានគាមិនិយា បដិបទាយ ច អាកាសូបមតា, សោ លោកតោ អនុបលេបោ, អនុបក្កិលេសោ វាតិ អាហ “អាកាសម្បិ អលគ្គំ បរិសុទ្ធ”ន្តិ។ ខ្ពាតិ តយត្តំ និទស្សេតុ វិត្ថុតំ កត្វា ទស្សេតុំ “ទត្តិយសុទ្ធិយា”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ សំសន្ទតិ យុជ្ជតិ បដិបជ្ជិតព្វតាបដិបជ្ជនេហិ អញ្ញមញ្ញានុច្ឆវិកតាយ។

បដិបទាយ និព្ពានន្តិ បដិបទំ មគ្គបដិបត្តិ បដិបជ្ជមានានំ ចុតិតចន្តិ (ពាហុទិរិយចានំ ចុតិតចន្តានំ វុទេវនំ លទ្ធសហាយោតិ វុត្តានំ បដិបន្នានំ វសេន លទ្ធសហាយោ។ តត្ថ តត្ថ សាវកេហិ សទ្ធិំ កាតព្វកិច្ចំ ខ្ពាំ បន “អទុតិយោ”តិអាទិ សុត្តន្តេ អាគតចយំ អញ្ញោហិ

អសមិសវេ្ឌន វុត្តំ, ន យថាវុត្តសហាយាកាចទោ។ អបត្យន្នាតិ អបតីយ ចិចទេ្ឌត្វា។ “អបត្យន្នា”តិ ច អទេ្តាកឆាចឆារល៌ា ឰានិ ចចត់ ឲកត្តិកត្វា តស្ស អបទោតាឥស្សាតិ វុត្តំ “អបត្យទេ្ឌចា”តិ។

លក្ខតីតិ លិទេកា, ទសា បគ វុក្កិសកតិចិខាតទេតត សាតិសយោ, ចិបុទលិ ឲច ច ឰាឆាធិទប្យទោតាតិ អាហ “យហាលិទេកា វុប្យទេ្គា”តិ។ វុស្សត្តបុត្ថាតិស្សគ្គសមុប្បទេ្ខាតិ យថាវុត្តកាលំ សម្អតាសុចិបុទ៌លិត្យអារទតទបុត្តាកិសគ្គទោតា តិត្តាទេ្តា។“ឰាទេយ តិត្តាត្វា, ឰាទេតា បទំ យយ្ហិា ខ្ពកាទេសា តត្វិ”តិ វុស្សាហខាទេតា ចិយ វុបទ្សបទិ ចទ្ឌយាទេតា វុឥបាិឌ៍។ សត្តាធិសាស ហិ ឃយកាយហាទេយឈោ វុទ្ធហិត្វា យហាទេយឈំ ចិយ សត្តាបិទសិទេយោ “ឲកទ្ទិ អត្តកាទេច ចិបាក់ ឥស្សាយា”តិ សម្បិល្ហិតា ចិយ កកចទោតា ឰានិ លិកសក្កាទសិទលិក៌ តិត្តាត្វាឃិស្ស, តទោតា អគ្គបិតចត្វយាតយាលិកាគ្គចិទលបតាធិហត្វា ពត្តិយគ្រាហ្វលាឥទេយា វុបកាត្វា “កហំ ត្យទេ្គា, កហំ កកចា, កហំ ទេចចទេចទា, កហំ តទាសទេកា, កហំ បុទិសឃិទេហា”តិ កកចត្តិ បទិទេយសត្តិ, សកឥសទេតហិបិ បទ្ចទេយ អាហទិត្វា ខ្ពកាសំ អលកយាគា សយត្តា កាវុតប្យយាណយិ សកឥនុទេត សកឥនុទ អាហគ្គ តិដ្ឋត្តិ ទេចច អត្យុតគ្គិ ច អគ្គកចិគ្គគ្រាហ្វលាឥទេយា ចិយ។ សត្តា ពត្តទេក, ទេតស្ស ទេតស្ស ច ស្សទេត្តស្ស អាកាតតទេយត ទេចធិតត្តា។ ទេតតាហ “លិកសក្កាទេទា យទេហាទេឈា ចិយា”តិអាធិ។

បដិបាធិកត្តត្តិ ឰាហ្វស្ស “ឥាត់ ឥស្សាយា”តិ អាហឥបដិបាធិកាឃ វុទ្ធិទេតស្ស អត្យុបដិបាធិយា ឥាតត្តា កត្តំ។

យត្វក៌ បទេត្វា អតត្តាសាឆារលត្វា តស្ស ឥាតស្ស។ វុបាឃំ អាធិក្តិ តាកាទាត់ អសក្កលោយ្សទ្រូបត ឥាត់ ឥាទេបត់។ សាលកល្យាលិទុក្កា ទាឌបទិក្កហា អទេ្ពាហិ អសាឆារលា, តស្ថា ទេតសំ បឥទេហិ យល្វទេបិ កាទិទេតា, ហត្វិទេតា ច ទាឌកល្វក្សតា តាកាទេហិ ន សក្កា លទ្ធត្តិ ទេតហិ លត្តំ ឆាទាបិត់, តថា ពត្តិយឌីតាហិ ទេចយ្យាចត្ថំ កាទិត់។ “បគ្គា អាសតសតាតី”តិ ឰានិ សាលកល្យាលិយល្វទេប បត្តាទេត្ត សគ្គាយ វុត្តំ, តទោតា ឰាហិ បត ឰាហ្វតិ បត្តាត្តាតិ អទេហស្ំ។ ចត្យន្នាតិយកាគ្គិ បិសតិ ត្យទ្ឌប្បមុលស្ស សឈ្ឈស្ស ប្វឥតត្វទេ្ពាច បត្តស្ស វុត្តាឥតត្វទ្ទោ។ វុឥកាគ្គិ បត្តឆាចទិតាឥក់។ អតឈ្ឈតិ អទេហស្ំ អតឈ្ឈទ្សតាកិសទ្ទតត្វា។

សត្តឆា យុទ្ធា ចលិស្សតិ អតាឥទកាទលាធិតា។ កាត្យអំ ខ្ពុទលិទេកស្សាមីតិ កាត្យអំ ឲចំ អត្យុទបក្កិស្សាមិ, តស្ស វុប្យន្នតក់ អតត្វំ បទិហទិស្សាមីតិ អទេត្វា។

កឥទិយាតិ ធទ្ធយធ្ធទិទេតា បុត្តាកយុចិមុតា។ ទេចចទេលិក៌ ន ចឌត្តិ បុត្តាស្ស អកាតត្វា, យធ្ធទិកាទេចត ច បិបស្ស បសុតត្វា។ ឆាលិតិ ទុទ្ធិត្តិតចិត្តតាធិតា ឆាលលក្ខលយុត្តា។ តប្បសំសត្តិ ឥាត់ បសំសិត្យយិ ន ចិសហត្តិ។ ឌីទេទាតិ ឌីតិសយ្យទេ្គា វុត្យអារបទេ្ពា បទេទហិ កត់ ឥាត់អត្យុទយាឥយាទេតាបិ, ទេតទេតច ឥាតាត្យុទយាឥទេតទេតច។ ស្សពី បទត្វាតិ បទទលិទេក កាឃិកទេចតសិកស្សុលសម្ពី ទេហាតិ។

ចទទោទខា តាយ តស្វិ កាទេល ឲទេកា ពត្តិទេយា, តស្ស ចទទោទឌស្ស។ អតចទ្ឋ...បទ... ចទលេយ្យ អក្សតចាធិកាចទោតាតិ អធិប្បាទេយា។ អតិទេទកបឥសហទេស្សត តិសាធិទេកត អទ្ធទេតយ្យាកាឆាសទេតត ចណ្ណទេយច កទេធសិ ទ្វុបប្បសត្តតាឃ ច។

ឃាច យន្តោ លត្តិយាតិ ឲត្ត ឃាចាតិ អចឆិបរិច្ឆេទចចត់, អន្តោតិ គិបិតយត្តំ, ឃាច លត្តិយា លត្តិយេ អចឆិ កត្វា សន្តោ ចេចយត្ថុស្សាតិ អឆិប្បាយោ៍ តេតាហ "លត្តិយា ឲ្យាហុលា"តិអាឌិ៍ យចបយត្តាតិ លិកសក្កាទសិលិកយចេត បយត្តា ចេច តចត្ថយេត បយាចេត បយត្តា ច ហុត្វា៍

តចត្ថឃយេចាតិ តចត្ថុកតយេច៍ ចាចា…ទេប… សយេតីតិ ចឌឹកយុកាឃកយុាគិ អន្តាយន្តា អចិទ្ធោគិ, អន្តាចត្ត សំសត្ថិ៍ អឌា ឲច យិកាតិ អឌាយិកា, តេ អឌាយិកេ៍

តិល្លចិចិកិច្ឆា សន្តសោ អតិក្កត្តចិចិកិច្ឆាកត្តាទោ៍ តត្ថ ច សន្តោបិ សោតាបត្ថា តិល្លចិចិកិច្ឆា, ចិកតកធំកចា ច? សច្ចយេតំ, ត្តាធំ បត ត តាឌិសំ តិល្លចិចិកិច្ឆតំ សន្ធាឃ ចុត្តំ, អឆ តោ សន្តត្ថំ ចោឃ្យឆយ្ម សន្តាកាទាចចៅឆសន្លាតសត្ថិដ្ឋាតចសេត សន្តសោ គិទាកតំ សន្ធាឃាតិ ចស្សេត្តា "ឃចា ហឹ"តិ អាឌិយាហ៍ ក្តុស្សត្ថុស្សត្ថតាតិ បទោបទកាចតោ, អឃច្ចា អត្វោ កកចតោ អតេកឆាតុតាតាឆាតុតាលាចាលេតបិ ត្តូញ្ញតិ៍ សន្តត្វ ចិកតកធំកចា សន្តចស្សាចិកាចតោ៍ សន្តោសំ បទយត្វឆយុាត់ សច្ចាកិសយឃចសេត បដិចិន្តត្វា ចុត្តំ "ចោហាទចសេតា"តិ ចា តាយកោត្វាឌិចសេតាតិ អត្វោ៍

បរិឃោសិតសក្កប្បាតិ សន្តសោ គិដ្ឋិតយតោទចា៍ តត្ថ ច អទិឃយក្កេត បរិឃោសិតសក្កប្បតា តាយ សោត្វអសកិច្ចសិទ្ធិយា កតកាលឹឃកាចេត, ត សន្តចោឃ្យឆយុាចចៅចេតាតិ ចោចត់ សន្ធាឃាហ "បុទ្ធាអតត្ថុស្សុតោឃ្វ"តិអាឌិ៍ សាចកាត់ សាចកបិទយិតាល់ ចិឃ, ហិ បច្ចកត្យុទ្ធាត់ បច្ចកចៅឆិតាល់ ចិឃ ច សយុាសត្យុទ្ធាត់ សន្តត្យាតត្តាល់ ចត្យសច្ចាកិសត្វាឆបុត្តាកយេចាតិ៍ អតត្ថុស្សុតោឃ្វតិ ត អត្ថុស្សុតោឃ្វ៍ សាយត្ថិ សឃយេច៍ បចត្វយេតាបិ បទតោ ឈោសេត ចិតាតិ ចស្សតិ៍ តត្វាតិ គិយិត្តចេត្វ ក្យុំ, សច្ចាកិសត្វាឆគិយិត្តត្តិ អត្វោ៍ សច្ចាកិសត្វាឆា ច អក្កយក្កចសេតាតិ ចដ្ឋត្តា៍ ចាលេ្យ ច ចសីកាចត្តិ ចសត្ថិ ចាលចាលាត់ ឃចាទ្យចិ បចត្តិ៍ ឌាតត្វា ឌាតាតិ សយុាសត្យុទ្ធ ចចតិ៍

១៥៤៍ តត្វ តត្វ ទាឌឆាគិអាឌិកេ គិចាទ្ធចាសំ ចសត្វា៍ តឹស្យ យល្តុលេស្យ ឃចាកាល់ ចាទិក់ ចទត្វា៍

១៥៥៍អស្សាតិ ចលស្ស៍ តត្តិ កាទល់៍ ក្តិត្តយុិ ឲកតោ ក្តុប្បត្តិយា កាទល់ តត្វិ, បកោច តិល្លុំ, ចត្យត្ថិ ចាតិ៍ "ឲត្វ ចា"តិអាឌិ "ឲកិស្សា លិកឆាត្យឃា"តិ ចុត្តលិកឆាត្យឃា បយាលបរិច្ឆេទស្សតត្វិ អាទត្ធិ៍

ឃាចតាតិ ឃត្តកេត ចាតេត៍ បរិហទត្តិតិ សិតេត្យំ បរិក្លិបត្តា បរិចត្តត្តិ៍ ឌិសាតិ ឌិសាស្យ, ក្យុត្វ ឲតំ បច្ចត្តចចត់៍ កត្តិ ឌិត្តត្តិ៍ ចិទោចតាតិ ឱ្កាសត្តា, ចិទោចតា ចា សោកយាតា ចត្តិយស្វទិឃា កត្តិ, តតោ ឲច ឌិសា ច កត្តិ៍តាច សហស្សឆាតិ តត្តកោ សហស្សលិកោ៍

ឧត្តកត្ថិ ឰយំ ចក្កចាឰអំ យន្ឋេ្យកត្វា ឰយិតាច សង្គិ ចក្កចាឰអំ ឥសសហស្ស៉ ឃំ បនេត្ត ចត្តន្តុំ, តំ យហាបឥាតចណ្ណតាឃំ ចុត្តយេច៉ ត បញ្ញាឃតីតិ តីស្ន បិដកេស្ន អតាកតត្តា៉

សតក្ខយារកឆាចណ្ណតា

១០០៉ចណ្ណតាតិ ទ្ធបសម្បត្តិយា៉ ស្នចិន្ឋ្នាឃ្យត្តា តំ អតាយសិត្វា ឃសសង្ខស្សច អត្តយាហ៉ អលង្ការបទិចាទេតាតិ អលង្ការេត ច បទិចាទេត ច៉ បុញ្ញាសិទិយាតិ បុញ្ញាន្ទិយា៉

១០១៉សម្បសាឥេតិ សម្បសាឥឌតេត៉ សិបុន្តោ ឈា-សន្តោ ឌាតតន្តោ "សង្ខាឃេតំ បជិសេចតី"តិអាឌិស្ន (យ៉ តិ៉ ១៉១៩ប័) ចិយាតិ អាហ "ឌាតិត្វា យោឥាយា"តិ៉

កោចិត្តព្រាហ្មណចត្តចណ្ណតា

១០២៉ឃាចឌីឈទត្តត្ថិ ឃាច បទិយាណតោ, អបទិយិតកាលបទិឌីបតយេតត្ថិ អាហ "ឧត្តកត្ថិ…យេ… អតិចិទត្ត"ត្ថិ៉ យហាបញ្ញោច យេសា កកចាតិ ពេត ព្រាហ្មតា អត្ថយតិបុច្ឆាចសេត ឥចាតំ ចុត្តត្ថិ ឥស្សន្តោ "យហាបញ្ញោច យេសា កកចា៉ តោតិ កចំ ឥ្យុខញ្ញាចា"តិ អាហ៉ សឃយេចតំ បតាំច្យាកាត្យកាយេ "ក្ខតបុន្តំ កេ"តិ អាឌិ៍ អាហាតិ សប្តន្តិ៉ ឧចំ បត ច្យាកទោទត្តត អត្តតោ អឃយ្យឹ អន្តោ ចុន្តោ តាយ ហោតីតិ ឥស្សន្តោ "អតច្ឆទិឃយេត"ត្ថិ អាឌិយាហ៉ តិណ្ហ យាទាតត្ថិ កិលេសាកិសង្ខារឥចបុត្តយាទាតំ៉ "អតច្ឆទិឃយេត"ត្ថិ ចុត្តយេចត្ត តិកាយតចសេត "កិយេត្ត អច្ឆទិឃ"ត្ថិ បុតបិ ចុត្តំ៉

ទេញ្ញា ឌិដ្ឋឆម្មិកសម្បទាឃិកអត្ថាតំ បុនោ ឆាតតោ បុនេ បុនេ សិចិឆាតតោ បុនោហិតោតិ អាហ "សន្តកិច្ចាតិអត្ថសាសតបុនោហិតោ"តិ៉ កោចិត្តិយាកិសេកតាតិ កោចិត្តស្ស ផាតេ ផបតាកិសេកត៉ តំ កិទ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស កុលបទម្បទាកតំ ផាតត្តទំ៉ ឌោតិតត្តាតិ អាចុឆាតំ ឌោតិតត្តា៉ បិលតសយត្តតាឃាតិ ទេញ្ញា, អបទិយិតស្ស ច សត្តកាឃស្ស អតត្តតោ បទិបិលតសយត្តតាឃ៉

សម្ហា ចោឃ្យន្ឋិត្វាតិ សុដ្ឋុ តស្សចាការេចកាចេត ចិឃ្យន្ឋិត្វា តិឃ្យាតេត្វា៉ តំ តយត្តំ កិច្ចំ បស្សតីតិ អត្តឥេសា៉

១០៣៉ កចតំ ចដ្ឋតំ កចេ, កចតិ ឧតេតាតិ ចា កចេ, ចឌ្ឋិការលំ សត្ថិចសេត យ-ការាកយេ, ឆ្ក-ការស្ស ច អ-ការាឥេសំ កត្វា "កចយត្វ"តិ ចុត្តំ៉ កចត្ថំ ឌោតិបិលត្ថិ បត សាយិអន្តោ ឋ្បយោកចតត្ថិ អាហ "កេតេតា"តិ៉ យា បច្ចឃ្យាហាសីតិ យា បដិក្ខិបីតិ អន្តោ៉

សោ បន បដិក្កូលេបិ បដិចចតំ ហោតីតិ អាហ “យា បដិឃ្យាហាសី”តិ។ អភិសម្ភុនាសីតិ កម្ពុត្តាតំ និចិឆានេ សយេត្វា ហោតីតិ អាហ “និចិឆហិត្វា”តិ។ កចាកចំ, បញ្ញាញ្ញា ចិត្តិ បដិលភីតិ កោចិត្តោ, យហន្តោ កោចិត្តោ យហាកោចិត្តោ។ “កោ”តិ ហិ បញ្ញាយេតំ អឆិចចតំ គច្ឆតិ អទេត្វា ញូញ្ញាតិ។

រជ្ជនិចិកដនចណ្ណនា

១០៩។ ឧកបិតិកា ចេយាត្យកា កតិដ្ឋកាតទោ។ អយំ អភិសិត្តោតិ អយំ ទេហ្យ រាជកុមារោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ អភិសិត្តោ។ រាជការកាតិ រាជបុត្តា រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេតារោ។

១០លិ។ យឆេត្តីតិ យឆតឹឃាតិ កត្តុសាឈតតំ ឆយ្សេត្តា “យឆកោ”តិ អាហ។ យឆកោលំ បន បយាឆស្ស ចិសេសកាលេត្តិ ទុត្តំ “បយាឆកោ”តិ។

១០ប៉។ ទេល្យស្ស រជ្ជសយឹបេ ឆសកាទុតយត្តចិត្តតាតិ ហុត្វា អបរការេក តិឃោដតសតំ ចិត្តតត្តា សត្តាតិ ៧ រជ្ជាតិ សកដយុលាតិ បដ្ឋបេសិ។ ចិតាតសជិសំ ចតុទស្សកាចតោ។

១១០។ សហាតិ កាឆាយ បឆបរិបុលត្តំ ទុត្តំ។ តស្ស អត្តំ ឆយ្សេត្តា “តេនេច សហា”តិ អាហ។ សហាតិ ចា អចិតាកាចេត្តំ តិបិតោ, សោ សហ អាយុំ សត្ត ការឆាតិ ឃោដេតេត្តា, តេន តេ ឆេសត្តេ ចសត្តា ចិចិត្តេន សហកាចិនោ អចិតាកាចិនោតិ ជឹបេតិ។ រជ្ជការំ ឆារត្តិ អត្តតិ អាទោរបត្តិ ចហត្តីតិ ការឆា។

បឌយកាលចារចណ្ណនា និដ្ឋិតា។

កិត្តិសជ្ជអញ្ញកុយតចណ្ណនា

១១១។ អត្យបុទោហិតោ ឆបេសីតិ អត្យបុទោហិតោ កត្វា ឆបេសិ, អត្យបុទោហិតោ ចា ឆាតេ ឆបេសិ។ តិសចតំ កទោត្តេ សត្តាយ “ជិចសស្ស តិល្លត្យ”ត្តិ ទុត្តំ។ ខ្ញុំសុ សត្ថិសុ សចតំ កទោត្តេ សត្តាយ “សាយំ, បិតោ ចា”តិ ទុត្តំ។ តតោ បដ្ឋាយាតិ ចតចរិយំ យត្វកំ បិបេត្វា ត្យ្យាតកាលតោ បក្យតិ។

១១២។ អភិក្កន្តីតិ ដ្ឋហិ ដ្ឋបិជិ។ អចិត្តត្វាតិ “កឆំ តោ អហំ ព្រាហ្មណា សត្តិ យត្តឃ្យ”ត្តិ អចិត្តត្វា ឧចំ ចិត្តយិ អត្យប្បាឆេត្វា។ តេន សយាកយតស្សច អភាចតោ អយត្តត្វា។ តំ ជិន្វាតិ តំ កទ្យលាព្រាហ្មណចិហារកាចតំ ព្រាហ្មណស្សត្ថបិយំ ជិន្វា ឆាលចក្កតា។

១៦៧។ ឲចត្តិ ឲចំ ៖េញ្ញា អារេរាេចត្វា បដិសល្លាតំ ឧបកេត។ សត្តត្វាតិ សេត្តាសុ លត្តំ លត្តិយាតំ, សត្តត្តំ ព្រាហ្មលាយហាសាលិតំ , សត្តត្តំ ភាដេកសតាតំ, ចត្តារិសាយ ច ករិយាតំ អាបុច្ឆតចារេស៊ុ។

១៦៨។ សាឌិសិេយាតិ ឌាតិយា សាឌិសិេយាតិ អាហ "សយចណ្ណា សយឌាតិកា"តិ។

១៦៩។ សត្វាការត្តិ ឈាតយតសិការេត ពាហិ ចិសដចិតក្កច្ចុបសយេតត ចិត្តស្ស សត្វុត្តំ អការំ, ឈាតសាលត្តិ អេត្វា។ គហិតាចាតិ កាចតាត្ុេយារេកត យហាសេត្តត អត្តេតា ចិត្តសត្តារេត ឧប្បាេឌតចេសត គហិតា ឲច។ តត្វិ ឈាេតេតច ចិក្ខុម្ភិតត្តា។ ចិេសសេតា ហិស្ស កេរ្សាយ កាចិតត្តា អតតិរតិ ឧក្កណ្ឌតា តត្វិ, េយត្តាយ កាចិតត្តា កឃបរិតស្សតា តត្វិ។ ឧក្កណ្ឌតាតិ បត ព្រាហ្មឌស្សេត ឧស្សក្កិ, បរិតស្សតាតិ តឌតិបត្វតាតិ អាហ "ព្រាហ្មេតា បតា"តិអាឌិ។

ព្រាហ្មតាសាកថ្ឋាចណ្ណតា

១៧០។ ចិត្តព្រាេសាតិ ចិត្តស្ស ឧព្រាសតយត្វា។ កឆត្តិ សត្តតិកាយតិចាសដ្ឋាតតាយេកាត្តាឌិតំ ចេសត េកត បការេត។ េតតាហ "កិ"ត្តិអាឌិ។

េសាតិ េឃ េត បតកតសតត្តពាត្ថសតតសតក្ខ្យារេកាលតាយកា េលិេក ឋិកដៀ បញ្ញាតា ព្រាហ្មាេតា, េតសុ សតក្ខ្យារេរា តាយាហត្តិ ឌេស្សតិ។

អញ្ញត្តិ កេរ្ចដ្ឋាតិយាតំ ឌាតត្ថំអាហារំ។ យឆុសាកត្តិ យឆុរាហារំ, ឃំ កិត្តិ អតិចិេតា ឌាតត្ថំ អាហារំ ឧបចារចេសត ឲចំ ចឌតិ។ េតតាហ "យឆុសាកំ បតា"តិអាឌិ។ បុច្ឆាយាតិ តិយត្តតចេសត បុច្ឆាយ។

១៧១។ យហាសេត្តា ចត្តារេរា ព្រាហ្មចិហារេរ ភាេចត្វា ចិេតាបិ េតសុ "ព្រាហ្មសហព្យតាយ យេក្កា"តិ អតិេត្តយតិកតាយ "កក្ខិ"តិ អេចាច។ េកចិ បត "តេបិកេយុត បរិក្ខិលាសរិរតាយ, ព្រាហ្មសយាកេយត កឃាឌិសប្បត្តិយា ច បដិលទ្ធេត្តហិ ព្រាហ្មចិហារេហិ បរិហិេតា អេហាសិ, តស្មា អចិក្ខុម្ភិតចិចិកិច្ឆតាយ 'កក្ខិ'តិ អេចាចា"តិ ចឌត្តិ។ បរស្ស េចឌិយា ចិឌិតា បរេចឌិយា, េត បត តស្ស ឋិកដៀ ចិក្ខុតាតិ អាហ "បរស្សឋិកេដសុ បរេចឌិេយស្ន"តិ។ តត្វ ការណាហ "បេរត សយំ អតិសត្តតត្តា"តិ។ យយាតិ កយុំ យយំការេរា, យយត្តត្តិ អាហ "ត្ថាង យយ...េប... តណ្ហត្តិ។ "យយ"ត្តិ កេរាតិ ឲេតតាតិ ហិ យយំការេរា, តឆាបចត្តា តណ្ហា។ យត្ុេឌស្នតិ តិទ្ធារេណ កុម្មំ, ត ចិសេឃតិ អាហ "យត្ុេឌសុ េឃា េកាឌិ"តិ។ "ឲេកាឌិក្នេតា"តិ បឌស្ស ភាចត្វំ តាច ឌេស្សេត្តា "ឲកិក្នេតា"តិ ចត្វា បុត ចំ ចិចេរត្តា "ឲេកា តិដ្ឋេត្តា ឲេកា តិសិឌេត្តា"តិ អាហ។ តាឌិេសាតិ ឲេកា ហុត្វា បចត្តតេកា។ ក្នេតាតិ ឌាេតា។ ឈាេត អធិមុត្តិ ភាយ តស្មិំ តិត្តត្តិេត, អតិត្តត្តិេត កុេតា អធិមុត្តិតិ អាហ "ឈាតំ តិត្តេត្តត្វាតិ អេត្វា"តិ។ ចិស្សេក្ខា ភាយ េកាឆាឌិកិេលសបរិកាចតាតិ េតសំ ចិក្ខុម្ភេតត ចិស្សេក្ខាចិរហិេតា។ ឲេតសុ ឌេយុស្នតិ បត្តុឌ្ឋាតំ ចិេចកចាសកេរ្សាព្រាហ្មចិហារាឌិឆេយុស៊ុ។

១១០៍អចិន្តាតិ ត ចិនិតពា៍ អាចរិតាតិ ក្យលិតំ ខ្វត្តិរិយត្យុស្សឆយ្ញាតំ ខ្វប្បត្តិតិចារលោត អាចរិតា៍ បូតិកាតិ ញ្សាបត្តចិត្តតាតិតា បូតិក្ខតា៍ កិលេសចសេត ក្សក្កន្តិ ចិស្សាកន្តិ ចាឃតិ៍ តិរឃាតិអបិឃេស្ តិន្តាត្តតឃីលតាឃ អាបិឃិកាតិ អាហ "អបិឃ្សូបកា"តិ៍ ចោរាទីហិ ខ្វបង្ខតស្ស បចិសិត្យកាយស្ស បិការកចាងបរិលាទីហិ ចិឃ តកាទ កោឆាទីហិ តិចុតោ បិហិតោ ច្រាហូលិកោ អស្សាតិ តិចុតច្រាហូលិកោ៍ បូន្តិ "កោតាចជា"តិ ចគន្តា៍

ឫសាចាខាច សេយាសចន្ថិ ឃចា កិសក្កសេច គេសង្ខិ៍ ពូន្លាតំ ក្សុស្សតំ៍ ឌិដ្ឋាទីសុ អឌិដ្ឋាតិចាតិតាចសេត បទេសំ ចិសំចាគតំ បទចិសំចាគតំ៍ សតិសំ បតិទ្សបំ គរស្សុត្វា បលេកតំ សតិសំ គរស្សុត្វា ចត្ថាតំ៍ យិត្តាតំ ចិហិសតំ សេយត្តិគេកោ យិត្តក្សូត្តតំ៍ គញហយត្ថរិតា ឆន្ទយត្ថរិយំ៍ អត្តតិ ចិន្ថយាតំ តិហីតតំ, សតិសតំ ចា អតិក្កយិត្វា យញ្ញាតំ៍ បទេសំ សយ្បត្តិឃា អសហតំ លីឃតំ៍ អត្តសយ្បត្តិឃា តិក្សហតចសេត, បទេហិ សាឆារលាកាចាសហតចសេត ច ចិចិឆា ព្ថូន្ថា ទ្សចិ ឲតស្សាតិ ចិចិន្ថា៍ ពគរិឃតាឃ យុក្យកំ យន្ថរិយំ៍ ឃត្វ កត្វចីតិ សកសត្តកេ, បរសត្តកេ, ហីតាតិកេ ចាតិ ឃត្វ កត្វចិ អារម្មណោ៍ លុព្ភតំ អារម្មលាស្ស កាហលំ អតិកិន្ឋតំ៍ យន្ថតំ សេឃ្សាតិចសេត យគតំ សយ្បក្កហោ៍ ឫឃ្សតំ អារម្មលាស្ស អតចខោរាឆោ៍ ឲខេតស្ញតិ ឲខេតសុ ឃចាចុខេត្តសុ កោឆាទីសុ សត្តសត្តាតស្ស កិលិស្សតោ ចិគ្យោឆតោតា, ខ្វបតាបតោតា ច កិលេសសន្ណិតេសុ បិបឆម្មេសុ៍ ឃុត្តា បឃុត្តា សយ្បឃុត្តា អចិរហិតា៍

ឲត្វ ចាឃំ ច្រាហ្វា យហាសេត្តត អាយកន្តេ ស្សបុង្វេ អត្តតោ ឃចាខ្វបង្វិតេ បិបឆម្មេ ក្សង្គសហិ បគេហិ ចិកឌិត្វា កចេសិ, តេ បត ពាតិសំ បចត្តិចិសេសំ ខ្វបិគាឃ ចុត្តាបិ កោចិ បុត ចុត្តា, អាយកន្តសុខេត្ត (ស្ម៍ តិ៍ ១៣១) បត ចុត្តាបិ កោចិ ព្ថូឆ សព្ថាសោ ត ចុត្តា, ឲចំ សគន្តាបិ លក្ខលាហារតសេឃត, តគេកង្វតាឃ ចា តេសំ បេត្វ សក្កហោ គង្វេព្ថា៍ តេតាហ "ព្ថូគំ បត ស្សត្ត"ត្តិអាទិ៍ តត្វ អាយកន្តសុខេត្តត ឌីបេត្វាតិ ព្ថូឆ សទ្សបតោ អចុខេត្ត អាយកន្តេបិ ចុខេត្តហិ ឲកលក្ខលាតាតិតា អាយកន្តសុខេត្តត បកាសេត្វា កចេតត្ថំ តត្វ គេសំ សទ្សបតោ កចិតត្តា៍ អាយកន្តស្សត្តយ្បិ ព្ថូយិតា ឌីបេតត្ថំ ព្ថូឆ ចុត្តាតយ្បិ កេសត្មិ អាយកន្តាតំ តត្វ អចុត្តកាចតោ៍ ឃស្មា អាយកន្តសុខេត្ត ចុត្តាបិ អាយកន្តា អត្វតោ ព្ថូឆ សក្កហំ សសេយាសលំ កន្ធត្តិ, តស្មា ព្ថូឆ ចុខេត្ត បរិហលោចសេត គស្សេត្តត ឃស្មា ខេត្វ កោចិ អតិឆម្មតសេឃត អកិលេសសកាចាបិ សត្តសត្តាតស្ស ចិតាឆតខ្វេត "កិលេសា"តិ ចត្តន្តាតំ អទហត្តិ, តស្មា "ក្សង្គសសុ កិលេសេស្ញ"តិ ចុត្តំ៍

តិម្មាគំ យិលិបតំ លេបតត្តិ អាហ "តិម្មាគេតព្ថា បហាតព្ថា"តិ៍ ញុន្ធតត្តីតិ ញុន្ធកាចីតំ បខេចលិ, ញុន្ធកាចិគោបិ "ញុន្ធា"តិ ចុន្ធត្តិ ឃចា "អកយា ទាឌកហំ ញុខ្វេា"តិ៍ យហាបុរិសស្ស គញហីកម្មំ កត្វាតិ យហាបុរិសស្ស "បព្ថាឌិស្សាយហ"ត្តិ បចត្តចិត្តប្បាគស្ស គញហីកម្មំ កត្វា៍

ខេលុទោះអាយត្តតាចណ្ណតា

១១១៍យយ យតំ ហរិត្វាតិ យយ ចិត្តំ អបគេត្វា តស្ស ចសេត អចត្តិត្វា៍

ឲឡារិកំ ឧបកក្ខា ចុត្តស្សាតិ កាយចិត្តចេតសិកបរិឡាហេតត ឲឡារិកំ ឧបកក្ខា តបេរិកយុចនេតា ចុត្តស្ស ញុនបត្តេហិ បរិត្តេតាតិ ពរិហិនេហិ

ចេន័យា នយត្តេតា នត្តរិតេតា អការេនាតិ ចនេណា ចណនន័នលល្ហិច្ចចិរហិតេតា តេតាភាហ “អកក្កនេា”តិ

លលត្តិយអាយត្តតាចណ្ណតា

១១១ សិក្ខាបទយាតិ សិក្ខាបទយ, សិក្ខាបតត្តេត្ត អត្តិកាចាបិចេតក្តិ អាហ “ឧបលិបេទយ្យាយា”តិ

១១២ យស្ស ចីវរិយារម្ភស្ស, លត្តិពលស្ស ច អការេចត បត្តន័តាត់ នយលឆេយ្យា បរិបុណ្ណា, បរិបុត្តេា ច ត តោតិ, តេបុ ចីវរិយារម្ភលត្តិពលេសុ តេ តេ តិយោតេត់ “អារម្ភេច”តិអាន័ ចុត្តិ

ការុលាតសាតយក្កោតិ ការុលាតសាតនក្ខាតេតា យក្កោ ឧក្រុយក្កោតិ ព្រាហ្មណលិកកយតេ ឧត្រុក្ខតេតា យក្កោ អត្តត្តនេរាតិ នេនត្តោ ព្រាហ្មចិហារនកាចតេតា តេតាភាហ “ឧត្តយយក្កោ តាយា”តិ នក្កិ រក្ខិតេតា នាន្ទហិ យថា បរិហាតិ ត តោតិ, ឲចំ បន័បក្ខក្ខរិកតេណត រក្ខិតេតា កោបិតេតា “នត្តេយ្យា នក្កិ ចក្ខិតេតា”តិ កោចិ បចត្តិ, តេនំ នបរហិតនាលតេត នាន្ទហិ ញុត្តាន័ហិ កសិតេតា បតេចន័តាតិ អត្ថោ

តក្ខាចិត្តិនតឆេយ្យតិ យស្មិ លេណា ចិតេនាឆិឆេយ្យនយោយោកោ, តស្មិយេច លេណា ចិតស្សតនកាចំ, តយោ ចា តនា កយតស្សាតាត់ តេចបុត្តាត់ តេក្ខបរិយេត បន័យុចំ លាចត្តាត់ សិរនិ, បិតេ ច ពាន្ទលុរឆារាសយាកយតេតាបិ សីឈតរតាយ អតិត្តត្តនោ បចត្តិក្ខណោ, តេតេតច ចិតស្សតនកាចំ តយ្យ ឌីចិតស្ស កតិត្តិ តិច្ចំ យត្តាយត្តិ យតេត្តយ្យត្តិ ចុត្តិ តោតីតិ អាហ “យតេត្តតព្ពា”ត្តិ ការណត្តេ ចា កុយូត្តិ “យត្តាយ”ត្តិ ពុចំ កុយុំ ការណត្តេ ឧន្ទព្វា យថា “ញាតាយ”ត្តិ នត្តបលិតេរិចតិ នត្តេបិ ញុនលកិរិយាយ ចិពាត្តេ ឧបតេរានេ

ព្រាហ្មលយហានាលិឌីត់ អាយត្តតាចណ្ណតា

១១៣ អតេយ្យនក្ខាតិ អប្បាត្រុកាចាតិ អាហ “បត្តន័តកាលតេតា បន្ទាយា”តិអាន័

ចក្កចត្តិ រាជា ចិយ នយ្កាចិតេតា

យហារេកាចិត្តបត្តន្ទាចណ្ណតា

១១៤ នយាបត្តីត់ អាន័ាតត់ តាយ អត្តបន្ទក្កតា, នទ្ធិកិរិយាតិ អាហ “ត នក្ខិន្ទ តិត្តតេត្តញ”ត្តិ

១១៩ៈ ពួយិតាតិ “សរាយហ”ត្តិ ពួយិតា បះេតៈ “សរាយហ”ត្តិ ហិ ចេះត្តត កាចេតា យហាព្រាហ្មតា ពសិតំ “តេឆច ត”ត្តិ កាចតា បដិញ្ញាតេយច ឌាតត្តិៈ ត ចេដ្ឋ តិត្តិត្ថតត្វាឃ ចត្យសក្ខពយ្ឌ្ឋាតពឆាឃ អកាចេតាៈ អសតិ បត ចេដ្ឋ តិត្តិដាឃ ចិរាកាត់ អសម្ភេចា ឲចាតិ អាហ “ត ចិរាកាឃា”តិអាឌិៈ ឲពត្តេយច ចេដ្ឋ តិត្តិត្ថតត្វាឃ អេតពាពារេចាពារចេដ្ឋ អាឌឹតចចិកាចតេតាៈ

“តិត្តិដាឃា”តិ ពួយិតា បះេត ចិបស្សតា ចត្តាៈ ឲស តេឃា េសេសស្សបិៈ ចចត្វាតពឆាតិ ចិបស្សតាយក្កតិត្តាតាត់ តំតំបះេហិ ចចត្វេបត្វា ពឆាៈ អឃេយត្វ តិប្បរិឃាឃពឆាតិ អាហ “បរិឃាេឃត បតា”តិអាឌិៈ

១១១០ៈ បរិបុេរត្យត្តិ កាចតាបរិបុរិចេសត បរិបុេណ្ណ ពាតំ, តិត្តេត្តតត្តិ អេត្វាៈ ព្រាហ្មចរិឃចិណ្ណក្យលបុត្តាតត្តិ ចិណ្ណយក្កព្រាហ្មចរិឃាត់ ក្យលបុត្តាតត្តិ ក្តេតិដ្ឋេសត អេហត្តតិក្យេដត េដសត់ តិដ្ឋេបសិៈ

អកិតត្ថត់ តាយ សព្យដិត្ថត់ “អកិតត្ថត្តិ អាពត”ត្តិអាឌឹស្ស ចិឃ, តេក្ខាត្វ អត្វេតា ចិត្តស្ស អត្តយតតាតិ អាហ “ចិេត្តត សព្យដិត្ថេត្តា អកិតត្ថិត្វា”តិៈ “សាត្ស សាត្ស”តិ ចាចាឃ សព្យហំសតា អត្យេយាឌតាតិ អាហ “ចាចាឃ សព្យហំសយាេតា អត្យេយាឌិត្វា”តិៈ

យហាេកាចិត្ថស្សត្តចណ្ណតាឃ លឹតត្វប្យពាសតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

លិ៍ យហាវយឃស្តួចណ្ណតា

តិទាតចណ្ណតា

១១០៍ ក្លូទាតត្តិ វន្តា ឞក្កាវេកត ឌាតិវយ្ពុវេទបវិហាវតិយិត្តុ បចត្តិតំ ក្លូទាតំ បដិច្ចូ៍ ខុវេកាបិ ឌតបវេទា វុឡហិវវេត្ត “វក្កា”តិ ចុច្ចតីតិ ខុត្ត ឃំ ចត្តត្តុំ, តំ យហាតិទាតចណ្ណតាឃំ ចុត្តតវេឃត វេចឌិតត្តា៍ អវេទាបិវេតតិ វេកតចិ អវេទាបិវេត៍

អាចវវេលាតាតិ វេវតុតា៍ ពត្ថាវេបត្វាតិ បំវុបលិវបិវាលាយត្តិកាពល្ហាឌីហិ អាឡត្តំ ឆិវំ កាវាវេបត្វា៍

“ឌាតិ ឈវេដ្ឋត្វា កលហំ ចឌ្ឍិយិវ្ហ”តិ វវេច្ចវេបត ចុត្តយត្តុ បិកេដតវំ កាតុំ “វេកាលិឃកយុកវា ចឌត្តី”តិអាឌិ ចុត្តំ៍

តីលិ ឌាតកាតីតិ ឞត្ថតឌាតកបឆចិវ្ហក្រ្លឹយឌាតកលដុកិកឌាតកាតិ វេច្ច ឌាតកាតីតិ វុក្ខឆយុ ចដ្ឋកឌាតកាតិ៍

វេតភាតិ ភកចតា៍ កលហកាវលាភាវេចាតិ កលហកាវលាឃ្ស អត្តិភាវេចា៍

អដ្ឋាវេតតិ អកាវវេលា៍ វេចវំ កត្វាតិ ចិវេវាឆំ ក្លុប្បាវេទត្វា៍ “កុឆាវិហវេត្វា បុវិវេវា”តិអាឌិតា ឞត្ថតឌាតកំ កវេឆសិ៍ “ទុទ្ធកាឃតិ កដ្ឋវេត្ត”តិអាឌិតា បឆចិវ្ហក្រ្លឹយឌាតកំ កវេឆសិ៍ “ចត្ថាយិ តំ កុឡ្ហាវា”តិអាឌិតា លដុកិកឌាតកំ កវេឆសិ៍

“វាឆ្វ វប្ពហុលិ ឆាតី; អបិ វុក្ខា អវន្តាឌា;

ចាវេតា ចហតិ ខុកដ្ឋំ, ព្រាហត្តុយិ ចតប្បតិ”ត្តិ៍ –

អាឌិតា វុក្ខឆយុឌាតកំ កវេឆសិ៍

“វវេយ្វាឌយាតា កច្ឆត្តិ, ឌាលំ អាទាឃ បក្ខិវេតា;

ឃទា វេត ចិចឌិស្សត្តិ, តទា ខុហិត្តិ វេយ ចវ”ត្តិ៍ –

អាឌិភា ចក្ខពខាតកំ ពេឆសិ៍

“អត្ថឥល្លា កឃំ ខាតំ, ខត៌ បស្សឆ េយឆក៌;

ឃំេចក៌ កិត្តឃិស្សាឃិ, ឃឆា ឃំចិឌិតំ ឃឃា”តិ៍ (ឃុ៍ តិ៍ ១៍៥៣១);

អាឌិភា អត្ថឥល្លឃុត្តំ ពេឆសិ៍

តំតំបេលិកតកិរិឃា ពាឃចាចាហិ បេក្កឃត្តិេឃា “ក្កុលត្ថ”តិ ឃាឃត៌ េបេឃត្តិ៍

ក្យលាលឥេហតិ ក្យលាលឥហតីេទ បតិដ្ឋាឃ៍ ឃុទ្ធិតឃុទ្ធិតំ ពេឆសិ (ខា៍ ៦៍ក្យលាលខាតក) “អត្ថក្កេឃត ក្យលាលឃក្យលទាខស្ស ឃុច្ឆតប្យឃេក្ខត ក្យលាលខាតកំ ពេឆស្សាឃី”តិ៍ អតកិទតិ ចិេតាេឥសិ ឌ្ហត្តិត៌ េឥាឃឥស្សតឃុេលត ពាឃាត៌ អាឌិតេចាពាទឃំកិេលឃចិកាចេតត៍

េពាឃដ្ឋ ចិឆឃិត្វា ឃុទិឃចាឃបរិទ្វាហេតត “ក្តួឃឃុទិឃឃឌិេឃហិ េតា កចិតំ ចក្កតី”តិ ក្តឃ្យត្តចិត្តា៍

អចិស្សដ្ឋពឃត្ថាតិ អទតិចិេតាឥតេតា បដ្ឋាឃ អចិស្សដ្ឋឃឃលពឃត្ថា, អឃទិចត្តពឃដ្ឋាតាតិ អេត្វា៍ តិឃីឌិតំ ចក្កតីតិ កកចា ចិេត្តឃីតិ េឃាខតា៍

បក្យឃិតិឃត្តិ បក្យឃស្សេទ៍ ចិពឃិឃុ ក្យលពលចិេខាឆត៍ “អឃំ ឌ្ហឃស្ស…េប… ត ពេឆសី”តិ ឌ្ហឃិតា ឃេឌ្ឍឃិ េត កិក្លុ តាចេឥច បជិបិជិឃា អាពតត្តា អដ្ឋាឃដ្ឋាស្ស លដ្ឋឃាតា អត្តតា បជិចិឥ្ឌចិេឃឃំ កកចេតា តាេទាេចឃុត្តិ ឥេស្សតិ៍ “លីលាឃចាត”ត្តិអាឌិតា តត្វ ពាទលឃាហ៍

ឌ្ហឃីឥឃេត្តតិ កកចេតា ឃត្តិកំ ក្តឃកតឃេត្ត៍ អទិឃឃល្លេលតិ អទិឃឃឃុេហ៍ ឃិឌីតឃ្យកត្តទឃទិេក្លឃេតាតិ ឃ្យកត្តទឃដ្ឋាតស្ស ឃិឌីតឃទិេក្លឃេតា, ត ឌាហិទេពហិ ក្តច្ចឃាទ៌តាឥឃឃដ្ឋាតេតា៍ ទាឃេលាឃ្យពឥស្សតត្តត្តិ ញាឥ្វប្យាឥបជិឃល្លិតត្តា ចិេឃឃេតា ទឃលីឃស្ស េលិពស្ស ទឃលីឃកាចឥស្សតត្វ៍ ក្តល្លដ្ឋិត្តាតិ ក្តដ្ឋហិត្វា៍ ៩ចទ្ទេឃ ពេល លេឃ ឃុហុេត្តតិ ឃចាចុេត្ត ចត្តឃល្លលស្ស ក្តដ្ឋិតក្លេល ក្តដ្ឋិតេចលិឃំ ក្តដ្ឋិតឃុហុេត្តតិ ក្តឃទ្ទឃទិ ពាលស្ស ចឥ្ឌិតកាចឥស្សតត្វ ចុត្តា៍

តឆា េតឃំ កិក្លុត៌ ខាតិអាឌិចេឃត កកចេតា អត្ថទ្ទឃឃទិចាទិតំ ឥេស្សេត្តា “តត្វា”តិ អាឌិឃាហ៍

នយាបត្តេនចេតាតិ អានត្ថេដ្ឋានេត ឈាតនយាបត្តិ នយាបត្តេនចេតា៑ ចលិឝ្ន្ធតិ ដ្ឋេហិឝ្ន៑ គោនយត្តំ ផាត់ នដ្ឋត្តន៑ ឌប្បឹឌេប កិន អាឌិតោតា តោនដ្ឋិយត្តាតិ តកានហឃ្ឃាតិ ដ្ឋប្បត្តាតិ, ថឆា ក្ខតិឃំ, ថឆា ថតិឃំ, ថំ នត្ថាឃាហ “តិក្ខត្តុំ តោនដ្ឋិយា តកានហឝ្ឃ្ឃ”តិ៑ តោ បត នយ្យិតណ្ហត្តា នតនហឃ្ឃតោ បន៑ អឃឹតិនហឃ្ឃាតិ, តចនហឃ្ឃាតិ ច តោហាត្តិ៑ តចតក្ខតិឃា ឌោលយុលនតនហឝ្ឃ្ឃតិ តចនតនហឃ្ឃាឌិគោឝ្ន តក្ខតិនតនហឃ្ឃឝ្ន ឌោលយុលឝ្ន៑ ឌោលយុលត្តិ ច យហាតកានឃ្ឃ អាឃ្ឃប្បត្តិដ្ឋានក្ខតំ បិឌតការ៑ ក្ខឆ្ឋតិ៑ លត្តក្ខតិឃា បដ្ឋតកោដិនតនហឝ្ឃ្ឃតិ លគោដិអឌិកតក្ខតិគោដិនតនហឃ្ឃបដ្ឋតឝ្ន៑ ថប្ពបណ្ហិឌឹបិឌឹឝ្ន លបណ្ហានាឃ នតតាកនឝ្ន៑ ៦ចំ បត តកានឌោលិយុលបដ្ឋតនតតាកនាឌិចិកាតោត កចត់ ថំថំអឌិចត្ថាឃ ចនត្តិត់ ឌេចតាត់ ពាហុកាចឃ្ឃតត្ថំ៑ ឃឌិ ឌននហឃ្ឃចក្កចាញ៦ឝ្ន ឌេចតា នត្ថិបតិតា, អឆ កន្ថា បិញ្ញឃំ “ឌនហិ ច តលិកឆាត្ឝ្នហឹ”តិ ក្ខត្តត្តិ អាហ “ឌននហឃ្ឃ…បេ… អឌិបេ្យតា”តិ, តោត នហឝ្ឃិតលិកឆាត្ឝ្ន ព្ពឆ “៦កា តលិកឆាត្ឝ្ន”តិ ក្ខត្តាតិ ចេឌិតព្ពំ៑

តលិហបិនារឌេតិ អាឌិតោតា កតោ តលិហបិនារឌេ៑ ព្រាហ្មតលិគោតិ តហដ្ឋិយ ព្រាហ្មតលិគោ៑ ឃឌិ តា ឌេចតា ៦ចំ តិនត្តនា, បន្ថា អាកតាត់ ឌ្ឋការនា ៦ច ត កចេឃ្យាតិ ចោឌត់ នត្ថាឃាហ “ឃឆា តោ បតា”តិអាឌិ៑ ឝ្នត្ថាចានកាឃំ ដ្ឋបបត្តា ឝ្នត្ថាចានកាឃិកា, តានំ បត ឃន្ថា ឝ្នត្ថាចានក្ខយិ តិចានដ្ឋាត់, តន្ថា ក្ខត្តំ “ឝ្នត្ថាចានចាឃឹត”ត្តិ៑ អាចានាតិ អាចានតដ្ឋាតក្ខតា , ឌេចតា បត ឌ្ឋនម្មាកិឃាត់, ព្ពតនេនញ្ចា និឃាឌតាត់ នយ្ឋ្ឋិត្តេតត ឝ្នេត្ថា អាចានា ៦តោនត្តិ ឝ្នត្ថាចានា៑

៦៦៦៑ ឝ្នត្តិយចក្កចាញអយុលចដ្ឋិឃំ ឌ្ឋតនិ អព្ភាត្ត ឌ្ឋកានំ អលកយាតោ៑ ៦ចំ តនឃាបិ៑ ញ្ឝ្នត្ថាត់ អកិយុលយក្កោ ញ្ឝ្នត្ថចិចិ៑ ឃាច ចក្កចាញអា ឌ្ឋត្តនិតុំ ឌ្ឋចនិតុំ ត នក្កា៑ បហដញ្ឝ្នត្ថចិចិឃាចាតិ ញ្ឝ្នត្ថាត់ នត្តិកំ ដ្ឋបនក្កយត្តេហិ តោហិ ឌេចព្រាហ្មហិ ចញអព្ភិតចិចិឃាច៑ នយិតិ នក្កតិ នត្ថិបិតោតា នយតោឃា, យហត្តោ នយតោឃា យហានយតោឃាតិ អាហ “យហានឝ្ឃ្ឃតោហា”តិ ៑ បចត្ថំ ចត់ បចតត្តិ អាហ “ចតនណ្ហោ”តិ៑ ឌេចឈដិតិ ឌេចនឝ្ឃ្ឃហា៑

នយាឌហំឝ្នតិ នយាឌហិតំ តលិក្ខត្តនយាឌិតា ឝ្នដ្ឋ អប្បិតំ អកំឝ្ន, ឃឆានយាហិតំ បត នយាឌិតា តឃាឌិតំ តាយ តោហាតិតិ ក្ខត្តំ “នយាឌិតា តឃាឌឝ្ន”ត្តិ៑ នត្តាន់ គោយុត្តចក្កាឌិត់ ក្ខននឝ្ឃ្ឃហតិតត្តា នត្តា…បេ… អកនិឝ្ន៑ តឃតិ អឃ្ឃ ៦តោហិតិ តេត្តាតិ, តឃាត្តាតិ៑ អចិចិបដិបត្តាត់ អឃ្ឃាត់ ចិចិបដិបិឌត់ នឆ្ហិក្កហតោត បតោហាតិតិ “នត្តាតឃាត្តាតិ កតោហត្វា អចោចានឌេត្តា”តិ ចត្វា ថំ បត អចោចាឌត់ អចានលំ ៦ចាតិ អាហ “អចោចានឌេត្តា អចានតេត្តា”តិ៑

ឃឆា លឹលំ កិត្តិឃំ ចា ក្ខយិឃំ ចា អាគោដិតំ ក្ខត្តិហនលំ, ឃឆា ច បលិឈំ តកានប្បចេបនតិចានលំ, ឃឆា ច ព្ពត្ថលឹលំ កឃឹតតេយិ ឝ្នតិលាតំ ក្ខត្តិហនលំ, ៦ចំ នាកាឌឃា នត្តនត្តាតតោតា ក្ខត្តិហនលា, តិព្ពាតតកានប្បចេបនតិចានលា ចាតិ តោ “លឹលំ, បលិឈំ, ព្ពត្ថលឹល”ត្តិ ច ក្ខត្តា៑ តលោ្យ៦ឌាឃ អកាចេត អតេឌា បនយនត្តដ្ឋកាចេត ចាត្ឋិនត្តា អប្បដិហតចានិកំ ចនត្តិ៑

គតាសេតិ គតា ឯវ, ន បន គមិស្សន្តិ បរិនិដ្ឋិតសរណគមនត្តាតិ។ លោកុត្តរសរណគមនំ អធិប្បេតន្តិ អាហ “និយ្យានិកសរណគមនេន គតា”តិ។ តេ ហិ និយមេន អបាយភូមិំ ន គមិស្សន្តិ, ទេវកាយញ្ច បរិបូរេស្សន្តិ។ យេ បន លោកិយេន សរណគមនេន ពុទ្ធំ សរណំ គតាសេ, ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិំ, សតិ ច បច្ចយន្តរសមវាយេ បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។

ទេវតានុស្សតិកថាវណ្ណនា

១១១។ ឧទេតាសត្តិ ទេវតានុស្សតិភាវនំ។ ពុទ្ធានីតិ ពុទ្ធម្ហិ កាលេ។ ពុទ្ធានន្តិ អញ្ញេសំ ពុទ្ធានំ អការណា។ ចិត្តកល្លតា ចិត្តមុទុតា។

កិំ បន ករណវាច មហន្តេ ទេវតាសមាគមេ តេសំ ភាវេតព្ពំ គមេតុំ សក្កាតិ? អាម សក្កាតិ ទស្សេតុំ “ពុទ្ធា ភាវ មហន្តា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ទិដ្ឋន្តិ រូបាយតនមាហ, សុតន្តិ សទ្ទាយតនំ, មុតន្តិ សម្បត្តគាហិឥន្ទ្រិយវិសយំ គន្ធរសផោដ្ឋព្ពាយតនំ, វិញ្ញាតន្តិ វុត្តាវសេសំ សព្ពំ ញេយ្យំ, បត្តន្តិ បរិយេសិត្វា, អបរិយេសិត្វា វា សម្បត្តំ, បរិយេសិតន្តិ បត្តំ, អប្បត្តំ វា បរិយិដ្ឋំ។ អនុវិចរិតំ មនសាតិ កេវលំ មនសា អាលោចិតំ។ កត្ថចិ និលីយិវសេន វិកត្តរូបារម្មណាតិ អភិធម្មេ (ធ· ស· ៩១៥) “នីលំ បីតក”ន្តិអាទិនា វិកត្តេត្វា យត្ថ កត្ថចិ រូបារម្មណេ កិស្មិំ រូបារម្មណេ វា ន អត្ថីតិ យោជនា។ ភេរិសទ្ទាទិវសេនាតិ ឧត្តានំ ឧបេច ភេយោ។ មត្តំ មំ អារម្មណំ ឧបេតសត្តិ ពុទ្ធានំ។

ពុទ្ធានិ មនាវុត្តមត្ត បិញ្ញាណយា សមេត្វា “មនាហា”តិអាទិ វុត្តំ។ តទា ញាតកកិរិយាយ អបរិយោសិតការណស្សត្ត “ញាតាយី”តិ វត្វា មស្មា មំ កិញ្ចិ នេយ្យំ ភាវ, សព្ពំ តំ ករណតា អញ្ញាតំ ភាវ នត្ថិ, តស្មា វុត្តំ “តមហំ អព្ភញ្ញាសិ”ន្តិ។

ន ឧបលោកន្តិ បលោភនាការណតា។ វិបរីតា “ន គម្ភីរលោន សមត្តាគតា”តិអាទិនា នយេន វុត្តា។ “មស្ស មង្គលំ សមុហតា”តិ (សុ· និ· ១៩១) អារកិត្វា “រាគំ វិនយេថ មានុសេសុ ទិព្វេសុ កាមេសុ ចា”តិអាទិនា (សុ· និ· ១៩១) ច រាគវិក្ខម្ភនាទីហិ សត្តេហិ សម្មាបរិដ្ឋានធម្មវុត្តំ រាគចរិតានំ សប្បាយំ, “បិយប្បិយភូតា កលហ វិវាទា បរិទេវសោកា សហមច្ឆរា ចា”តិអាទិនា (សុ· និ· ៨៦៩; មហានិ· ៨៥) កលហាទយោ យេ តោ ទោសតោ សមុដ្ឋហន្តិ, សោ ច ទោសោ យេ តោ បិយភាវតោ, សោ ច បិយភាវោ យេ តោ ឆន្ទតោ សមុដ្ឋហន្តិ, ឥតិ ផលតោ, ការណបរម្បរតោ ច ទោសេ អាទីនវវិភាវនាទីហិ សត្តេហិ កលហវិវាទសុត្តំ (សុ· និ· ៨៦៩; មហានិ· ៨៥) ទោសចរិតានំ សប្បាយំ –

“អប្បញ្ហិ ឯតំ ន អលំ សមាយ,

ទុវេ វិវាទស្ស ផលានិ ព្រូមិ;

ឯតម្បិ ទិស្វា ន វិវាទយេថ,

ខេមាភិបស្សំ អវិវាទភូមិ”ន្តិ (សុ· និ· ៩០២; មហានិ· ១២១) –

អាទិនា នយេន សម្មោហវិធមនតោ, បញ្ញាបរិព្រូហនតោ ច មហាព្យូហសុត្តំ មោហចរិតានំ សប្បាយំ –

“បរស្ស ចេ ធម្មំ អនានុជានំ,

ពាលោ មកោ ហោតិ និហីនបញ្ញោ;

សព្ពេវ ពាលា សុនិហីនបញ្ញា,

សព្ពេវិមេ ទិដ្ឋិបរិព្ពសានា”តិ (សុ· និ· ៨៨៦; មហានិ· ១១៥) –

អាទិនា នយេន សន្ទិដ្ឋិបរាមាសិតាបនយនមុខេន សវិសយេសុ ទិដ្ឋិគ្គហណេសុ វិសដវិតក្កវិច្ឆិន្ទនេន បវត្តត្តា ចូឡព្យូហសុត្តំ វិតក្កចរិតានំ សប្បាយំ –

“មូលំ បបញ្ចសង្ខាយ (ឥតិ ភគវា),

មន្តា អស្មីតិ សព្ពមុបរុន្ធេ;

យា កាចិ តណ្ហា អជ្ឈត្តំ,

តាសំ វិនយា សទា សតោ សិក្ខេ”តិ (សុ· និ· ៩២២; មហានិ· ១៥១) –

បបញ្ចសង្ខាយ មូលំ អវិជ្ជាទិកិលេសសង្ខាតំ អស្មីតិ បវត្តមានញ្ចាតិ សព្ពំ មន្តា បញ្ញាយ ឧបរុន្ធេយ្យ។ យា កាចិ អជ្ឈត្តំ រូបតណ្ហាទិភេទា តណ្ហា ឧប្បជ្ជេយ្យ, តាសំ វិនយាយ វូបសមាយ សទា សតោ ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហុត្វា សិក្ខេយ្យាតិ ឯវមាទិ ឧបទេសស្ស សទ្ធោ ច ការណំ តស្ស ហិ សោ អត្ថាវហោតិ តុវដកសុត្តំ សទ្ធាចរិតានំ សប្បាយំ –

“វីតតណ្ហោ បុរា ភេទា (ឥតិ ភគវា),

បុគ្គាយត្តូយតិស្សិខោ;

ខេបន្ទ្បោតុបយខ្លេឃ្យា,

តស្ស តត្ថិ បុរក្ខត”ន្តិ៑ (សុ៑ និ៑ ប៓៓៓; មហានិ៑ ប៓៖) –

ឈោ សទិ៑នេកឥខោ បុខ្តោច បហីតតលោ្យា, តខោ ឯច អតីតន្ទ្ធសន្តោ្ភ បុរិមកោដ្ឋានំ តលោ្យាតិស្សខោយត អតិស្សិខោ, ខេបន្ទ្បោបន្តុបបុខ្តុបិ អន្ធុតិ “ឧខ្ទ្ធា”តិអាគិតា ដូបសន្តាតខ្តោ, តស្ស អខហខោ តលោ្យាគិដ្ឋិបុរក្ខារាគំ អភាចា អតាពខោ អន្ធុតិ ពិត្តិ្យ បុរក្ខតំ តត្តិ្ថតិ អាគិតា ឯចំ ពយ្ហុំរកឆាតាំហុ្ហលខោ ប្ញារគេកឥសុត្ត (សុ៑ និ៑ ប៓៓៓; មហានិ៑ ប៓៖) ញុន្ទ្ធិចទិតាគំ សប្បាឃត្តិ ពត្វា ចុត្ត “អឆ ខេតសំ សប្បាឃំ ...បេ...

ចចត្វុបេត្វា”តិ៑ យតសាកាសីតិ ឯចំ ចទិឃាឃ ចខេសត យតសិ ពត្វា បុត តំ សគិសំ អត្តខោ ខេសតាតិវក្លបយោក្យាតាចខេសត យតសិ អកាសិ៑ អត្តន្ទ្បាសខោយត តុ ខេលា ឌាខេតឃ្យាតិ បខ្ទ្បាសឃាគិ៑ អតបេក្ខិត្វា យឃ្យ្លខោយច អន្ទ្បាសខោយត អាខន្ទ្ធ ខេសតំ ឌាខេតឃ្យ តុ ខេលា៑ បខ្ទ្បាសខោយតាតិ សត្តុបតិតាឃ បរិសាឃ ពស្សចិ អន្ទ្បាសខោយត៑ អដ្ឋុបត្តិ្កខោកតាតិ ខ្តាឆ សមុដ្ឋិតអដ្ឋុបត្តិ្កឃា៑ បុន្ទ្ធាចខេសតាតិ ពស្សចិ បុន្ទ្ធត្តស្ស បុន្ទ្ធាចខេសត៑ អាខន្ទ្ធខេសតំ ឌាខេតឃ្យាតិ៑ “សខេ បខេ្ខាកញុខ្ទ្ធា កខេចឃ្យា”តិ ខ្តាគំ ខ្តាខេមសំ សុត្តាគំ ខេសតាឃ បុន្ទ្ធា បខេ្ខាកញុខ្ទ្ធាគំ កាទិឃា, អចិសឃា ចាតិ គស្សតត្ថំ ចុត្ត៑ ខេតតាហ “ខេសាបិ ត សក្កុខេលាឃ្យា”តិ៑

ឯត្ថ ច ឃន្ទ្វា ត អតុមតិបុន្ទ្ធា, កខេឆតុកប្បតាបុន្ទ្ធា ចា ឃុត្តា, អឆ ខេលា គិដ្ឋសំសត្តុតបុន្ទ្ធាសគិសី ចា ចិមតិខេន្ទ្ធគតបុន្ទ្ធាសគិសី ចា បុន្ទ្ធា ឃុត្តា, តាច បុក្កលន្ទ្បាសឃចខេសត បចត្តិតា តាម ខេហាត្តិ, ត ឃឆាឈមុចខេសត, តត្វ ឃគិ កកចា តឆា សឃខេមច បុន្ទ្ធិត្វា សឃខេមច ចិស្សខ្ទ្ធឃ្យ, សុលត្តិ្កគំ ខេឥចតាគំ សខេមុខេហា កខេចឃ្យ “ពាំ តាខេមតំ កកចា បឆមំ ឯចមាហ, បុតបិ ឯចមាហា”តិ, អន្ធុកាទំ បចិដ្ឋា ចិឃ ខេហាត្តិ, តន្វា ចុត្ត “ឯចំ ខេបតា ខេឥចតា ត សក្កិស្សត្តិ បគិចិខ្ទ្បាតុ”ន្តិ៑ ឃឆាឈមុខេសតាឃំ បត កខេឆតុកប្បតាចខេសត បុន្ទ្ធខេតត សខេមុខេហា ខេហាតីតិ៑ សុទិឃោ ដ្ឋក្កខោតាតិ អាហ ខេឥចសខ្ទ្ឈោ អាសត្តុតរកាខេចត ឲ្យកាសស្ស ចិបុទ៏លិខ្ញអារកាចខោ៑ ឯពិស្សា ខេលិពឆាតុឃាតិ សុខ្ទ្ធ (ឌី៑ និ៑ ៦៑១៩១; ម៑ និ៑ ៦៑១១៥; អ៑ និ៑ ១៑៦លិលិ; ចិក៑ ប៓០៥; ខេតត្តិ៑ ៓លិ; មិ៑ ប៑ ៓៑១៑១) អាកតខោយត សន្តាខេត្វច បត អបុន្ទ្ធា អចទិមំ ខេ្វ ញុន្ទ្ធា ត ខេហាខេត្ត្តច៑ ខេតខេតចាហ – “អតត្តាសុ...បេ... អដ្ឋសា”តិ៑

កាឆាឃំ បុន្ទ្ធាមីតិ តិម្ចិតញុខ្ទ្ធា កកចត្តិ បុន្ទ្ធិតំ ឲ្យកាសំ កាខេបសិ៑ មុតិត្តិ ញុន្ទ្ធុមុតិ៑ ៑ បហុតបន្ទ្បាត្តិ មហាបន្ទ្បា៑ តិណ្ហត្តិ ចតុខេរាឈតិណ្ហា៑ បិរក្កតត្តិ តិន្តាតបញ្ញុត្ត, សន្តាស្ស ចា ខោឃ្យស្ស បិរំ បរិឃត្តិ ពតំ៑ បរិតិន្តោតំ ទ៏សាបិឥខេមសតិន្តាតចខេសត៑ ឌិតត្តុត្តិ អចដ្ឋិតចិត្តិ ខេលិពឆខេមុហិ អកបុតេឃ្យតាឃ៑ តិក្កុមុ ឈរា បតុជ្ជ កាខេមតិ ចត្វុកាខេម បតុដិត្វា ឈរាចាសា តិក្កុមុ៑ ពឆំ កិក្កុ សមុា ខេសា ខេលិខេក បរិន្តោខេឌឃ្យាតិ ខេសា កិក្កុ ពឆំ សមុា បរិន្តោខេឌឃ្យ កខេន្ទ្ធឃ្យ ចិហខេរឃ្យ, អតុបលិខេត្តា ហុត្វា ខេលិកំ អតិក្កមេឃ្យាតិ អខេត្វា៑

១៦៣ៈ និលេលិកំអនុកស្សាមីតិ ឧត្វា និលេលិកោ កាយ បិឡេសមុដ្ឋយោ, ឮណីហិ ចុច្ចយាភា កាឆាតិបិ ចុច្ចតិៈ បិនេនាច តិឃតចណ្ណានុបុព្វិកាតំ បនាតំ សមុដ្ឋហោ, តំ និលេលិកំ អនុកស្សាមិ បចត្តុយិស្សាមីតិ អវេត្វាតិ អាហ “អក្ខរ…ឧប… បចត្តុយិស្សាមី”តិៈ ឃត្វាតិ អធិករណោ កុម្ភៈ អាយេធិតលេលិបេភាយំ តិវេឌ្ឍិសាតិ អាហ “ឃេសុ ឃេសុ ធានេសុ”តិៈ កុម្ភាតិ កុម្ភិបដិពាទ្ធតិចាសាៈ តំ តំ តិស្សិតា តំ តំ ធាតំ តិស្សិតចវេគ្គា តិស្សាឃ ចសយាភា, តេហិ សន្ធិ និលេលិកំ អនុកស្សាមីតិ អធិប្បាយោឃាៈ “ឃេ និតា កិរិកាគ្គុរ”ត្តិ ឮយិភា តេសំ ចិវេចកចាសំ ធនស្សតិ, “បហិតត្វា សយាហិតា”តិ ឮយិភា កាចភាកិនោឃាកិៈ

ពាហុធា បញ្ញាយតាសត្តុត្វាៈ បដិបក្ខាកិកចភតោ, តេខុស្សធតាឃ ច ឹហា ចិឃ បចិចិត្តតាឃ តិលិភាៈ ឧកត្តត្តិ ឧកឹភាចៈ ឍនាតចិត្វា ហុត្វា សុទ្ធាតិ អវហត្តុយក្កាធិកេយភ បរិយោឃាធាតចិត្វា ហុត្វា សុទ្ធា, ភ កេចលំ សទីរសុទ្ធិយាចៈ ចិប្បសន្នាតិ អទិឃយក្កប្បសារេធភ ចិវេសសតោ បសន្នាៈ ចិត្តស្ស អាចិលកាចករាតំ កិលេសាតំ អការេចភ អភាចិលាៈ

កិក្ខុ ឌាតិត្វាតិ កិត្តកិលេសេ កិក្ខុ “ឮសេ ជិណ្ណចក្ខុភា ឧវេត ឧចការេឃ បស្សត្តីតិ ឌាតិត្វាៈ សចភវេត្ត ឌាតត្តាតិ ធម្មស្សចភបរិយោឃាសារេភ អទិឃឌាតិឃា ឌាតត្តាៈ ឮតំ សត្តត្តិ ឮតំ “កិឃ្យេ បញ្ញាសតេ”តិអាធិកំ សត្តាៈ

តធត្វាឃ ចីទិឃំ កាទិ ស្វតិ ជិណ្ណចក្ខុខាកាណាកិតីហារចវេសភ ចីទិឃំ ក្សុស្សាហំ អកំសុៈ តេភាហ “ភ តំ តេហី”តិអាធិៈ សត្តទិត្តិ ត-ការស្ស ទ-ការារេធសំ កត្វា ចុត្តំ, សត្តតិត្តិ អវេត្វាៈ “សហស្ស”ត្តិ បភ អនុចត្តតិ, សត្តតិឃោរេកភ ពាហុចធតំ តេភាហ “ឧវេក សហស្សំ ឧវេក សត្តតិសហស្សានី”តិៈ

អភត្តត្តិ អត្តទហិតំ, តំ បភ អតិចិឃ យហត្តុ ភាយ ហោតីតិ អាហ “ចិបុល”ត្តិៈ

អវេចក្ខិត្វាតិ ខាណាចក្ខុភា ចិសុំ ចិសុំ អវេចក្ខិត្វា “ចចត្តិត្វាភា”តិបិ បធត្តិ, វេសា ឧចវេត្វាៈ តំ អវេចក្ខតំ តិច្ឆយការណំ ហោតីតិ អាហ “ចចត្វេបត្វា”តិៈ បុវេព្វ ចុត្តកាទាសុ តតិឃកាទាឃ បច្ឆិមទ្ធំ, ចតុត្ថកាទាឃ បុរិមទ្ធញ្ញា សន្ធាឃាហ “បុវេព្វ ចុត្តកាធេយចា”តិៈ

ចិឌាតភយិ ធស្សតំ ឧចាតិ អាហ “បស្សច ឍនេលិកេឆា”តិៈ ចាចាឃតបចត្តិតកាចតោ “អនុបដិបិដិឃាច កិត្តុយិស្សាមី”តិ ចធតិៈ

១៦៤ៈ សត្ត សហស្សានិ សក្ខាឃាតិ សត្ត សហស្សាៈ ឃក្ខារេឃចាតិ ឃក្ខឌាតិកា ឧចៈ អានុភាចសយ្យត្វាតិ យវេហសក្ខាៈ ឮទ្ធិយវេត្តាតិ ចា យហានុភាចាៈ ឌុតិយវេត្តាតិ យហប្បភាៈ ចណ្ណចវេត្តាតិ អតិក្កត្តចណ្ណាៈ ឃសស្សិភោតិ យហាបរិចារា វេចច បត្វាដកិត្តិសទ្ធា ចៈ សយិតិ-សវេទ្ធា សមីបវេត្វាតិ អធិប្បាយោឃភាហ “កិក្ខុតំ សត្តិក”ត្តិៈ

វេហយចតបត្តុតេតិ ហិយចតោ សមីបេ ធិតបត្តុតោៈ

ឯតេ សព្វេបីតិ ឯតេ សត្តសហស្សា កាបិលវត្ថវា, ឆសហស្សា ហេមវតា, តិសហស្សា សាតាគិរាតិ យថាវុត្តា សព្វេបិ សោឡសសហស្សា។

រាជគហនគរេតិ រាជគហនគរស្ស សមីបេ។ តត្តិ គុម្ភីរ។

១១៤។ កាមំ បាចីនទិសំ បសាសតិ, តថាបិ ចតូសុបិ ទិសាសុ សបរិវារទីបេសុ ចតូសុបិ មហាទីបេសុ គន្ធព្វានំ ជេដ្ឋកោ, កថំ? សព្វេ តេ តស្ស វសេ វត្តន្តិ។ កុម្ភណ្ឌានំ អធិបតីតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

តស្សាបិ វិរូឡហស្ស។ តាទិសាយេវាតិ ធតរដ្ឋស្ស បុត្តសទិសា ឯវ បុថុត្តតោ, នាមតោ, ពលតោ, ឥទ្ធិអាទិវិសេសតោ ច។

សត្តសដ្ឋាហិកវេសនាតិ ទសសហស្សិលោកធាតុយា បច្ចេកំ ចត្តារោ ចត្តារោ មហារាជានោតិ តេសំ សព្វេសំ សង្គណ្ហកវេសត។ តេនាហ “អយេច្ឆាត្វា”តិអាទិ។

ចតុរោ ទិសាតិ ចតូសុ ទិសាសុ។ ចតុរោ ទិសា ជលមានា សមុជ្ជលន្តា ឱភាសេន្តា។ យទិ ឯវំ មហតិយា បរិសាយ អាគតានំ កថំ កាបិលវត្ថវេ វនេ ឋិតាតិ អាហ “តេ បនា”តិអាទិ។

១១៥។ តេសំ មហារាជានំ ទាសាតិ យោជនា។ មាយាយ យុត្តា, តស្មា មាយាវិនោ។ វញ្ចនំ ឯតេសុ អត្ថិ, វញ្ចនេ វា និយុត្តាតិ វញ្ចនិកា។ កេរាដិយសាឋេយ្យតាតិ និហិតសេឋន កេយូត។ មាយា ឯតេសំ អត្ថីតិ មាយា, តេ ច បនេសំ វញ្ចនត្ថំ យេន មាយាការេណ “មាយា”តិ វុត្តា, តំ ទស្សេត្វា “មាយាការកា”តិ អាហ។

ឯត្តកា ទាសាតិ ឯត្តកា កុដេណ្ឌុអាទិកា និឃណ្ឌុបរិយោសានា អដ្ឋ មហារាជានំ ទាសា។

ចេតរាជានោតិ ចេតា ហុត្វា តំតំចេតកាយស្ស រាជានោ។ ចិត្តោ ច សេនោ ច ចិត្តសេនោ ចាតិ តយោ ឯតេ ចេតបុត្តា បិឡញ្ញយំ ឯកសេសនយេន វុត្តាតិ អាហ “ចិត្តោ ចា”តិអាទិ។

កិន្នុឃណ្ឌោ សមិតោ សត្តិបតិតោ ឯត្ថាតិ កិន្នុឃណ្ឌុមិតិ, ឡាមំ វតំ។

១១៦។ នាគសនហវាសិកាតិ នាគសនហនិវាសិនោ។ តច្ឆកោ កិរ នាគរាជា, ចិរកាលំ វសតោ តស្ស បរិសា មហតី បរម្បរាគតា អត្ថិ,

ឤ សគ្គាឃាហ "តន្ទកតាកបរិសាឃា"តិ៍

ឃយុតចាសិតេតាតិ ឃយុតាឃំ ចសតកតាកា៍ តាកចោហារតាតិ ហត្ថិតាកចោហារេត៍

ចុត្តប្យការេទតិ កប្អលស្សេតេទ ឌេបត្វា ឮតេទ ចុត្តប្យការេតាកា៍ លេិកាកិក្ខតាតិ អាហារលេិគេត អកិក្ខតា៍ ឌិប្ឋាត្យកាចតាតិ ឌិប្ឋាត្យកាចតោ, ឌិប្ឋាត្យកាចហេតុ ចា ឌិប្ឋា៍ "ចិព្រាស្សុបណ្ហា"តិ តាយំ ចិចិព្រាស្សុគ្គទបត្តចត្តតាឃ៍

ក្តុបច្យឃត្តាតិ ក្តុបេក្ខ កចេត្តា៍ ការេកាល្វកអហិតក្យលិដេឃោ ចិឃ អញ្ញាយញ្ញា ឌាតិសយុឌាកតចោទាបិ សយាតា យិត្តា ចិឃ…េប… ហដ្ឋតុដ្ឋចិត្តា អញ្ញាយញ្ញាស្វិត្តិ អឌិប្បាយោ៍ ត្យង្គឃេច តេ សទល់ កតា "ត្យគ្គាត្យកាចេតេច យឃំ អញ្ញាយញ្ញាស្វិ យេត្តិ បដិលកិយ្យា"តិ៍

១១៥៍កាតទោតិ យេឆុតកាតទោ៍ តេតាហ "ស្សុឌាឃ អស្សុទកញ្ញាឃ ការណា"តិ៍

តេហ្សុតិ អស្សុទស្សុ៍ កាលកច្ឆាតិ ឲចំ តាយា៍ យហាកិន្វាតិ កិសតកយហាសទិទា៍ អកគ្គាតិ សយ្វត្តតិឃាយំ ខ្លក្កយិតុំ ត កគ្គា អន្ធត្ថកត្តា តាឌិសស្សុ លត្តស្សុច អកាចតោ៍

ពាលិតោ យហាអស្សុទស្សុ អត្ថតីតត្តា តស្សុ ប្សុត្ត ឲច កិត្តេត្តា កកចា "សតញ្ជា ពាលិប្សុត្តាត"ត្តិ អាឌិយាហ៍ េសា កិទ ស្សុលុយំ អត្តកាចំ យាបត្វា ក្តុបកន្ធិ៍

១៣០៍កយុំ កត្វាតិ បរិកយុំ កត្វា៍ តិគ្គត្តាតិ ក្តុបចារញ្ញាតេត តិគ្គត្តា៍ អប្បតាឈាេតត បត តិគ្គត្តា ព្រាហ្វារេតា ហោត្តិ, តេ បទតោ ចក្លតិ "ស្សុព្រាហ្វា"តិអាឌិតា (ឌី៍ និ៍ ១៍១៣១), អឃញ្ជា កាយាចទទេឌចតា ចុក្ខតិ៍ តេតេចាហ – "យេត្តាកទ្យណាកាឃិកាតិ យេត្តាឈាេត ច កទ្យណាឈាេត ច បរិកយុំ កត្វា តិគ្គត្តេឌចា"តិ៍ យេត្តាឈាេត កទ្យណាឈាេតតិ យេត្តាឈាតតិយិត្តំ កទ្យណាឈាតតិយិត្តំ, តឌត្ថិ អេត្វា៍

តេ អាបេិឌេចាឌេឃោ ឃឆាសក់ ចក្កចេសត ឌិតត្តា ឌសឆា ឌិតា៍ ឃាច កទ្យណាកាឃិកា ឌស ឌេចកាឃា៍តាតត្តចណ្ហាតិ តាតាសកាចចណ្ហចេត្តា៍

េចល្ហេឌចតាតិ េចល្ហ តាយ េឌចតា, ឲចំ សហលិ េឌចតា៍ អសយេឌចតា, ឃយកេឌចតាតិ "ឌ្វេ អឃតិឃោ"តិ ចឌត្ថិ, តប្បយុតា ឌ្វេ េឌចតិកាឃាតិ៍ ចគ្គស្សុបតិសា េឌចា ចគ្គស្សុ ក្តុបតិស្សុឃតោ ចត្តយាតា តស្សុ ប្សុទតោ ច បន្ធតោ ច បស្សុតោ ច ឆាចតកេឌចា៍ តេតាហ "ចគ្គតិស្សុិតកា េឌចា"តិ៍ ស្សុទិឃស្សុបតិសា, តក្លត្តតិស្សុិតាតិ ឲត្វាបិ ឲេសច តេឃោ៍ េកចល់ ចាតចាឃតេហតេចា េឌចតា ចាតចលិហកា៍ តឆា េកចល់ អត្ថុបដលសញ្ជាទណេហតេចា អត្ថុចលិហកា៍ ក្តុណ្យប្យចត្តិេហតេចា ក្តុណ្យចលិហកា៍ ចស្សុចលិហកា បត

បជ្ឈត្តសទិសាតិ. តេ ឆ្លស ត ច្ចុត្តា. ចសុនេចតា ភាយ វុនេកា នេចតិកានេយា, តេសំ ពុទ្ធានុយត្តា ចាសទេចា, សគ្គា.

នេសេតិ វុត្តេ ទេចណ្ឌនេចតានេយា ចាសចបរិយោសានា នស នេចកាយា.

ផ្ទាយាតីតិ “ទលយក្កិ”តិ ច “សិលារិចា”តិ ច ផ្ទាយាតិ តេសំ ភាយាតិ. គេចិ បភ យ-ការេន បនសត្តិគេន “ទលិ”តិ ច “អក្កិ”តិ ច “សិលារិចា”តិ ច ផ្ទាយាតិ តេសំ ភាយាតីតិ ចនត្តិ. វុត្តេតិ តេសុ វុច “អវិដ្ឋកា, ទោទា”តិ ច ចុត្តនេចេសុ វុគច្ឆូ,ឌ្ឋាយាបុប្បតិភាសិតោ ចណ្ណេតា ឌ្ឋាយាបុប្បសទិសាតិ វុចយត្វា គហេតត្ថា, អញ្ញថា វុគានស នេចកាយា សិយុំ.

នេសេតិ វុត្តេ នស សហក្ខនេចានេយា ចាសចេភសិបរិយោសានា នស នេចកាយា. តេភេច តិកាយនេកនេចេសភ នសឆាច អាគតា.

“សយាភា”តិអាទិ តេសំ នេចាតំ តិកាយសយុទាយគតំ ភាយំ. វុចំ សេសាភយិំ.

នេសេតិ វុត្តេ សយាភាទិកា យហាបិទេកបរិយោសានា នស នេចកាយា. តេភេច តិកាយនេកនេន នសឆា អាគតា.

សុក្កានេយា តេយា នេចកាយា. បិទេយាក្ខនេចាតិ បយុលា បឆាភក្ខតា នេចា.

ទិសាតិ ទិសាសុ. នេទេចាតិ យេឈោ. នេសេតិ វុត្តេ សុក្កានេយា បជ្ឈត្តបរិយោសានា នស នេចកាយា, តេ នេចតិកាយនេកនេន នសឆា អាគតា.

នេសេតិ វុត្តេ លេយិយានេយា បទតិយុំតបរិយោសានា នស នេចកាយា, តេ នេចតិកាយនេកនេន នសឆាច អាគតា. តត្ថ “លេយិយា, គដ្ឋកានេយា ច បច្ឆាបិ សនេចកាយា តាចតិំសកាយិកា”តិ ចនត្តិ. ភាយត្តុយេភាតិ ភាយាត្តុគេយភ “អាបេបិនេចតា”តិអាទិភាយសការេគភ. តេភេចាហ “ភាយការេគភ ភាយគោដ្ឋារេសភា”តិ. សត្ថា នេចតាតិ នសសហស្សិលោកឆាតុសុ សត្ថាបិ នេចតា. តិដ្ឋិសតិ តំតំភាយសការេគភ វុគជ្ឈិគត្វា.

បចុត្តាតិ បចាសំ គតា ហិយ ឧបេតាតិ អាហ “ហិគតា”តិ. បចុត្វា ចា បការេតា ចុត្វា ចុសិតា, តេភ ទាតិ ចុសិតត្ថា អស្សាតិ បចុដ្ឋាតិ. គាឍអគការចា សំគិលេសឆយុា, សត្ថេសា តនការចេតា គាឍអគការចាតីតំ នសតាលំ. លច្ឆាភាការេចភ ចា អសិតាតិគេកា គាឍអគការចាតីតាយ សិរិយា ចន្តា, តាទិសំ ចត្តំ ហិយ សិរិយា ហិទោចយាតំ.

១៣០. វុគេកា ព្រហ្មាតិ សកាឆគចគ្គ (សំ. និ. ១.៨២) អាគេតា សុព្រហ្មនេចបុត្តា. ព្រហ្មលោកេ តិដ្ឋត្តិត្វា ហេដ្ឋិមេសុ បតិដ្ឋិតា

ອຣິຍພ຺ຣຫ຺ມາເນາ, ນ ສຸທ຺ຘາວາສພ຺ຣຫ຺ມາເນາ. ຕິສ຺ສມຫາພ຺ຣຫ຺ມາ ປຸຖຸຊ຺ຊເນາ, ເຍາ ອປເຣກາເລ ມນຸເສ຺ສສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເມາຄ຺ຄລິປຸຕ຺ຕຕິສ຺ສເຕ຺ຖເຣາ ຊາເຕາ.

ສຫສ຺ສີພ຺ຣຫ຺ມເລາກນ຺ຕິ ພ຺ຣຫ຺ມເລາເກາ ຍຸເຕາສຕ຺ຕີ ພ຺ຣຫ຺ມເລາກາ, ພ຺ຣຫ຺ມາເນາ, ເຕສໍ ພ຺ຣຫ຺ມເລາການໍ ສຫສ຺ສໍ ສຕ຺ຕເລາກປຣິຍາເຍາ ຈາຍໍ ເລາກສທ຺ທາຕິ ອາຫ “ມຫາພ຺ຣຫ຺ມານໍ ສຫສ຺ສໍ ອາຄຕ”ນ຺ຕິ. ອນ຺ຕ຺ຕຣກາຈາຍໍ “ອາຄຕາ”ຕິ ປຸຕ຺ຕປທເມຕ ອຕ຺ຖເສເນ ຈທຕິ. ຍຕ຺ຖາຕິ ຍສ຺ມິ ພ຺ຣຫ຺ມສຫເສ຺ສ. ອເຍ຺ຍາ ພ຺ຣເຫ຺ມາຕິ ຕທເຍ຺ຍາ ພ຺ຣຫ຺ມາເນາ ອພິພວິຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຒຕິ ຈເລາຫ຺ມ, ມນສາ ອາຍຸນາ ຈ.

ພ຺ຣຫ຺ມາຕິ ເຕເນວ ຈສປຈ຺ຈເຍນ ເສສພ຺ຣຫ຺ມານໍ ອທິປຕິເນາ.

໑໓໑. ກາຍອກຄມຸສມຸກ຺ຂາເຕາ ກາຍອກສ຺ສ ປິປິນສ຺ສ ຍາເຣສ຺ສ ຍີລຄາຈໍ ປສ຺ສຈ, ເຍາ ອຕ຺ເຕາ ອຈິສເມ ຄິເຣຕ຺ຕໍ ປເຣກ຺ຂີຕ຺ວາ ຈາຍຍຕີ.

ຂີຑາປເທາສິກຫສ຺ສ ຄມຸສ຺ສຈຕສ຺ສ ອຕ຺ຖາຍກເຣເນນ ອຂີຑາປການ ປາເຣນ ພທ຺ຘາ ໂຫຈ ຄາຍ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ “ປາເຣນ ພທ຺ຘາ ເຫາຕ຺ວາ”ຕີ.

ກຍາຄຄໍ ສເສ຺ສາ ກຕ຺ວາຕິ ເກເຣຈໍ ມຫຕ຺ຕໍ ສທ຺ທໍ ສມຸຏ຺ຕເປຕ຺ວາ.

ພ຺ຣຫາຕິ ຕໍ ສທ຺ທໍ ຊປມາຍ ຄເສ຺ສເຕ຺ຖາ “ຍສາ”ຕິ ອາທິມາຫ. ກເສ຺ສາຕິ ຕສ຺ມິໍ ສມາເຄມ ກເສ຺ສາ ເຂຈຕໍ, ມາຕຸສຄໍ ຈາ ອຕ຺ເຕາ ຈເສ ຈເຕ຺ຕຕໍ ອສເກ຺ກາເຣຕ຺ວາ ອສມໍຈເສ ສມເສ຺ສາ ນ ອຕ຺ເຕາ ຈເສ ຊິເຕາ. ເຕນາຫ “ອສມໍຈສີ”ຕິອາທີ.

໑໓໑.“ຂີຕທາເກທີ”ຕີ ເຂສນາສີສເມຕໍ. ສຕ຺ຖາຍປິ ຫິ ຕຕ຺ວ ສມາຄຕປຣິສາຍ ຍາເຣເສນາ ອປກ຺ກຕ຺ຖາຈ. ເກສໍ ເລາມຍປິ ພ຺ຣຫ຺ມາຍໍ ເຕສໍ ເລາມຍຕ຺ຕຍປິ ນ ຈາເລສໍ, ກຸເຕາ ອຕ຺ຖຣາຍກເຣາ. ພ຺ຣຕິ ຍຕ຺ຕກາ ຕຕ຺ວ ຂີເສສໍ ອຂິກຕ຺ຖິສຸ, ເຕສໍ ສເຕ຺ຖສປິ ອຕ຺ຖຣາຍາກເຣາຈເສນ ອເຕ຺ວາ ຂີກາເຈຕເຕ຺ຖາ, ຂີຕທາຄ຺ຄຫເຣາເນ ຈາ ສທາຄຂີຕທາຄຂີກາຂີເນາ ຈ ຕຕ຺ວ ສຄ຺ຄຫິຕາຕິ ເຈຂິຕຕ຺ຖາ. ຍາເຣທາ ພ຺ຣຍໍ ກາເຊ ອກາສິ ອສ຺ສຣິຍຕ຺ຖຸຕຂິຕ຺ຕຊາເຕາ. ກຂສິຍ຺ຍາຄາຍ ຕາຈ ເຍາເຣຕເຣ ຍຫຕີ ຂີກິສກໍ ຍສິ ກເຣາເຣຕ຺ຕປິ ສເຕ຺ຖາ ປິເຍ ຄິຕ຺ຕິກາເຣາ ສຍາຫິຕາ ໂຈຈ. ກສ຺ວາ? ຂີຂີຕາຂີເນາ ພ຺ຣເຍ ກ຺ຕຕ຺ຕຍປຸຣິສາຕີ. ເຕຄາຫ “ສເຕ຺ຖາ”ຕິອາທີ. ຍາຂີເສາ ອຣິຍານໍ ຄມຸຕິສ຺ສິເຕາ ປເຍາເຄາ, ນ ກຄາຂີ ຕາຂີເສາ ອຄຣິຍານໍ ເຫາຕີຕິ “ສາສເຄ ກ຺ເຕຫິ ອຣິເຍຫິ” ພ຺ຣເຊ຺ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ຂີ-ສເທ຺ຄ ຂີຄາ ເກາຈເລາປິ ສຸຕ-ສເທ຺ທາ ຂີຍ຺ຍາຕຕ຺ວຈເຊເນາ ເຫາຕີ “ສຸຕຄມຸສ຺ສາ”ຕິອາທີສຸ (ມຫາວ. ໓; ປາຣາ. ໑໑) ຂີຍາຕີ ອາຫ “ຊເຄ ຂີສ຺ສຸຕາ”ຕີ.

ຖູເຣຕີ ຖູເຣ ປເຂເສ. ຂຫເຣສ຺ສ ອຕ຺ຖຣາຍໍ ປຣິຫເຣນ຺ຕີ “ນ ສກ຺ກາ ຄເຣຕ຺ຕ ສກລໍ ກາຍໍ ຂເສ຺ສຕຸ”ນ຺ຕີ ອເຈາຈາຕີ.

ມຫາສມຍສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາຍ ລີຄຕ຺ວປຍ຺ກາສເນາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨។ សក្កបញ្ហសុត្តវណ្ណនា

និទានវណ្ណនា

៣៤៤។ អម្ពសណ្ឌាតិ អទូរភវត្តា ឯកោបិ សោ ព្រាហ្មណគាមោ “អម្ពសណ្ឌា”ត្វេវ ពហុវចនវសេន វុច្ចតិ, យថា “វរណា នគរ”ន្តិ។ វេទិ ឯវ វេទិកោ, វេទិកោ ឯវ វេទិយោ ក-ការស្ស យ-ការំ កត្វា, តស្មិំ វេទិយកេ។ តេនាហ “មណិវេទិកាសទិសេនា”តិអាទិ, ពទ្ធនីលមណិមយវេទិកាសទិសេនាតិ អត្ថោ។ បុព្ពេបីតិ លោហិតលោហេនា បុព្ពេ, គុហាទ្វារេន ឋិតា, ទ្វារេ ពទ្ធសាលរុក្ខវតី ច, តស្មា “ពទ្ធសាលគុហា”តិ វុត្តា បុរិមវោហារេន។

ឥស្សរិយំ វុច្ចតិ អភិរុចិ, តំ បន ទេវិស្សរិយតាវសេន, តថា ឥស្សរាហតវសេន ច បវត្តិយា “ឥន្ទោ ឥស្សរោ”តិ វុត្តំ។ សក្កេន សតិមតា…បេ… នត្ថីតិ។ យថាហ “អប្បមាទេន មឃវា, ទេវានំ សេដ្ឋតំ គតោ”តិ (ធ· ប· ៣០)។ បរិត្តកេនាតិ អបរាបរំ ពហុំ បុញ្ញកម្មំ អកត្វា អប្បមត្តកេនេវ បុញ្ញកម្មេន។

សក្កោបិ កាមំ មហាបុញ្ញកតាភិរូបត្តោ ហោតិ, សាតិសយាយ បន ទិព្វសម្បត្តិយា វិយោគហេតុកេន សោកេន ទុក្ខិតេន មរណភយេន សន្តជ្ជិតោ ជាតោ។ តេនាហ “សក្កោ បន មរណភយាភិភូតោ អហោសី”តិ។

ទិដ្ឋវក្កតា ទេវតានំ ទស្សនំ នាម បរិចិដ្ឋភវសិទ្ធំ អាហ “បរិចិដ្ឋី”តិ។ បរិចយេក្កា ទោហាទោតិ អាទេហិតោ បិយសមុទាហារោ។ មរិសតិយសម្បត្តិកាតិ មារិសា។ តេសញ្ញាសម្បត្តិយោ មហាភុកាវតាយ សហត្ថិ រូបដ្ឋហត្ថិ, អញ្ញា អយោនិសោមនសិការតាយ វេទ អប្បហុកាយ ច ន សហត្ថិយេវ, សា បន តេសំ មរិសតិយសម្បត្តិកតា ទុក្ខវិរហិតាយាតិ វុត្តំ “និទ្ទុក្ខាតិបិ វុត្តំ ហោតី”តិ។ ឯកតោ វាតិ ទេវបរិសាយ វិនា អាគតត្តា វុត្តំ, មាតលិអាទយោ បន តាទិសា សហាយា តទាបិ អហេសុំយេវ។ តថា ហិ វក្ខតិ “អបិ វាយំ អាយស្មតោ វក្កេនមិសមេត្ត តម្បាសមានិម្បាវុទ្ធិតោ”តិ (ជី· និ· អដ្ឋ· ១·១៤៥)។ ជាតានំ នាកាសិ សក្កស្ស ទោណបរិបាកំ អាការមន្តា, អញ្ញាសត្ថា ពហុនំ ទេវានំ ឥមស្មិំ មយំ រូបបរិក្ខយានោ។ សោតិ សក្កោ។

ឯវត្តិ វចនសម្បដិច្ឆនេ និបាតោតិ អាហ “ឯវំ ហោតូ”តិអាទិ។ កទ្ធិតវាតិ បន សក្កំ រូទ្ធិស្ស នេសំ អាសិ វាទោ។

៣៤៥។ វល្លកោ…បេ… ឥមំ បុណ្ណាតីតិ អយមេត្ថ គោចិត្តសុត្តាទីហិ (ជី· និ· ១·១៨៤) ទីបេតព្ពោ។ ពទ្ធិកា នេតាគារេសតិ ពទ្ធិកា បញ្ចសិខេន គេតាគារេស ករវតិ។

អត្ថចទិយត្ថិ អត្ថចទលាកាច៍, តំ បតស្ស អត្ថចទលំ តាយ សក្ខិ៍ កយតទេយចាតិ អាហ “សហចទលំ ឲកទេតា កយត”ត្តិ៍

ទេសាចណ្ណយឃត្ថិ សុចណ្ណយំ៍ ទេបិក្ខទត្ថិ ចិលាឃ ទេកាលិយាហ៍ ឥទេណ្ណាតិ ចិលាឥទេណ្ណា៍ ទេចជកាតិ តត្ថិតំ ជាត្តតាឃ ទេចច ក្ខបឿត្ថអតាឃ ច ឆទេយតន្ថា ទេចជកា៍ បត្តកត្ថិ ទេបិក្ខទិ៍ សយបញ្ញាសយុទ្ធតា យុទេទ្ធតាតិ ឃចា សយបញ្ញាសយុទ្ធតា កយទេតា តត្ថ សំយុទ្ធតំ កាតុំ សក្កា, ឲចិ តំ សទេជ្ជតាតិ អទេត្ថា៍ “សយបញ្ញាសយុទ្ធតា សំយុទេទ្ធតា”តិ ច ខ្វាតំ ទេឥចទេលិទេក តិឃតំ ចិលាចាឥតចិឥិ សក្ខាឃ ទុត្ថិ៍ យត្ថស្សទេលិទេក បត ឲកចិសតិ យុទ្ធតា៍ ទេតទេតចាហ ចិទេលាបយសុត្តចណ្ណតាយំ –

“សត្ត សទា តទេឃា កាយា, យុទ្ធតា ឲកចិសតិ;

តាតា ទេចក្ខតបញ្ញាស, ខ្ពុទេទ្ធទេត សទេយណ្ណលិ”តិ៍ (អ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១១៥; សារត្ថ៍ ចិ៍ ១៍១១១);

តត្ថ លទេជ្ជា, ក្ខសទេកា, កន្ធាទេរា, យុទ្ធិទេយា, បញ្ចទេយា, ទេឆចទេតា, តិសារទេកាតិ ឲទេត សត្ត សទា៍ លជ្ជាកាទេយា, យុទ្ធិយកាទេយា, សាឆាទលាកាទេយាតិ តទេឃា កាយា, សទេសមូហាតិ អទេត្ថា៍ យត្ថស្សទេលិទេក ចាឥតចិឥិតា ឲទេកកទេស្សច ច សទេស្ស ចទេសត តទេឃា តទេឃា យុទ្ធតា កត្វា ឲកចិសតិ យុទ្ធតា៍ ឲទេកកទេស្សច ច សទេស្ស សត្ត សត្ត តាតទេកឥា, ឃទេតា សទេស្ស យក្ខតាទេចចត្វាតំ ទេហាតិ, ទេត ឲក្ខតបញ្ញាស តាតចិទេសសាតិ, តិទេស្សា គុទេច ចតទេស្សា, ចតទេស្សា តិទេស្សា គុទេច ចតទេស្សាតិ ខ្វាចិសតិ សុតិទេកឥា ខ្ពន្ធិតា, អយំ បត ឲទេកកស្ស សទេស្ស ចទេសត សត្ត សត្ត យុទ្ធតា, អត្តទសទេស្ស ច ឲកាតិ សយបញ្ញាសាឃ យុទ្ធតាតំ ទេឃាត្យកាទេចត ចិលំ ចទេជ្ជសិ៍ ទេតត ទុត្តំ “សយបញ្ញាស យុទ្ធតា សំយុទេទ្ធតា”តិ៍ ទេសសទេឥទេច ឌាតាទេបទេត្វា សក្កស្ស កយតកាលត្ថិ ទេឃាឌតា៍

១១៥៍ អតិទិចាតិ ទ-កាទេរា បឥសត្ថិកទេរា, អតិច អតិចិឃាតិ ទុត្តំ ទេហាតិ៍ បកតិ…ទេប… អកយាសិ យទេលាកឃសំតជ្ជិតត្វា តទេយាតទ្វទេបិ៍ ទេតទេតចាហ “តត្ ចា”តិអាឌិ៍

១១៧៍ ត្យន្ធ តាយ យហាកាទុលិកា, សទេឥចកស្ស ទេលិកស្ស ហិតសុលត្វាឃ ឲច ក្ខបរត្ត, ទេត កចំ អត្តិកេហិ គុរុបសក្កយាតិ អាហ “អហំ សទាទេកា”តិអាឌិ៍ តឥត្តទិ បឥិសល្លិតាតិ ទេឃត អត្តទេត ទេឃត លទេលាត ក្ខបសក្កទេយយ្យ, តឥត្តទិ បឥិសល្លិតា លាតំ សយាបត្ត៍ តឥត្តទ-សទេជ្ជា ចា “ឲតទហិ”តិ ខ្ពយិតា សយាតទេត្វាតិ អាហ “សយ្យតិ បឥិសល្លិតា ចា”តិ៍

បញ្ចសិលកិតកាធាចណ្ណតា

១១៨៍ សាទេចសិតិ ឃចាឥិទេប្យតយុទ្ធតំ បដ្ឋទេបត្វា ចិលំ ចាទេឥទេត្វា តំតំធាតុប្បត្តិឃា បិកឌិក្ខតយក្ខតាចចត្តំ ឥទេស្សទេត្វា សុយឥុទេកាយលយឥុបិតយត្តយឥុការចិទុតាបហាសិតិលក្ខទេណា បសត្តកាតិ សយទចំ តត្ថិស្សទិ សាទេចសិ៍

“សព្យបុព្វាច ឞសាភេភ, ៦កោឌិ តិបកោ សតោ;

អយត៌ យុតិ ឌិកឹសាភេភា...៎

ឃឆាបិ យុតិ ភភេ្ភឃ្យ, បត្វា សទ្ធ្លាឃិ ស្ត្វាយ”ត្តិ៎ (ឌិ៎ និ៎ ១៎១៩៣ប៎);

ឆ ៦ច៌ ពុទ្ធូបសេវិតា៎ ពុទ្ធូបសេវិតា បត ពុទ្ធានំ ធម្មសវនំ អារព្ភ និស្សាយំ កត្វា បចត្តិតាតិ អាហ “ធម្មោ អរហតាំ ពុទ្ធា”តិ៎ ធម្មូបសេវិតា, អរហត្តូបសេវិតា ឆ ចេឌិតព្វា៎

ឞុទិឃឞយាតសរីរាតិ ឞុទិឃឞយាតប្យការសរីរា៎ តេតាហ “តស្សា កិរា”តិអាឌិ៎ ឃស្មា តិព្ពុទេភា កត្តព្ពាឌេចរាឌស្ស ឞុទិឃចន្ទ ឞា អឌេក្ក ឌាតា, តស្មា អាហ “ឃំ តិព្ពុទ្ធិ ឌេចរាឌាត់តិស្សាឃ តំ្វ ឌាតា”តិ៎ កល្យាណក្កតាឃ “កល្យាណិ”តិ ចុត្តាតិ អាហ “សត្តក្កសោភតា”តិ៎

រាការចេសចេសេភ បុព្វា ចុត្តា កាឆា ព្ពុឌាតិបិ តរេយច អារព្ភ បុរតោ ជិត៌ ចិឃ អាលបន្តោ ចឌតិ៎

ឆត្ថុឌត្តិ បឃោធម្មោ ស្ត្វឌម្មោ អធិប្បេតត្តិ អាហ “ឆតេចឃព្ញ្ញ្សុឌម្មោ”តិ៎

កិច្ចិ កាភលត្តិ កិច្ចិ បឹញ្ឞ៎

បកតិ ឌហិត្វា ជិត៌ អកិរត្តការេឆ៎

ចាមូទូតិ ទុទិទស្ការ៎ តេភាហ “ចាមាការរេភា”តិអាឌិ៎ ចាមទិកសិតទុទិទសុត្តរាកិទូបចាទុសត្ថា ហិ ៦កត្វា ឌដ្ឋា៎ ភ តិលិលត្តិ ភ តិក្កិ ភ លុព៌ ភ កត្តញ្ឞ៎ យត្ថត្តិ យុត្ត បិតិទ្ធិ៎

អឌេកការចាតិ អឌេកសការចា, ឌេសា បត ពហុចិឌោ ភាយ ហោតីតិ អាហ “អឌេកចិឌោ ឌាតោ”តិ៎ អឌេកការោតិ អឌេកកោដ្ឋាសោ៎

តឃា សទ្ធិំ ចិបច្ចតត្តិ តឃា សហិត៌ឃេច ឌេយ ត៌ កម្មំ ចិបច្ចតុ, តឃា សហេច តស្ស កម្មស្ស ចលំ អត្ថភេឃ្យត្តិ អធិប្បាយោ៎ តឃា សទ្ធិំឌេចាតិ ឃឆា ចក្កចត្តិសំចត្តតិឃកម្មំ តស្ស តិស្សត្ថចលត្ថតោភ ព្ពត្តិទ្ធតេភ សទ្ធិំឃេច ចិបាកំ ឌេតិ, ៦ច៌ ត៌ ឌេយ កម្មំ តឃា សទ្ធិំឃេច

ឧទកាទីតិ ឧទកាទិកានំ គតោ, សមាហិតោតិ អត្ថោ។ ឋិតិសារោតិ ឋិតិសមានោ ហោតិ។ តថាភូតោ ច ឋិតិសតិ ភាមាតិ តថា បឋមវិកប្បោ វុត្តោ។ ទុតិយវិកប្បេ បន “វិវេតី”តិ កិរិយាបទំ អាហរិត្វា អត្ថោ វុត្តោ។

ភវង្គយត្តិ សមាគមំ បវត្តេន្តោ វទតិ អតិសប្បិតិក្ខុបសោកាយ។

១៣៥។ និសន្តីតិ សមេតិ, យាយ បុដ្ឋភាយ, យេភ ច អាកាសេន តត្តិស្សរោ បវត្តោ, តំ បុដ្ឋំ អភតិវត្តេន្តោ, តេនេវ ច អាកាសេន គិតស្សរោបិ បវត្តោតិ អត្ថោ។ យេភ អញ្ញាសយេភ ភគវា បញ្ចសិខស្ស គន្ធព្ព វណ្ណំ គទេសិ, យវត្តញ្ញ គទេសិ, តំ សន្ធា វិភាវេតុំ “គាថា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ តៅឌិម្ពុលេ ឧវ សមុដ្ឋិតត្វា ភូសបក្ខកោ ភគវា អត្ថបលិត្តកាវតោ។ សុវិមុត្តវិត្តោ ភគវា លក្ខរាគតោ, សន្តុដ្ឋា ច គិលេសា។ យទិ ឧវំ គាថា បញ្ចសិខស្ស គន្ធព្ព វណ្ណំ គទេសីតិ អាហ “សវេ បភា”តិអាទិ។

គន្ធោតាតិ សន្ធិហិតា, តា បភ និរត្ថំ គតិមយាភា រាសិកតា វិយ ហោត្តីតិ អាហ “បិណ្ឌិតា”តិ។ វោហារវចនត្ថំ ភគវតោ, ភិក្ខុភញ្ញ បុរតោ វត្តព្ពំ ភូបវារវចនំ។

ភូបភន្តិយាតិ ភូបកត្វា ភន្តិយា។

សក្កបញ្ហវណ្ណនា

១៣០។ “គតា និព្ពុតា”តិអាទីសុ វចនត្តា បដិសម្មោទតិ។ វិបកាសមិ ទស្សយ្យាតិ អច្ចន្តាភិភវេសេភ ភណ្ឌមិ ទស្សយ្យ។

១៣១។ “អភិវទិតោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ”តិអាទីសុ “តេភ ខោ បភ សមយេភា”តិអាទីសុ (បារា· ១៩, ១៣) វិយ សង្គីតិការវចនភាវេ វិសយោ ភត្តិ, “ឧវញ្ញ បភ តថាគតា”តិ ព្ទស បភ សិយា វិសយោតិ “ឧមុសង្គាហកោត្ថេហិ ឋបិតវចន”ន្តិ វត្វា ព្ទតស្សាបិ តថាភាវំ ទស្សេតុំ “សន្តយេត”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ វុត្តិវចនេភ វុត្តោតិ “សុខី ហោតុ បញ្ចសិខ សក្កោ ទេវានំ ព្ទត្តោ”តិ អាសីសវចនំ វុត្តោ។ “ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតី”តិ វទន្តោ អភិវាទេតិ ភាម “សុខី ហោតុ”តិ អាសីសវចនស្ស វចាបភតោ។ តថា បភ អាសីសវចនំ វទន្តោ អភិវទតិ ភាម សង្គហំ ករោន្ត ទិដ្ឋភតោ។

ភូតំ វេបុល្លំ ទស្សតិ ទល្លតីតិ ភូតត្ថា វិភត្តិអលោបេភ។ វិវឌ្ឍិ អក្ខលង្ខារំ។ យោ បកតិយា គុហាយំ អន្ធការោ, សោ អន្តរហិតោតិ យោ តស្សំ គុហាយំ សត្ថុ សមន្តតោ អសីតិហត្ថតោ អយំ បិតតិកោ អន្ធការោ, សោ ទេវានំ វត្ថាភរណសិរីរោភាសេហិ អន្តរហិតោ,

អាតេលិគោ សយ្យន្ថិ៍ អឃឹតិហតេត្វ បត ញ្ញុទ្ធាតេលិគោតេច អគ្គកាតេរា អគ្គុតហិតេតា, ត ច សយតេត្វា ចេចាត់ ធ្មុកាតេសា ញ្ញុទ្ធាត់ អកិកចិត្យ៍

ឲ្យវ័ព្យ៍ ចិរប្បជិកាហគ្គិ ចិរប្បក្ខតិតេកា អឝ៍ អឝ្គតេលាំ តាយ តត្វិ អចិចាគាឝិតេលជ្ជ៍ាតេត តិឋ្ឋាតតត្តា៍ កិរ្យាអាឌីតិបិតិ អាឌិ-សតេទ្ធត ឆយ្ទស្សចតាឌី សក្កណ្យាតិ៍

សលឡអយយកន្ទុក្សជិយត្តិ សលឡអរុតេក្លហិ រញ្ញា បតេសតឌិតា កាទិតកន្ទុក្សជិយំ៍ តេតតស្សាតិ តេតត ចលច្ឆយាឝិកេយត បហិតឌ្ឍឡអាទិកកាយរាកតាយ អស្សា ក្នុងតិយា ចេចតេលិគោ អកិរតិតេយច តត្វិ៍ ចក្កុតេតយិសតេទ្ធត តយ្យាសយាឝិយ្យាច្ជ៍ាតេតាតិ ឲត្ត អឝិប្បាយំ អឌាតគ្គា “អាតេយ្ទលាស្ស អឝិយត្តតាយ សយាបត្តិតេតា ចុជ្ជ៍ាត់ ឌាត”ត្តិ យតេញ្ញាឃ្យុត្តិ ចំ បជិក្លិបតេគ្គា “សយាបតេត្តា សទ្ធិ៍ ស្វុណាតឹតិ តេតា ចត តេរ ចត្តតេញ្ញ”តិ អាហ៍ សតិ ច អាតេយ្ទលាសឈ្ឈឃ្ពតាយំ កហតេលាតបិ កចិតញ្ញត្តិ អឝិប្បាតេយត “ស្វុណាតឹ”តិ ចុត្តំ, ព្កតតេរា “បឍយំ ឍសាត់ សយាបត្តុស្ស សតេទ្ធា កល្ទុតេកា”តិ ចចតយត្តំ តិស្សាយ សត្តស្សាបិ ឍសាតស្ស សតេទ្ធា កល្ទុតេកាតិ អឝិប្បាតេយត បជិតេក្លបំ អសហតេគ្គា “តត្វ កកចា…តេប…កណតឹ”តិ ព្កយតេយច ស្វត្តបត់ ក្ខទ្ធិ៍ ពត្វ យធា តេគាសឌស្សតបជិបក្ខកាចតាចតេសត បជិឈសញ្ញាត់ ស្វប្បហឹតត្តា យហតាបិ សតេទ្ធត អរុបសយាបត្តិតេតា ត ចុជ្ជ៍ាត់, ឲចំ “ក្ខប្បាតេឌា កយំ, អគ្គប្បាតេឌា តេលយ”ត្តិអាឌិតា សយ្ទតេចច តេគាសឌស្សតបជិបក្ខកាចតាចតេសត សត្តាសយ្យិ តេលិកិយសញ្ញាត់ អក្កយតេក្កត សយតិក្កត្តតា អាតេយ្ទលាឝិកយតាយ ត កគាចិ ចលសយាបត្តិតេតា ចុជ្ជ៍ាត់ តេហាតឹតិ៍ តធា បត ត ស្វប្បហឹតត្តា បជិឈសញ្ញាត់ សត្តារុបសយាបត្តិតេតា ចុជ្ជ៍ាត់ តេហាតិ, បឍយញ្ញាត់ បត អប្បាកយ្យិ សទ្ធិ៍ ត សហតឹតិ ចំសយាបត្តុស្ស “សតេទ្ធា កល្ទុតេកា”តិ ចុត្តំ៍ យឌិ បត បជិឈសញ្ញាត់ ចិក្លប្បុំតត្តា យហតាបិ សតេទ្ធត អរុបសយាបត្តិតេតា ត ចុជ្ជ៍ាត់ តេហាតិ, បតេកច យក្កចលសយាបត្តិតេតា៍ តេតតាហ “ចក្កុតេតយិសតេទ្ធតា”តិអាឌិ៍ ចក្កុតេតយិសតេទ្ធតាតិ ច តយិត់ កតេលាចចត់ តេហត្យុយ្យ៉ាកតេលា ចា អច តេលា សហតេយាតេក៍ ព្កយតេយច ហិ អត្វំ ឌតេស្សត្យំ “កកចា បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍

តេកាបកចត្វចណ្ណតា

ឲ្យវ័ព្យ៍ បរិប្បុតេកាទិតឹតិ បរិប្បុណ្ណាតិ, បរិស្វុទ្ធាតិ ច កត្វា តេក្លិតចតឹ៍ “ព្កតិត្វត”ត្តិអាឌិ តត្វ ចិតេឌ្ឍតាកាតេឌស្សត់៍ ឝិត្វិកាចំព្កតិត្វិកាចស្ស ឝិក្កាតេរា តេហត្វតិ អតេត្វា៍ អលត្តិ បជិតេក្លបចចត់, បតេយាឌត់ តត្តឹតិ អតេត្វា៍ ចិរាតេឌតឹតិ ឌិក្ខត្ថតិ៍ ឲតា សយ្យត្តិតេយាតិ ចក្កចត្តិសិទិអាឌិកា ឲតា យធាចុត្តសយ្យត្តិតេយា៍ តស្វា បុត្តាបរិចតេយត ក្ខបជ្ជ៍ិតតិកត្តិចតេសត៍ ក្ខបជ្ជ៍ាតសាលត្តិ ស្វឆយ្ទតេចចសក់៍

តេសាតិ តេកាបកតេចចប្បុតេត្តា៍ ចតេជ្ជត្វា ចតេជ្ជត្វាតិ តេតាយរាឌី ចតេត្តតេត្តត ចិយ តេចាគតចចត់ បរិចតេជ្ជត្វា បរិចតេជ្ជត្វា៍ កាឡហំ ចិន្និញ្ញាញ្ញាតិ កាឡហតទ៌ ឈតេជ្ជតញ្ញា៍

ក្សតេតា យុលាតិ ក្សតេតា បចត្តឌាកាលយុលា៍ តេតតាហ “អញ្ញាចិហិតកា”តិ៍ កតប្បុតេញ្ញាតិ សយ្ទា កតប្បុតេញ្ញា ឆតេយ្ទ៍

ឆាទេយាតិ លិទេកា។ ទេវា ហិ ឆីយតិ ខេតហិ ឆាតព្ពត្តា ឆាទេយា, ខេយនំ ឆីយតិ, ខេតហិ លទ្ធព្ពា លិទេកាតិ ច ទុច្ចតិ។ វណ្ណាទេទ…ទេប…

បតិដ្ឋហិស្ស ពេតាងិការេត្វា។ តត្ថ តាចតិរេកចទេត ជិតាត់ទេយច តិដ្ឋទេត្វា ឃចា វក្កស្ស ឮត្ថរាលក្យហាយំ ជិតទេស្សច វក្កត្តការេចា។

តិកត្តិ តរ្ថិ កត្តព្ពការទេយ អាលយំ វយន្តិត្តិតំ ត វទេក្កាទេត្វា។

ឲ្យវ៉ៈអត្តតាច ទេចឪតទេព្ពាតិ អត្តតាច អឆិកត្តុ ទេចឪតទេព្ពា, ត បទេប្បច្ចយំទេកត។ ត្យទេយត្តិ ទុច្ចយាតាតិតិ រេកចលិ ត្យទេយត្តិ ទុច្ចយាតាតិ។

ចិឃាឃាយាតិ ចិស្សដ្ឋំ ចីទិឃំ វត្តាទេត បចទេត្តយ។ បកតិឃាតិ ទូបិចឆទេការេចត, “អត្យស្សទ”ត្តិ ចា បិទេចា។

កាយទាទេកា ឲចច “លទេត្ថ ទាទេកា លត្ថទាទេកា”តិអាឌិ បចត្តិទេកទេឆត និទេយាឌតទេដ្ឋត “កាយទាកនិទេយាឌតាតិ”តិ,

ទេយាកកត្ថាឌិបចត្តិអាការេកទេឆត “កាយតាត្ថតាតិ”តិ ច ទុទេត្វា។ បិបិយទេយាកាតិតិ ឲត្ថ បត ទេវទេយាកកត្ថាតយ្យិ ចទេវត អទេត្វា

ទេចឪតទេព្ពា។

ទូចិឆាតត្តិ ចត្តុកាយកិទេលវកាយចទេវត ទូចិឆាត់។

“ឲត្ថ កិ, តត្ថ កិ”ត្តិ ច បឆត្ថទេយ កិត្តិ តិបិតយត្តំ។ ចាត្យន្តិវការេចតិ ទេតនំ ត្យត្ថាឌីត់ តិល្លំ ទតាត់ ចត្យន្តិវទេយាគ្យការេច អប្បដិហឥការេច។

ត្យត្ថទតតត្យាយហាការ្យលិកតាឃ, អតាចទលាទាាលតាឃ, បទេយវត្យដ្ឋតាឃ ច ចាត្យន្តិនំ, ឆយ្យទតត់ ឬាក្កាតតាឃ, វឈ្ឈទតត់

ស្សប្បដិបត្តតាឃ។ ទេតតាហ “វព្ពាឌិវាស្ស អវឌ្ឍយាទេតា”តិ។

យន្តិយស្ស បឆយព្ពាតស្ស អឆិកតត្វា តាចទេឆច កាយំ ព្រាហ្មបុទេទាហិតំ អឆិកត្តុ តាចទេឆច បុទិយំ ឈាតវតិ បដិលកិត្វា តំ ឈាត់ បិទេកត់

កត្វា ចិបស្សត់ ចទេឆ្ជត្វា ឌូទម្ពាកិឃនិទេយាឌតវយ្យត្តិត្តទេតត យក្កុឆលចិទេវនំ អតាកាយិឆលវព្ពាតំ ចិទេវនំ អព្ពាំស្ស អឆិកន្តិស្ស។ រេកចិ បត

“កាយាចទទេត្តការេចត យក្កុឆលិតិ អឆិកន្តិស្សតិ អឆិប្បាទេយត បច្ចាយស្ស ឈាតស្ស អតឆិកតត្វា ស្សត្ថាចាទេវស្ស ត ឧប្បត្តិស្ស,

បឆយព្ពាតលិកិតាឃ បត ព្រាហ្មបុទេទាហិទេតស្ស តិព្ពាត្តិស្ស”តិ ចឆត្តិ។

យឈយាលចចត្តុចល្លតា

ឲ្យវ៉ៈចិស្សទេត្ថាតិ ចិស្សត្ថអព្ពាវទេយា, ឧបតិស្សយវយ្យទេត្តាតិ អឆិប្បាទេយា។ កាយកយ្យកទលដ្ឋាតត្តិ កាយិកាត់ ឧបដ្ឋាតដ្ឋាត់ ចឆតិ។

តាចតទេកទេតចាតិ អត្តតា ទេវាឆិតដ្ឋាទេតច អព្ពាស្ស អាកត្តុ អចដ្ឋាទេតទេតច។ វតិ បដិលកិត្វាតិ “អទេហា យឃា កតកយ្យំ វឆលំ ឌាត”ត្តិ

ទេយាតិទេវា ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា។

បិសាចោតិ យក្ខយោនិឧប្បន្នកាលេន ជិតបិសាចោ។ ឧដ្ឋាលេត្វាតិ ឧដ្ឋហិត្វា។ ឯតស្ស សក្កស្ស គយតយក្កត្តិ ឯតស្ស វត្ថាជីតំ ឧប្បត្តិដ្ឋានភូតស្ស សក្កស្ស គយតយក្កំ បុព្ពាកប្បំ។

សុគតិវសេន លទ្ធំ, គហាបហត្ថាតិ គហាបហំ, ផលវសេន លទ្ធំ ពលិ ផលពលិ។ គហបតិកាកិ ការិស្សន្តីតិ គហបតិកា តាយ អដ្ឋិកា វិយ វិសយតិស្សិតា, តេ ន ការិ អត្តនោ ការិស្សន្តិ, ឯវំ តយា ឃាតយាតេន ការិ យឃ្យាន ការិតន្តិ យវិបិ បុរេន្តុ ន ការិតំ, ឯតរហិ បន ភវេន ការិតំ, យា យឃ្យាគារំ ការេយ្យាថ, អាធារាធិតកាលតោ បដ្ឋាយ ន យឃ្យាគារេសាតិ ចនតិ។

តិពន្ធិ ឯកត្តិកំ។

បិសុចោសីតិ បិសុចកប្បយការិ, ឥយ្យាកំ អត្តនោ យឃ្យាបេសុព្ពា ឧបសំហរតីតិ អត្ថោ។ បុន អហរសីមំ ព្រាហ្មណេយ្យំ កត្វា។ យឃ្យសីតិ យឃ្យសិ អត្តាយ ឃំ ឧដ្ឋិស្ស បុព្ពាកប្បំ ការេថ។ តិលុបប្បលំ តាយ វិការយាតំ ឧទកតោ ឧក្កត្វាច វិការតិ, ឯវំ អហុត្វា អនេត្តាឧទកេ បុប្ផិតំ តិលុបប្បលំ វិយ។ អយ្យាកំ បតិនំ បុព្ពាកប្បំ ភចត្តុបបត្តិយា វិនា ព្ពយម្ហំសេយច អត្តការេច វិបរិកំ ទេតីតិ យោជនា។ វិត្តាយតព្វកប្បីតិ ទេយ្យតស្សចរេន វិត្តាយតព្វកប្បិ។

បរេកចាតិ កាលស្សេច, អតិវិយ បរិតោតិ អត្ថោ។ កល្លិកុបកត្តិ កល្លិកយោគ្យំ។ តន្ថុត្វា យដ្ឋំ កត្វា កល្លិកាយ កត្តត្ថំ សន្ធំ តិដ្ឋបេត្វា។ តថា ហិ សា ចត្តន ចេចេត្វា ឆបិតា។

ចយពន្ធំ សាលិយ អធិដ្ឋានសន្ធំ។ កល្លិកយញ្ញពន្ធំ កល្លិកាទោហនកាលេ អារុហិត្វា អចដ្ឋានអដ្ឋកទំ។

យស្ស អត្តនោ ផលកេ យស្ស ផលកេ អត្តនោតិ យោជនា។

អចិន្តេតិ សាលិយ, កោចិញអារទ្ធស្ស ច អចិន្តេ។ សន្តាទេដ្ឋិកាតិ សន្តានំ តស្ស ករិយាតំ ទេដ្ឋិកា សុខាតា។

តស្សចាតិ សក្កស្សច។ សត្តិកេតិ សមីបេ សត្តិកាចចរា ហុត្វា តិដ្ឋត្វា។ ឆទេន សទ្ធិំ សហស្សយោជនិកោ បិសាចោ។

កក្កដកចិន្តស្សលសភិសត្តិ កក្កដកេ គហិត្វា តស្ស ពិលបវិយត្តស្ស ចិន្តស្សចិសភិសំ។

យដ្ឋុបនាតិ យតយដ្ឋុបន។ ឃ្លសតីតិ បិលចត្តា គន្ធតិ។ តស្សាបិ ពាកសក្យលិកាយ បច្ចា ចស្សសតាតិ អាយុ អហោសិ ទេចចនសិកាតំ

ចិយ យតុ្យស្សបេតតិរច្ឆាតាតំ អាឃុតោ អបរិច្ឆិន្នត្តា។

ស្កុ្រដ្ឋិយកាសីតិ ស្ពុ្ធាសទ្ទុយកាសិ។

បុព្ពសន្និចាសេតាតិ បុរិមឌាតីសុ ចិរសន្និចាសេត។ ឲចញ្ញ្យិឲកច្ឆាត់ ឌិដ្ឋយេត្តេតបិ សិតេហោ ស្បប្បជ្ជតិ។ តេតាហ ភគចា –

“បុព្វេច សន្និចាសេត, បច្ចុប្បន្នហិតេត ចា;

ឲចំ ចំ ឌាឃេច បេមំ, ស្បប្យលំច ឃថោងកេ”តិ។ (ឌា។ ០។១។០លឹ៣);

អចសេសេស្វតិ អសុទេ, សក្កិ ឋបេត្វា ទ្វីសុ ទេចទេលិកេសុ ទេចេច សន្ធាឃ ចទតិ។

អត្តនិស្សិតន្តិ អត្តនោ, បទេសញ្ញា អត្តមេច ហិតមេច និស្សិតំ, តំ បត ហិតំ សុលស្ស និងាតន្តិ អាហ “ការលាតិស្សិត”ន្តិ។

បញ្យាទេចយ្យាកទលាចណ្ណតា

ឲ៥លិ។ កិំសំយោជតាតិ កីឌិសសំយោជតា។ សេត្ត អតេត្ខ សំយោជេត្តិ ពាន្ធតិ សំយោជតាតីតិ អាហ “កិំពាន្ធតា, កេត ពាន្ធេតត ពាន្ធា”តិ។ បុថុកាឃាតិ ពហូ សត្តកាឃាតិ អាហ “ពហូ ឌតា”តិ។ ទេចំ ចុច្ចតិ ទោការេសាតិ អាហ “អទេចរាតិ អប្បដិឃា”តិ។ អាចុធេត សទីទេ ទណ្ឌោ អាចុធទណ្ឌោ, ឆតស្ស ជាបតទេ្វត ទណ្ឌោ ឆតទណ្ឌោ, តក្ខឃាការេណត តតោ ចិតិយុត្តា អទណ្ឌោ, សប្បត្តិហរណតោ, សហ អតត្តុប្បត្តិតោ ច សបត្តោ, បដិសត្តុតិ អាហ “អសបត្តាតិ អបច្ចត្ថិកា”តិ។ ញ្យាបជ្ជ្យុច្ចតិ ចិត្តទុក្ខំ, តទ្ទិទហិតា អញ្យាបជ្ជាតិ អាហ “ចិកតទោយតស្សា”តិ។ បុព្វេ “អទេចរា”តិ បទេត សព្ពទ្ធាឃាតកាការោចា ចុត្តោ។ តេតាហ “អប្បដិឃា”តិ។ “អទេចរិតោ”តិ បត ទិដ្ឋិតាបិ កោបមត្តស្សបិ អនុប្បាទនំ។ តេតាហ “កត្ថចិ កោបំ ន ស្បប្បាទេត្វា”តិ។ “ចិហទេឃ្យ”តិ ច បទំ បុរិមបទេហិបិ យោជេតព្ពំ “អទេចរា ចិហទេឃ្យ”តិអាទិតា។ អឃញ្ហិ អទេចរាទិការេចា សំចិការកេត បិកោជី ហោតីតិ ទស្សេត្ចុំ “អដ្ឋរាឃា”តិ អាទិំ ចត្វា “ឥតិ ទេ តេសំ ហោតី”តិ ចុត្តំ។ ចិត្តុប្បត្តិ ទេឃ្យហនេរាបិ ហុត្វា បទត្តតីតិ ទស្សេត្ចុំ “ឌានំ ទេត្វា, បូជំ កត្វា ច បត្ថេយ្យន្តី”តិ ចុត្តំ។ ឥតិ ទេចតិ ទេច-សទ្ទោ អត្ថយសំសគ្គេត បរិកប្បេតីតិ អាហ “ឲចញ្ញា តេស”ន្តិ។

ឃាឃ កាយចិ បទេសំ សប្បត្តិឃា លីឃតំ ស្ពស្វឃតំ អសហតំ លក្ខលំ ឲតិស្សាតិ បទសប្បត្តិលីឃតលក្ខលា, ឃទេក្កត អត្តសប្បត្តិឃា បទេហិ សាធារណការចំ អសហតលក្ខលំ, តទេក្កតស្ស “តីក្ខហតលក្ខលា”ន្តិបិ ចត្តុំ។ តថា ហិស្ស បេរិរាណា “ឃា ឍូតំ អច្ឆរិឃំ អញ្ញោស្សំ ហោតុ, យយ្ហមេច ហោតុតិ យច្ឆរិឃ”ន្តិ តិទ្ទេចតំ ចទត្តិ។ អភិធម្មេ “ឃា បទលាភសក្ការករុការយាតតចទ្ទតបូជតាសុ ឍូស្សា ឍូស្សាឃតា”តិអាទិតា

(ឆ៉ ឃ៉ ១១៦៩) និក្ខេបកណ្ឌេ, “ឃា ឲទេតស្ បទេទង់ លិកាឌឹស្ ពាំ ព្ពលិតា ព្ពលេយង”ត្តិអាឌិតា ចាំង់ចណ្ណតាឃព្ទា ទុត្តាគេតច, ចាន្ទា ចាត្ត ទុត្តតេឃតេច ចេចឌិចាត្តាតឹតិ អឆិប្បាយោឃា៉

ឃន្ទា បត ព្ពស្សាយន្ធ្ទិឃាតិ ពាហ្វាឌឹតចាតិ, ចោង់ ចិកាចតា លេលិកស្ស ពាហុការា , ចាន្ទា អកិឆយ្វុកចាឃំ (ឆ៉ ឃ៉ អដ្ឋ៉ ១១៦៥)
ចិកាចិចាតយ្យិ ចោង់ ឌិដ្ឋឆយ្យិកេបិ ឃយ្យារាឃិកេ បិអាឌឹតចេ ឌស្សេត្តា “អាចារយន្ធ្ទិយេត បតា”ចិអាឌិយាហ៉ ឲត្តាចិ ឲទេចស្
ព្ពស្សាយន្ធ្ទិយេស្, ឲទេចស្ ចា អាចារយន្ធ្ទិឃាឌឹស្ បព្ទាស្ យន្ធ្ទិយេស្៉ ឃក្កាទំ ឃឹឃេត ក្កាប្បិត្វាច ចិធេទតិ ចាត្ត លក្កចិត្តាឃ,
តិហឹតន្ត្បាឃឃចាឃ ឆ៉ យយាតិ យឃា, អឃេយច ចា បិទេឆ៉ា លេលិហិចយ្យិ យុលចោ ក្កក្ខតិ ចិត្តចិឃាទេចត ង់ចត្តហឌឃចាឃ៉
ក្យស្មិចិទេទចតយ្យិ ហោតិ អចិដលក្កិតោ៉ អទេព្វា ចិកចបឌិចេឆឆយ្យា អទិឃាត់យេច ហោតិ, ចោ ឆ ចាំ ត យន្ធ្ទាឃត្តិ យន្ធ្ទិឃស្ស ឃព្ទេឃា
បហឹតត្តា៉ បឌិចេឆឆយ្យ យន្ធ្ទិឃស្ស អឃយ្យុចា ឲចាតិ អាហ “បទិឃត្តិឆយ្យយន្ធ្ទិយេត ចា”ចិ៉ ចណ្ណយន្ធ្ទិយេត ទ្បព្វាណ្ណា, ឆយ្យយន្ធ្ទិយេត
ឲច្ចអយ្មុកោ ទ្យប្បេព្វា ហោតិ៉

“អបិចា”ចិអាឌិ បព្ទាត្ត យន្ធ្ទិឃាត់ ចឃេត កយ្យឃទិក្ខកចិបិលកឌស្សត់៉ អាចារយន្ធ្ទិយេត លេលិហកោហ បព្ទតិ បទេទង់
អាចារបព្ទឃហិចស្លតិឃេឆតោ៉ ក្យលយន្ធ្ទិយេត អប្បលិកេកា ហោតិ បទេហិ ក្យលេស្ លគ្គព្ទលិកតិឃេឆតោ, អប្បលិកេកាតិ ឆ
អលិកេកាតិ អទេព្វា៉ លិកយន្ធ្ទិយេត ក្បចតិទេឃ តិព្វាត្តតិ លិកទេហព្វ បទេហិ លគ្គព្ទស្ស អស្សាឌតិឃេឆតោ៉ ឃព្ទចាបិ តិទស្សាទោ ហិ
ក្បចតិទេឃា៉ ចណ្ណា តាឃ ត ហោតឹតិ ឃទឹទចណ្ណា, ក្យលចណ្ណាតិ ទ្ធចិឆោបិ ចណ្ណា តាឃយត្តត្តបិ ត ហោតិ, ចាត្ត ចាត្ត តិព្វាត្តយាទោ
ចិទ្ធបិ ឲច ហោតិ៉ ឃប្បត្តិតិក្បហតឃកាទេចត យន្ធ្ទិយេត ចិទ្ធបិទោ ឃត្តាទេត ឃេក្យេឃ្យត ក្យលា បតិដ្ឋេយច ត លកត្តិ, ឃេ ឆ
បតិដ្ឋហេឃ្យ, ចោឃយ្យិ ចឃេតស្ស ចណ្ណា ត កទេចឃ្យ៉ ចោ ហិ ចាស្ស លេលិក ទត្តិ លិត្តា ឃទា ចិឃ ត បព្វាឃត្តិ៉
ឆយ្យយន្ធ្ទិយេតក្យក្ខព្វអតិទេឃ៉ឃោចាបត្តិយកេក្កតបហឹឃតិ អបិឃកឃតឹឃកាចតោ៉ ចេទាឌឹហិ ត បទិយុទ្ធត្តិយេច ចាប្បទិយុទ្ធតាឃ ព្ពន្ធាឃ
អប្បត្តព្វត្តា ឌាតិអាឌិឆយ្យាត់ ឃត្តាត់ ឌាតិអាឌឹហិ ចិឃ៉

តិណ្ណា ទេយត្ត កន្លាតិ យ-កាទោ បគឃត្តិកទោ៉ ឲចាស្មិ៍ បទេព្បាតិ ឲចាស្មិ៍ “ពាំង់ឃោឌតា ត្ស ឈោ”ចិ ឲចំ ខាចាំ ព្ពន្ធិចោ អទេត្ត៉ ចាយ្យាំ ចចត់
ស្លត្វាតិ “ព្ពស្សាយន្ធ្ទិឃង់ឃោឌតា”ចិ ឲចំ បចត្ត ចាយ្យាំ ចិស្សជ្ជតចចត់ ស្លត្វា៉ កន្លា តិណ្ណាតិ ឃចាបុន្ធិចោ អទេត្ត ង់ឃេឃា ចាទិចោ
ចិកោចា ឌេឃតាត្យស្សទលយទេត្តត, ត ឃយុទ្ធេឌចឃេតាតិ អាហ “ត យក្កចឃេតា”ចិអាឌិ៉ អឃយ្យិ កចំកចា ចិកចាតិ កន្លាឃ ចិកចត្តា
ឲច ចាស្សា បចត្តិអាការចិឃេឃក្វតា “ព្ពឌំ កឆ ព្ពឌំ កឆ”ត្តិ អឃយ្យិ កចំកចា ចិកចា អបកចា៉

៦៥ប៉៉តិឌាតាឌឹតិ យហាតិឌាតស្លត្តចណ្ណតាឃំ (ឌឹ៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉៨៥) ទុត្តត្តាគេតច៉ បិឃាត់ អត្តចោ បទិក្កហក្វតាត់ ឃត្តឃក្លាទាត់ បទេហិ
ឃាឆាទលកាចារហតចឃេត, តិក្បហតចឃេត ឆ បចត្តតោ បិឃឃត្តឃក្លាទតិឌាត់ យន្ធ្ទិឃំ, អប្បិឃាត់ បទិក្កហក្វតាត់ ឃត្តាត់,
ឃក្លាទាតព្ទា អឃហតចឃេត បចត្តិឃា អប្បិឃឃត្តឃក្លាទតិឌាតា ព្ពស្សា៉ ឃព្យាំកិព្ទា អប្បិឃឃព្វត្តិ កដ្ឋកយ្យិ ចាំ កោឆតស្ស
អប្បិឃយេចាតិ៉ ក្កកឃត្តិ យន្ធ្ទិឃំ, ព្ពស្សា ចាតិ ក្កកឃំ៉ ក្កកឃតិឌាតត្តិ បិឃតិឌាតេព្ទាច អប្បិឃតិឌាតព្ទា៉ បិឃាតិ ព្ពដ្ឋា៉

គេធាយិតាតិ ថនាយិតា។ មមាយិតាតិ មមត្តំ កត្វា បរិគ្គហិតា។ ឥស្សំ ករោតីតិ “កិំ ឥមស្ស ឥមិនា”តិ តស្ស បិយវត្ថុលាភាសហនវសេន ឧស្សូយតិ, តេនេវ បិយវត្ថុំ យាចិតោ។ អហោ វតស្សាតិ សាធុ វត អស្ស។ “ឥមស្ស បុគ្គលស្ស ឧបទ្ទវំ បិយវត្ថុ ន ករេយ្យា”តិ ឥស្សំ ករោតិ ឧស្សុយំ ឧប្បាទេតិ។ មមាយន្តាតិ គេធាយន្តា។ អប្បិយេហីតិ អប្បិយេ សត្តេ តេសំ សន្តាបេតា។ អស្សាតិ បុគ្គលស្ស, យេន តេ លទ្ធា។ តេតិ សត្តសង្ខារា, សចេបិ អមនាបា ហោន្តិ អប្បិយេហិ សម្បយោគតត្តា។ វិបរីតវុត្តិតាយាតិ អមនាបការិតាយ។ កោ អញ្ញោ ឧបទ្ទវស្ស លភីតិ តេន អត្ថានំ សម្បាទេន្តោ ឥស្សំ វា ករោតិ។ អញ្ញស្ស តាទិសំ ឧប្បជ្ជមានម្បិ “អហោ វតស្ស ឧបទ្ទវំ ន ករេយ្យា”តិ ឥស្សំ វា ករោតិ, អយញ្ច ឥមេសំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន ន គហិតោ។

វត្ថុកាមាតិ បរិយេសនវសេន បវេត្វា លទ្ធា បរិយេសនលទ្ធា។ បដិលាភបច្ចយា លទ្ធា បដិលាភលទ្ធា។ បរិភុញ្ជនវសេន បវេត្វា លទ្ធា បរិភោគលទ្ធា។ បដិលទ្ធានំ សន្និធាបនវសេន, សង្គោបនវសេន ច បវេត្វា លទ្ធា សន្និធិលទ្ធា។ ទិដ្ឋធម្មិកមេវ បយោជនំ វិទិត្វា វិស្សជ្ជនវសេន បវេត្វា លទ្ធា វិស្សជ្ជនលទ្ធា។ តេនាហ “កាមេយា”តិអាទិ។

អយំ បញ្ចវិធោបិ អត្ថតោ តណ្ហាយនមេវាតិ អាហ “តណ្ហាមត្តមេវា”តិ។

ឧជុំ វត្វា “លាភំ បដិច្ច វិនិច្ឆយោ”តិ ឧជុំ មហានិទានសុត្តេ (ទី. និ. ២.១០៣) វុត្តោ វិនិច្ឆយវិតក្កោ វិតក្កោ នាម, ន យោ កោចិ វិតក្កោ។ ញាទាតិ យថាវុត្តំ វិនិច្ឆយវិតក្កំ អត្ថុទ្ធារនយេន នីហរិត្វា ទស្សេតុំ “វិនិច្ឆយោ”តិអាទិ វុត្តំ។ អដ្ឋសតន្តិ អដ្ឋាធិកំ សតំ, តត្ថ តតោ តណ្ហាវិចរិតានំ សតំ, ន យស្ស កស្សចីតិ ទស្សេតុំ “តណ្ហាវិចរិត”ន្តិ វុត្តំ។ តណ្ហាវិនិច្ឆយោ នាម តណ្ហាយ វសេន វណ្ណនានយេន អារម្មណស្ស វិនិច្ឆិតត្តា។ ទិដ្ឋិទស្សនវសេន “ឥទមេវ សច្ចំ, មោឃមញ្ញ”ន្តិ វិនិច្ឆិតត្តា ទិដ្ឋិវិនិច្ឆយោ នាម។ ឥដ្ឋំ បណីតំ, អនិដ្ឋំ អប្បណីតំ, បិយាយិតព្ពំ បិយំ, អប្បិយាយិតព្ពំ អប្បិយំ, តេសំ វវត្ថានំ តណ្ហាវសេន ន ហោតិ។ តណ្ហាវសេន ហិ ឯកច្ចោ កិញ្ចិ វត្ថុំ បណីតំ មញ្ញតិ, ឯកច្ចោ ហីនំ, ឯកច្ចោ បិយាយតិ, ឯកច្ចោ នប្បិយាយតិ។ តេនាហ “តេនេវ ហី”តិអាទិ។ “ទស្សាមី”តិ វត្វា វិស្សជ្ជនលទ្ធំ វុត្តនយេន ចេវ វដ្ដូបនិស្សយភាវេន ច វេទិតព្ពំ។ តម្បិ ហិ តណ្ហាលទ្ធហេតុកត្តា។

យត្ថ សយំ ឧប្បជ្ជតិ, តំ សន្តានំ សំសារេ បបញ្ចេតិ វិត្ថារយតីតិ បបញ្ចោ។ យស្ស ច ឧប្បន្នា, តំ “រត្តោ”តិ វា “សត្តោ”តិ វា “មិច្ឆាភិនិវិដ្ឋោ”តិ វា បបញ្ចេតិ ញាបេតីតិ បបញ្ចោ។ យស្មា តណ្ហាទិដ្ឋិមានា អតិមត្តា ហុត្វា បវត្តមានា តំសមង្គិបុគ្គលំ បមត្តាការំ បាបេន្តិ, មានោ បន ជាតិមទាទិវសេន មត្តាការំ, តស្មា “មត្តបមត្តាការបាបនលក្ខណា”តិ វុត្តា។ សង្ខា វុច្ចតិ កោដ្ឋាសោ ភាគោ សង្ខាយតិ ឧបដ្ឋាតីតិ។ យស្មា បបញ្ចសញ្ញា តំតំទ្វារវសេន, អារម្មណវសេន ច ភាគសោ វិតក្កស្ស បច្ចយា ហោន្តិ, ន កេវលំ, តស្មា បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាតិភាគតោ វិតក្កា វុត្តា, បបញ្ចសញ្ញានំ វា អនេកភេទភិន្នត្តា តំសមុដ្ឋានា “បបញ្ចសញ្ញាសង្ខា”តិ វុត្តា។ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាគ្គហណេន ច អនវសេសា តព្ពយុត្តា វុត្តា តំតំ និមិត្តត្តា វិតក្កស្សាតិ។

យោ និទានោ វូបសមោតិ និទានវូបសមាយាហ។ តស្ស សារុប្បត្តំ តស្ស បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាយ និទានស្ស វូបសមស្ស អនុរូបតាយ

សារុប្បំ អត្ថុប្បិកំ, ឧទេតេ ចិបស្សេនំ ចេតិ៍ តត្ថ ឃឆាចុត្តគិទេទាឆ អារម្ភណការណចេសេត ពន្ធតិ បចត្តតីតិ តត្ថកាយិតី, ឧទេតេ យក្កិ៍ ទេតភាហ "សហ ចិបស្សេភាយ យក្កិ បុន្ធតី"តិ៍

ចេចភាកម្មដ្ឋានចណ្ណភា

ឲ្យវ័ដ៍បុន្ធិតេយេច កធិតំ៍ ឃម្ភា សកេ្កត ចេចាតំ ញុតេ្កត បបញ្ចាសញ្ញាសញ្ញាតិទោឆកាយិតិបជិបគា បុន្ធិតាច, ភកចា ច តចធិកយុបិយំ អន្ទុបកម្មដ្ឋានំ តស្ស អញ្ញាសឃចេសេត ចេចភាយុទេត កទេឆតា្ត តិទេស្សា ចេចភា អារកិ, ញ្ញតិ បុន្ធិតេយេច កទេឆតេ្តត បុន្ធាតុសត្តិចេសេត សាតុសត្តិយេច ច កធិតំ៍ ត ហិ ញុត្តិ អតតុសត្តិកា កឆា ភាយ អតិ្ត៍ ញុគាតិស្ស ចេចភាយុទេត អន្ទុបកម្មដ្ឋានទេស្សច កឆេត ការណំ ចទេស្សតំ "ចេចតាតពឹ្យ"តិអាភិ ចុត្តំ៍ ករឌកាឃស្ស ស៊ុលុយតាចចទេតេច អច្ចត្តយុក្សុលុយាលកាចាបិ ចុត្តា ឧចាតិ ចដ្ឋំ៍ កម្មឌត្តិ កម្មឌទេតឌំ៍ តស្ស ពាលចកាទេចា ក្ខឲ្យអារបុញ្ញាកម្មតិញ្ញតត្តា, អតិចិឃ ករុយឆុរសិតិត្ថុស្សាហារឌីរណទេតា ច៍ ឧកាហារយ្យិតិ ឧកាហារចារយ្យិ៍ "ចិលិឃត្តិ"តិ ឧទេតេ ករឌកាឃស្ស យត្ថតាឃ កម្មឌទេតឌស្ស ពាលចកាទេចត អាហារទេចលិតិក្កេយេត ទេតសំ ពាលចតី ក្យុលចេចភា ក្ខប្បជ្ជយាភា ស៊ុបិកដៃ ទេហាតីតិ ចទេស្សតិ៍ តិចស្សតយត្តទេច្ចាតំ , ស៊ុលចេចភាបិ បត ទេតសំ ក្ខឲ្យអារបហឹទេតស៊ុ អារម្ភទេណស៊ុ ក្ខបទ្ទុបរិ អតិក្កហណចេសេត បចត្តយាភា ស៊ុបិកដៃ ហុត្វា ក្ខបដ្ឋាតិយេច៍ ក្ខេបក្កាបិ ទេតសំ កគាធិ ក្ខប្បជ្ជយាភា សត្តបហឹតទ្ទុបិ ឧច ញុដ្ឋយញ្ញុទេត្ត ឧច អារម្ភទេណ បចត្តភទេតា៍ ទេតទេតចាហ "តម្ភា"តិអាភិ៍

ទ្ទុបកម្មដ្ឋានត្តិ ទ្ទុបបរិក្កហំ, ទ្ទុបយុទេត ចិបស្សេភាកិតិចេសត្តិ អទេត្ថ៍ អន្ទុបកម្មដ្ឋានត្តិ ឧត្តាបិ ឧទេសច ភទេឃា៍ តត្ថ ទ្ទុបកម្មដ្ឋានេតត សមឆាកិតិចេទេសាបិ សក្កឃ្យតិ, ចិបស្សេភាកិតិចេទេសា បត ញុឆាឆិទេប្បទេតាតិ ចទេស្សទេត្តា "ទ្ទុបបរិក្កទេហា អន្ទុបបរិក្កទេហាតិបិ ឧតទេចច ចុច្ចតី"តិ អាហ៍ ចតុឆាតុចចត្តានត្តិ ឧត្ត ទេឃកុទេឃ្យត ចតុឆាតុចចត្តានំ ចិត្តារទេត្តា ទ្ទុបកម្មដ្ឋានំ កទេឆតីតិ អធិប្បាទេឃា៍ ទ្ទុបកម្មដ្ឋានំ ចទេស្សត្វាច កទេឆតិ "ឧចំ ទ្ទុបកម្មដ្ឋានំ ចុច្ចយាតំ ស៊ុដ្ឋ ចិក្ខតំ បិកដំ ហុត្វា ក្ខបដ្ឋាតី"តិ៍ "ឧទេតេ ញុឆាបិ ទ្ទុបកម្មដ្ឋានំ ឧកទេចសេត ចិកាចិតេយេចា"តិ ចេត្តិ៍

កាយទេច្ចាត្ត ចេចភាចេសេត អន្ទុបកម្មដ្ឋានំ អាកតំ, តចញ្ញាឆម្ភចេសេតបិ អន្ទុបកម្មដ្ឋានំ លក្ខតីតិ តំ ចិការេកត ចទេស្សតំ "តិចិទេឆាហី"តិអាភិ ចុត្តំ៍ តត្ថ អកិតិចេទេសាតិ អតុប្បទេចទេសា, អារម្ភត្តាតិ អទេត្ថ៍ អារម្ភត្ត ឧច ហិ អយំ ចិការេកា, សម្ភសំ បត អតចេសេសទេតាច ឆទេម្ភ បរិក្កទេហត្វា បចត្តតីតិ៍ "បរិក្កហិទេត ទ្ទុបកម្មដ្ឋានេត"តិ ញុគំ ទ្ទុបយុទេត ចិបស្សេភាកិតិចេសំ សត្ថាឃ ចុត្តំ, អន្ទុបយុទេត បត ចិបស្សេភាកិតិចេទេសា ទេឃកុទេឃ្យត សមឆាយាតិកស្ស ញុន្ធិតេទ្ធា, ទេសា ច បឆមំ ឈាតក្កាតិ បរិក្កទេហត្វា តទេតា បរំ ទេសសឆទេម្ភ បរិក្កណ្ហាតិ៍ បឆយាកិតិបិទេតាតិ សទេទ្ធ ចេតសិកា ចិត្តាឃត្តា ចិត្តកិរិឃាការចេត ចុច្ចត្តិតិ ឋទេស្សា ចិត្តស្ស បឆយាកិតិបិទេតា ចុទេត្តា៍ តំ អារម្ភណត្តិ ឃឆាបរិក្កហិតំ ទ្ទុបកម្មដ្ឋានសញ្ញិតំ អារម្ភណំ៍ ក្ខប្បត្ត្កឋទេស្សា បុក្កទេលិ, ចិត្តចេតសិករាសិ ចា អារម្ភទេណត ឋុដ្ឋា ឋស្សសហឌាតាឃ ចេចភាឃ តំសយកាលយេច ចេទេចតិ, ឋទេស្សា បត ញ្ញុកាសស្ស ចិឃ បគឹទេបិ ចេចភាគីតំ បច្ចឃចិទេសទេសា ទេហាតីតិ បុទិយការេលិ ចិឃ ចុច្ចតិ, ឃា តស្ស អារម្ភណាកិតិទោបគលក្កណតា ចុច្ចតិ៍ ឋុសទេត្តាតិ អារម្ភណស្ស ឋុសភាការេត៍ អឃតិ្យអន្ទុបឆម្ភត្តា

ឯពទេទេសេត អតល្លីយមានោបិ រូបំ ចិយ ធក្ខុំ, សទ្ទោ ចិយ ធ សោតំ, ចិត្តំ, អារម្មណញ្ច ផុសន្តោ ចិយ, សង្ឃដ្ដេន្តោ ចិយ ធ បចត្តតីតិ។ តថា ហេស "សង្ឃដ្ដនរសោ"តិ ចុច្ចតិ។

អារម្មណំ អនុភចតីតិ ឥស្សរចតាយ ចិសចិតាយ សាមិភាចេត អារម្មណរសំ សំចេទេតិ។ ផស្សាទីតញ្ហិ សម្បយុត្តធម្មាតំ អារម្មណេ ឯពទេសេនេច បចត្តិ ផុសតាទិមត្តភាចតោ, ចេទតាយ បត ឯពំសតោ សម្ពោភាចេត បចត្តតតោ អារម្មណេ តិប្បទេសតោ បចត្តិ។ ផុសតាទិភាចេត ហិ អារម្មណគ្គហណំ ឯពទេសានុភចតំ, ចេទយិតភាចេត គហណំ យថាកាមំ សព្វានុភចតំ, ឯចំ សភាចាតេច តាតិ គហណាតីតិ ត ចេទតាយ ចិយ ផស្សាទីតម្បិ យថា សពកិច្ចពរណេត សាមិភាចានុភចតំ ចោទេតព្វំ។ ចិញាតត្តម្បិ បរិច្ឆិត្តចសេត ចិសេសតោ ញាតត្តំ។ ចិញ្ញាណញ្ហិ អាមិតិតព្វចត្ថុ តាឡព្វយា ចិតត្តោ បុរិសោ ចិយ អារម្មណំ បរិច្ឆិជ្ជ ចិភាចេត្តំ បចត្តតិ, ត សញ្ញា ចិយ សញ្ជាតតមត្តំ ហុត្វា។ តថា ហិ អតេត ពតាទិ លក្ខណត្តយចិភាចតាបិ ហោតិ, ឯតេយំ បត ផស្សាទីតំ តស្ស តស្ស បាឡិយំ ការតោ បច្ចយចិសេសភិន្នស្ស បុព្វកាគស្ស ចសេត ចេទិតព្វោ។

ឯចំ តស្ស តស្សេច បាឡិយំ ការេចបិ "សព្វំ, ភិក្ខចេ, អភិញ្ញេយ្យ"ន្តិ (សំ៎ តិ៎ ៣៎៣៩; បដិ៎ ម៎ ១៎១), "សព្វញ្ច ខោ, ភិក្ខចេ, អភិជាត"ន្តិ (សំ៎ តិ៎ ៣៎១៧) ធ ឯចមាទី ចចតតោ សព្វេ សម្មសតុបកា ធម្មា បរិគ្គហេតព្វាតិ ទស្សេត្តោ "តត្ថ យស្មា"តិអាទិមាហ៎ តត្ថ ផស្សបញ្ចមកេយេចាតិ អចធារណំ តទេត្តាគធត្តា តគ្គហណេតេច គហិតត្តា ធត្តុ អន្ទុបលក្ខិតាតំ៎ ផស្សបញ្ចមកគ្គហណេញ្ហិ តស្ស សព្វស្ស សព្វចិត្តុប្បាទសាធារណកាចតោ ៎ តត្ថ ធ ផស្សចេតតាគ្គហណេត សព្វសង្ខារក្ខន្ធសម្មសង្គហោ ចេតតប្បធាតត្តា តេសំ៎ តថា ហិ សុត្តន្តភាជនីយេ សង្ខារក្ខន្ធចិភង្គេ "ធក្ខុសម្ផស្សជា ចេតតា"តិអាទិនា (ចិភ៎ ១១) ចេតតាច ចិភត្តា, ឯតេន បត លទ្ធា សន្ទុបេតេច គហិតា៎

ចត្តុតិស្សិតាតិ ឯត្ថ ចត្ថុ-សទ្ទោ ពរណកាយចិសេសយា, ត ឃព្វត្ថុចិសេសយាតិ៎ ពធយិធំ ចិញ្ញាណាយតីតិ អាហ "យំ សន្ធាយ ចុត្ត"ន្តិ៎ ពត្ថ បត ចុត្តំ? សាមញ្ញផលសុត្តេ៎ សោតិ ពរណកាយោ៎ "បញ្ចក្ខន្ធចិតិមុត្តំ តាមរូបំ តត្ថិ"តិ ឯតំ អធិការចសេត ចុត្តំ៎ អញ្ញថា ហិ ឃន្ធចិតិមុត្តម្បិ តាមំ អត្ថិចាតិ៎ អចិជ្ជាទិហេតុកាតិ អចិជ្ជាតណ្ហុបាទាតាទិហេតុកា៎ "ចិបស្សតាបដិបាដិយា អតិច្ចំ ទុក្ខំ អតត្តាតិ សម្មសន្តោ ចិចរតី"តិ ឯយិតា ពលចចិបស្សតំ ធត្វា បុត តស្ស ខ្សុក្កាបតំ, ចិសេសាធិគមញ្ច ទស្សេត្តោ "សោ"តិអាទិមាហ៎

ឯឆាតិ ឯយម្បិ សក្កបញ្ញត្តោ៎ ចេទតាចសេត ចេត្ថ អន្ទុបពឌ្ឍាតពធតេ ពារណំ ហេដ្ឋា ចុត្តតយេចេ ៎ យថាចុត្តេសុ ធ តីសុ ពឌ្ឍាតាកិតិចេសេសុ ចេទតាចសេត ពឌ្ឍាតាកិតិចេសោ សុពទោ ចេទតាតំ ចិភុតកាចតោតិ ទស្សេតុំ "ផស្សចសេត ហី"តិអាទិ ចុត្តំ៎ "ត បាកដំ ហោតី"តិ ឯតំ សក្កបយុត្តាតំ តេសំ ចេចាតំ យថា ចេទតា ចិភុតា ហុត្វា ខ្វដ្ឋាតិ, ត ឯចំ ឯតទ្វយន្តិ ពត្វា ចុត្តំ៎ ចេទតាយ ឯច ធ តេសំ ចិភុតការេចា ចេទតាយុចេតេចេត្ថ ភាចតា ចេសតាយ អាទន្ធត្វា៎ "ចេទតាតំ ខ្វប្បត្តិយា បាកដតាយា"តិ ឯតំ សុលទុក្ខចេទតាតំ ចសេត ចុត្តំ៎ តាសញ្ហិ បចត្តិ ឱឡារិកា, ត ឯតរាយ៎ តត្ថ សុខគ្គហណាយុចេត ចា ពហេតព្វត្វា ឯតរាយបិ បចត្តិ ចិញ្ញាតំ បាកដា ឯចាតិ សុលទុក្ខចេទតាតញ្ហីតិ ចិសេសគ្គហណំ ទដ្ឋព្វំ៎ "យទា សុខំ ខ្វប្បជ្ជតី"តិអាទិ សុលចេទតាយ បាកដភាចចិភាចតំ,

តឃិជំ អសយាហិតក្ខមិចរសត រចឌិតន្ថាំ តត្ថ “សកល់ សរីរំ រលា កត្តា”ត្តិអាឌិតា កាយំ បចត្តិច្ឆូញអារិកតាយ អច្ចុបសត្តសកាចរយត់ ឃុល់, សាតលក្ខលតាឃ បត សយ្យឃុត្តឆរយុ, តិស្សឃញ្ញា អត្ថកុលក្ខរយច បចត្តតីតិ ឌរស្សតិំ “ឃឌា ទុក្ខំ ខ្ញុប្បជ្ជតី”តិអាឌីសុ ចុត្តចិបរិយារឃត អរត្ថា រចឌិតរត្ថាំ

ទុក្ខីបតាតិ ខាររលត ឌីរបតុំ អសក្កុរលាឃ្យា, ទុក្ខីរញ្ញាឃ្យាតិ អរត្ថាំ រតតាហ “អត្ថកាទា អភិក្មុតា”តិំ អត្ថកាទាតិ អត្ថកាទកាតសឌិសិ, ឌាតិត្យកាទយ ច អត្ថកាទិតីំ ឃុត្ថាបរំ សយំ ឃុករទ ឃុបលក្ខិតយក្កចរសត បិសាលតរល មិកកតយរក្កា ចិឃ ញូដ្ឋាតិដ្ឋារយុរលាឃ ឃុលទុក្ខាតុកចរតហិ យញ្ញាដ្ឋារយុរលាឃ អតុមិតិតន្ថាតាឃ ចុត្តំ “សា ឃុលទុក្ខាតំ...រប... បិកជាំ រហាតី”តិំ រតតាហ “ឃឆា”តិអាឌិំ

តឃរតា កលក្ខស្សាតិ ឲត្ថាឃំ តរឃា – ឃស្មា ញូដ្ឋាតិដ្ឋចិសឃាឃ អារយុល្មុបលទ្ធិឃា អតុកចតរតា តិដ្ឋាយញ្ញាដ្ឋចិសឃា ច ខ្ញុបលទ្ធិ, តស្មា ត តាឃ តិទតុកចតាឃ កចិតន្ថាំ, ឃំ តត្ថាតុកចតំ, សា អទុក្ខមឃុលាំ តឆា អតុបលទ្ធយាតំ ទ្បបិឌិអតុក្ខុឃ្យាតំ ជិដ្ឋិ ខ្ញុបលទ្ធតិ, រឃា បត យញ្ញាដ្ឋារយុលំ តន្ថិសឃស្ស ចិន្ថាលប្បចត្តិឃំ, តស្មា អតតុក្ខុឃ្យារតត រតត ត កចិតន្ថាំ សក្កា ហិ ចត្តុ អតុកចយាតា យញ្ញាដ្ឋចិសឃុបលទ្ធិខ្ញុបលទ្ធិកាចរតាំ ញូដ្ឋាតិដ្ឋចិសឃុបលទ្ធិចិសឃំ បត តិទតុកចតំ តំ អតុបលទ្ធិសកាចរយច ជិដ្ឋិ, តំ ឃឆាទ្បបត្តិំ តិចរត្តត្វាតិ តីហរិត្វា, “រសាយតស្សបិហ”ត្តិអាឌិតា សយាតឌាតិឃយ្យិ កិត្តុរត្ថា អរញ្ញាហិ អទ្បបឆរយុហិ ចិរចរចត្វា អសំសដ្ឋិ កត្វាតិ អរត្ថាំ

អឃញ្ញា ទ្បបកយ្ផដ្ឋាតំ ករឆត្វា អទ្បបកយ្ផដ្ឋាតំ រចឌតាចរសត តិចរត្តត្វា រឌសតា តឆាចិរតតន្ថាឃុក្កលិរបក្ខាឃ ឃុត្តតតរទឃុបិ (ឌីំ តិំ ២ំ ២ល៊ី២; មំ តិំ ១ំ១០៩, ២៤០, ៣១២, ៣៣០, ៣៩៣, ៣៩ល៊ី; មំ តិំ ២ំ២០៩, ២០៤; ២ំ៩ល៊ី, ២៣២; សំំ តិំ ៣ំ២៣៤) អាកតា ឲចាតិ ឌរស្សរត្ថា “ត រកចល”ត្តិអាឌិយាហំ តត្ថ យហាសតិបដ្ឋារត (ឌីំ តិំ ២ំ២ល៊ី២) តឆា រឌសតាឃ អាកតការចា អតត្តរយច អាចិ កចិស្សតិ, យជ្ឈិមតិកាយរឃ សតិបដ្ឋារតរឌសតាបិ (មំ តិំ ១ំ១០៩) តាឌិសិ ឲចំ ឆ្ងុអតណ្ហាសក្កយ “ឲចំ រចតំ, រឌចាតំ ញូត្ថ, កិត្តរតា ឃុតំ រហាតិ ‘សរន្ថា ឆមុា តាលំ អភិតិរចសាឃា’តិ, រសា សត្តា ឆមុំ អភិឌាតាតិ , សត្តា ឆមុំ អភិញ្ញាឃ សត្តា ឆមុំ បរិឌាតាតិ, សត្តា ឆមុំ បរិញ្ញាឃ ឃំ កិញ្ចិ រចឌតំ រចឌតិ ឃុលំ ចា ទុក្ខំ ចា អទុក្ខមឃុលំ ចា, រសា តាសុ រចឌតាសុ អតិច្ចាតុបស្សី ចិហរតិ, ចិរាកាតុបស្សី”តិអាឌិតា (មំ តិំ ១ំ២៤០) អាកតំ រតត ចុត្តំ “អទ្បបកយ្ផដ្ឋាតំ រចឌតាចរសត តិចរត្តត្វា ឌរស្សតី”តិំ យហាតណ្ហាសក្កយ បត “រសា ឲចំ អតុរទាឆចិរទាឆចិប្បហីតោ ឃំ កិញ្ចិ រចឌតំ រចឌតិ ឃុលំ ចា ទុក្ខំ ចា អទុក្ខមឃុលំ ចា, រសា តំ រចឌតំ តាភិតត្ថតិ តាភិចឌតិ តារត្ថាសាឃ តិដ្ឋតិំ តស្ស តំ រចឌតំ អតភិតត្ថរតា អតភិចឌរតា អតរត្ថាសាឃ តិដ្ឋរតា ឃា រចឌតាសុ តត្ថិ សា តិទ្ធញ្ញតី”តិអាឌិតា (មំ តិំ ១ំ៣១៣) អាកតំ ឆ្ងុអរចឌរល្លុ “កតិ បតារឃ្យរចឌតា”តិអាឌិតា (មំ តិំ ១ំ៣៩៣) អាកតំ យហារចឌរល្លុ “រចឌតាតិ, អាចុរសា, ចុច្ចតិ, កិត្តាចតា ត្ថុ រលា, អាចុរសា, ‘រចឌតា’តិ ចុច្ចតី”តិអាឌិតា (មំ តិំ ១ំ៣៣០) អាកតំ ឲចំ ទដ្ឋបិលឃុត្តាឌីសុបិ (មំ តិំ ២ំ២០៣) រចឌតាកយ្ផដ្ឋាតស្ស អាកតដ្ឋាតំ ខ្ញុដ្ឋរិត្វា ចត្តន្ថាំ

“បឆយំ ទ្បបកយ្ផដ្ឋាតំ ករឆត្វា”តិ ចុត្តំ, កឆំ តរយត្ថ កចិតត្ថិ អាហ “ទ្បបកយ្ផដ្ឋាត”ត្តិអាឌិំ សរូបត្តំ, កឆំ សរូបត្តំ? រចឌតាឃ អារយុលយត្តកំរឃច, រឃកុឃ្យុត រចឌតា ទ្បបឆរយុារយុលា បញ្ញាដ្ឋារចរសត បចត្តតរតាំ រតត ចស្សា ឃុរិមយិទ្ធា ឲច អារយុលត្តិ រចឌតំ ចឌរត្តត តស្សារយុលឆរយុា អត្ថរតា បឆយតំ កហិតា ឲច តាយ រហាត្តីតិ ញូយាឃ អត្ថាបត្តិឃា ទ្បបកយ្ផដ្ឋាតស្សរចត្ថ បឆយំ កហិតតា

ເຂາຕິຕາ, ຄ ນຽເປເຄຈ ກທິຕຕ຺ວາ ເຕຄາຫ "ຕຸມ຺ຫາ ປິຍງ຺ຈຣັ ຄາຣຽຫັ ກຈິສ຺ສຕີ"ຕິຯ

໑໙໐. ຂີຕີຫິ ເກາຄ຺ຂາເນຫີຕິ ເນຈີຕຕ຺ຕາເນຈີຕຕ຺ຕກາເກຫີຯ ໑ຈຣຸປກ຺ຕິ ຍັ ອກຸສລີກັ ອກິຕຸຄ຺ຄິຍາ, ກຸສລີກຸຕາ ປຣິຫາກາຍ ນັຈຕ຺ຕິ, ໑ຈຣຸປັ, ຕັ ປຄ ກາຍຸປສຕ຺ຖິຕາຍ "ເກຫຄິສ຺ສິຕ"ກ຺ຕິ ຈຸຈ຺ຈຕີຕິ ອາຫ "ເກຫນິຕເນາຍຄສ຺ສ"ກ຺ຕິຯ ຕຸຄ຺ຄາຄກ຺ຕິ ປີຍາກັຯ ກກ຺ຕາຄກ຺ຕິ ກຍຄີຍາກັຯ ຍຄາປີຄກ຺ຕິ ຍຄຈຄ຺ຄກກາກັຯ ຕເຕາ ໑ຈ ຍເຄາ ຣເຍກ຺ຕີຕິ ຍເຄາຣຍາກັຯ ເລີກາຍິນປຂີນັຍຸຕ຺ຕາຄກ຺ຕິ ຕຫຸຍນກ຺ຄິສ຺ສິຕາຄັ ກາຍຸປສຕ຺ຖິຕາກັຯ ປຂີລີກເຕາ ນຍຄຸປສ຺ສເຕາຕິ "ອເຫາ ຍຍາ ຕຸຍາຄິ ລຄ຺ຄາຄີ"ຕິ ຍຈາລຄ຺ຄາຄິ ຣຸປິເຣຍຸຫາຂີຄິ ອສ຺ສາຄຍເຕາຯ ອຕີຕກ຺ຕິ ອຕິກ຺ກຕ຺ຕຯ ຄິຣຸຄ຺ຄກ຺ຕິ ຄິເຣາຄປຍຸຕ຺ຕຯ ຈິປຣິຫຕກ຺ຕິ ນກາຈຈິກເຍຄ ຈິກຕັຯ ນຍຄຸສ຺ສເຣຕາຕິ ອສ຺ສາຄຄຈເນຄ ອຄຸຈິນ຺ຕຍເຕາຯ ເກຫນິຕກ຺ຕິ ກາຍກຸຫຄິສ຺ສິຕັຯ ກາຍກຸຫາ ຫິ ກາຍຣາກສ຺ສ ເກຫນຂີນຕ຺ຕາ ຕຸຄ "ເກຫ"ກ຺ຕິ ອຄິເປຕາຯ

໑ຈຣຸປກ຺ຕິ ຍັ ອກຸສລີກັ ປຣິຫາກາຍ, ກຸສລີກຸຕາ ອກິຕຸຄ຺ຄິຍາ ນັຈຕ຺ຕິ, ໑ຈຣຸປັ, ຕັ ປຄ ປຕ຺ຕຂ຺ຂາຂີຈເນຄ ປຈຕ຺ຕິຍາ ເຄກ຺ກຸຍຸປສຕ຺ຖິຕກ຺ຕິ ອາຫ "ເຄກ຺ກຸຍຸນິຕັ ເນາຍຄສ຺ສ"ກ຺ຕິຯ ຕຸຄາຄິ ຕັ ປິຍງ຺ຄຈເນເຄຈ ຄເສ຺ສຕຸ "ຕຕ຺ຕ ກຕຍາຄີ"ຕິອາຂີ ຈຸຕ຺ຕຯ ຕຕ຺ຕ ຈິປສ຺ສຄາລກ຺ກເຫ ເຄກ຺ກເຍຸ ຄສ຺ສິເຕ ຕຸຕເຣາຄິ ຕສ຺ສ ກາເຣຫເຕາ, ຜລເຕາ, ອຕ຺ຕເຕາ ຈ ຄສ຺ສິຕາເຄຈ ເຫາກ຺ຕີຕິ ຈິປສ຺ສຄາລກ຺ກຫເຍຈ ຕັ ຄເສ຺ສເຄ຺ຕາ "ຣຸປີຄເຄ຺ຕຈາ"ຕິອາຂີຍາຫຯ ຈິປຣິຫາຍຈິຣາກຄິເຣາຄກ຺ຕິ ຂຣາຍ ຈິປຣິຫາເຍຕຕ຺ຕເຕ຺ຍຈ ຂຣາຍເຣຫິ ປລຸຂ຺ຂຄັ ຄິຣຸຂ຺ຂຄຸຕາ ຈິຂີຕ຺ວາຕິ ເຍາຂາຯ ຄຸປຸຂ຺ຂຕິ ເນາຍຄສ຺ສກ຺ຕິ ຈິປສ຺ສຄາຍ ຈີຈິປຂີປຕ຺ຕິຍາ ກເຍຄ ຄຸປຸຄ຺ຄກັ ປີເຍາຂ຺ຂປີຕິປສ຺ສຄ຺ຄິຄັ ຄຸປຣິ ອຄປຸກັ ເນາຍຄສ຺ສັ ຄຸປຸຂ຺ຂຕີຯ ຍັ ນຄ຺ຄາຍ ຈຸຕ຺ຕັ –

"ນຸຂ຺ຂາກາເຣ ປຈິຄ຺ຄສ຺ສ, ນຄ຺ຕຈິຕ຺ຕສ຺ສ ກິກ຺ຂເຄາ;

ອຍາຄຸສີ ຣຕິ ເຫາຕິ, ນຍ຺ຍາ ຄຍ຺ຍັ ຈິປສ຺ສເຕາຯ

ຍເຕາ ຍເຕາ ນຍຸນຕິ, ຂຄ຺ຄາຄັ ຄຸຄຍຕ຺ຕຍັ;

ລຄຕີ ປີຕິປາເຍາຂ຺ຂັ, ອຍຕັ ຕັ ຈິຂາຄຕ"ກ຺ຕິຯ (ຄຯ ປຯ ໑໑໓) ຈ –

ເຄກ຺ກຸຍຈເນຄາຕິ ປຕ຺ຕຂ຺ຂາຂີຈເນຄຯ "ຈຄ຺ຄຸກ຺ກເຕາ ຄິຕ຺ຕິຣິສ຺ສາຍີ"ຕິ ປຕ຺ຕຂີຕັ ກິກ຺ກຄັ ນກ຺ຕິກັ ກຄ຺ຄຄສ຺ສ, ປຕ຺ຕຂຄ຺ຄສ຺ສ, ຈຕຸປາຣິນຸຄ຺ຄິສີລັ ອຄຸຕິຄ຺ຄຄ຺ຄສ຺ສ, ຕັ ເນາເຄຄ຺ຄສ຺ສ, ຄຸຕກຸເຫ ນຍາຂາຍ ຈຕ຺ຕຄ຺ຄສ຺ສ, ກນິຫປຣິກຍ຺ຍາຂີຄິ ກເຣາຄ຺ຄສ຺ສ ຈ ຍາ ປຂີປຕ຺ຕິ, ນຕ຺ຕາ ນາ ຕຸຄ "ເຄກ຺ກຸຍ"ກ຺ຕິ ອຄິເປຕາຯ ເຍກຸເຍຸຄ ອຄຸສ຺ສຕິຍາ ຄຸປຈາຣຕ຺ຕາກັ ຄິຄ຺ຄາຕີຕິ ກຕ຺ວາ "ອຄຸສ຺ສຕິຈເນຄາ"ຕິ ຈຕ຺ວາ "ປຈຍຕ຺ຕາຄາຂີຈເນຄາ"ຕິ ຈຸຕ຺ຕຯ ໑ຕ຺ຕ ຈ ຍຈາ ປຕ຺ຕຂ຺ຂາ ຍຣເຕຄ຺ຄຄເຕາ ຄິກ຺ກຍຄເຄ຺ຄ ເຄກ຺ກຸຍັ, ໑ຈັ ຈິປສ຺ສຄາຄເຍາປິ ຕັປຂີປກ຺ກເຕາຯ ເຕຄາຫ –

“បញ្ញា បជយំ ឈានំ, តិព្ពាតញ្ញា ចិបរស្សតា;

សព្ពាបិ ក្សលិ ឆយ្ា, តេក្លូយត្តិ បចុច្ចេរ”តិ៍ (ព្ពតិចុ៍ អដ្ឋ៍ ១០៥);

ឃំ ចេតិ ៧ត្ថ ចេតិ តិបិពាយត្តំ សោយតស្សស្ស អជិបេតត្តា៍ ចត្យក្កតឃចសេតេច ច ស្ស្តត្តេស្ស ឈាតកចាតិ ចុត្តំ “ក្ខតិឃតតិឃញ្ញាតចសេតា”តិ៍ ខ្ញឹស្វតិ “សចិតក្កំ សចិចារំ អចិតក្កំ អចិចារ”ត្តិ ចុតេត្តស្ស ខ្ញឹស្ស សោយតស្សស្ស៍

សចិតក្កសចិចារេ សោយតស្សតិ បរិត្តក្សយិកេ, បជយញ្ញាតេ ចា សោយតស្ស៍ អកិតិចិដ្ឋសោយតស្សស្វតិ ចិបស្សតំ បដ្ឋបិតសោយតស្សស្ស៍ បិ-សេទ្ធត សប្ពដ្ឋសោយតស្សស្ស បឹតិ ព្ពយយត្ថំ ឌស្សតិ៍ សោយតស្សចិបស្សតាតោបឹតិ សចិតក្កសចិចារសោយតស្សបចត្តិចិបស្សតាតោបិ៍ អចិតក្កអចិចារ ចិបស្សតា បលឹតតរា សប្ពិតឆយូចសេតបិ ចិបស្សតាឃ ចិសេសបិទ្ធិតា, ឃតោ យកេ្កបិ តចាទ្ធបិ ចិសេសា ព្ពុត្តិ៍ អឃំ បតេត្ថ “អទិឃយក្ក ចៅវិញ្ញាឌិចិសេសំ ចិបស្សតាឃ អារឞូលក្វតា លក្ខា តិឃយេត្តិ”តិ ៧ចំ បចេត្តត សោរចាបឹចាសិយហាឌត្តតេត្ថរចាតេត ឌឹរបតព្ពា៍

១៩៧៍កោហសិតឌោយតស្សំ តាយ កាយក្យលាតំ អបរុដិលិកតិយិត្តំ, ចិកតតិយិត្តញ្ញា ដ្ឋបរជ្ជតកឌោយតស្សំ៍ អបរុដិលិកតោ សយត្យបស្សតោតិ អបរុដិលិកេត “អហេយច ត លកាយឹ”តិ បរិតស្សតតោ៍ សយត្យស្សរតោតិ “អហុ ចត យេ ចំ ចត តត្ថិ”តិអាឌិតា អត្យស្សរលាចសេត ចិត្តឃតោ៍ តេតាហ “៧ចំ លស្ស ក្ខារេស្វ”តិអាឌិ៍

អត្យត្តរេស្ស ចិយោរក្លស្វតិ ស្សញ្ញាតឆលិឌិអទិឃឆលចិយោរក្លស្ស៍ បិហត្តិ អបេក្លំ, អាសត្តិ អតេត្ថ៍ កធំ បត លេវិក្យត្តរឆយូ អារត្ថ អាសា ដ្ឋបរជ្ជតិតិ? ត តោ បតេតំ ៧ចំ ឌដ្ឋព្ពំ “ឃំ អារឞូលករលាចសេត តត្ថ បិហា បចត្តតិ”តិ អចិសឃត្តា, ស្សក្កលស្ស ច អតឆិកតកាចតោ៍ អត្យស្សច្វបលទ្ធេ បត អត្យត្តរចិយោរក្ល ដ្ឋឌ្ឍិស្ស បិហំ ដ្ឋបដ្ឋបេត្តា “តត្ថ បិហំ ដ្ឋបដ្ឋបតិ”តិ ចុតេត្តា៍ តេតាហ “ក្យឌាស្ស្យ តាយាហ”ត្តិអាឌិ៍ លស្ស ក្ខារេស្ស ព្ពដ្ឋារឞូលោ អាបិចកេត អតិក្ខាឌិចសេត ចិបស្សតំ បដ្ឋបេត្ថាតិ សោយាឌតា៍ “ព្ពដ្ឋារឞូលោ”តិ ច ព្ពយិតា តឃិជំ ឌោយតស្សំ សកាចតោ អតិដ្ឋឆយូឃេច អារត្ថ ដ្ឋបរជ្ជតកំ, អឆ តោ ព្ពដ្ឋិតាលិកហេត្យកំ ព្ពឆ្នាកិឈាតចសេត ឃត្ថ កត្ថចិ អារឞូលោ ដ្ឋបរជ្ជតកត្តិ ឌស្សតិ៍ ៧ចំ “ក្យឌាស្ស្យ តាយាហ”ត្តិ ចុត្តាកាកេត បិហំ ដ្ឋបដ្ឋបត្ថា ៧ចំ ព្ពយប្យិ បក្លំ...បេ... តាសក្លិត្តិ អត្យសោចតោតិ សោយាឌតា៍ “ព្ពយស្ស៊ិ បក្លេ, ព្ពយស្ស៊ិ យាសេ, ព្ពយស្ស៊ិ សំចឆ្នរេ បត្តាឌិត្យំ តាលឆ្នំ, កសិលបរិកយុំ កាត្យំ តាលឆ្ន”ត្តិអាឌិចសេត បចត្តិ សត្ថាឃ “តេក្លូយូចសេតា”តិ ចុត្តំ៍ “ចិបស្សតាចសេតា”តិអាឌឹស្សបិ ព្ពយិតា តឃេត សោយាឌតា ចេឌិតព្ពា៍

ឃតោ ៧ច-កាសេរា, តតោ អញ្ញត្ថ តិឃយោតិ កត្វា “តស្ស៊ិយ្យិ...បេ... កោហសិតឌោយតស្សយេចា”តិ ចុត្តំ៍ ត ហេត្ថ កោហសិតឌោយតស្សតា សចិតក្កសចិចារេ តិឃតា, អឆ តោ កោហសិតឌោយតស្ស សចិតក្កសចិចារតា តិឃតា បឌិយោកិតិចត្តតត្ថត្តា ៧ច-កាសស្ស៍ “កោហសិតឌោយតស្សំ សចិតក្កសចិចារយេច, ត អចិតក្កអចិចារ”ត្តិ៍ តេក្លូយូសិតឌោយតស្សំ បត សិឃា សចិតក្កសចិចារំ,

សិយា អចិតក្កអចិធារៈ សចិតក្កសចិធារស្សេច ការលាក្ខតំ ទោសតស្ស៊ សចិតក្កសចិធារទោសតស្ស៊ កិំ តំ? ពោហសិតទោសតស្ស៊ , ឃំ បត ទេតល្លូយាឌិចរេសត ស្តូប្បត្តិ, តំ អចិតក្កអចិធារស្ស ការលាក្ខតំ អចិតក្កអចិធារទោសតស្សត្តិៈ អឃញ្ញ តរយា បរិឃាឃចរេសត ទុរព្វាតិ អាហ “តិប្បរិឃារយត បតា”តិអាឌិៈ ឃឌិ ឲុចិ កេស្មា “ឃំ ទេ អចិតក្កិ អចិធារ”ត្តិ បិញ្ញាឃំ ទុព្វត្តិ អាហ “ឲុតស្ស បតា”តិអាឌិៈ យឡ្ហាតចរេសតាតិ បរិកប្បតចរេសតៈ ទុត្តំ បិញ្ញាឃំៈ

ពក្រាតិ តស្មិំ យឡ្ហាទេៈ អឃំ ព្លដាតិ ទុច្ចយាទេតា តរយាៈ ទោសតស្សបច្ចឃក្ខទេតិ ទោសតស្សស្ស បច្ចឃក្ខទេៈ ស្តូបធារឡ្ហាតញ្ញា បធយឡ្ហាតាឌីតិ ចា បិរកាតិ កេព្វា យក្កុចលិតិ តិឌ្ឍទេព្វតុកាឃស្ស ទេតរំ អលិទេក ទោសតស្សស្ស ស្តូប្បឌ្ឍទេត ពាតិ តស្ស បច្ចឃា តាឃ ទេហាត្តិ ព្លតិ ទេត ឆយា ចលុបធារទេត “ទោសតស្ស”ត្តិ ទុព្វាៈ ទេឃា បត តធា ស្តូប្បត្តទោសតស្សា ឆុទតិព្លូបំ អកេព្វា អត្ថក្កយេត ចិបស្សតំ ស្តូស្ស្រុក្កាបេព្វា យក្កុចលឆយូ តិឌ្ឍទេព្វតិ, ទេត ការលុបធារទេត “ទោសតស្ស”ត្តិ ទុព្វាតិ ព្លយេព្វ ឌទេស្សទេត្តា “ព្លឆ កិក្ខ”តិអាឌិយាហៈ តត្ថ ឲុតស្ស តដា ទោសតស្សយេច ស្តូប្បត្តិ, ត ទោសតស្សទេហតុកា ចិបស្សតាឃក្កុចលឆយា ស្តូប្បត្តា, តព្វ កេចិ ទោសតស្សសយឡ្ហា អាទេរាបេព្វា ទេចាហទតីតិ អាហ “អទេឡ្ហាសំ បឌិបត្តិឌស្សតចរេសត ទោសតស្សត្តិ កទេហព្វា”តិអាឌិៈ សចិតក្កសចិធារទោសតស្សតិ សចិតក្កសចិធារតិឃិទេព្វ ទោសតស្ស៊ តីហិ យារេសហិ តិឌ្ឍទេព្វតព្វា ទេតយាសិកា, តំ ទេតយាសិកំៈ ព្លយា ធ ទេតយាសិកាឌរយា បឌិបដា តធាបធទិព្វាក្កឌ្ឍ យឌ្ឍិយុឌិត្តិឃចរេសត ទេចឌិតព្វា, អឆិកយឌ្ឍិយុត្កស្សាហចរេសត ចាៈ ឌក្កុតីតិ ឌាកទិកំ អត្ថឃុឌ្ឍតិៈ

យហាសិចទេព្វទេចឲ្យចណ្ណតា

សហស្សឌ្ឍិសហស្សឋញ្ញា យហាកទេលាៈ

អដ្ឋកចារចទាតិ អដ្ឋកចាឃ អព្វបឌិបុច្ឆតកទេចរាៈ អត្តរាឃទេក្កុតិ កិក្ខ កទេហព្វា កាឃទេតា ចិហារ៊ បឌិកយតយទេក្កុៈ តរយា...ទេប... កាហារបេព្វាតិ តីលិ ធព្វារិ ស្តូលាបតាតិៈ

ពោតចិបបទេដ្ឋុតាតិ ពោតធិ សទីទកិច្ចក្ខទេតត បបទេដ្ឋុតៈ សឡ្ហា អកាសិ ទព្វិឃំ បច្ឆទេតា កច្ឆត្តិ អសល្លទេព្វទេត្តាៈ

កេស្មា បត ទេឆទោ អត្តេចាសិកាតំ អតារទោចព្វាច កទេតាតិ អាហ “ទេឆទោ កិទា”តិអាឌិៈ អទេហព្វំ តាឃ កិត្តិ តឌឆិកឃស្ស អឌ្ឍក្កទកាចំ សត្ថាឃ ចឌតិៈ ធត្ថហិ ព្លទិឃាបទេឆតីតិ ធត្ថហិបិ ព្លទិឃាបទេឆហិ បចព្វយាតស្ស, តស្មា ឃាច អទេហព្វាឆិកយា សឃតំ បឌិក្កិបិឃីតិ អឆិប្បាឃោៈ

“អត្តច្ឆិកំ ត្ញុ ទេលា ទេត ឲុត”ត្តិ សំទេចកឌាទេតា ចីទិឃំ សឃុទេព្វឌេទេត្តា អទេហព្វំ អក្កុទេហសិ ឲុត្តកំ កាលំ ចិបស្សតាឃ ឃុចិណ្ណកាចទេតា ធាកាលស្ស បទិបិកំ កតព្វាៈ

បរិយដ្ឋីតិ បរិយន្តិ។ កេចិ បន "បរិយដ្ឋីតិ បរិវេឋេត្វា ឆាទេន ឆាទិយមានំ បរិក្ខិបិត្វា ឆាទី"តិ អត្ថំ វទន្តិ។

វិបស្សនាយ អារម្មណំ នាម ឧបាទានក្ខន្ធបញ្ចក្ខន្ធានិ។

"សវិតក្កសវិចារចេតោយតស្ស"តិអាទីសុ វត្តព្ពំ សោយតស្សសុ វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្ពំ។

១៩១។ ឧបត្ថបិតិ យា អកុសលានំ អភិវុឌ្ឍិយា, កុសលានំ បរិហានាយ ច សំវត្តតិ, ឧបត្ថបិ, សា បន កាមូបសញ្ហិតតាយ "គេហសិតា"តិ វុច្ចតីតិ អាហ "គេហសិតុបេក្ខា"តិ។ "ពាលស្សា"តិអាទីសុ ពាលការណមូលកោ ពាលស្ស អត្តហិតបរហិតព្យាមូឡ្ហតាយ មូឡ្ហស្ស បុថុត្តំ កិលេសានំ ជននាទីហិ ការណេហិ បុថុជ្ជនស្ស កិលេសោធីនំ បរេកាធីហិ អជិតត្តា អនោធិជិនស្ស, ឱធិជិនោ វាម សេក្ខា, ឱធិសោ ច កិលេសានំ ជិតត្តា, តេនស្ស សេក្ខភាវំ បដិក្ខិបតិ។ សព្ពបកាវិនោ ឧទ្ធំ បវត្តវិបាកស្ស អជិតត្តា អវិបាកជិនស្ស, វិបាកជិនា វា អរហន្តោ អប្បដិសន្ធិកត្តា, តេនស្ស អរហត្តំ បដិក្ខិបតិ។ អនេកាទីនវេ សទ្ទាសយេ បាបធម្មេ មូលកម្មេ សទ្ទាទេ អាទីនវានំ អទស្សនសីលតាយ អនាទីនវទស្សាវិនោ។ អាគមាធិគមាភាវា អស្សុតវតោ។ ឧទីរោ ឧគ្គំ អន្ធបុថុជ្ជនោ នាម ហោតីតិ តស្ស អន្ធបុថុជ្ជនភាវំ ទស្សេតុំ បុនបិ "បុថុជ្ជនស្សា"តិ វុត្តំ។ ឧបត្ថបិតិ វុត្តប្បការា សម្មោហបុព្ពិកា។ រូបំ សា នាតិវត្តតីតិ រូបានំ សមតិក្កមនាយ ការណំ ន ហោតិ, រូបារម្មណេ កិលេសេ នាតិក្កមតីតិ អធិប្បាយោ។ អញ្ញាណាវិក្ខតាយ អារម្មណេ អជ្ឈុបេក្ខនវសេន បវត្តមានា លោកសម្បយុត្តាបេក្ខា ពហុលាធិប្បេតាតិ តស្ស លោកស្ស អនុច្ឆវិកវសេន អារម្មណំ ទស្សេន្តោ "ពុទ្ធារម្មណា"តិ អាហ។ អនតិវត្តយាតា អនាទីនវទស្សិតាយ។ តតោ ឧវ អស្សាទានុបស្សនតោ តត្ថេវ លគ្គា អភិសង្គស្ស លោកស្ស វសេន, ទុម្មោចនីយតាយ ច តេន លគ្គិតា វិយ ហុត្វា ឧបេក្ខា។

ឧបត្ថបិតិ យា អកុសលានំ បហានាយ, កុសលានញ្ច អភិវុឌ្ឍិយា សំវត្តតិ, ឧបត្ថបិ, សា បន បញ្ចុប្បាទិវសេន បវត្តិយា នេក្ខម្មូបសញ្ហិតាតិ អាហ "នេក្ខម្មសិតា"តិ។ ពុទ្ធាទិ តំ បរិញ្ញាតវសេន ទស្សេតុំ "តត្ថ កតមា"តិអាទិ វុត្តំ, តស្សត្ថោ ហេដ្ឋា វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្ពោ។ រូបំ សា អតិវត្តតីតិ រូបស្មិំ សម្មោហេ អាទីនវទស្សនតោ។ រូបនិយាតាតិ កិលេសេហិ អនភិភវនីយតោ ពុទ្ធេតិ សភាវតោ, សង្កប្បតោ ច ពុទ្ធេ អារម្មណេ។ អវិជ្ជត្តស្សាតិ ន វិជ្ជត្តស្ស រាគំ អនុប្បាទេន្តស្ស។ អតិទ្ធេ អទុស្សត្តស្សាតិ ឯត្ថ វុត្តនយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ សមំ សម្មា ឧបាតិវេសា ន បេក្ខតិ អវេក្ខបេក្ខតិ, តំ បន ពុទ្ធាទិពុទ្ធេសុ វិយ ពុទ្ធាទិពុទ្ធេសុបិ ពាលស្ស ហោតីតិ "ពុទ្ធាទិពុទ្ធេសុ"តិ អវត្វា "អវេក្ខបេក្ខនេន អវេក្ខិតព្ពស្សា"តិ វុត្តំ, តិវិធេបិ អារម្មណេ អវេក្ខបេក្ខនវសេន មជ្ឈត្តស្សាតិ អត្ថោ។ វិបស្សនាញាណសម្បយុត្តា ឧបេក្ខា។ នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា វេទនាវសេន វេទនាវសេនាតិ ឧបាទិសិតាការេន បវត្តិយា, ឧបេក្ខា វេទនាយ ច សភាគា។ ឯត្ថ ឧបេក្ខា វាតិ ឯត្ថ ឯកត្តេ ឧបេក្ខានិទ្ទេសេ "ឧបេក្ខា"តិ គហិតា ឯវ។ តត្ថាតិ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយបិ ពុទ្ធ ឧបេក្ខាគ្គហណេន គហិតត្តា។ តទិវសន្តាយ "បរិវត្តិយតតិយចតុត្ថជ្ឈានវសេន ឧបេក្ខានិទ្ទេសោ"តិ វុត្តំ។

តាយបិ ទេតុល្លមិទិ៍តាទេបល្លាឃាតិ តិន្ត្ធាទេណ ក្ឫមុ៌ “ឃំ ទេតុល្លមុចទេសតា”តិអាឌិ ទេហ្ឌ៩ា ចុត្តតយត្តា ក្ខត្តា តត្ថទេយច៌

១៩១៌ ឃឌិ សក្កឫ្ស តគា ទេសាតាបត្តិផលបត្តិឃាច ក្ខបតិឫ្សទេឃា, អឆ កម្ភា កកចា ឃាច អទេហត្តុំ ទេគសតំ ចទេន្ត្សីតិ អាហ “ត្យុន្ត្ធាតឆី្ប”តិអាឌិ៌ តទ្រុលាសទេក្កាតិ អកិតទេចា អគ្រុតា បិត្យុក្នូទេតា សទេក្កា៌ សឫ្យតិ បិត្យុកាចឆី្បាសត្ថាយ “តទ្រុលាសទេក្កា”តិ ចុត្តុំ, ត តឫ្ស កុ្យឃាទេតា, ចុន្ត្ធាតា ចា អត្តិ៌ កតាកតដ្ឋាតត្តិ កយតាកយតកាទេល៌ា ត បណ្ណាឃតិ ត ក្ខបលត្កតិ៌ កត្កទេឃ្យកាតឆី្បាចត្តាតំ កមុដទ្ធបំ ចិកន្ធតិ អត្រុទេគច ចិត្តឌំ, អាហាទេឌញ្ចា បច្ចឃាកាចទេតា, ក្ខត្យុឌំ បត ឫ្យចិទេឫ្យ កាលំ បទេចលំ ឈទេដ្ឋត្តុំ កឫ្សត្តុំ ចា ទេសាសត្តុំ ចា កិទេលសត្តុំ ចា ចិដ្ឋតំ ចា ទេហាតិ, ត ឲចំ ទេគចាតំ៌ ទេតសឆី្បាឌ្ឋបិតិកត្តា កមុដទ្ធទេប អត្តុទេឆាឃទេត្តុ ទេសសតិសត្តុតិទ្ធបឫ្យ ទេតត សឌ្ឋិ អត្តុទេឆាឃតិ៌ ទេតតាហ “ឌីបសិលាកយតំ ចិឃ ទេហាតី”តិ៌ ទេសសទេគចតា ត ឌាតិំ ឫ្យ ឫ្យតបិ សក្កត្តកាទេចត តម្ពិទេឃច ជាទេត តិត្ថត្តត្តា៌ តឹ ឫ្យ ជាទេតឬតិ ទេសាយតឫ្សទោយតទ៌ិ ឫ្សាទេបល្លាចិឫ្សឌ្ឈតាចសាតដ្ឋាទេតឫ្យ៌ តិត្ថត្តិតផលទេយចាតិ សបឫ្យឃ្យាសបឫ្យទេណ្ណា ចិឃ អាកយតឹឃបឌិបគាឃ តិត្ថត្តិតផលក្ខតំ ទេលាកុ្យត្តទេយក្កផលទេយច កឆិតំ៌ សកុ្យលិកាឃ ចិឃ កិញ្ចិ កឃ្យុបកំ ក្ខប្យតិត្តា ក្ខទេន្ត្ធត្តា ក្ខលល្ហិត្តា៌ អឫ្យាតិ យក្កផលសឌ្ឋិតឫ្ស អទិឃឫ្ស ឆមុឫ្ស៌

បាតិទេមាក្ខសំចទេចណ្ណតា

១៩៣៌បាតិទេមាក្ខសំចទាឃាតិ បាតិទេមាក្ខតសីលសំចទាឃាតិ អឃទេយត្ថ អទេត្ថាតិ អាហ “ក្ខត្តមទេដ្ឋកសីលសំចទាឃា”តិ៌ “បាតិទេមាក្ខសីលឆី្បាសត្ថាសីលទេតា ទេដ្ឋកសីល”ត្តិ ឌីឈចាបីចិហាទចាសិ ឫ្យមទេត្ថទេទា ចគតិ, អទេត្តុចាសិកោ បតឫ្ស ទេតបិដកត្ញ្ញអតាកទេត្ថទេទា “បាតិទេមាក្ខសំចទេទា ឲច សីលំ, ឆ្កតទាតិ បត ‘សីលត្តិ ចុត្តដ្ឋាតំ តាយ អត្តិ’តិ អតត្រុឌាតទេត្តា ឆ្កត្រុីឃសំចទេទា តាយ លច្ចាទេទក្កាយត្តកំ, អាឌីចបិទិឫ្យន្ត្ធិ ឆទេមុត សទេយត បច្ចឃ្យុប្យាឆតយត្តកំ, បច្ចឃសត្តិឫ្សិតំ បឌិលន្ត្ធបច្ចទេឃ ‘ឆ្កគ យត្ថ’ត្តិ បច្ចទេចក្ខិត្តា បទិក្បុញ្ចាតយត្តកំ, តិប្យទិឃាទេឃត បាតិទេមាក្ខសំចទទាច សីលំ៌ តឆា ហិ ឃឫ្ស ទេសា កិទេត្តា, ទេសា ឆ្កតទាតិ ទក្ខិត្តំ អកត្ថត្តា អសីទេលិ ទេហាតិ៌ ឃឫ្ស បត សត្ថទេសា អទេទាទេកា ទេសសាតំ ទក្ខិត្តំ កត្ថត្តា សប្យត្តសីទេលិ”តិ ចគតិ, តម្ភា ឆ្កតទេទសំ តឫ្ស បទិចាទកាចទេតា, សត្ថទេសា ឲកទេគទេសត ឆ តគទេត្តាកឆកាចទេតា តទេគច បឆាតសីលំ តាយាតិ អាហ “ក្ខត្តមទេដ្ឋកសីលសំចទាឃា”តិ៌ តត្ថ ឃឆា ទេហដ្ឋា បបញ្ចសត្ថាសត្តាតិទេទាឆសាទ្រុប្យកាឃិឝិ បឌិបគំ ឫ្យន្ធិទេតត កកចតា បបញ្ចសត្ថាតំ, បឌិបគាឃ ឆ ឫ្យលក្ខតំ ទេចគតំ ចិកឌិត្តា បឌិបគា ទេគសិតា សក្កឫ្ស អត្ថាសឃចទេសត សំកិទេលសឆមុប្យហាតឫ្យទេលត ទេចាគាតឆមុបិទិឫ្យទ៏តិ, ឲចំ តឫ្សា ឲច បឌិបគាឃ ឫ្យលក្ខតឫ្យ សីលសំចទំ ឫ្យន្ធិទេតត កកចតា ឃទេតា ទេសា ចិឫ្យញ្ញតិ, ឃឆា ឆ ចិឫ្យញ្ញតិ, តគ្រុកឃំ សក្កឫ្ស អត្ថាសឃចទេសត ចិកឌិត្តា គទេឫ្សតំ “កាឃសមាចាទេឫ្យ”តិអាឌិ ចុត្តុំ សំកិទេលសឆមុប្យហាតឫ្យទេលត ទេចាគាតឆមុបិទិឫ្យទ៏តិ កត្តា៌ សីលកឆាឃំ អទេសចិតត្ថកាឃសមាចាទាឌីកឆទេត ការលំ ចុត្តទេយច, តម្ភា កមុបឆចទេសតាតិ កុ្យសលិកុ្យសលកមុបឆចទេសត៌

កមុបឆចទេសតាតិ ឆ កមុបឆចិចាទចទេសត ៌ កមុបឆកាចំ អបត្តាតយឫ្យ ហិ កាឃគ្រុច្ចទិតាឌីតំ អទេសចិតត្ថកាឌីតំ អទេសចិតត្ថកាឃសមាចាទាឌីកាទេចា ឆ្កតឆ ចុច្ចតីតិ៌ បណ្ណត្តិចទេសតាតិ សិក្ខាបឆបណ្ណត្តិចទេសត៌ ឃទេតា ឃទេតា ហិ ឃា ឃា ទេចទេយលា,

តទុភយេបិ វិភាវេន្តោ បណ្ណត្តិវសេន គច្ឆតិ នាម។ តេនាហ “កាយទ្វារេ”តិអាទិ។ សិក្ខាបទំ វីតិក្កមតិ ឯតេនាតិ សិក្ខាបទវីតិក្កមោ, សិក្ខាបទស្ស វីតិក្កមនាការេន បវត្តោ អកុសលធម្មោ យំ, តស្ស អសំវិតក្កាយវចីទ្វារិកា។ វីតិក្កមបដិបក្ខោ អវីតិក្កមោ, ន វីតិក្កមតិ ឯតេនាតិ អវីតិក្កមោ, សីលំ។

មិច្ឆា សម្មា ច បរិយេសតិ ឯតាយាតិ បរិយេសនា, អាជីវោ, អត្ថតោ បច្ចយគវេសនព្យាបារោ កាយវចីទ្វារិកោ។ យទិ ឯវំ កស្មា វិសុំ គហណន្តិ អាហ “យស្មា”តិអាទិ។ អរិយា និទ្ទោសា បរិយេសនា គវេសនាតិ អរិយបរិយេសនា, អរិយេហិ សាធូហិ បរិយេសិតព្វាតិបិ អរិយបរិយេសនាតិ។ វុត្តវិបរិយាយតោ អនរិយបរិយេសនា វេទិតព្វា។

ជាតិធម្មោតិ ជាយនសភាវោ ជាយនបកតិកោ។ ជរាធម្មោតិ ជីរណសភាវោ។ ព្យាធិធម្មោតិ ព្យាធិសភាវោ។ មរណធម្មោតិ មីយនសភាវោ។ សោកធម្មោតិ សោចនកសភាវោ។ សំកិលេសធម្មោតិ សំកិលិស្សនសភាវោ។

បុត្តភរិយន្តិ បុត្តា ច ភរិយា ច។ ឯស នយោ សព្ពត្ថ។ ទ្វន្ទេកត្តវសេន តេសំ និទ្ទេសោ។ ជាតរូបរជតន្តិ ឯត្ថ បន យតោ វិការំ អនាបជ្ជិត្វា សទា ជាតរូបមេវ ហោតីតិ ជាតរូបំ នាម សុវណ្ណំ។ ធវលសភាវតាយ រជតីតិ រជតំ, រូបិយំ។ ឥធ បន សុវណ្ណំ ឋបេត្វា យំ កិញ្ចិ ឧបភោគបរិភោគារហំ “រជត”ន្តេវ គហិតំ វោហារូបគមាសកាទិ។ ជាតិធម្មា ហេតេ, ភិក្ខវេ, ឧបធយោតិ ឯតេ កាមគុណូបធយោ នាម ហោន្តិ, តេ សព្ពេបិ ជាតិធម្មាតិ ទស្សេតិ។

ព្យាធិធម្មវារាទីសុ ជាតរូបរជតំ ន គហិតំ។ ន ហេតស្ស សីសរោគាទយោ ព្យាធយោ នាម សន្តិ, ន សត្តានំ វិយ ចុតិសង្ខាតំ មរណំ, ន សោកោ ឧប្បជ្ជតិ, ចុតិសង្ខាតំ មរណន្តិ ច ឯកភវបរិយាបន្នខន្ធនិរោធោ, សោ តស្ស នត្ថិ, ខណិកនិរោធោ បន ខណេ ខណេ លព្ភតេវ។ រាគាទីហិ បន សំកិលេសេហិ សំកិលិស្សតីតិ សំកិលេសធម្មវារេ គហិតំ ជាតរូបំ, តថា ឧតុសមុដ្ឋានត្តា ជាតិធម្មវារេ, មលំ គហេត្វា ជីរណតោ ជរាធម្មវារេ ច។ អរិយេហិ ន អរណីយា, បរិយេសនាតិបិ អនរិយបរិយេសនា។

ឥទានិ អនេកសភាវេសនាបិ តំ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ។ ឥមិនា នយេន សុក្កបក្ខេបិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

សម្ភារបរិយេសនំ បហរណវិសាទិគវេសនំ, បយោគវសេន បយោគករណំ តជ្ជាវាយាមជននំ តាទិសំ ឧបក្កមនិដ្ឋាបនំ, បាណាតិបាតាទិអត្ថំ គមនំ, បច្ចេកំ កាល-សង្ខា យោជេតព្វា “សម្ភារបរិយេសនកាលតោ បដ្ឋាយ, បយោគករណកាលតោ បដ្ឋាយ, គមនកាលតោ បដ្ឋាយា”តិ។ ឥតរោតិ “សេវិតព្វោ”តិ វុត្តកាយវចីទ្វារិកោ។ ចិត្តម្បិ ឧប្បាទេតព្វំ។ តថា ឧប្បាទិតចិត្តោ ហិ សតិ បច្ចយសមវាយេ តាទិសំ បយោគំ បរក្កមំ ករោន្តោ បដិបត្តិយា មត្ថកំ គណ្ហាតិ។ តេនាហ “ចិត្តុប្បាទម្បិ ខោ អហំ, ភិក្ខវេ, កុសលេសុ ធម្មេសុ ពហុបការំ វទាមី”តិ (ម. និ. ១.៤៣)។

ប្ដនាតិ តំ យថ្វាកប្បត្តិ អសេបចិតន្តំ, សេបចិតន្តញ្ញា ឥសេ្យតំ "អបិចា"តិអាឌិ ចុត្តំ៉ បញ្ហុកនាឌឹតត្តិ អាឌិ-បេង្គត សេហិតប្បាឥតាឌិ៍ បក្ខញ្ញាតិ៉ ញុន្ទុទតតបញ្ហុទតុបដ្ឋាតេតហេច ឆន្ទូទតុបដ្ឋាតសិន្ទ្ធិតិ អាហ "ឌិចបស្ស ឌ្ទតិក្ខត្តំ តិល្លំ ទតតាត់ ងូបដ្ឋាតកាយតាឌិចសេតា"តិ៉ ឆត្តក្កហបេបតំ ឆត្តក្កហបុទិសាតំ ងូឃេ្យាឌត៉ អាឌិ-បេង្គត បញ្ចទេឃាចតាឌិ៍ បក្ខញ្ញាតិ៉ "អឌាតាបត្តំ បសាឌេត្វា សិក្ខុប្យាឌចសេត បទិហឹតសិកបក្កាទស្ស ឥសេលុ ចិន្តាបត"ត្តិ ឲចយាឌិ៍ អតទិយបទិឃេបតំ បទិឃេបត្តាត៉

ប៊ទិប្ទិយាតិ ប៊ទិប្ទិអត្ថំ៉ អក្កុយក្កុផលចសេតច ហិ សេបចិតន្តាត់ ប៊ទិប្ទឹតិ តឌត្ថំ បត្ថា បុត្ថាកាបឌិបឌា, ប៊តិសេយាក្ខនំចទេរាបិ អក្កុយក្កុតច បទិបុណ្ណា ហោតឹតិ តឌត្ថំ បុត្ថាកាបឌិបឌំ ចត្វា តិកសេយត្វា "ប៊តិសេយាក្ខ...សប... ហោតឹ"តិ អាហ៉

ប្ដត្រ្ហើយនំចទចណ្ណនា

១៩៥៉ ប្ដត្រ្ហើយាតំ បិឆាតាយាតិ ប្ដត្រ្ហើយាតំ បិឆហតត្វាយ៉ ប្ដត្រ្ហើយាតិ ច ចក្ខាឌឹតិ ឌ្វាទាតិ, ហោនំ បិឆាតំ នំចទល់ អក្យុបល្យុប្បត្តិហោតា សោកបតាតិ អាហ "ក្យូត្តឌ្វាទតាយា"តិ៉ អសេបចិតន្តទ្ទុបិឌិចសេត ប្ដត្រ្ហើយេយុ អក្យូត្តឌ្វាទតា អនំចទោ, នំកិលេបឆន្ទូចិប្បហាតចសេត ចោឌាតឆន្ទូបិទិប្ទិន្ទ្ធិតិ៉ កាយំ បិញ្ញប្ដឃំ អសេបចិតន្តាយ្បិ ទ្ទុបិឌិ ឥស្សិតំ, បសេក្កត បត ប្ដត្រ្ហើយនំចទាយ បឌិបត្តិ បុន្ធិតាតិ តសេច តិចទេត្តត្វា ឥសេ្យតំ អដ្ឋកថាឃំចុត្តំ "ចក្ខុចិសេញ្ញាឃ្ជំ ទ្ទុបយ្បឹតិអាឌិ សេបចិតន្តទ្ទុបិឌិចសេត ប្ដត្រ្ហើយនំចទឥស្សតត្តំ ចុត្ត"ត្តិ៉ "តុល្បឹអហោសិ"តិ ចត្វា តុល្បឹកាចស្ស កាទល់ ញ្ញតិទេកុយុលេត ចិកាសេចតំ "កឆេតុកាសេយាបិ"តិអាឌិ ចុត្តំ៉ អឃត្តិ បសេក្កា ឌេចាតំ ប្ដសេត្ថ្ហ៉

ទ្ទុបត្តិ ទ្ទុបិឃតត់, តស្ស អសេបចតំ តាយ អឥស្សតំ ឲចាតិ អាហ "ត សេបចិតន្តំ ត ឌដ្ឋា"ត្តិ៉ ឃំ បត បត្តុបត្តាតកាតំ ទ្ទុបំ បស្សហោតា បឌិក្ខុលយតសិកាទចសេត, អប្ហុកបន្ទ្មា ចា បណ្តាតិ ឥស្សតាតុត្តទិយចសេត៉ អឆ ចា កយ្ខុផលបង្គហតចសេត បសាឌោ ចា ងូប្បជ្ជតិ៉ ហុត្វា អកាចាកាទបល្លក្ខលោត អតិច្ចុបញ្ញាបឌិលិកោ ចា ហោតិ៉

បទិឃាឃក្ខុទលហោតា អក្ខុទំ, ចណ្ណា, សោ ឲច តិទត្តុប្បត្តិឃា បយ្ហុត្តិហោតា បឥចាក្យបញ្ញាហោតា, អឆិបេ្យាតយត្តំ ញ្ញុញ្ញុតឹតិ ញ្ញុញ្ញុតំ, តឃិឆំ កាញ្ញុតាឌកាឌិកាតចេចចតចសេត, ងូច្ចុទលចសេត ច ចិចិត្តបត្តិចេចតាយ តឆាបចត្តុចិកប្បតចសេត ចិត្តុចិចិត្តកាចេត ងូបតិដ្ឋតក់ បត្តាឃាហ "ឃំ ចិត្តក្ខុទំ ចិត្តញ្ញុញ្ញុតយ្បិ បត្តិ ហុលហោតា ទាកាឥឃោ ងូប្បជ្ជត្តឹ"តិ៉ អត្តិតិស្សិតត្តិ បយ្យទាឃិកត្តិតិស្សិតំ៉ ឆន្ទូតិស្សិតត្តិ ចិចដ្ឋឆន្ទូតិស្សិតំ, សេក្យុត្តទទតតុត្តឃឆន្ទូតិស្សិតំ ចា៉ បសាឌោតិ ទតតត្តឃបន្ទ្ធា, កយ្ខុផលបន្ទ្ធាបិ៉ តិត្តិឌា ចាតិ អតិច្ចុបញ្ញាឌិចសេត ចដ្ឋហោតា ងូក្កណ្ហា ចា៉

កន្ទ្ធុទបាចិបទោឆាឌិចសេត សេបចិឃយាតំ អឃោតិសោ បឌិបត្តិត្វា អសេបចិតន្តំ តាយ៉ ឃោតិសោ បច្ចុចេក្ខិត្វា សេបចិឃយាតំ បយ្យឌញ្ញាចសេត កហលហោតា សេបចិតន្តំ តាយ៉ ហោត ចុត្តំ "ឃំ កន្ទ្ធុ ឈាឃហោតា"តិអាឌិ៉

ឃំបត ឞុរតោតិ ឃំ បត រសចិតន្តាំ ឞោឌ្ឍន្តាំ អតិប្បត្តរស្សច ឞុរតោៈ អារចក្ខរយា រឆច រហាតិ ឌាកទិយាត្យយាកស្ស យតូ្កប្បត្តិរតោៈ ឌីទិឃញ្ចា ស្យបក្កហិតំ រហាតិ ចត្យតូ្សស អទិឃចំរស្ស ក្លក្កិរតរតោៈ បដ្ឋិយា ច...រប... អត្យក្កហិតា រហាតិ រយ្យាបឌិបត្តិឃំ តិរយាឌតរតោៈ

រឃ យរតាឌិរញ្ញារឃ្យ ឆរយ្ង ញ្ញាឌាឌីរកឞ រយត្ថាហទត្តស្ស អាចឌ្ឍត្តស្ស អាបរិធំ អាកច្ឆត្តិៈ “យរតាឌិរញ្ញាឃ្យា ឆយ្យា”តិ ឌិកត្តិ ឌិបទិលារយតន្តា, រយត្តាឌីចររត រយត្ថាហទត្តស្ស រឃ យរតាឌិរញ្ញាឃ្យា ឆយ្យា អាបរិធំ អាកច្ឆត្តិ, ឲចទ្យបិ រសចិតន្តាតិ រយាឌតាៈ អាឌី- រឌ្ឍរត កទ្យលាឌីតរញ្ចច អតិច្ចាឌីតញ្ចា រយក្ករហា ឌ្ឍរញ្ញាៈ តិល្លិ រឆទាតំ ឆយ្យាតិ ញ្ញាឌាតិ ចុច្ចាយាតបឌិបត្តិតំ តិល្លិ រឆទាតំ យរតាឌិរញ្ញាឃ្យា ឆយ្យាៈ តាហិ ឆាឌិតំ ត អឌាសិត្តិ អរត្តាបទិរចលំ អាកតរយច ទ្យបិឌី អាទត្តា ញ្ញាយស្សិ រតយារយ កយ្ឍ្យាតឌិតិយុត្តំ ឌិត្តំ កឌាឌិ ង្គប្បត្តបុត្តំ, អរត្តាបទិរចរលា ច ឌិរកាកទ្យបិឌីតំ អរយក្កចា ឲច, តរយ្យា ឌិរឌឌិតក្កចររត ឌិត្តំ តាហិ ឆាឌិតំ ត អឌាសិត្តិ ឌរស្សតិៈ តិចារពកហរតា តិចារតកញ្ញរតោៈ តិឃកញ្ញត្តាលត្តបញ្ចាករតា ឌិបស្សតារកាចររតោៈ រឆទោ កិទ រយក្កាយ្យិ អត្តតា កាតន្តាកិទិឃំ កយ្ឍ្យាតឃិរសរតច បឌិបឌ្ឍតិៈ

១៩៤ៈ អរយ្យាហរយ្យឌញ្ញាចររត អរឆ្ឈ្យាកាចរតោ ឲរកា អរត្តា ឲតស្ស្យាតិ ឲករត្តា, ឲករត្តា ចារឌា ឲរតាសត្តិ ឲកត្តចាឌាៈ រតតាហ “ឲកំរឃច ចឌត្តិ”តិ, អកិត្តចាឌាតិ អរតូ្ថាៈ ឲកាចារាតិ រយាតាចារាៈ ឲកលដ្ឋិកាតិ រយាតលដ្ឋិកាៈ ឲកបទិរយាសាតាតិ រយាតតិឌ្ឍាតាៈ

ឆ្នាតិ រសក្កា ប្យរត្តា អត្តតា ស្យតំ ប្យត្យរយលព្រាហ្មលាតំ តាតាចាឌា ចារលដ្ឋិតិឌ្ឍាតំ ឆ្នាតិ រយច្ចបឌិរចរឆត អរសាររតា ញាត្វា ឌិរតា, តស្ស ការលំ ញាត្យការយា តរយច តាច ញ្ញតិទរកយ្យរលត ប្យច្ឆតិ “រសរត្តច ឆយ្យា ត្យ រលា”តិអាឌិតាៈ

ឆាត្យតិ អញ្ញារឃឆាត្យ ឯត្តទបរសលិរបត ចុត្តា, អញ្ញារឃឆាត្យតិ ច អតូ្ថរតា អញ្ញាររយា ឲចាតិ អាហ “អរតកញ្ញាររយា តាតញ្ញាររយា”តិៈ “ឲកស្សិ កត្យការយ ឲរកា ឆាត្យការយា រហាតិ”តិ ឆ្នាឌំ តិឌស្សតចររត ចុត្តំ ឆ្នាទិយាបរឆបិ តាយ រយត្វា ឲកញ្ញារឃា ទ្យល្លកា, បរកច លដ្ឋិស្សតិ ឌរស្សតត្វាៈ ឃំ ឃរឆច អញ្ញារឃត្តិ ឃំ ឃរយច រយស្សតាឌីអញ្ញារឃំៈ អកិតិឌិរត្តិតិ តំ តំ លដ្ឋិ ឌិឌ្ឍាកិតិរចរចររត អកិយុតា ហុត្វា ទ្យប្បឌិតិស្សក្កិការចត តិឌិរត្តិ, អាឌាតក្កាហំ កណ្ហិត្តិៈ ចារយត ច បទាយាររត ចាតិ ឌិឌ្ឍិចារយត ច ឌិឌ្ឍិបទាយាររត ចៈ រុឌ្ឍ កល្បិញ្ចាតិ អតិឌិឃ ឆញ្ញហក្កាហំ កល្បិញ្ចាៈ ររចាហទត្តិតិ ឃចាកិតិឌិត្ត ឌិឌ្ឍិចាឆំ បញ្ញាររបត្តិ បររ ហិ ការហត្តិ បតិឌ្ឍរបត្តិៈ រតតាហ “ករឆត្តិ ឌីរបត្តិ កិរត្តត្តិ”តិ, ង្គរល្លារសត្តិតិ អរតូ្ថាៈ

អត្តិ អតីតា អច្ចត្តា, អច្ចត្តា តិឌ្ឍា ឲរតាសត្តិ អច្ចត្តតិឌ្ឍាៈ រសត្តាសត្តិ រសត្តាសំ រយលព្រាហ្មលាតិៈ រយាករក្កយាតិបិ តិត្តាតំ ចត្យហិបិ រយាររកហិ អត្យប្បឌ្ឍត្វាៈ “អច្ចត្តរយាករក្កយា”តិ ចតូ្តរត្តា ឆ្នា-ការរត តិរឌ្ឍរត “អច្ចត្តរយាករក្កយិ”តិ ចុត្តំ, អច្ចត្តរយាករក្កយា ចា ឲរតាសំ អតិ្ថតិ អច្ចត្តរយាករក្កយិតិៈ ចទត្តិ ង្គបកច្ឆត្តិ, អធិកច្ឆត្តិតិ អរតូ្ថាៈ បទិឃស្សតិ បទិក្កិស្សតិ ចឌ្ឍទ្យល្លត្តំ អាកយ្យាតិ បទិរយាសាតត្តិបិ

និដ្ឋានស្ស នាមំ

សង្ខិណាតីតិ សម្បិណ្ឌនេន ខេបេតិ. វិនាសេតីតិ តតោ ឯវ សេដ្ឋោ អនុស្សតំ វិបេតិ. វិមុត្តាតិ វជ្ជក្កតោ អន្តគ្គតិក្កមេន វិនេសេន មុត្តា.

“ឥស្សាមច្ឆរិយំ ឯកោ បញ្ហោ”តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ ឥស្សាមច្ឆរិយំ វិស្សជ្ជន្តិ? សច្ចមេតំ, យោ បន កោចិ ឥច្ឆិតោ អទ្ធា, សោ បញ្ហោ. សោ ឯវ ច វិស្សជ្ជិយតីតិ នាមំ ទោសោ, អញ្ញថា អដ្ឋ បុច្ឆស្ស លព្ភេយ្យ ព្យាករណំ វិយ សិយា, ឯវំ បញ្ហសិទ្ធេន បញ្ហព្យាករណំ វតតិ. តថា ហិ “បិយាប្បិយ”ន្តិអាទិនា វិស្សជ្ជនបទានេន គហិតានិ, “បិយាប្បិយំ ឯកោ”តិអាទីសុបិ ឯកោ ច នយោ. បបញ្ចសញ្ញាតិ សញ្ញានិទានេន បបញ្ចា ឯវ វុត្តាតិ អាហ “បបញ្ចា ឯកោ”តិ. ឯត្ថ ច យថា បីតិសោមនស្សសម្បុច្ឆា កាមរាគាទិវិភាគេន វិស្សជ្ជិតត្តា ទ្វេ បញ្ហា ជាតា, ឯវំ ឥន្ទ្រិយសម្បុច្ឆា រូបាទិវិភាគេន វិស្សជ្ជិតត្តា ឆ បញ្ហា សិយុំ. តថា សតិ ឯកូនវីសតិ បុច្ឆា សិយុំ, អថ ឥន្ទ្រិយសម្បុច្ឆាទោសានេញ្ញេន ឯកោវ បញ្ហោ កតោ, ឯវំ សតិ បីតិសោមនស្សសម្បុច្ឆាវសានេញ្ញេន តេនបិ ទ្វេ ឯកោវ បញ្ហោតិ សត្តេវ ទ្វាទសេវ បញ្ហា ភវេយ្យុន្តិ? នយិទមេវំ. យស្មា កាមរាគាទីសុ វិភជ្ជ វុច្ចមានេសុ មហាវិសយតាយ អបរិយាទានា វិភាគា សម្ភវតិ វិស្សជ្ជេតុំ សកលម្បិ វិតថបិដកំ តស្ស និទ្ទេសោ. រូបាទីសុ បន វិភជ្ជ វុច្ចមានេសុ អប្បវិសយតាយ ន តាទិសោ វិភាគោ សម្ភវតិ វិស្សជ្ជេតុំ. ឥតិ មហាវិសយតាយ បីតិសោមនស្សសម្បុច្ឆា ទ្វេ បញ្ហា កតា, ឥន្ទ្រិយសម្បុច្ឆា បន អប្បវិសយតាយ ឯកោវ បញ្ហោ កតោ. តេន វុត្តំ “ទ្វាទស មហាបញ្ហា”តិ.

១៩៤. ចលនដ្ឋេនាតិ កម្បនដ្ឋេន. តណ្ហា ហិ កាមរាគរូបរាគអរូបរាគាទិវសេន បវត្តិយា អនវដ្ឋិតតាយ សយម្បិ ចលតិ, យត្ថ ឧប្បន្នា, តម្បិ សត្តំ ភវាទីសុ បរិកឌ្ឍនេន ចាលេតិ, តស្មា ចលនដ្ឋេន តណ្ហា ឯជា នាម. បីឡនដ្ឋេនាតិ វិពាធនដ្ឋេន តស្ស តស្ស ទុក្ខស្ស ហេតុភាវេន. បរិយុដ្ឋានដ្ឋេនាតិ អជ្ឈោត្ថរណាការេន, សម្មោហនបរិយោនហេន, កិលេសានុពន្ធបច្ចយេន ច បការេន ទុស្សនដ្ឋេន ការណោ. អនុប្បវិដ្ឋដ្ឋេនាតិ អារម្មណស្ស ទុន្និគ្គហភាវេន អនុប្បវិសនដ្ឋេន. គណ្ហាតីតិ អត្តនោ ច វសិយា ឧបនេតិ. ឧច្ឆាទេន្តី បលិតការិ, តិមិតការញ្ញោ. ឯវំ សមលព្ភាហុលេសុ “ឯវមាហ”ន្តិបិ បាឋោ, តស្សា ពោធិ “ឯវំ អហ”ន្តិ អត្ថំ វទន្តិ. ឯវន្តិ សុតានុរូបំ, ឧគ្គហានុរូបញ្ច. “អហំ ខោ បន នត្ត អញ្ញាតំ សមលព្ភាហុលាតិ ទស្សនីយោ ហោន្តោបិ នវនោ សាវកោ...បេ... សមន្នាគតោ”តិ ឯវំ អត្តនោ សោភាបនភាវំ ជានាបេតិ.

សោមនស្សបដិលិកកថាវណ្ណនា

១៩៥. សមាបេត្តាតិ សមាកាឡេហា បនត្តសមាហារោ វិយាតិនិវេហា. ទីធិស្សតិ យថា អសុរា បុន សិនំ ឧក្កិបិតុំ នាសក្ខិំសុ, ឯវំ វេទា វិទីធិស្សេយ្យាតិ វស្សន្តោ អាហ “វេទា បុន អបច្ចាមតាយ អសុរេ ទីធិស្សូ”តិ. តាទិសោ ហិស្ស ជនោ នាតិសមំ វេទបដិលិកាយ អហោសិ. ទុវិទ្ធម្បិ ឆុញ្ជន្តិ ទិន្នំ, អសុរំ វាតិ ទិប្បការម្បិ ជូតំ. វេទាយេវ បរិត្តុខ្ញីស្សន្តិ អសុរានំ បវេសនការតោ. ទណ្ឌស្ស អវចរណំ

អាវរណំ ខណ្ឌាវវេន, សហ ខណ្ឌាវវេនាតិ សខណ្ឌាវវេន, ខណ្ឌេន បហរិត្វា វា អាវរិត្វា វា សាខេតព្ពន្តិ អត្ថោ។

១៩៥។ ទ្វយស្មិំ វេយ្យាករណេតិ ទ្វយិស្សេវ ទ្វន្ទសាលក្ខណំ។ ខេវក្ខតស្ស ទេតិ បុព្ពេបិ ខេវក្ខតស្ស សក្កេយ្យេវ ទេ ក្ខតស្ស។ សទោតិ ទ្វគាតិបិ សក្កេយ្យេវ សទោ បុតរាយុ ន ទេ លទ្ធោ។

ឌិចិយា កាយាតិ ឌិន្នា, លទ្ធបញ្ចាកសង្ខាតា កាយាតិ អាហ “ឌិន្នា អត្តភាវា”តិ។ “អមូឡ្ហេហា គន្ធំ ឧស្សាយី”តិ ទ្វយិតា អរិយសាវកានំ អន្ធបុថុជ្ជនានំ វិយ សម្មោហមរណំ, អសម្បជានកាលង្កិរិយតព្ចា តត្ថ, អថ ខោ អសម្មោហមរណេទ្ចេវ សម្បជានកាលង្កិរិយតព្ចា ហោតីតិ ខស្សេតិ។ អរិយសាវកា តិយតាកតិកត្វា សុកតីសុ ឧបបជ្ជន្តិ, តត្ថាបិ មនុស្សេសុ ឧបបជ្ជន្តា ឧច្ចាកុលេសុ ឧវ គុលេសុ បដិសន្ធិំ គណ្ហន្តិ, សក្កស្សាបិ តាឌិសោ អញ្ញោ សយោ។ ទេត ចុត្តំ បិត្វព្ពំ “យត្ថ ទេ រមតី មនោ”តិ, តំ សន្ធាយាហ “យត្ថ ទេ”តិអាទិ។ សទេក្កា បគ អត្តនោ ឌិន្នាតុភាវេតាបិ តាឌិសំ ជាតិតំ សទេក្កាតិវេទ។

គារវោលតាតិ យុទ្ធគ អរិយសាវកភាវស្ស អនុច្ឆវិកោ។ ខេតាហ “សទេយតា”តិ។

សកគាកាយិមគ្គំ សន្ធាយ ចគតិ លទ្ធេ អត្ថចរេ អនាកាយិមគ្គស្ស ចគ្គយាតត្តា។ អាជាតិតុកាលេយាតិ អប្បត្តំ វិទេសំ បដិវិទ្ធិញ្ញុការេយា។ មនុស្សលោកេ អវន្តា កវិស្សតិ បុគ យាគុស្សុបបត្តិយា អភាវេទា។

បុគខេចាតិ មនុស្សេសុ ឧប្បន្នោ តទោ ចវិត្វា បុគខេវ ទ្វយស្មិំ តាចតិំសខេវលោកស្មិំ ឧត្តរេយា, កិំខិសោតិ អាហ “សទេក្កា”តិអាទិ។

អត្ថិមេ ករេចតិ មម សន្តកេរេសុ អត្ថិមេ សន្តបរិយោសានេ ករេ។ “អាយុគា”តិ ទ្វយិតា ច តំសហកាវិនោ សន្តោបិ ចណ្ណាទិកោ សង្គណ្ហាតិ។ “បញ្ញាយា”តិ ច ទ្វយិតា សន្តោបិ សន្ធាសតិវិរិយាទិកោ។ តស្មិំ អត្តភាវេតិ តស្មិំ សន្តត្តិមេ សក្កត្តភាវេ។ អគតិវ្ហកាយី ហុត្វាតិ អត្តរាយបរិតិន្នាយិអាទិភាវំ អនុបគន្ត្វា ឧក្កំសតោ ឧទ្ធំសោតោ អគតិដ្ឋកាយី ឧប ហុត្វា។ តទោ ឧប អនុក្កមេន អវិហាទីសុ តិន្នត្តទេត្តា ឧបយាហាតិ “ខេសា តិវាខេសា កវិស្សតី”តិ ឧបយាហ។ “អវិហាទីសុ…បេ… តិន្នត្តិស្សតី”តិ សខេប្បខេតា ចុត្តមត្ថំ វិវរិតុំ “ឧស កិរា”តិអាទិ ចុត្តំ។ អយញ្ចា គខេយា គ ខោចលំ សក្កេយ្យេវ, អថ ខោ មហាសង្ឃមហាឧបាសិកានម្បិ ហោតិខេវាតិ ខស្សេត្តា “សទេក្កា ខេវរាជា”តិអាទិមាហ។

១៩៦។ កចសម្បត្តិតិន្នាគសម្បត្តីនំ វសេន អបរិបុណ្ណញ្ញាសយតាយ អតិដ្ឋិតមនោរថោ តំ តំ បត្ថការោយវេទ ហុត្វា ឋិតោ។ ទេយ ច សមាលោតិ ទេយ ច បន្ទាទិខោ។ បចិចិត្តចិហារិនោតិ “អនេកាវិវេកត្តម្ហំ បរិព្រូហេត្វា វិហរន្តី”តិ មញ្ញាមិ។

សម្បាគតាតិ មគ្គស្ស ឧបសម្បាគតំ តស្ស សម្បាបតំ សមូខេច បិបតំ។ វិរាឌតាតិ អភារាឌតា អនុបិយបដិបត្តិ។ គ សម្មាទិត្តីតិ

អតកិរបព្ភាគាត្តិ៍ យថាបុច្ឆិតេ អតេ្ថ អតកិរបព្ភាគាតិ៍ តាយ របជ្ជា កតេចតុំ អររយត្ថតា ៦ចាតិ អាហ “របជ្ជាតេតូ្វា កតេចតុំ ត រតេក្កាត្តិ៍”តិ៍

តប្ថាតិ ឃប្ថា អាឌិច្ចេត រយាតតោតូ្ថតាឃ៍ តេតតចាហ “អាឌិច្ច តាយ តោតេត្តតា”តិ, តប្ថា៍ អាឌិច្ចោ ពាត្ត ៦តប្បាតិ អាឌិច្ចពាត្ត, អថ ចា អាឌិច្ចស្ស ពាត្តតិ អាឌិច្ចពាត្ត, កកចា, តំ អាឌិច្ចពាត្តតិ៍ អាឌិច្ចោ ហិ តោតាតាបត្តតាឃ កកចតោតា ឈូតរបុតេត្តា៍ តេតតចាហ –

“តឃា អត្តកាតេ តយសិ បកក្កតេ,

តេចតោចតោ យណ្ឌលិ ក្កកេតតោ;

យា ទាហុ កិលិ ចទិ អត្តលិតេក្ក,

បទ៑ យយំ ទាហុ បយុច្ចា ឃុទិឃ”ត្តិ៍ (ឃ៍ តិ៍ ១៍៥១);

សាយត្តិ សាយំបតោកំ, សត្ថុ បត សាចកស្ស សាយំបតោតោកា តាយ សតិបិតោតា ៦ចាតិ អាហ “តយក្កាទ៌ កតោយា”តិ៍

៦លិ៍៍បទាយសិត្ថាតិ “ត្តយាឃ តាយ បឆចិឃំ តិសិតេត្កត យឃា អឃំ អច្ឆិទិឃឆតេយ្ថា អតិកតោតា”តិ តោយតស្សជាតេតា, “ត្តយាឃ តាយ បឆចិឃំ ៦ចំ អច្ឆិទិឃក្កុតំ ញុច្ចតោតតំ ក្តុប្បត្ត”ត្តិ អច្ឆិទិឃក្កុតចិត្តជាតេតា ច បឆចិ បទាយសិត្ថា៍ បត្តិតបញ្ញាតិ ឌិឈតេត្តាតុរឃិតរំរឃរបញ្ញាតត្ថ “កកា តុ តោា កកចត្តិ បុច្ឆិតុំ លកាឃិ”តិ ៦ចំ អកិបតិ្តតបញ្ញា៍ ឃំ បតេត្ថ អត្ថតោតា ត ចិកត្តិ, តំ ឃុចិតេ្តាឃួតយចាតិ៍

សក្កបញ្ញាបុត្តចណ្ណតាឃ លិតត្ថប្បកាយសតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. មហាសតិបដ្ឋានសុត្តវណ្ណនា

ឧទ្ទេសវារកថាវណ្ណនា

៣៧៣. “កស្មា ភគវា ឥទំ សុត្តមភាសី”តិ អសាធារណំ សមុដ្ឋានំ បុច្ឆតិ, សាធារណំ បន “បាកដ”ន្តិ អនាមសិត្វា “កុរុរដ្ឋវាសីន”ន្តិអាទិ វុត្តំ. សមុដ្ឋានន្តិ ហិ ទេសនានិទានំ, តំ សាធារណាសាធារណភេទតោ ទុវិធំ, សាធារណម្បិ អជ្ឈត្តិកពាហិរភេទតោ ទុវិធំ. តត្ថ សាធារណំ អជ្ឈត្តិកំ សមុដ្ឋានំ នាម ភគវតោ មហាករុណា. តាយ ហិ សមុស្សាហិតស្ស ភគវតោ វេនេយ្យានំ ធម្មទេសនាយ ចិត្តំ ឧទបាទិ. យថាហ “សត្តេសុ ច ការុញ្ញតំ បដិច្ច ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេសី”តិអាទិ (ទី. និ. ២.៦៩; ម. និ. ១.២៨៣; ២.៣៣៩; សំ. និ. ១.១៧២; មហាវ. ៩) ពាហិរំ បន សាធារណំ សមុដ្ឋានំ នាម ទសសហស្សិមហាព្រហ្មបរិវារស្ស សហម្បតិមហាព្រហ្មុនោ អជ្ឈេសនំ. តថា ចាហ “ព្រហ្មុនោ ច អជ្ឈេសនំ វិទិត្វា”តិ (ទី. និ. ២.៦៩; ម. និ. ១.២៨៣; ២.៣៣៩; សំ. និ. ១.១៧៩; មហាវ. ៩) តទជ្ឈេសនុត្តរកាលញ្ហិ ធម្មបច្ចវេក្ខណាជនិតំ អប្បោស្សុក្កតំ បដិប្បស្សម្ភេត្វា ភគវា ធម្មំ ទេសេតុំ ឧស្សាហជាតោ អហោសិ. យថា ច មហាករុណា, ឯវំ ទសពលញាណាទយោ ច ទេសនាយ អញ្ញតរសមុដ្ឋានភាវេន វត្តព្វា. សព្វញ្ហិ ញេយ្យធម្មំ, តេសំ ទេសេតព្វប្បការំ, សត្តានញ្ច អាសយានុសយាទឹ យាថាវតោ ជានិត្វា ភគវា ឋានាដ្ឋានាទីសុ កោសល្លេន វេនេយ្យជ្ឈាសយានុរូបំ វិចិត្តនយទេសនំ បវត្តេសីតិ. អសាធារណម្បិ អជ្ឈត្តិកពាហិរភេទតោ ទុវិធមេវ. តត្ថ អជ្ឈត្តិកំ យាយ មហាករុណាយ, យេន ច ទេសនាញាណេន ឥទំ សុត្តំ បវត្តិតំ, តទុភយំ វេទិតព្វំ, ពាហិរំ បន ទស្សេតុំ “កុរុរដ្ឋវាសីន”ន្តិអាទិមាហ. តេន វុត្តំ “អសាធារណំ សមុដ្ឋានំ បុច្ឆតី”តិ, តេន “អត្តជ្ឈាសយាទីសុ ចតូសុ សុត្តនិក្ខេបេសុ កតរោយ”ន្តិ សុត្តនិក្ខេបំ បុច្ឆិតោ ហោតីតិ ឥតរោ “កុរុរដ្ឋវាសីន”ន្តិអាទិនា “បរជ្ឈាសយោយំ សុត្តនិក្ខេបោ”តិ ទស្សេតិ.

កុរុរដ្ឋំ កិរ តទា តំនិវាសិសត្តានំ យោនិសោមនសិការវត្តតាទិនា យេភុយ្យេន សុប្បដិបន្នតាយ, បុព្វេ ច កតបុញ្ញតាពលេន តទា ឧតុអាទិសម្បត្តិយុត្តមេវ អហោសិ. តេន វុត្តំ “ឧតុបច្ចយាទិសម្បន្នត្តា”តិ. អាទិ-សទ្ទេន ភោជនាទិសម្បត្តិំ សង្គណ្ហាតិ. កេចិ បន “បុព្វេ បវត្តកុរុវត្តធម្មានុដ្ឋានវាសនាយ ឧត្តរកុរុ វិយ យេភុយ្យេន ឧតុអាទិសម្បន្នមេវ ហោតិ ភគវតោ កាលេ សាតិសយំ ឧតុសប្បាយាទិយុត្តំ តំ រដ្ឋំ អហោសី”តិ វទន្តិ. ចិត្តសរីរកល្លតាយាតិ ចិត្តស្ស, សរីរស្ស ច អរោគតាយ. អនុគ្គហិតបញ្ញាពលោតិ លទ្ធុបការញាណានុភាវា, អនុ អនុ វា អាទិណ្ណបញ្ញាបេតជា. ឯកវីសតិយា ឋានេសូតិ កាយានុបស្សនាវសេន ចុទ្ទសសុ ឋានេសុ, វេទនានុបស្សនាវសេន ឯកស្មិំ ឋានេ, តថា ចិត្តានុបស្សនាវសេន, ធម្មានុបស្សនាវសេន បញ្ចសុ ឋានេសូតិ ឯវំ ឯកវីសតិយា ឋានេសុ. កម្មដ្ឋានំ អរហត្តេ បក្ខិបិត្វាតិ ចតុសច្ចកម្មដ្ឋានំ យថា អរហត្តំ បាបេតិ, ឯវំ ទេសនាវសេន អរហត្តេ បក្ខិបិត្វា. សុវណ្ណចង្កោដកសុវណ្ណមញ្ជូសាសុ បក្ខិត្តានិ សុមនចម្បកាទិនានាបុប្ផានិ, មណិមុត្តាទិសត្តរតនានិ ច យថា ភាជនសម្បត្តិយា សវិសេសំ សោភន្តិ, កិច្ចករានិ ច ហោន្តិ មនុញ្ញភាវតោ, ឯវំ សីលទស្សនាទិសម្បត្តិយា ភាជនវិសេសភូតាយ កុរុរដ្ឋវាសិបរិសាយ ទេសិតា ភគវតោ អយំ ទេសនា ភិយ្យោសោ មត្តាយ សោភតិ, កិច្ចការី ច ហោតីតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេតិ “យថា ហិ បុរិសោ”តិអាទិនា. ឯត្ថាតិ

បកតិយាតិ សរសតោបិ, ទុព្ពិញ្ញេយ្យា សតិបដ្ឋានសុត្តទេសនាយ បុព្ពេបីតិ អធិប្បាយោ៝ អត្ថយុត្តា ចិហរត្តិ សត្វា ទេសនាត្ថសារទោតា កាចនាត្ថយោគំ៝

ចិស្សដ្ឋអត្តការេចតាតិ អតិក្ខាឌិចរេសន កិច្ចិច្ចិ យោតិសោមនសិការេន ចិត្តំ អតិយោជេត្វា រូបាទិអារម្មណេ អភិរតិចរេសន ចិស្សដ្ឋចិត្តេន កចិត្តំ ន ចដ្ឋតិ, បមាទចិហារំ បហាយ អប្បមត្តេន កចិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ៝

ឲកាយតោតិ ឲត្ថ អយត-សទ្ទោ យក្កបរិយាយោ៝ ន កោចលំ អយតមេច, អឆ ទោ អញ្ញោបិ ពហូ យក្កបរិយាយាតិ បត្តុទ្ធាទំ កទោទត្តា “យក្កស្ស ហី”តិ អាឌិ ចត្វា យទិ យក្កបរិយាយោ អយត-សទ្ទោ, កស្មា បុន “យក្កោ”តិ ចុត្តត្តិ ទោទតំ សទ្ធាយាហ “តស្មា”តិអាឌិ៝ តត្ថ ឲកយក្កោតិ ឲកោ ឲច យក្កោ៝ ន ហិ តិព្ពានកាយិយក្កោ អញ្ញោ អត្ថីតិ៝ តត្ថ សតិបដ្ឋានំ ព្ពុឆ យក្កោតិ អធិប្បេតំ, តទញ្ញោ ច ពហូ យក្កឆមូ អត្ថីតិ? សច្ចំ អត្ថិ, ទោ បន សតិបដ្ឋានក្កហណេនេច កហិតា តទចិនាភាចតោ៝ តថា ហិ ធាតោឍចិរិយាទយោ តិទ្ទេស កហិតា, ទ្វិទ្ទេស បន សតិយា ឲច កហណំ ចេទតយ្យញ្ញាសយចរេសនាតិ ទដ្ឋព្វំ៝ “ន ទិទ្វាបឆក្កុទោតា”តិ ព្ពុយិតា ព្ពុយស្ស យក្កស្ស អនេកយក្កកាចាភាចំ ចិយ អតិព្ពានកាយិកាចាភាចញ្ញា ទស្សេតិ៝ ឲកេកាតិ អសហាយេន៝ អសហាយតា ច ទុចិធា អត្តទុតិយតាភាវេន ចា, យា “ទ្វុបកដ្ឋកាយតា”តិ ចុច្ចតិ, តណ្ហាទុតិយតាភាវេន ចា, យា “បចិចិត្តចិត្តតា”តិ ចុច្ចតិ៝ តេនាហ “ទ្វុបកដ្ឋេន បចិចិត្តចិត្តេនា”តិ៝ សេដ្ឋោបិ លោកេ “ឲកោ”តិ ចុច្ចតិ “យាច បទេ ឲកាហំ ទោ កទោបឹ”តិអាឌិស្វតិ អាហ “ឲកស្សាតិ សេដ្ឋស្សា”តិ៝ យទិ សំសារតោ តិស្សរណដ្ឋោ អយតដ្ឋោ, អញ្ញេសម្បិ ក្ខុបតិស្សយសម្បត្តានំ សាធារណតោ, កធំ កាចតោតិ អាហ “កិច្ចាបី”តិអាឌិ៝ ព្ពុយស្មិំ ទោតិ ឲត្ថ ទោ-សទ្ទោ អចធារណេ, តស្មា ព្ពុយស្មិំ យេចាតិ អត្វោ៝ នេសតានេនាទោយេច ទេសនា, យទិទំ “យក្កោ”តិ ចា “អយតោ”តិ ចា៝ អយត-សទ្ទោ ចា កម្មករណាឌិចិការោកោ៝ តេនាហ “អត្វតោ បន ឲកោ ចា”តិ៝

នានាមុខកាចនានយប្បចត្តោតិ កាយានុបស្សនាឌិមុខេន តត្ថាបិ អានាបានាឌិមុខេន កាចនានយេន បចត្តោ៝ ឲកាយនត្តិ ឲកកាមិនំ, តិព្ពានកាមិនត្តិ អត្វោ៝ តិព្ពានពាហ្យអទុតិយកាចតោ, សេដ្ឋកាចតោ ច “ឲក”ត្តិ ចុច្ចតិ៝ យថាហ “ឲកពាហ្យសច្ចំ ន ទុតីយមត្ថី”តិ (សុ៝ និ៝ ប័៥០)៝ “យាចតា កិច្ចេច ធម្មា សង្ខតា ចា អសង្ខតា ចា ចិរាគោ តេសំ អក្កំ អក្ខាយតី”តិ៝ (អ៝ និ៝ ៣៝៦៣; ព្ពុតិចុ៝ ៥០) មយោ ឲច អត្តោតិ មយត្តោ, ឌាតិយា មយត្តំ ចិដ្ឋចាតិ ឌាតិមយត្តទស្សី៝ អចិកាកោន សទ្ទោបិ សត្តុ ហិតេន អនុកម្បតីតិ ហិតានុកម្បី៝ អតរិំសុតិ តរិំសុ៝ បុព្ពេតិ បុរិមកា ព្ពុទ្ធា, បុព្ពេ ចា អតីតកាលេ៝

តត្តិ តេសំ ចនតំ, តំ ចា កិរិយាចុត្តិចាចកត្តំ ន យុជ្ជតិ៝ ន ហិ សទ្ទេឃ្យប្បធានតាយ សត្តចាចិនោ ឲកសទ្ទស្ស កិរិយាចុត្តិចាចកតា អត្ថិ៝ “សកិម្បិ ដ្ឋត្វា កទ្ទេឃ្យា”តិអាឌិសុ (អ៝ និ៝ ស៝ស៝៣) ចិយ សកិំ អយតោតិ ព្ពុយិតា ព្យញ្ជនេន កចិតព្ពំ៝ ឲចយត្តំ យោជេត្វាតិ “ឲកំ អយតំ អស្សា”តិ ឲចំ សមាសបទត្តំ យោជេត្វា៝ ដ្ឋកយចាបីតិ បុរិមនយេន, បច្ឆិមនយេន ច៝ ន យុជ្ជតិ ព្ពុធាធិប្បេតយក្កស្ស អនេកចារំ

បចត្តិសគ្គាចេតោ៍ តេតាហ “កម្ពា”តិអាឌិ៍ “អនេកចារេហិ អយតី”តិ បុរិយតយស្ស អយុត្តតាគស្សត់, “អនេកញ្ហាស្ស អយត់ ទោតី”តិ បញ្ញិយតយស្ស៍

ក្ខយស្ពិបនេតិ “ឲកាយតោ អយំ កិក្ខូនេច យនេក្កា”តិ ក្ខយស្ពិ ចារេញ្ញ, ក្ខយស្ពិ ចា “បុត្តុកាកយនេក្កា, លេវិក្យុត្តរយនេក្កា”តិ ចិឆាតបនេ៍ យិស្សកយនេក្កាតិ លេវិកិយេត យិស្សកោ លេវិក្យុត្តរយនេក្កា ៍ ចិស្សុទ្ធិអាឌីត់ តិប្យរិយាយហេតុក់ សក្កុណ្យត្តា អាចរិយទេត្វនេរា “យិស្សកយនេក្កា”តិ អាហ៍ ក្ខតនេរា បរិយាយហេតុ ក្ខឆាឌិនេប្យតោតិ “បុត្តុកាកយនេក្កា”តិ អនេចាច៍

សង្កិ សុត្វាតិ “កានេលិ កនេត្ត ឆយ្ជសចតាយា”តិ កាលិនេរាចតសង្កិ បន្ទុល្លនេតា, បរេយ្យរាយ ច សុត្វា៍ ឲចំ ក្កិល្លិបិត្វាតិ ឲចំ “សុត្តុន៍ យនេតាហន៍ ក្ខយំ កធំ លនេន្ត្តយា”តិ អលនេទ្ធត្តា ក្កនុការ៍ ចិយ បក្កនេហត្វា ត ចិនរត្តិ៍ អាលុក្យឲតីតិ ចិលុក្យក្ខនេតា អាក្យនេលិ ហោតីតិ អនេត្វា៍ ឲកាយតយនេក្កា ចុទ្ធតិ បុត្តុកាកសតិបដ្ឋាតយនេក្កាតិ ឲត្តាចតា ក្ខឆាឌិនេប្យតនេត្វ សិនេទ្ធ តនេស្សច អលក្ខានេត្វំ នេសា បត យស្ស បុត្តុកាកយនេក្កា, តំ ឥនេស្សតុំ “យក្កាតដ្ឋក្កិនេកា”តិអាឌិកា កាឆាបិ បដិសម្ពិកាយក្កនេតាច អានេតត្វា ឆបិតា៍

តិត្ថាតកយតដ្ឋតាតិ តិត្ថាត់ កទ្ធតិ អឆិកទ្ធតិ ឲនេតតាតិ តិត្ថាតកយត់,នេសានេយច អចិបរីតសកាចតាយ អនេត្វា, នេតត តិត្ថាតកយតដ្ឋត, តិត្ថាតាឆិកយ្ជបិយតាយាតិ អនេត្វា៍ យក្កតីយដ្ឋតាតិ កនេចសិតត្តតាយ៍ “កយតីយដ្ឋតា”តិ ចា បិនេជា, ក្កបកត្តុត្តតាយាតិ អនេត្វា៍ “រាកាឌីហី”តិ ក្ខយិតា រាកនេកាសនេយាហាត់នេយច កហណ៌ “រានេកា យល់, នេកានេសា យល់, នេយានេហា យល”ត្តិ (ចិក៍ ៥៦១) ចចតនេតា៍ “អកិញ្ញាចិសយលេវិកាឌីហី”តិ បត ក្ខយិតា សនេត្តុសយ្យិ ក្កបក្កិលេសាត់ សក្កុណ្យតំនេត្វ នេត ចិសុំ ក្កដ្ឋៃ៍ “សត្វាត់ ចិសុទ្ធិយា”តិ ចុត្តុស្ស អត្វស្ស ឲកត្តិកត់ ឥនេស្សនេត្តា “តឆា ហី”តិអាឌិយាហ៍ កាយំ “ចិសុទ្ធិយា”តិ សាយត្តុនេខាតតា, ចិត្តនេស្សច បត ចិសុទ្ធិ ក្ខឆាឌិនេប្យតាតិ ឥនេស្សតុំ “រូបយលចនេសត បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ត នេកចល់ អដ្ឋកឆាចចតនេយច, អឆ នេលា ក្ខធំ ឲត្វ អាហន្ទ្ធ កាសិតត្តិ ឥនេស្សនេត្តា “តឆា ហី”តិអាឌិយាហ៍

សា បតាយំ ចិត្តចិសុទ្ធិ សិញ្ញុយាតា យម្ពា នេសាកាឌីត់ អតុប្បាគាយ សំចត្តតិ, តម្ពា ចុត្តំ “នេសាកបរិនេគចាត់ សយតិក្កយាយា”តិអាឌិ៍ តត្វ នេសាចត់ ឆាតិញ្យសតាឌិតិយិត្តំ នេចតនេសា សត្តានេបិ អនេត្តាតិញ្ញាត់ នេសានេកា៍ ឆាតិញ្យសតាឌិតិយិត្តនេយច នេសាកាចតិណ្ហនេតា “កហំ ឲកបុត្តក កហំ ឲកបុត្តកា”តិអាឌិតា (យ៍ តិ៍ ១៍១៤៦, ១៤៣; សំ៍ តិ៍ ១៍៩៦) បរិនេគចតចនេសត ចាចាចិប្យលិនេបិ បរិគចត់ បរិនេគនេចា៍ អាយតិ៍ អតុប្បជ្ជត់ ក្ខឆ សយតិក្កនេយាតិ អាហ “បហាតាយា”តិ៍ តំ បតស្ស សយតិក្កយាចហតំ តិគស្សតចនេសត ឥនេស្សនេត្តា “អយឌីញ្យ”តិអាឌិយាហ៍

តត្វ យំ បុនេត្តុ, តំ ចិនេសានេឆហីតិ អតីនេតសុ លនេទ្ធសុ តណ្ហាសំកិលេសចិនេសាឆត់ ចុត្តំ៍ បទ្ធាតិ បននេតា ៍ នេតតិ តុឃំហ្វ យាហ្វតិ យា អហុ៍ កិច្ចាតត្តិ រាកាឌិកិច្ចាត់, ឲនេតត អតាកនេតសុ លនេទ្ធសុ សំកិលេសចិនេសាឆត់ ចុត្តំ៍ យនេញ្ញុតិ តក្រុកយនេចយនេញ្ញុ នេតា នេច កនេហស្សសីតិ ត ក្កបិឌិឃំស្សសិ នេច, ឲនេតត បក្ខុប្បនេក្ខ លនេទ្ធប្យតនេទ្ធ ក្កបិគាតប្យចត្តិ ចុត្តា៍ ក្កបសនេត្តា ចរិស្សសីតិ ឲចំ អទ្ធត្តយកាតសំកិលេសចិនេសាឆនេត សតិ

និញ្ញតសញ្ញបរិញ្ញអាហតាយ ឧបសន្តោ ហុត្វា ចិហរិស្សសីតិ អរហត្តនិក្ខេបេន កាថំ និដ្ឋបេសិ។ តេនាហ “ត្វម្បិ កាមេ”ត្តិអាទិ។

បុត្តាតិ ឱរសា, អញ្ញេបិ ច ទិន្នកកិត្តិមាទយោ វេយ គេហិ។ បិតាតិ ជនកោ, អញ្ញេបិ ច បិតុដ្ឋានិយា។ ពន្ធវាតិ ញាតកា។ អយញ្ហេត្ថ អត្ថោ – បុត្តា ច បិតា ច ពន្ធវា ច អន្តកេន មច្ចុនា អធិបន្នស្ស អភិភូតស្ស មរណតោ តាណាយ ន ហោន្តិ។ កស្មា? នត្ថិ ញាតីសុ តាណតាតិ។ ន ហិ ញាតីនំ វសេន មរណតោ អារក្ខា អត្ថិ, តស្មា បដាចារេ “នេវ បុត្តា កាលង្កតា”តិអាទិនា (អប។ ថេរី ១។៣៩៥) យា និរុត្តិ បរិទេវិ, ធម្មំ សុត្វា បន ញាណចរតោ បស្សាតិ អធិប្បាយោ។ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតាតិ យថានុលោមំ បវត្តិតាយ សាមុក្កំសិកាយ ធម្មទេសនាយ បរិយោសានេ សហស្សនយបដិមណ្ឌិតេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ កថំ បនាយំ សតិបដ្ឋានមគ្គវសេន សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសីតិ អាហ “យស្មា បនា”តិអាទិ។ ន ហិ វតុសច្ចកម្មដ្ឋានកថាយ ចិនា សាវកានំ អរិយមគ្គាធិគមោ អត្ថិ។ “ត្វម្បិ កាមំ សុត្វា”តិ បតិដំ សោកវិនោទនវសេន បវត្តិតាយ កថាយ បជម្បំ សុតត្តា វុត្តំ, សាបិ ហិ សច្ចទេសនាយ បរិវារពន្ធា ឯវ អនិច្ចតាកថាតិ កត្វា។ ត្វាទរកថាយំ បន វត្តព្ពមេវ នត្ថិ។ ភាវនាតិ បញ្ញាភាវនា។ សា ហិ ត្វេធ អធិប្បេតា។ តស្មាតិ យស្មា ទុបិឌិតំ អនិច្ចាទិតោ អនុបស្សតាបិ សតិបដ្ឋានភាវនាវ, តស្មា។ តេបីតិ សត្តតិមហាយុត្តបដាចារាបិ។

បញ្ចសតេហិ ចោរេហិ សាសនេហិ ចោរេហិ បរិវារេហិ បញ្ចសតេហិ បដិបាដិយា បេសេសិ, តេ អវន្តិ បជិសិត្វា ថេរំ បរិវេសន្តា អនុក្កមេន ថេរស្ស សមីបេ សមាបេត្វាបិ។ តេនាហ “តេ កត្វា ថេរំ បរិវារេត្វា និសីទិំសូ”តិ។ ថេរេនំ ចិត្តមុក្ខេត្វាតិ ឧបនិស្សយសម្បត្តិំ ទិស្វា ថេរេន ចិត្តមុក្ខេត្វា។ បីតិបាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជិ ចិត្តំ បាទលេសស្សបិ អវមុញ្ចតោ។ តេនាហ “បរិសុទ្ធំ សីលំ និស្សាយា”តិ។ ថេរស្ស ហិ សីលំ បញ្ចវេក្ខតោ បរិសុទ្ធំ សីលំ និស្សាយ ឧប្បន្នា បីតិបាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជមានំ ឧបនិស្សយគតិកំ ទស្សេត្វា ចិត្តមុក្ខេសិ។ តិណាមរទ្ធិត្តិ អត្ថុប្បត្តិំ អនុសាសនីយោគេ ឧបនយោគវសេន, តេនស្ស ចិបស្សនាយំ អប្បមាទំ, បដិបត្តិក្ខមាភាវញ្ច ទស្សេតិ។ បិដកាតិតិ បិដេកំ ឧំយមេស្សាមីតិ សត្តារហស្សាមិ, សត្តមត្តិំ ករិស្សាមីតិ អត្ថោ។ អដ្ឋិយាមីតិ និក្ខមាមិ។ ហរាយាមីតិ លជ្ជាមិ។ ចិបស្សនន្តិ សម្មសិ។

បចលាយន្តានន្តិ បចលាយិកានំ និទ្ទំ ឧបគតានំ។ អកតិន្តិ អកោចន្ទំ។ ចតុរស្សន្តោតិ ចតុរោរុឡស្សន្តោ។ បមាទន្តិ បចលាយនំ សន្ធាយាហ។ ខុទ្ទមាតរេសោតិ ឧបធុទ្ធអធិដិត្វា។ បញ្ញាវុឌ្ឍិត្តិ សវីរេ។ សរីរញ្ហិ តម្ហាបមុត្តអដ្ឋិបញ្ជរតាយ ត្វេធ “បញ្ញា”ត្តិ វុត្តំ។

បីតបណ្ណាយ បន បដាកាយ កាយំ បរិហរណតោ, មល្លប្បន្តទិត្តកតាយ ច “បីតមល្លោ”តិ បញ្ញាតោ បព្វជិត្វា បីតមល្លត្ថេរោ នាម ជាតោ។ តីសុ រជ្ជេសុតិ បណ្ឌុចោឡអកោឡអរជ្ជេសុ “មល្លមល្លា និហញ្ញអធិបេ មល្លានមល្លំ លភន្តី”តិ តម្ពបណ្ណិទីបំ អាគម្ម ថំមេយ អង្គណំ កត្វាតិ “ទុវិដយោ ‘យមា’តិ ន កហេតព្ពា”តិ តតុម្ហាធក្កេន បកាសិតមត្ថំ អត្តនោ ចិត្តមត្តហត្ថិនោ អង្គណំ កត្វា។ ចិនេសុ អចហន្តេសុតិ អតិចេលំ ចង្កមនេន អក្កមិតំ អសមត្ថេសុ។ ជណ្ណុកេហិ ចង្កមតិ “និសិន្នេ និដ្ឋាយ អធមវេរា ហោតី”តិ។ ញាណកិដ្ឋាតិ អត្តនោ ខីទីយារម្មស្ស ឯកលតាបវេធនមុខេន ឧត្រាសុធាទីនំ តត្វ ឧស្សាហំ ជនេន្តោ អត្ថា ញាណកិដ្ឋា។ ការិតត្ថិ ចនំ, កស្ស បន តត្ថិ អាហ “ខ្ញុទ្ធសមុដ្ឋស្ស បព្ទលោលកក្កចាទិនោ”តិ។ “ន ខុម្ហាក”ត្តិអាទិ តស្ស បវត្តិអាកាទស្សនំ។ តយិទំ វេ សន្តានំ អនុត្តរូបសមការលត្តិ ទស្សេន្តោ “អនិច្ចា ចតា”តិ កាថមាហសិ, តេន ឧត្តតានំ សន្តានំ លហេ លហេ កដ្ឋសន្តាកស្ស ទោកស្ស អករចេត អនោកា

ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ᪨ ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᩪᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨶ ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩣᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨

ᩈᩩᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᩮᩣ᪨ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᨿᩪᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᩈᨲᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩕᩣᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩕᩈ᩠ᨲᨾᩥᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩕᩈ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩈ᩠ᨲᩴ ᨽᩦᨲᩴ ᪨ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᩕᩈ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᨿᩅᩈᩮᨶ ᩈᩉ ᨶᩥᩔᨿᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨧᩣᩃᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩪᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩈᩩ᪨ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᩈᩪᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨬᩣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ᪨ “ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩈᩪᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮ ᨧᩮᨲᩴ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩴ, ᨠᩥᨧ᩠ᨨᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲᩮᩈᩪᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᩈᩪᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᩣᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᨲᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨸᨴᩴ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩔᨠ᩠ᨠᩅᨧᨶᩴ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨸᩈᩣᨲᩥ ᨲᨸᩮᩣᨣᩩᨱᩮᨶ, ᨲᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨣᨾᩔ ᩏᨸᩣᨿᨽᩪᨲᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩣᨲᩥ ᨾᨶᨧ᩠ᨨᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᩴᩅᩁᨱᨲᩮᩣ , ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨲᩥᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩴ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩉᩣᩁᨶᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩔᨸᩥ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᨭ᩠ᨭᩴ, ᩅᩥᨸᩣᨠᩅᨭ᩠ᨭᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩮᨾᩴ ᩋᨶᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᩴ᪨

ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᨶ ᨠᨾᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᨲᩴ ᩅᩣ ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩦᨿᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩣᨶᩅᩥᩁᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩅᩣᨶᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩉᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ, ᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣ ᨹᩃᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨶᨲᩥ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᨲᩦᨲᩥ “ᩅᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨾᩥᨴᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᨶᩴ, ᨶ ᩅᩣ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨵᩥᨣᨲᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩅᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᩋᨾᨲᩣ ᨵᩣᨲᩩ᪨ ᨸᩁᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨠᩁᨱᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣᨠᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨸᩩᨶ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩣᩈᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᨲᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮ ᨿᩮ ᨻᩮᩣᨵᨶᩮᨿ᩠ᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᩃᩣᩈᩮᨶ ᨠᨳᩣ ᨲᩮ ᨲᩮ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨻᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨸᨠᩣᨴᩥᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩦᨿᩅᨧᨶᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩔ ᨶ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮᨶᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨬᩣᨲᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩈᩮᩣᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨽᩥᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨾᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨿᩔᩣᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨣ᩠ᨣᩔ, ᨲᨲᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨧ᪨ ᨲᨴᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᩉᩥ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ᪨ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩥᩈᨿᩈᩉᨠᩣᨴᩥᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩮᩣ

ពេចិតាការេតា សទ្ធិកិរិយាកិសយយសេហតុកោ ចិយ ទុវេត្តា៍ ពោាយស្សាឆិកេយា តិទ្ធាតស្ស សទ្ធិកិរិយាយាតិ ថលពោាេលាត ចា បច្ចក្ខការណំ សន្ធាយ ទុត្តំ, “តិទ្ធាតស្ស សទ្ធិកិរិយាយា”តិ សយ្យគាតចចតេច្ចាតំ ឥដ្ឋន្ធ៍

ចណ្ហកលាតត្ថិ បសំសាចចតំ៍ ពយិជំ ត ពួេឆច, អឆ េលា អញ្ញាតាបិ សត្ត អាទិណ្ហិ ខុចាតិ ឥេស្សេត្តា “យេឆច ហិ”តិអាឌិយាហ៍ ពត្ត អាឌិបិ្រាល្យាលយាឌិ ចា កល្យាណំ ខុតស្សាតិ អាឌិកល្យាណំ៍ េសសបឥត្ថេយបិ ខុេសច តេយា៍ អត្តសយ្យត្តិយា សាត្តំ៍ ញ្ញជ្ញាតសយ្យត្តិយា សញ្ញជ្ញាតំ៍ ឃឹលិឌិបច្ចាឆយ្លក្ខប្បិរិបុរិេតា, ក្ខបេតតព្ពស្ស អកាចេតា ច េកចលបរិបុណ្ណំ៍ តិទុបក្កិលេសេតា អបេតតព្ពស្ស ច អកាចេតា បរិសុទ្ធំ៍ េសដ្ឋចរិយកាចេតា សាសត(ព្រហ្មចរិយំ, យក្ក(ព្រហ្មចរិយញ្ច េចា បកាេសស្សាយឹតិ៍ អយេយត្ត សេច្ចេបិ, ចិត្តាេទា បត ចិសុទ្ធិយេក្ក (ចិសុទ្ធិ៍ ០៍០៣លិ) ទុត្តតេយតេច េចឌិតេព្ញា៍ អរិយចំសាតិ អរិយាតំ ញុទ្ធាឌិតំ ចំសា បេចលិេយា៍ អក្កញ្ញាតិ អក្កាតិ ញាតិតព្ញា សព្ញចំេសហិ េសដ្ឋកាចេតា៍ រត្តញ្ញាតិ ចិររត្តាតិ ញាតិតព្ញា៍ ចំសញ្ញាតិ ញុទ្ធាឌិតំ ចំសាតិ ញាតិតព្ញា៍ េបរាណាតិ បុរាតតា អតធុតាតតត្តា៍ អសក្កិណ្ណាតិ អចិកិណ្ណា អតបតិតា៍ អសក្កិណ្ណបុព្ញាតិ “កិំ ពួេយហិ”តិ អរិេយហិ ត អបតិតបុព្ញា៍ ត សក្កិយត្តីតិ ពួគាតិបិ េពហិ ត អបតិយត្តិ៍ ត សក្កិយិស្សត្តីតិ អតាកេពបិ េពហិ ត អបតិយិស្សត្តិ៍ អប្បដិកុដ្ឋា...េប... ចិញ្ញ្ហហិតិ េយ េលាេក ចិញ្ញ្ហ សយលា(ព្រាហ្មលា, េពហិ អប្បច្ចក្ខតា អតិត្តិតា, អកេហិតាតិ អេត្ថា៍ “ចិសុទ្ធិយា”តិអាឌីហិតិ ចិសុទ្ធិអាឌិឌីបេតហិ៍ បេឥហិតិ ចាេញ្ញហិ, ចិសុទ្ធិអត្តាឌិេកឥកិេត្តហិ ចា ឆយ្លេកាដ្ឋេសហិ៍ ក្ខបទ្ធេចតិ អតេត្ថា៍ ចិសុទ្ធិត្តិ ចិសុជ្ឈតំ សំកិលេសប្បហាតំ៍ ចាធុក្កតកេណំ ក្ខក្កេហា៍ បរិយាបុលាតំ បរិចេយា៍ អត្តស្ស ហឥេយ ធបតំ ធារណំ៍ បរិចត្តតំ ចាចតំ៍

កន្ធារេកាតិ កន្ធារេឥេស ក្ខប្បេត្តា៍ បេហាត្តីតិ សេក្កាត្តិ៍ អតិឃ្យាតិកយក្កាតិ យិច្ឆាយក្កា, យិច្ឆត្តតិយតាតិយតយក្កាបិ ចា៍ សុចណ្ហត្តិ ក្បូឥសុចណ្ហយ្យិ ទុច្ចតិ៍ យឈិតិ កាចេយលិបិ, យុត្តាតិ េចញ្ញ្ហញាបិ, បចាញ្ញអត្តិ បល្លេចាបិ ទុច្ចតីតិ រត្តឌ្យូតគាឌិបេឥហិ េព ចិេសសិតា៍

ត ពេតា េហដ្ឋាតិ ព្ពឆាឆិេប្បតកាយាឌិតំ េចឥតាឌិសកាចត្តាកាចា, កាយេចឥតាទិត្តចិយុត្តស្ស េពក្ខុយកឆយ្លស្ស ចិសុំ ចិបល្លាសចត្តត្តរការេចត កហិតត្តា ច េហដ្ឋា កហេលាសុ ចិបល្លាសចត្តតំ អតិដ្ឋាតំ សន្ធាយ ទុត្តំ, បច្ចាយស្ស បត ចិបល្លាសចត្តេតា អកាចា “ត ក្ខន្ធ”ត្តិ អាហ៍ អារយ្លាចិការេកត េហត្ត សតិបដ្ឋាតចិការេកាតិ៍ ពេយា សតិបដ្ឋាតាតិ សតិបដ្ឋាត-សទ្ទស្ស អត្តុទ្ធារឥស្សតំ, ត ព្ពឆ បិញ្ញព្ពយំ ទុត្តស្ស សតិបដ្ឋាត-សទ្ទស្ស អត្តឥស្សតត្តិ៍ អាឌីសុ ហិ សតិេកាចេរាតិ ខុត្ត អាឌិ-សេទ្ទត “ថស្សសយុឥយា េចឥតាតំ សយុឥេយា, តាយរូបសយុឥយា ចិត្តស្ស សយុឥេយា, យតសិការសយុឥយា ឆយ្លាតំ សយុឥេយា”តិ (សំ៍ តិ៍ ៥៍៣០ប៍) “សតិបដ្ឋាតា”តិ ទុត្តាតំ សកិេកាចរាតំ បកាសេក សុត្តប្បេឥេស សក្កណ្ហាតិ៍ ខុចំ “បដិសម្ភិទាបិញ្ញព្ពយ”យ្យិ (បដិ៍ យ៍ ១៍១៣) អចេសសបិញ្ញព្ពប្បេឥសឥស្សតេត្តា អាឌិ-សេទ្ទា ឥដ្ឋេព្ញា៍ សតិយា បដ្ឋាតត្តិ សតិយា បតិដ្ឋាតព្ញដ្ឋាតំ៍ គាតាឌិតិ កេរាត្តស្ស រូបិឌិតិ សតិយា ធាតំ េហាត្តីតិ ពំតិចារលាត្តយាហ “បធាតំ ធាត”ត្តិ៍ ប-សេទ្ទា ហិ ព្ពឆ “បលិតា ឆយ្លា”តិអាឌីសុ (ឆ៍ សំ៍ យាតិកា ០៣) ចិយ បធាតត្តឌីបេកាតិ អធិប្បាេយា៍

អរិេយាតិ អរិយំ សព្ញសត្តេសដ្ឋំ សយ្លាសម្ពុទ្ធយាហ៍ ខុត្តាតិ ខុតស្មិំ សញ្ញអាយតតចិកក្កសុេត្តា៍(យ៍ តិ៍ ១៍១១០) សុេត្តកេឥេសត ហិ សុត្តំ

ᨴᩮᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ –

"ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩋᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᩉᩥᨲᩮᩈᩦ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩴ ᩏᨷᩣᨴᩤᨿ 'ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩉᩥᨲᩤᨿ ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡᩤᨿᩤ'ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨶ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩒᨴᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩣᩈᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨮᨾᩴ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩋᩁᩉᨲᩥ᪨

ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ...ᨷᩮ᪨᪨᪨ᩍᨴᩴ ᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡᩤᨿᩤᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨶ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ...ᨷᩮ... ᨶ ᨧ ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩣᩈᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣ ᨧ ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ᪨

ᨷᩩᨶ ᨧᨷᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ...ᨷᩮ... ᩈᩩᨡᩤᨿᩤᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨲᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓.᪓᪑᪑)᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᨥᩣᨲᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᨲᩣ, ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥᨲᩣᨿ ᨲᨴᩩᨽᨿᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩣ "ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨮᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩌᩅᩮᨱᩥᨠᨵᨾ᩠ᨾᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨷ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩌᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᨩᩮᩣᨲᩮᨲᩥ, ᩌᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨧ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩌᩉ "ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨠᩁᨱᨽᩪᨲᩣᨿ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨶ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩥ ᨻᩉᩩᩃᩴᩅᨧᨶᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩈᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨷᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ "ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨽᩩᩈᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩦᨲᩥ "ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ ᩌᩉ᪨ ᨷᩩᨶ ᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨴᩮ, ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨳ ᩅᩤ"ᨲᩥᩌᨴᩥᨾᩣᩉ, ᨲᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮ ᩈᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨴᩮ, ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᨧ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩈᩁᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᩥᩁᨠᨲᩔ, ᨧᩥᩁᨽᩣᩈᩥᨲᩔ ᨧ ᩋᨶᩩᩔᩁᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶ᪨ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ "ᩈᨲᩥᨿᩮᩅ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩴ᪨ ᩍᨵ ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᨴᩮᩈᩮ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ᪨

ᨿᨴᩥ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩈᨲᩥ ᩑᩅ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩈᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ "ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ"ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩌᩉ "ᩈᨲᩥᨻᩉᩩᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥᩌᨴᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᨻᩉᩩᨠᩣ ᨲᩣ ᩈᨲᩥᨿᩮᩣ, ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ "ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ"ᨲᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨲᩥ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ᪨ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩪᨷᨣᨲᩮᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᨧ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉ "ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᨷᩩᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨲᩮᩔᩣᨷᩥ ᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮᩈᩣᨷᩥ ᨧ ᩑᨲᩣ ᩈᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨠ᩠ᨡᨱᩮ᪨ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᨿᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮ ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩᨽᩈᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᩅᩥᨵᨾᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᩈᨲᩥᨿᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ

ចតុព្វិធស្សាបិ វិបល្លាសស្ស សមុច្ឆេទវសេន បហានកិច្ចំ សាធយមានា អារម្មណករណវសេន និព្ពានំ គណ្ហាតិ។ ចតុកិច្ចសាធនេនេវ ហេតុ ពហុវចននិទ្ទេសោ។ ឯវញ្ហា សតីតិ ឯវំ មគ្គដ្ឋេន ឯកត្តំ ឧបនាយ “មគ្គោ”តិ ឯកវចនេន, អារម្មណភេទេន ចតុព្វិធត្តំ ឧបនាយ “ចត្តារោ”តិ ច ចតុព្វិធតាយ សតិ វិញ្ញាបេតព្វា។ ននុ ចត្តារោ “ឯកាយនោ អយ”ន្តិអាទិកា ទេសនា សានុបស្សិកាវ, ន អននុបស្សិកាតិ អធិប្បាយោ។ វុត្តវចនំ និទស្សនេន បដិបាទេតុំ “មារសេនប្បមទ្ទន”ន្តិ (សំ· និ· ៥·១៦៣) វុត្តបទំ អានេត្វា “មទា”តិអាទិនា និទស្សេតិ សំវណ្ណិតំ។ “ពលា”តិអាទិ និគមនំ។

វិសេសតោ កាយោ, វេទនា ច អស្សាទស្ស ការណត្តា តប្បហានត្ថំ តេសុ តណ្ហាវត្ថុសុ ទិដ្ឋិអាទិការុកុយេសុ អសុភទុក្ខភាវទស្សនានិ មន្ទបញ្ញោហិ តណ្ហាចរិតេហិ សុករានីតិ តានិ តេសំ “សតិបដ្ឋានា”តិ វុត្តានិ។ តថា “និច្ចំ អត្តា”តិ អភិនិវេសវត្ថុតាយ ទិដ្ឋិយា វិសេសការណត្តា ចិត្តធម្មា អនិច្ចានត្តតាទស្សនានិ សរាគាទិវសេន, សញ្ញាផស្សាទិវសេន, នីវរណាទិវសេន ច នាតិប្បភេទាតិប្បភេទគោចរេសុ តេសុ តប្បហានត្ថំ មន្ទតិក្ខបញ្ញានំ ទិដ្ឋិចរិតានំ សុករានីតិ តេសំ តានិ “សតិបដ្ឋានា”តិ វុត្តានិ។ ឯត្ថ ច មទា ចិត្តធម្មាតិបិ តណ្ហាយ វត្ថុភាវោ ននុ ចតិ, តថា កាយវេទនាតិបិ ទិដ្ឋិយាតិ សតិបិ តេសំ វត្ថុត្តេបិ តណ្ហាទិដ្ឋិវត្ថុភាវេ វោ មយ្ហាំ សាតិសយបច្ចយោ, តំ ទស្សេតុំ វិសេសគ្គហណំ កតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ តិក្ខបញ្ញាសមថយានិកោ ទិដ្ឋិអាទិការម្មណំ បរិគ្គហេត្វា តត្ថ អដ្ឋាតា ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ វេទនំ បរិគ្គណ្ហាតីតិ វុត្តំ “ទិដ្ឋិអាទិការម្មណេ អសម្មោហតោ”តិ។ វិបស្សនាយានិកស្ស បន សុខុម ចិត្តំ, ធម្មេសុ ច ចិត្តំ បរិគ្គហេតីតិ ចិត្តធម្មានុបស្សនានំ មន្ទតិក្ខបញ្ញាវិបស្សនាយានិកានំ វិសុទ្ធិមគ្គតា វុត្តា។

តេសំ តត្ថាតិ ឯត្ថ តត្ថ-សទ្ទស្ស “បហានត្ថ”ន្តិ ឯតេន យោជនា។ បរតោ តេសំ តត្ថាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ បញ្ច កាមគុណា សវិសេសា កាមេ លព្ភន្តីតិ វិសេសេន កាយោ កាមោឃស្ស វត្ថុ, ភវេសុ សុខគ្គហណវសេន ភវស្សាទោ ហោតីតិ ភវោឃស្ស វេទនា វត្ថុ, សន្តតិឃនគ្គហណវសេន វិសេសតោ វិនេតុ អត្តាភិនិវេសោ ហោតីតិ ទិដ្ឋោឃស្ស វិត្តំ វត្ថុ, ធម្មេសុ វិនិច្ឆយាភាវស្ស ទុក្ករត្តា, ធម្មានំ ធម្មមត្តតាយ ទុប្បដិវិជ្ឈត្តា ច សម្មោហោ ហោតីតិ អវិជ្ជោឃស្ស ធម្មា វត្ថុ, តស្មា តេសុ តេសំ បហានត្ថំ ចត្តារោវ វុត្តា។

ឯវំ កាយាទីនំ ការណាទីនវត្ថុភាវទស្សនេន កាយោឃាទីហិ ឱឃាទីនវត្ថុភាវទស្សនេន កាយាទីនំ វត្ថុភាវោ វត្ថុកាវេន ទីបិតោ ហោតិ ទុក្ខេហិ តេសំ អត្ថតោ អនញ្ញត្តា។ យស្មា ច ការណោ ការណាទីនំ វត្ថុ, តស្មា អភិជ្ឈាកាយគន្ថស្ស វត្ថុ “ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយោ អនុសេតី”តិ ទុក្ខទុក្ខវិបរិណាមទុក្ខសង្ខារទុក្ខតា វេទនា វិសេសេន ព្យាបាទកាយគន្ថស្ស វត្ថុ។ វិត្តេ និច្ចគ្គហណវសេន សស្សតស្ស អត្តតោ សីលេន សុទ្ធីតិ អាទិ បរាមសនំ ហោតីតិ សីលព្ពតបរាមាសស្ស វិត្តំ វត្ថុ។ នាមរូបបរិច្ឆេទេន ភូតំ ភូតតោ អបស្សន្តស្ស ភវវិភវទិដ្ឋិ សញ្ញាណតោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ ហោតីតិ តស្ស ធម្មា វត្ថុ។ កាយស្ស កាយុបាទានវត្ថុតា វុត្តនយាវ។ យស្មា ហិ ការណោ ការណាទីនំ វត្ថុ, តស្មា កាយុបាទានស្សាបិ វត្ថុ អត្ថតោ អភិន្នត្តា។ សុខវេទនស្សាទវសេន បរលោកនិរបេក្ខោ “នត្ថិ ទិន្ន”ន្តិអាទិកំ (ទី· និ· ១·១៧១; ម· និ· ១·៣៣៥; ២·៩៥, ១៦៥; ៣·៩១, ១១៦; សំ· និ· ៣·២១០; ធ· ស· ១២១១; វិភ· ៥៦៧) បរាមាសំ ឧប្បាទេតីតិ ទិដ្ឋុបាទានស្ស វេទនា វត្ថុ។ វិត្តធម្មានំ ឯកត្តុបាទានវត្ថុតា ពហុវិធវត្ថុភាវោ ពហុទ្ធតាយ ចតុនានាកាយំ វុត្តនយា ឯវំ កាយវេទនានំ

ឧដ្ឋោធាសាកតិច្ចតា ការោយាឈញ្ញាបរិកាយកត្ថោយាឌតាយំ វុត្តតយា ឲច ស្តតិឈតក្កហលចេសេត សេរាកាទិចិត្តេ សមោរហា ហោតីតិ យោហាកតិយា ជិត្តំ ចត្តំ ឆម្ពសកាចាតចោពោឆ កយំ ហោតីតិ កយាកតិយា ឆម្ពា ចត្តំ

អាហារសមុទយា កាយស្ស សមុទយោ, ផស្សសមុទយា វេទនានំ សមុទយោ, (សំ. និ. ៥.៤០៨) សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ, វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបន្តិ (ម. និ. ១.១១៩; ឧទា. ១; វិភ. ១៩៥) វចនតោ កាយាទីនំ សមុទយភូតា កពឡីការាហារផស្សមនោសញ្ចេតនាវិញ្ញាណាហារា កាយាទិបរិញ្ញាតេន បរិញ្ញាតា ហោន្តីតិ អាហ “ចតុន្និសាហារបរិញ្ញាត”ន្តិ។ បករណនយោតិ តេត្តិបករណនយេន សុត្តត្ថសំវណ្ណនានយោ។

សរណចេសនាតិ កាយាទីនំ, កុសលាទិធម្មានញ្ច ឧបសារណចេសនា។ សន្តិ កេន្តិ និដ្ឋានំ ឲតាយាតិ សតីតិ ព្ពយស្មិំ អត្ថេ ឲកត្តេ ឲកសកាចេ និដ្ឋានេ សមោសរណំ សមោកមោ ឲកត្តសមោសរណំ។ ឲតេនេច ហិ ចស្សត្ថំ “យថា ហី”តិអាទិ វុត្តំ។

ឲកនិដ្ឋានបចេសហេតុភូតោ ចា សមោតតាយ ឲកោ សតិបដ្ឋានសកាចោ ឲកត្តំ, តត្ថ សមោសរណំ ឲកត្តសមោសរណំ, តំសភាវតាច, ឲកនិដ្ឋានបចេសហេតុកាចំ បន ចស្សត្ថំ “យថា”តិអាទិមាហ។ ឲតស្មិំ អត្ថេ សរណេកត្តសមោសរណានិ សហេច សតិបដ្ឋានេកកាចស្ស ការណត្តេន វុត្តានីតិ ឥដ្ឋព្ពានិ, បុរិមស្មិំ បន សំ។ សរណចេសនាតិ ចា កមនចេសនាតិ អត្ថេ សតិ តចេច កមនំ សមោសរណន្តិ, សមោសរណេ ចា សតិ-សង្គេចចេសន អច្ចន្តយានេ ឆារណតាច សតីតិ សតិ-សង្គេត្តរាកាចា បុរិមំ សតិកាចស្ស ការណំ, បច្ឆិមំ ឲកកាចស្សាតិ និដ្ឋានសមោសរណេបិ សហិតានេច តានិ សតិបដ្ឋានេកកាចស្ស ការណានិ វុត្តានិ ហោន្តិ។

“ចុទ្ទសចិភេត, តចចិភេត, សោឡសចិភេត, បញ្ចចិភេតា”តិ ព្ពត្តំ ឧបរិ បាឡិយំ (ទី. និ. ១.១៧៣) អាកតានំ អានាបានបព្ពាទីនំ ចសេន វុត្តំ, តេសំ បន អត្តនោកេឆចសេន, តត្ថុកតកេឆចសេន ច កាចតាយ អនេកចិធតា លព្ភតិយេច, ចត្ថុ ទិសាសុ ឧដ្ឋានកកល្លសទិសតា កាយានុបស្សនាទិតំតំសតិបដ្ឋានកាចនាភុកាចស្ស ឥដ្ឋព្ពា។

កនេចភុកម្ពតាបុន្នា ព្ពតរាសំ បុន្នានំ ព្ពន អសម្ភចតោ, តិចេ្ឍសាទិចេសន ឆេសចភុកម្ពតាយ ច តថា វុត្តត្តា។ “ព្ពឆា”តិ ចុច្ចយានបដិបត្តិសម្បាឆកស្ស កិច្ចតោ សត្តិស្សយឆស្សតំ, សោ ចស្ស សត្តិស្សយោ សាសនតោ អញ្ញោ តត្ថីតិ វុត្តំ “ព្ពឆាតិ ព្ពយស្មិំ សាសនេ”តិ។ ឆម្ពោ...បេ... លបតេយតំ តេសំ អត្ថតោ សម្ពុណាកិម្ពុណកាចករណត្តំ, តញ្ហា ឆម្ពស្ស សក្កច្ចសចនត្តំ។ “កោចនេ កិច្ចេច ចនេ សមោ បេបត្តិកោ ចិសយេ”តិអាទិ (ទី. និ. ១.១៩០; សំ. និ. ៥.១៤១) ចចនតោ កិច្ចកោចនា ឲតេ ឆម្ពា, យទិទំ កាយានុបស្សនាទយោ។ តត្ថ យស្មា កាយានុបស្សនាទិបដិបត្តិយា កិច្ច ហោតិ, តស្មា “កាយានុបស្សី ចិហរតី”តិអាទិនា កិច្ចំ ឆស្សេតិ កិច្ចរិយាតិយយតោតិ អាហ “បដិបត្តិយា កិច្ចកាចឆស្សនតោ”តិ។ សត្តចរិយានុចិឆាយកត្តា, សកលសាសនសម្បជិក្កាហកត្តា ច សត្ថព្ពការាយ អនុសាសនិយា កាឌតការចា។ តស្មិំ កហិតេតិ កិច្ចរិយាហិតេ។ កិច្ចបរិសាយ ចេដ្ឋកាចតោ រាឌកយតធារោយត ព្ពតរា បរិសាបិ អត្ថតោ កហិតាច ហោន្តីតិ អាហ “ភេសា”តិអាទិ។ ឲចំ បធមំ ការណំ ចិកឌិត្វា ព្ពតរម្បិ ចិកឌិតុំ “យោ ច ព្ពយ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។

សមំ ធនេទយ្យាតិ កាឃាឌិ ចិសមធទិឃំ បហាឃ កាឃាឌីហិ សមំ ធនេទយ្យ៑ ទាកាឌិច្ចុបសមេត សន្តោ, ត្តុត្រ្កិឃងមេត ងន្តោ, ធញ្យបក្កតិឃាមេត តិឃតោ, មេដ្ឋធទិតាឃ (ពាហុធាទី, សព្ពត្ត កាឃងល្ហាឌិខ្ចទោបតេត តិឆាឃ ងល្ហិ៑ អទិឃកាចេ ជិតោ មោ ឲធទូបេ ឌាហិតបិបសមិតបិបកិត្តកិលេសតាហិ "(ពាហុណោ, សមណោ, ភិក្ខុ"តិ ធ ចេឌិតន្តោ៑

"អឃញ្ចោច កាមេឃា, ឌាហិន្ធា ធ តាមទូប"ត្តិអាឌីសុ លត្ថបញ្ចាក់, តធា "សុលញ្ចា កាមេឃត បដិសំចេធេតី"តិអាឌីសុ (ម៑ តិ៑ ១៑ឲ្យលិ១, ១ប័សិ; បិទា៑ ១១), "ឃា តស្មិំ សមេយ កាឃស្ស បស្សទ្ធិ បដិប្បស្សទ្ធិ"តិអាឌីសុ ធ ចេធងតាងយោ ចេតសិកា លត្ថា កាមេឃាតិ ទុច្ចត្តិតិ តតោ ចិសេសតត្ថំ "កាមេឃតិ ទូបកាមេឃ"តិ អាហ៑ កោសាឌីតញ្ចា ងម្ញាតត្តិ កោសាឌិសញ្ញិតាត់ ក្ខតុបិងាឆម្ញាត់៑ ឲចំ "ធឃដ្ឋោ សទីរដ្ឋោ កាឃដ្ឋោ"តិ សដ្ឋតេឃត កាឃ-សង្គំ ងស្សេព្វា ព្ពងាតិ តិរុត្តិតេឃតបិ តំ ងស្សេតុំ "ឃធា ធា"តិអាឌិ ទុត្តំ៑ អាឃត្តិតិ ជុប្បដ្ឋត្តិ៑

អសម្ពិស្សេតាតិ ចេធងតាងយោបិ ឲត្ត សិតា, ឲត្ត បដិពទ្ធាតិ កាមេឃ ចេធងតាឌិអត្ថបស្សតាបសដ្ឋេបិ អាបេន្តោ តតោ អសម្ពិស្សេតាតិ អតេត្ថ៑ សម្ពុហចិសឃតាឃ ធស្ស កាឃ-សង្គស្ស, សម្ពុងាឃុបិងាតតាឃ ធ អស្មុភាកាទស្ស "កាមេឃ"តិ ឲកចធត់, តធា អាទម្ពុណាឌិចិភាគេក អតេកកេងងិត្តប្បិ ចិត្តំ ចិត្តកាចសាមេញ្ញោក ឲកញ្ញ្យាកេហត្វា "ចិតេត្ត"តិ ឲកចធត់, ចេធងតា បត សុលាឌិតេងងិត្តា ចិស្សំ ចិស្សំ អត្ថបស្សិតព្ពាតិ ងស្សេន្តេត "ចេធងតាសុ"តិ ពាហុធធតេត ទុត្តា, តងេធ ធ តិង្គេមោ បចត្តិតោ, ងម្ញា ធ បទោបណ្ណាសកេងា, អត្ថបស្សិតព្ពាកាទេត ធ អតេកកេងា ឲចាតិ តេបិ ពាហុធធតធសេតេច ទុត្តា៑

អចឃចិកាហសមញ្ញាតិឆាចតសាទាងាតាកិតិចេសតិសេឆតត្ថំ កាឃំ អដ្ឋបច្ចដ្ឋេហិ, តាតិ ធ កោសាឌីហិ, កោសាឌិកេ ធ ក្ខតុបិងាឃទូបេហិ ចិតិត្តុញ្ញោន្តោ "តធា ត កាមេឃ"តិអាឌិយាហ៑ បិសាងាឌិតកាទាចឃចសម្ពុហេ អចឃចិធាឌិតោបិ អចឃចិកាហំ ត កេទាត្តិ, "តកាទំ តាឃ កោធិ អតេត្ថា អត្ថិ"តិ បត កោសញ្ចិ សមញ្ញាតិឆាចតំ សិឃាតិ ព្ពត្តិបុទិសាឌិសមញ្ញាតិឆាចតេត តកាទតិងស្សត់ ទុត្តំ៑ អដ្ឋបច្ចដ្ឋសម្ពុហោ, កោសលេមាឌិសម្ពុហោ, ក្ខតុបិងាឃសម្ពុហោ ធ ឃធាទុត្តសម្ពុហោ, តព្ពិតិម្ពុតេត្តា កាមេឃាបិ តាឃ កោធិ តត្ថិ, បកោច ព្ពត្តិអាងេឃាតិ អាហ "កាមេឃា ធា ព្ពត្តិ ធា បុទិមោ ធា អញ្ញោ ធា កោធិ ងម្ញា ឌិស្សតី"តិ៑ "កោធិ ងម្ញា"តិ ព្ពយិតា សត្តឌិចាឌិ៑ បដិក្ខិបតិ, អចឃចិ បត កាឃបដិក្ខេបតេច បដិក្ខិត្តោតិ៑ ឃឌិ ឲចំ កធំ កាឃាឌិសមញ្ញាតិឆាចតាតីតិ អាហ "ឃធាទុត្តងម្ញ...មេប... កេទាត្តី"តិ៑ តធា តធាតិ កាឃាឌិអាកាទេត៑

ឃំបស្សតីតិ ឃំ ព្ពត្តិំ, បុទិសំ ធា បស្សតិ៑ តត្ត ធក្ខុតា ព្ពត្តិបុទិសងស្សត់ តត្ថិតិ? សច្ចមេតំ, "ព្ពត្តិំ បស្សាមិ, បុទិសំ បស្សាមី"តិ បត បចត្តសញ្ញាឃ ធមេសត "ឃំ បស្សតី"តិ ទុត្តំ មិច្ឆាងស្សតេត ធា ឌិដ្ឋិឃា ឃំ បស្សតិ, ត តំ ឌិដ្ឋំ តំ ទូបាឃតត់ ត ហោតីតិ អតេត្ថា ចិបទីតក្កាហធមេសត មិច្ឆាបទិកប្បិតទូបត្តា៑ អឆ ធា តំ កោសាឌិក្ខតុបិងាឃសម្ពុហសណ្ឋាតំ ឌិដ្ឋំ ត ហោតិ, អធក្ខុចិញ្ញាណចិញ្ញោឃ្យត្តា ឌិដ្ឋំ ធា តំ ត ហោតិ៑ ឃំ ឌិដ្ឋំ, តំ ត បស្សតីតិ ឃំ ទូបាឃតត់ កោសាឌិក្ខតុបិងាឃសម្ពុហសណ្ឋាតំ ឌិដ្ឋំ, តំ បញ្ញាធក្ខុតា ក្ខតតោ ត បស្សតីតិ អតេត្ថ៑ អបស្សំ ពជ្ឈតេតិ ព្ពមំ អត្តកាចំ ឃធាក្ខតំ បញ្ញាធក្ខុតា អបស្សន្តោ "ឲតំ មម, ឲមោ ហមស្មិ, ឲមោ មេ អត្តា"តិ

កិលេសវដ្ដេន វដ្ដតិ។

ន អញ្ញធម្មានុបស្សីតិ ន អញ្ញសភាវានុបស្សី, អសុភាទិតោ អញ្ញាការានុបស្សី ន ហោតីតិ អត្ថោ។ “កិំ វុត្តំ ហោតី”តិអាទិនា តំ ឯវត្ថំ បាកដំ ករោតិ។ បឋវីកាយន្តិ កេសាទិកោដ្ឋាសំ បឋវីធម្មសមូហត្តា “កាយោ”តិ វទតិ, លក្ខណបឋវិមេវ វា អនេកប្បភេទំ សកលសរីរគតំ, បុព្វាបរិយភាវេន ច បវត្តមានំ សមូហវសេន គហេត្វា “កាយោ”តិ វទតិ។ “អាបោកាយ”ន្តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

ឯវំ គហេតព្ពស្សាតិ “អហំ មម”ន្តិ ឯវំ អត្តត្តនិយភាវេន អន្ធពាលេហិ គហេតព្ពស្ស។

ឥទានិ សត្តន្នំ អនុបស្សនាការានម្បិ វសេន កាយានុបស្សនំ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ អនិច្ចតោ អនុបស្សតីតិ ចតុសមុដ្ឋានិកំ កាយំ “អនិច្ច”ន្តិ អនុបស្សតិ, ឯវំ បស្សន្តោ ឯវញ្ចាស្ស អនិច្ចាការម្បិ “អនុបស្សតី”តិ វុច្ចតិ។ តថាភូតស្ស ចស្ស និច្ចគ្គាហស្ស លេសោបិ ន ហោតីតិ វុត្តំ “នោ និច្ចតោ”តិ។ តថា ហេស “និច្ចសញ្ញំ បជហតី”តិ (បដិ។ ម។ ១.៥២) វុត្តោ។ ឯត្ថ ច “អនិច្ចតោ ឯវ អនុបស្សតី”តិ ឯវ-ការោ លុត្តនិទ្ទិដ្ឋោតិ តេន និវត្តិតព្ពំ ទស្សេតុំ “នោ និច្ចតោ”តិ វុត្តំ។ ន ចេត្ថ ទុក្ខតោ អនុបស្សនាទីនំ និវត្តនំ អាសង្កិតព្ពំ បដិយោគីនិវត្តនបរត្តា ឯវ-ការស្ស, ឧបរិ ទេសនារុឡ្ហត្តា ច តាសំ។ “ទុក្ខតោ អនុបស្សតី”តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយំ បន វិសេសោ – អនិច្ចស្ស ទុក្ខត្តា តមេវ ច កាយំ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ, ទុក្ខស្ស អនត្តត្តា អនត្តតោ អនុបស្សតិ។ យស្មា បន យំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា, ន តំ អភិនន្ទិតព្ពំ, យញ្ច ន អភិនន្ទិតព្ពំ, ន តត្ថ រជ្ជិតព្ពំ, តស្មា វុត្តំ “និព្វិន្ទតិ, នោ នន្ទតិ។ វិរជ្ជតិ, នោ រជ្ជតី”តិ។ សោ ឯវំ អរជ្ជន្តោ រាគំ និរោធេតិ, នោ សមុទេតិ សមុទយំ ន ករោតីតិ អត្ថោ។ ឯវំ បដិបន្នោ ច បដិនិស្សជ្ជតិ, នោ អាទិយតិ។ អយញ្ហិ អនិច្ចាទិអនុបស្សនា តទង្គវសេន សទ្ធឹ កាយំ តន្និស្សយខន្ធាភិសង្ខារេហិ កិលេសានំ បរិច្ចជនតោ, សង្ខតទោសទស្សនេន តព្វិបរីតេ និព្វានេ តន្និន្នតាយ បក្ខន្ទនតោ “បរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គោ ចេវ បក្ខន្ទនបដិនិស្សគ្គោ ចា”តិ វុច្ចតិ, តស្មា តាយ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ វុត្តនយេន កិលេសេ បរិច្ចជតិ, និព្វានេ ច បក្ខន្ទតិ, តថាភូតោ ច និព្វត្តនវសេន កិលេសេ ន អាទិយតិ, នាបិ អទោសទស្សិតាវសេន សង្ខតារម្មណំ, តេន វុត្តំ “បដិនិស្សជ្ជតិ, នោ អាទិយតី”តិ។ ឥទានិស្ស តាហិ អនុបស្សនាហិ យេសំ ធម្មានំ បហានំ ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ និច្ចសញ្ញំ បជហតី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ និច្ចសញ្ញន្តិ “សង្ខារា និច្ចា”តិ ឯវំ បវត្តំ វិបរីតសញ្ញំ។ ទិដ្ឋិចិត្តវិបល្លាសប្បហានមុខេន សញ្ញាវិបល្លាសប្បហានន្តិ សញ្ញាគ្គហណំ, សញ្ញាសីសេន វា តេសម្បិ គហណំ ទដ្ឋព្ពំ។ នន្ទិន្តិ សប្បីតិកតណ្ហំ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

“វិហរតី”តិ ឥមិនា កាយានុបស្សនាសមង្គិនោ ឥរិយាបថវិហារោ វុត្តោតិ អាហ “ឥរិយតី”តិ, ឥរិយាបថំ បវត្តេតីតិ អត្ថោ។ អារម្មណករណវសេន អភិព្យាបនតោ “តីសុ ភវេសូ”តិ វុត្តំ, ឧប្បជ្ជនវសេន បន កិលេសា បរិតាបកា ឯវាតិ។ យទិបិ កិលេសានំ បហានំ អាតាបនន្តិ តំ សម្មាទិដ្ឋិអាទីនម្បិ អត្ថេវ, អាតប្ប-សទ្ទោ វិយ បន អាតាបសទ្ទោ វីរិយេយេវ និរុឡ្ហោតិ វុត្តំ “វីរិយស្សេតំ នាម”ន្តិ។ អថ វា បដិបក្ខប្បហានេ សម្បយុត្តធម្មានំ អព្ភុស្សហនវសេន បវត្តមានស្ស វីរិយស្ស សាតិសយំ តទាតាបនន្តិ វីរិយមេវ តថា វុច្ចតិ, ន អញ្ញេ ធម្មា។ អាតាបីតិ ចាយមីការោ បសំសាយ, អតិសយស្ស វា ទីបកោតិ អាតាបីគហណេន សម្មប្បធានសមង្គិតំ

ទស្សេតិ។ សម្មា, សមន្តតោ, សាមញ្ច បជានន្តោ សម្បជានោ, អសម្មិស្សតោ វវត្ថានេន អញ្ញធម្មានុបស្សិតាភាវេន សម្មា អវិបរីតំ, សព្វាការបជាននេន សមន្តតោ, ឧបរូបរិ វិសេសាវហភាវេន បវត្តិយា សាមំ បជានន្តោតិ អត្ថោ។ យទិ បញ្ញាយ អនុបស្សតិ, កថំ សតិបដ្ឋានតាតិ អាហ “ន ហិ”តិអាទិ។ សព្វត្ថិកន្តិ សព្វត្ថ លីនេ, ឧទ្ធតេ ច ចិត្តេ ឥច្ឆិតព្វត្តា។ សព្វេ វា លីនេ, ឧទ្ធតេ ច ភាវេតព្វា ពោជ្ឈង្គា អត្ថិកា ឯតាយាតិ សព្វត្ថិកា។ សតិយា លទ្ធុបការាយ ឯវ បញ្ញាយ ឯត្ថ យថាវុត្តេ កាយេ កម្មដ្ឋានិកោ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរតិ។ អន្តោសង្ខេបោតិ អន្តោ ឱលីយនោ, កោសជ្ជន្តិ អត្ថោ។ ឧបាយបរិគ្គហេតិ ឯត្ថ សីលវិសោធនាទិ, គណនាទិ, ឧគ្គហកោសល្លាទិ ច ឧបាយោ, តព្វិបរិយាយតោ អនុបាយោ វេទិតព្វោ។ យស្មា ច ឧបដ្ឋិតស្សតិ យថាវុត្តំ ឧបាយំ ន បរិច្ចជតិ, អនុបាយញ្ច ន ឧបាទិយតិ, តស្មា វុត្តំ “មុដ្ឋស្សតិ…បេ… អសមត្ថោ ហោតី”តិ។ តេនាតិ ឧបាយានុបាយានំ បរិគ្គហបរិវជ្ជនេសុ, បរិច្ចាគាបរិគ្គហេសុ ច អសមត្ថភាវេន។ អស្ស យោគិនោ។

យស្មា សតិយេវេត្ថ សតិបដ្ឋានំ វុត្តំ, តស្មាស្ស សម្បយុត្តធម្មា វីរិយាទយោ អង្គន្តិ អាហ “សម្បយោគង្គញ្ចស្ស ទស្សេត្វា”តិ។ អង្គ-សទ្ទោ ចេត្ថ ការណបរិយាយោ ទដ្ឋព្វោ។ សតិគ្គហណេនេវ ចេត្ថ សមាធិស្សាបិ គហណំ ទដ្ឋព្វំ តស្សា សមាធិក្ខន្ធេ សង្គហិតត្តា។ យស្មា វា សតិសីសេនាយំ ទេសនា។ ន ហិ កេវលាយ សតិយា កិលេសប្បហានំ សម្ភវតិ, និព្វានាធិគមោ វា, នាបិ កេវលា សតិ បវត្តតិ, តស្មាស្ស ឈានទេសនាយំ សវិតក្កាទិវចនស្ស វិយ សម្បយោគង្គទស្សនតាតិ អង្គ-សទ្ទស្ស អវយវបរិយាយតា ទដ្ឋព្វា។ បហានង្គន្តិ “វិវិច្ចេវ កាមេហី”តិអាទីសុ (ទី. និ. ១.២២៦; ម. និ. ១.២៧១, ២៨៧, ២៩៧; សំ. និ. ២.១៥២; អ. និ. ៣.១២៣; បារា. ១១) វិយ បហាតព្វង្គំ ទស្សេតុំ។ យស្មា ឯត្ថ លោកិយមគ្គោ អធិប្បេតោ, ន លោកុត្តរមគ្គោ, តស្មា បុព្វភាគិយមេវ វិនយំ ទស្សេន្តោ “តទង្គវិនយេន វា វិក្ខម្ភនវិនយេន វា”តិ អាហ។ តេសំ ធម្មានន្តិ វេទនាទិធម្មានំ។ តេសម្បេត្ថ អនធិប្បេតត្តា “អជ្ឈត្តារម្មណេនេតំ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថាតិ វិភង្គេ។ ឯត្ថាតិ “លោកេ”តិ ឯតស្មិំ បទេ។

អវិសេសេន ទ្វីហិបិ នីវរណប្បហានំ វុត្តន្តិ កត្វា បុន ឯកេកេន វុត្តំ បហានវិសេសំ ទស្សេតុំ “វិសេសេនា”តិ អាហ។ អថ វា “វិនេយ្យ នីវរណានី”តិ អវត្វា អភិជ្ឈាទោមនស្សវិនយវចនស្ស បយោជនំ ទស្សេន្តោ “វិសេសេនា”តិអាទិមាហ។ កាយានុបស្សនាភាវនាយ ហិ ឧជុវិបច្ចនីកានំ អនុរោធវិរោធានំ បហានទស្សនំ ឯតស្ស បយោជនន្តិ។ កាយសម្បត្តិមូលកស្សាតិ រូបពលយោព្វនារោគ្យាទិសរីរសម្បទានិមិត្តស្ស។ វុត្តវិបរិយាយតោ កាយវិបត្តិមូលកោ វិរោធោ វេទិតព្វោ។ កាយភាវនាយាតិ កាយានុបស្សនាភាវនាយ។ សា ហិ ឥធ កាយភាវនាតិ អធិប្បេតា។ សុភសុខភាវាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន មនុញ្ញនិច្ចតាទិសង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ អសុភាសុខភាវាទីនន្តិ ឯត្ថ បន អាទិ-សទ្ទេន អមនុញ្ញអនិច្ចតាទីនំ។ តេនាតិ អនុរោធាទិប្បហានវចនេន។ “យោគានុភាវោ ហី”តិអាទិ វុត្តស្សេវត្ថស្ស បាកដករណំ។ យោគានុភាវោ ហិ ភាវនានុភាវោ។ យោគសមត្ថោតិ យោគមនុយុញ្ជិតុំ សមត្ថោ។ បុរិមេន ហិ “អនុរោធវិរោធវិប្បមុត្តោ”តិអាទិវចនេន ភាវនំ អនុយុត្តស្ស អានិសំសោ វុត្តោ, ទុតិយេន ភាវនំ អនុយុញ្ជន្តស្ស បដិបត្តិ។ ន ហិ អនុរោធវិរោធាទីហិ ឧបទ្ទុតស្ស ភាវនា ឥជ្ឈតិ។

អនុបស្សីតិឯត្ថាតិ “អនុបស្សី”តិ ឯតស្មិំ បទេ លព្ភមានាយ អនុបស្សនាយ អនុបស្សនាភេទនាយ កម្មដ្ឋានំ វុត្តន្តិ ឯវមេត្ថ ទដ្ឋព្វា,

អញ្ញថា “អនុបស្សនាយា”តិ ករណវចនំ ន យុជ្ជេយ្យ អនុបស្សនា ឯវ ហិ កាយដ្ឋានំ, ន ឯត្ថ អារម្មណំ អធិប្បេតំ, យុជ្ជតិ ចា កាយបរិហរណំ ចុត្តត្ថិ សម្ពន្ធោ កាយដ្ឋានបរិហរណស្ស ឯវត្ថ អត្ថសិទ្ធត្តា “កាយបរិហរណ”ន្តេវ ចុត្តំ កាយដ្ឋានិកស្ស ហិ កាយបរិហរណំ យាវទេវ កាយដ្ឋានំ បរិហរណត្ថន្តិ កាយដ្ឋានបរិហរណស្ស ចា “អាតាបី”តិអាទិនា (ឌី៌ និ៌ ២៌៣៧៣) ចុច្ចមានត្តា “កាយបរិហរណ”ន្តេវ ចុត្តំ កាយក្កហណេន ចា នាមកាយស្សាបិ គហណំ, ន រូបកាយស្សេវ, តេនេវ កាយដ្ឋានបរិហរណម្បិ សង្គហិតំ ហោតិ, ឯវញ្ច កត្វា “ចិហរតីតិ ឯត្ថ ចុត្តចិហារេនា”តិ ឯត្តក្កហណញ្ច សមត្ថិតំ ហោតិ “កាយានុបស្សី ចិហរតី”តិ ចិហារស្ស ចិសេសេត្វា ចុត្តត្តា “អាតាបី”តិអាទិ បន សង្ខេបតោ ចុត្តស្ស កាយដ្ឋានបរិហរណស្ស សហ សាធនេន ចិត្ថារេត្វា ទស្សនំ អាតាបេនាតិ អាតាបក្កហណេន “សតិសម្បជញ្ញេនា”តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ សព្ពត្ថកកាយដ្ឋានន្តិ ពុទ្ធានុស្សតិ, មេត្តា, មរណស្សតិ , អសុភភាវនា ច ពលវីរិយវតក្កិ យោគិនា បរិហរិយមានំ “សព្ពត្ថកកាយដ្ឋាន”ន្តិ ចុច្ចតិ, សព្ពត្ថ កាយដ្ឋានានុយោគស្សារក្ខភូតត្តា សតិសម្បជញ្ញពលេន អចិច្ឆិន្នស្ស បរិហរិតព្ពត្តា សតិសម្បជញ្ញក្កហណេន តស្ស ចុត្តតា ចុត្តា សតិយា ចា សមថោ ចុត្តោ តស្សា សមាធិក្ខន្ធេ សង្គហិតត្តា

ចិនេយ្យ(ចិន៌ កាយានុបស្សនាតិទ្ទេស) បន អត្ថោ ចុត្តោតិ យោជនា តេនាតិ សង្គហំ អនាទិយិត្វា ភាចត្ថស្សេវ ចិនយនបទេន បចត្តេន ចិនេយ្យបទេន សហ អដ្ឋកថានយោតិ សង្គហស្សាបិ ចិចរណចសេន យថារហំ ចុត្តោ អត្ថសំចណ្ណនានយោ យថា សំសន្ទតីតិ យថា អត្ថតោ, អធិប្បាយតោ ច អចិរោធេន្តោ អញ្ញមញ្ញំ សំសន្ទតិ សមេតិ, ឯចំ ចេទិតព្ពោ

ចេទនាទីនំ បុន ចនេតិ ឯត្ថ តិស្សោ ចច្ចយភាចចសេន ចិត្តឆយានំ ចេទនាសង្កិស្សិតត្តា, បញ្ចទោការភចេ អរូបឆយានំ រូបបដិពន្ធចុត្តិតោ ច ចេទនាយ កាយាទិអនុបស្សនាប្បសង្គេបិ អាបន្នេ តតោ អសម្ភិស្សតោ ចចត្ថានំ ទស្សនត្ថំ, ឈានចិតិត្តទោការទិទស្សនត្ថញ្ចា ទុតិយំ ចេទនាក្កហណំ, តេន ន ចេទនាយំ កាយានុបស្សី, ចិត្តធម្មានុបស្សី ចា, អថ ខោ ចេទនានុបស្សី ឯចាតិ ចេទនាសង្ខាតេ ចត្ថុស្មិំ ចេទនានុបស្សនាការស្សេច ទស្សនេន អសម្ភិស្សតោ ចចត្ថានំ ទស្សិតំ ហោតិ តថា “យស្មិំ សមយេ សុខា ចេទនា, ន តស្មិំ សមយេ ទុក្ខា, អទុក្ខមសុខា ចា ចេទនា, យស្មិំ ចា បន សមយេ ទុក្ខា, អទុក្ខមសុខា ចា ចេទនា, ន តស្មិំ សមយេ ពុតទោ ចេទនា”តិ ចេទនាភាចសមយញ្ញ អចត្វា តំ តំ ចេទនំ ចិតិត្តុឌ្ឌិត្វា ទស្សនេន ឈានចិតិត្តទោកា ភុចភាចចិចេចកោ ទស្សិតោ ហោតិ, តេន តាសំ ពលយត្តាចដ្ឋានទស្សនេន អនិច្ចតាយ , តតោ ឯច ទុក្ខតាយ, អនត្តតាយ ច ទស្សនំ ចិភាចិតំ ហោតិ ឈានចិតិត្តទោការទីតិ អាទិ-សទ្ទេន អយម្បិ អត្ថោ ចេទិតព្ពោ អយញ្ហិ ចេទនាយំ ចេទនានុបស្សី ឯច, ន អញ្ញធម្មានុបស្សី កិំ ចុត្តំ ហោតិ – យថា នាម ធាតុលេ អមាណសភាវេបិ ឧទកបុព្ពុឡអកេ មាណអាការានុបស្សី ហោតិ, ន ឯចំ អយំ ធិតិរមណីយេបិ ចេទយិតេ, បគេច ពុតទស្មិំ មនុញ្ញាការានុបស្សី, អថ ខោ ពលបភង្គុតាយ, អចសចត្តិតាយ កិលេសាសុចិបល្លរណតាយ ច អនិច្ចអនត្តអសុភាការានុបស្សី, ចិបរិណាមទុក្ខតាយ, សង្ខារទុក្ខតាយ ច ចិសេសតោ ទុក្ខានុបស្សី យេចាតិ ឯចំ ចិត្ត ធម្មេសុបិ យថារហំ បុនចនេ បយោជនំ ចត្តព្ពំ លោកិយា ឯច សម្មសនចារស្ស អធិប្បេតត្តា “គោចរំ បតិធា”តិអាទិនា “ពលឆ ឯត្តកំ ចេទិតព្ព”ន្តិ ចេទិតព្ពបរិច្ឆេទំ ទស្សេតិ “ឯស នយោ”តិ ពលយិតា យថា ចិត្តំ, ធម្មា ច អនុបស្សិតព្ពា, តថា តានិ អនុបស្សន្តោ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី, ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សីតិ ចេទិតព្ពោតិ ពលយតំ អតិទិសតិ ទុក្ខតោតិ ទុក្ខសភាចតោ, ទុក្ខន្តិ អនុបស្សិតព្ពាតិ អត្ថោ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេច នយោ

យោ សុខំ ទុក្ខតោ អទ្ទាតិ យោ ភិក្ខុ សុខំ វេទនំ វិបរិណាមទុក្ខតាយ "ទុក្ខា"តិ បញ្ញាចក្ខុនា អទ្ទក្ខិ។ ទុក្ខំ អទ្ទក្ខិ សល្លតោតិ ទុក្ខំ វេទនំ បីឡាជននតោ, អន្តោតុទនតោ, ទុន្នីហរណតោ ច សល្លតោ អទ្ទក្ខិ បស្សិ។ អទុក្ខមសុខន្តិ ឧបេក្ខាវេទនំ។ សន្តន្តិ សុខទុក្ខានិ វិយ អនោឡារិកតាយ, បច្ចយវសេន ឧបសន្តសភាវតាយ ច សន្តំ។ អនិច្ចតោតិ ហុត្វាអភាវតោ, ឧទយព្វយវន្តតោ, តាវកាលិកតោ, និច្ចបដិបក្ខតោ ច "អនិច្ច"ន្តិ យោ អទ្ទក្ខិ។ ស វេ សម្មទ្ទសោ ភិក្ខុ ឯកំសេន, បរិញ្ញត្តំ វា វេទនាយ សម្មាបស្សកោតិ អត្ថោ។

ទុក្ខាតិបីតិ សង្ខារទុក្ខតាយ ទុក្ខា ឋិតិបិ។ តំ ទុក្ខស្មិន្តិ សព្ពំ តំ វេទយិតំ ទុក្ខស្មិំ អន្តោគធំ បរិយាបន្នំ វទាមិ សង្ខារទុក្ខតានតិវត្តនតោ។ សុខទុក្ខតោបិ ចាតិ សុខាទីនំ ឋិតិវិបរិណាមញាណសុខតាយ, វិបរិណាមឋិតិអញ្ញាណទុក្ខតាយ ច វុត្តត្តា តិស្សោបិ ច សុខតោ, តិស្សោបិ ច ទុក្ខតោ អនុបស្សិតព្ពាតិ អត្ថោ។ សព្ព អនុបស្សនា ហេដ្ឋា បកាសិតា ឯវ។ សេសន្តិ យថាវុត្តំ សុខាទិវិភាគតោ សេសំ សាមិសនិរាមិសាទិភេទំ វេទនានុបស្សនាយំ វត្តព្ពំ។

អារម្មណ...បេ... ភេទានន្តិ រូបាទិអារម្មណនានត្តស្ស នីលាទិប្បភេទស្ស, ឆន្ទាទិអធិបតិនានត្តស្ស ហីនាទិប្បភេទស្ស, ញាណាទិសហជាតនានត្តស្ស សសង្ខារិកាសង្ខារិកសវិតក្កាទិប្បភេទស្ស, កាមាវចរាទិភូមិនានត្តស្ស ឧក្កដ្ឋមជ្ឈិមាទិប្បភេទស្ស, កុសលាទិកម្មនានត្តស្ស ទេវគតិសំវត្តនិយតាទិប្បភេទស្ស, កណ្ហសុក្កវិបាកនានត្តស្ស ទិដ្ឋធម្មវេទនីយតាទិប្បភេទស្ស, បរិត្តភូមកាទិកិរិយានានត្តស្ស តិហេតុកាទិប្បភេទស្ស ចវសេន អនុបស្សិតព្ពន្តិ យោជនា។ អាទិ-សទ្ទេន សប្បច្ចយាប្បច្ចយាទិនានត្តស្ស បុគ្គលត្តយសាធារណាទិប្បភេទស្ស ច សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ សលក្ខណសាមញ្ញលក្ខណានន្តិ ផុសនាទិតំតំលក្ខណានញ្ចេវ អនិច្ចតាទិសាមញ្ញលក្ខណានញ្ច វសេនាតិ យោជនា។ សុញ្ញតធម្មស្សាតិ អនត្តតាសង្ខាតសុញ្ញតាសភាវស្ស។ យំ វិភាវេតុំ អភិធម្មេ "តស្មិំ ខោ បន សមយេ ធម្មា ហោន្តិ, ខន្ធា ហោន្តី"តិអាទិនា (ធ· ស· ១២១) សុញ្ញតាវារទេសនា បវត្តា, តំ បហីនេយេវ បុនេ្ត បហីនត្តា, តស្មា តស្ស តស្ស បុន បហានំ ន វត្តព្ពំ។ ន ហិ កិលេសា បហីយមានា អារម្មណវិភាគេន បហីយន្តិ អនាគតានំយេវ ឧប្បជ្ជនារហានំ បហាតព្ពត្តា, តស្មា អភិជ្ឈាទីនំ ឯកត្ថ បហានំ វត្វា ឋានទ្វេ ន វត្តព្ពំ ឯវាតិ ឋាមមត្តំ ទស្សេតិ "កាយេ លោកេ"តិអាទិនា។ អថ វា យត្ថ ចិត្តក្ខណេ ឯកត្ថ បហីនំ សព្ពត្ថ បហីនមេវ ហោតីតិ វិសុំ វិសុំ បហានំ ន វត្តព្ពំ។ យេក្ក ហិ បហីនាតិ វត្តព្ពំ អវហន្តិ។ តត្ថ បុរិមាយ វេទនាយ នានាបុគ្គលបរិហារោ, ន ហិ ឯកស្ស បហីនំ ឥតរោ អញ្ញស្ស បហីនំ នាម ហោតិ។ បច្ឆិមាយ នានាចិត្តក្ខណិកបរិហារោ។ នានាចិត្តក្ខណេតិ ហិ លោកិយមគ្គចិត្តក្ខណេតិ អធិប្បាយោ។ បុព្ពភាគមគ្គោ ហិ ឋានសាធិប្បេតោ។ លោកិយភាវនាយ ច កាយេ បហីនំ ន វេទនាទីសុ វិក្ខម្ភិតំ ហោតិ។ យទិបិ នប្បវត្តេយ្យ, បដិបក្ខភាវនាយ អប្បហីនត្តា បន សា "អភិជ្ឈាទោមនស្សស្ស អប្បវត្តី"តិ ន វត្តព្ពា, តស្មា បុនបិ តប្បហានំ វត្តព្ពមេវ។ ឯកត្ថ បហីនំ សេសេសុបិ បហីនំ ហោតីតិ លោកុត្តរសតិបដ្ឋានភាវនំ, លោកិយភាវនាយ វា សព្ពត្ថ អប្បវត្តិមត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ "បញ្ចបិ ខន្ធា លោកោ"តិ (វិភ· ១៩១, ១៩៣, ១៩៩) ហិ វិភង្គេ វុត្តម្បិ ជាតេសុ វុត្តំ។

ឧទ្ទេសវារវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

កាយានុបស្សនា

អាគាបរិតបដ្ឋចណ្ណគា

ឲ្យលិ៍ះ៉អារឡេលចឲរសគាតិ អត្យបឃ្សិតដ្ឋកាឃាឌិអារឡេលចឲរសគ៉ ចតុ្សា កិត្តិត្វាតិ ្កឲង្កដចរសគ ចតុ្សា កិត្តិត្វា៉ តរតា ចតុក្តិឆសតិបដ្កាគរតា ឲុរពក៌ សតិបដ្កាត៌ ករហត្វា កាឃ៌ ចិកឌរត្តាតិ បរិធរសរសា៉

ពចន្ទាតិ ឲុត្ត ពចត្តិ បការបុន្ធា, រតគ គិដ្ឋិបិឃយារគ កាឃាត្យបឃ្សគាបការេ បុន្ធតិ៉ ច-សរដ្កា ឡូតិររពា, រតគ ្កឲង្កដចាររគ អបិពដិ៍ គិរដ្កដចាររគ ចិកាចិឃយាត៌ ចិរសរ៌ ឌោរតតិ៉ ឆាហិររពបុបិ ដ្ឋរតា ឲុពរឌសឃ្ស សឡុចរតា សដ្ឋប្បការក្កហល៌ ពត៌ "សដ្ឋប្បការកាឃាត្យបឃ្សគាគិដ្ឋត្តកឃ្សា"តិ, រតគ រឃ ដ្ឋរយ អាគាបរិតបដ្ឋាឌិចរសគ អាកតា ឌុដ្កសប្បការា, តឌរត្តាកឆា ច អដ្ឋត្តាឌិអត្យបឃ្សគាប្បការា, តចា កាឃកតារសតិបុរត្ត (ឃ៉ គិ៉ ឲ្យ៉ឲរ៍ឲ្យ) ចុត្តា រពសាឌិចណ្ណសណ្ហាគកសិលារឡេលចតុក្កញ្ញាគប្បការា, រលិកិឃាឌិប្បការា ច, រត សរត្តបិ អគចរសសរតា សក្កញ្ញតិ៉ ដ្ឋរយ ច បការា ដ្ឋរយដ្ឋិរឃច សារសគ, គ ដ្ឋរតា ឆាហិរដ្ឋតិ ចុត្ត "សដ្ឋប្បការ...រប... បឌិរសឆរគា ចា"តិ៉ តត្ត តចាកាចបឌិរសឆរគាតិ សដ្ឋប្បការកាឃាត្យបឃ្សគាគិដ្ឋត្តកឃ្ស បុក្កលឃ្ស អដ្ឋាសារគឃ្ស គិឃ្សឃកាចបឌិរសឆរគា, ឲុរតគ ដ្ឋឆ កិក្ខរចតិ ឲុត្ត ដ្ឋឆ-សរដ្កា អរត្តាកឆឲុចសដ្ឋរត្វាតិ ឌឃ្សតិ៉ សត្តិ ហិ ឲុពបឌាគិបិ អចឆារលាតិ ឃចា "ចាឃុករក្ខា"តិ៉ រតគាហ "ដ្ឋរឆច កិក្ខរចសយរលា"តិអាឌិ៉ បរិបុណ្ណសយលប្បការលឆរខ្យ ហិ រសា បុក្កលិ, រឃា សដ្ឋប្បការកាឃាត្យបឃ្សគាគិដ្ឋត្តរពា៉ បរប្បចាឌាតិ បររស៌ អដ្ឋាតិត្វិឃាត៌ គាគប្បការា ចាឌា តិត្វាឃតគាគិ៉

អរដ្ឋាឌិពឃ្សច កាចគាត្ុរុបរសគារគត៌ ឌឃ្សត៌ "ដ្ឋឃឃ្សហឹ"តិអាឌិ ចុត្ត៉ ឌុដ្ករឃា ឌយធ៌ អត្យបករតា រពរលា ក្បុររពរលា៉ ឌោហគពរល ឃចា ចគហិ អគចរសរតា លឹទ៍ គ បឈ្ចូតិ, ឲុច៌ ឌោហបឌិពត្ថិគិ ក្បុររឆត្ ុរុប-សរដ្កាឌិរព បឌិច្ច ្កប្បជ្ជគពអឃ្សារឌា ុរុបិរឡេលាឌិររសា៉ បុរត្ត អាចិណ្ណារឡេលត្តិ បដ្ឋឌ្ឋរតា បុរត្ត, អគាឌិឃតិ ចា សំសារេ បរិចិតារឡេល៌ គិឆរត្តឃ្យាតិ ឆរត្តឃ្យ៉ សតិឃាតិ សឡេរឆច ពឡូដ្កាគឃ្ស សល្លក្ខលចរសគ បចត្តាឃ សតិឃា៉ អារឡេលតិ ពឡូដ្កាគារឡេលា៉ ឌឡូហត្តិ ឌិទ៍, ឃចា សរតាពារិឃ្ស ្កបចារប្បគារករឌា សឃាឆិ ដ្ឋឌ្ឋញ្ញូ, តចា ចាឃកត៌ ពត្វាតិ អរត្វា៉

ចិរសសាឆិកឃឌិ្កឆឡេហុលចិហាររបដ្កាគត្តិ សរត្តាស៌ ឲុដ្កាត៌, ឲុពច្ចាត៌ បរេច្ចូពឲុដ្ឋាត៌, ឲុដ្ឋសាចកាគត្វា ចិរសសាឆិកឃឃ្ស អរដ្ឋាគ ពឡូដ្ការគគ អឆិកតចិរសសាត៌ ឌិ្កឆឡេហុលចិហារេឃ្ស បដ្កាគក្ុត៌

ចត្យចិដ្ឋាចទិរឃា ចិឃ ករកចា រឃាកិគិ អត្តុរុបតិចាសដ្កាត្យបឌិសគរតា៉ កិក្ខុ ឌីបិសឌិរសា អរដ្ឋា ឲុពរពា ចិហទិត្វា បឌិបក្ខតិឡូចគចរសគ ដ្ឋឆ្លិតត្វសាឆគរតា ឋលឡូត្តឃត្តិ សាឃញ្ញាឋល៌ សត្ដាឃ ចឆតិ៉ បរត្តយឌចរឃាក្កក្ខុឃិត្តិ កាចត្យឃ្សាហឌចឃ្ស រឃាក្កករលក្ខុឃិក្ុត៌

អដ្ឋកចរបេត បចត្តាតិ អប្បាយបប្បាយាតិ ចរបេត ឌីឈំ ចា អប្បុបន្តោ, ឌុត្តុទចរបេត បចត្តាតិ អប្បាយបប្បាយាតិ ចរបេត ទស្សំ ចា អប្បុបន្តោតិ ឈោដតា៑ ឲចំ ឃិក្លូចាតិ អប្បាយបប្បាយាតិ

ឌីឈទប្បុតាបឌាតតបន្តកាយប្បដិឃំចេតតឌ្ឍពួអាទិពោពួអាទិកបដិប្បប្បុក្កចរបេត កាចតំ ឃិក្លូចាតា, ឋចាក្ខុចាតា ចា ហុត្វា តិរប្បា ឃិក្លា បចត្តឃរេតា៑ អប្បាយបប្បាយតិមិទេត្តតិ អប្បាយបប្បាយបត្តិប្បុឈេត ្លបដ្ឋិឋបដិកាពតិមិទេត្តា៑ អប្បាយបប្បាបេ បទិក្កុលាតិ ទ្ទុបមុរេត ចិបប្បុតំ អកិតិចិបន្តោ, ឈោ "អប្បាយបប្បាយកម្ពិរកា"តិ ចុទេត្តា៑ ឈោតក្កាតិ បទិក្កុលាតិ អទ្ទុបមុរេត ចិបប្បុតំ អកិតិចិបន្តោ៑ ចត្ត តាឃ កទេឌកាឈោ ចិត្តចេឋឃិកាតំ បចត្តិដ្ឋាតកាចតា៑ អទេត្តោ បទេត្តា ចា បុក្កុលិ ចា តត្តិតិ ចិឃុដ្ឋិដ្ឋិ "ឋឃិតំ ឌម្ពុបត្តំ, ត អទេហតុកំ, តាបិ ឌ្ឍប្បុទាឌិចិបមទេហតុកំ, អឆ ចោ អចិឌ្ឍាឌិទេហតុក"ត្តិ អដ្ឋាត្តុឈេបិ កង្លាចិបទេលត ចិតិល្អកទេត្លា៑ "ឃំ កិន្តិ កិក្ល ទ្ទុប"ត្តិអាឌីតា (ម៑ តិ៑ ០.១៩០; ១.១០១; ១.ប័៩, ប័៨; បដិ៑ ម៑ ០.៥៩) តឈេត កលិបបម្ពុបតចរបេត តិលក្លូលំ អាទេទាបត្វា៑ ្លឌឃចឃាត្តុបប្បុតាឌិចរបេត ចិបប្បុតំ ចទេដ្ឋេន្តោ៑ អត្តុក្កុមេត មក្កុបដិបាឌិឃា៑

"បទប្បុ ចា អប្បាយបប្បាយកាឈេ"តិ ឌ្ឍឌំ បម្ពុបតចាទចរបេតាឃំ បិឡឌ្ឋ បចត្តាតិ កត្វា ចុត្តំ, បមឆចរបេត បត បទប្បុ អប្បាយបប្បាយកាឈេ អប្បតាតិមិត្តុប្បត្តិ ឲច តត្តិ៑ អដ្ឋបេបត្វាតិ អត្តុទត្តុទា ត ឌបេបត្វា៑ អបទាបទំ បត្តុទលកាឈេលិតិ អន្តោកាហិដ្ឋាឌឈម្ពុប្បុបិ តិទត្តុទំ ចា កាចតាឃ បចត្តុតកាឈេលិ កមិទេតា៑ ឲកប្បិ កាឈេល បតិតំ ្លកឃំ ត លឌ្ឍក្កតីតិ "អន្តោកា, ឋហិដ្ឋា"តិ ច ចុត្តំ ឌ្ឍឌំ ឌម្ពុឌ្ឍឃំ ឈដិតំ ឲកប្បិ កាឈេល ឲកចាតា អាទម្ពុលកាចេត ត លឌ្ឍក្កតិ, ឲកឌ្ឍ្យអាលម្ពិតំ ត បក្កាតិ អទេត្វា៑

បមុទេតិ ឲចប្បាតិ បមុឌឈោ, ទេហា ឲច កាទលទេដ្ឋេត ឌម្ពុាតិ បមុឌឃឌម្ពុា៑ អប្បាយបប្បាយាតិ ្លប្បត្តិទេហតុ កទេដកាឃាឌី, ឋប្បុ អត្តុបប្បុតឃីទេលិ បមុឌឃឌម្ពុាត្តុបប្បុី, តំ បត បមុឌឃឌម្ពុំ ្លបឃាឃ ឌទេប្បុន្តោ "ឃឆា តាឃា"តិអាឌីឃាហ៑ ឋត្វ កដ្ឋត្តិ ទ្ទុត្តិ៑ កក្កុទាតាឌ្ឍឌ្ឍត្តិ ្លក្កាបតាឌ្ឍឌ្ឍ៑ ទេតិ កទេដកាឃាឌីកោ៑ ឃឆា អប្បាយបប្បាយកាឈោ កទេដកាឃាឌីបដ្ឋិតិ តំតិមិត្តុតាឃ, ឲចំ កទេដកាឃាឌឈោបិ អប្បាយបប្បាយកាឃបដ្ឋិតិតា តំតិមិត្តកាចតាតិ "បមុឌឃឌម្ពុា កាឃម្ពិ"ត្តិ ចត្តុឌ្ឍាតំ លកត្តិតិ ចុត្តំ "បមុឌឃ... ទេប... ចុដ្ឋតី"តិ៑ បកតិចាឌី ចា ឌម្ពុ-បទេដ្ឋា "ឌាតិឌម្ពុាត"ត្តិអាឌីប្បុ (ម៑ តិ៑ ០.១៩០; ១.១១០; បដិ៑ ម៑ ០.១១) ចិឃាតិ កាឃប្បុ បដ្ឋឃបឃចាឈេ ្លប្បន្តតកបកតិកាឃាត្តុបប្បុី ចា "បមុឌឃឌម្ពុាត្តុបប្បុី"តិ ចុទេត្តា៑ ទេតតាហ "កទេដកាឃដ្ឋា"តិអាឌី៑ ឲចដ្ឋា កត្វា កាឃម្ពិត្តិ កម្ពុចតំ បុដ្ឋឋទំ ឃុដ្ឋតិ៑

ចឃឌម្ពុាត្តុបប្បុីតិ ឲត្វ អទេហតុកទេត្តបិ ចិតាបប្បុ ឈេឃំ ទេហតុឌម្ពុាតំ អកាទេច ឃំ ត ទេហាតិ, ឋឌកាទេចា ឋប្បុ អកាចប្បុ ទេហតុ ចិឃ ទេចាហទីឃតីតិ ្លបចាទទេតា កទេដកាឃាឌីអកាទេចា អប្បាយបប្បាយកាឃប្បុ ចឃកាទលំ ចុទេត្តា៑ ទេតតាហ "ឃឆា កដ្ឋាឃា"តិអាឌី៑ អឃំ ឋាទេចត្វ បឌមចិកប្បចរបេត អត្វចិកាចតា៑ ឌុតិឃចិកប្បចរបេត ្លបចាទទេត ចិតាឈេច អទេត្វា ទេចឌីតទេន្តា៑

អន្តោកាហិដ្ឋាត្តុបប្បុតា ចិឃ កិត្តុចត្តុចិបឃតាឃ បមុឌឃចឃឌម្ពុាត្តុបប្បុតាបិ ឲកកាឈេល ត លឌ្ឍក្កតីតិ អាហ "កាឈេលត បមុឌឃំ កាឈេលត ចឃំ អត្តុបប្បុន្តោ"តិ៑ "អត្វិ កាឈោ"តិ ឲច-បទេដ្ឋា លុត្តុតិដ្ឋិទេដ្ឋាតិ "កាឈោឋ អត្វិ"តិ ចត្វា អចឌាទេលាត តិចត្តិតំ ឌទេប្បុន្តោ "ត

ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ, ᨸᩁᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ, ᩈᨲ᩠ᨲᨣᩩᨱᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ “ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣᨿᩔ ᨸᩪᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨧᩩᨲᩪᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨣᩃᨶᨲᩮᩣ ᨧ “ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨩᩦᨿᨲᩥ ᨶᩥᩉᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ “ᨩᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ, ᨸᩩᩁᩥ ᨸᩩᩁᩮ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩈᩮᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ “ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ, ᩋᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᩮᨶ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨾᩣ”ᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣᨧᩦ”ᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᩮᨶ “ᨠᩔᨧᩦ”ᨲᩥ, ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩮᩅᩃᩴ “ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᩉᩥᨸᩥ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᨾᩮᩅ ᨠᩣᨿᩔ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ “ᨠᩣᨿᩮᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ᪨

ᨬᩣᨱᨸᨾᩣᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ ᨸᩁᩴ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨸᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᩈᨲᩥᨸᨾᩣᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩴ ᩈᨲᩥᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᩈᨲᩥᩴ ᨸᩁᩴ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨸᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᨬᩣᨱᩔ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩈᨲᩥ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᩈᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨱᩔ, ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨿᩪᩉᨶᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩔᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨶᩴ ᨴᩩᨸᨴᩥᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨲᨱ᩠ᩉᩣ...ᨸᩮ... ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨽᩪᨲᩮᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨸᩥ “ᩋᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨾᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶ ᨸᩔᨲᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩁᩪᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩥᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᨿᨳᩣ “ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨿᨸᩥ, ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪑) ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩈᨶᩴ ᨶᩥᨣᨾᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨮᨸᩥᨲᩣ ᨸᨶ...ᨸᩮ... ᨴᩔᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶ ᩈᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ, ᨲᩔ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨠᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ, ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨠᩣ ᩑᩅ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᨴᨽᩣᩅᩮ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩔᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨠᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨲᨱ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ “ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨿ᪨ ᨲᩥ᪨ ᪑᪨ ᪑᪑᪙; ᩅᩥᨽ᪨ ᪑; ᨴᩦ᪨ ᪓ᨷ᪓)᪨ ᨲᩴᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨻᩦᨩᨲᩴᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᨸᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ” ᩅᩥᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᩣᨵᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩔ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᩣᩅᨶᩴ ᩏᨸᩁᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᨾᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᩪᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪓᪨ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᩁᩥᨿᩣ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᩍᨵ ᨸᨶ ᨠᩣᨿᩥᨠᨸᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩍᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨸᨳᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᩣ, ᨣᨾᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩁᩦᩁᩣᩅᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩣ

តិបន្នោ ចាតិ, តេសំ ខ្ពរិយាបចាតំ ចនេត, ខ្ពរិយាបចិកាទេកតាតិ អត្ថោ។ បុត ចបន្តិ បុត ច អបរំ,

យចាចុត្តអាតាបិតកយ្ហថ្ងាតតោ កិំយ្យាបិ អញ្ញា កាយាគុបស្សតាកយ្ហដ្ឋាតំ កចេយិ, សុណាចាតិ ចា អធិប្បាយោ។ "កន្ធន្តោ ចា"តិអាទិ

កយតាទិយត្តខាតតស្ស, កយតាទិកពចិសេសខាតតស្ស ច សាធារណចចតំ, ពត្ថ កយតាទិយត្តខាតតំ ត ខ្ពឆ តាធិប្បេតំ,

កយតាទិកពចិសេសខាតតំ បត អធិប្បេតន្តិ តំ ចិកខិត្វា ជស្សេតុំ "ពត្ថ កាយ"ន្តិអាទិ ចុត្តំ។ សត្តុបលទ្ធិន្តិ "សត្តោ អត្ថិ"តិ ឧបលទ្ធិ សត្តកាហំ។

ត បជហតិ ត បរិច្ចជតិ "អហំ កន្ធាមិ, មម កយត"ន្តិ កាហសញ្ញាចតោ។ តតោ ឲច អត្តសញ្ញា "អត្ថិ អត្តា ការកោ ចេជកោ"តិ ឲចំ

បចត្តំ ចិបរីតសញ្ញា ត ឧព្ឍតេតិ តាបតេតិ អប្បជិបក្ខកាចតោ, អតត្ថ្វាហតតោ ចា។ ឲចំ គ្វាតស្ស ចស្ស កុតោ កយ្ហដ្ឋាតាទិការចាតិ

អាហ "កយ្ហដ្ឋាតំ ចា សតិបដ្ឋាតភាចតា ចា ត ហោតី"តិ។ "ខ្ពយស្ស បតា"តិអាទិ សុក្កបក្ខោ, តស្ស ចុត្តចិបរិយាយេត អត្ថោ ចេទិតព្វោ។

តយេច ហិ អត្ថំ ចិចរិតុំ "ខ្ពជត្យា"តិអាទិ ចុត្តំ។

ពត្ថ កោ កន្ធតីតិ សាឆតំ, កិរិយន្ធា អចិតិន្ហុត្តំ កត្វា កយតកិរិយាយ កត្តុបុន្ធា, សា កត្តុភាចចិសិដ្ឋអត្តបជិក្ខេបត្ថា ឆម្ពុយត្តស្សេច

កយតសិទ្ធិជស្សតតោ។ កស្ស កយតន្តិ តយេចត្ថំ បរិយាយន្តរេត ចគតិ សាឆតំ, កិរិយន្ធា ចិតិន្ហុត្តំ កត្វា កយតកិរិយាយ

អកត្តុសម្ពន្ធិភាចចិភាចតតោ។ បជិក្ខេបត្ថញ្យអត្តាតីតំ កត្វា ឧកយត្តំ កិំ-សដ្ឋោ បចត្តោ។ កិំ ការណាតិ បត បជិក្ខិត្តកត្តុកាយ

កយតកិរិយាយ អចិបរីតការណបុន្ធា។ ខ្ពជត្យាកយតំ តាយ អត្តា យតសា សំឃុជ្ជតិ, យតោ ខ្ពត្ថ្រិយេហិ, ខ្ពត្ថ្រិយាតិ អត្ថោហីតិ ឲចយាទិ

មិន្ធាការណចិតិយុត្តអត្ថុបបច្ចយហេតុកោ ឆម្ពាតំ បចត្តិអាការចិសេសោ។ តេតាហ "តត្វា"តិអាទិ។

ត កោចិ សត្តោ ចា បុក្កលោ ចា កន្ធតិ ឆម្ពុយត្តស្សេច កយតសិទ្ធិតោ, តញ្ញិតិយុត្តស្ស ច កស្សចិ អភាចតោ។ ខ្ពជាតិ ឆម្ពុយត្តស្សេច

កយតសិទ្ធិ ជស្សេតុំ "ចិត្តកិរិយាចាយោឆាតុចិប្ផារេតា"តិអាទិ ចុត្តំ។ ពត្ថ ចិត្តកិរិយា ច សា, ចាយោឆាតុយា ចិប្ផារោ

ចិប្ផត្ថតន្ធាតិ ចិត្តកិរិយាចាយោឆាតុចិប្ផារោ, តេត។ ឲត្ថ ច ចិត្តកិរិយក្កហណេត អភិត្ថ្រិយពទ្ធចាយោឆាតុចិប្ផារំ តិចត្តេតិ,

ចាយោឆាតុចិប្ផារក្កហណេត ចេតតាចឌីចិញ្ញត្តិកេដំ ចិត្តកិរិយំ តិចត្តេតិ, ឧកយេត បត កាយចិញ្ញត្តិ ចិការចតិ។ "កន្ធតី"តិ ចត្វា

យចា បចត្តយាតេ ការយេ "កន្ធតី"តិ ចោហារោ ហោតិ, តំ ជស្សេតុំ "តស្វា"តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្ថិ កត្តុកាយតាចសេត បចត្តចិត្តំ ចាយំ

ជតេតីតិ ចាយោឆាតុអធិកំ រូបកលាបំ ឧប្បាទេតិ, អធិកតា ចេត្ថ សាយត្តិយតោ, ត បមាណតោ។ កយតចិត្តសមុដ្ឋិតំ

សហជាតរូបកាយស្ស ចម្ភតសន្តារណចលតាតំ បច្ចយភ្ញូតេត អាការចិសេសេត បចត្តយាតំ ចាយោឆាតុំ សន្ធាយាហ "ចាយោ ចិញ្ញត្តិំ

ជតេតី"តិ។ អធិប្បាយសហភាចី ហិ ចិការោ ចិញ្ញត្តិ។ យចាចុត្តអធិកភាចចេតច ច ចាយោកហណំ, ត ចាយោឆាតុយា ឲច

ជតកភាចតោ, អញ្ញថា ចិញ្ញត្តិយា ឧបិតាយរូបភាចចា គុរូបបិតោ សិយា។ បុរតោ អភិតីហារោ បុរតោភាវេកត កាយស្ស បចត្តតំ,

យោ "អភិក្កមោ"តិ ចុច្ចតិ។

"ឲមេច ភយោ"តិ អតិទេសេត សង្ខេបតោ ចត្វា តមត្ថំ ចិចរិតុំ "តព្រាបិ ហី"តិអាទិ ចុត្តំ។ កោជិតោ បដ្ឋាយាតិ ហេដ្ឋិមកោជិតោ

បដ្ឋាយ បិដតលតោ បដ្ឋាយ។ ឧស្សិតភាចចាតិ ឧត្ថិដ្ឋភាចចា។

ឲុធ បដាគទោតិ ឲុធ ឱតូកិរិយចារេយាឆាត្យុឱប្យាទេរគេច កយតាឌី ទោហាតីតិ បដាគទោតា៍ តយ្យ ឲុធ បដាគតាយ តិន្ធយកយគត្ថ “ឲុធ ទោហាតី”តិ ឱធារណា ចុន្ចតិ ទលិទេក យធាក្ឬតំ អដាគទេត្តហិ យិន្ធាកិតិទេចឋចទេឋត, ទលិកទេចាហារចទេឋត ចា៍ អត្តិ បតាតិ អត្តទេតា ឲុធ ឱយំឋតចទេឋត បុន្ធាចចតំ៍ តត្តឹតិ តិន្ធយចទេឋត ឋត្តយ្យ បដិទេក្លុបចចតំ៍ “យធា បតា”តិអាឌី តទេយ្យច អត្តយ្យ ក្ខុបយាយ ឱកាចតំ, តំ ឃុឱទេត្ថាឃ្យទេយច៍

តាចា យាលុតទេចទេកតាតិ យធា អទេចតតា តាចា ចាតទេចទេកត ទេឈឋត្តទំ យាតិ, យធា ច អទេចតទេតា ទោតឌតំ កទេណ្ឌា ឌីយាទេចទេកត ទេឈឋត្តទំ យាតិ, តធា អទេចតទេតា ការេយា ចាតាហទោតា យធាចុត្តចាយុតា តិទោតា ទេឈឋត្តទំ យាតីតិ ឲុធ ក្ខុបយាឋំឋត្ថតំ ទេចឌិតព្ទំ៍ ឋទេច បត ទោកឱ ចទេឈ្យ “យធា តាចាទោតឌតាតំ ទេបល្លកយ្យ បុទិឋយ្យ ចទេឋត ទេឈឋត្តទកយតំ, ឲុធ កាយយ្យាបី”តិ, ទោហាត្យ, ឲុធ ន្តន្ធិទោតា ចាយយទេច្ចា យធា ហិ តាចាទោតឌតាតំ ឋំហតលក្ខណទេយ្យច បុទិឋយ្យ ចទេឋត កយតំ, ត អឋំហតលក្ខណយ្យ, ឲុធ កាយយ្យាបីតិ៍ កា ទេតា ហាតិ, កិទេឃ្យាបិ ឆយ្យូយត្តតាច បតិន្ថំ លកតិ, ត បុទិឋចាទេដា៍ ទោតាគហ “យត្តឃុត្តចទេឋតា”តិអាឌី៍

តត្ថ បឃុត្តត្តិ ទេហដ្ឋា ចុត្តតទេយត កយតាឌីកិរិយាចទេឋត បច្ចទេយហិ បទេយាឌីតំ៍ ធាតីតិ តិដ្ឋតិ៍ ឲត្វាតិ ន្តយិម្ពុ ទលិទេកា៍ ឱតា ទោហាតុបច្ចទេយតិ កត្តកាយតាឱត្តតំឋយដ្ឋាគចារេយាឆាត្យុអាឌីទោហាតុបច្ចទេយហិ ឱតា៍ តិដ្ឋតិ តិដ្ឋឃ្យ៍ ចទេឌតិ ចទេឌឃ្យ កទេន្ធឃ្យ ទោកា តាយាតិ ឋយួទេគ្គា៍ បដិទេក្លុបទេច្ចា ទេចត្ថ កិ-ឋទេគ្គាតិ ទោហាតុបច្ចយឱទទោហត ធាតកយតបដិទេក្លុបយុទេឋត ឋគ្គាយបិ ឆយ្យូប្យចត្តិយា បច្ចយាឌឹតចុត្តិតាឱកាចទេតត អត្តឃុគ្គាតា ឱយ អតិច្ចក្ខុលក្ខតាបិ ឱកាឱតាតិ ឌដ្ឋព្វា៍

បលិហិទោតាតិ យធា យធា បច្ចទេយហិ បការេហិ តិហិទោតា ឆបិទោតា៍ ឋគ្គឋក្កាហិកចចតត្តិ ឋទេគ្គឋយ្យិ ចត្យុត្ថ ន្តទិយាបចាតំ ឲកន្ទ្យ ឋក្កលក្ខចចតំ, បុទេគ្គា ឱឃុំ ឱឃុំ ន្តទិយាបចាតំ ចុត្តត្តា ន្តទ្ធំ តេតឋំ ឲកន្ទ្យកទោហត្វា ចចតត្តិ អទេច្ចា៍ បុទិយតទេយា ចា ន្តទិយាបចប្យឆាទេតា ចុទេត្តាតិ តត្ថ ការេយា អប្យឆាទេតា អតុតិប្បាឌីតិ ន្តធ កាយំ បឆាតំ, អបឆាតគ្គុ ន្តទិយាបធំ អតុតិប្បាឌី កត្វា ឌទេយ្យុតំ ឌុតិយតទេយា ចុទេត្តាតិ ឲចទេយ្យុត្ត ឌ្ចិន្ត តយាតំ ឱទេឋទេយា ទេចឌិតទេព្វា៍ ឌិទោតាតិ បចទេត្តា៍

ន្តទិយាបចបរិក្កូណាតយ្យិ ន្តទិយាបចចទោតា កាយទេយ្យច បរិក្កូណាតំ តយ្យ អចត្វាឱទេឋឋកាចទោតាតិ ចុត្តំ “ន្តទិយាបចបរិក្កូណាតត កាទេយ កាយាតុបយ្យី ឱហទេតី”តិ៍ ទោតតទេច្ចា ទ្ឃុបក្ខន្ធចទេឋទេតច ឋយុឌយាឌទេយា ក្ខុឌ្ឌឌី៍ ឲឋ តទេយា ទេឋឋចាទេឃុបិ៍ អាឌីតាតិ ឲត្ត អាឌី-ឋទេគ្គត យធា “តណ្ហាឋយុឌយា កយូឋយុឌយា អាហារឋយុឌយា”តិ តិគ្គាត្តិលក្ខណំ បយ្យទេគ្គាបិ ទ្ឃុបក្ខន្ធយ្យ ក្ខុឌយំ បយ្យតីតិ ន្តទេយ ចគ្គាទោ អាកាទោ ឋក្កឃុត្តិ, ឲុធ “អឱគ្គាតិទោឆា”តិ អាឌទេយាបិ បញ្ច អាកាទោ ឋក្កហិតាតិ ឌដ្ឋព្វា៍ ទេឋឋំ ចុត្តតយទេយច៍

ន្តទិយាបចបគ្គចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ចត្យុឋប្យឌគ្គាបគ្គចណ្ណតា

᪒᪘᪗᪨ ᨧᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨠᩣᩁᩮᩉᩥ, ᨸᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩣ ᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨲᨳᩣᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ, ᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᩉᨭᩣᨶᩥ ᨧᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ᪨ "ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨹᩃᩮ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪔; ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪔ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩃᩮᨲ᩠ᨲᨸᩥ) ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨶ ᨸᩩᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴᨲᩴᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩥᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ "ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨴᩥᨠᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩔᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩩᨴᨿᩅᨿᩣᨶᩩᨸᩔᩥᨲᩣᨴᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩁᩪᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩁᩪᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩅᩥᩈᩮᩈᩣ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨧᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪘᪘᪨ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶᩦᨿᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᩮᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ, ᨿᩮᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩔ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨠᩣᩅᨧᩣᨴᩥᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨠᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨿᨳᩣ "ᨸᨭᩔ ᩈᩩᨠ᩠ᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪒) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᨲᩴᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᨬ᩠ᨧ (ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪒ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ "ᩍᨾᨾᩮᩅ ᨠᩣᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ ᩋᩣᩅᩣᨭᨶᩴ ᨸᩩᨲᩮᩣᩊᩥ᪨ ᨶᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩥᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨶᩣᨶᩣᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩴ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨬᩣ ᩁᩪᨸᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣ᪨ ᩅᩥᨽᩪᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩈᩩᨽᩣᨠᩣᩁᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨮᩥᨲᩥ-ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩔ ᩋᩣᨠᩣᩁᨲ᩠ᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩏᨽ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᩈᩁᩪᨸᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨠᩮᩈᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨠᩮᩈᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨽᩣᩅᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩣᨠᩣᩁᩔ ᩈᨾᩩᨴᨿᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩔᨶᩣ ᩍᨵ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪘᪙᪨ ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ, ᨧᨲᩩᨵᩣᨲᩩᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨵᩣᨲᩩᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨧᨲᩩᨵᩣᨲᩩᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ᪨ ᨣᩮᩣᨥᩣᨲᨠᩮᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨠᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨥᩣᨲᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨲᩔ ᩈᨾᩦᨸᩅᩣᩈᩦ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᨶᨠᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨸᨳᩣᨶᩴ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨲᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᩣᨸᨳᩣᨶᩴ ᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ

តេ ចត្តារោ មហាបថា ចតូហិ ទិសាហិ អាគន្ត្វា តត្ថ សមោហិតា វិយ ហោន្តិ, តស្មា តំ ឋានំ ចតុមហាបថំ, តស្មិំ ចតុមហាបថេ· ឋិត-សទ្ទោ “ឋិតោ វា”តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·២៩៦; អ· និ· ៨·២៥) ឋានសង្ខាតិរិយាបថសមង្គិតាយ, ឋា-សទ្ទស្ស វា គតិនិវត្តិអត្ថតាយ អញ្ញត្ថ ឋបេត្វា គមនំ សេសិរិយាបថសមង្គិតាយ ទីបកោ, ឥធ បន យថា តថា រូបកាយស្ស បវត្តិអាការទីបកោ អធិប្បេតោតិ អាហ “ចតុន្នំ ឥរិយាបថានំ យេន កេនចិ អាការេន ឋិតត្តា យថា ឋិត”ន្តិ· តត្ថ អាការេនាតិ ឋានាទិនា រូបកាយស្ស បវត្តិអាការេន· ឋានាទយោ ហិ ឥរិយាបថសង្ខាតាយ កិរិយាយ បភោ បវត្តិយេក្កាតិ “ឥរិយាបថោ”តិ វុច្ចន្តីតិ វុត្តោ ចាយេត្វា· យថាឋិតន្តិ យថាបវត្តំ, យថាវុត្តំ ឋានមេវេត្ថ បណិធានន្តិ អធិប្បេតន្តិ អាហ “យថា ឋិតត្តា ច យថាបណិហិត”ន្តិ· “ឋិត”ន្តិ វា កាយស្ស ឋានសង្ខាតិរិយាបថសមាយោគបរិទីបនំ, “បណិហិត”ន្តិ តទញ្ញិរិយាបថសមាយោគបរិទីបនំ· “ឋិត”ន្តិ វា កាយសង្ខាតានំ រូបធម្មានំ តស្មិំ តស្មិំ ខណេ សកិច្ចវសេន អវដ្ឋានបរិទីបនំ, បណិហិតន្តិ បច្ចយវសេន តេហិ តេហិ បច្ចយេហិ បការតោ និហិតំ បណិហិតន្តិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ· បច្ចវេក្ខតីតិ បតិ បតិ អវេក្ខតិ, ញាណចក្ខុនា វិនិព្ភុជិត្វា វិសុំ វិសុំ បស្សតិ·

ឧភាតិ វុត្តមេវត្ថំ ភាវត្ថិភាវនវសេន ទស្សេតុំ “យថា គោឃាតកស្សា”តិអាទិ វុត្តំ· តត្ថ បោសេន្តស្សាតិ មំសូបចយបរិព្រូហនាយ គុណ្ឌកភត្តកប្បាសដ្ឋិអាទីហិ សំវឌ្ឍេន្តស្ស· វធិតំ មតន្តិ ហិំសិតំ ហុត្វា មតំ· មតន្តិ ច មតមត្តំ· តេនេវាហ “តាវទេវា”តិ· គាវីតិ សញ្ញា ន អន្តរធាយតីតិ យាវ អង្គបច្ចង្គានិ យថាសន្និវិដ្ឋានិ ឋបិតាយ គាវីសញ្ញា មតមត្តាយបិ គាវិយា តេសំ តំសណ្ឋានស្ស អវិនដ្ឋត្តា· វិលីយន្តិ ភិជ្ជន្តិ វិភុជ្ជន្តីតិ ពីលា, ភាគា វ-ការស្ស ព-ការំ, ឥការស្ស ច ឦការំ កត្វា· ពីលសោតិ ពីលំ ពីលំ កត្វា· វិភជិត្វាតិ អដ្ឋិសង្ឃាតតោ មំសំ វិវេចេត្វា, តតោ ច វិវេចិតំ មំសំ ភាគសោ កត្វា· តេនេវាហ “មំសសញ្ញា បវត្តតី”តិ· បព្ពជិតស្សាបិ អបរិគ្គហិតកម្មដ្ឋានស្ស· ឃនវិនិព្ភោគន្តិ សន្តតិសមូហកិច្ចឃនានំ វិនិព្ភុជនំ វិវេចនំ· ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតោតិ ឃនវិនិព្ភោគករណេន ធាតុំ ធាតុំ បថវីអាទិធាតុំ វិសុំ វិសុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តស្ស· សត្តសញ្ញាតិ អត្តានុទិដ្ឋិវសេន បវត្តា សត្តសញ្ញាតិ វទន្តិ, វោហារវសេន បវត្តសត្តសញ្ញាយបិ តទា អន្តរធានំ យុត្តមេវ យាថាវតោ ឃនវិនិព្ភោគស្ស សម្បាទិតតោ· ឧបមីយតិ យថាវុត្តូបមេយ្យេន រូបមេយ្យេវ អញ្ញាតត្ថំ វិសត្ថិ សមេតិ· តេនេវាហ “ធាតុវសេនេវ ចិត្តំ សណ្ឋាតី”តិ· ទក្ខោតិ ឆេកោ តំតំសញ្ញាយ កុសលោ “យថាឌាតេ វុត្តម្បិ កណ្ឌុលុវិសាលាទិវត្ថេ អដ្ឋិមំសាទិអវយវសមុទាយេ អវិភត្តេ កាយសញ្ញា, ន វិភត្តេ· វិភត្តេ បន អដ្ឋិមំសាទិអវយវសញ្ញា”តិ ញាតតោ· ចតុមហាបថោ វិយ ចតុឥរិយាបថោតិ គាវិយា ឋិតចតុមហាបថោ វិយ កាយស្ស បវត្តិយគ្គហតោ ចតុត្ថិសោ ឥរិយាបថោ យស្មា វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ· ១·២០៨) វិត្ថារិតា, តស្មា តត្ថ, តំសំវណ្ណនាយញ្ច (វិសុទ្ធិ· ដី· ១·២០៩) វុត្តនយេន វេទិតព្ពោ· សេសំ វុត្តនយមេវ·

ធាតុមនសិការបព្វវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

នវសិវថិកបព្វវណ្ណនា

២៧៥។ សិវថិកាយ អបវិទ្ធុទ្ធុមាតកាទិបដិសំយុត្តានំ ឱធិសោ បវត្តានំ កថានំ, តទភិធេយ្យានញ្ច ឧទ្ធុមាតកាទិអសុភាការានំ សិវថិកបព្វានីតិ សង្គីតិការេហិ គហិតសមញ្ញា។ តេនាហ “សិវថិកបព្វេហិ វិភជិតុ”ន្តិ។ មរិត្វា ឯកាហាតិក្កន្តំ ឯកាហមតំ។ ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានាតិ ជីវិតក្ខយតោ ឧបរិ មរណតោ បរំ។ សមុគ្គតេនាតិ សមុដ្ឋិតេន។ ឧទ្ធុមាតត្តាតិ ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ ធុមាតត្តា សូនត្តា។ សេតរត្តេហិ វិបរិភិន្នំ វិមិស្សិតំ នីលំ វិនីលំ, បុរិមវណ្ណវិបរិណាមភូតំ វា នីលំ វិនីលំ។ វិនីលមេវ វិនីលកន្តិ ក-ការេន បទវឌ្ឍនំ អនត្ថន្តរតោ យថា “បីតកំ លោហិតក”ន្តិ (ធ។ ស។ ៦១៦)។ បដិក្កូលត្តាតិ ជិគុច្ឆនីយត្តា។ កុច្ឆិតំ វិនីលន្តិ វិនីលកន្តិ កុច្ឆនត្ថេ វា អយំ ក-ការោតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ យថា “បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតី”តិ (ទី។ និ។ ២។២១៦; អ។ និ។ ៥។២១៣; មហាវ។ ២៨៥) បរិភិន្នដ្ឋានេហិ កាកកង្កាទីហិ។ វិស្សន្ទមានបុព្វន្តិ វិស្សវន្តបុព្វំ, តហំ តហំ បគ្ឃរន្តបុព្វន្តិ អត្ថោ។ តថាភាវន្តិ វិស្សន្ទមានបុព្វភាវំ។

សោ ភិក្ខូតិ យោ “បស្សេយ្យ សរីរំ សិវថិកាយ ឆឌ្ឌិត”ន្តិ វុត្តោ, សោ ភិក្ខុ។ ឧបសំហរតិ ឧបនេតិ។ “អយម្បិ ខោ”តិអាទិ ឧបសំហរណាការទស្សនំ។ អាយូតិ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ, អរូបជីវិតិន្ទ្រិយំ បនេត្ថ វិញ្ញាណគតិកមេវ។ ឧស្មាតិ កម្មជតេជោ។ ឯវំ បូតិកសភាវោយេវាតិ ឯវំ អតិវិយ ទុគ្គន្ធជេគុច្ឆបដិក្កូលបូតិកសភាវោ ឯវ, ន អាយុអាទីនំ អវិគមេ វិយ មត្តសោតិ អធិប្បាយោ។ ឯទិសោ ភវិស្សតីតិ ឯវំភាវីតិ អាហ “ឯវំ ឧទ្ធុមាតាទិភេទោ ភវិស្សតី”តិ។

លុញ្ចិត្វា លុញ្ចិត្វាតិ ឧប្បាដេត្វា ឧប្បាដេត្វា។ សាវសេសមំសលោហិតយុត្តន្តិ សព្វសោ អខាទិតត្តា តហំ តហំ សេសេន អប្បាវសេសេន មំសលោហិតេន យុត្តំ។ “អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិក”ន្តិ អវិសេសេន ហត្ថដ្ឋិកានំ វិប្បកិណ្ណតា ជោតិតាតិ អនវសេសតោ តេសំ វិប្បកិណ្ណតំ ទស្សេន្តោ “ចតុសដ្ឋិភេទម្បី”តិអាទិមាហ។

តេរោវស្សិកានីតិ តិរោវស្សំ គតានិ, តានិ បន សំវច្ឆរំ វីតិវត្តានិ ហោន្តីតិ អាហ “អតិក្កន្តសំវច្ឆរានី”តិ។ បុរាណតាយ ឃនភាវវិគមេន វិចុណ្ណតា ឥធ បូតិភាវោតិ សោ យថា ហោតិ, តំ ទស្សេន្តោ “អព្ភោកាសេ”តិអាទិមាហ។ តេរោវស្សិកានេវាតិ សំវច្ឆរមត្តាតិក្កន្តានិ ឯវ។ ខជ្ជមានតាទិវសេន ទុតិយសិវថិកបព្វានំ វវត្ថាបិតត្តា វុត្តំ “ខជ្ជមានតាទីនំ វសេន យោជនា កាតព្វា”តិ។

នវសិវថិកបព្វវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥមានេវ ទ្វេតិ អវធារណេន អប្បនាកម្មដ្ឋានំ តត្ថ និយមេតិ អញ្ញបព្វេសុ តទភាវតោ។ យតោ ហិ ឯវ-ការោ, តតោ អញ្ញត្ថ និយមេតិ, តេន បព្វទ្វយស្ស វិបស្សនាកម្មដ្ឋានតាបិ អប្បដិសិទ្ធា ទដ្ឋព្វា អនិច្ចតាទិទស្សនតោ។ សព្វេសុ អាទីនវវិភាវនាតិ សិវថិកបព្វានីតិ អាហ “សិវថិកានំ អាទីនវានុបស្សនាវសេន វុត្តត្តា”តិ។ ឥរិយាបថបព្វាទីនំ អប្បនាវហតា បាកដា ឯវាតិ “សេសានិ ទ្វាទសាបី”តិ វុត្តំ។ យំ បនេត្ថ អត្ថតោ អវិភត្តំ, តំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

កាយានុបស្សនាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

វេទនានុបស្សនាវណ្ណនា

២៨០។ សុខំ វេទនន្តិ ឯត្ថ សុខយតីតិ សុខា។ សម្បយុត្តធម្មេ, កាយញ្ច លទ្ធស្សាទេ ករោតីតិ អត្ថោ។ សុដ្ឋុ វា ខាទតិ, ខនតិ វា កាយិកំ, ចេតសិកញ្ចាពាធន្តិ សុខា។ “សុករំ ឱកាសទានំ ឯតិស្សាតិ សុខា”តិ អបរេ។ វេទយតិ អារម្មណរសំ អនុភវតីតិ វេទនា។ វេទយមានោតិ អនុភវមានោ។ “កាយ”ន្តិអាទីសុ យំ វត្តព្វំ, តំ ឥរិយាបថបព្វេ វុត្តនយេវ។ សម្បជានស្ស វេទិយតំ សម្បជានវេទិយតំ។

វត្ថុអារម្មណាតិ រូបាទិអារម្មណា។ រូបាទិអារម្មណញ្ហិ វេទនាយ បវត្តិដ្ឋានតាយ “វត្ថុ”តិ អធិប្បេតំ ។ អស្សាតិ ភវេយ្យ។ ធម្មវិនិមុត្តស្ស កត្តុ អភាវតោ ធម្មស្សេវ កត្តុភាវំ ទស្សេន្តោ “វេទនាវ វេទយតី”តិ អាហ។ “វោហារមត្តំ ហោតី”តិ ឯតេន “សុខំ វេទនំ វេទយមានោ សុខំ វេទនំ វេទយាមី”តិ ឥទំ វោហារមត្តន្តិ ទស្សេតិ។

និត្ថុនន្តោតិ ពលវតោ វេទនាវេគស្ស និរោធនេ អាទីនវំ ទិស្វា តស្ស អវសវត្តនវសេន និត្ថុនន្តោ ។ វេគសន្ធារណេ ហិ អតិមហន្តំ ទុក្ខំ ឧប្បជ្ជតីតិ អញ្ញម្បិ វិការំ ឧប្បាទេយ្យ, តេន ថេរោ អបរាបរំ បរិវត្តតិ។ ឥរិយាបថំ យោជេត្វាតិ អធិវាសនវីរិយស្ស អធិមត្តត្តា តស្ស ហាបនវសេន សមាធិនា សមោសរាបិតេន ឥរិយាបថំ យោជេត្វា។ សហ បដិសម្ភិទាហីតិ លោកុត្តរបដិសម្ភិទាហិ សហ។ អរិយមគ្គេន ហិ បដិសម្ភិទានំ អសម្មោហវសេន អធិគមោ, អត្ថបដិសម្ភិទាយ បន អារម្មណករណវសេនបិ។ លោកិយានម្បិ វា សតិ ឧប្បត្តិកាលេ តត្ថ សមត្ថំ សន្ធាយាហ “សហ បដិសម្ភិទាហី”តិ។ សមសីសីតិ វារសមសីសី ហុត្វា, បច្ចវេក្ខណវារស្ស អនន្តរវារេ បរិនិព្វាយីតិ អត្ថោ។

យថា ច សុខំ, ឯវំ ទុក្ខន្តិ យថា “សុខំ កោ វេទយតី”តិអាទិនា សម្បជានវេទិយតំ សន្ធាយ វុត្តំ, ឯវំ ទុក្ខម្បិ។ តត្ថ ទុក្ខយតីតិ ទុក្ខា, សម្បយុត្តធម្មេ, កាយញ្ច បីឡេតិ វិពាធតីតិ អត្ថោ។ ទុដ្ឋុ វា ខាទតិ, ខនតិ កាយិកំ, ចេតសិកញ្ចា សាតន្តិ ទុក្ខា។ “ទុក្ករំ ឱកាសទានំ ឯតិស្សាតិ ទុក្ខា”តិ អបរេ។ រូបកម្មដ្ឋានន្តិ រូបបរិគ្គហំ, រូបមុខេន វិបស្សនាភិនិវេសនន្តិ អត្ថោ។ ន បាកដំ ហោតិ ផស្សស្ស, ចិត្តស្ស ច អវិភូតាការត្តា។ តេនាហ “អន្ធការំ វិយ ខាយតី”តិ។ “ន បាកដំ ហោតី”តិ ច ឥទំ តាទិសេ បុគ្គលេ សន្ធាយ វុត្តំ, តេសំ អាទិតោ វេទនាវ វិភូតតរា ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។ ឯវញ្ចាយំ វុត្តំ សក្កបញ្ហវណ្ណនា ទីសុ “ផស្សោ បាកដោ ហោតិ, វិញ្ញាណំ បាកដំ ហោតី”តិ, (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២។២៥៩) តំ អវិរោធិតំ ហោតិ។ វេទនាវសេន កថិយមានំ កម្មដ្ឋានំ បាកដំ ហោតីតិ យោជនា។ “វេទនានំ ឧប្បត្តិបាកដតាយា”តិ ច ឥទំ សុខទុក្ខវេទនានំ វសេន វុត្តំ។ តាសញ្ហិ បវត្តិ ឱឡារិកា, ន ឥតរាយ។ តទុភយគ្គហណមុខេន វា គហេតព្វត្តា ឥតរាយបិ បវត្តិ វិញ្ញូនំ បាកដា ហោតិ។ “វេទនាន”ន្តិ អវិសេសគ្គហណំ កត្វា សព្វបទេសុ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ, តស្មា តត្ថ វត្តព្វោ អត្ថវិសេសោ តត្ថ លីនត្ថប្បកាសនិយំ វុត្តនយេនេវ គហេតព្វោ។

បុរេត្ត “ចត្ថុំ អារម្មណំ កត្វា វេទនាច វេទយតី”តិ វេទនាយ អារម្មណានុភវនត្ថិតាយ ច អតត្តតាយ ច បដាកតំ ចុត្តំ, ឰុដាតិ តស្សា អតិច្ចតាទិបដាកតំ ឥស្សេត្វា “អយំ អបរោបិ បដាកតបរិយាយោ”តិ អាហៈ យថា ឲុកស្មិំ ឈលោ ចិត្តច្ចយស្ស អបម្ពុថោ ឲុកដ្ឋំ អនេកត្តបច្ចយាកាថតោ, ឲថំ វេទនាច្ចយស្ស ចិឃិច្ចារម្មណាច្ឆិតោ ថាតិ អាហ “ឃុលវេទនាក្កលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ អកាថតោ”តិៈ តិឥស្សតយត្តច្ចោតំ តដា ច្ចបេក្ខារវេទនាយបិ អកាថតោ, ខេតត ឃុលវេទនាក្កលោ ក្ខតបុញ្ញាតំ ឰុតាវេទនាតំ ហុត្វាអកាចបដាកតេត ឃុលវេទនាយបិ ហុត្វា អការេចា ឌាវេតា ឲច ហោតីតិ តស្សា បិញ្ញការេច ឥស្សេត្វា “ឰុមិស្សា ចឃុលាយ វេទនាយ ឰុតោ បចុំអកាចតោ”តិ អាហ, ឲតេតេច ច តាវយ្យិ វេទនាតំ បិញ្ញការេចា ឥស្សិតោតិ ទដ្ឋព្វំៈ តេតាហ “វេទនា តាយ អតិច្ចា អធុវា ចិបរិណាមធម្មា”តិៈ អតិច្ចក្កហណេត ហិ វេទនាតំ ចិឌ្ឍតការេចា ឥស្សិតោ ចិឌ្ឍូឃ្យួ អតិច្ចតាយ ឃុចិវេត្តាឃ្យត្តាៈ អធុចក្កហណេត បិញ្ញការេចា តស្ស អបដាកាចិតាឌិកាចតតោៈ ចិបរិណាមក្កហណេត ទុក្ខការេចា តស្ស អន្តាចត្តឌីបតតោ, ខេតត ឃុលាបិ វេទនា ទុក្ខា, បរេច ឰុតារាតិ តិឃ្យួត្តយ្យិ វេទនាតំ ទុក្ខតា ឥស្សិតា ហោតិៈ ឰុតិ “យដតិច្ចំ ទុក្ខំ, តំ ឲុកត្តតោ អតត្តា”តិ តិឃុបិ វេទនាឃុ លក្ខណត្តយបដាកតា ឌោតិតាតិ ទដ្ឋព្វំៈ តេតាហ “ឰុតិហ តត្ថ ឃម្បដាតោ ហោតី”តិៈ

ឰុដាតិ តយត្ថ ឃុវេត្តត (ម៉ៈ តិៈ ១.១០៥) ឃារេធត្ថំ “ចុត្តម្បិ ចេត”ត្តិអាទិមាហៈ តត្ថ ឥតេច តស្មិំ ឃមយេ ទុក្ខំ វេទតំ វេទេតីតិ តស្មិំ ឃុលវេទនាឃម្ពក្កិឃមយេ ឥតេច ទុក្ខំ វេទតំ វេទេតិ តិវុដ្ឋត្វា, អតុប្បត្តត្វា ច យថាក្កលំ អតីតាតាគតាតំៈ បច្ចុប្បត្តាយ បត អបម្ពុថោ ចុវេត្វា ឲថៈ ឃកិច្ចក្កលាយត្តាចឌ្ឍាតតោ អតិច្ចាៈ ឃវេច្ច ឃម្ពុយ្យ បច្ចយេហិ កតត្តា ឃង្ខតាៈ ចត្វារម្មណាទិបច្ចយំ បដិច្ច ច្ចប្បត្តត្តា បដិច្ចឃមុប្បត្តាៈ ឈយចយបលុដ្ឋតតិវុឌ្ឍូបកតិតាយ ឈយធម្មា ចយធម្មា ចិរាកធម្មា តិវោធធម្មាតិ ទដ្ឋព្វាៈ

កិលេឃេហិ អាយមិតព្ពតោ អាមិឃំ តាម, បញ្ចា កាមក្កុណា, អារម្មណករណចឃេត ឃហ អាមិឃេហីតិ ឃាមិឃំៈ តេតាហ “បញ្ចាកាមក្កុណាមិឃតិស្សិតា”តិៈ

ឰុតោ បរត្ថិ “អត្ថិ វេទនា”តិ ឲចមាទិ បិឡុត្ថំ ឃន្ធាយាហ “កាយាតុបឃ្សុតាយំ ចុត្តតយេចា”តិៈ

វេទនាតុបស្សុតាចណ្ណតា តិដ្ឋិតាៈ

ចិត្តាតុបស្សុតាចណ្ណតា

១០៩ៈ ឃម្បយោកចឃេត បចត្តមាវេតេត ឃហ រាវេកតាតិ ឃរាកំៈ តេតាហ “លោភឃហកត”ត្តិៈ ចិតរាកត្តិ ឲត្ថ កាមំ ឃរាកបដបដិយោកិតា ចិតរាកបវេគ គចិតព្ពំ, ឃម្មឃតធារស្ស បត អធិប្បេតត្តា តេក្ខុមកឃ្សេច កហលត្តិ “លោកិយកុឃលាព្យាកត”ត្តិ ចត្វា “ឰុតំ បតា”តិអាទិតា តវេច អធិប្បាយំ ចិចរតិៈ ឃេឃាតិ ច្ចេ វេចាឃមុលិតំ, ច្ចេ មោហមុលិតីតិ ចត្តារិ អកុឃលចិត្តាតិៈ តោឃច្ចិ

ទរណេត សយ្យេឃាកាកាចេតា តេតួ្ច សទាកតា, តំតិយិត្តកតាឃ បត សិឃា តំសហិតកាលេ សេតាតិ តេតួ្ច ឌឹតទាកតាបឹតិ ទ្យក្លចិតិយុត្តតា ឲេចតួ្ត លត្កតឹតិ អាហ “េតច បុទិយបត់ ត បង្ស៊ិយបត់ កេះត្តិ៎”តិ៍ ឃតិ ឲចំ បេតសិកំ បដាតត់ អាបដ្ជតឹតិ? តាបដ្ជតិ, ទ្យកត្តទបទិឃាបត្ណត្តា េតសំ៍ េឃ បត “បដិបក្ខការេច អកឃ្យាទេត សយ្យេឃាកាការេចា ឲេចតួ្ត បយាណំ ឲកត្ខអញ្យាកតាត់ ចិឃា”តិ ធ្លត្ណត្តិ, េតសំ យេតត េសសាក្យសលចិត្តាតយ្បិ ទ្យតិឃបគសក្កេហា េចឌិតេទ្ធា ៍ ទ្យតិឃទ្យេកបិ ទ្យត្តតេឃត អេទួ្ធា េចឌិតេទ្ធា៍ អក្យសលយុទេលស្យ សហ េយាេហេតច ចត្តតឹតិ សេយាហត្តិ អាហ “ចិចិកិច្ឆាសហកតេឡាច ក្ខឌ្ឍសហកតឡា”តិ៍ ឃស្មា េចតួ្ត “សេហច េយាេហតាតិ សេយាហ”ត្តិ បុទិយបគាចឆាទលាយ្បិ លត្កតិេឃច, តស្មា ទ្យត្តំ “ឃស្មា បតា”តិអាគិ៍ ឃឆា បត អតិយុឡ្យហតាឃ បិឌិបុក្កលិកតេឃត សចិេសសេយាហចត្តតាឃ “េយាយុហចិត្ត”ត្តិ ចត្តធ្លេតា ចិចិកិច្ឆាក្ខឌ្ឍសហកតត្ខឃំ ចិេសសេតា “សេយាហ”ត្តិ ទ្យត្ខតិ, ត តឆា េសសាក្យសលចិត្តាតឹតិ “ចដ្ឋត្តិេឃចា”តិ សាសត្កិ៍ ចគតិ៍ សយ្យេឃាកចេសត ឌិតយិេឌ្ឍត អត្យបតិតំ អត្យកតត្តិ ឌិតយិឌ្ឍាត្យបតិតំ, បញ្ចិធំសសក្លាទិកាក្យសលចិត្តំ សក្កចិតចិត្តំ, សក្កចិតចិត្តំ តាឃ អាទយុណោ សេក្លាចតចេសត បចត្តតេតា៍ បត្ខឃចិេសសចេសត ឆាឃដាេតត ក្ខឌ្ឍេច្ខត សហកតំ សំសដ្ឋត្តិ ក្ខឌ្ឍសហកតំ, អេឡាឆា សគ្ឍាយ្បិ អក្យសលចិត្តំ ក្ខឌ្ឍសហកតេឃចាតិ៍ បសដចិត្តំ តាឃ អាទយុណោ សចិេសសំ ចិេក្លបចេសត ចិសដការេចត បចត្តតេតា៍

កិេលសចិក្លយុតសេយតួ្តតាឃ ចិបុលឋលតាឃ ច ឌឹឈសត្តាតតាឃ ច យហត្តកាចំ កតំ, យហេត្តហិ ចា ក្ខឡ្យអាទត្ខ្ឋ្កាឌឹហិ កតំ បដិបត្ណត្តិ យហក្កតំ, តំ បត ទ្យបិទ្យបក្សយិកតំ តេតា យហត្តស្ស េលិេក អកាចេតា៍ េតតាហ “ទ្យបិទ្យបិចនទ”ត្តិ៍ តស្ស េចតួ្ត បដិេឃាកឹ បទិត្តំ ឲចាតិ អាហ “អយហក្កតត្តិ កាយាចនទ”ត្តិ៍ អត្តាត់ ក្ខត្តទិតំ សយេតួ្តហិ សហ ក្ខត្តទេហឹតិ ទិ៍សាត្តទ៍ តប្យដិបេក្ខត អត្យត្តទ៍ តទ្យកឃំ ក្ខបិគាឃ្យបិគាឃ េចឌិតធ្លត្តិ អាហ “ទិ៍សាត្តទត្តិ កាយាចនទត្តិអាគិ៍ បដិបក្ខចិក្លយុតសេយតួ្តត សយាធិតា សយុទេគច អាហិតំ សយាហិតំ៍ េតតាហ “ឃស្សា”តិអាគិ៍ ឃស្សាតិ ឃស្ស ចិត្តស្ស៍ ឃឆាទ្យេតួ្តត សយាធិតា ត សយាហិតត្តិ អសយាហិតំ៍ េតតាហ “ក្ខកឃសយាធិទហិត”ត្តិ៍ តគក្កចិយុត្តិឃា ចិយុត្តំ, កាយាចនទក្យសលចិត្តំ, ចិក្លយុតចិយុត្តិឃា ចិយុត្តំ, យហក្កតចិត្តត្តិ តទ្យកឃំ សត្ឍាឃាហ “តគក្កចិក្លយុតចិយុត្តឹហិ ចិយុត្ត”ត្តិ៍ ឃតួ្ត តទ្យកឃចិយុត្តិ តតួ្តិ, តំ ក្ខកឃចិយុត្តិទហិតត្តិ កឃ្យាទេត េលិក្យត្តទចិេតួ្តបិ សិឃាសក្កាតិ តំ តិចត្តតតួ្តំ “សយុទេឆ្ឆគ...េប... ឍ្លកាេសាច តតួ្ទិ”តិ អាហ៍ ឍ្លកាសការេចា ច សយុសតចាទស្ស អធិេប្យតត្តា េចឌិតេទ្ធា៍ ឃំ បេតតួ្ត អតួ្តេតា អចិកត្តំ, តំ េហដ្ឋា ទ្យត្តតឃត្តា ក្ខត្តាតេយច៍

ចិត្តាត្យបស្សតាចល្ហតា តិដ្ឋិតា៍

ឆយ្ងាត្យបស្សតា

តឹចទណបឌ្ឍចល្ហតា

១ប័១៍ បហាតឌ្ឍាឌិឆយុចិកាកគស្សតចេសត បញ្ចឆា ឆយ្ងាត្យបស្សតា តិដ្ឋិដ្ឋាតិ អឃេយតួ្ត បិឡ្យឌ្ឍេតា ឲច ចិឌ្ឍាឃតឹតិ តយតួ្ត

ឧល្លិង្គេន្តោ “បញ្ចាវិនេន ធម្មានុបស្សនំ កេនចា”តិ អាហ។ យទិ ឯវំ កស្មា នីវរណានិ វេវេនេន និទ្ទិដ្ឋានីតិ? វិនេយ្យជ្ឈាសយវសេន។ យេសញ្ហិ វិនេយ្យានំ បហាតព្ពធម្មេសុ បឋមំ នីវរណានិ វិភាវេន វត្តព្ពានិ, តេសំ វសេនេត្ថ ភាវនា បឋមំ នីវរណេសុ ធម្មានុបស្សនា កថិតា។ តថា ហិ កាយានុបស្សនាបិ សមថបុព្ពង្គមា ទេសិតា, តតោ បរិញ្ញេយ្យេសុ ខន្ធេសុ, អាយតនេសុ ច ភាវេតព្ពេសុ ពោជ្ឈង្គេសុ, បរិញ្ញេយ្យាទិវិភាគេសុ សច្ចេសុ ច វុត្តទ្វារា ទេសនា, តស្មា ឯត្ថ សមថភាវនាបិ យាវទេវ វិបស្សនត្ថា ព្រូហិតា។ វិបស្សនាបធានា, វិបស្សនាពហុលា ច សតិបដ្ឋានទេសនាតិ តស្សា វិបស្សនាភិនិវេសវិភាវេន ទេសិតភាវំ វិភាវេន្តោ “អបិចា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ លក្ខាយតនត្ថកុល្លសច្ចវសេន វិស្សជ្ជបរិគ្គហកថនំ ទដ្ឋព្វំ។ សញ្ញាសម្ពោធកុល្លបរិគ្គហស្សាតិ បិ-សទ្ទេន សកលបច្ចាបិធានកុល្លបរិគ្គហំ សម្បិណ្ឌេតិ ព្វតនេសំ តទត្ថាកថត្ថា។

“កល្យាណកុល្លធម្មានំ ឃនភត្តតា តត្ថ”តិ បជាតភការេន អភាវា “អភិណ្ហុសម្បយុត្តាវារវេនតា”តិ វុត្តំ។ សបិជ្ជយានន្តិ អត្តនោ សន្តានេ ឧប្បន្នញ្ញាណំ។ យថាតិ យេនាការេន, យោ បន “កាយស្ស ឧប្បាទោ ហោតី”តិ វុត្តត្តា កាយស្ស ការណាការេន, អត្តនោ ការណេយោវាតិ អាហ “យេន ការណេនា”តិ។ ច-សទ្ទោ ចក្ខុយានត្ថសម្បយុត្តយត្ថោ។

តត្ថាតិ “យថា ចា”តិអាទិនា វុត្តប្បភេទ៌ សុភយុត្តិ កាយធម្មោបិ។ យោ ហិ អត្តនោ ភគណាការេន “សុភ”ន្តិ វុត្តោ, នេនាការេន បវត្តភាវស្ស អញ្ញស្ស កាយធម្មស្ស និមិត្តត្តា “និមិត្ត”ន្តិ ច។ ឋានំ, ឋានាការេន ចា ភណ្ហុសាតំ រូបាទិ សុភារម្មណំ អាភិក្ខិតស្ស ហិតសុខស្ស បច្ចយោ អនុបាយម្ភនោ យនិសោការោ អនុបាយយនិសោការោ។ តត្ថ អយោនិសោមនសិការោតិ តត្ថាតិ តស្មិំ សភាវេហេតុភូតេ, អារម្មណភូតេ ច ធុវិនេ សុភនិមិត្តេ។ អាហារោតិ បច្ចយោ អត្តនោ ផលំ អាហរតីតិ កត្វា។

អសុភន្តិ អសុភជ្ឈានំ ឧត្តរបទលោបេន, តំ បន ទសសុ អវិញ្ញាណកអសុភេសុ ច កេសាទីសុ សវិញ្ញាណកអសុភេសុ ច បវត្តំ ទដ្ឋព្វំ។ កេសាទីសុ ហិ សញ្ញា “អសុភសញ្ញា”តិ គិរិមានន្ទសុត្តេ (អ॰ និ॰ ១០.៦០) វុត្តា។ ឯត្ថ ច ចតុត្ថិជ្ឈានស្ស អយោនិសោមនសិការស្ស, យោនិសោមនសិការស្ស ច ភណហំ និវេសនសទ្ទសត្ថំ វេទត្ថិ ទដ្ឋព្វំ, ឯវំ បន អសុភេសុ “សុភ”ន្តិ, “អសុភ”ន្តិ ច យនិសោការោ ព្ពនាទិសម្បេតោ, វេទនុក្កមត្តា បន ព្ពតនេ បីតិ។

ឯកាទសសុ អសុភេសុ បដិក្កូលាការស្ស ឧគ្គណ្ហនំ, យថា វា តត្ថ ឧគ្គហនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, តថា បដិបត្តិ អសុភនិមិត្តស្ស ឧគ្គហោ។ ឧបចារប្បនាវហាយ អសុភភាវនាយ អនុយុញ្ជនា អសុភភាវនានុយោគោ។ “ភោជនេ មត្តញ្ញុនោ មិតាហារស្ស ថិនមិទ្ធាភិភវាភាវា ឱតារំ អលភមានោ កាមច្ឆន្ទោ បហីយតី”តិ វទន្តិ, អយម្បេត្ថ អធិប្បាយោ ខិតត្ថោ។ សោ បន ភោជនស្ស បដិក្កូលតំ, តព្ពិបរិណាមស្ស តទាធារស្ស តស្ស ច ឧបនិស្សយភូតស្ស អតិវិយ ជេគុច្ឆតំ, កាយស្ស ច អាហារដ្ឋិតិកត្តំ សម្មទេវ ជានាតិ, សោ សព្ពសោ ភោជនេ បមាណស្ស ជាននេន ភោជនេមត្តញ្ញូ នាម។ តាទិសស្ស ហិ កាមច្ឆន្ទោ បហីយតេវ។

អសុភកម្មិកតិស្សត្ថេរោ ទន្តដ្ឋិទស្សាវី។ បហីនស្សាតិ វិក្ខម្ភនវសេន បហីនស្ស។ ភវោ បនេសុបិ ឯវរូបេសុ ធាតេសុ ឯវមេវ ភវោ។

អភិធម្មបរិយាយេន (ធ॰ ស॰ ១១៥៨, ១៥០៩) សព្វោបិ លោភោ កាមច្ឆន្ទនីវរណន្តិ អាហ “អរហត្តមគ្គេនា”តិ។

បដិឃម្បិ បុរិមុប្បន្នំ បដិឃនិមិត្តំ បរតោ ឧប្បជ្ជនកស្ស បដិឃស្ស ការណន្តិ កត្វា។

មេជ្ជតិ សិនិយ្ហតីតិ មិត្តោ, ហិតេសី បុគ្គលោ, តស្មិំ មិត្តេ ភវា, មិត្តស្ស វា ឯសាតិ មេត្តា, ហិតេសិតា, តស្សា មេត្តាយ។ អប្បនាបិ ឧបចារោបិ វដ្ដតិ សាធារណភាវតោ “ចេតោវិមុត្តី”តិ វុត្តេ អប្បនាវ វដ្ដតិ អប្បនំ អប្បត្តាយ បដិបក្ខតោ សុដ្ឋុ មុត្តស្ស អភាវតោ។ តត្ថ យោនិសោមនសិការេ។ តត្រាតិ មេត្តាយ។ ពហុលំ បវត្តយតោតិ ពហុលីការតោ។

សត្តេសុ មេត្តាយនស្ស ហិតូបសំហារស្ស ឧប្បាទនំ បឋមំ មេត្តានិមិត្តស្ស ឧគ្គហោ, បដុប្បន្នោ មេត្តាយនសិការោ បរតោ ឧប្បជ្ជនកស្ស ការណភាវតោ មេត្តាយនសិការោច មេត្តានិមិត្តំ។ កម្មមេវ សកំ ឯតេសន្តិ កម្មស្សកា, សត្តា, តព្ភាវោ កម្មស្សកតា, កម្មទាយាទតា។ ទោសមេត្តាសុ យាថាវតោ អាទីនវានិសំសានំ បដិសង្ខានំ វីមំសា ឥធ បដិសង្ខានំ។ មេត្តាវិហារិកល្យាណមិត្តវន្តតា ឥធ កល្យាណមិត្តតា។ ឧទ្ទិស្សកអនោធិស្សកទិសាផរណានន្តិ (ឧទ្ទិសកអនោធិសកទិសាផរណានំ ម॰ និ॰ អដ្ឋ॰ ១.១១៥) អត្តអតិប្បិយសហាយមជ្ឈត្តវេរិវសេន ឧទ្ទិស្សកតា, សីមាសម្ភេទេ កតេ អនោធិស្សកតា។ ឯកាទិទិសាផរណវសេន ទិសាផរណតា មេត្តាយ ឧគ្គហណំ វេទិតព្វំ។ វិហាររច្ឆាគាមាទិវសេន វា ឧទ្ទិស្សកទិសាផរណំ។ វិហារាទិឧទ្ទេសរហិតំ បុរត្ថិមាទិទិសាវសេន អនោធិស្សកទិសាផរណន្តិ ឯវំ ទ្វិធា ឧគ្គហណំ សន្ធាយ “ឧទ្ទិស្សកអនោធិស្សកទិសាផរណាន”ន្តិ វុត្តំ។ ឧគ្គហោតិ ច យាវ ឧបចារា ទដ្ឋព្វោ។ ឧគ្គហិតាយ អាសេវនា ភាវនា។ តត្ថ សព្វេ សត្តា, បាណា, ភូតា, បុគ្គលា, អត្តភាវបរិយាបន្នាតិ ឯតេសំ វសេន បញ្ចវិធា, ឯកេកស្មិំ អវេរា ហោន្តុ, អព្យាបជ្ឈា, អនីឃា, សុខី អត្តានំ បរិហរន្តូតិ ចតុធា បវត្តិតោ វីសតិវិធា អនោធិស្សកផរណា មេត្តា, សត្តា ឥត្ថិយោ, បុរិសា, អរិយា, អនរិយា, ទេវា, មនុស្សា, វិនិបាតិកាតិ សត្តោធិករណវសេន បវត្តា សត្តវិធា, អដ្ឋវីសតិ វិធា វា, ទសហិ ទិសាហិ ទិសោធិករណវសេន បវត្តា ទសវិធា, ឯកេកាយ ច ទិសាយ សត្តាទិឥត្ថាទិអវេរាទិភេទេន អសីតាធិកចតុសតប្បភេទា ច ឱធិសោ ផរណា វេទិតព្វា។

យេន អយោនិសោមនសិការេន អរតិអាទិកាតិ ឧប្បជ្ជន្តិ, សោ អរតិអាទីសុ អយោនិសោមនសិការោ។ តេន និប្ផាទេតព្វោ ហិ ឥទំ កុម្ភំ ឯស នយោ ឥតោ បរេសុបិ។ ឧគ្គហិតា បន្តសេនាសនេសុ, អធិកុសលធម្មេសុ ច ឧប្បជ្ជនកាវតិណ្ណតា។ កាយវិនមនតាតិ ករជកាយស្ស វិនមនតាការេន នមនតា។ លីនតាការោតិ សង្កោចាបត្តិ។

កុសលធម្មបដិបត្តិយា បដ្ឋបនសភាវាយ, តប្បដិបក្ខានំ វិនោទនសភាវាយ ច អារម្ភធាតុអាទិតោ បវត្តវីរិយន្តិ អាហ “បគ្គាហលក្ខណវីរិយ”ន្តិ។ យស្មា បគ្គាហលក្ខណស្ស កោសជ្ជវិធមនំ, ថាមគមនញ្ច អត្ថិ, តស្មា វុត្តំ “កោសជ្ជតោ និក្ខន្តតាយ តតោ ពលវតរ”ន្តិ។ យស្មា បន អបរាបរុប្បត្តិយា លទ្ធាសេវនំ ឧបរូបរិ វិសេសំ អាវហន្តំ អតិវិយ ថាមគតំ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “បរំ បរំ ឋានំ អក្កមនតោ តតោបិ ពលវតរ”ន្តិ។

អតិភោឌេត និមិត្តគ្គាហោតិ អតិភោឌេត ចិតយិទ្ឋស្ស និមិត្តគ្គាហោ , ឲត្តកេ កុតេ្ត តំ ភោឌេតំ ចិតយិទ្ឋស្ស ការណំ ហោតិ, ឲត្តកេ ត ហោតីតិ ចិតយិទ្ឋស្ស ការណាការណការហោ ហោតីតិ អត្ថោ់ ញ្យតិនេកចនេសត នេចតំ ចុត្តំ, តស្មា "ឲត្តកេ កុតេ្ត តំ ភោឌេតំ ចិតយិទ្ឋស្ស ការណំ ត ហោតី"តិ ភោឌេត យត្តញ្ញាតា ច អត្ថោតា ឌស្សិតាតិ ឌដ្ឋព្វំ់ តេតាហ "ចតុបញ្ចា...បេ... ត ហោតី"តិ់ ឌិចា ឃុទិយារលោកត្តិ ឌិចា កហិតនិមិត្តំ ឃុទិយារលោកំ ទត្តិឃំ យតសិ កនេទាត្តស្សាបីតិ ឲចនេយត្ថ អត្ថោ នេចឌិតព្ពោ់ ឆុតក្កាតំ ឌីទិយតិស្សិតត្តា ចុត្តំ "ឆុតក្កតិស្សិតសប្បាយកចាយបី"តិ់

ក្យក្កច្ចម្បិ កតាកតាតុនេសាចតចនេសត បចត្តយាតំ នេចតនេសា អច្ចុបសយាចហតាឃ ជ្ឈច្ចេត សយាតលក្ខណេយចាតិ "អច្ចុបសយោ តាយ អច្ចុបសត្តាការោ, ជ្ឈច្ចក្យក្កច្ចនេយនេចតំ អត្ថោតា"តិ ចុត្តំ់

ពាហុស្សុតស្ស កត្ថោតា, អត្ថោតា ច ឃុត្តាឌីតិ ចិចានេត្តស្ស តព្ពហុលចិហារិតោ អត្ថចេឌាឌិបដិលិកសញ្ញាចនេតា ចិនេក្ខបិ ត ហោតីតិ, ឃចាចិឌិបដិបត្តិយា, ឃចាតុរូបបតិការប្បចត្តិយា ច កតាកតាតុនេសាចតញ្ចា ត ហោតីតិ "ពាហុសច្ចេតបិ...បេ... ជ្ឈច្ចក្យក្កច្ចំ បហីយតី"តិ អាហ់ យឌេក្កត ពាហុសច្ចេត ជ្ឈច្ចក្យក្កច្ចំ បហីយតិ, តឌេក្កត បរិបុច្ឆកតាចិតយបកតញ្ញាតាហិបិ តំ បហីយតីតិ ឌដ្ឋព្វំ់ ចុទ្ធសេចិតា ច ចុទ្ធសីលិតំ អាចហតីតិ នេចនេតាច្ចុបសយកេតា្ត ជ្ឈច្ចក្យក្កច្ចប្បហាតការី ចុត្តា់ ចុទ្ធតំ បត អតនេបក្ខិត្វា ក្យក្កច្ចចិនេតាឌកា ចិតយឆេរា កល្យាណមិត្តា ចុត្តាតិ ឌដ្ឋព្វា់ ចិនេក្ខបិ ច បព្ពជិតាតំ នេឃក្សឃ្យេត ក្យក្កច្ចហេតុកោ ហោតីតិ "កប្បិយាកប្បិយបរិបុច្ឆាពាហុលស្សា"តិអាឌិតា ចិតយតនេយតេច បរិបុច្ឆកតាឌយោ តិឌ្ឋិដ្ឋា់ បហីតេ ជ្ឈច្ចក្យក្កច្ចេតិ តិទ្ធារេណ ក្យមុំ់ ក្យក្កច្ចស្ស នេចាយតស្សសហកតត្តា អភាកាមិយឌេក្កត អាយតិំ អតុប្បាឌោ ចុតេ្តា់

តិដ្ឋតិ បចត្តតិ ឲត្ថាតិ ឝាតិយា ចិចិកិច្ឆាឃ ឝាតិយា ចិចិកិច្ឆាឝាតិយា, ចិចិកិច្ឆាឃ ការណត្ថតា ឌម្ខា, តិដ្ឋតីតិ ចា ឝាតិយា, ចិចិកិច្ឆា ឝាតិយា ឲតិស្សាតិ ចិចិកិច្ឆាឝាតិយា, អត្ថោតា ចិចិកិច្ឆា ឲច់ សា ហិ បុទិយុប្បត្តា បនេតា ជ្ឈប្បជ្ជតកចិចិកិច្ឆាឃ សភាកេហតុតាឃ អសាឆារណំ ការណំ់

ក្យសលាក្យសលាតិ កោសល្លសម្ភូតដ្ឋេត ក្យសលា, តប្បដិបក្ខោតា អក្យសលា់ ឃេ អក្យសលា, តេ សាចជ្ជា, អសេចិតព្ពា, ហីតា ច់ ឃេ ក្យសលា, តេ អតចជ្ជា, សេចិតព្ពា,បណីតា ច់ ក្យសលា ចា ហីនេតហិ លត្ថាឌីហិ អារទ្ធា ហីតា, បណីតេហិ បណីតា់ កណ្ហាតិ កាឡអកា ចិត្តស្ស អបភស្សរភាចករណា់ ឃុក្កាតិ ឱឌាតា ចិត្តស្ស បភស្សរភាចករណា់ កណ្ហាភិជាតិហេតុតោ ចា កណ្ហា់ ឃុក្កាភិជាតិហេតុតោ ឃុក្កា់ តេ ឲច សប្បដិភាគា់ កណ្ហា ហិ ជ្ឈុចិបច្ចនីកតាឃ ឃុក្កសប្បដិភាគា, តចា ឃុក្កាបិ ឥតេរហិ់ អច ចា កណ្ហឃុក្កា ច សប្បដិភាគា ច កណ្ហឃុក្កសប្បដិភាគា់ ឃុខា ហិ នេចឌតា ឌុក្ខាឃ នេចឌតាឃ សប្បដិភាគា, ឌុក្ខា ច នេចឌតា ឃុខាឃ នេចឌតាឃ សប្បដិភាគាតិ់

កាមំ ពាហុសច្ចបរិបុច្ឆកតាហិ សព្ពាបិ អដ្ឋចត្ថុកា ចិចិកិច្ឆា បហីយតិ, តចាបិ រតតត្តយចិចិកិច្ឆាមូលិកា សេសចិចិកិច្ឆាតិ កត្វា អាហ

“តីហិ រតនានិ អារព្ភា”តិ រតនត្តយគុណាទិនិទ្ទេសេ “សត្ថរិ កង្ខតី”តិអាទិ (ធ॰ ស॰ ១០០៨, ១១២២, ១១៦៥, ១២៣១, ១២៦២, ១២៥០; វិភ॰ ៩១៣) វិចិកិច្ឆាយ អសម្ពុធាតិ។ វិនយេ បកតត្តតា “វិមតាយ កង្ខតី”តិ វុត្តាយ វិចិកិច្ឆាយ បភាវំ ករោតីតិ អាហ “វិនយេ វិមតិច្ឆេទនកថាយា”តិ។ ឧបកប្បតិយសង្ការសញ្ញាតអសិរេយាកូលពហុលស្សាតិ សន្ទេហុប្បត្តិតោ អគុបចិសតសង្ការសញ្ញាតអសិរេយាកូល អសិរុច្ចកពហុលស្ស, អសិរុច្ចកត្តា អសិរេយាកូលប្បាកដេយេចាតិ ទដ្ឋព្វំ, សង្ខាយ ចា តិក្ខបរិណាមាអសិរុត្តិ អសិរេយាកូលា។

សមុទយចយាតិ សមុទយចយេន។ សុខិន្ទ្រិយទុក្ខិន្ទ្រិយាទីសូតិ “សុខិន្ទ្រិយាទីសុ អសុខិន្ទ្រិយាទីសូ”តិ អាទិ-សទ្ទោ បវត្តោ ហោតីតិ ទដ្ឋព្វោ។ ឯត្ថ បរេយេន អាទិ-សទ្ទេន បដិឃាទិន្ទ្រិយាទីនំ សង្គហោ, វុត្តិហេតុយេភាវេនេវាតិវុត្តិអាទីនំ ហេហយេឯ ឃំ ចត្តត្តំ, តំ វុត្តនយេន។

និចរណបច្ចយកថា និដ្ឋិតា។

ឧត្តបច្ចយកថា

១៨២. រូបជរាតេហិ អារម្មណករណាទិបវេន រូបជរាតព្ពា ចា ឧត្តា រូបជរាតព្វត្តា។

ជាតិរូបន្តិ ឯត្ថ ជាតិ-សទ្ទោ ជាត-សទ្ទេន សមានត្ថោតិ អធិប្បាយេនាហ “ជាតំ រូប”ន្តិ។ តយិទំ សរូបក្ខណលក្ខណតោ អនិប្ផន្នសភាវតាយ ហោតីតិ អាហ “ឧប្បន្នំ រូបំ, ន ជាតោ បរំ រូបំ អត្ថី”តិ។ ជាតីតិ ច បការេន តិប្បតោ, តស្មា “ជាតិ រូប”ន្តិ ជាតិយា រូបបរិណាមាទិភាវេន យត្តកោ រូបស្ស បវេណោ, តេន សន្តិំ រូបំ អនិប្ផន្នតា បរិយាទិយិត្វា ទស្សេតិ។ សភាវតោតិ រូបស្សភាវតោ, និប្ផន្នាទិភាវតោ ច។ វេទនាទីសុបីតិ ឯត្ថ “អយំ វេទនា, ឧប្បន្នា វេទនា, ន ជាតោ បរំ វេទនា អត្ថីតិ សភាវតោ វេទនំ បជានាតី”តិអាទិនា, សភាវតោតិ ច “អត្ថកតសភាវតោ, សាមញ្ញសភាវតោ ចា”តិ ឧភយានិនា យោជេតព្វំ។ សេសំ វុត្តនយត្តា សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ឧត្តបច្ចយកថា និដ្ឋិតា។

អាយតនបច្ចយកថា

១៨៣. សព្ព អញ្ញត្តិកាពាហិរេសូតិ “សព្ព អញ្ញត្តិកេសុ សព្ព ពាហិរេសូ”តិ “សព្ព”តិ បទំ បច្ចេកំ យោជេតព្វំ។ កស្មា បនេតានិ ទ្វាយានិ សព្វាទិ វុត្តានិ? សព្វិញ្ញាណកាយប្បវត្តិទ្វារារម្មណភាវេនេវ។ ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនីហិ បរិយាបន្នស្ស ហិ វិញ្ញាណកាយស្ស ចក្ខាយតនេន ទ្វារប្បវត្តិ, រូបាយតនេន ច អារម្មណំ, តថា ផុដ្ឋាទីនិ ផុដ្ឋេសនំ, សព្វស្ស បន កុសលាកុសលាទិភាវេន ទ្វារប្បវត្តិ, អញ្ញាធម្មាទីហិ ធម្មាយតនំ អារម្មណំ។ ចក្ខុតីតិ ចក្ខុ, រូបំ អស្សាទេតិ, វិភាវេតិ ចាតិ អត្ថោ។

ឞុលាតីតិ ឥឞាត៌ ឈាឃតីតិ ឈាត៌ ឌីចិតគិយិត្តតាឃ ឥឞា ឌីចិត៌, ត៌ ឌីចិត៌ អច្យាឃតីតិ ឌិច្យា៌ ក្យាន្ធិតាត៌ ឞាឞចឥយ្ខាត៌ អាឥឃា ឪប្បត្តិឥឥឞាតិ កាឥឃា៌ យុភាតិ អាឥយ្ខល៌ ចិឌាភាតីតិ យឥតា៌ ទ្វបឃតិ ចល្លិចិកាទ៌ អាបឌ្ឍយាត៌ ហឥឃក្កតកាច៌ បកាឥឞតីតិ ទ្វប៌ ឞប្យតិ អត្តឥតា បច្ចឥឃហិ ហទីឃតិ ឥឞាតចិឥញ្ញាឃ្យកាច៌ កយឹឃតីតិ ឞឥក្កា៌ កន្លឃតិ អត្តឥតា ចត្តុំ ឞ្វឥចតីតិ កឥគ្គា៌ ឥឞត្តិ ត៌ ឞត្តា អឞ្យាឥឥត្តិតិ ឥឞា៌ ឞុឞឹឃតីតិ ឥឞាឌ្ឌត្តា៌ អត្តឥតា ឞកាច៌ ឥាឥទត្តិតិ ឥយ្ខា៌ ឞត្តាតិ បត អាឃាត៌ តតភាឌិអឥត្តត អាឃតភាតិ៌ អឃឥយត្ត ឞឥត្តឥបិ, ចិត្តាឥទា បត ចិឞុទ្ធិយក្កឞំចល្លតាឃំ (ចិឞុទ្ធិ៌ ១៌ ៝០, ៝១, ៝២; ចិឞុទ្ធិ៌ ឌី៌ ១៌ ៝០) ចុត្តតឥឃឥតច ឥចឌិតឥត្តា៌

ចល្លញាបឌាភាតីតិ (ឌី៌ គិ៌ ១៌១ប័៖ យ៌ គិ៌ ១៌១១លិ) ទុត្ត ចល្ល តាឃ បឞាឥចល្ល, ត ឞឞយ្ហាទចល្ល, តាបិ ឌិត្តាចល្លអាឌិកត្តិ អាហ ចល្លបឞាឥត្តិ៌ ឃំ ឞគ្គាឃ ចុត្តិ “ឃំ ចល្ល ចត្តុំ យហាក្វតាត៌ ឪបិតាឃ បឞាឥតា”តិ៌ (ឥ៌ ឞ៌ ៝៥៩) ច-ឞឥក្កា ចល្លយាតត្តឞយ្ហច្ចឃឥត្តា៌ ឃាចាចឞទឞលល្លលចឥឞតាតិ អចិបទីតឞ្យ អត្តឥតា ទឞឞ្យ ឥចច លល្លលឞ្យ ច ចឥឞត, ទ្វបឞុ អាចិត្តាតកិច្ចឞ្យ ឥចច ទ្វបិកិឈាតាទហក្វតបឞាឥលល្លលឞ្យ ច ឥក្ខកាឃតាគិតាតកយ្ខឞយ្ហាតក្វតបឞាឥលល្លលឞ្យ ច ចឥឞតាតិ អឥត្តា៌ អឥ ចា ឃាចាចឞទឞលល្លលចឥឞតាតិ ឃាចាចឞទឞចឥឞត ឥចច លល្លលចឥឞត ច, ឃាចាចឞទឥឞាតិ ច អចិបទីតឞកាឥចា ឥចឌិតឥត្តា៌ ឥឞា ហិ ទឞឹឃតិ អចិទគ្គបឌិឥចឥចឥឞត អឞ្យាឌីឃតិ ទយឹឃតីតិ “ទឥឞា”តិ ចុច្ចតិ, តឞ្ខា ឞលល្លលចឥឞតាតិ ចុត្តិ ឥហាតិ៌ លល្លលចឥឞតាតិ អគិច្ចាឌិឞាយត្តាលល្លលចឥឞត៌

“ចល្លញា បឌិច្ច ទ្វប ច ឪប្បឌ្ឍតិ ចល្លចិត្តាលា”ត្តិអាឌីឞុ (យ៌ គិ៌ ១៌២០៖, ៖០០; យ៌ គិ៌ ១៌៖២១, ៖២៝, ៖២៩; ឞ៌ គិ៌ ១៌៖២, ៖៝; ១៌៖៌៩០) ឞយ្ហឌិតាគិឥឃច ទ្វបិឃតភាតិ ចល្លចិត្តាលាប្បត្តិឥហត្ត, ត ចិឞុំ ចិឞុត្តិ ត្តុឃឞ្យ អត្តឞ្យ ឥឌាតតត្តុំ “ទ្វប ចា”តិ ចុត្តចតក្កហល៌, តាឃ ទុច ច ឥឥឞភាកតិឃា កាឃំ ត្តុឥាបិ “ទ្វប ច បឌាភាតី”តិ ចុត្តិ, ទ្វបកាចឞាយត្តាត បត ឞត្តិ ទុកញ្ញាឥហត្តា ពាហិគ្គា ចត្តឞយ្ហាតិកទ្វបច្ចាតិ ទុកចចតចឥឞត អឥត្តា៌ ឞទឞលល្លល ចឥឞតាតិ ចល្លចិត្តាលាឞ្យ ចិឞឃកាចកិច្ចឞ្យ ចឥឞត ឥចច ចល្លបឌិហតតលល្លលឞ្យ ចឥឞត ចាតិ ឥឃាឥឌតត្តា៌

ឪកឃំ បឌិច្ចាតិ ចល្លំ ឪបគិឞ្យឃបច្ចឃចឥឞត បច្ចឃក្វត៌, ទ្វប អាឥយ្ខលាឌិបតិអាឥយ្ខលប្បគិឞ្យឃចឥឞត បច្ចឃក្វឥត ច បឌិច្ច៌ កាឃំ អឃំ ឞុត្តត្តឞំចល្លតា, គិប្បទិឃាឃកចា តាឃ អគិឥយ្ខឞគ្គិឞ្សិតា ទុចាតិ អគិឥយ្ខតឥឃឥតច ឞំឥឃាឌតាគិ ឥឞ្យឥត្តា “កាឃទាក...ឥប... អចិឌ្ឍាឞំឥឃាឌត”គ្គិ អាហ៌ តត្ត កាឥយឞុ ទាឥកា, កាឥយា ច ឥឞា ទាឥកា ចាតិ ចា កាឃទាឥកា៌ ឥឞា ទុច ពាគ្គតឥក្ខត ឞំឥឃាឌត៌ អឃឥញ្ញាឃឞ្យ ឞំចិឌ្ឍតិ, ត៌ ឞុក្កល៌ ចឌ្ឍិគ្គិ ឞំឥឃាឥឌតិ ពាគ្គតិ ត្តុតិ ចុឥល្លត ឞត្តិ, កចាឌិឥកា ចា កចគ្គាទាឌីហិ, កយ្ខតា ចា ចិបិក៌ ឞំឥឃាឥឌតិ ពាគ្គតីតិ ឞំឥឃាឌត៌ ទុច៌ បឌិឈឞំឥឃាឌ៌អាឌីតយ្យិ ឃចាទហឃឥត្តា ចត្តឥត្តា៌ ឞទឞលល្លលចឥឞតាតិ ទុត្ត បត ឞត្តឞ្យ ចឌ្ឍឥតា អគិឞ្យឌ្ឍតឞក្កាតឞ្យ អត្តឥតា កិច្ចឞ្យ ឥចច ឃចាចុត្តពាគ្គតឞក្កាតឞ្យ លល្លលឞ្យ ច ចឥឞតាតិ ឥឃាឥឌតត្តា៌

កចឞ្យាឥឌិឌ្ឍិ ឞ្យាឥគិចត្តតត្តុំ កាឃឞ្យាឥក្កហល៌ អឞ្យាឥឃឥតាតិ អគិទឥយត្តឞ្យ៌ អគិតគ្គឥតាតិ ឞប្បិតិកតល្យាចឥឞត តគ្គត្តឞ្យ៌

បដ្ចយេនាបិ ពលចតោ កាយរាគស្ស បច្ចយភូតា កាយរាគប្បត្តិំ ចុត្តា˙ ខុរ តយោ នេវនេវស្សបិ˙ អតិដ្ឋានវុលោតិ ខុត្ត "អាបាទកតេ"តិ ចិកត្តិចិបរិលាយតចនេវត "អាបាទកាត"ត្តិ បង់ អានេតត្វា វប្បត្តិតត្តា˙ ខុតំ អានវុលាត្តិ ខុតំ ខុចំស្វុលុបំ ខុចំក្ខត្តិកាក់ អានវុលាំ˙ "តិត្ថំ ស្ខុច"ត្តិ ត្តត់ តិងស្សតយត្តា˙ "ះ្ជិខ្ញិស្សតិ ចិតស្សិស្សតីតិ កាលេបតា"តិ ខុចយាឌីតយ្យិ វក្កហោ ត្តគ្ឆិតត្តោ˙ បចយាយ វក្កាយដិដ្ឋិយា អតុនោឆចនេវត "វតេត្តា តុ ពោ"តិ, ត្តតរាយ អតុនោឆចនេវត "វត្តស្ស តុ ពោ"តិ ចិចិកិច្ឆតោ˙ អត្តត្តតិយាឌិកាហាតុកាតា ហិ ចិចិកិច្ឆា ឌិដ្ឋិយា អវតិ អកាចតោ˙ កចំ បនេត្តត្តស្សាតិ "ច្រាឌិនេវ វយ្យត្តិកនេច យស្វា អយ្យាកាំ ត្តត់ ត្តដ្ឋំ ខ្វបិរវុលាំ ស្វុលក់ ឌាតំ, តស្វា អាយតិយ្យិ ខុឌិនេវា, ត្តនេតា ចា ះ្តត្តរិតនេរា វយ្យត្តិកនេចា កនេចយ្យា"តិ កចំ តិកាលេយត្តស្ស˙ ខុចឌ្វបត្តិ ខុចឌ្វបំ ឌ្វបំ˙ តំវឌិនេវ ហិ តនេត្តាហារចនេវតេចំ ចុត្តំ˙ កចតិ ហិ តំវឌិនេវស្វ តនេត្តាហារនេរា យឆា "វា ខុច តិត្តិរិ, តាតិ ខុច ឌ្លវឆាតី"តិ˙ ះ្ស្វយតោតិ ះ្ស្វយំ ត្តស្សំ ះ្បយ្យាងយតោ˙ អត្តាស្ស យឆ្ឆរាយតោតិ អនេត្តាត អវាឆារលាកាចកានេលាត យឆ្ឆរិយំ កនេរាតោ˙ វនេត្តហេច យឆាចុនេត្តហិ តចហិ វំនេយាឌនេតហិ˙

តច្ចា កានលត្តិ ស្វុកតិយិត្តបឌិឈតិយិត្តាឌិចិកាក់ ត្តដ្ឋាតិដ្ឋាឌិឌ្វបិរវុលានេច្ចាច តត្ថានេយាតិនេវាយតវិការនេច្ចាតិ តស្ស តស្ស វំនេយាឌតស្ស កានលាំ˙ អចិក្កល្លុិតាលវប្វុហតាក្វុយិលក្ខុប្យត្តំ តំ វត្ថាយ "អប្យហឹតដេ្ឋត ះ្បយ្យត្តស្សា"តិ ចុត្តំ˙ ចត្តយាតុប្យត្តតា វយុភាចានក្កហលោតេច កាហិតា˙ នេយត កានលោតាតិ នេយត ចិបស្សតាវយឆកាចតាវប្លានេតត កានលោត˙ តចំរ្យាតស្ស តងក្កចនេវត នេចច ចិក្កល្លុកចនេវត ច បហាតកានលាំ˙ ត្តស្សាយឆ្ឆរិយាតំ អបាយកយតឹយតាយ បចយយក្កចត្ញោតា ចុត្តា˙ យឌិ ខុចំ "តិល្លំ វំនេយាឌតាតំ បរិក្កយា នោតាបនេត្តា នេហាតី"តិ (អ˙ តិ˙ ៣˙៦៣១) ស្វុត្តបង់ កាឆត្តិ? តំ ស្វុត្តត្តបរិយានេយត ចុត្តំ˙ យឆាតុនេលិយវាវតា ហិ ស្វុត្តត្តនេងវតា, អយំ បត អកិឆវុតនេយត វំចល្លុតាតិ តាយំ នេភានេវាតិ˙ ឌ្លត្យអារិកស្សាតិ ឆ្វលស្ស, យនេតា អកិលេយ្យវុប្យត្តិបរិយុដ្ឋាតតិត្តតាច នេហាតិ˙ អល្យុវហកាតស្សាតិ ចុត្តប្យការាកានេចត អល្យុកាចំ ស្វុលុយកាចំ កាតស្ស˙ ះ្ឆ្វច្ចវំនេយាឌតស្សបេត្ត អតុប្យានេភា ចុនេត្តានេយចាតិ ងដ្ឋនេត្តា យឆាចុត្តវំនេយាឌនេតហិ អចិតាកាចនេតា˙ ខុកាត្តតាយ នោតាឌីតំ វកាចវរវលក្កលាចនេវត បឌាតតា, តប្យច្ចយាតំ វំនេយាឌតាតំ ះ្បយ្យាភាឌិបឌាតតា ច ចុត្តតនេយតេច នេចឌិតត្តាតិ ងនេស្សនេត្តា "ខុនេវច តនេយា"តិ អតិឌិវតិ˙

អត្តនោ ចា ឆនេវុស្វុតិ អត្តនោ អត្ញត្តិកាយតតឆនេវុស្វុ, អត្តនោ ះ្កយឆនេវុស្វុ ចា˙ ត្តយស្វុិ បនេក្ក អត្ញត្តិកាយតតបរិក្កលេយ្យតតាតិ អត្ញត្តិកាយតតបរិក្កលេយ្យវុនេលតាតិ អនេត្វា˙ ខុចច្ចា អតចនេវវនេតា វបនេវត្តានេតស្វុ អាយតតាតំ បរិក្កនេហា វិនេត្ថា នេហាតិ˙ បនេស្សចា ឆនេវុស្វុតិ ខុត្តាបិ ខុនេវច តនេយា˙ ឌ្វបិយតតស្សាតិ អនេឌ្ឋកាងវប្យនេកងស្ស ឌ្វបវកាចស្ស អាយតតស្ស ឌ្វបក្កនេត្ថ "ចុត្តតនេយត តឹហរិតនេត្តា"តិ អានេតត្វា វប្បត្តិតត្តា˙ នេវវក្កនេត្ថស្វុតិ នេចងតាវត្តាវប្លាវក្កនេត្ថស្វុ˙ ចុត្តតនេយតាតិ ត្តយិតា អតិនេងនេវត ឌ្វបក្កនេត្ថ "អាហារវយុងយា"តិ ចិត្តាលាក្កនេត្ថ "តាយឌ្វបវយុងយា"តិ នេវវលនេត្ថស្វុ "ឋស្សវយុងយា"តិ ត្តយំ ចិនេវវំ ចិកានេចតិ, ត្តតរិ បត វត្តាត្ត វយាតត្តិ លត្ថបនេត្តា ចិយ អាយតតបនេត្តាបិ នេលាកុត្តរតិចត្តតំ បាត្យត្តយំ កាហិតំ តត្តីតិ ចុត្តំ "នេលាកុត្តរឆនេវុា ត កនេហតត្តា"តិ˙ នេវវំ ចុត្តតយនេយច˙

អាយតតបត្តចល្លុតា តិដ្ឋិតា˙

ទោឡ្ហបត្តចណ្ណកា

ឲ្យប័រ៍ ញាណុត្តរាណបត្តស្សាតិ កិលេសនិក្ខាយ បដិញាណុត្តរាណបត្តស្ស, អរិយសច្ចានំ ចា បដិចិញ្ញុត្តរាណបត្តស្ស៉ អទេក្កស្វតិ កាមេលាសុ, អថយេចសុ ចា ៉ ក្ខេយចយពាលាស្យត្តិទោតា បដ្ឋាយ សទ្ធានិបដិបទានំ ជិទោតា តាយ ទោហាតីតិ អាហ “អារទ្ធចិបស្សកទោតា បដ្ឋាយ ឃោកាចធទោតិ សទ្ធានឹ”តិ៉ សុត្តត្ថទេសនា តាយ បរិយាយកថា, អយញ្ច សតិបដ្ឋានទេសនា លោកិយយក្កចសេត បចត្តាតិ ចុត្តំ “ឃោកាចធទោតិ សទ្ធានឹ”តិ, អញ្ញថា “អរិយសាចកោ”តិ ចទេយ្យ៉

“សតិសទ្ធាញុដ្ឋានីយា”តិ បទស្ស អទេត្ថា “ចិចិកិច្ឆាដ្ឋានីយា”តិ ឲត្ថ ចុត្តនយេត ទេដិតទេត្ថា៉ តត្ថិ ឃោតិសោរាយតសិកាទិ៉ តត្ថាតិ សតិយំ, តិបស្សារទេតទេត្ថ ទេចតំ កុមុំ៉

សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច សតិសម្បជញ្ញាំ៉ អថ ចា សតិប្បធានំ អភិក្កន្តាទិសាត្តកាចបរិក្កលាស្សតោកាលំ សតិសម្បជញ្ញាំ៉ តំ សន្តត្ត សទោតាកាទិកាចាចហត្តា សតិសទ្ធាញុដ្ឋស្ស ក្ខប្បាទាយ ទោហាតិ៉ យថា បច្ចតិកធម្មប្បហានំ, អត្តរូបធម្មសេចតា ច អត្តប្បត្តានំ កុសលានំ ធម្មានំ ក្ខប្បាទាយ ទោហាតិ, ឲចំ សតិរហិតបុក្កលចិចជ្ជតា, សទោតាកាទិបុក្កលសេចតា, តត្ថ ច យុត្តប្បយុត្តតា សតិសទ្ធាញុដ្ឋស្ស ក្ខប្បាទាយ ទោហាតីតិ ទ្ធាយបត្តំ ទទស្សតិ “សតិសម្បជញ្ញា”ន្តិអាទិតា៉ តិស្សទត្តទេត្ថទោ តាយ, ឃោ ទោនិយទោល្ថ សុចណ្ណសលិកំ កទេហត្តា “អដ្ឋារសសុ កាយាសុ កតទកាយាយ ធម្មំ កទេថយី”តិ បរិនំ បចារទេសិ៉ អកយទេត្ថទោតិ ទត្តាកយទេត្ថទោយាហ៉

ធម្មានំ, ធទេម្មសុ ចា ចិចទេឃា ធម្មចិចទេឃា, ទេសា ឲច សទ្ធាញុដ្ឋក្កា, តស្ស ធម្មចិចយសទ្ធាញុដ្ឋស្ស៉ “កុសលាកុសលា ធម្មា”តិអាទីសុ យំ ចត្តព្ពំ, តំ ទេហដ្ឋា ចុត្តតយមេច៉ តត្ថ ឃោតិសោរាយតសិកាទពាហុលីកាទោតិ កុសលាទីនំ តំតំសភាចសរសលក្ខណអាទិកស្ស យាថាចទោតា អចញុត្តចទេសត ក្ខប្បទេត្ត ពាលាណសម្បយុត្តចិត្តប្បាទេទា៉ ទេសា ហិ អចិបរិតយតសិកាទតាយ “ឃោតិសោរាយតសិកាទោ”តិ ចុទេត្តា, តទាទេកាកតាយ អាចជ្ជតាបិ តក្កតិកា ឲច, តស្ស អភិណ្ហំបចត្តនំ ពាហុលីកាទោ៉ កិទេយ្យាកាចាយាតិ បុតប្បុនំ កាចាយ៉ ទេចបុល្លាយាតិ ចិបុលកាចាយ៉ បរិបូរិយាតិ បរិព្រូហតាយ៉

បរិបុច្ឆកតាតិ បរិទេឃាកាទេហត្តា បុច្ឆកកាទេថា៉ អាចរិទេយ បយិរុបាសិត្តា បញ្ចបិ តិកាទេយ សហ អដ្ឋកថាយ បរិទេឃាកាទេហត្តា យំ យំ តត្ថ កណ្ឋិដ្ឋានភូតំ, តំ តំ “ឥទំ ភទេន្ត កថំ, ឥមស្ស ទេកា អទេត្ថា”តិ ឥន្ទ្រាយតតានិអត្ថំ បុច្ឆកស្ស ធម្មចិចយសទ្ធាញុដ្ឋក្កា ក្ខប្បជ្ជតិ៉ ទេតតាហ “ឥន្ទ្រធាតុ...ទេប... ពាហុលតា”តិ៉ ចត្ថុំ ចិសទកាចកាទណន្តិ ឲត្ថ ចិត្តទេចតសិកានំ បចត្តិដ្ឋានភាចទេតា សរីរំ, តប្បដិពន្ធានិ ចីចរាទិ ច “ចត្ថូ”តិ អធិប្បេតានិ, តានិ យថា ចិត្តស្ស សុខាចហានិ ទោហាន្តិ, តថា កទេណំ ទេតសំ ចិសទកាចកាទណំ៉ ទេតត ចុត្តំ “អជ្ឈត្តិកពាហិទានំ”ន្តិអាទិ៉ ក្ខស្សត្ថទោសន្តិ ចាតាទិក្ខស្សត្ថទោសំ៉ សេទមលមក្ខិតន្តិ សេទេត ទេចច ជល្លិកាសន្តាទេតត សរីរមលេត ច មក្ខិតំ៉ ច-សទ្ទេត អញ្ញម្បិ សរីរស្ស, ចិត្តស្ស ច បីឡអាចហំ សង្កហាតិ៉ សេតាសនំ ចាតិ ចា-សទ្ទេត បត្តានីនំ សង្ករោហា ទដ្ឋទេត្តា៉ អចិសទេ សតិ, ចិសយភូទេត ចា៉ កថំ កាចតយក្ខុយុត្តស្ស តានិ ចិសទេឃា? អត្តទត្តទា បចត្តតកចិត្តប្បាទចទេសតេចំ ចុត្តំ៉ ទេត ហិ ចិត្តប្បាទា ចិទេត្តកក្កតាយ

អបរិសុទ្ធកាចាយ សំចត្តិត្តិ· ចិត្តចេតសិកេសុ និស្សយាទិបច្ចយភូតេសុ· ជាតាលយ្បឹតិ បិ-សទ្ទោ សយ្បិណ្ឌតេត្វា, តេត ត កេចលំ តំ ចត្វុយេច, អឆ តោ តស្ស៊ិ អបរិសុទ្ធេ ជាតាលយ្បិ អបរិសុទ្ធំ ហោតីតិ និស្សយាបរិសុទ្ធិយា តំនិស្សិតាបរិសុទ្ធិ ចិយ ចិសយស្ស អបរិសុទ្ធតាយ ចិសយិតោ អបរិសុទ្ធិ ជតេស្សតិ·

សយកាចការលត្តិ កិច្ចតោ អត្ថតាឌិការចការលំ· សទ្ធេយ្យចត្ថុស្មិ បច្ចយចេសេត អឌិមោក្ខកិច្ចស្ស បដុតរការេចត, បញ្ញាយ អចិសទតាយ, ចិរិយាទីតញ្ចា សិធិលតាទិតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលចំ ហោតិ· តេតាហ “ឮតទាតិ យត្ថាតី”តិ· តតោតិ តស្មា សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលចការតោ , ឮតទេសញ្ចា យត្ថត្វា· កោរសន្ថបក្ខេ បតិតំ អឌត្វា សយ្បយុត្តឆម្មាតំ បក្កណ្ហតំ អត្ថពលប្បជាតំ បក្កហោ, បក្កហោច កិច្ចំ បក្កហកិច្ចំ, “កាតុំ ត សក្កោតី”តិ អារេតត្វា សម្ពុន្ធិតញ្ញាំ· អារម្មណំ ភូបកត្វា ឋាតំ, អតិស្សជ្ជនំ ចា ភូបដ្ឋាតំ· ចិក្ខេបបដិក្ខេបេបិ, តេយត ចា សយ្បយុត្តា អចិក្ខិត្តា ហោត្តិ, សេរា អចិក្ខេបេបិ· ទ្វបាកំ ចិយ ចក្កតា តេយត យាធាចតោ ចិសយសកាចំ បស្សតិ, តំ ជស្សតកិច្ចំ· កាតុំ ត សក្កោតិ ពលចតា សទ្ធិន្ទ្រិយេត អភិភូតត្តា· សហជាតឆម្មេសុ ហិ ឮត្ថដ្ឋំ ការេត្តាតំ សហបចត្តយាតាតំ ឆម្មាតំ ឲកេសតាចេសេតច អត្ថសិទ្ធិ, ត អញ្ញថា· តស្មាតិ ចុត្តមេចត្វំ ការលការេចត បច្ចាមេសតិ· តត្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ˆ ឆម្មសកាចបច្ចចេក្ខលេតាតិ យស្ស សទ្ធេយ្យស្ស ចត្ថុតោ ភូតអារតាទិក្សលេ អឌិមុច្ចតស្ស សាតិសយប្បចត្តិយា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលចំ ជាតំ, តស្ស បច្ចយបច្ចុប្បន្នតាទិចិកាកតោ យាធាចតោ ចិធំសេតត· ឲចតិក្ខាឲចំឆម្មតាតយេត សកាចសរសតោ បរិក្កយ្ហារេត សចិប្បាទេទា អឌិមោក្ខោ ត ហោតិ “អយំ ឮមេយំ ឆម្មាតំ សការេចា”តិ បរិជាតតចេសេត បញ្ញាញ្ញាបរិស្ស សាតិសយត្តា· គុរិយឆម្មេសុ ហិ យថា សទ្ធាយ ពលចការេច បញ្ញាយ យត្តការេចា ហោតិ, ឲចំ បញ្ញាយ ពលចការេច សទ្ធាយ យត្តការេចា ហោតីតិ· តេត ចុត្តំ “តំ ឆម្មសកាចបច្ចចេក្ខលេត ចា, យថា ចា យតសិកេទាតោ ពលចំ ជាតំ, តថា អយតសិការេត ហារេបតញ្ញា”ត្តិ· តថា អយតសិការេតាតិ តេយតាការេត កាចតំ អត្ថយុញ្ជត្តស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលចំ ជាតំ, តេតាការេត កាចតាយ អតត្ថយុញ្ជាតតោតិ ចុត្តំ ហោតិ· ឮឆ គុចិឆេត សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលចការេចា អត្តតោ ចា បច្ចយចិសេសេត កិច្ចត្តរិយតោ, ចិរិយាទីតំ ចា យត្ថកិច្ចតាយ· តត្ថ បឌមចិកប្បេ ហារេតចិធិ ជស្សិតោ· ទុតិយកប្បេ បត យថា យតសិកេទាតោ ចិរិយាទីតំ យត្ថកិច្ចតាយ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលចំ ជាតំ, តថា អយតសិការេត, ចិរិយាទីតំ បដុកិច្ចកាចាចេហេត យតសិការេត សទ្ធិន្ទ្រិយំ តេហិ សយេសំ ការេទត្តេត ហារេបតញ្ញាំ· ឮមិតា តេយត សេសិន្ទ្រិយេសុបិ ហារេតចិធិ ចេទិតេព្វា·

ចក្កលិត្ថេទចត្ថុតិ· សេរា ហិ អាយស្មា សទ្ធាឌិមុត្តតាយ កតាឌិការេទា សត្ថុ ទ្វបកាយជស្សតប្បសុតោ ឲច ហុត្វា ចិហទេត្តា សត្ថារា “កិំ តេ ចក្កលិ ឮមិតា បូតិកាយេត ជិដ្ឋេត, យោ តោ ចក្កលិ ឆម្មំ បស្សតិ, សេរា មំ បស្សតី”តិអាទិតា (សំ· តិ· ២·ប៉លិ; ឌី· តិ· អដ្ឋ· ៣· បចមសហាសន្តិតិកថា; អ· តិ· អដ្ឋ· ៣·៣·២០ប៉; ឆ· ប· អដ្ឋ· ២·៦ប៉០; បជិ· ម· អដ្ឋ· ២·២·១៦០; ឆ· ស· អដ្ឋ· ១០០លិ៍; ថេរកា· អដ្ឋ· ២·ចក្កលិត្ថេរកាធាចណ្ណតា) ឱចជិត្វា កម្មដ្ឋារេត តិយោជិតោបិ តំ អតត្ថយុញ្ជេត្តា បណាមិតោ អត្តាតំ ចិតិបិតេតុំ បបិតដ្ឋាតំ អភិទុហិ, អឆ តំ សត្ថា យថាតិសិត្តោច ឱការំ ចិស្សជ្ជេតត អត្តាតំ ជស្សេត្វា –

“បិមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ, បសត្តោ ពុទ្ធសាសតេ;

អឆិកេឆ្ឆ បឆំ សន្តំ, សង្ខារូបសមំ សុខ”ន្តិ (ឆ· ប· ១៥៨) –

កាធំ ចត្វា “ឲហិ ចក្កលី”តិ អាហ· សោ ទេត អបទេតេច អភិសិទ្ធោ ហដ្ឋតុដ្ឋោ ហុត្វា ឧិបស្សតំ បដ្ឋបេសិ· សទ្ធាយ ពលចកាទតោ ឧិបស្សតាឌីឆិ ន ឆ្ណាទតិ, តំ ញាត្វា ភកចា តស្ស ឆ្ពន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទតាយ កម្មដ្ឋាតំ សោធេត្វា អទាសិ· សោ សត្ថារា ឌិន្នតយេ ធត្វា ឧិបស្សតំ វឌ្ឍេត្វា មគ្គប្បដិបាដិយា អរហត្តំ បាបុណិ· ទេតតំ វុត្តំ “ចក្កលិត្ថេរេចត្វ ទេចត្វ តិឆស្សត”ន្តិ· ឲតាតិ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តភាទេច សេសិន្ទ្រិយាតំ សកិច្ចាករណោ·

ឆ្ពាទកិច្ចកេឆត្តិ វុបដ្ឋាតាឌិកិច្ចឌិសេសំ បស្សទ្ធាឌីតិ អាឌិ-សទ្ទេន សមាធិវុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គាតំ សង្គហោ ឆដ្ឋព្វោ· ហាបេតព្វន្តិ យថា សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលចកាទោ ធម្មសកាចបច្ចចេក្ខណេត ហាយតិ, ឲចំ ឌីរិយិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តតា បស្សទ្ធិអាឌិភាចតាយ ហាយតិ សមាធិបក្ខិយត្តា តស្សា· តថា ហិ សមាធិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តតំ កោសជ្ជបាតទោ រក្ខតិ ឌីរិយាឌិភាចតា ឌិយ ឌីរិយិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តតំ វុទ្ធច្ចបាតទោ រក្ខតិ ឲកំសទោ ហាបេតិ· ទេត ទុត្តំ “បស្សទ្ធអាឌិភាចតាយ ហាបេតព្វ”ន្តិ· សោណត្ថេរស្ស ចត្ថុតិ សុកុមារសោណត្ថេរស្ស ចត្ថុ (មហាច· ១៦៣; អ· តិ· អដ្ឋ· ៣·៣·១០៥) សោ ហិ អាយស្មា សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋាតំ កេហត្វា សីតចតេ ឌិហរន្តោ “មម សរីរំ សុកុមាលំ, ត ច សក្កា សុខេតេច សុខំ អធិកន្តុំ, កិលមេត្វាបិ សមណធម្មោ កាតព្វោ”តិ ឋាតចង្កមមេច អធិដ្ឋាយ បធាតំ អនុយុញ្ជន្តោ បាឌតលេសុ ផោតេដេសុ វុដ្ឋិតេសុបិ ទេឌតំ អជ្ឈុបក្ខិត្វា ឌឡ្ហំ ឌីរិយំ ករោន្តោ អច្ចារទ្ធឌីរិយតាយ ឌិសេសំ តិព្ពត្តេតុំ តាសក្ខិ· សត្វា តត្វ កន្ត្វា ឌីណូបមោចាទេត ឆ្ណាឌិត្វា ឌីរិយសមតាយោជតឌីឆិ ឌស្សេន្តោ កម្មដ្ឋាតំ សោធេត្វា កិជ្ឈកូដំ កតោ· ថេទេរាបិ សត្ថារា ឌិន្នតយេត ឌីរិយសមតំ យោជេត្វា ភាទេន្តោ ឧិបស្សតំ វុស្សុក្កាបេត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ· ទេត ទុត្តំ “សោណត្ថេរស្ស ចត្ថុ ឌស្សេតព្វ”ន្តិ· សេសេសុបីតិ សតិសមាធិបញ្ញិន្ទ្រិយេសុបិ·

សមតន្តិ សទ្ធាបញ្ញាតំ អញ្ញមញ្ញំ អតុតាតិតិកភាចំ, តថា សមាធិឌីរិយាតំ· យថា ហិ សទ្ធាបញ្ញាតំ ឌិសុំ ឌិសុំ ទុរិយឆម្មតាតំ កិច្ចតោ អញ្ញមញ្ញំ តាតិចត្តតំ ឌិសេសតោ ឆ្ពន្ទិតព្វំ, យតោ តេសំ សមធុរតាយ អប្បតា សម្ពជ្ជតិ, ឲចំ សមាធិឌីរិយាតំ កោសជ្ជុទ្ធច្ចបក្ខិកាតំ សមរសតាយ សតិ អញ្ញមញ្ញូបត្ថម្ភតោ សម្បយុត្តធម្មាតំ អត្តត្ថាយបិតាភាចេត សម្មាទេច អប្បតា ឆ្ពាញ្ញាតិ· “ពលចសទ្ធោ”តិអាឌិ ព្យតិទេកមុខេត ទុត្តស្សេច អត្ថស្ស សមត្ថតំ· តស្សត្ថោ ឲយា ពលចតិយា សទ្ធាយ សមត្តាកទោ អឌិសទតាណោ, សោ មុធប្បសន្នោ ហោតិ, ត អទេច្ចប្បសន្នោ· តថា ហិ អចត្ថុស្មឹ បសីឌតិ សេយ្យថាបិ តិត្ថិយសាចកា· កេទាឌិកបក្ខិកំ សាទេយ្យបក្ខំ ភជតិ· សទ្ធាហីតាយ បញ្ញាយ អតិឆាចន្តោ “ទេយ្យចត្ថុបរិច្ចាកេត ឌិតា ឌិត្តប្បាទមត្តេតបិ ឆាតមយំ បុញ្ញំ ហោតី”តិអាឌីតិ បរិកប្បេតិ ហេតុបតិរូបកេហិ ចញ្ចិតោ, ឲចំភូតោ ច សុក្កចក្កឌិលុត្តឌិទេត្វា បណ្ឌិតាតំ ចចតំ តាឌិយតិ សញ្ញត្តិំ ត កច្ឆតិ· តេតាហ “ទេកសជ្ជសមុដ្ឋិតោ ឌិយ ទេទាកោ អតេកិច្ឆោ ហោតី”តិ· យថា ទេចត្វ សទ្ធាបញ្ញាតំ អញ្ញមញ្ញំ ឌិសមភាទោ ត អត្ថាយ ហោតិ, អតត្ថាយ ហោតិ, ឲចំ, សមាធិឌីរិយាតំ អញ្ញមញ្ញំ ឌិសមភាទោ ត អត្ថាយ ហោតិ, អតត្ថាយ ហោតិ, តថា ត អឌិក្ខេបាយ ហោតិ, ឌិក្ខេបាយ ហោតិតិ· កោសជ្ជំ អភិភចតិ, ទេត អប្បតំ ត បាបុណាតីតិ អធិប្បាយោ· វុទ្ធច្ចំ អភិភចតីតិ ឲត្ថាបិ ឲសេច តយោ· ឌត្វភយត្តិ សទ្ធាបញ្ញាទ្វយំ, សមាធិឌីរិយទ្វយញ្ច· សមំ កាតព្វន្តិ សមរសំ កាតព្វំ·

ᩈᨾᩣᨵᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩔᩣᨲᩥ ᩈᨾᨳᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩔ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩮᨣᩴ ᨻᩃᩅᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ "ᨸᨳᩅᩦ ᨸᨳᩅᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨿᨲᩮᨲ ᨠᨳᩴ ᨫᩣᨶᩩᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨸᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩒᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᩅᨠᩣᩉᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨻᩃᩅᨲᩦ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᨵᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨫᩣᨶᩔ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩔ ᩈᨾᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿᨸᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩈᨾᨲᩣᨿᨸᩦ"ᨲᩥ, ᩈᨾᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨸ᩠ᨸᨶᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ "ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸ᩠ᨸᨶᩣ ᨸᨶ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ "ᩈᨾᨳᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᨿᩩᨣᨶᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑᪗᪐; ᨸᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪒᪨᪕)᪨

ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ, ᩈᨾᩣᨵᩥᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩈᩩ ᩈᨾᨲᩣᩅ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨠᨳᩴ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩈᨲᩥ ᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨻᩃᩅᨲᩦ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩍᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩮᩈᩩ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᨠᨴᩮᩈᩮ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ "ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩦᩁᩥᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨸᩦᨲᩥ ᨧ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ "ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣ" ᩍᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ "ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾᩣᨵᩥᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩉᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩁᩣᨩᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ᪨ ᩋᩣᩉ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩃᩦᨶᩮ, ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩮ ᨧ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩣ ᩃᩦᨶᩮ, ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩮ ᨧ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᨸᩁᩣᨿᨱᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩔ ᩋᨵᩥᨣᨾᩣᨿ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩈᩮᩅᨶᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨲᨾᨿᨬᩣᨱᩣᨶᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴᨶᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨶᩴ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩈᨾᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨲᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷ᩠ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ ᨲᨷ᩠ᨸᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨠᨳᩣᨿᩔ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ "ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᩩ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨲᨷ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨲᩔᩣ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨲᩔᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩣᨿ ᩋᨶᩩᨷᩔᨶᩣ ᩑᩅᩴ, ᩑᩅᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩᨸᩥ ᨿᩣᩅ ᩑᩅᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩋᨶᩩᨷᨴᩔᨶᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨷᩔᩥᩔ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ ᨵᩣᨲᩩᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

"ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᨾᩮᩣᩉᩮᨶ ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩁᩮᨲ᩠ᨲᩥ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪗᪐, ᪑᪙᪕; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩔ ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ, ᩈᩮᩈᨴ᩠ᩅᨿᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᩈᩩ ᨲᩔ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᩣᩉ "ᨸᨴᨲ᩠ᨳᩅᩥᨽᩣᨣᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨴᩈᩣᨶᩩᩔᨲᩥ, ᨴᩈᩣᩈᩩᨽᩮ ᨧ ᨶᩥᨷ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨠᩣᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ "ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩴ ᩈᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨸᨠᩣᩁᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᨷᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶᩣᨸᩥ ᨾᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ "ᨠᩣᩃᩮ ᨲᩣᨠᩁᩣᨩᩣ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩔᩣᨸᩥ ᨠᨲᩅᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩃᨽᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨲᩔ ᨠᨷ᩠ᨸᩣᨿᩩᨠᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

អាតិសំសទស្សាចិនោតិ “ចីវិរាយាទយោ ឲច សទេត្តា លោកុត្តរោ, លោកិយោ ច ចិវេសនាគិកយោ”តិ ឲចំ ចីវិយេ

អាតិសំសទស្សតសីលស្ស៑ កយតចីទិត្តិ សបុត្តកាកំ តិត្តាតកាយីតិ៍ បដិបតំ, សហ ចិបស្សតាយ អទិយយក្កបដិបាដិ , សត្តចិរុត្តិបទេយ្យទា ចា៑ សា ហិ កិក្លុនោ ចដ្ចតិយ្យាតាយ កត្តត្តា បដិបតាតិ កត្វា កយតចីចិ តាយ៑ កាយតេឡហិតហុលេតិ យឆា ពឆា កាយស្ស តេឡហិកយ្យប្យរុនោតា៑ បិណ្ឌត្តិ ទដ្ឋបិណ្ឌិ៑ បច្ចយតាយកាតំ អត្តតិ កាទស្ស អត្តនោ សប្យាបដិបត្តិយា យហប្យលកាចស្ស កទេណត បិណ្ឌស្ស កិក្លាយ បដិប្ឋនា បិណ្ឌាបចាយតំ៑

តិហទេត្តាតិ បត្តចចិកនោតា តិហទេត្តា៑ ពំ សត្តិ រុត្វាតិ ពំ ឋ្បិសិកាយ ចចតំ អត្តនោ ចសតបណ្ណសាលទ្វារេ ជិនោតាច បត្តាកិត្តាតាយ ជិត្តាសោទោតត រុត្វា៑ យតុស្សសយ្យត្តិ, ជិត្តាសយ្យត្តិ, តិត្តាតសយ្យត្តិតិ ត្តាយា ពិស្សា សយ្យត្តិយោ៑ តាត៌ សក្លិស្សតីតិ “ពយិ កនោតត តាតយនោយត, ចេយ្យាចច្ចយនោយត ច បុត្តាកទេ្ខត លោត្តចិសេសកាច្ចបកយនោតត អបទាបទំ ទេចយតុស្សសយ្យត្តិយោ, អទេត្ត តិត្តាតសយ្យត្តិច្ចា តាត៌ សក្លិស្សតី”តិ ទេឆទោ អត្តាតំ បុច្ឆតិ៑ សិពំ កទេទាទេត្តា ចាតិ “អកិទេច្ឆនោតច យយា ចដ្ចក្លិ សយតិក្កត្ត”ត្តិ បច្ចទេចក្លលាចសាទេត សត្តាតបិទេយាន្តចនោសត សិពំ កទេទាទេត្តា ឲច៑

ចិប្បដិបត្តិ តាតិឆយ្យក្រុលឆយ្យាជិលត្ថទេតត អសយ្យាបដិបត្តិ៑ ឲចំ យឆា អសយ្យាបដិបទេត្តា បុទេត្តា ពាយ ឲច អសយ្យាបដិបត្តិយា ក្រុលសត្តាតនោតា ឥហិទោ ហុត្វា បិតុ សត្តិកា តាយត្ថស្ស ត កាតី, ឲចំ៑ ក្រុសិនោតាបិ នោតត ក្រុសិតកាទេចត អសយ្យាបដិបទេត្តា សត្វ សត្តិកា លដ្ឋ្ឋាអទិយឆតតាយត្ថស្ស ត កាតី៑ អាទន្តចីទិនោយាច លកតិ សយ្យាបដិបត្ថតនោតា៑ ឋ្បជ្ឈតិ ចីទិយសត្ថាត្ថត្ថាតិ នោយាតតា, ឲចំ សត្តាត្វ៑

យហាតិ សីលីតីហិ ក្រុណេហិ យហទេត្តា ចិបុលោ អតត្តាសាឆាទណោ៑ ពំ បតស្ស ក្រុណយហត្តំ តសសហស្សិលោកឆាត្រុកយ្យនោតត លោកេ បិកដត្តិ តទេស្សទេត្តា “សត្វនោតា ហី”តិអាតិយាហ៑

យម្ហា សត្វសាសនោត បត្តាឌិពស្ស បត្តាត្ថបកនោយត សព្យបុត្តស្សកាទេចា សយ្យតាយតិ, តម្ហា ត្យាត្លបុត្តកាចំ តទេស្សទេត្តា “អសយ្យិត្តាយា”តិអាតិយាហ៑

អលសាតំ កាចតាយ តាយយត្តយ្យិ អតាតត្តាតំ កាយតេឡហិតហុលិតំ យាចតត្តំ ក្រុត្ថិត្វា ទេសយ្យរុលាតិអត្រុយត្តាតកាតំ ពិទេច្ឆាតកទិកាតំ បុក្កលិតំ ត្វទេតា ចត្ថតា ក្រុសិតបុក្កលបទិចត្ថតា៑ “តិចសំ ចក្កនោយត តិសត្តាយា”តិអាតិតា (យ៑ តិ៑ ១៑៣១១; ១៑៩៥; សំ៑ តិ៑ ៣៑១១០; យហាតិ៑ ១៩១) កាចតាទេន្តចនោសត អាទេន្តចីទិយាតំ តេឡហបទេក្កយាតំ កាទេលត កាលំ ឋ្បសក្កយតា អាទេន្តចីទិយបុក្កលនោសចតា៑ នោតតាហ “ក្រុត្ថិ ប្ឋទេត្វា”តិអាតិ៑ ចិរុត្តិយទេក្ក (ចិរុត្តិ៑ ១៑៩៣) បត តាតិយហត្តបច្ចទេចក្លលា, ស(ប្រាហ្មចាទីយហត្តបច្ចទេចក្លលាតិ ត្តាតំ ត្វយំ ត កហិពំ, ទិតយិត្តចិនោតាតតា, សយ្យប្យឆាតបច្ចទេចក្លលាតាតិ ត្តាតំ ត្វយំ កហិពំ៑ ពត្វ អាតិសំសទស្សាចិតាយ ឲច សយ្យប្យឆាតបច្ចទេចក្លលា កហិតា នោហាតិ លោកិយលោកុត្តរចិនោសសាតិកយស្ស ចីទិយាយត្តតាតស្សតកាចនោតា៑ ទិតយិត្តចិនោតាតតំ ពតតិយុត្តតាយ ឲច កហិពំ នោហាតិ,

ចិន្ទិយប្បាគរេត យុត្តប្បយុត្តស្ស ចិតយិទ្ធចិនោគតំ អត្ថសិទ្ធយេច៑ តត្ថ ចិតយិទ្ធចិនោគតក្សិតបុក្កលបរិចជ្ជតអារទ្ធចិន្ទិយបុក្កលសេចត-តគឆិយុត្តតាបដិបក្ខចិឆយតបច្ចយូបសំហារចសេត, អបិឃកយបច្ចេចក្ខលាគយោ សេយុត្តូឌតចសេត ចិន្ទិយសេឡ្ឋាឌ្ជាស្ស ក្សប្បាគកា គដ្ឋា៑

បុរិយុប្បត្តា បីតិ បររេតា ក្សប្បជ្ជូតកបីតិយា ចិសេសការលាសកាករហតុកាចរេតា “បីតិយេច បីតិសេឡ្ឋាឌ្ជដ្ឋាតិយា ឆយ្ទា”តិ ចុត្តា, តស្សា បត គហុសោ បចត្តិយា បុតុត្តំ ក្សបិគាយ ពហុចចតតិទ្ធេសោ៑ យចា សា ក្សប្បជ្ជូតិ, ឲចំ បដិបត្តិ តស្សា ក្សប្បាគកយតសិការោ៑

“ឰទ្ធាតុស្សតី”តិអាគឹសុ ចត្តគ្គំ ចិសុទ្ធិយគ្គេ (ចិសុទ្ធិ៑ ១៑១១១) ចុត្តតយេតច រេចគិតគ្គំ៑

ឰទ្ធាតុស្សតិយា ក្សបធារសេយាឆិតិដ្ឋត្តា ចុត្តំ “យាច ក្សបធារា”តិ៑ សកលសរីរំ ផរយាតោតិ បីតិសេយដ្ឋាតេហិ បណីតរូបេហិ សកលសរីរំ ផរយាតោ៑ ឆយ្ទាលោ អតុស្សរត្តស្សាបិ យាច ក្សបធារា សកលសរីរំ ផរយាតោ បីតិសេឡ្ឋាឌ្ជក្កា ក្សប្បជ្ជូតីតិ យោជតា, ឲចំ សេសអតុស្សតីសុ៑ បសាគតិយសុត្តត្តបច្ចេចក្ខលាយត្ថា យោរេជតគ្គំ តស្សាបិ ចិយុត្តាយតតកាចេត តក្កុតិកត្តា៑ សង្ហារាតំ សប្បរេសច្ចុបសេយេបិ តិប្បរេសច្ចុបសេយ ចិយ តចា បត្តាយ បចត្តិរេតា កាចតាយតសិការោ កិលេសចិក្ខម្ភតសយេត្វា ហុត្វា ក្សបធារសេយាឆិ អាចហេត្វា តចាទ្ធរូបបីតិសោយតស្សសេយត្តាកេតា បីតិសេឡ្ឋាឌ្ជាស្ស ក្សប្បាគាយ ហោតីតិ អាហ “សេយាបត្តិយា...បេ... បច្ចេចក្ខត្តស្សាបិ”តិ៑ តត្ថ “ចិក្ខម្ភិតា កិលេសា”តិ បរេធា៑ តេ ហិ ត សេយុគាចរត្តីតិ៑ ចុតិ-សង្កោ ការលាត្វោ, យស្មា ត សេយុគាចរត្តិ, តស្មា តំ តេសំ អសេយុគាចារំ បច្ចេចក្ខត្តស្សាតិ យោជតា ៑ ត ហិ កិលេសេ បច្ចេចក្ខត្តស្ស ចៀឌ្ជប្បត្តិ យុត្តា៑ បសាគតិយេសុ ធាតេសុ បសាគសិតេហាកាចេត ឆ្មូសេយហគយតា លុចតា, សា តត្ថ អាគរការចាការលោត ចិត្តាយតីតិ អាហ “អសក្កច្ចកិរិយាយ សំឆ្មូចិតលុចកាចេ”តិ៑

កាយចិត្តគរេចច្ចុបសេយលក្ខលា បស្សទ្ធិ ឲច យចាចុត្តរេតាឆិអង្គក្នុរេតា បស្សទ្ធិសេឡ្ឋាឌ្ជក្កា, តស្ស បស្សទ្ធិសេឡ្ឋាឌ្ជាស្ស ឲចំ ក្សប្បាគោ ហោតីតិ យោជតា៑

បណីតកោជតសេចតតាតិ បណីតសប្បាយកោជតសេច តតា ៑ ក្សតុគ្គតិយាបឆសុលក្កហលោត សប្បាទិយាតុគ្គតិយាបចក្កហលំ គដ្ឋត្វា៑ តត្បិតិចិឆយិ សប្បាយំ សេចិយយាតំ កាយស្ស កល្លតាបិគតចសេត ចិត្តស្ស កល្លតំ អាចហត្តិ ត្ចុចិឆាយបិ បស្សទ្ធិយា ការលំ ហោតិ៑ អហេតុកំ សត្តេសុ លព្ភយាតំ សុលត្វក្ខត្តិ អយរេយកោ អត្តោ, ចូស្សរាឌិចិសេយហេតុកត្តិ បត អយំ ត្ចុតិយោ៑ ឲរេត ក្សកា អត្តេ អតុបកប្ទ យចាសកំ កយ្ទតា ហោតីតិ អយំ យជ្ញិយា បដិបត្តិ៑ យជ្ញត្តត្វា បយោគកា យស្ស សោ យជ្ញត្តបយោគកា, តស្ស ការចា យជ្ញត្តបយោកតា៑ អយឥត្យបហាយ សារទ្ធកាយតំ បស្សទ្ធកាយតាយ ការលំ ហោត្តិ បស្សទ្ធិទ្ធយំ អាចហតិ, ឲរេតតេច សារទ្ធកាយបុក្កលបរិចជ្ជតបស្សទ្ធកាយបុក្កលសេចតាតំ តគាចហតតា សំចល្ហិតាតិ គដ្ឋត្វា៑

ยถาสมาหิตาการสลฺลกฺขณวเสน คยฺหมาโน ปุริมุปฺปนฺโน สมโถ เอว สมถนิมิตฺตํฯ นานารมฺมเณ ปริพฺภมเนน วิวิธํ อคฺคํ เอตสฺสาติ พฺยคฺโค, วิกฺเขโปฯ ตถา หิ โส อนวฏฺฐานรโส, ภนฺตตาปจฺจุปฏฺฐาโน จ วุตฺโต, เอกคฺคตาภาวโต พฺยคฺคปฏิปกฺโขติ อพฺยคฺโค, สมาธิฯ โส เอว นิมิตฺตนฺติ ปุพฺเพ วิย วตฺตพฺพํฯ เตนาห “อวิกฺเขปฏฺเฐน จ อพฺยคฺคนิมิตฺต”นฺติฯ

วตฺถุวิสทกิริยา, อินฺทฺริยสมตฺตปฏิปาทนา จ ปญฺญาวหา วุตฺตา, สมาธานาวหาปิ ตา โหนฺติ สมาธานาวหภาเวเนว ปญฺญาวหภาวโตติ วุตฺตํ “วตฺถุวิสท...เป... เวทิตพฺพา”ติฯ

กรณภาวนาโกสลฺลานํ อวินาภาวโต, รกฺขณโกสลฺลสฺส จ ตํมูลกตฺตา “นิมิตฺตกุสลตา นาม กสิณนิมิตฺตสฺส อุคฺคหณกุสลตา” [illegible] วุตฺตํฯ กสิณนิมิตฺตสฺสาติ จ นิทสฺสนมตฺตํ ทฏฺฐพฺพํฯ อสุภนิมิตฺตสฺสาปิ หิ ยสฺส กสฺสจิ ฌานุปฺปตฺตินิมิตฺตสฺส อุคฺคหณโกสลฺลํ นิมิตฺตกุสลตา เอวาติฯ อติสิถิลวีริยตาทีหีติ อาทิ-สทฺเทน ปญฺญาปโยคมนฺทตํ , ปโมทเวกลฺลญฺจ สงฺคณฺหาติฯ ตสฺส ปคฺคณฺหนนฺติ ตสฺส ลีนสฺส จิตฺตสฺส ธมฺมวิจยสมฺโพชฺฌงฺคาทิสมุฏฺฐาปเนน ลยาปตฺติโต สมุทฺธรณํฯ วุตฺตญฺเหตํ ภควตา –

“ยสฺมิญฺจ โข, ภิกฺขเว, สมเย ลีนํ จิตฺตํ โหติ, กาโล ตสฺมึ สมเย ธมฺมวิจยสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาย, กาโล วีริยสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาย, กาโล ปีติสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนายฯ ตํ กิสฺส เหตุ? ลีนํ, ภิกฺขเว, จิตฺตํ ตํ เอเตหิ ธมฺเมหิ สุสมุฏฺฐาปยํ โหติฯ เสยฺยถาปิ, ภิกฺขเว, ปุริโส ปริตฺตํ อคฺคึ อุชฺชาเลตุกาโม อสฺส, โส ตตฺถ สุกฺขานิ เจว ติณานิ ปกฺขิเปยฺย, สุกฺขานิ โคมยานิ ปกฺขิเปยฺย, สุกฺขานิ กฏฺฐานิ ปกฺขิเปยฺย, มุขวาตญฺจ ทเทยฺย, น จ ปํสุเกน โอกิเรยฺย, ภพฺโพ นุ โข โส ปุริโส ปริตฺตํ อคฺคึ อุชฺชาเลตุนฺติฯ เอวํ, ภนฺเต”ติ (สํ. นิ. ๕.๒๓๔)ฯ

เอตฺถ จ ยถาสกํ อาหารวเสน ธมฺมวิจยสมฺโพชฺฌงฺคาทีนํ ภาวนาสมุฏฺฐาปนาติ เวทิตพฺพา, สา อนนฺตรํ วิภาวิตา เอวฯ อารทฺธวีริยตาทีหีติ อาทิ-สทฺเทน ปญฺญาปโยคพลวตํ, ปโมทุปฺปิลาวิตตฺตญฺจ สงฺคณฺหาติฯ ตสฺส นิคฺคณฺหนนฺติ ตสฺส อุทฺธตสฺส จิตฺตสฺส สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคาทิสมุฏฺฐาปเนน อุทฺธตาปตฺติโต นิเสธนํฯ วุตฺตมฺปิ เจตํ ภควตา –

“ยสฺมิญฺจ โข, ภิกฺขเว, สมเย อุทฺธตํ จิตฺตํ โหติ, กาโล ตสฺมึ สมเย ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาย, กาโล สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนาย, กาโล อุเปกฺขาสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนายฯ ตํ กิสฺส เหตุ? อุทฺธตํ, ภิกฺขเว, จิตฺตํ ตํ เอเตหิ ธมฺเมหิ สุวูปสมยํ โหติฯ เสยฺยถาปิ, ภิกฺขเว, ปุริโส มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธํ นิพฺพาเปตุกาโม อสฺส, โส ตตฺถ อลฺลานิ เจว ติณานิ...เป... ปํสุเกน จ โอกิเรยฺย, ภพฺโพ นุ โข โส ปุริโส มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธํ นิพฺพาเปตุนฺติฯ เอวํ, ภนฺเต”ติ (สํ. นิ. ๕.๒๓๔)ฯ

เอตฺถาปิ ยถาสกํ อาหารวเสน ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคาทีนํ ภาวนาสมุฏฺฐาปนาติ เวทิตพฺพา, ตตฺถ ปสฺสทฺธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส ภาวนา วุตฺตา เอวฯ สมาธิสมฺโพชฺฌงฺคสฺส อนนฺตรํ วกฺขติฯ ปญฺญาปโยคมนฺทตายาติ ปญฺญาพฺยาปารสฺส อปฺปภาเวนฯ ยถา หิ ทานํ อโลภปธานํ, สีลํ

អនោធិសោធនាតិ, ឯវំ ភាវនា អនោមសោធនាតា។ តត្ថ យទា បញ្ញា ន ពលវតី ហោតិ, តទា ភាវនា បុព្វេនាបរំ វិសេសាវហា ន ហោតិ, អនភិសង្ខតោ វិយ អាហារោ បុរិសស្ស ភោជិនោ ចិត្តស្ស អភិរុចិំ ន ជនេតិ, តេន តំ និរស្សាទំ ហោតិ, តថា ភាវនាយ សម្មទេវ អធិមុត្តិបដិបត្តិយា ឧបសមសុខំ ន វិន្ទតិ, តេនាបិ ចិត្តំ និរស្សាទំ ហោតិ។ តេន វុត្តំ "បញ្ញាបយោគ...បេ... និរស្សាទំ ហោតី"តិ។ តស្ស សំវេគុប្បាទនំ, បសាទុប្បាទនញ្ច ទ្វិកិច្ចន្តិ តំ ទស្សេន្តោ "អដ្ឋ សំវេគវត្ថូនី"តិអាទិមាហ។ តត្ថ ជាតិជរាព្យាធិមរណានិ យថារហំ សុគតិយំ, ទុគ្គតិយញ្ច ហោន្តីតិ តទញ្ញានេវ បញ្ចវិធពន្ធនាទិលុប្បិបិសាទិ អញ្ញានញ្ញា វិពាធនាទិហេតុកំ អបាយទុក្ខំ ទដ្ឋព្វំ, តយិទំ សព្ពំ តេសំ តេសំ សត្តានំ បច្ចុប្បន្នភវនិស្សិតំ គហិតន្តិ អតីតេ អនាគតេ ច កាលេ វដ្ដមូលកទុក្ខានិ វិសុំ គហិតានិ។ ឯវ បន សត្តា អាហារូបជីវិនោ, តត្ថ ច វុដ្ឋានផលូបជីវិនោ, តេសំ អញ្ញេហិ អសាធារណំ ជីវិកាទុក្ខំ អដ្ឋមំ សំវេគវត្ថុ គហិតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ អយំ វុច្ចតិ សមយេ សម្បហំសនាតិ អយំ ភាវនាចិត្តស្ស សម្បហំសិតព្ពសមយេ វុត្តនយេន សំវេគជននេន វេវ បសាទុប្បាទនេន ច សម្មទេវ បហំសនា, សំវេគជននបុព្វកបសាទុប្បាទនេន តោសនាតិ អត្ថោ។

សម្មាបដិបត្តិំ អាគម្មាតិ លីនុទ្ធច្ចវិរហេន, សមថវីថិបដិបត្តិយា ច សម្មា អវិសមំ សម្មទេវ ភាវនាបដិបត្តិំ អាគម្ម។ "អលីន"ន្តិអាទីសុ កោសជ្ជបក្ខិកានំ ធម្មានំ អនធិមត្តតាយ អលីនំ, ឧទ្ធច្ចបក្ខិកានំ អនធិមត្តតាយ អនុទ្ធតំ, បញ្ញាបយោគសម្បត្តិយា, ឧបសមសុខាធិគមេន ច អនិរស្សាទំ, តតោ ឯវ អារម្មណេ សមប្បវត្តំសមថវីថិបដិបន្នំ។ តត្ថ អលីនតាយ បគ្គហេ, អនុទ្ធតតាយ និគ្គហេ, អនិរស្សាទតាយ សម្បហំសនេ ន ព្យាបារំ អាបជ្ជតិ។ អលីនានុទ្ធតតា ហិ អារម្មណេ សមប្បវត្តំ, អនិរស្សាទតាយ សមថវីថិបដិបន្នំ, សមប្បវត្តិយា វា អលីនំ អនុទ្ធតំ។ សមថវីថិបដិបត្តិយា អនិរស្សាទន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ អយំ វុច្ចតិ សមយេ អជ្ឈុបេក្ខនតាតិ អយំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វសមយេ ភាវនាចិត្តស្ស បគ្គហនិគ្គហសម្បហំសនេសុ អព្យាវដតាសង្ខាតំ បដិបក្ខំ អភិរុយ្ហ បេក្ខនា វុច្ចតិ។ បដិបក្ខវិក្ខម្ភនតោ, វិបស្សនាយ អធិដ្ឋានភាវូបគមនតោ ច ឧបចារជ្ឈានម្បិ សមាធានកិច្ចនិប្ផត្តិយា បុគ្គលស្ស សមាហិតភាវសាធនំ ឯវាតិ តត្ថ សមាធិករណេ វុត្តំ "ឧបចារេ វា អប្បនំ វា"តិ។

ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានីយា ធម្មាតិ ឯត្ថ យំ វត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្វំ។ អនុរោធវិរោធវិប្បហានវសេន មជ្ឈត្តភាវោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ការណំ តស្មិំ សតិ សិជ្ឈនតោ, អសតិ ច អសិជ្ឈនតោ។ សោ ច មជ្ឈត្តភាវោ វិសយភេទេន ទុវិធោតិ អាហ "សត្តមជ្ឈត្តតា សង្ខារមជ្ឈត្តតា"តិ។ តទុភយេ ច វិរុជ្ឈនំ បរិវជ្ជិតព្វសម្ពោជ្ឈង្គភាវេន ឯវ ទុវិធតន្តិ អនុរុជ្ឈនស្សេវ បហានវិធិំ ទស្សេតុំ "សត្តមជ្ឈត្តតា"តិអាទិ វុត្តំ។ តេនាហ "សត្តសង្ខារកេលាយនបុគ្គលបរិវជ្ជនតា"តិ។ ឧបេក្ខាយ ហិ វិសេសតោ រាគោ បដិបក្ខោ។ តថា ចាហ "ឧបេក្ខា រាគពហុលស្ស វិសុទ្ធិមគ្គោ"តិ (វិសុទ្ធិ ១.១៩៤)។ ទ្វីហាការេហីតិ កម្មស្សកតាបច្ចវេក្ខណំ, អត្តសុញ្ញតាបច្ចវេក្ខណន្តិ ឥមេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ។ ទ្វីហេវាតិ អវធារណំ សង្ខារសមាទានតាយស្សាសត្ថំ។ សត្តា ឯវេត្ថ សមានា, ន សង្ខារេហិ សទ្ធា សមាទត្តិ។ អស្សាមិកភាវោ អនត្តនិយតា។ សតិ ហិ អត្តនិ តស្ស កិញ្ចនភាវេន ឋិតេ, អញ្ញោ ចា កិញ្ចិ អត្តនិយំ នាម សិយា, សោ បន កោចិ នត្ថេវាតិ អធិប្បាយោ។ អនទ្ធនិយន្តិ ន អទ្ធានក្ខមំ ន ចិរដ្ឋាយិ, ឥត្តរំ អនិច្ចន្តិ អត្ថោ។ តាវកាលិកន្តិ តស្សេវ វេវចនំ។

សមាយតីតិ សមត្ថំ ករោតិ "សមា"តិ តព្ភាវំ បរិក្ខិបតីតិ។

យយាឃត្វាតិ យាត់ ឥត្ថំ ពទ្រាត្វា៍

អឃំ សតិបដ្ឋានទេសតា បុត្តកាកយក្កចសេត ទេសិតាតិ បុត្តកាកិឃទៅញ្ញុដ្ឋ សត្ថាឃាហ “ទៅញ្ញុបរិក្កាហិកា សតិ ទុក្ខសច្ចូ”ត្តិ៍ សេសំ

ចុត្តតឃត្វា សុចិទេញ្ញាឃ្យូយេច៍

ទៅញ្ញុបត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

បដេយកាលចារចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ចត្យូសច្ចូបត្តចណ្ណតា

៦ប័៤៍ឃធារសកាចទេតាតិ អចិបរឹតសកាចទេតា៍ ៨ាឆតក្កលទេតា យោ យោ ចា សការចា ឃធារសការចា, តទេតា, ទុប្យតាឌិ

ពក្ខត្យអាឌិសកាចទេតាតិ អទេត្វា៍ ឌតិកំ សយុដ្ឋាបិពត្តិ បចត្តលក្ខលាយ្ស ទុក្ខស្ស ឌតិកំ តិយិត្តលក្ខលាយ្ស សយុដ្ឋាបិកំ៍ បុរិយតលាត្តិ

ឃធាបរិក្កហិតស្ស ទុក្ខស្ស តិត្តាត្តិទេតា បុទេតរំ សិគ្គ៌ តល្យ៉ា សិទេគ្គ ហិ ការទោ តស្ស ចលុប្យត្តិ៍ អឃំ ទុក្ខសយុទយោតិ បឌាតាតីតិ

យោឌតា៍ អឃំ ទុក្ខតិទោរឆាតិ ៦ត្វាបិ ៦សេច តយោ៍ ក្ខិត្ត អប្យចត្តិត្តិ ទុក្ខំ, សយុទយោ ចាតិ ក្ខិត្ត អប្យចត្តិតិយិត្តំ, តទុកឃំ ត បចត្តិ

៦តាឃាតិ អប្យចត្តិ, អសក្ខតា ឆាត្យ៍ ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ បរិឌាតាតិ បរិញ្ញាកិសយឃចសេត បរិច្ឆិត្តាតីតិ ទុក្ខបរិឌាតទោ, អរិឃយក្កា, តំ

ទុក្ខបរិឌាតត៍ សេសបឥគ្គយេបិ ត្តយិតា តយេត អទេត្វា ទេចឌិតត្តា៍

ទុក្ខសច្ចូតិទេគ្គសចណ្ណតា

៦បប័៍៦ចំ ចុត្តាតិ ៦ចំ ក្ខទេគ្គសចសេត ចុត្តា៍ សត្តសត្តាត់ បរិឃាគាតចចត់ ត្យាបតិត្ថាចសេត អាទេយឌិតតិទេគ្គសកាចទេតា៍ សត្តតិការយេតិ

សត្តាត់ តិការយេ, សត្តឈទេ សត្តសយុទហតិ អទេត្វា៍ ទេចយត្យ្សាឌិទេកឌាសុ ហិ ពតីសុ

ក្សុទេចាឌិលត្តិឃាឌិហត្តិអាឌិលុប្បិបិសិកាឌិតំតំឌាតិចិសិទេដ្ឋា សត្តសយុទហា សត្តតិការយោ៍ តិប្យទិឃាឃទេតា លគ្គាត់ បដេយាកិតិត្តាត្តិ

ឌាតីតិ ពត្វា “ឌតត់ ឌាតី”តិ ចត្វា ស្វាឃំ ក្ខប្យាឥចិការទោ អបរិតិប្យទេគ្គា យេឃសុ លទេគ្គសុ ត្ថាត្ថិតទេត្តា, ទេត ទេតតេច សគ្គិ៍ ឥទេស្យ្យតំ

“សចិការាត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៍ សចិការាតត្តិ ក្ខប្យាឥសក្ខារេតត ចិការទេត សចិការាត់៍ ឌាតិអាឌីតិ ហិ តីលិ លក្ខលាតិ ឆយុាត់

ចិការចិសេសាតិ៍ “ក្ខបសក្កយល្លិតទេចចត”ត្តិ ត្តាយិតា ទោពចលំ ក្ខបសទេក្កត បឥចគ្គត់ ពតត្តិ ឥទេស្យ្សតិ៍ អត្យបចិដ្ឋាការទេតាតិ អល្លទេកាយំ,

ចត្តិទេកាសត្យា ត្យកាហតាការទេត៍ តិត្តាត្តិសក្ខារេតតាតិ អាឃតតាត់ បរិបុទិសំសិគ្គិសក្ខារេតត៍

អថ វា ជននំ ជាតីតិ អបរិបុណ្ណាយតនំ ជាតិយាហ។ សញ្ជាតីតិ សម្បុណ្ណាយតនំ។ សម្បុណ្ណា ហិ ជាតិ សញ្ជាតិ។ ឱក្កមនដ្ឋេន ឱក្កន្តីតិ អណ្ឌជជលាពុជវសេន ជាតិ។ តេ ហិ អណ្ឌកោសំ, វត្ថិកោសញ្ច ឱក្កមន្តា បវិសន្តា វិយ បដិសន្ធិ គណ្ហន្តិ។ អភិនិព្ពត្តនដ្ឋេន អភិនិព្ពត្តីតិ សំសេទជឱបបាតិកវសេន។ តេ ហិ បាកដា ឯវ ហុត្វា និព្ពត្តន្តិ។ អភិព្យត្តា និព្ពត្តិ អភិនិព្ពត្តិ។ “ជននំ ជាតី”តិអាទិ អាយតនវសេន, យោនិវសេន ច ទ្វីហិ ទ្វីហិ បទេហិ សព្ពសត្តេ បរិយាទិយិត្វា ជាតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ។ “តេសំ តេសំ សត្តានំ...បេ... អភិនិព្ពត្តី”តិ សត្តវសេន វុត្តត្តា សម្មុតិកថា។ បាតុភាវោតិ ឯត្ថ ឥតិ-សទ្ទោ អាទិអត្ថោ, បការត្ថោ វា, តេន “អាយតនានំ បដិលាភោ”តិ ឥមស្ស បទស្ស សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ អយម្បិ ហិ បរមត្ថកថាតិ។ ឯកវោការភវាទីសូតិ ឯកចតុបញ្ចវោការភវេសុ។ តស្មិំ ខន្ធានំ បាតុភាវេ សតិ។ អាយតនានំ បដិលាភោតិ ឯកចតុវោការភវេសុ ទ្វិន្នំ ទ្វិន្នំ អាយតនានំ វសេន, សេសេសុ រូបធាតុយំ បដិសន្ធិក្ខណេ ឧប្បជ្ជមានានំ បញ្ចន្នំ, កាមធាតុយំ វិកលាវិកលិន្ទ្រិយានំ វសេន សត្តន្នំ, នវន្នំ, ទសន្នំ, បុនទសន្នំ, ឯកាទសន្នញ្ច អាយតនានំ វសេន សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ បាតុភវន្តានេវ, ន កុតោចិ អាគតានិ។ បដិលទ្ធានិ នាម ហោន្តិ សត្តសន្តានស្ស តស្ស សំវិជ្ជមានត្តា។ អាយតនានំ បដិលាភោតិ ច អាយតនានំ អត្តលាភោ វេទិតព្វោ។

២៨៩. សភាវនិទ្ទេសោតិ សរូបនិទ្ទេសោ។ សរូបទេសនំ ជិណ្ណតាយ, យទិទំ “ជរា”តិ, “វយោហានីតិ វា។ ជីរណមេវ ជីរណតា, ជីរន្តស្ស វា អាការោ តា-សទ្ទេន វុត្តោតិ អាហ “អាការភាវនិទ្ទេសោ”តិ។ ខណ្ឌិតទន្តា ខណ្ឌិតា នាម ឧត្តរបទលោបេន។ យស្ស វិការស្ស វសេន ទន្តា “ខណ្ឌិតា”តិ វុច្ចន្តិ, តំ ខណ្ឌិច្ចំ។ តថា បលិតានិ អស្ស សន្តីតិ “បលិតោ”តិ វុច្ចតិ, តំ បាលិច្ចំ។ វលិត្តចតាយ វា វលិ តចោ អស្សាតិ វលិត្តចោ។

ផលូបចារេនាតិ ផលវោហារេន។

២៩០. ចវនមេវ ចវនតា, ចវន្តស្ស វា អាការោ តា-សទ្ទេន វុត្តោ។ ខន្ធា ភិជ្ជន្តីតិ ឯកភវបរិយាបន្នស្ស ខន្ធសន្តានស្ស បរិយោសានភូតា ខន្ធា ភិជ្ជន្តិ, តេនេវ ភេទេន និរោធំ អទស្សនំ គច្ឆន្តិ, តស្មា ភេទោ អន្តរធានំ មរណំ។ មច្ចុមរណន្តិ មច្ចុសង្ខាតំ ឯកភវបរិយាបន្នជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទភូតំ មរណំ។ តេនាហ “ន ខណិកមរណ”ន្តិ។ “មច្ចុ មរណ”ន្តិ សមាសំ អកត្វា យោ “មច្ចូ”តិ វុច្ចតិ ភេទោ, យញ្ច មរណំ បាណចាគោ, ឥទំ វុច្ចតិ មរណន្តិ វិសុំ សម្ពន្ធោ ន ន យុជ្ជតិ។ កាលកិរិយាតិ មរណកាលោ, អនតិក្កមនីយត្តា វិសេសេន “កាលោ”តិ វុត្តោតិ តស្ស កិរិយា, អត្ថតោ ចុតិខន្ធានំ ភេទប្បត្តិយេវ, កាលស្ស វា អន្តកស្ស កិរិយាតិ យា លោកេ វុច្ចតិ, សា ចុតិ, មរណន្តិ អត្ថោ។ អយំ សព្ពាបិ សម្មុតិកថាវ “យំ តេសំ តេសំ សត្តាន”ន្តិអាទិនា សត្តវសេន វុត្តត្តា។ អយំ បរមត្ថកថា បរមត្ថតោ លព្ភមានានំ រូបាទិសភាវានំ ធម្មានំ វិនស្សនជោតនាភាវតោ។

អត្តាតិ ភវតិ ឯត្ថ ចិត្តន្តិ អត្តភាវោ, ខន្ធសមូហោ, តស្ស និក្ខេបោ និក្ខិបនំ, បាតនំ វិនាសោតិ អត្ថោ។ អដ្ឋកថាយំ បន “មរណំ បត្តស្សា”តិអាទិនា និក្ខេបហេតុតាយ បតនំ “និក្ខេបោ”តិ ផលូបចារេន វុត្តន្តិ ទស្សេតិ។ “ខន្ធានំ ភេទោ”តិ បធានវសេន បវត្តមានស្ស ធម្មសមូហស្ស វិនាសជោតនាតិ ឯកទេសតោ បរមត្ថកថា, “ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេទោ”តិ បនេត្ថ ន កោចិ វោហារលេសោ បីតិ អាហ

“ຊີວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍສ຺ສ ອຸປຈ຺ເຉໂທ ປນ ສພ຺ພາກາເຣນ ປຣມຕ຺ຖໂຕ ມຣຓ”ນ຺ຕິ. ເອວໍ ສເນ຺ຕປິ ຍສ຺ສ ຂນ຺ຘເຠທສ຺ສ ປວຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ຕິສ຺ສາ ມໂຕ, ຜຸສ຺ສາ ມໂຕ”ຕິ ໂວຫາໂຣ ໂຫຕິ, ໂສ ເຠໂທ ຂນ຺ຘປ຺ປພນ຺ຘສ຺ສ ອນຸປຈ຺ຉິນ຺ນຕາຍ “ສມ຺ມຸຕິມຣຓ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ ອຣຫຕີຕິ ອາຫ “ເອຕເທວ ສມ຺ມຸຕິມຣຓນ຺ຕິປິ ວຸຈ຺ຈຕີ”ຕິ. ເຕນາຫ “ຊີວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍຸປຈ຺ເຉເທເນວ ຫີ”ຕິອາທິ. ສພ຺ພໂສ ປພນ຺ຘສມຸຈ຺ເຉໂທ ຫິ ສມຸຈ຺ເຉທມຣຓນ຺ຕິ.

໑໒໕໐. ພ຺ຍສເນຕາຕິ ອຕ຺ເທ຺ວຕ “ຘມ຺ມປຏិສມ຺ຠິທາ”ຕິອາທີສຸ (ວິຠ. ໗໒໐) ວິຍ ຘມ຺ມ-ສເທ຺ທາ ເຫຕຸປຣິຍາໂຍຕິ ອາຫ “ທុក຺ຂការເណហិ”ຕິ. ໂສຈນន຺ຕិ ລក຺ខិតត຺តាយ ໂສຈនលក຺ខເណា ໂສຈិតស຺ស ໂສຈនកស຺ស ປុគ຺គលស຺ស, ຈិត຺តស຺ស ວា ຠាវោ ໂສຈិតຠាវោ. ອន຺ໂតຊ຺ឈាយតីតិ ອត຺តຠាវស຺ស ອន຺ໂត ອត຺តនោ ລ຺ហុលសຠាវតាយ ໂសសេន຺ໂត. ឈាយមានេន សមន຺តតោ សោសនេន បរិសោសេន຺ໂត.

໑໒໕໑. “ອາທិស຺ស ອາທិស຺ស ເທវន຺តិ ປរិເທវន຺តិ ເອເតនាតិ ອាເທវោ”តិ ອាເທវន-សទ຺ទំ កត຺វា ອស຺សុໂមចនាទិវិការំ ອាបជ຺ជន຺តានំ វាចាវិការាបត຺តិយា ໂសា សទ຺ទោ ការណការເណន ວុត຺តា. តំ តំ វទន຺តិ តំ តំ គុណំ តេស຺សំវាតិ ອាເທវបរិເທវស຺ស ຠាវនិទ຺ເទសាតិ “ອាເທវិតត຺តំ បរិເទវិតត຺ត”ន຺តិ ຠាវនិទ຺ເទសា.

໑໒໕໒. ຠិយ຺យោ ພុទ຺ធតោ ກາຍោ ເອតស຺ស ອត຺ថីតិ កាយិកំ. ເຕនាហ “ກາយបសាទវត຺ថុក”ន຺តិ. ទុក຺ខំ ករោតិ ເອតស຺សាតិ ទុក຺ខំ, ໂសា ເອវ ອត຺ថោ សការេនាតិ ទុក຺ខនត຺ថោ, ເតន ຈាតុវិទ຺ធតាយ ອសាតំ.

໑໒໕໓. ເຈតសិ ຠវន຺តិ ເຈតសិកំ, តំ បន យស຺មា ចិត຺តេន សមំ បការេហិ យុត຺តំ, តស຺មា ອាហ “ចិត຺តសម຺បយុត຺ត”ន຺តិ.

໑໒໕໔. សព຺ពវិសយបដិបត຺តិនិវារណវសេន សមន຺តតោ និរុត຺តំ សនិរុត຺តំ ឧបាយាសោ ອសក຺កុណេយ຺យតាការណវសេន ອតិពលវំ, និរោធំ វា និរុត຺តំ វិសិរុត຺តំ ចិត຺តកិលមនោតិ វិសិរុត຺តាការេន ចិត຺តស຺ស បរិເទហោ ឧបាយាសោ, យថា ນ ທុរក຺ខោ ເទាសវត຺តា, សក຺ការក຺ខន຺ធបរិយាបន຺នធម຺មន຺តរត຺តា ຈາ ເຍ ປន ເទាសតស຺សេវ “ឧបាយាសោ”តិ វទន຺តិ, ເຕ “ឧបាយាសោ តីហិ ខន຺ធេហិ ឯកេនាយតនេន ឯកាយ ធាតុយា សម຺បយុត຺តោ, ឯកេន ខន຺ធេន ឯកេនាយតនេន ឯកាយ ធាតុយា កេហិចិ សម຺បយុត຺តោ”តិ (ធាតុ. ១៣៥) វុត຺តាយ បាឡិយា បដិក຺ខិបិតព຺ពា. ឧប-សទ຺ទោ ຠុសត຺ថោតិ ອាហ “ພលវតរោ ອាយាសោ ឧបាយាសោ”តិ. ធម຺មបត຺តតាធិបតោ ຠាវនិទ຺ទេសោ ធម຺មតោ ອញ຺ញស຺ស ពត຺ថុຠាវនេវាចតោ, ອសតិ ຈ ពត຺តុរិ ເទត ពត຺តព຺ពស຺ស, បរិគ຺គហេតព຺ពស຺ស ຈ ຠាវោ ឯវាតិ ອាហ “ອត຺តត຺តនិយាຠាវទីបកាຠាវនិទ຺ទេសា”តិ.

໑໒໕໕. ຊាតិធម຺មានន຺តិ ເອត຺ថ ធម຺ម-សទ຺ទោ បកតិបរិយាយោតិ ອាហ “ຊាតិសຠាវាន”ន຺តិ, ຊាយនបកតិកានន຺តិ ອត຺ថោ ហោតិ. ឧប຺បាទនាយ ឧប຺បាទនិស຺សរហេតុកតា ពុទ຺ធិតព຺ពាតិ តាទិសំ ពុទ຺ធិំ និវត຺តេន຺តោ “វិនា ឧប຺បាទន”ន຺តិ ອាហ. ອបរោ នយោ ន ເវា បនេតន຺តិ យមេតំ “ອເហា វត មយំ ន ຊាតិធម຺មា ອស຺សាម, ន ຈ វត នោ ຊាតិ ອាគច຺ឆេយ຺យា”តិ ឯវំ បហីនសមុទយេសុ ອរិយេសុ វិជ຺ជមានំ ອຊាតិធម຺មត຺តំ, បរិនិព຺ពុតេសុ ຈ វិជ຺ជមានំ ຊាតិយា ອຠាវំ ពុទ຺ធិតំ, តំ ពុទ຺ធិតព຺ពស຺សាបិ ឧប຺បាទនាយ វិនា ອប຺បត຺តព຺ពតោ, ອនិច຺ឆិតព຺ពស຺សាបិ ຠាវនាយ

បត្តព្ពតោ ន ព្ពន្ធាយ បត្តព្ពំ នាយ ហោតីតិ ឲចយេត្ត អនេត្តា ឥដ្ឋេត្តា៉ ចក្លយាតត្តសេយ្បិឡ្ឋតេត្តា បិ-សន្ទោតិ អាហ "ក្ខ្វបទិ សេយសាតិ ក្ខ្វបិគាយ បិ-កានេរា"តិ៉ យត្តិ ហេត្យអនេត្ត កនេលោ បដ្ឋត្តចចតត្តិ អាហ "សេយតបិ ឆេយុ្ឌតា"តិ៉ ហេត្យអនេត្តា ហិ អឃំ ឆយុ-សន្ទោ , អលព្ភតេឃ្យការេចា ឲត្ត ហេត្យ ចេឌិតេព្ពា៉ តត្តិ ចា ព្ពន្ធិតយ្ស ចត្តុតោ អលព្ភតំ, ឲចយេត្ត "ឃយ្ឍីតិ សេយតបី"តិ ចិកត្តិចិបល្លាសេតតអនេត្តា ចុរេត្តា៉ ឃគា បត ឃំ-សន្ទោ "ព្ពន្ធ"ត្តិ ឲតំ អនេបក្លតិ, តគា អលិកចិសិដ្ឋោ ព្ពន្ធា ចុត្តា ហោតិ៉ ឃគា បត "ន លកតី"តិ ឲតំ អនេបក្លតិ, តគា ព្ពន្ធាចិសិដ្ឋោ អលិកោ ចុរេត្តា ហោតិ, សេរា បត អត្តុតោ អនេព្ពោ ឆេយ្ថា តត្តុ, តឆាបិ អលព្ភតេឃ្យចត្តុកតា ព្ពន្ធាច ចុត្តា ហោតិ៉ សព្ពត្តាតិ "ឌរាឆយ្ថាត"ត្តិអាឌិតា អាកេតាស្ម សព្ពចារេស្ម៉

សយុគឃសដ្ឋតិទ្ទេសចល្លតា

៣០០៉ បុតព្ភចកេលំ បុគោព្ភចោ ក្ខត្តរេបគលេបំ កត្តុ យគោ-សន្ទស្ស ចិឃ បុរិយបគស្ស ឌូ-កានត្តតា ឥដ្ឋព្ពា៉ អឆ ចា ឃីលតដ្ឋេត ព្ពក-សេទ្ធត កយិតត្តុត្តា កិរិយាចាចកស្ស សន្ទស្ស អគស្សតំ ឥដ្ឋព្ពំ យឆា "អស្វុបកក្លតឃីលេ អស្វុបិកោ"តិ៉ សេយ្ថាហចិតោគតិឃំ បត "បុតព្ភចំ គេតិ, បុតព្ភចាយ សំចត្តតិ, បុតប្យុតំ កេច តិព្ពតេត្តតីតិ បេរិតោព្ភចិកា"តិ (ចិក៉ អដ្ឋ៉ ១០១) អនេត្តុ ចុរេត្តា សេរា "តន្ទិតា" ព្ពតិ ពាហុចចតតិទ្ទេសតោ, ចិចិត្តុត្តា ចា តន្ទិតចុត្តិឃា, អកិឆាតលក្លលាត្តា ចា តន្ទិតាតំ តោស្មបិ អនេត្តស្ម បេរិតោព្ភចិកសន្ទិស្ទិ សយ្ភចេឃ្យាតិ កត្តុ ចុរេត្តា៉ តត្ត កយ្ថុតា សហឌាតា បុតព្ភចំ គេតិ, អសហឌាតា កយ្ថុសហាឃក្វតា បុតព្ភចាយ សំចត្តតិ, ក្វចិឆាបិ បុតប្យុតំ កេច តិព្ពតេត្តតីតិ ឥដ្ឋព្ពា៉ តត្តតដ្ឋេត, ទេព្ពតដ្ឋេត ឱ តត្តិ្ទារោកោ, សេឃា ឱ តត្តិ្ទារោកោ, ឃា ឱ តល្យាឃតដ្ឋេត តល្យា, ក្ខកឃេយតំ ឲកត្តុំ, ញ្យព្ពតេយច តាតត្តិ តល្យា "តត្តិ្ទារោកត សន្ទិ អត្តុតោ ឲកត្តុយេច កតា"តិ ចុត្តា៉ តព្ភាចេត្តា ហេត្ត សហ-សន្ទោ "សតិគស្សតា ឆយ្ថា"តិអាឌីស្ម (ឆ៉ ស៉ ក្យកយាតិកា ៥) ចិឃ៉ តស្ថុា តត្តិ្ទាកសហកតាតិ តត្តិ្ទាកកាចំ កតា សព្ពាស្មបិ អចត្តាស្ម តត្តិ្ទាកកាចស្ស អបដ្ឋក្លាយ ចត្តតេតាតិ អនេត្តា៉ ទាកសព្ពតេទ្ធត ក្ខប្យត្តស្សាតិ ចុត្តំ៉ ទ្វបិទ្វបកចទាកស្ស ចិស្មំ ចុដ្ឋយាតត្តា កាយកេច ឲច កចបត្តុប្យត្តិ ចុត្តាតិ ចេឌិតព្ពា៉

តស្មឹ តស្មឹ បិឃទ្វេប បឆយុប្យត្តិចសេត "ក្ខប្យព្ពតី"តិ ចុត្តំ, បុតប្យុតំ បចត្តិចសេត "តិចិសតី"តិ៉ បទិឃ្យដ្ឋោតាត្យសឃចសេត ចា ក្ខប្យត្តិតិចេសា សេឃាឌេតព្ពា៉ សយ្យត្តិឃត្តិ យត្យស្សសោកក្កេ, គេចេត្ត ឆ៉ អត្តុតោ ចក្លុត្តិ សចត្តុកំ ចក្លុ ចគតិ, សបសាគំ ចា យំសបិល្ឌ៉ា ចិប្យសត្ថុ បដ្ឋាបសាគត្តិ បទិស្មដ្ឋស្មប្យសត្ថុតីលបីតលេហិតាកល្យព្ពគាតចល្លចត្តិ៉ ទេតាបតាញព្ពកំ ចិឃ លិទ្ធំ អព្ភត្តុទេ ឌូគាតត្តា៉ បិយដ្ឋស្មត្តំ ចិឃ អាលព្ពកល្លពាទ្ធំ៉ ត្យក្កា ក្ខដ្ឋា ឌីឈា តាឃិកា ត្យក្កតាឃា, ឲចំ លដ្ឋេចាហារំ អត្តុតោ ឈាតំ៉ "លដ្ឋេចាហារា"តិ ចា បិគេឆា, តស្មឹ សតិ ត្យក្កា តាឃា សេឃំ តេ ត្យក្កតាឃា, ឲចំ លដ្ឋេចាហារា សត្តា អត្តុតោ ឈាតត្តិ សេឃាឌេតា កាតព្ពា៉ ឌិចំ្យា.បេ... យព្ពាត្តិ ចល្លសល្ឋាតតោ, កិច្ចតោ ឆ៉ កាឃំ...បេ... យព្ពាត្តិ អារោហបរិណាហសយ្យត្តិឃា៉ យតំ...បេ... យព្ពាត្តិ អតីតាឌិអត្តុចិត្តតសយត្តុំ៉ អត្តុតា បឌិលដ្ឋាតិ អព្ភព្ភព្ពា សទីកេត្តាឌីតិ, ពាហិទ្ធា ឱ ចិលេបតកត្តាឌីតិ៉ ក្ខប្យព្ពយាតា ក្ខប្យព្ពតីតិ ឃគា ក្ខប្យព្ពយាតា ហោតិ, តគា ឲត្ត ក្ខប្យព្ពតីតិ សាយព្ពាត កហិតា ក្ខប្យាគកិរិយា លក្លលាការេចត ចុត្តា, ចិសឃចិសិដ្ឋោ ឱ លក្លិតព្ពាការេចត៉ ន ហិ សាយព្ពាចិសេសេហិ តាតត្តុចាហារោ ន ហោតីតិ៉ ក្ខប្យព្ពយាតាតិ ចា អតិន្ធិតោ ក្ខប្យាគោ ហេត្យការេចត ចុរេត្តា, ក្ខប្យព្ពតីតិ តិន្ធិតោ ផលការេចត ឃគិ

ឧប្បជ្ជមានា ហោតិ, ឯត្ថ ឧប្បជ្ជតីតិ។

និរោធសច្ចនិទ្ទេសវណ្ណនា

៣០៧។ “សព្ពានិ និព្ពានវេវចនានេវា”តិ វត្វា តមត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “និព្ពានញ្ហី”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ អាគម្មាតិ និមិត្តំ កត្វា។ និព្ពានហេតុកោ ហិ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ។ ខយគមនវសេន វិរជ្ជតិ។ អប្បវត្តិគមនវសេន និរុជ្ឈតិ។ អនបេក្ខតាយ ចជនវសេន, ហានិវសេន ច ចជីយតិ។ បុន យថា នប្បវត្តតិ, តថា ទូរ ខិបនវសេន បដិនិស្សជ្ជីយតិ។ ពន្ធនភូតាយ មោចនវសេន មុច្ចតិ។ អសំកិលេសវសេន ន អល្លីយតិ។ កស្មា បនេតំ និព្ពានំ ឯកមេវ សមានំ នានានាមេហិ វុច្ចតីតិ? បដិបក្ខនានតាយាតិ ទស្សេន្តោ “ឯកមេវ ហី”តិអាទិមាហ។ សង្ខតធម្មបដិបក្ខសភាវត្តា និព្ពានស្ស នាមានិបិ តន្នេមិត្តកតា សង្ខតធម្មបដិបក្ខានេវ ហោន្តីតិ វុត្តំ “សព្ពសង្ខតានំ នាមបដិបក្ខវសេនា”តិ។ អសេសំ វិរជ្ជតិ តណ្ហា ឯត្ថាតិ អសេសវិរាគោតិ។ ឯវំ នយោ សេសេសុបិ។ អយំ បន វិសេសោ – នត្ថិ ឯតស្ស ឧប្បាទោ, ន វា ឯតស្មិំ អធិគតេ បុគ្គលស្ស ឧប្បាទោតិ អនុប្បាទោ, អសង្ខតធម្មោ។ “អប្បវត្ត”ន្តិអាទីសុបិ ឃដិតា នយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អាយូហនំ សមុទយោ, តប្បដិបក្ខវសេន អនាយូហនំ។

តណ្ហា អប្បហីនេ សតិ យត្ថ ឧប្បជ្ជតិ, បហានេ បន សតិ តត្ថ តត្ថេវស្សា អភាវោ សុទស្សិតោតិ អាហ “តត្ថេវ អភាវំ ទស្សេតុ”ន្តិ។ អបញ្ញត្តិកន្តិ អបញ្ញាបនំ, “តិត្តអលាពុ អត្ថី”តិ វោហារាភាវំ វា។ តិត្តអលាពុវល្លិយា អប្បវត្តិំ ទស្សេន្តោ បុរិសោ វិយ អរិយមគ្គោ, តស្ស តស្សា អប្បវត្តិនិមិត្តស្ស មូលច្ឆេទនំ វិយ មគ្គស្ស និព្ពានារម្មណស្ស តណ្ហាយ បហានំ, តទប្បវត្តិ វិយ តណ្ហាយ អប្បវត្តិភូតំ និព្ពានំ ទដ្ឋព្ពំ។

ទុតិយវិកប្បយានំ នគរទ្វារំ វិយ និព្ពានំ, ចោរឃាតកា វិយ មគ្គោ។ នគរទ្វារេ ឃាតិតាបិ ចោរា បច្ឆា “អដវិយំ ចោរា ឃាតិតា”តិ វុច្ចន្តិ, ឯវំ និព្ពានំ អាគម្ម និរុទ្ធាបិ តណ្ហា “ចក្ខាទីសុ និរុទ្ធា”តិ វុច្ចតិ តត្ថ កិច្ចករណាភាវតោតិ ទដ្ឋព្ពំ។ បុរិមា ច ឧបមា មគ្គេន និរុទ្ធាយ “បិយរូបសាតរូបេសុ និរុទ្ធា”តិ វត្តព្ពតាទស្សនត្ថំ វុត្តា, បច្ឆិមា និព្ពានំ អាគម្ម និរុទ្ធាយ “បិយរូបសាតរូបេសុ និរុទ្ធា”តិ វត្តព្ពតាទស្សនត្ថំ វុត្តាតិ អយំ ឯតាសំ វិសេសោ។

មគ្គសច្ចនិទ្ទេសវណ្ណនា

៣០៨។ អញ្ញមគ្គបដិក្ខេបនត្ថន្តិ តិត្ថិយេហិ បរិកប្បិតស្ស មគ្គស្ស ទុក្ខនិរោធគាមិនិបដិបទាភាវបដិក្ខេបនត្ថំ, អញ្ញស្ស ច មគ្គភាវបដិក្ខេបេបិ អញ្ញមគ្គបដិក្ខេបេបិ, តទត្ថំ “អយ”ន្តិ បន អត្តនោ, តេសុ ច កិច្ចេសុ ឧគ្គាហនំ បច្ចក្ខភាវតោ អាសន្នបច្ចក្ខវចនំ។ អារកត្តាតិ និរុត្តិនយេន អរិយសទ្ទសិទ្ធិមាហ។ អរិយភាវករត្តាតិ អរិយករណោ អរិយោតិ ឧត្តរបទលោបេន, បុគ្គលស្ស អរិយភាវករត្តា អរិយំ ករោតីតិ វា អរិយោ, អរិយផលបដិលាភករត្តា វា អរិយំ ផលំ លភាបេតិ ជនេតីតិ អរិយោ។ បុរិមេន ចេត្ថ

អត្តនោ កិច្ចវសេន, បហីនេន ផលវសេន អរិយមគ្គវិសេសា វុត្តាតិ ទដ្ឋព្វា។ ចតុសច្ចបដិវេធាវហំ ញាណំ ចតុសច្ចញាណំ, ចតុសច្ចំ វា វិសយោ បវត្តំ ភាវនាញាណំ លោកិយំ ផលធម្មតាយ ចតុសច្ចញាណំ។ បរិញ្ញាតិ ចេត្ត បច្ចក្ខំ បវត្តិទេសនាភាវតោ។ បរិញ្ញាតិ ឯវំ និច្ចំ ឆន្ទិកភាវតោ។ វុត្តំ ញាណំ ទាតិកិនេធនា សង្ខេបតោ បរិក្ខេហបញ្ញាវតោ។ ឯវម្បិ តត្ថ អបិសយត្វា, ឯសយេត្វ ច បយោជនាភាវតោ។ បរិញ្ញាតិ ចេត្ត បច្ចក្ខំ ទុក្ខំ បរិញ្ញាតិ សច្ចទ្ធា ញាណបរិញ្ញាយ ហិ តជ្ជបទូបលោក នាទុក្ខគ្គហំ ទុក្ខហា។ តេនាហ “នាមរូបំ បរិវេទេត្វា”តិ។ ញាណំ ញាតិត្តំ និទេសលក្ខណំ និទ្ទេសាទិ ឥស្សតិ, ន អភិនន្ទតិ, តត្តិកភាវនាយេវ ច តត្ថ ញាណំ វុត្តំ។

ឧភយបដិវេធនេនាតិ ឧភយាការេនេវ បដិវិជ្ឈនេន។ បដិវេធោ បដិឃាតាភាវេន វិសយេ និស្សង្គចារសង្ខាតំ និព្ពិជ្ឈនំ អភិសមយោ អវិរុជ្ឈិត្វា វិសយស្ស អធិគមបត្តតោ អវេទនីយោ “ឥទំ ទុក្ខំ, ឧត្តរិ ទុក្ខំ, ន ឥតោ ភិយ្យោ”តិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ជាននមេវ ទុក្ខភេទេន បដិវេធោតិ បរិញ្ញាបដិវេធោ, តេន។ ឥទញ្ហិ យថា តស្មិំ ញាណេ បវត្តេ បច្ឆា ទុក្ខស្ស សង្ខេបបរិច្ឆេទេ សម្មោហោ ន ហោតិ, តថា បវត្តិ ភវត្វា វុត្តំ, ន បន មគ្គញាណស្ស “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.៣ប៉; ១.១០៣) បវត្តនតោ។ បហីនស្ស បុន អប្បហាតព្ពតាយ បជហំ ហានំ ឆដ្ឋំ សមុច្ឆិន្ទនំ, បហានមេវ ទុក្ខភេទេន បដិវេធោតិ បហានបដិវេធោ, តេន។ អយម្បិ យស្មិំ កិលេសេ អប្បហីយមានេ មគ្គភាវនាយ ន ភវិតព្ពំ, អសតិ ច មគ្គភាវនាយ យោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, តស្ស កិលេសស្ស បដិឃាតំ ភវទោសស្ស អនុប្បត្តិធម្មតំ អាបាទេន្តស្ស ញាណស្ស តថាបវត្តិយំ បដិឃាតាភាវេន និស្សង្គចារំ ឧបាទាយ វុត្តំ វុត្តោ។ សច្ឆិកិរិយា បច្ចក្ខករណំ អនុស្សវាការបរិវិតក្កាទិកេ មុញ្ចិត្វា សង្ខេបតោ អារម្មណករណំ “ឥទំ ត”ន្តិ យថាវភាវតោ គហណំ, សា ឯវ ទុក្ខភេទេន បដិវេធោតិ សច្ឆិកិរិយាបដិវេធោ, តេន។ អយំ បនស្ស អាវរណស្ស អសមុច្ឆិន្នតោ ញាណំ និរោធំ អាលម្ពិតុំ ន សក្កោតិ, តស្ស សមុច្ឆិន្នតោ តំ សង្ខេបតោ វិភាវេន្តមេវ បវត្តតីតិ ឧទំ វុត្តោ។ ភាវនា ឧប្បាទនា, វឌ្ឍនា ច។ តត្ថ បឋមមគ្គេ ឧប្បាទនដ្ឋេន, ទុតិយាទីសុ វឌ្ឍនដ្ឋេន, ឧភយត្ថាបិ វា ឧភយថាបិ វេទិតព្ពា។ បឋមមគ្គេបិ ហិ យថារហំ ចតុព្ភាគាយិនិយំ បវត្តំ បរិជាននាទិ វឌ្ឍេន្តោ បវត្តោតិ វឌ្ឍនដ្ឋេន ភាវនា សក្កា វិញ្ញាតុំ។ ទុតិយាទីសុបិ អប្បហីនកិលេសប្បហានតោ, បុគ្គលន្តរភាវសាធនតោ ច ឧប្បាទនដ្ឋេន ភាវនា សក្កា វិញ្ញាតុំ, សា ឯវ ទុក្ខភេទេន បដិវេធោតិ ភាវនាបដិវេធោ, តេន។ អយម្បិ ហិ យថា ញាណេ បវត្តេ បច្ឆា មគ្គធម្មានំ សង្ខេបបរិច្ឆេទេ សម្មោហោ ន ហោតិ, តថា បវត្តិមេវ ភវត្វា វុត្តោ។

តិណ្ណំ នាម យថាធិកតា មគ្គធម្មា, យថាបវត្តេសុ ផលធម្មេសុបិ អយំ យថាធិកតសច្ចធម្មេសុ វិយ វិភតសម្មោហោវ ហោតិ។ តេនេវាហ “ទិដ្ឋធម្មា បត្តធម្មា វិទិតធម្មា បរិយោគាឡ្ហធម្មា”តិ (មហាវ. ៧ប័; ទី. និ. ១.២៩៨; ម. និ. ១.៩៨) យតោ សវស្ស ធម្មតាសន្តានិតា យថាធិកតសច្ចធម្មាលម្ពនិយោ មគ្គវីថិតោ បរតោ មគ្គផលបហីនាវសិដ្ឋកិលេសនិព្ពានានំ បច្ចវេក្ខណា បវត្តន្តិ, ទុក្ខសច្ចធម្មាបិ សក្កាយទិដ្ឋិអាទយោ។ អយញ្ច អត្ថវណ្ណនា “បរិញ្ញាភិសមយេនា”តិអាទីសុបិ វិភាវេតព្ពា។ ឧភាភិសមយេន អភិសមេតីតិ ឧត្តាហ វិតណ្ឌវាទី “អរិយមគ្គញាណំ ចតូសុ សច្ចេសុ នានាភិសមយវសេន កិច្ចករ”ន្តិ, សោ អភិធម្មេ (កថា. ១សិ៣) ចូឡនិទ្ទេសាយ សញ្ញាបេតព្វោ។ ញាណាតិ នយេន ឧភាភិសមយំ វិតក្កវសេន វិភាវេតុំ “ឧភយស្សា”តិអាទិ វុត្តំ។ “បុព្វភាគេ…បេ… បដិវេធោ ហោតី”តិ ឥធបិ វុត្តំ, ននុ បដិវេធោ បុព្វភាគិយោ ន ហោតីតិ? សច្ចំ និប្បរិយាយតោ, ញាណ បន វុក្កហាទិវសេន បវត្តោ

អវពោធោ បរិយាយេន តថា វុត្តំ បដិវេធនិមិត្តត្តា វា ឧគ្គហាទិវសេន បវត្តំ ទុក្ខាទីសុ បុព្វភាគេ ញាណំ "បដិវេធោ"តិ វុត្តំ, ន បដិវិជ្ឈនកាលំ។ កិច្ចតោតិ បុព្វភាគេហិ ទុក្ខាទិញាណេហិ កាតព្វកិច្ចស្ស តេន និប្ផត្តិតោ, ឥមស្សេវ ច ញាណស្ស ទុក្ខាទិប្បកាសនកិច្ចតោ, បរិញ្ញាទិតោតិ អត្ថោ។ អារម្មណបដិវេធោតិ សច្ឆិកិរិយាបដិវេធមាហ។ សាតិ បច្ចវេក្ខណា។ ញាណាតិ ញាណម្បិ ឋានេតំ ឧគ្គហាទីសុ វុច្ចមានេសុ ន វុត្តា អភិសមេតព្វា។ អធិកេ ហិ សតិ តស្សា និមា អភិសមយោ។

តំយេវ ហិ អភិសមយំ ឧទ្ទិស្ស "ញាណស្ស វា"តិអាទិ វុត្តំ។ បុព្វេ បរិគ្គហេតាតិ កម្មដ្ឋានបរិគ្គហេន បុព្វេ ឧគ្គហាទិវសេន សច្ចានំ បរិគ្គណ្ហនតោ បរិគ្គហោ។ តថា តានិ បរិគ្គណ្ហតោ មនសិការទឡ្ហតាយ បុព្វភាគិយា ទុក្ខបរិញ្ញាទយោ ហោន្តិ យេវាតិ អាហ "បរិគ្គហេតា បដ្ឋាយ ហោតី"តិ។ អបរភាគេតិ មគ្គក្ខណេ។ ទុក្ខសច្ចាតិ អត្តនោ បវត្តិក្ខណវសេន បីឡនាទីនិបិ បកតិញាណេន សភាវរសតោ ទដ្ឋុំ អសក្កុណេយ្យត្តា គម្ភីរតោ ច ភាវនាញាណេន, តថាបិ មគ្គប្បវត្តេន អរិយមគ្គញាណេនេវ យាថាវតោ បស្សិតព្វត្តា គម្ភីរានិ។ តេនាហ "លក្ខណបដិវេធតោ បន ឧភយម្បិ គម្ភីរ"ន្តិ។ ទុទ្ទសាតិ អសំកិលិដ្ឋអសំកិលេសិកតាយ អច្ចន្តសុខប្បត្តាយ អនុប្បត្តិភវតាយ, អនុប្បន្នបុព្វតាយ ច បវត្តិវសេន អបាកដត្តា ច បរមគម្ភីរត្តា, តថា បរមគម្ភីរញាណេនេវ បស្សិតព្វតាយ បកតិញាណេន ទដ្ឋុំ ន សក្កុណេយ្យានីតិ ទុទ្ទសានិ។ តេនាហ "ញាណេទសំ បន"តិអាទិ។ បយោគោតិ កិរិយា, វាយាមោ វា។ តស្ស មហត្តតរស្ស ញាណដ្ឋិតត្តំ, ទុក្ករតរត្តា ឧបមាហិ ទស្សេតិ "ភវគ្គគ្គហណ"ន្តិអាទិនា។ បដិវេធក្ខណេតិ អរិយស្ស មគ្គស្ស ចតុសច្ចបដិវេធក្ខណេ។ ឯកេនេវ តំ ញាណន្តិ ទុក្ខាទីសុ បរិញ្ញាទិកិច្ចសាធនវសេន ឯកេនេវ តំ មគ្គញាណំ ហោតិ។

ញាណេសុ តីសុ ឋានេសូតិ ញាណេសុ វិរមិតព្វតាវសេន ខោតិតេសុ តីសុ កាមព្យាបាទវិហិំសាវិតក្កវត្ថុសុ។ វិសុំ វិសុំ ឧប្បន្នស្ស តិវិធអកុសលសង្កប្បស្ស បទបច្ឆេទនតោតិ ឯត្ថ ការណំ "បទ"ន្តិ វុច្ចតិ, យេន ច ឧបាយេន ការណេន កាមវិតក្កា ឧប្បជ្ជតិ, សោ តស្ស ការណន្តិ តស្ស បច្ឆេទោ ឃាតោ បទបច្ឆេទោ, តតោ បទបច្ឆេទនតោ។ អនុប្បត្តិធម្មតាបាទនំ អនុប្បត្តិសាធនំ, តស្ស វសេន មគ្គកិច្ចសាធនតោ មគ្គង្គំ បូរយមានោ ឧបេតោ តិវិធកិច្ចសាធនតោ កុសលសង្កប្បោ ឧប្បជ្ជតិ។ តិវិធាកុសលសង្កប្បសមុច្ឆេទនតោ យេវ ហេតុ តិវិធកិច្ចសាធនតំ ទដ្ឋព្វំ។ ឯតេន នយេន "ញាណេសុ ចតូសុ ឋានេសូ"តិអាទីសុបិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

មុសាវាទាវេរមណីអាទយោតិ ឯត្ថ យស្មា សិក្ខាបទវិភង្គេ (វិភ. ៧០៣) វិរតិចេតនា, សព្វេ សម្បយុត្តធម្មា ច សិក្ខាបទានីតិ អាគតានីតិ តត្ថ បធានានំ វិរតិចេតនានំ វសេន "វិរតិយោបិ ហោន្តិ ចេតនាយោបី"តិ (វិភ. អដ្ឋ. ៧០៣) សម្មោហវិនោទនិយំ វុត្តំ, តស្មា កេចិ "អាទិ-សទ្ទេន ន កេវលំ បិសុណាវាចា វេរមណីអាទីនំយេវ សង្គហោ, អថ ខោ តាទិសានំ ចេតនានម្បិ សង្គហោ"តិ វទន្តិ, តំ បុព្វភាគវសេន វុច្ចមានត្តា យុជ្ជេយ្យ, មុសាវាទាទីហិ វិរមណកាលេ វា វិរតិយោ, សុភាសិតាទិវាចាភាសនាទិកាលេ ច ចេតនាយោ យោជេតព្វា, មគ្គក្ខណេ បន វិរតិយោវ ឥច្ឆិតព្វា ចេតនានំ អមគ្គង្គត្តា។ ឯកស្ស ញាណស្ស ទុក្ខាទិញាណតា វិយ, ឯកាយ វិរតិយា មុសាវាទាទិវិរតិភាវោ វិយ ច ឯកាយ ចេតនាយ សម្មាវាចាទិកិច្ចត្តយសាធនសភាវាភាវា សម្មាវាចាទិភាវាសិទ្ធិតោ, តំសិទ្ធិយំ អង្គត្តយតាសិទ្ធិតោ ច។

កិច្ចស្ស អាឌិចទេហត្តុកំ កាឃចឌីក្ខុទ្ធទិតំ គាយ អទេឃាតិទេវា អាហារបរិទេឃវគទេហត្តុកទេយច សិឃាតិ អាហ “ឍាគគឹឃ...ទេប... ក្ខុទ្ធទិត”ត្តិ៍ កាឃចឌីក្ខុទ្ធទិតក្កុហឍញ្ហ កាឃចឌីក្ខារទេឃច អាឌិចបទេកាទេបិ, ត យទេតាក្ខារទេទតិ ឥស្សតត្តុំ៍ ទេតគាហ “ត្តិទេយសុទេឃច វត្តសុ ផារទេគស្ន”តិ៍

អត្តុប្បត្តាតត្តិ អវយុគាចារចទេវត ចា អតត្តុក្តារយុឍចទេវត ចា អត្តុប្បត្តាត៍ អញ្ញាចា ហិ អគយតទេក្ក សិវារទេទ អត្តុប្បត្តា បិបកា អក្បុវលិ ឆយ្យា គាយ ត វត្តិ៍ ទេតគាហ “ឲកាឃ្ញុំ កទេច”តិអាឌិ៍ ឃយ្ញុំ កទេច អឃំ ត្តុយំ ឌីទិឃំ អារកតិ, តយ្ញុំ ឲកាឃ្ញុំ កទេច៍ឌទេគតីតិ ក្ខុប្បារទេគតិ៍ តាឌិសំ ឍត្តិ ក្បុទ្ធយារទេគា ឲចំ ឍត្តិ ឌទេគតិ គាយ៍ ចាឃាយំ កទេទាតីតិ បទេឃាកំ បទេក្កយំ កទេទាតិ៍ ឌីទិឃំបចទេត្តាតីតិ កាឃិកទេចតវិកឌីទិឃំ បការទេតា ចទេត្តាតិ៍ ឌីទិទេឃត ឌិត្តុំ បក្កហិតំ កទេទាតីតិ ទេតទេគច វហឌាតឌីទិទេឃត ឌិត្តុំ ក្ខក្លិទេបទេត្តា ទេកាវឌ្ឍបិតទេតា តិទេវឆទេគត បក្កហិតំ កទេទាតិ៍ បឥហត់ បចទេត្តាតីតិ បឆាត់ ឌីទិឃំ កទេទាតិ៍ បឌិបិឌិឃា បទេគតាតិ ចត្តាទិ បគាតិ
អារេវចតាកាចតាពហុលិកយុវាតច្ចុកិទិឃាហិ ទេឃាទេឌតញ្ញាតិ៍

ក្ខប្បត្តុប្បញ្ញាតត្តិ វឌិវទេចាហារទេគ ក្ខុត្តិ៍ កចតិ ហិ តំវឌិទេវសុ តទេញ្ញាហារទេទា ឃឆា “វា ឲច តិត្តិទិ, តាតិ ឲច ញ្ញុវឆាតី”តិ៍ ទេតគាហ “ត្តិគាតិ តាឌិទេវ”តិ៍ ក្ខប្បត្តាតត្តិ “អត្តុប្បត្តា”តិ អចត្តញ្ញុតំ អាបត្តាត៍ បហាគាឃាតិ បឌហគត្តាឃ៍ អត្តុប្បត្តាត់ ក្បុវលិគត្តិ ឲត្តុ ក្បុវលិតិ ក្ខត្តទិយគ្នុស្សឆយ្យា អឆិទេប្បតា, ទេតវញ្ញ ក្ខប្បារទេគា គាយ អឆិកទេយា បឌិលិទេកា, តប្បឌិទេក្លុទេបត អត្តុប្បារទេគា អប្បឌិលិទេកាតិ អាហ “អប្បឌិលទ្ធាត់ បផយញ្ញុតាឌិត”ត្តិ៍ “ជិតិឃា ឌីទិឃំ អារកតី”តិ ក្ខុទេត្ត ត ឍឍជិតិ អឆិទេប្បតា តឥត្តុំ ឌីទិឃារត្តទេគ បទេឃាឌគាកាចទេតា, អឆ ទេឍា បពាត្ថជិតិ អឆិទេប្បតាតិ អាហ “បុគប្បុត់ ក្ខប្បត្តិបពាត្ថចទេវត ជិតត្តុ”ត្តិ៍ វយ្យុស្សត់ បឌិបក្លុឆយ្យចទេវត អគស្សគយុបកយគត្តិ តប្បឌិទេក្លុទេបត អវយ្យុស្សត់ អវទេយ្យាទេវាតិ អាហ “អវទេយ្យាវាឃាតិ អចិគាវតត្តុ”ត្តិ៍ កិទេឃ្យាកាទេចា បុគប្បុត់ កចត់, ទេវា បត ក្ខបទ្ធបទិ ក្ខប្បត្តីតិ អាហ “ក្ខបទិកាចាឃា”តិ៍ ទេចបុល្លិ អកិឍ្យប្បចត្តិឃា បក្បុឍពាលចកាចាបត្តីតិ ក្ខុត្តុំ “ទេចបុល្លាឃាតិ ចិបុលកាចាឃា”តិ, យហត្តកាចាឃាតិ អទេត្តា៍ កាចគាឃ បទិប្បុទេឍត្តត្តិ ឍវាគាឌិកាចតាបទិទ្វ្វាហគត្តុំ៍

ចត្វសុផារទេគស្នុតិ អត្តុប្បត្តាក្បុវលិត្តុប្បារគតាឌិសុ ចត្វសុ ផារទេគសុ៍ កិច្ចវាឆគចទេវតាតិ ចត្តត្តិឆស្សបិ កិច្ចស្ស ឲកញ្ញត្តិប្បាគតចទេវត៍

ឍវាតាតិ បុត្តាការទេកបិ យក្កក្លុទេឍបិ គាតាតិ ឃឌិបិ វយាឆិក្ខបការទេកហិ អកិតិទេរាបតាត្តុយឌ្ឍតវយ្យិឃាឃតទ្វ្វាហតវត្តុសុឍវការចហិ ចិតក្កាឌីហិ វយ្យទេឃាកទេគឥទេតា កាចតាតិវឃប្បចត្តាត់ ចត្តុក្តិ ឍវាតាត់ ចទេវត វយ្យាវយាឆិ ចិកទេត្តា, តឆាបិ ចាឃារទេយា ចិឃ អត្តុប្បត្តាក្បុវលិត្តុប្បារគតាឌិចត្តុចាឃាយកិច្ចំ, វតិ ចិឃ ច អសុកាសុឍាតិច្ចាគទេត្តាសុ កាឃាឌីសុ សុកាឌិវញ្ញាប្បហាគចត្តុវតិកិច្ចំ, ឲទេកា វយាឆិ ចត្តុឍវាតវយាឆិកិច្ចំ ត វារទេឆតីតិ បុត្តាការទេកបិ បផយញ្ញាតវយាឆិ ឲច យក្កក្លុទេឍបិ, តឆា បុត្តាការទេកបិ ចត្តុត្តញ្ញាតវយាឆិ ឲច យក្កក្លុទេឍ ប៉ឺតិ អទេត្តា៍ គាតាយក្កចទេវតាតិ បផយយក្កាឌិគាតាយក្កចទេវត ឍវាតាតិ គាគា៍ ក្ខុតិឃាឥទេឃាបិ យក្កា ក្ខុតិឃាឌិត់ ឍវាតាត៍ អឃំ បគស្សាតិ ឲត្តុ យក្កការទេចគ ចត្តុត្តិឆយ្យិ ឲកទេត្តាត កទេហត្តា “អស្សា”តិ ក្ខុត្តុំ, អស្ស យក្កស្សាតិ អទេត្តា៍ អឃត្តិ បគ អឃំ ឍវាតចទេវត វញ្ញាវឌិវវញ្ញាវឌិទេវកច្ចុវឌិវតា ចិទេវទេវា៍

បិដកញ្ញាតតិយដេយត ដេហាតីតិ ប្អួឆ បិដកញ្ញាតតិយំ ទ្យទំ កត្វា ច្យុត្តំ, ឃធា ដេចត្វ, ៧ចំ ឋបេយ្យាហចិដេតាឌតិយយ្យិ (ចិក៎ អដ្ឋ៎ ១០៥)៎ អដ្ឋឋាលិតិឃំ (ឆ៎ ឋ៎ អដ្ឋ៎ ៧៥០) បត ចិបឃ្សតាតិយដេយា ច្យុដេត្តា ឋត្តាចាគាចិដេទាឆដេតា, ប្អួឆ បត

ឋយ្យឹឋិតញ្ញាតបុក្កលញ្ញាឋឃចាឌតិចត្តតដេតា បិដកញ្ញាតតិយដេយា ច្យុដេត្តា៎ ចិបឃ្សតាតិយដេយា បត ឋាឆារលត្តា ប្អួឆាបិ ត បដិក្លិដេត្តាតិ ឌដ្ឋដេត្តា៎ អដេញ្ញា ច អាចទិឃចាគា បទដេតា ចក្លយាតា ចិកឌិតត្តាតិ ឃធាច្យុត្តដេយច តាច បិដកញ្ញាតតិយំ ចិកឌដេត្តា អាហ “បិដកញ្ញាតតិយដេយត តាចា”តិ៎ បឈយញ្ញាតិដេកា ដេហាតិ, ឃឃ្យា អាឋត្ថបដេឌឋ ចូដ្ឋិតឋយាបត្តិ យក្កឃ្ស អត្តដេតា ឋឌិឋកាចំ កដេទាតិ ក្សយិចណ្ណោ ចិឃ ដេកាឆាចណ្ណឃ្ស៎ បទិបុណ្ណាដេតច ដេហាត្តិតិ អដ្ឋ ឋត្ត ច ដេហាត្តិតិ អដេត្វា៎ ឋត្ត ដេហាត្តិ ឋយ្យាឋក្កបយ្យឃ្ស អកាចដេតា៎ ល ដេហាត្តិ បឹតិឋដេយ្យាឌ្ឍ្ឍឃ្ស អកាចដេតា៎ យក្កុដេតាឌ្ឍាតំ ឋត្តលកាចំ អតិឌឹឋតិ “៧ឋ តដេឃា”តិ៎ អទ្វួប ចតុក្កបញ្ចកញ្ញាតំ…ដេប… ច្យុត្តំ អដ្ឋឋាលិតិឃត្តិ អឈិប្បាដេឃា៎ តត្យ តត្វ “អទ្វួប តិកចតុក្កញ្ញាតំ ឧ្បជ្ជតី”តិ (ឆ៎ ឋ៎ អដ្ឋ៎ ៧៥០) ច្យុត្តំ , ត “ចតុក្កបញ្ចកញ្ញាត”ត្តិ? ឋច្ចដេយតំ, ដេឃស្យុ បត ឋំឋដេឃា អត្ថិ, ដេតាឋំ ឧ្បជ្ជត្តិឌឃ្សដេតត , ដេតាត អត្វដេតា “ចតុក្កបញ្ចកញ្ញាតំ ឧ្បជ្ជតី”តិ ច្យុត្តដេយច ដេហាតីតិ ៧ចយាហាតិ ដេចឌិតត្តា៎ ឋយុគាឃញ្ចា អដេបក្លិត្វា “តញ្ចា ដេលិក្យុត្តទំ, ត ដេលិកិឃ”ត្តិ អាហ “អចឃដេចកត្តំ លិក្កឋយុគាឃឃ្ស ចិដេឋឋកំ ដេហាតី”តិ៎ ចតុត្ដញ្ញាតដេយច ហិ តត្វ ដេលិកិឃំ ឧ្បជ្ជតិ, ត ចតុក្កំ, បញ្ចាកំ ចាតិ៎ ៧ត្វ កឆត្តិ បិដកញ្ញាតឃ្ស អកាចា កធំ ឌដ្ឋត្តាត្តិ អដេត្វា៎ តំឈឋាតិកាចឃ្ស តត្វ តដេឃា យក្កា ឧ្បជ្ជត្តិ, តញ្ញាតិកំបឈយឞលិឌិ៍ បិដកំ កត្វា ឧ្បទិយក្កកាចតាឃាតិ អឈិប្បាដេឃា៎ តិកចតុក្កញ្ញាតិកំ បត យក្កំ កាដេចត្វា តត្វ ឧ្បជ្ជត្ថឃ្ស អទ្វួបចតុត្ដញ្ញាតំ, តញ្ញាតិកំ ឞលញ្ចា បិដកំ កត្វា ឧ្បទិយក្កកាចតាឃ អញ្ញាឈឋាតិកាបិ ឧ្បជ្ជត្តិតិ, ឈឋាតក្កាឌិតិឃាយិកា បុត្តាកិឋក្លាដេឋយាបត្តិបិដកំ, ត ឋយ្យឹឋិតត្តាតិ ឞលឃ្សាបិ បិដកតា ឌដ្ឋត្តា៎

ដេកឆិ បតាតិ ដេយាទចាបឹយហាឌត្តដេត្វទំ ឋត្តាឃាហ៎ បុត ដេកឆិតិ តិបិដកច្ឆព្វអាកឃដេត្វទំ ៎ តតិឃចាដេទ ដេកឆិតិ “បិដកញ្ញាតដេយច តិឃដេយតី”តិ ៧ចំ ចាឌិតំ តិបិដកច្ឆព្វអតាកដេត្វទដេញ្ចាច អតត្តាទំ ច្យុដេត្ត ដេច្ឆ ច ដេឆដេទ ឈដេបត្វា ប្អួតដេទ ដេឆដេទ ឋត្តាឃ ចឌតិ៎

៣០៧៎ ឋឋត្តតិបទិឃាបត្កាតំ ច្យក្លឋយុគាឃាតំ អប្បចត្តិកាដេចត បទិក្កឃ្យារដេតា តិដេទាឆាបិ ឋឋត្តតិបទិឃាបដេត្កា ចិឃ ដេហាតីតិ កត្វា ច្យុត្តំ “អត្តដេតា ចា ចត្តាទិ ឋច្ចាតី”តិ៎ បដេឃ្ស ចាតិ ៧ត្វាបិ ៧ដេឋច តដេឃា៎ ដេតតាហ កកចា “ប្អួយឃ្ឃិំដេឃច ព្យាយយដេត្ត កព្យ៧ចដេទ ឋឋត្ញាយិ្យបយតដេក ដេលិកញ្ចា បញ្ញាដេបយិ, ដេលិកឋយុគាឃញ្ចា បញ្ញាដេបយិ, ដេលិកតិដេទាឆញ្ចា បញ្ញាដេបយិ, ដេលិកតិដេទាឆកាយិតិបដិបតញ្ចា បញ្ញាដេបយី”តិ (ឋំ៎ តិ៎ ១៎១០លិ; អ៎ តិ៎ ៣៎៣៥) កធំ បត អាឌិកយ្យិដេកា តិដេទាឆយក្កឋច្ចាតិ បទិក្កលា្យតីតិ? អត្យឃ្សចាឌិឋិត្តយាកាទំ បទិក្កលា្យតិ៎ ៧ចញ្ចា កត្វា ដេលិក្យុត្តទដេតាឌ្ឍាក ឧ្ឌឹឃ្សាបិ បទិក្កដេហា ត ចិទ្ធញ្ញាតិ៎ ឃធាឋយ្ឃចដេតាតិ ឋយ្ឃចាត្យូបំ, ឈដេបត្វា តិដេទាឆឋច្ចំ ដេឋឋឋច្ចចដេឋត ឋយុគាឃចឃាតិ ដេចឌិតត្តាតិ អដេត្វា៎

ចតុឋច្ចបត្តាចណ្ណោតា តិដ្ឋិតា៎

ឆយ្យាត្យូបឃ្សតាចណ្ណោតា តិដ្ឋិតា៎

៣០៣។ “អដ្ឋិកសង្ខលិកំ សមំស”ន្តិអាទិកា សត្ត សិវថិកា អដ្ឋិកកម្មដ្ឋានតាយ ឥតរាសំ ឧទ្ធុមាតកាទីនំ សភាវេនេវាតិ នវន្នំ សិវថិកានំ អសុភកម្មដ្ឋានតា វុត្តា។ ទ្វេយេវាតិ អាភាបិតំ, ទ្វត្តិំសាការោតិ ឥមាតិ ទ្វេយេវ។ អភិនិវេសាតិ វិបស្សនាភិនិវេសា, សោ បន សម្មសនិយធម្មបរិគ្គហោ។ ឥរិយាបថា, អាលោកិតាទយោ ច រូបធម្មានំ អវត្ថាវិសេសមត្តតាយ ន សម្មសនុបគា វិញ្ញត្តិអាទយោ វិយ។ នីវរណពោជ្ឈង្គា អាទិតោ ន បរិគ្គហេតព្ពាតិ វុត្តំ “ឥរិយាបថ…បេ… ន ញាយតី”តិ។ កេសាទិអបទេសេន តទុបាទានធម្មា វិយ ឥរិយាបថាទិអបទេសេន តទវត្ថា រូបធម្មា បរិគ្គយ្ហន្តិ, នីវរណាទិមុខេន ច តំសម្បយុត្តា, តំនិស្សយធម្មាតិ អធិប្បាយេន មហាសិវត្ថេរោ ច ឥរិយាបថាទីសុបិ “អភិនិវេសា ញាយតី”តិ អវោច។ “អត្ថិ នុ ខោ មេ”តិអាទិ បន សភាវតោ ឥរិយាបថាទីនំ អាទិកម្មិកស្ស អនិដ្ឋិតភាវទស្សនំ។ អបរិញ្ញាបុព្ពិកា ហិ បរិញ្ញាតិ។

កាយំ “ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ”តិអាទិនា ឧទ្ទេសនិទ្ទេសេសុ តត្ថ តត្ថ ភិក្ខុគ្គហណំ កតំ តំបដិបត្តិយា ភិក្ខុភាវទស្សនត្ថំ, ទេសនា បន សព្ពសាធារណាតិ ទស្សេតុំ “យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ” ឥច្ចេវ វុត្តំ, ន ភិក្ខុ យេវាតិ ទស្សេន្តោ “យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុ វា”តិអាទិមាហ។ ទស្សនមគ្គេន ញាណមរិយាទំ អតិក្កមិត្វា ញាតន្តី សិខាប្បត្តា អគ្គមគ្គបញ្ញា អញ្ញា នាម, តស្ស ផលភាវតោ អគ្គផលំ បីតិ អាហ “អញ្ញាតិ អរហត្ត”ន្តិ។

អប្បតរេបិ កាលេ សាសនស្ស និយ្យានិកភាវំ ទស្សេន្តោតិ យោជនា។ និយ្យាតេន្តោតិ និគមេន្តោ។

មហាសតិបដ្ឋានសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០˴ បិយាសិរាជញ្ញាបុត្តចណ្ហតា

៣០៩˴ ភកចតា ឧចំ កហិតតាយត្តាតិ ឈោជតា˴ យន្ថា រាជបុត្តា លេវិគេ “ក្យារេរា”តិ ខចាហទីយត្តិ˴ អយន្តា ររេញ្ញា កិត្តិយបុរេត្តា, តន្ថា អាហ “ររេញ្ញា...បេ... សញ្ញាតិន្ទ”តិ˴

អន្សាតិ ឆេរស្ស˴ បុញ្ញាតិ ករេរារេត្តា កប្បសតសហស្សំ ឆេឆេចរុ ឆេច យតុរេស្សុ ច ខ្បជ្ជិត្វា ចិរេសនំ តិន្តារេត្តព្វំ តាសក្កិ ខ្ពត្រៃយាត់ អបរិបក្កត្តា˴ តតិយជិចសេតិ បន្តាតំ អារុព្ហជិចរសតា តតិរេយ ជិចរេស˴

រេតសំ សាចករេនាផិយា តិយតតាយ, បុញ្ញាសម្ភារស្ស ច សាតិសយត្តា ចិតិបិតំ អកត្វា ឧកំ ញុឌ្ឍត្នំ...បេ... អតុកចត្តាត់˴ ឆេចតាយាតិ បុរេត្ត សហឆយុចារិតិយា សុទ្ធាចាសឆេចតាយ˴

“ក្យឆារិកាយ ក្សុិទ្ធិយិ ខ្ពប្បរេត្ត”តិ ចត្វា តំ ឧចស្ស ខ្ពប្បត្តកាចំ យ្ហសេតា បដ្ឋាយ ឆរេស្សតុំ “សា ចា”តិអាជិ ចុត្តំ˴ តត្ថ សាតិ ក្យឆារិកា˴ ច-សេទ្ថា ញ្យតិរេករេត្វា, រេតត ចុទ្ធយាត់ ចិរេសនំ ឌោរេតតិ˴ ក្យឈរត្តិ បតិក្យសេកហំ˴ កត្តុតិយិត្តត្តិ កត្តុស្ស សល្លិតកាចតិយិត្តំ˴ សតិបិ ចិសាតាយ ច សាចត្តិចាសិក្យបរិយាបត្តរេត្ត តស្សា តត្ថ បឆាតកាចឆេស្សតត្វំ “ចិសាតញ្ញា”តិ ចុត្តំ យថា “ខ្ពាហុណា អាកតា ចាសិខេទ្ថាបិ អាករេតា”តិ˴ ឆេចតាតិ ខ្ពឆបិ សា ឧច សុទ្ធាចាសឆេចតា˴ បរេញាតិ “កិក្លុ កិក្លុ អយំ ចយុិរេកា”តិអាជិតា (ឃ˴ តិ˴ ១˴១៣៥) អាករេត បត្តរេសបរេញា

រេសតញ្ញាតិ ខ្ពត្ថិលិក្កចរេសត តស្ស តករេស្ស តាយំ ខ្ពត្តរេកាតិ ឧត-សង្ខេយារេកត “រេសតញ្ញ”ត្តិ ខ្ពបរេយាកចចត់ បិញ្ញខ្ពយំ ចុត្តំ˴ អត្ថចរេតត បត ខ្ពត្តរសង្ខំ អរេសបក្លិត្វា រេសតញ្ញរេតាតិ តិស្សក្កប្បរេយារេកា កតេតា˴ អតកិសិត្តករាជាតិ លត្តិយជាតិរេកា អកិរេសកំ អប្បរេត្តា˴

បិយាសិរាជញ្ញាចត្វចណ្ហតា

៣០លី˴ជិដ្ឋិរេយចជិដ្ឋិកតត្តិ កត-សរេទ្ធត បឆចដ្ឋតយាហ, ជិដ្ឋិ យា ចា កតយត្តំ ជិដ្ឋិកតំ, អយាចាចក្កាហិតាយ កត្តត្តាកាចរេតា ជិដ្ឋិ យា កហកាយត្តំ, រេកចរេលិ យិន្ថាកិតិរេចសាតិ អរេត្វា, តំ បត ជិដ្ឋិកតំ តស្ស អរេយាតិសោយតសិការាជិចរេសត ខ្ពប្បជ្ជិត្វា បជិបក្កសយ្ហុតិកាចាកាចរេតា, អត្ថុទ្ធបិហាររលិករេតា ច សយុឆាចារប្បត្តំ ខាតត្តិ បិញ្ញខ្ពយំ “ខ្ពប្បត្ត រេហាតី”តិ ចុត្តំ˴ តំ តំ ការណំ អបជិសិត្វាតិ តរេតា ខ្ពឆាកច្ឆតកស្ស, ខ្ពរេតា តត្ថ កច្ឆតកស្ស ច អបជិសតរេតា “តត្ថ តរេត្វច សត្តាត់ ខ្ពន្ថិជ្ជតរេតា”តិ ឧចយាជិ តំ តំ ការណំ បជិទ្ធបក់ អបជិសិត្វា˴

៣០៥។ អាបត្តានសិរេបៀតត្តចិនរេយ អយំ បុរា-ឧក្កបេយាកោតិ អាហ “បុរា...បេ... សញ្ញាវេបតីតិ យាច ន សញ្ញាវេបតី”តិ។

ចត្តិយស្ទុរិយាបទវណ្ណនា

៣១១។ យថា ចត្តិយស្ទុរិយា វិញ្ញអារចិបុលោកាបនាយ អនុញ្ញាត ឲ្យការេបត អតកិកចតឹយា, ឧចយយប្បិ បញ្ញាឲ្យការេបតាតិ ឥស្សេន្តោ “ចត្តិយ...បេ... អនុញ្ញាតា”តិអាទិយាហ។ អាទីហិតិ អាទិ-សទ្ទេន “កិត្តកោ ជារេត ឧទេត បចទេត្តតិ, កិត្តកញ្ចា ជារត់ ទេតនំ អាកា ឋទេតី”តិ ឧចយាទិយ្យិ ចោទេត់ សព្ពញ្ញាតិ។ បលិចេចជេយ្យតីតិ អាបាត្តិស្សតិ, អត្យយុញ្ញីស្សតីតិ អទេត្វា។ តិទេត្តជេតុំ តំ ចិស្សទេញ្ញតុំ។ តស្វាតិ យស្វា យថាចុត្តំ ចោទេត់ តិទេត្តជេតុំ ត សព្វោតិ, តស្វា។ អត្តទោ អតិច្ឆិតំ សញ្ញាតត់ បក្កំ បដិញ្ញាតទេត្វា “បទស្វិ លោកេ, ត ព្ពយស្វិ”ត្តិអាទិយាហ។

កធំ បភាយំ តត្តិកទិដ្ឋិ “ទេភទេចា”តិ បដិញ្ញាតាតីតិ តត្ត ការណំ ឥទេស្សតុំ “ភកចា បភា”តិអាទិ ចុត្តំ។ “ទេភចាបិ ទេភចត្តការទេចទេតច វ្ហិដ្ឋត្តិ, យត្យស្សាបិ យត្យស្សត្តការទេចទេតច វ្ហិដ្ឋត្តិ”តិ ឧចំ ចា អស្ស ទិដ្ឋិ, ឧចញ្ញា កត្វា “ទេភចា ទេត, ត យត្យស្សា”តិ ចចតញ្ញា ត ចិត្តញ្ញាតិ។ ឧចំ ចទេត្តតិ ចត្តចិយាទេត, ត ច ចទេត្ត ចា កធិយទេត្វា។

៣១២។ អាបាទេផា ឧទេតនំ អត្តីតិ អាបាទិផិកា។ ទុក្កំ សញ្ញាតំ ឧទេតសត្តិ ទុក្កិតា។ សទ្ធាយ អយិតព្ពា សទ្ធាយិកា, សទ្ធាយ បចត្តិដ្ឋាតត្វតា។ ទេតភាហ “អហំ ត្យទេយ្យ”តិអាទិ។ បច្ចទេយា បត្តិយាយត់ ឧទេតស្ស អត្តីតិ បច្ចយិកា។

ចោទិនាបទវណ្ណនា

៣១៣។ វុឌ្ឍិសិត្វាតិ វុទេបច្ច ឥទេស្សត្វា។ កមុការណិកសទេត្តស្សតិ ទេតរយិកាត់ សញ្ញាតតកសទេត្តស្ស។ កមុទេយចាតិ ទេតហិ ទេតហិ ទេតរយិទេកហិ កតកមុទេយច។ កមុការណំ កទេរាតីតិ អាឃ្វហតាត្យត្វប់ តំ តំ ការណំ កទេរាតិ, តថា ទុក្កិ វុប្បារេជតីតិ អទេត្វា។ តិរេឃបិលិតិ ឧត្ត ព្ពតិ-សទ្ទោ អាទិអទេត្វា, ទេតត តត្ត សព្ពំ តិរេឃកល្លបិញ្ញត្តំ (យ។ តិ។ ១។២៥៥) សព្ពញ្ញាតិ។ ឧចំ ស្វត្តទេតា (យ។ តិ។ ១។២៥៥) តិរេឃបិលិត់ អត្តិកាចំ ឥទេស្សត្វា ព្ពជាតិ យុត្តិទេតាបិ ឥទេស្សតុំ “យត្យស្សទេលាកេ”តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្ត ទេតរយិទេក តិរេយ បិលេត្តិ តទេតា តិក្កត្តំ អប្បដាតចទេសត អាណ្ណត្តីតិ តិរេឃបិលិ។ ឃំ បទេតត្ត ចត្តត្តំ, តំ បបញ្ញាស្វុតតីឌីកាឃំ កទេហតព្ពំ។

ក្ខចក្ខបបុរិសាបទវណ្ណនា

៣១៤។ តិបុញ្ញចាតិ តិរចទេសសទេតា យញ្ញច ទេសាទេឆច។ តំ បត តស្ស តស្ស ក្ខចស្ស តថា ទេសាឆត់ អបតយត់ ទេហាតីតិ អាហ “អបទេតចា”តិ។

ອສຸຈີຕິ ອສຸທ຺ທາ, ໂສ ປນ ຍສ຺ມາ ຍຖາວຸຕ຺ຕໂກ ຍໂທຫໂຣ ນ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ອາຫ “ອຍນາເປິ”ຕິ. ອສຸຈິສນ຺ນາຕໍ ອສຸຈິກາລໍ ອຕ຺ຕໂນ ສກາຈໍ ກໂຕ ປເຕ຺ຕາຕິ ອສຸຈິສນ຺ນາໂຕຕິ ອາຫ “ອສຸຈິໂກຈ຺ຈາສກ຺ເຕາ”ຕິ. ທຸກ຺ເກາຕິ ທຸກ຺ເກາ ອຕິທຸກ຺ເກາ, ໂສ ປນ ນ ໂຍ ໂກຈິ, ອຈ ໂຕ ປຸຕິກເຕາຕິ ອາຫ “ກຸລປເກາ”ຕິ. ຂິກຸຈ຺ຈີຕຖ຺ຖຍຸເຕ຺ຕາຕິ ຫີຍຕ຺ຕຖ຺ຖຍຸເຕ຺ຕາ. ປຂິກຸເລາ ຍາຕິເກ຺ຍສ຺ສ ປຂິກຸລຣຸເປິ. ສຸນາຄຕີຕິ ສຸປຣຸປຣີ ຍາຄຕິ. ຍນຸສ຺ສາຕໍ ກເຕາ…ເປ… ຍາຄຕິ ອຕິຈິຍ ອສຸຈິສກາຈຕ຺ຕາ, ອສຸຈິປິຍຍຈ ຂາຕສໍຈຕ຺ຕກາຈໂຕ, ເຄຈາຕຍຸ ຍາຕປສາຄສ຺ສ ຕິກ຺ລຈິສຄກາຈໂຕ.

໓໑໗. ທ຺ເວ ນິຕ຺ຕຕາ ປຣນິປຸຕຈສຈຕ຺ຕິອາຄໂຍ.

໓໑໘. ສຸກ຺ກຣຄໂປຸຕິ ໂສກນກຸໂລ. ສຸກຕິສຸລຕ຺ຕິ ສຸກຕິ ເຈຈ ຕປຍິຍາປຕ຺ຕິ ສຸລຍຸ.

ກຖິນສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໓໒໐. ປຸຍ຺ຍາກປຸໂຕ ຖຕິ ສຸປຍູຕີຕິ ອໂຍ, ສຸຕໍ ຕປຍິປກ຺ລໂຕ ອນໂຍ, ທຸກ຺ລໍ ອປກ຺ກຕ຺ຕິ ນ ສິທ຺ທ ນ ນິທຸາຕປຍຕ຺ຕໍ ນ ປຣິປິເຈຕ຺ຕິ ນ ນິທຸາຕໍ ປິເປຕ຺ຕິ. ນ ສຸປທ຺ທິນຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕຈິນິປິຕສ຺ສ ສາຈຍູກາຈໂຕ. ອາກເປຕ຺ຕິຕິ ສຸຂິກ຺ລຕ຺ຕິ. ນິຍ຺ຍິສຕ຺ຕິ ຍສ຺ສ ປນ ຕໍ ກປຸຜລ໌ ນິຍ຺ຍິສເຕ຺ຕາ ນິຍຸຍ຺ຍາເຕ຺ຕາ, ນິຍ຺ຍິສຕ຺ຕິ ຈາ ນິເຍ຺ຍາສໍ ເຈຕນໍ ປຂິກຸລ຺ເຕ຺ຕາ ກຕປຸຣິໂສ ຍຈາ.

໓໒໑. ສຸຍິນິຕ຺ຕາຕິ ສຸປສເກຸນ ປຄຈຕ຺ຕຍຕ຺ຕິ ອາຫ “ນິນ຺ຕາ”ຕິ.

ສຸປິນຣິກາປທວຓ຺ຓນາ

໓໒໒. “ນິກ຺ລປຕ຺ຕໍ ຈາ ປຈິສຕ຺ຕໍ ຈາ ຂີຈ”ຕ຺ຕິ ຍກໍ ຕສ຺ສ ອຍ຺ຍາສຍຈເສນ ວຸຕ຺ຕໍ. ໂສ ຫິ “ສຕ຺ຕາຕໍ ສຸປິນຄສ຺ສນກາເລ ອຕ຺ຕກາຈໂຕ ຂີໂຈ ຍາຫິ ນິກ຺ລປິຕ຺ວາ ຕໍຕໍອາຣາຍຣາຍໂລຍຸກຄສ຺ສາຂິຈເສນ ຍູໂຕ ຂິໂຕ ຈ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ ປຸນເຄຈ ອຕ຺ຕກາຈໍ ອນຸປຈິສຕີ”ຕິ ຖຈໍ ປຈຕ຺ຕປິຍາກາຫຈິປລຕ຺ຕຈິເຕ຺ຕາ. ອຈສ຺ສ ເຈເຣາ ລຸຄ຺ກາຍ ອາລິຍາ ຈິປຸລ໌ ອາລິ ນີຫຣເຕ຺ຕາ ຈິຍ ຂີຈສປຍ຺ຍາປຸເລກ ສຸເຣ຺ທຄິດ຺ນີ ນີຫຣິຕຸກາໂຍ “ອປິ ນຸ ຕາ ຕຸຍິຍ໌ຂີຈໍ ປສ຺ສຕ຺ຕິ ປຈິສຕ຺ຕໍ ຈາ ນິກ຺ລປຕ຺ຕໍ ຈາ”ຕິ ອາຫ. ຍຕ຺ຖ ປນ ຕຈາຣຸປິ ຂີຈສປຍ຺ຍາ, ຕໍ ຄສ຺ສເຕ຺ຕາ “ຈິຕ຺ຕາຈາເຣ ຂີຈຕ຺ຕິ ກເຫຕ຺ວາ ອາຫາ”ຕິ ຖຸຕ຺ຕໍ.

໓໒໓. ເຈເຕຕ຺ວາຕິ ເຈຕນາສເຣ຺ລເປນ ເຈເຕຕ຺ວາ. ຈຈນກາເລຕິ ຈຈນສ຺ສ ຖຸຕິຍາ ປຕ຺ຕກາເລ, ນ ຈຈຍາກກາເລ. ຣຸປກ຺ລຕ຺ຕປຸຕ຺ຕເປຈາຕິ ກຕິປຍຣຸປຄປຸສຍ຺ຍຸາຕປຕ຺ຕເປຈ. ສຸຕຸສປຸຈາຕຣຸປຄປຸສປຸຫປຕ຺ຕເປຈ ຫິ ຕຄາ ລພຸຕິ, ປຕ຺ຕ-ສເຄ຺ຕາ ຈາ ຈິເສສສິຈຕ຺ຕິອເຕ຺ຕາ, ເຕນ ກປຸຂາຂິຕິສຕ຺ຕິຣຸປຈິເສສໍ ນິຈເຕ຺ຕຕິ. ອປຸຈຕ຺ຕາ ໂຫຕ຺ຕິຕິ ອປຸຈຕ຺ຕິກາ ໂຫຕ຺ຕິ, ນ ສຸປລພຸຕີຕິ ອເຕ຺ຕາ. ຈິຍ຺ຍາເລ ປນ ຂີຈສຍ຺ຍີ, ຕສ຺ມາ

“ចិន្តាលាគ្គនត្ថា គន្ធតី”តិ អាហ, តត្ថ អនុបលក្ខណតោតិ អធិប្បាយោ។

សត្តត្តអយោរូបវ្ចាបទវណ្ណនា

៣១៣។ ទុបសត្តតោជត្តិ ចិកឫស្ស។

៣១៤។ អាយតោតិ ឯត្ថ អា-សទ្ទោ អាយិស-សទ្ទោ ចិឃ ឧបជ្ជបរិយាយោតិ អាហ “អជ្ជយតោ”តិ, អាយតោតិ ចា ឲ្យាសំ ឥរវេឆត ស្តូចតា ឃុត្តយររោលា យរវេត្តាតិ អវេត្ថា។ យឹឃយាតោ ហិ អចិកឫវេស្វា ហោតិ, ត យតោ ចិឃ ចិកឫវេស្វា។ តេតាហ “យរិតុំ អារវេទ្ធា ហោតី”តិ។ តឆា ទុបស្ស ខ្លុតត់ តាយស្ស ខ្លរតោ បរិចត្តតយេចាតិ អាហ “ខ្លរតោ កវេរាឆា”តិ។ ខ្លរតោ កាឫកាយស្ស បត សំបរិចត្តត់ សត្តុតត់, តំ បត បររតោ ករលាត្តិ អាហ “បររតោ កវេរាឆា”តិ។ បរយុត់ កតស្ស ខ្ចតោ ធិតោ បរិចត្តត់ តិត្តុតត្តិ អាហ “អបរាបរំ កវេរាឆា”តិ។ ខ្ចត្រឹយាតិ អបរិកិត្តាតីតិ អធិប្បាយោត “តជ្ជាឃតត់ ត បដិសំចេដេតី”តិ ទុត្តំ។

សឌ្ឍឆរិយាបទវណ្ណនា

៣១៥។ សង្ឃ ឆយតិ, ឆយាវេបតីតិ ចា សឌ្ឍឆយោ។ ឧបលិវេបត្វាតិ ឧបរូបរិ សត្តយោកចវេសត សល្លាវេបត្វា, សត្តឃុត្តំ កត្វាតិ អវេត្ថា។ តំ បត អត្ថតោ ឆយតយេចាតិ អាហ “ឆយិត្វា”តិ។

អគ្គិគដឋិតិលិបទវណ្ណនា

៣១៦។ អាហិតោ អគ្គិ ឧតស្ស អត្ថីតិ អគ្គិកោ, ស្វាស្ស អគ្គិកការចោ ឃស្វា អគ្គិហុតយាលិវេចតិសយ្យាឥរតហិ វេចច ខ្ចត្តតទុយពរិហិសសប្បិតោលូបហរោលហិ ពលិបុប្ផទុយកត្ថាគិឧបហារេហិ ច តស្ស បឃិរុបិសតាឃ ខ្ចន្ធិតោ, តស្វា ទុត្តំ “អគ្គិបរិចារកោ”តិ។ អាឃុំ បិបុលាវេបយ្យគ្គិ ឃឆា ធិរឌីជិ ហោតិ, ឧធំ អាឃុំ បន្ធិយចឃំ បិវេបឃ្យំ ចង្គិ កវេយ្យគ្គិ សរិរាចឃវេច, រូលាចឃវេច ច ចាតិ បិវេបឃ្យំ អរលឹ ឃុកឡអត្តិ ឧត្តរារលឹ, អធរារលឹតិ អរលឹទ្វយំ។

៣១៧។ ឧចត្តិ “ពាវេលិ បិឃាសិរាដវេណ្ណា”តិអាទិប្បការវេត។ តឃាតិ វេឆរំ សទ្ធាឃ ចឥតិ។ ទុត្តឃុត្តការលាយក្ខលក្ខលោតាតិ ទុត្តឃុត្តការលស្ស យក្ខតសការចេត។ ឃុកក្កាហលក្ខលោតាតិ សយទុរក្កហលាលក្ខលោត។ បលិវេសតាតិ បលិវេសតីតិ បលិវេសា, បរស្ស រូវេលា ឧត្តរិតវេរ ដំសិត្វា ចិឃ លេវេដ្ឋវេត្តា អត្តតោ រូវេលាហិ សវេយ កវេរាតីតិ អវេត្ថា។ សយករលាវេសា ហិ បលិវេសា, តេត បលិវេសត។

វេទ្វសត្ថចារិហាបទវណ្ណនា

១២០។ ហរិតកបត្តន្តិ ហរិតវណ្ណបត្តំ, អប្បបត្តន្តិ អត្ថោ។ តេនាហ “អន្តុបសោ”តិអាទិ។ សត្តដ្ឋវត្ថុកលិបន្តិ ឯត្ថ កលិបន្តិ ត្យូហិរយាហ, តត្ថ សន្តប្បរតា វត្ថុតា ចិតា ន សន្តប្បតីតិ អាហ “សត្តដ្ឋវត្ថុកលិប”ន្តិ។ អាសិត្តោទកាតិ ចតុយាតីតិ កយនយក្កា តេចេច តំតំសុទកយក្កា ច សប្ពេច តេចេន ឋដ្ឋត្តា តហំ តហំ បក្ខរិទ្រិតោទក សន្តយារិនោទកា។ តេនាហ “បរិបុណ្ណសលិលា យក្កា ច កន្ទរា ចា”តិ។

យថាខតេនាតិ សកតេស យថាឥបិតេន, យថា “អយុ ឡូតេតា កតេវាហី”តិ វុត្តេ ឥតបសីតិ អត្ថោ។ ករណកិរិយាយ កិរិយាសាមញ្ញវាទីកាចតោ។ តស្មា យថាវោរបិតេន, យថាកហិតេនាតិ អត្ថោ វុត្តោ។

អក្ខន្ទត្ថទីកាបយាវណ្ណនា

១២១។ បរាឌយក្ខឲ្យអន្តិ ទេយន ក្ខឲ្យឯន, យាយ សលិកាយ ឋិតាយ ច បរាឌយោ ហោតិ, តំ អឌស្សិតំ កយេន្តោ កិលតិ។ បទ្ធោហនន្តិ បការេហិ វុហនកយំ។ តំ បន ពលិវានចយេន កត្វិយតីតិ អាហ “ពលិកយំ”ន្តិ។

សាលកាទិទីកាបយាវណ្ណនា

១២៤។ កាយបន្ធនន្តិ កាយោ ឯច ហុត្វា អាបន្ធិតព្ពំ, សុញ្ញាការេន អនាចសិតព្ពំ។ តេនាហ “វុដ្ឋិតកាយបន្ធនោ”តិ។ កាយបន្ធន្តិ យថា បុរិសស្ស បិឝនីក្ខិត្តដ្ឋានំ អធិកតបរិច្ឆេទំ “បន”ន្តិ វុច្ចតិ, ឯចំ កាយវាសីហិ អាវសិតដ្ឋានំ អធិកតនិវុត្តាការំ “កាយបន”ន្តិ វុត្តំ។ តេនាហ “អយមេវេត្ថោ”តិ។ សុសត្តន្តោតិ សុលេន កហេត្វា កយនយោក្យតាវសេន សុដ្ឋុ សន្ធិតោ។ តំ បន សុសន្ធនំ សុដ្ឋុ ពន្ធនវសេនេវាតិ អាហ “សុពន្ធោ”តិ។

អយាទីនម្បិ លោហការេ សតិបិ លោហ-សន្តោ សាសនេ តម្ពលោហេ និរុឡ្ហោតិ អាហ “លោហន្តិ តម្ពលោហ”ន្តិ។

សរលាកយនវណ្ណនា

១២៥។ អភិរន្ធោតិ អារាធិតចិត្តោ, សាសនស្ស អារាធិតចិត្តតា បសីនវសេនាតិ អាហ “អភិប្បសន្នោ”តិ។ បញ្ញប្បដ្ឋានាតីតិ បញ្ញាសុប្បដ្ឋានាតិ យថា បុន្ធិតេត្ថសុ ត្យប្បាកំ ចិស្សន្ធនវសេន ពាលប្បដ្ឋានាតិ។

យន្តាកចាវណ្ណនា

៧៦៨. សញ្ញាតន្តិ សំ-សន្ទោ បទចន្ទនយត្តន្តិ អាហ “ឈាត”ន្តិ. វិបាកផលេនាតិ សទិសផលេន. យថាបុរេលិ ន ហោតិ កុសលវិបាកឈានេន រូបក្កិលិដ្ឋភាវេន. ភូតាតិសំសេនាតិ ឧទ្ធយផលេន. អាតុរកាយត្ថិយាតិ បដិបក្ខវិកយភេទតិកេន សភាវសម្ភារេន តេជេន. ន យថាត្ថិកោ ហោតិ អបរិសុទ្ធភាវេន. វិបាកវិបស្សនាយាតិ វិបាកផលស្ស វិបុលតាយ, បរិបុរិយាតិ អត្ថោ. ឧទ្ធេ ពេទេត្តិ រូបកាទិទោសេហិ ខុសិតទេទេត្ត, តំ បន ចេបាកាវេន អសារំ ហោតីតិ អាហ “តិស្សារទេទេត្ត”ន្តិ. ខុជ្ជយតិ កុសិតខុយិការេ, ឋានស្ស កុសិតភាវេន អសារតាយ ចា សិយា តិត្តាទិទោសេន ចា. តត្ថ បទយា បទក្កា បទយបទេន ទស្សិតោតិ ខ្លុតំ ទទស្សត្តា “វិសយខុយិការេ”តិ អាហ. ទណ្ឌាកិឈាតាទិភា លិត្តកិត្តាតិ. បុតីតីតិ កោយយលេបទាភាទិសុទេន អសុក្ខាបិតត្តា បុតិកាចំ កតាតិ. តាតិ បន យស្មា សារចត្តាតិ ន ហោន្តិ, តស្មា វុត្តំ “តិស្សារានី”តិ. ចាតាតបហតានីតិ ចារេន ច អាតបេន ច វិតដ្ឋពីជសាមត្ថិយាតិ. តេនាហ “បរិយាទិន្នតេជានី”តិ. យំ យថាជាតពីជំអាទិកេន តណ្ឌុលេន អង្កុរុប្បាទនយោគ្យពីជសាមត្ថិយំ, តំ តណ្ឌុលសារោ, តស្ស អាទានំ កហណំ តថារូបប្បជ្ជនយេច. ឲតាតិ បន ពីជាតិ ន តាទិសាតិ លណ្ឌាទិទោសចត្តតាយ. ឆារាយ ទេទេត្ត អត្ថុប្បទេសតំ ភាវ ចស្សនយេច, តំ បទិគ្គហបទេសេន ទស្សេត្តា អាហ “ន សម្មា ចស្សឃ្យា”តិ. អង្កុរមូលបត្តានីហីតិ ទេច អង្កុរកន្ទានីហិ រូទំ ចុទិ, មូលជាលីហិ ហេដ្ឋា វិរុឡ្ហិ, បត្តបុប្ផានីហិ សមត្តទោ ច ទេបុល្លត្តិ យោជនា.

អបរូបឈានេតាតិ បទេសំ វិពាធេតេ រូបក្ខបច្ចយទោតិ តិព្ពត្តិតឈានប្បការតាទិទេឃ្យឆយ្ទោ. កចាទិឈានេតបិ ហិ តត្ថ បដិក្កាហកាតំ ឈានេសា សក្កិយតិ. “អបរូបឈាតិតាយា”តិ ខ្លុទំ សីលចត្តតាយ ការលាចចតំ. ក្យលាតិទេកត្តិ ក្យលាតីរិត្តំ, សីលិទិលេកិក្យត្តរក្យលេហិ វិសិដ្ឋត្តិ អត្ថោ. វិបុលិតិ សន្ធាសយ្យាទិចទេសេន វុត្តអារោ.

វត្តរយាលចតុក្កវណ្ណនា

៧៦៩. អថ ទោ តេហិ សក្យណ្ឌកេហិ តណ្ហលេហិ សិន្ធុកតំ វុត្តណ្ហលយេច ហោតីតិ អាហ “វុត្តណ្ហលកត្ត”ន្តិ. ពិលក្ខំ ចុច្ចតិ អារតាលំ ពិលក្ខទោ តិដ្ឋត្តតទោ, តទេច កញ្ចិយទោ ជាតត្តិ កញ្ចិយំ, តំ ចុតិយំ ឲតស្សាតិ ពិលក្ខចុតិយំ, តំ “កញ្ចិកចុតិយ”ន្តិ ច វុត្តំ. ឆារកាតីតិ ឆាចិយាតិ. យស្មា ចុលតរាតិបិ “ចុលិតី”តិ វត្តព្ពតំ អរហត្តិ, តស្មា “ចុលិតិចា”តិ វុត្តំ. ក្យូអទសាតីតិ សុត្តាតំ ចុលតាយ, កញ្ចិកស្ស ពាហលតាយ ច បិណ្ឌិតទសាតិ. តេនាហ “បុញ្ញបុញ្ញ...បេ... ទសាតី”តិ. អត្ថុន្ទិសតីតិ អត្ថ អត្ថ កទេតិ.

៧៧០. អសក្កច្ចត្តិ ន សក្កច្ចំ អនាទរការំ, តំ បន កម្មផលសទ្ធាយ អភាវេន ហោតីតិ អាហ “សទ្ធាវិរហិត”ន្តិ. អចិត្តីកតត្តិ ចិត្តីការបច្ចុបដ្ឋាបនចទេសេន ន ចិត្តីកតំ. តេនាហ “ចិត្តីការវិរហិត”ន្តិអាទិ. ចិត្តីការរហិតំ ចា អចិត្តីកតំ, យថា កតំ បទេសំ ចិយញ្ញាចយំ ហោតិ, តថា អកតំ. ចិត្តស្ស វុត្តអារបរិតភាវចា បន អសក្កច្ចទានតេតច ពាលិទេតា. អបចិទ្ធន្តិ លទ្ធតិយឆយំ ចិយ អបចិទ្ធំ កត្វា, ឲទេតតស្មិំ ទានេ ការចាកទលំ ចទតិ. ទេសទិសកំ ភាយាតិ “ទេសទិសក”ន្តិ ឲចំ ភាយកំ. ឲុច្ឆន្តិ បរិជនបរិច្ឆេទចិរហទោ រិត្តំ.

បិឃាសិទេចបុត្តវណ្ណនា

33ᨴ᩵ᨲᩔ᩠ᨿᩣᨲ᩠ᨠᩣᩈᨧᨲᩣᨲᩥ ตស្ស ភាតស្ស អាត្ភាសេចត៑ សិរឹសទុស្លាតិ បកស្សទេលត្ថចិងបសាលាបលិសេសយេស្តា យត្ថ្ញាកស្សេតា ជិនេ្ដា សិរឹសទុេក្លា៑ អដ្ឋាសឹតិ ឋលស្ស ពយ្ហសរិក្លតំ កេស្សេត្តា ចិយាតដ្ឋានេ តិ្ឋាត្តិត្វា អដ្ឋាសិ៑ បុ្ឋាធិណ្ហចេសតាតិ បុរិយឌាតិឃំ ពត្ត តិចាសបរិចឃតចេសត៑ ត ពេចលិ បុ្ឋាធិណ្ហចេសេតច, អឆ លោ ក្លព្យុស្វូលុ្យបចេសត ឋឹតិ កេស្សេត្តា "ពត្ត កិរស្ស ក្លព្យុសុល៌ ហោតឹ"តិ អាហ៑

សោតិ ក្លត្តុេរា យាណចោ៑ ឃកិ អសក្កន្ថ៌ កាត៌ កត្វា បឃាសិ ពត្ត តិ្ឋាេត្វា, បឃាសិស្ស បរិចារិកា សក្កន្ថ៌ កាត៌ កត្វា ពធំ ពត្ត តិ្ឋាត្វាតិ អាហ "បឃាសិស្ស បតា"តិ៑ តិពត្តិចេសតាតិ បឃាសិបិ្យាសេបក្លាចេសត, បុេ្ឋាបិ ចា ពត្ត តិចុត្តុប្ញាតាឃ៑ ជិសាធារិកចិយាតត្តិ អាកាសដ្ឋ៌ ហុត្វា ជិសាសុ ចិធរណកចិយាត៌, ត ទុក្លបណ្ឋាតសិលធាជិសប្ញត្ថ៑ ចដ្ឋតិអដចិឃត្តិ ចិយាតឋិឆិឃត្តិ៑

បឃាសិរាឌ្ញាសុត្តចណ្ហតាឃ លឹតត្វុប្យកាសតា៑

តិដ្ឋិពា ច យហាចក្កដ្ឋកចាឃ លឹតត្វុប្យកាសតា៑

យហាចក្កឹកា តិដ្ឋិពា៑